

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

VII

SEJA

4

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 4. SEJA

(26., 27., 28., 29. in 30. januar 2015)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽANJANK IN DRŽANJANOV.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO DRŽANJANK IN DRŽANJANOV.
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZVRSILNO IN SODNO.
PRAVICI SLOVENSKEGA MARGODA DO SAMODLOČBE.
SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽANJANK IN DRŽANJANOV.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO DRŽANJANK IN DRŽANJANOV.
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZVRSILNO IN SODNO.
PRAVICI SLOVENSKEGA MARGODA DO SAMODLOČBE.

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 4. seja (26., 27., 28., 29. in 30. januar 2015)

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2015

Sejni zapisi Državnega zbora, ISSN 2385-9490

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 4. SEJE

1. točka dnevnega reda: VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O FISKALNEM PRAVILU (ZFisP-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 227-VII
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU (ZPSI-1A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 260-VII
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O GRBU, ZASTAVI IN HIMNI REPUBLIKE SLOVENIJE TER O SLOVENSKI NARODNI ZASTAVI (ZGZH-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 269-VII
5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UKREPIH NA PODROČJU PRIPRAVNIŠTVA (ZUPPrip), PRVA OBRAVNAVA, EPA 301-VII
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MEDIJIH (ZMed-C), PRVA OBRAVNAVA, EPA 302-VII
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI AMERIKE O SODELOVANJU NA OBRAMBEM IN VOJAŠKEM PODROČJU (BUSSOVP), EPA 1596-VI
8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED MINISTRSTVOM ZA OBRAMBO REPUBLIKE SLOVENIJE IN MINISTRSTVOM ZA NARODNO OBRAMBO REPUBLIKE LITVE O SODELOVANJU NA OBRAMBEM PODROČJU (BLISOP-1), EPA 1597-VI
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI MEMORANDUMA O SPREMEMBAH MEMORANDUMA O SOGLASJU MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE O FULBRIGHTOVEM PROGRAMU IZMENJAV (BUSFPI-1A), EPA 1999-VI
10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O PARTNERSTVU IN SODELOVANJU MED EVROPSKO UNIJO IN NJENIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI NA ENI STRANI TER REPUBLIKO IRAK NA DRUGI STRANI (MPSEUIQ), EPA 303-VII
11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O OMEJITVI ODGOVORNOSTI ZA POMORSKE TERJATVE, 1976 IN PROTOKOLA IZ LETA 1996, KI SPREMINJA KONVENCIJO O OMEJITVI ODGOVORNOSTI ZA POMORSKE TERJATVE, 1976 (MKOOPT), EPA 304-VII
12. točka dnevnega reda: PREDLOG DEKLARACIJE O USMERITVAH ZA DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V INSTITUCIJAH EVROPSKE UNIJE V OBDOBJU OD JULIJA 2014 DO DECEMBRA 2015 (DeUDIEU1415), EPA 161-VII, U 579
13. točka dnevnega reda: PREDLOG ODLOKA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O USTANOVITVI IN NALOGAH DELOVNIH TELES DRŽAVNEGA ZBORA (OdUNDTDZ-4A), EPA 307-VII
14. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI Z UPRAVLJANJEM DRŽAVNEGA PREMOŽENJA V DRUŽBI ZA UPRAVLJANJE TERJATEV BANK, D. D., EPA 182-VII

15. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI Z AKTIVNOSTMI BANKE SLOVENIJE GLEDE SANACIJE BANČNEGA SISTEMA, EPA 183-VII

16. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S POSTOPKI ZA ODPRAVLJANJE NEZAKONITOSTI PRI DELU VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA, EPA 207-VII

17. točka dnevnega reda: AKT O ODREDITVI PARLAMENTARNE PREISKAVE ZA UGOTAVLJANJE POLITIČNE ODGOVORNOSTI NOSILCEV JAVNIH FUNKCIJ PRI INVESTICIJI V BLOK 6 TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ, EPA 228-VII

18. točka dnevnega reda: ZAHTEVA SKUPINE POSLANK IN POSLANCEV (PRVOPODPISANI JOŽE TANKO), DA DRŽAVNI ZBOR ODLOČI O ODLOČITVAH KOLEGIJA PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA, DA SE PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODNIŠKI SLUŽBI (ZSS-M), EPA 246-VII, PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH (ZS-L), EPA 247-VII, PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODNEM REGISTRU (ZSReg-F), EPA 248-VII, PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM TOŽILSTVU (ZDT-1B), EPA 249-VII IN PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O BREZPLAČNI PRAVNI POMOČI (ZBPP-C), EPA 250-VII, OBRAVNAVAJO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

19. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE

Predlog za imenovanje namestnika varuhinje človekovih pravic

Predlog za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Višjem sodišču v Celju

Predlog za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani

Predlog sklepa o imenovanju predsednika in devetih članov Nadzornega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško

Obvestilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Preiskovalni oddelek, o uvedbi kazenskega postopka zoper poslanca Ivana Janšo

Obvestilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, o vloženi obtožnici zoper poslanca Ivana (Janeza) Janšo

Obvestilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, o vloženi zasebni tožbi zoper poslanca Ivana (Janeza) Janšo

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	18
18. točka dnevnega reda: ZAHTEVA SKUPINE POSLANK IN POSLANCEV (PRVOPODPISANI JOŽE TANKO), DA DRŽAVNI ZBOR ODLOČI O ODLOČITVAH KOLEGIJA PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA, DA SE PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODNIŠKI SLUŽBI (ZSS-M), EPA 246-VII, PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH (ZS-L), EPA 247-VII, PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODNEM REGISTRU (ZSReg-F), EPA 248-VII, PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM TOŽILSTVU (ZDT-1B), EPA 249-VII IN PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O BREZPLAČNI PRAVNI POMOČI (ZBPP-C), EPA 250-VII, OBRAVNAVAJO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU	18
JOŽE TANKO	18
DR. FRANC TRČEK	21
DR. DRAGAN MATIČ	21
1. točka dnevnega reda: VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV	21
LJUDMILA NOVAK	22
DR. MIROSLAV CERAR	22
LJUDMILA NOVAK	23
DR. MIROSLAV CERAR	23
LJUDMILA NOVAK	23
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	24
DR. MIROSLAV CERAR	24
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	25
DR. MIROSLAV CERAR	25
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	25
MAG. MARKO POGAČNIK	26
DR. MIROSLAV CERAR	26
MAG. MARKO POGAČNIK	27
DR. MIROSLAV CERAR	27
MAG. MARKO POGAČNIK	27
MATJAŽ HAN	28
DR. MIROSLAV CERAR	28
EVA IRGL	29
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	29
MAG. GORAN KLEMENČIČ	30
EVA IRGL	30
MAG. GORAN KLEMENČIČ	30
EVA IRGL	30
VIOLETA TOMIČ	31
BORIS KOPRIVNIKAR	31
BORIS KOPRIVNIKAR	32
DANILO ANTON RANC	32
IRENA MAJCEN	32
TOMAŽ LISEC	33
DR. PETER GAŠPERŠIČ	33
TOMAŽ LISEC	34
DR. PETER GAŠPERŠIČ	34
TOMAŽ LISEC	34
JOŽEF HORVAT	35
BORIS KOPRIVNIKAR	35

JOŽEF HORVAT	36
BORIS KOPRIVNIKAR	36
UROŠ PRIKL	36
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	36
UROŠ PRIKL	37
MIRJAM BON KLANJŠČEK	37
MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK	37
DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR	38
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	38
MIRJAM BON KLANJŠČEK	38
MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK	38
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	38
DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR	39
ANDREJA KATIČ	39
DR. PETER GAŠPERŠIČ	39
ANDREJA KATIČ	40
DR. PETER GAŠPERŠIČ	40
MARIJAN POJBIČ	40
IVAN ŠKODNIK	41
DR. ANJA KOPAČ MRAK	41
IVAN ŠKODNIK	42
NADA BRINOVŠEK	42
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	42
NADA BRINOVŠEK	43
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	43
MIHA KORDIŠ	43
BOJAN PODKRAJŠEK	44
JERNEJ VRTOVEC	44
DR. PETER GAŠPERŠIČ	44
JERNEJ VRTOVEC	45
DR. PETER GAŠPERŠIČ	45
ANJA BAH ŽIBERT	45
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	46
MAG. GORAN KLEMENČIČ	46
ANJA BAH ŽIBERT	46
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	47
ANJA BAH ŽIBERT	47
TOMAŽ GANTAR	47
IRENA MAJCEN	48
ZVONKO LAH	48
ALENKA SMERKOLJ	48
ZVONKO LAH	49
ALENKA SMERKOLJ	49
ZVONKO LAH	50
DR. FRANC TRČEK	50
IRENA MAJCEN	50
DR. FRANC TRČEK	51
IRENA MAJCEN	51
DR. FRANC TRČEK	51
DR. FRANC KRIŽANIČ	51
DR. FRANC KRIŽANIČ	52
LJUBO ŽNIDAR	52
DR. PETER GAŠPERŠIČ	52
LJUBO ŽNIDAR	53
DR. PETER GAŠPERŠIČ	53
LJUBO ŽNIDAR	53
JANJA SLUGA	53
DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR	54

FRANC BREZNIK	55
MAG. GORAN KLEMENČIČ	55
FRANC BREZNIK	56
MAG. GORAN KLEMENČIČ	56
TILEN BOŽIČ	56
BORIS KOPRIVNIKAR	57
DANIJEL KRIVEC	58
IVAN HRŠAK	58
DR. PETER GAŠPERŠIČ	59
ŽAN MAHNIČ	59
DR. PETER GAŠPERŠIČ	60
ŽAN MAHNIČ	60
DR. PETER GAŠPERŠIČ	61
ŽAN MAHNIČ	61
DR. VINKO GORENAK	62
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	62
DR. VINKO GORENAK	63
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	63
DR. VINKO GORENAK	63
MAG. BRANISLAV RAJIČ	63
MAG. BOJANA MURŠIČ	64
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	64
MARJANA KOTNIK POROPAT	65
DR. PETER GAŠPERŠIČ	65
MARJANA KOTNIK POROPAT	66
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	66
IRENA MAJCEN	67
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	67
IRENA MAJCEN	67
DR. FRANC TRČEK	67
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	68
DR. FRANC TRČEK	68
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	69
DR. FRANC TRČEK	69
DR. VINKO GORENAK	69
JANKO VEBER	69
DR. VINKO GORENAK	69
DANIJEL KRIVEC	70
DR. PETER GAŠPERŠIČ	70
DANIJEL KRIVEC	71
DR. PETER GAŠPERŠIČ	71
JANJA SLUGA	71
IRENA MAJCEN	71
JANJA SLUGA	72
IRENA MAJCEN	72
ŽAN MAHNIČ	72
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	73
ŽAN MAHNIČ	74
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	74
ŽAN MAHNIČ	74
VIOLETA TOMIČ	75
VIOLETA TOMIČ	76
MIHA KORDIŠ	77
JANKO VEBER	77
MIHA KORDIŠ	77
JANKO VEBER	78
MIHA KORDIŠ	78
DR. FRANC KRIŽANIČ	79

DR. MILAN BRGLEZ 80

12. točka dnevnega reda: PREDLOG DEKLARACIJE O USMERITVAH ZA
DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V INSTITUCIJAH EVROPSKE UNIJE V
OBDOBJU OD JULIJA 2014 DO DECEMBRA 2015 (DeUDIEU1415), EPA 161-VII, U
579..... 81

DR. MIROSLAV CERAR 81
KAMAL IZIDOR SHAKER 83
JOŽEF HORVAT 84
JOŽEF HORVAT 84
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ 85
DR. SIMONA KUSTEC LIPICER 86
MARINKA LEVIČAR 87
MATJAŽ NEMEC 88
LUKA MESEC 89
MARINKA LEVIČAR 90
JOŽEF HORVAT 91
KAMAL IZIDOR SHAKER 91
TILEN BOŽIČ 91
SIMON ZAJC 93
DR. FRANC TRČEK 93
MARKO FERLUGA 94
UROŠ PRIKL 95
MATJAŽ NEMEC 97
ANJA BAH ŽIBERT 97
BENEDIKT KOPMAJER 98

4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O GRBU, ZASTAVI IN HIMNI REPUBLIKE SLOVENIJE TER O
SLOVENSKI NARODNI ZASTAVI (ZGZH-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 269-VII..... 99

TOMAŽ LISEC 100
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER 101
ANITA KOLEŠA 102
MAG. BRANKO GRIMS 103
MAG. JANA JENKO 105
MAG. BRANKO GRIMS 106
MAG. BRANKO GRIMS 107
MAG. BRANKO GRIMS 107
ANDREJA KATIČ 107
ANDREJA KATIČ 107
VIOLETA TOMIČ 109
JERNEJ VRTOVEC 110
TOMAŽ LISEC 111
BORIS KOPRIVNIKAR 113
BENEDIKT KOPMAJER 114
JOŽEF HORVAT 114
DR. DRAGAN MATIČ 115
MATJAŽ HAN 116
EVA IRGL 116
LJUDMILA NOVAK 117
ERIKA DEKLEVA 118
FRANC JURŠA 119
ANJA BAH ŽIBERT 119
MATJAŽ NEMEC 120
ŽAN MAHNIČ 121

UROŠ PRIKL	122
MAG. BOJANA MURŠIČ	122
KAMAL IZIDOR SHAKER	122
IVA DIMIČ	123
JANJA SLUGA	124
ANITA KOLEŠA	125
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	125
TOMAŽ LISEC	126
IGOR ZORČIČ	128
JERNEJ VRTOVEC	128
MAG. BRANKO GRIMS	129
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MEDIJIH (ZMed-C), PRVA OBRAVNAVA, EPA 302-VII	130
MAG. MARKO POGAČNIK	130
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	130
DR. DRAGAN MATIČ	131
NADA BRINOVŠEK	133
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	133
MATJAŽ HAN	134
VIOLETA TOMIČ	135
LJUDMILA NOVAK	136
PETER VILFAN	136
MAG. MARKO POGAČNIK	138
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	139
JOŽEF HORVAT	139
ANITA KOLEŠA	140
FRANC JURŠA	141
MATJAŽ NEMEC	141
BOJAN PODKRAJŠEK	142
MAG. BRANISLAV RAJIČ	142
IVA DIMIČ	143
TOMAŽ GANTAR	143
JANJA SLUGA	143
TOMAŽ LISEC	145
MAG. MARGARETA GUČEK ZAKOŠEK	146
MAG. MARKO POGAČNIK	147
MAG. MARGARETA GUČEK ZAKOŠEK	148
ANDREJA KATIČ	148
MARIJAN POJBIČ	149
MARIJAN POJBIČ	150
JOŽE TANKO	150
ERIKA DEKLEVA	150
MAG. MARKO POGAČNIK	151
SIMON ZAJC	151
DR. DRAGAN MATIČ	152
VIOLETA TOMIČ	152
JOŽE TANKO	153
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	155
JOŽE TANKO	158
MAG. MARKO POGAČNIK	158
JOŽEF HORVAT	159
LJUDMILA NOVAK	160
12. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	160

4. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	161
TOMAŽ LISEC	161
ANITA KOLEŠA.....	161
JERNEJ VRTOVEC	161
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	161
ANDREJA KATIČ	162
6. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	162
MAG. MARKO POGAČNIK	162
DR. DRAGAN MATIČ	162
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	163
PETER VILFAN.....	163
MAG. MARKO POGAČNIK	163
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	164
LJUDMILA NOVAK	164
MAG. MARKO POGAČNIK	164
EVA IRGL.....	164
ANJA BAH ŽIBERT	165
LJUBO ŽNIDAR.....	165
ŽAN MAHNIČ.....	166
ŽAN MAHNIČ.....	167
MIHA KORDIŠ	167
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O FISKALNEM PRAVILU (ZFisP-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 227-VII	168
DR. MIROSLAV CERAR	168
MAG. MARKO POGAČNIK	168
UROŠ PRIKL	170
MATJAŽ HAN	171
LUKA MESEC.....	172
JOŽEF HORVAT	175
MAG. ALENKA BRATUŠEK	177
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	178
URŠKA BAN	178
DR. DUŠAN MRAMOR.....	181
UROŠ PRIKL	183
DR. FRANC KRIŽANIČ	183
JERNEJ VRTOVEC	184
MARKO FERLUGA	185
NADA BRINOVŠEK.....	186
FRANC JURŠA.....	186
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	187
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	188
MARJAN DOLINŠEK	189
MIHA KORDIŠ	189
JOŽEF HORVAT	190
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ.....	190
TILEN BOŽIČ	191
MAG. KLAVDIJA MARKEŽ.....	193
ŽAN MAHNIČ.....	194
ANDREJA KATIČ	195
DR. DRAGAN MATIČ	195

FRANC BREZNIK	196
DR. FRANC KRIŽANIČ	197
MATJAŽ NEMEC	197
MARUŠA ŠKOPAC	198
ANJA BAH ŽIBERT	199
MAG. DUŠAN VERBIČ	199
JANEZ (IVAN) JANŠA	200
URŠKA BAN	203
JOŽE TANKO	203
LUKA MESEC	204
MAG. MARKO POGAČNIK	205
DR. DUŠAN MRAMOR	206
ANJA BAH ŽIBERT	209
JOŽEF HORVAT	209
DR. DUŠAN MRAMOR	209

3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU (ZPSI-1A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 260-VII	210
--	-----

TOMAŽ LISEC	210
DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR	211
DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR	211
PRIMOŽ HAINZ	212
MATJAŽ NEMEC	213
MIHA KORDIŠ	214
LJUDMILA NOVAK	215
MIRJAM BON KLANJŠČEK	215
MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK	215
IRENA KOTNIK	216
SUZANA LEP ŠIMENKO	217
TOMAŽ LISEC	218
FRANC JURŠA	220
IVA DIMIĆ	221
MAG. KLAVDIJA MARKEŽ	221
MAG. JANA JENKO	222
VESNA VERVEGA	223
ŽAN MAHNIČ	224
LJUDMILA NOVAK	226
IVAN HRŠAK	226
IRENA KOTNIK	227
MAG. BRANISLAV RAJIĆ	227
ANJA BAH ŽIBERT	228
IVAN ŠKODNIK	229
FRANC BREZNIK	230
FRANC JURŠA	232
MIHA KORDIŠ	233
FRANC BREZNIK	233
FRANC BREZNIK	233
DR. ANDREJA BARLE LAKOTA	233
TOMAŽ LISEC	234
TOMAŽ LISEC	235
TOMAŽ LISEC	235
MIHA KORDIŠ	236

13. točka dnevnega reda: PREDLOG ODLOKA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O USTANOVITVI IN NALOGAH DELOVNIH TELES DRŽAVNEGA ZBORA (OdUNTDZ-4A), EPA 307-VII.....	236
DR. MILAN BRGLEZ	236
MATJAŽ NEMEC	237
MAG. MARGARETA GUČEK ZAKOŠEK	237
FRANC JURŠA.....	238
15. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI Z AKTIVNOSTMI BANKE SLOVENIJE GLEDE SANACIJE BANČNEGA SISTEMA, EPA 183-VII	238
MAG. MARKO POGAČNIK	238
URŠKA BAN.....	240
METOD DRAGONJA.....	241
DR. FRANC TRČEK	242
JOŽEF HORVAT	243
MAG. ALENKA BRATUŠEK	244
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	245
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	246
UROŠ PRIKL	246
DR. FRANC KRIŽANIČ	247
MAG. MARKO POGAČNIK	248
TOMAŽ GANTAR	250
JERNEJ VRTOVEC	250
MAG. MARKO POGAČNIK	251
ANDREJA KATIČ	252
MARUŠA ŠKOPAC	252
JOŽEF HORVAT	253
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	254
NADA BRINOVŠEK.....	255
JOŽE TANKO	256
DR. FRANC KRIŽANIČ	258
MAG. MARKO POGAČNIK	259
MAG. MARKO POGAČNIK	259
METOD DRAGONJA.....	259
MAG. MARKO POGAČNIK	261
14. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI Z UPRAVLJANJEM DRŽAVNEGA PREMOŽENJA V DRUŽBI ZA UPRAVLJANJE TERJATEV BANK, D. D., EPA 182-VII	262
MAG. MARKO POGAČNIK	263
URŠKA BAN.....	264
METOD DRAGONJA.....	264
JOŽEF HORVAT	265
MAG. ALENKA BRATUŠEK	266
BRANKO ZORMAN.....	266
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	267
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ.....	268
DR. FRANC KRIŽANIČ	268
LUKA MESEC.....	269
MAG. MARKO POGAČNIK	271
ANJA BAH ŽIBERT	272
EVA IRGL.....	272
MAG. MARKO POGAČNIK	272
UROŠ PRIKL	274

JERNEJ VRTOVEC	274
IVAN HRŠAK	275
MARUŠA ŠKOPAC	276
NADA BRINOVŠEK.....	276
FRANC JURŠA.....	277
DR. FRANC KRIŽANIČ	277
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	278
METOD DRAGONJA.....	279
MAG. MARKO POGAČNIK	284
JOŽEF HORVAT	284

16. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S POSTOPKI ZA ODPRAVLJANJE NEZAKONITOSTI PRI DELU VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA, EPA 207-VII	285
---	-----

DR. VINKO GORENAK	285
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	287
DR. JASNA MURGEL	288
MAG. BRANKO GRIMS	289
MARJANA KOTNIK POROPAT	291
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	291
VIOLETA TOMIČ	293
IVA DIMIC	293
DR. VINKO GORENAK	294
IVA DIMIC	297
EVA IRGL.....	298
ANJA BAH ŽIBERT	299
DR. VINKO GORENAK	300
JOŽE TANKO	302
MAG. BRANKO GRIMS	304
DR. VINKO GORENAK	306
DR. VINKO GORENAK	306
JOŽE TANKO	307

5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UKREPIH NA PODROČJU PRIPRAVNIŠTVA (ZUPPrp), PRVA OBRAVNAVA, EPA 301-VII.....	308
--	-----

ŽAN MAHNIČ.....	308
DEJAN LEVANIČ.....	309
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	310
UROŠ PRIKL	310
VIOLETA TOMIČ	313
JOŽEF HORVAT.....	314
MIRJAM BON KLANJŠČEK	314
MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK.....	314
IRENA GROŠELJ KOŠNIK	315
ŽAN MAHNIČ.....	316
DR. MILAN BRGLEZ	318
UROŠ PRIKL	318
MAG. JANA JENKO.....	318
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	319
ŽAN MAHNIČ.....	319
TOMAŽ LISEC	320
IRENA GROŠELJ KOŠNIK	321
JOŽEF HORVAT	321
IRENA KOTNIK.....	322
JANJA SLUGA	322

LJUBO ŽNIDAR	324
SIMON ZAJC	325
MAG. TANJA CINK	325
BOJAN PODKRAJŠEK	326
DR. JASNA MURGEL	326
ŽAN MAHNIČ	327
JOŽE TANKO	327
SUZANA LEP ŠIMENKO	328
DEJAN LEVANIČ	329
ŽAN MAHNIČ	330

17. točka dnevnega reda: AKT O ODREDITVI PARLAMENTARNE PREISKAVE ZA UGOTAVLJANJE POLITIČNE ODGOVORNOSTI NOSILCEV JAVNIH FUNKCIJ PRI INVESTICIJI V BLOK 6 TERMoeLEKTRARNE ŠOŠTANJ, EPA 228-VII	331
---	-----

MATJAŽ HAN	331
IVAN HRŠAK	333
ANDREJA KATIČ	333
VIOLETA TOMIČ	335
JERNEJ VRTOVEC	336
DR. BOJAN DOBOVŠEK	338
DANIJEL KRIVEC	339
MATJAŽ HAN	340
EVA IRGL	341
EVA IRGL	341
MARJANA KOTNIK POROPAT	341
JOŽEF HORVAT	341
IGOR ZORČIČ	343
IVAN HRŠAK	344
DR. FRANČ KRIŽANIČ	344
LJUBO ŽNIDAR	345
MARJAN DOLINŠEK	346
JOŽE TANKO	347
MATJAŽ HAN	347
MATJAŽ HAN	347
ZVONKO LAH	347
JOŽE TANKO	348
DR. FRANČ TRČEK	348
MATJAŽ HAN	348
BOJAN PODKRAJŠEK	349
JOŽE TANKO	349
MATJAŽ HAN	350
DR. FRANČ TRČEK	350
JOŽEF HORVAT	352
DR. FRANČ TRČEK	353
MARIJAN POJBIČ	353
DR. FRANČ TRČEK	354
MARIJAN POJBIČ	354
DANILO ANTON RANC	354
DANIJEL KRIVEC	355
MATJAŽ HAN	356

5. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	358
---	-----

ŽAN MAHNIČ	358
------------------	-----

2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	359
---	-----

DR. SIMONA KUSTEC LIPICER.....	359
JANEZ (IVAN) JANŠA	359
FRANC JURŠA.....	360
LUKA MESEC.....	360
MAG. ALENKA BRATUŠEK	360
JOŽEF HORVAT	361
MATJAŽ HAN	361
DR. FRANC TRČEK	361
JERNEJ VRTOVEC	362
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	362
MIHA KORDIŠ	362
MATJAŽ NEMEC	362
LUKA MESEC.....	363
LUKA MESEC.....	363
VIOLETA TOMIČ	363
DR. FRANC KRIŽANIČ	363
FRANC JURŠA.....	363
LJUDMILA NOVAK	364
FRANC BREZNIK	364
FRANC BREZNIK	364
FRANC BREZNIK	364
DR. FRANC TRČEK	364
3. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	364
TOMAŽ LISEC	365
FRANC JURŠA.....	365
IVA DIMIC	365
FRANC BREZNIK	365
DR. FRANC TRČEK	366
TOMAŽ LISEC	366
MIHA KORDIŠ	366
LUKA MESEC.....	366
ŽAN MAHNIČ.....	367
DR. FRANC TRČEK	367
DR. FRANC TRČEK	367
ŽAN MAHNIČ.....	367
LJUDMILA NOVAK	367
JOŽEF HORVAT	368
IRENA KOTNIK.....	368
13. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	368
15. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	368
MAG. MARKO POGAČNIK	368
DR. FRANC TRČEK	369
JOŽEF HORVAT	369
UROŠ PRIKL	369
14. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	370
MAG. MARKO POGAČNIK	370
JERNEJ VRTOVEC	370
UROŠ PRIKL	370
LUKA MESEC.....	370
DR. FRANC TRČEK	370

DR. FRANC TRČEK	371
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI AMERIKE O SODELOVANJU NA OBRAMBEM IN VOJAŠKEM PODROČJU (BUSSOVP), EPA 1596-VI	371
SIMON ZAJC	371
SIMON ZAJC	371
DR. FRANC TRČEK	372
8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED MINISTRSTVOM ZA OBRAMBO REPUBLIKE SLOVENIJE IN MINISTRSTVOM ZA NARODNO OBRAMBO REPUBLIKE LITVE O SODELOVANJU NA OBRAMBEM PODROČJU (BLISOP-1), EPA 1597-VI	372
JOŽEF HORVAT	372
MIHA KORDIŠ	373
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI MEMORANDUMA O SPREMEMBAH MEMORANDUMA O SOGLASJU MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE O FULBRIGHTOVEM PROGRAMU IZMENJAV (BUSFPI-1A), EPA 1999-VI	373
MAG. BRANISLAV RAJIĆ	374
10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O PARTNERSTVU IN SODELOVANJU MED EVROPSKO UNIJO IN NJENIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI NA ENI STRANI TER REPUBLIKO IRAK NA DRUGI STRANI (MPSEUIQ), EPA 303-VII	374
JOŽEF HORVAT	374
KAMAL IZIDOR SHAKER	375
MIHA KORDIŠ	375
11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O OMEJITVI ODGOVORNOSTI ZA POMORSKE TERJATVE, 1976 IN PROTOKOLA IZ LETA 1996, KI SPREMINJA KONVENCIJO O OMEJITVI ODGOVORNOSTI ZA POMORSKE TERJATVE, 1976 (MKOOPT), EPA 304-VII	376
MARKO FERLUGA	376
19. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE	376
Predlog za imenovanje namestnika varuhinje človekovih pravic	376
VLASTA NUSSDORFER	376
DR. BOJAN DOBOVŠEK	377
EVA IRGL	377
MAG. BOJANA MURŠIČ	378
MATJAŽ HAN	378
IVAN ŠELIH	379
Predlog za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Višjem sodišču v Celju	379

JANEZ VLAJ	379
JANEZ VLAJ	380
DR. VINKO GORENAK	380
FRANC BREZNIK	381
DR. FRANC TRČEK	381
Predlog za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani	382
JANEZ VLAJ	382
DR. VINKO GORENAK	382
FRANC BREZNIK	383
Predlog sklepa o imenovanju predsednika in devetih članov Nadzornega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško	383
DR. FRANC TRČEK	384
Obvestilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Preiskovalni oddelek, o uvedbi kazenskega postopka zoper poslanca Ivana Janšo	384
JOŽE TANKO	384
Obvestilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, o vloženi obtožnici zoper poslanca Ivana (Janeza) Janšo	385
Obvestilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, o vloženi zasebni tožbi zoper poslanca Ivana (Janeza) Janšo	385

Državni zbor VII. mandat

4. seja

26., 27., 28., 29. in 30. januar 2015

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora
Andreja Katič.....podpredsednica Državnega zbora

Seja se je začela 26. januarja 2015 ob 12. uri.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 4. sejo Državnega zbora, ki je bila sklicana na podlagi prvega odstavka 57. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Andreja Katič od 17. ure dalje, gospa Jelka Godec, gospa Vesna Vervega, gospa Ksenija Korenjak Kramar, gospa Suzana Lep Šimenko, mag. Lilijana Kozlovič, gospa Andreja Potočnik, gospod Primož Hainz, mag. Andrej Šircelj, dr. László Göncz, mag. Matej Tonin, Luka Mesec, dr. Matej T. Vatovec, Matjaž Hanžek, gospod Igor Zorčič od 15. ure dalje in gospod Srečko Blažič.

Na sejo sem vabil predsednika Vlade, ministrice in minister ter generalnega sekretarja Vlade k 1. točki dnevnega reda, guvernerja Banke Slovenije k 15. točki dnevnega reda, varuhinjo človekovih pravic, gospo Vlasto Nusdorfer ter kandidata za namestnika varuhinje človekovih pravic k 19. točki dnevnega reda in predstavnike Vlade k vsem točkam dnevnega reda. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 4. seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v petek, 16. januarja 2015, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za umik posamezne točke z dnevnega reda oziroma predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel.

Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem. Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 70, proti nihče.

(Za je glasovalo 70.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 4. seje zbora določen.

Prehajamo na **18. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA ZAHTEVO SKUPINE POSLANK IN POSLANCEV, DA DRŽAVNI ZBOR ODLOČA O ODLOČITVAH KOLEGIJA PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA.**

Kolegij predsednika Državnega zbora je na 14. seji 18. decembra 2014, sklenil, da se Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodniški službi, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem tožilstvu in Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o brezplačni pravni pomoči obravnavajo po skrajšanem postopku. Na podlagi desetega odstavka 21. člena Poslovnika Državnega zbora je skupina 21 poslanek in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom, 23. decembra 2014 zahtevala, da Državni zbor odloči o navedenih odločitvah Kolegija. Predstavniki vlagatelja zahteve bo predstavil stališče za vseh pet odločitev skupaj, glasovali pa bomo o vsaki odločitvi posebej.

Besedo za predstavitev stališča dajem predstavniku vlagatelja zahteve gospodu Jožetu Tanku.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Spoštovani predstavniki Vlade, gospod predsednik, kolegi poslanci!

Zdaj mogoče stavek za uvod. To je, mislim, da edina seja Državnega zbora, na kateri je opozicijska stranka, če odštejem ratifikacije, vložila več zakonov kot Vlada, in tudi več ostalih zadev kot Vlada. Kaj takega se v Državnem zboru še ni zgodilo. Vlada se je očitno reševanja teh zagat lotila na način, ki je neobičajen, se pravi, s predlaganjem zakonov po posebnih postopkih, to je po skrajšanem postopku ali pa po nujnem postopku. In problem je, da se pri teh predlaganih zakonih Vlade kršijo določila tako Poslovnika Državnega zbora, Poslovnika Vlade in še kakšne druge stvari, ki so povezane s tem.

Najprej bi rad utemeljil, da je Vlada pri tem, ko je teh pet zakonov predlagala po skrajšanem postopku, kršila 142. člen Poslovnika, ki natančno ureja, kateri zakoni in kdaj se lahko predlagajo po skrajšanem postopku. Take spremembe je moč predlagati takrat, kadar gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona. Ampak v tem primeru za tak pristop ne gre, kajti minister je ob vložitvi in sprejetju teh zakonov na Vladi povedal, da gre za prvi korak reforme pravosodja. Se pravi, reformne zadeve se ne obravnavajo po skrajšanem postopku, in je minister že sam diskvalificiral s to svojo izjavo postopek. Tudi ne gre v tem primeru za prenehanje veljavnosti posameznega zakona ali njegovih posameznih določb. Pri nobenem izmed predlaganih zakonov ta kriterij ni izpolnjen, ker gre za novele. Tudi ne gre za manj zahtevne uskladitve z drugimi zakoni ali s pravom Evropske unije. Ta pogoj tudi ni izpolnjen, kajti priporočila GRECO niso pravni red Evropske unije. In tudi v primeru teh petih zakonov ne gre za spremembe in dopolnitve v zvezi s postopkom pred Ustavnim sodiščem oziroma odločbo Ustavnega sodišča. Skratka, pri vseh teh petih predlogih gre za to, da pogoji iz Poslovnika Državnega zbora niso izpolnjeni. Vladna koalicija je bila o tem seznanjena, vendar je kljub temu postopek za vse te predloge zakonov, ki so bili vloženi v zakonodajni postopek, na Kolegiju potrdila. Da Vlada predlaga te zakone po skrajšanem postopku, je problem, kajti v Vladi je verjetno nekaj oseb, ki so prava večje osebe in so tudi osebe, ki jim poslovniška določila Državnega zbora niso tuja, ker so že delali po njih. To, da Vlada prihaja s temi zakoni po skrajšanem postopku v zakonodajni postopek, zbuja veliko začudenje. Glede teh postopkov se je odzval tudi Sodni svet, ki je predlagal in v svojem sporočilu v svoji izjavi zapisal, da je treba spremembe in dopolnitve sodniške zakonodaje sprejemati celovito, po rednem postopku in ne po skrajšanem postopku. To je citat iz izjave Sodnega sveta. Takega nespoštovanja pravil pravne države ne bi pričakoval od Vlade, ki ima v svojem programu zapisano prav nasprotno, to se pravi spoštovanje pravil in institucij pravne države.

Drugi razlog, zakaj nasprotujemo skrajšanem postopku, je zapisan v četrtem odstavku 9. člena Poslovnika Vlade. V tem členu je zapisano, da mora Vlada k oblikovanju predpisov povabiti strokovno in drugo javnost, da poda svoja mnenja in pripombe, ta rok povabila pa ne sme biti krajši od 30 dni. 30 do 60 dni je zapisano v Poslovniku Vlade. Vlada je ta rok bistveno skrajšala. Dala je na voljo od 3 do 9 dni strokovni in drugi javnosti za odzive, med drugim tudi Sodnemu svetu, tudi Državnotožilskemu svetu in vsem drugim, kar pomeni, da je bila na voljo samo desetina minimalnega standarda iz Poslovnika Vlade do največ ene tretjine. In jaz mislim, da je to problem. Tudi iz drugih dopisov stanovskih

skupin je razvidno, da ni bilo dovolj časa za dajanje pripomb. To, da strokovna in druga javnost nima možnosti za oblikovanje pripomb do predlogov zakonov, ki jih oblikuje Vlada, pa že prihaja na to polje transparentnosti oziroma tega, da Vlada na nek način ne želi, da bi se strokovna javnost do rešitev, ki jih predlaga Vlada, opredeljevala. Jaz mislim, da si ne Vlada ne predsednik Vlade in ne tudi resorni minister, ki je bil nedavno še predsednik senata Komisije za preprečevanje korupcije, ki je dala izjemno veliko poudarka transparentnosti, si takega postopka ne bi mogel privoščiti. Tudi predsednik Vlade tega ne bi mogel in ne bi smel dopustiti.

Rad bi spomnil na dopise, ki jih je leta 2012 – ko je bila neka druga vlada, ki je tudi predlagala postopke po skrajšanem ali nujnem postopku – oblikovala Komisija za preprečevanje korupcije. Leta 2012 je Komisija za preprečevanje korupcije izdala dve mnenji, ki sta se ekskluzivno dotikali postopkov vlade Janeza Janše, ki je predlagala prostorsko zakonodajo po skrajšanem in po nujnem postopku. To mnenje je zelo zanimivo že v samem naslovu, kajti govori o tem, da pri teh spremembah zakonov je treba to gledati v luči pomanjkanja načela gospodarnosti, javnost, transparentnosti, pravne varnosti in neobvladovanja korupcijskih tveganj. Na to se nanaša eno mnenje Komisije za preprečevanje korupcije. Mnenje je dolgo osem strani, podpisal ga je tedanji predsednik senata za preprečevanje korupcije gospod Klemenčič. In zdaj samo sprašujem, ko se je spreminjala prostorska zakonodaja in je šlo za res majhne spremembe v tistem delu, je Komisija za preprečevanje korupcije pod vodstvom gospoda Klemenčiča zaznala visoka tveganja korupcij.

Meni se zdi čudno, da bi bilo samo področje prostorske zakonodaje tisto, ki je izpostavljeno visokim tveganjem korupcije. Očitno je, da je bilo to mnenje napisano z nekim prav posebnim namenom. To mnenje je bilo izdano 21. junija 2012. Samo tri mesece po tem je bilo izdano drugo mnenje Komisije za preprečevanje korupcije, prav tako sprejeto soglasno, nekoliko krajše, na šestih straneh, kjer se je Komisija za preprečevanje korupcije obregnila predvsem ob to, da postopki sprememb zakonodaje s področja upravljanja premoženja države in samoupravnih lokalnih skupnosti ne potekajo transparentno, niso v skladu z načeli preglednosti, ne obvladujejo se korupcijska tveganja in podobno. To poročilo je bilo tudi soglasno sprejeto, podpisal pa ga je namestnik gospoda Klemenčiča gospod Praprotnik.

Zanimivo je vprašanje, kaj se je v tem času spremenilo bistvenega na tem področju, da sedaj ni nobenih zaznamb korupcijskih tveganj pri spremembi zakonodaje po skrajšanem postopku. Jaz menim, da tudi takrat, ko se spreminja zakonodaja na kakšnem drugem področju, najbrž obstajajo razlogi za to, da bi se spoštovala ta načela. V enem izmed teh mnenj

Komisije za preprečevanje korupcije je celo zapisano, da obžalujejo, Komisija za preprečevanje korupcije, da niso bili povabljeni k oblikovanju rešitev teh zakonov. Torej v tem času je praktično edina sprememba samo to, da nekdanji predsednik senata Komisije za preprečevanje korupcije gospod Goran Klemenčič ni več predsednik senata, se pravi nekdo, ki ocenjuje delo v Vladi, ampak minister. Nekdo, ki predlaga rešitve zakonov na način, ki ga je ekskluzivno kritiziral in mu oporekel. Če so bila mnenja leta 2012, ki jih je pisala Komisija za preprečevanje korupcije, namenjena samo diskreditaciji vlade Janeza Janše, to lahko razumemo samo na tak način, ne moremo razumeti drugače. In se pravzaprav postavlja samo vprašanje tudi o tem, ali je tedanji predsednik Komisije za preprečevanje korupcije deloval politično ali strokovno, ali je v dveh letih pozabil na tisto, kar je učil druge, ali je tedaj zlorabljal položaj, ali pa enostavno stvari ne razume in so njegova ravnanja sedaj, ko je vrhunski politik, ko je minister, drugačna od tedaj, ko je bil vrhunski državni uradnik, predstojnik organa, ki je ocenjeval in videl napake pri vseh osebah, ki jih je vzela v roke, in pisal razna mnenja, lepil etikete in jih sem pa tja tudi penaliziral z globami.

Rad bi samo dodal še to, da Komisija za preprečevanje korupcije ni bila edina izmed državnih institucij, ki je oporekala tedanji Janševi vladi, da se je lotevala obravnave določenih področjih zakonov na tak način. Med temi je tudi informacijska pooblaščenka, ki se je spotaknila v to, na kakšen način vlada Janeza Janše spreminja Zakon o državni upravi. Pa morda bi našli tudi kakšno izjavo varuhinje človekovih pravic iz tistega obdobja in tako naprej. Očitno je šlo tedaj za frontalni napad na tedanjo vlado z uporabo vseh možnih institucij, ki jih pravna država oblikuje, in te iste institucije so sedaj, ko se stvari odvijajo enako ali pa zelo podobno, popolnoma tiho. Tudi v času, ko je bila predsednica vlade gospa Alenka Bratušek, se niti ena od teh institucij ni odzivala na številne skrajšane postopke, nujne postopke, ki jih je tedanja vlada predlagala.

Ena od novosti, ki jih prinaša ta zakonodaja, so priporočila GRECO. Zakaj se ta priporočila potrebujejo, da se postavijo na zakonsko raven, je vprašanje. Priporočila so priporočila. Če se v tej državi, kot sem že prej povedal, ne upoštevajo oziroma celo tisti, ki so napisali priporočila oziroma mnenja ne upoštevajo lastnih priporočil, pa mine vmes samo nekaj časa. Zdaj mi iz nekkih priporočil GRECO iz neke institucije delamo veliko zgodbo, istočasno pa ne upoštevamo priporočil Evropske komisije in Evropskega sveta, ki so za to državo vitalnega pomena. Istočasno lahko opozorimo na številne primere, ko so bila sicer priporočila GRECO najbrž zapisana pri delovanju nekaterih institucij, recimo pri delovanju Komisije za preprečevanje korupcije, pa se je na ta priporočila relativno hitro pozabilo.

Tudi pri članih te iste komisije. Naj samo spomnim, da smo imeli v Državnem zboru v prejšnjem mandatu preiskovalno komisijo, ki je preiskovala bančno luknjo, da predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, ki je bil zaslišan pred to preiskovalno komisijo, ni hotel dati nobenih izjav, ker naj ne bi smel, ker ni hotel govoriti o osebah, ki so povzročile to veliko bančno luknjo in tako naprej. Ampak da je problem še večji, se je eden izmed članov senata Komisija za preprečevanje korupcije zaposlil v banki z največjo bančno luknjo. Kaj nam pomaga in kaj potrebujemo priporočila GRECO, če jih tisti, ki bi jih morali spoštovati in jih živeti, ob prvi priložnosti izkoristijo, zlorabijo in naredijo točno nasprotno od tega, kar so priporočila, in delajo čisto drugače od tistega, kar so zahtevali od vseh drugih, ki so jih v teh postopkih obravnavali. Mislim, da je to paradoks, ki mu ni para znotraj Evrope.

V enem izmed teh zakonov se predvideva tudi, da je treba opraviti psihotest, da bi lahko prevzel neko funkcijo. Glede na to, na kakšen način se upoštevajo normativni akti Državnega zbora, na kakšen način se upošteva Poslovnik Vlade, na kakšen način se živijo priporočila GRECO, ki jih je uporabila KPK, in stališča KPK, bi bilo dobro, če bi predsednik Vlade najprej izpeljal kakšen postopek preko psihotesta, preden se kakršnakoli oseba imenuje na neko pomembno funkcijo.

Spoštovani kolegi, mi predlagamo, da se iz teh in tudi iz številnih vsebinskih razlogov, ki jih tu ne bom navajal, ker ste jih dobili vse v gradivih institucij, vseh tistih združenj, ki se jih ta sprememba zakonodaje dotika, predlagam, da teh skrajšanih postopkov ne podprete. To se pravi, da se izpusti, že zato, ker je manjkala razprava tudi v sferi strokovne in tudi civilne javnosti. Še bolj logično pa se mi zdi, da bi Vlada te zakone iz postopka umaknila in dopustila, da se reforma pravosodja, ki sodi med eno najbolj tveganih področij v tej državi, vidimo tudi številne sodbe Vrhovnega in Ustavnega sodišča ter tudi Evropskega sodišča za človekove pravice, da se tega projekta reforme pravosodja lotite resno in predlagate rešitve, ki bodo stale tudi v praksi. In ne nazadnje, da zagotovite izvajanje zakonov preko teh nadzorstvenih nalog, ki pripadajo vladi in državnemu zboru, da se pač zakoni upoštevajo, ne da imamo na tisoče, stotine odločitev v sodstvu, katerih razveljavitve temeljijo izključno na definiciji kršitve ustave s področja človekovih pravic. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: V nasprotju s tistim obvestilom, ki sem ga dal na začetku, vas obveščam, da se seje udeležuje tudi dr. Matej T. Vatovec.

Prehajamo na odločanje. Na podlagi desetega odstavka 21. člena Poslovnika Državnega zbora o odločitvah Kolegija Državni zbor odloči brez razprave in obrazložitve glasu. Zato na glasovanje dajem naslednji predlog

sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodniški službi se obravnava po skrajšanem postopku. Hkrati dodajam, da če sklep ne bo sprejet, bo Državni zbor predlog zakona obravnaval po rednem postopku, in to velja potem tudi za vse ostale, o katerih bomo glasovali.

Postopkovno, dr. Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Se opravičujem. Nekaj težav imamo. Dragan Matič je govoril in ne vi, prej. Prosim, da se to uredi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ali je vaš mikrofon vklopljen, dr. Matič?

DR. DRAGAN MATIČ (PS SMC): Samo v pojasnilo, ventilacija v tej hiši je take vrste, da mi stalno piha v oči in sem si namestil kos gradiva, da ne bi imel stalnega vnetja, in gre zgolj za tehnično težavo. Se opravičujem za motnje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: V redu.

Torej lahko glasujemo o predlogu sklepa. Ponovno preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 41, proti 29.

(Za je glasovalo 41.) (Proti 29.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo Državni zbor navedeni predlog zakona obravnaval po skrajšanem postopku.

Na glasovanje dajem naslednji predlog sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih se obravnava po skrajšanem postopku.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 42, proti 30.

(Za je glasovalo 42.) (Proti 30.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo Državni zbor navedeni predlog zakona obravnaval po skrajšanem postopku.

Na glasovanje dajem naslednji predlog sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru se obravnava po skrajšanem postopku.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 42, proti 29.

(Za je glasovalo 42.) (Proti 29.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo Državni zbor navedeni predlog zakona obravnaval po skrajšanem postopku.

Na glasovanje dajem naslednji predlog sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem tožilstvu se obravnava po skrajšanem postopku.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 41, proti 30.

(Za je glasovalo 41.) (Proti 30.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo Državni zbor navedeni predlog zakona obravnaval po skrajšanem postopku.

In končno, na glasovanje dajem naslednji predlog sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o brezplačni pravni pomoči se obravnava po skrajšanem postopku.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 42, proti 30.

(Za je glasovalo 42.) (Proti 30.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo Državni zbor navedeni predlog zakona obravnaval po skrajšanem postopku.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV.**

V zvezi s to točko dnevnega reda sem v poslovnem roku prejel pisne prijave 45 poslanskih vprašanj. Vrstni red postavljanja poslanskih vprašanj je določen v skladu z 244. členom in drugim odstavkom 245. člena Poslovnika Državnega zbora.

Na prva tri poslanska vprašanja poslank in poslancev opozicije in na poslansko vprašanje poslanca vladajoče koalicije bo odgovoril predsednik Vlade. Vsak poslanka oziroma poslanec ima za postavitev vprašanja na voljo 3 minute. Predsednik Vlade, ministrice in ministri odgovorijo na vprašanja v največ 5 minutah. Če je vprašanje postavljeno več ministrom, imajo vsi skupaj na voljo 5 minut za odgovor.

Poslanec, ki ne bo zadovoljen z odgovorom, lahko zahteva dopolnitev odgovora, ne more pa postaviti dodatnega vprašanja. Poslanke in poslance prosim, da ste na to pozorni. Obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora poslanec predstavi v dveh minutah, dopolnitev odgovora pa sme trajati največ tri minute. Poslanec, ki je postavil vprašanje, lahko zahteva, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru predsednika Vlade, ministrice ali ministra. O tem odloči Državni zbor brez razprave.

V primeru, da poslanec na postavljeno vprašanje danes ne bo dobil odgovora, mu morajo predsednik Vlade, ministrica ali minister v 30 dneh predložiti pisni odgovor. Poslanec, ki je postavil vprašanje, na katerega ni bilo odgovorjeno, lahko izjavi, da vztraja pri ustnem odgovoru. V tem primeru bom vprašanje uvrstil na naslednjo redno sejo Državnega zbora.

V zvezi s to točko so se danes opravičili: gospod Karl Viktor Erjavec, minister za zunanje zadeve; mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; gospod Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo med 13. in 15. uro ter dr. Dušan Mramor, minister za finance.

Na e-klopi je objavljen pregled poslanskih vprašanj, na katera v poslovnem roku ni bilo odgovorjeno. Prehajamo na predstavitev poslanskih vprašanj. Na prva štiri

vprašanja bo odgovarjal predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

Prvo poslansko vprašanje mu zastavlja gospa Ljudmila Novak, Nova Slovenija.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani gospod predsednik Vlade, spoštovani predsednik, spoštovani ministrski zbor, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Privatizacija je tema, ki v zadnjih letih buri duhove, v zadnjih tednih pa se razdvojenost politike in državljanov še stopnjuje. Tako imamo kar dve peticiji: eno proti in eno za privatizacijo. Več kot jasno je, da je bila večina podjetij v državni lasti slabo upravljana in se pogosto njihova vrednost celo zmanjšuje, namesto rasti in povečevanja donosa in same vrednosti podjetij. Zaradi pomanjkanja svežega kapitala v večini primerov tudi razvojno zaostajajo. Prav tako vsi poznamo težave bank v državni lasti, saj smo jih morali dokapitalizirati z večmilijardnimi sredstvi davkoplačevalcev, njihova posojila pa za naše gospodarstvo in državljanje niso zato nič bolj ugodna.

Krščanski demokrati se sprašujemo, kako je sploh mogoče, da ob vseh teh znanih dejstvih nekateri še vedno nasprotujejo privatizaciji oziroma prodaji državnega premoženja odgovornim lastnikom. Ob tem ni malo ugibanj in namigovanj, da privatizaciji nasprotujejo prav tisti lobiji in z njimi povezane stranke, ki prav iz teh virov črpajo denar za svoj obstoj in z raznimi svetovalnimi pogodbami ohranjajo svoj položaj in vire prihodkov. In prav to je eden od ključnih argumentov, zakaj v Novi Sloveniji odločno zagovarjamo umik politike iz gospodarstva.

Spoštovani predsednik Vlade, sprašujem vas:

Kako potekajo procesi privatizacije 15 podjetij iz seznama?

Ali ste naklonjeni predlogom Socialnih demokratov, da se ta seznam ponovno spremeni in prevetri?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci, lepo pozdravljeni!

Gospa poslanka Ljudmila Novak, hvala za vprašanje. Moj odgovor je naslednji. Dvakrat je že v Državnem zboru potekala zelo temeljita razprava o privatizaciji. V tej razpravi se je obakrat izkazalo, da močno prevladujejo pravni, politični in strokovni razlogi, ki opravičujejo to, za kar se zavzema tudi Vlada in seveda jaz kot predsednik Vlade, da se postopek privatizacije petnajstih podjetij, ki se je začel že s sklepom Državnega zbora v prejšnji sestavi na pobudo Vlade v prejšnji sestavi, nadaljuje. Gre enostavno za verodostojnost naše države. K temu procesu privatizacije teh petnajstih podjetij smo se zavezali pravno in politično kot država.

Nekateri postopki so v teku, kot bom povedal, drugi se bodo začeli, in Slovenija je dolžna, da ta proces na podlagi lastne odločitve verodostojno izpolni, ob tem pa poudarjam, da torej strokovni pravni in politični razlogi govorijo v prid temu, da ta proces nadaljujemo, tako kot zagovarja tudi ta vlada. Seveda pa so upravičeni tudi številni pomisleki, ki se pojavljajo v zvezi s procesom privatizacije. V zvezi s tem bi želel spregovoriti na ta način, da s tem ko nadaljujemo proces privatizacij teh petnajstih podjetij, nikakor ne smemo dopustiti, da bi ta proces potekal brezglavo, brez nekih zelo jasnih kriterijev. Tako denimo je treba v tem procesu strogo upoštevati vsaj tri zelo pomembne kriterije, poleg seveda še nekaterih drugih.

Eden je zagotovo ta, da mora proces prodaje vsakega od podjetij v državni lasti potekati povsem transparentno. Povsem je treba preprečiti kakršnokoli koruptivno dejanje v takem procesu. Drugič. Proces prodaje mora doseči ceno, ki je primerljiva, ki je prava za podjetje oziroma državno premoženje, ki se prodaja, torej cena mora biti primerna, ustrezna po vseh pomembnih kriterijih, ki obstanejo. In tretjič, če navedem samo te tri glavne kriterije, seveda so še drugi, je treba zagotoviti, da je kupec strateškega pomena, da je kupec takšen, ki prihaja z nekim razvojnim modelom, ki želi razvijati podjetje, ki ga kupuje, kar seveda posledično tudi prinaša normalno zaposlitev in povečanje zaposlitve, če gre podjetju, tako kot si želimo, dobro. Skratka, vsi ti in še drugi kriteriji bodo morali biti pri tem spoštovani, če želimo ta proces peljati naprej. Kar pa je ključno, vlada bo v kratkem predstavila tudi temu spoštovanemu državnemu zboru delovni predlog strategije upravljanja z državnim premoženjem. To je pa tisto, kar doslej nobena vlada še ni uspela narediti. Gre za to, da tudi sedaj, ko govorimo o privatizaciji, ne govorimo o neki razprodaji, ampak govorimo o tem, kako moramo odgovorno razpolagati in opravljati z državnim premoženjem. Zato sedaj intenzivno pripravljamo to strategijo. Ta strategija je že v obravnavi znotraj strokovnih forumov v koaliciji. Predložena bo kmalu ministrom in Vladi v obravnavo, nato pa se bo z njo seznanila tudi politična opozicija, skratka ves Državni zbor in ne nazadnje tudi javnost, kajti mnenja smo v Vladi, da mora o tem biti sprožena široka, tehtna javna razprava. Šele potem bo lahko Državni zbor skupaj z Vlado sprejel tisto odločitev, ki je tako pomembna, torej to strategijo, kako bomo od sedaj naprej ravnali z državnim premoženjem, kako bomo to premoženje pravilno sistemizirali, te državne naložbe torej državna podjetja sektorsko in drugače, in kako bomo v primeru, če se odločimo za prodajo tega premoženja, to prodajo izpeljali, po katerih merilih in na kakšen način. Naj ponovim, bistveno je to, da nadaljujemo proces privatizacije teh petnajstih podjetij premišljeno, z upoštevanjem vseh pomembnih kriterijev, ki sem jih navedel, in da predvsem čim prej

vzpostavimo in razvijemo ter sprejmemo to strategijo upravljanja z državnim premoženjem.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za dopolnitev odgovora prosi gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSI): Zagotovo se tudi v Novi Sloveniji strinjamo, da ne smemo premoženja razprodajati, ampak ga odgovorno prodajati odgovornim lastnikom, in da je zato potrebna tudi potrebna strategija. V zadnjih letih pa so slovenske vlade zelo nestabilne. Eden od glavnih razlogov za to so prav podjetja v državni lasti. Medtem ko državljani spremljamo dogajanja v parlamentu in vladi in se velikokrat ukvarjamo z obrobni temi, po navadi v ozadju poteka boj vladnih strank in tekma za obvladovanje posameznih podjetij v državni lasti. Največkrat seveda tistih, kjer se obrača veliko denarja. Zaradi tega boja se krhajo odnosi med političnimi strankami in prihaja tudi do vladnih kriz. Temu smo bili že večkrat priča, ne nazadnje tudi sedaj. V nadzornih svetih sedijo ljudje, ki jih tja pošiljajo vladajoče stranke.

Spoštovani predsednik Vlade:

Kaj boste storili, da bo sestava nadzornih svetov bolj strokovna in da bodo nadzorniki tudi dejansko odgovarjali za posledice nevestnega ali malomarnega ravnanja?

V kakšni fazi je postopek imenovanja novega vodstva in nadzornega sveta SDH in kako boste preprečili vpliv lobijev na omenjeni holding?

Doslej skoraj da ne poznamo primerna, da bi kdo od nadzornikov odgovarjal za velike finančne luknje v bankah ali za slabo stanje podjetij v državni lasti. Po navadi po volitvah, če se zamenja vladne stranke pride do hitrih menjav nadzornih svetov in uprav, ne glede na to, kako so le-ti opravljali svoje delo. Ob tem je treba povedati, da bo eden od ključnih trenutkov tudi za prodajo državnega premoženja sestava novega vodstva SDH.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala za dodatna vprašanja.

Najprej naj povem, da vlada je in ostaja stabilna. Res, da so se pri vprašanju privatizacije med koalicijskimi partnerji odprle nekatere razprave, tudi Socialni demokrati so javno postavljali pod vprašaj nekatere vidike teh privatizacijskih postopkov. Vendar prepričan sem, da so te razlike v pogledih premostljive in da jih bomo premostili. Tudi intenzivno sodelujemo pri oblikovanju, kot je rečeno, strategije upravljanja z državnimi naložbami. Tako da v tem pogledu vidim, da je pred nami nek stabilen vendar zelo intenziven proces sporazumevanja, ki mora pripeljati do zelenih ciljev.

Glede nadzornega sveta SDH naj poudarim, da je postopek izbire novih nadzornikov v teku. Ravno kar je v preteklem tednu končala z delom posebna komisija znotraj Ministrstva za finance, ki je izmed, mislim da, 47 kandidatov, ki so bili prijavljeni, naredila ožji izbor, ga predložila ministru za finance, in ta bo še ta teden nadaljeval s temi postopki, ki se bodo potem zaokrožili na pristojnih instancah. Zagotavljam vam, da bo Vlada naredila vse kar more, zna in kar je nujno treba, da zagotovi, da bi v teh postopkih prišlo do kakršnekoli prevlade politike nad strokovnim in drugimi zakonitimi kriteriji. Popolnoma nam je jasno, in to je tudi garant tega, o čemer sem prej govoril, bodočega odgovornega upravljanje z državnim premoženjem. Torej prepričan sem, da je treba za to vzpostaviti strokovne kompetentne nadzorne svete in vseh nivojih tudi v samem SDH, torej Slovenskem državnem holdingu. Kjer so naše pristojnosti takšne, da lahko na to vplivamo, bomo zagotovo kot Vlada poskrbeli, da bodo izbrani ljudje z znanjem in ljudje, ki imajo seveda ustrezne izkušnje in hkrati so nekoruptivni, so pripravljeni opravljati in bodo opravljali naloge v korist države oziroma v skladu s funkcijo, ki jo opravljajo.

To tudi zajema odgovor glede morebitnih vplivov lobijev. Seveda si bo Vlada po vseh močeh, v skladu s svojimi pristojnostmi, pristojnostmi ministrstev maksimalno prizadevala, da izniči ta vpliv lobijev in končno to Slovenijo stabilizira tudi tukaj v skladu s pravili pravne države. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno ima gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSI): Spoštovani predsednik Vlade, držali vas bomo za besedo.

Privatizacija je tako pomembna tema, da bi morali o njej razpravljati večkrat, čeprav smo že večkrat tudi razpravljali, in soočiti mnenja strokovnjakov in državljanov. Pogosto krivimo Evropo, da nas sili k prodaji podjetij zaradi lastnih interesov, dejstvo pa je, da nam Evropa na predlogi vseh kazalcev o slabem upravljanju podjetij in bank v državni lasti predlaga, da se tega slabega bremena, ki vedno znova načenna naše državne finance, tako rekoč znebimo. Nihče nas ne sili, da jih moramo prodati tujcem, pač pa odgovornim lastnikom, ki bodo svoje premoženje tudi bolje upravljali in tudi sami nosili posledice svojih pravnih ali napačnih odločitev.

Politika se mora umakniti iz gospodarstva. Prav je, da o tej temi še razpravljamo, zato predlagam, da se na temo privatizacije opravi razprava v Državnem zboru po 246. členu Poslovnika Državnega zbora.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: O vaši zahtevi bo odločal Državni zbor jutri, torej o uporabi drugega odstavka 246. člena glede tega vprašanja.

Drugi sprašuje gospod Jani Möderndorfer, Zaveznikstvo.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Spoštovani predsednik!

Čas, ko za vprašanja pričakujemo tudi odgovore, je danes še posebej zame zanimiv, ker bom spraševal daleč stran od tistega, kar se je v zadnjem času zelo aktualiziralo, namreč privatizacija, gospodarska rast in vse ostalo. Pa vendar ne morem mimo dejstva, da je ta gospodarska rast predvsem zanimiva in jo vsi zelo radi ponavljamo, ne slišimo pa tistega drugega dela stavka, na katerega vedno opozarja Umar in reče, "če bodo narejene ustrezne reforme in ukrepi, ki jih vlada mora narediti". Zdaj pa je problem, ko rečemo "ampak". Jaz moram reči, predsednik, da sem bil neverjetno presenečen 21. junija, ko sem iz vaših ust in ne iz ust ministrice za zdravje slišal, da ste napovedali reformo, katere se je ministrica branila zadnje štiri mesece. Še več. Na hearingu sem bil zelo jasen, ko sem vprašal, ali bo zdravstvena reforma. Rekla je, da ne, da bo samo neka nadgradnja. Ko smo imeli predlog rebalansa za 2014, sem jo ponovno vprašal isto vprašanje. In dobil sem odgovor, ki ni bil tisti, ki ste ga vi napovedali 21. junija. Vi veste, da vse raziskave zelo jasno kažejo v smer, da je v resnici Slovencem in Slovenkam najbolj pomembno zdravje, na prvem mestu. Takoj zraven so družina in prijatelji. To pomeni, da v resnici gre za eno najpomembnejših vprašanj, katerih se je ta vlada na vaš predlog oziroma izjavo, ki ste jo dali, lotila.

Mene seveda zanima tisto, kar je najbolj pomembno. Smo v neki diskrepanci, po eni strani v resnici slišim, da bo reforma zdravja, po drugi strani pa imamo blagajno, ki ima pozitivno rast. Neverjetno, vedno konec mandata ima ta blagajna pozitivno rast. Ima pozitivno rast, imamo pa na drugi strani vedno probleme, zdaj celo v izolski bolnici ne morejo izplačati plač.

Predsednik, moje vprašanje je zelo preprosto. Zanima me:

Kakšna naj bi bila z vaše strani ta reforma, glede na to, da je ministrica za zdravje rekla, da bo to samo upgrade nečesa, kar imamo danes?

Kako bomo za to poskrbeli oziroma kakšni bodo ti vaši resni ukrepi v Vladi, ki se bodo verjetno poznali že v rebalansu 2015 in v napovedih proračuna 2016–2017, če boste šli v dvoletni proračun?

In kar je še bolj pomembno, tisto, kar seveda je nujno, to pa je:

Kdaj bo razprava, kajti na spletni strani Ministrstva za zdravje, še danes zjutraj sem preveril, o reformi ni ne duha ne sluha?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani poslanec, hvala za vprašanje.

Res je, zavzel sem se in zavzemam se tudi kot predsednik Vlade za reformo zdravstvenega sistema in zdravja, ki sodi v ta okvir, pri čemer med menoj in ministrico za zdravje ni bistvene razlike. Gre bolj za igro besed in poudarke. Namreč oba se zavzemava za temeljito, se pravi bistveno nadgradnjo zdravstvenega sistema, torej za vse tiste, poudarjam, strukturne spremembe, ki jih mora ta sfera družbe doživeti, da bomo lahko bolnikom omogočili dostopnejše in še boljše storitve, da bomo lahko medicinskim sestram, zdravstvenim tehnikom, babicam in drugim, predvsem tudi zdravnikom omogočili še boljše pogoje dela in da bomo lahko izboljšali zdravstveni sistem v vseh pogledih. Povedal bom o tem tudi nekaj več v nadaljevanju. Res je, imate prav, gospodarska rast, ki je prisotna, in zmanjševanje zaposlenosti, česar se vsi veselimo, čeprav so to prvi pokazatelji, na katere se ne smemo preveč zanašati, vse to nas ne sme uspavati. Pa vendar, zavedamo se, da tudi na področju zdravstva, tako kot na nekaterih drugih je treba storiti te temeljne strukturne premike. Zato moramo izvesti naslednje zadeve: sprejeli bomo resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025, to bo strateški dokument, ki bo sledil točno temu cilju, ki ga vi na nek način želite tukaj artikulirati. To bo okvir za nadaljnje spremembe in za nadaljnjo vizijo razvoja kakovostnega in dostopnega javnega zdravstva. Trenutno potekajo intenzivne analize zdravstvenega sistema, v katere so vključene tudi tuje strokovne ekipe, ki nam pri tem pomagajo, da bomo v sodelovanju z mednarodno in domačo stroko ocenili povsem natančno, katere spremembe moramo narediti. Pripravljamo tisti veliki podvig, to je novelo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, morda o tem več kasneje, kajti gre za temeljni strukturni premik, ki ga moramo s tem zakonom narediti, še posebej glede zdravstvenega zavarovanja. Seveda bomo zaključili izgradnjo urgentnih centrov in diagnostičnega terapevtskega servisnega objekta v Ljubljani, torej nove urgence v Ljubljani, in zgradili še devet preostalih urgentnih centrov. Zaključili bomo projekt e-zdravje, ki zajema tudi interoperabilno hrbtenico, e-recept, e-naročanje, skratka projekte v okviru elektronskega dostopa in stika med državljanom in zdravstvenimi ustanovami, ki bodo v veliki meri olajšali dostop do receptov, dostop do zdravniških nasvetov, skrajšali vrste in pripeljali do številnih drugih dobrih učinkov.

Seveda bomo tudi centralizirali, kolikor je le mogoče, in informatizirali dodatno javna naročila tako na področju zdravstva kot na splošno v okviru javne uprave. Ampak seveda imate nekaj prav. Brez sodelovanja zdravstvene blagajne ne bo šlo. In tukaj imamo paradoks. Do sedaj zdravstvena blagajna očitno ni na ustrezen način, govorim seveda o Zavodu za

zdravstveno zavarovanje, ni na ustrezen način sodelovala z državo. Država pa ni bila sposobna na strani ministrstva zagotoviti potrebne reforme. Na podlagi teh izkušenj in našega koalicijskega programa in operativnega načrta moramo to zadevo peljati drugače. Zato potrebujemo drugačen sistem. Ne takšnega, v katerem minister nosi odgovornost, z denarjem pa razpolaga zdravstvena blagajna, in to na način, ki ne omogoča reforme. Zato želimo omogočiti spremembe tudi tam, kjer se razpolaga z denarjem, da bo tam na mestu odgovorna oseba, ki ima tudi sama v viziji reformo, ki je kompatibilna s programom vlade in s tem, kar bo zastopala naša ministrica na vso moč in tudi vlada z njo in sam z njo vred. Gre za to, da mora biti torej zdravstvena blagajna kompatibilna z ministrstvom, to pa mora odločno, z odločnimi koraki doseči spremembe zakonodaje in izvesti te in še druge ukrepe, ki sem jih navedel. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Jani Möderndorfer, zahteva dopolnitev odgovora.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Hvala lepa predsednik.

Vse to, kar smo danes slišali, poslušamo že nekaj časa. Za reformo v prejšnjem mandatu je prejšnja vlada zelo jasno povedala, da je niti ne bo začela, ker je ne more narediti v enem letu. Vendar jaz nisem dobil odgovora na vaše vprašanje. Strinjam se z vami pri vsem, kaj je treba narediti, vendar v zadnjih štirih mesecih nismo ničesar od tega slišali. Ničesar. Zdajle prvič od vas slišimo, kaj vse je treba narediti. Za mene je pa pomembno predvsem vprašanje, glede na to, da v zadnjem času ministri vlagajo vse po skrajšanem postopku, me zanima:

Kdaj – ker ste omenili nacionalno strategijo, to pomeni, da se bomo v resnici prvo leto ukvarjali samo s to strategijo – ali lahko pričakujemo potem šele v naslednjem letu reformo?

Našteli ste pa nekaj ukrepov, ki se dotikajo pa vsaj petih ali šestih zakonov. In nisem zasledil niti ene razširjene razprave ali pa poziva k pogovorom o čemerkoli, da bi se eden od teh petih zakonov začel pripravljati, spreminjati ali karkoli. In, zanimivo, tudi v programu dela Vlade ni naštetih vseh teh pet zakonov, ki ste jih danes omenili. Se pravi, bo treba tudi to spremeniti. In me zanima, kdaj, ker mislim, da to zanima Slovenke in Slovence, ki imajo tega počasi že preveč nabranega v sklopu teh vprašanj. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa za dodatno vprašanje.

Vsi ti zakoni se začenjajo pripravljati, pri nekaterih smo sicer še v fazi analiz, pri nekaterih

se že pripravljajo tudi sama besedila. Resolucija o nacionalnem programu zdravstvenega varstva bo sprejeta še letos. Moram pa poudariti, da se je ministrica za zdravje soočila z zelo nezavidljivim položajem, lahko bi rekel, z ministrstvom v razsulu, ko je nastopila funkcijo, kar je bila tudi posledica, da v prejšnjih mandatih se je kar nekaj ministrov na hitro zamenjalo na tem področju in v kratkem času, pa tudi na način, kot so pristopali k stvari, niso mogli biti uspešni v nobenem od korakov, ki so potrebni za prenovo. Tako je pred ministrstvom izjemno zahtevna naloga popravljati številne zadeve za nazaj in urediti zadeve za naprej. Ministrica je zelo aktivna, žal se sooča tudi s hudimi koruptivnimi praksami v zdravstvu. Kot veste, se ponekod tudi govori o ovadbah, o številnih nepravilnostih, tako mora skrbeti še za to, da prepreči te nepravilnosti oziroma jih prijavlja pristojnim organom oziroma daje v raziskavo. Lahko pa povem, da se pripravlja že v kratkem večji posvet vseh deležnikov s področja zdravstvenega varstva, tudi verjetno nekaterih strokovnjakov iz tujine, in mislim, da se bo to zgodilo že v kakšnem mesecu dni ali dveh, na katerem bodo vsi zametki teh načrtov, tudi nekateri normativni programi, dani v celovit pregled in diskusijo. To, kar zagovarja naša vlada, je iti odločno v to, bi rekel, spremembo, reformo ali nadgradnjo zdravstvenega sistema, vendar hkrati preiščeno, ob udeležbi vseh deležnikov. Mi moramo prisluhniti zbornici, zavodu, torej zdravstveni blagajni, samim zdravnikom, medicinskim sestram, tudi pacientom, tudi javnosti in brez tega odziva, ki ga v tem hipu potrebujemo, seveda ob zelo jasnem načrtu, ki ga bomo po potrebi spreminjali, glede na te odzive, ne bomo drveli v reformo, ampak jo bomo preiščeno zastavili. Sem pa prepričan, da bodo prvi znaki izboljšanja sistema vidni že letos. Na nek način so neke spremembe že v teku, ki so bile morda premalo javno artikulirane, in že pomenijo prve dosežke na tem področju. Ampak pravi, tisti temeljni strukturni premiki pa pridejo letos in še posebej v prihodnjih letih, kajti za tako reformo, kot ste pravilno ocenili, je premalo eno leto. To je treba gledati v razponu več let. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Hvala lepa.

Poslovnik seveda omogoča, da glasujemo o širši razpravi. Ne bom izkoristil te priložnosti, ker mi bo koalicija to tako ali tako onemogočila. Bom pa izkoristil priložnost, da sem vaše predloge, ki ste jih danes naštetili, in v tej smeri predvsem obljube, sprejel na znanje in bom budno spremljal, kaj počne ministrica za zdravje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Jani Möderndorfer, moram se vam zahvaliti za zlorabo poslovnika.

Tretji sprašuje mag. Marko Pogačnik, SDS.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo. Spoštovani gospod predsednik Vlade, spoštovani ministrski zbor, kolegice, kolegi!

Spoštovani gospod predsednik, zanima me:

Kakšno je stališče Vlade Republike Slovenije do privatizacije in do upravljanja državnega premoženja?

Svoje vprašanje bi razdelil na dva dela, in sicer v prvem delu stališče Vlade Republike Slovenije do paketa petnajstih podjetij, ki so v prodajnem procesu. V zadnjem obdobju lahko predvsem s strani nekaterih vaših koalicijskih partnerjev slišimo, da na nek način nasprotujejo privatizaciji in se zavzemajo za zaustavitev prodajnih postopkov. Zanima me:

Zakaj kot predsednik Vlade jasno ne stopite pred javnost in poveste, kakšno je stališče Vlade Republike Slovenije do prodajnega procesa teh podjetij?

Ali kot predsednik Vlade ne ocenjujete, da s tem, ko dajejo vaši koalicijski partnerji nek negativen signal do prodaje teh podjetij, ker so ta podjetja že v samem zaključku prodajne faze, da se s tem daje negativni signal vseh potencialnim investitorjem in s tem posledično, da se ogrozijo prodajni postopki v prihodnosti, predvsem da pa ta negativni signal, ki prihaja s strani naših koalicijskih partnerjev, nekako tudi znižuje možnost cene in pa kvalitetne prodaje?

V nadaljevanju pa:

Kakšno je stališče vaše vlade in zaradi česa Državni zbor Republike Slovenije še vedno nima imen za člane nadzornega sveta Slovenskega državnega holdinga?

Tudi v vaši koalicijski pogodbi piše jasno, da se vi zavzimate za transparentno in kontrolirano oziroma nadzorovano privatizacijo.

Ali ne ocenjujete, da bi bil prvi korak k temu imenovanje nadzornega sveta?

Nadzorni svet bi moral biti imenovan že julija 2014. Danes smo januar 2015. Vaša vlada je na oblasti že več kot štiri mesece.

Zakaj ni bila ena izmed vaših prioriteten nalog imenovanje članov nadzornega sveta in kdaj se bodo člani za nadzorni svet tudi imenovali oziroma bo imel Državni zbor možnost glasovanja?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani gospod poslanec, hvala za vprašanja in podvprašanja.

Najprej naj povem, da bilo moje stališče do privatizacije podjetij že velikokrat javno artikulirano, predstavljeno javnosti. Že kmalu po nastopu vlade sem javno nastopil na televiziji in

povedal, da se zavzemam za dokončanje procesa oziroma nadaljevanje in dokončanje procesa privatizacije petnajstih podjetij. To sem povedal še večkrat v različnih intervjujih tako za domačo kot tuje medije. Ne nazadnje sem to izrecno poudaril tudi ob trenutku, ko je bila tiskovna konferenca ob stotih dneh vlade in zadnjikrat, mislim da zelo odločno, na Televiziji Slovenija v razgovoru o različnih temah, ko sem zelo jasno povedal tudi stališče Vlade, ki sem ga ravnokar omenil. Res je, kot sem povedal že prej, v koaliciji se pojavljajo nekateri pomisleki, še posebej pri stranki Socialnih demokratov. To seveda v naši stranki SMC tudi pri koalicijskem partnerju Desus razumemo, o tem se pogovarjamo, vendar stališča Vlade ostajajo glede navedenega vprašanja nespremenjene in za temi stališči stojim. Seveda pa je treba razumeti, da tudi pri koalicijskih partnerjih računamo in verjamemo v to, da glede na to, da so v prejšnjem mandatu sami podprli ta proces privatizacije petnajstih podjetij kar nekajkrat, pravzaprav na ravni Vlade in Državnega zbora, celo bi rekel dvakrat, ker se je proces vmes na neki točki postavil pod vprašaj, menim, da bodo tudi oni vztrajali pri odločitvi, za katero sami stojijo in jo skozi diskusijo argumentirano vedno bolj dojemamo kot skrajno nujno, torej da je nadaljevanje privatizacije petnajstih podjetij odločilno za verodostojnost naše države tako pravno kot politično in strokovno, kot sem dejal prej.

Nikakor ne dajemo tukaj nikakršnega negativnega signala tujini ali komurkoli. Nasprotno. Če zdaj govorimo o tujini, bi omenil, da sem prejšnji teden govoril s predstavnikom Evropske komisije, ki je izrecno podprl naše delovanje, delovanje te vlade in rekel, da smo na pravi poti. Tudi glede privatizacije je rekel, da dajemo povsem jasne, nedvoumne in prave signale. In prav tako govorijo pravzaprav o teh signalih, če izluščim samo ta vidik, rezultati treh največjih ali treh zelo velikih globalnih bonitetnih agencij, ki so v zadnjem obdobju, torej še v obdobju te vlade vse povišale ocene za Slovenijo. Tako je denimo pretekli teden tudi bonitetna hiša Moody's zvišala bonitetno oceno Slovenije. Tako se zdaj pravzaprav uvrščamo, kar se je zgodilo v času te vlade – to seveda ni zasluga zgolj vlade, to je zasluga vseh deležnikov, ki prispevajo k uspešnemu razvoju, ampak vlada to omogoča in spodbuja in tudi proaktivno gleda na to naprej, da tega procesa ne ustavi in ga še naprej spodbuja – v krog držav z nizkim tveganjem, kar se zelo ugodno kaže in rezultira pri obveznicah Slovenije, pri obrestih in tako naprej. Številni so pokazatelji, ki kažejo, da je ravno tudi ta vidik, ohranjanje verodostojnosti glede procesa privatizacije, dal povsem jasen signal tudi tujim investitorjem, tujim bonitetnim hišam, Evropski komisiji, tudi Evropski centralni banki, Evropski investicijski banki in vsem drugim, ki za Slovenijo zanimajo. Kar je pa še bolj pomembno, bi dejal, je pa to, in ponavljam, s tem ohranjamo neko

verodostojnost tudi sami do sebe, da proces, ki smo se mu pravno in politično zavezali in ga je zaradi določenih že začelih postopkov zdaj nekorektno ustavljati, nadaljujemo in ga bomo nadaljevali. Seveda pa pri tem moramo poskrbeti, kot ste pravilno ugotovili, da bo dejavnost SDH, ki upravlja s tem premoženjem v teh in drugih postopkih korektna, zato je že v intenzivnem teku proces izbire in imenovanja nadzornikov. Da se je ta proces tako zamaknil, pa veste, je nastala ta situacija zaradi volitev in obdobja, da tako rečem, ko ni bilo nove vlade. Vlada pa je morala tako ... / znak za konec razprave/... v nadaljevanju odgovorim. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mag. Marko Pogačnik, izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik Vlade, na del mojih vprašanj mi niste odgovorili. In sicer uvodoma, kdaj bo Državni zbor dobil predlog imenovanja članov nadzornega sveta, na drugi strani sem imel pa jaz v mislih predvsem potencialne kandidate za nakupe tega podjetja, ne za evropske komisije, da se dela tukaj škoda s tem negativnim odnosom do privatizacije, predvsem s strani koalicije.

Me pa ena zadeva še vedno preseneča. In sicer vse bolj to, da nekaj se govori na vaši strani, drugo se pa dejansko dela. Pred nekaj minutami končan Odborom za finance in pa monetarno politiko so poslanke in poslanci vaše stranke in pa koalicija zavrnili predlog Slovenske demokratske stranke, ki je bil jasen, in sicer da se nadaljuje transparentna privatizacija in pa umik države iz gospodarstva. In vi tukaj odgovarjate, da ste za transparentno privatizacijo. Na Odboru za finance in pa monetarno politiko, ki se je končal nekaj minut prej, pa ste to zavrnili. Jaz mislim, da vsa ta dejanja, ki jih izvaja vaša koalicija, vaša vlada, dajejo zelo negativne signale javnosti. Vaša stranka je zagovarjala transparentnost, odprtost dialoga, v medijih smo pa potem slišali, da se ta strategija, ki je ena izmed najbolj pomembnejših, pripravlja v nekem ozkem zaprtem krogu in da ste dali na voljo članom Vlade zgolj pol ure in potem ste to strategijo pobrali. Tudi izjava vodje Poslanske skupine SMC je bila dokaj jasna, da niso imeli časa, da bi si to strategijo pogledali. Kdaj bo ta strategija prišla ... / znak za konec razprave /

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa.

Bom na kratko odgovoril na teh nekaj vprašanj. Strategija bo prišla v roke, kot se reče, ministrom v proučitev ministrom in Vladi in potem seveda tudi poslancem, javnosti, ko bo dovolj dobro strokovno pripravljena. Smo v zadnji fazi te priprave. Takšne strategije ni

pripravila še nobena od prejšnjih vlad, pa bi jih pravzaprav morala, če se je šlo to situacijo preiščeno že prej. In zdaj to nadgrajujemo s številnimi kriteriji, ki so tudi strokovne narave, upoštevamo smernice OECD o ustreznem korporativnem upravljanju z državnim premoženjem in tako dalje. To terja nek čas, ampak zelo zelo intenzivno delamo, tako da v kratkem bo ta zadeva predstavljena širše. Tiste govornice, da so bile neke zadeve dane v roke in tako naprej, so nekoliko bi rekel neprimerne, kajti, kot rečeno, v hipu, ko je bila zadeva pripravljena, so jo koalicijske partnerice in vsi dobili v strokovne in druge ocene. Ko bo pripravljena dokončno, boste za to zvedeli vsi v skladu s svojimi pristojnostmi. Težko si predstavljam, moram priznati, da nisem spremljal razprave danes na odboru, zato nimam podatkov, ampak težko si predstavljam, da bi člani stranke SMC bili proti transparentni privatizaciji. Ne vem, na kakšen način to utemeljujete. Jaz mislim, da je SMC absolutno za transparentno privatizacijo in verjetno gre za kakšen nesporazum, ki ga bo treba razčistiti.

Naj še rečem, da proces izbire nadzornikov SDH se je začel z zamudo zaradi prekinitve dela prejšnje vlade, zaradi volitev in tudi zato, ker je nova vlada nastopila svojo vlogo v izredno neugodnih okoliščinah, saj je morala takoj začeti z intenzivnim delom na dveh rebalansih in še na nekaterih drugih pomembnih sistemskih ukrepih, kjer bo treba izvedbeno zadeve nekoliko prilagoditi stanju. Se je pa takoj, ko je bilo mogoče, lotila tega vprašanja. Zdaj ta proces intenzivno poteka in v trenutku, ko bo naslednja faza v teku, boste tudi poslanci s tem seznanjeni in boste lahko o tem ustrezno odločali. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo.

Zdaj izkoriščam poslovnik in zahtevam, da se na naslednji seji opravi javna razprava glede privatizacije in upravljanja državnega premoženja. Razlogov za takšno poslovniško zahtevo je pa več. Spoštovani predsednik Vlade, jaz mislim, da na precej vprašanj mi niste odgovorili ali pa ste odgovorili pavšalno. Niste odgovorili, kdaj se pričakuje imenovanje članov nadzornega sveta. Glede same strategije, ki je ena izmed najpomembnejših, ki b jo Slovenija morala imeti že pred 20 leti, nismo dobili konkretnega odgovora. In navsezadnje, na vse te vaše odgovore, ki ste jih dali, je vsaj zame zaskrbljujoče, da v vaši koaliciji in v vladi dejansko leva roka ne ve, kaj dela desna. Odgovori glede strategije s strani vaših ministrov ali pa tistih, ki so zasedali na Vladi, te besede so bile dane prav z njihove strani, da je bila strategija dana na vpogled za pol ure in da niso imeli časa, da bi se opredelili. Danes so tako poslanke in poslanci vaše stranke SMC glasovali

proti predlaganemu sklepu, da se nadaljuje transparentna privatizacija in pa umik države iz gospodarstva. Enako tudi koalicija. Jaz mislim, da je tukaj treba še kaj več kot javna razprava. Ta strategija in privatizacijski postopki, jaz mislim, da so tudi zelo pomembni za sam rebalans proračuna leta 2015, ki ga pripravljate, da so pomembni tako za razvoj gospodarstva in pa za sam nadaljnji razvoj Slovenije. Jaz bi razumel te vaše odgovore, če bi bil danes oktober, da bi bili vi 30 dni na vladi. Mislim, da je pa zelo žalostno, da v 120 dneh vaše koalicije niste mogli pripraviti predloga za pet članov nadzornega sveta SDH. Osnutki strategije ter upravljanje državnega premoženja so bili začeti že v času mandata vlade Janeza Janše, leta 2015 je bila pripravljena tako klasifikacija kot osnutki, del nadaljevanja strategije je bil pripravljen tudi v mandatu Alenke Bratušek. Mislim, da ti vaši odgovori niso dovolj trdni. In žalostno je oziroma zaskrbljujoče tako za Slovenijo kot za slovensko gospodarstvo, da nimate resnejšega pristopa do tako pomembnega vprašanja, kot je privatizacija, prodaja in upravljanje državnega premoženja.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod poslanec, o vaši zahtevi za splošno razpravo bo Državni zbor odločal jutri.

Kot četrti sprašuje gospod Matjaž Han, SD.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa. Spoštovani predsednik Državnega zbora, predsednik Vlade, ministrski zbor, kolegice in kolegi!

Zadnje mesece smo priča vendarle pozitivnemu trendu gospodarske rasti, ugodnim ocenam bonitetne hiše, imamo spodbudne rasti zaposlovanja in relativno dober dostop do denarja. Pod črto, Slovenija vendarle okreva. Žal pa to okrevanje zaenkrat v manjši meri občutijo naše državljanke in državljani, delavke in delavci, socialno ogroženi. Tako so pred Vlado številni izzivi. Pričakujemo, da bo Vlada svoje delo pospešila in v začetnih fazah interventnega ukrepanja vse svoje napore usmerila v pospeševanje gospodarske rasti in za nas, Socialne demokrate, pomembno povečanje zaposlenosti. Socialni demokrati ostajamo in bomo ostali trdno zavezani k težnjam, da moramo pospešiti nujne spremembe, kar je predpogoj za nadaljevanje in krepitev okrevanja. Pri tem izpostavljam prioritete po točno določenem vrstnem redu, in sicer: prvič, okrepitev rasti in zaposlenosti, drugič, pomoč socialno šibkim za ohranitev socialne povezanosti družbe in šele nato, spoštovani, javnofinančna konsolidacija. Zato vas v luči teh dejstev, spoštovani predsednik Vlade, sprašujem naslednje:

Kako bo Vlada ukrepala, da se okrepi za nas pomembno tretiranje gospodarstva?

Kaj bo storila, da se končno zaženejo pomembne nacionalne investicije, kot so drugi tir, modernizacija železnic, izgradnja in

nadaljevanje hidroelektrarn na srednji in spodnji Savi, pa tudi začetek tretje razvojne osi?

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja predsednik Vlade dr. Miro Cerar.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani gospod poslanec, hvala za vprašanje.

Res je, drži, da so rezultati in trendi zaenkrat spodbudni. Vsi vemo, da Slovenija beleži precej veliko gospodarsko rast, daleč nad pričakovanji. Vemo, da je brezposelnost končno po dolgem času padla, in to januarja pod 10 %. Tako, denimo, je v primerjavi z lanskim januarjem med nami več kot 25 tisoč 200 ljudi, ki so aktivni. In to so zelo ugodni pokazatelji. Prej sem omenil, da nam tuje bonitetne hiše zvišujejo ocene, s tem postajamo gospodarsko in investicijsko zanimivo okolje, torej se uvrščamo že v krog držav z nizkim tveganjem. Napovedana je tudi za naprej gospodarska rast. Seveda mora država storiti vse, in na tem bo Vlada intenzivno delala, da teh procesov ne ogrožamo, pač pa jih spodbujamo, in to bomo tudi naredili. Seveda je tudi za Vlado ključno, če govorimo predvsem o gospodarsko-socialnem področju, da okrepi, ohranja in krepi gospodarsko rast, da še naprej zmanjšuje brezposelnost in da izkorišča naše slovenske prednosti. Slovenija ima les, tu je ogromno možnosti, ki se nam glede na pretekla obdobja kažejo. Slovenija ima vodo, Slovenija ima ugoden geostrateški položaj. In kot pravite, upravičeno, izkoristiti ga mora končno že po vseh načrtovanih v preteklosti v smeri modernizacije železnic, vključno z gradnjo drugega tira. Seveda bo vlada tudi natančno proučila možnosti za razvoj tretje razvojne osi in naredila tisto, kar bo le mogoče v tem mandatu, glede na stanje, kot ga kaže dokumentacija. In seveda bo država izvedla tudi številne druge projekte. Kar velik seznam projektov smo prijavi v t. i. Junckerjev paket, ti so javno dostopni. In vsi ti projekti so tisti, s katerimi bo vlada pokazala, da bo aktivna, da bo gradila, da bo ustvarjala. Na drugi strani pa bomo gradili tudi na ta način, da bomo povečevali zaposlenost, socialno varnost in ostalo. Tako bi lahko rekli, da bomo predvsem na eni strani izboljšali poslovno okolje, dostop do finančnih virov in bolj internacionalizirali, torej odprli Slovenijo, tako da bomo odpravili številne administrativne ovire in da si bomo še nadalje prizadevali za zmanjševanje sive ekonomije. Tu prizadevanja že kar uspešno potekajo. Še naprej bomo delali vse, da privabimo neposredne tuje investicije. Zato je tako pomembno, da smo si zvišali tudi rang teh bonitetnih hiš in postali država, ki je za to bolj privlačna. Seveda pa gre tukaj še za spodbujanje znanj, tehnologij in vsega tega, kar sodi zraven.

Drugič, zagon investicij. Omenil sem že Junckerjev paket. Jasno, da bomo morali tudi iskati tuje investitorje, morda tudi pri

infrastrukturnih podjetjih. To je še stvar ocene. Lahko zagotovim, da pristojno ministrstvo in tudi pristojna ministrstva, kajti gre za medresorske projekte, tukaj intenzivno delajo. Tako se denimo intenzivno proučujejo možnosti, kako bomo nadgradili železniški križ, torej ga ustvarili in nadgradili. Tu se tudi pogovarjamo s sosednjimi državami, za katere je ta projekt zanimiv, govorim o Srednji Evropi, pa tudi s tistimi oddaljenimi državami, ki bodo lahko preko Luke Koper prihajale pravzaprav preko Slovenije v Srednjo Evropo in tudi do nas samih. Naj omenim še to, da smo že do zdaj izjemno izboljšali črpanje evropskih sredstev. Tako denimo smo napredovali na 10. mesto, v zadnjem obdobju, v zadnjih mesecih pa smo celo v samem vrhu črpanja evropskih sredstev, za kar nam je priznanje izrekla tudi evropska komisarka na nedavnem obisku v Sloveniji, komisarka seveda za to področje.

Naj omenim še, da imamo tudi proračun strukturiran tako, da bomo s samo strukturo proračuna spodbujali investicije in z enim od projektov vlade, če omenim samo tega za energetske prenove stavb, ki se pravzaprav že odvija in se bo zdaj intenziviral, bomo seveda dosegli številne multiplikativne ... / znak za konec razprave/ ... nadaljevali po tej poti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsedniku Vlade se zahvaljujem za podane odgovore.

Prehajamo na vprašanja poslank in poslancev.

Ministrici za notranje zadeve mag. Vesni Györkös Žnidar ter ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču bo vprašanje postavila gospa Eva Irgl, SDS.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovana ministrica, spoštovani minister!

Državno tožilstvo v Salzburgu je maja 2014 zaprosilo Ministrstvo za pravosodje, natančneje Sektor za mednarodno pravno pomoč, da se zasliši Silva Gorenca, Borisa Mužiča, Marjana Orožna zaradi kaznivega dejanja umora, kot sosterilci v skladu s 75. členom avstrijskega kazenskega zakona.

Gospod Gorenc je bil zaslišan oktobra in na tem zaslišanju bojda ni odgovarjal. Njegovi odvetniki so se namreč izgovarjali, da gre za kaznivo dejanje, ki je v Republiki Sloveniji absolutno zastaralo. Sodišče je nato s to utemeljitvijo tudi odgovorilo avstrijskemu državnemu tožilstvu. Res je, da po Kazenskem zakoniku je v tej državi tovrstno kaznivo dejanje zastaralo, vendar pa imamo tudi tri vrste kaznivih dejanj, ki pa nikoli ne zastarajo – tudi v Sloveniji ne. To so: zločin zoper človečnost, vojno hudodelstvo ter genocid. Glede na to, da je šlo pri umorih nekdanje Službe državne varnosti za podporo obstoja bivšega totalitarnega režima, in da je do sedaj na nek način bilo dokazano, da je Služba državne

varnosti umorila najmanj 70 ljudi, verjetno jih je bilo več, lahko utemeljeno trdimo, da je šlo za zločine zoper človečnost, ki pa tudi po slovenskem pravu, kot že rečeno, ne zastara. Zločini zoper človečnost niso nujno samo v kontekstu vojne, ampak tudi, recimo, če so v podporo določenemu režimu. Gre torej za sistematičnost umora. Lahko rečem, da bi bilo dobro, da se nekaj naredi na tem področju in zato najprej sprašujem ministrico za notranje zadeve naslednje:

Ali nameravate dati kakršnekoli usmeritve, seveda v skladu z Zakonom o organizaciji in delu policije, policiji v zvezi s temi dejanji?

Ministra za pravosodje pa sprašujem:

Ali boste v okviru svojih pristojnosti omogočili, da bo možna preiskava v smeri kaznivih dejanj zoper človečnost, ki so bili izvršeni s strani Službe državne varnosti in bivšega sistema?

Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo najprej podala ministrica za notranje zadeve.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Hvala lepa za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovana poslanka gospa Eva Irgl!

V zvezi s to zadevo je Ministrstvo za notranje zadeve že v preteklem letu prejelo dve vprašanji, in sicer s strani poslanca Gorenaka v januarju in z vaše strani meseca maja. Domnevam, da je namen vašega vprašanja danes preveriti, kaj se je v konkretni zadevi od takrat do danes premaknilo. Minister za notranje zadeve dr. Gregor Virant je na podobno vprašanje že odgovarjal lansko leto, in sicer, če se ne motim, v mesecu juniju. Že takrat je v odgovoru bilo podano, da je policija do takrat pregledala več kot deset tisoč dokumentov in drugih nosilcev podatkov, ki jih je pridobila iz Arhiva Republike Slovenije in tudi iz drugih virov. Glede tega tudi lahko rečem, da policija še vedno sodeluje z varnostnimi organi tako Avstrije, Nemčije, Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine. Opravljeno je bilo tudi več koordinacijskih sestankov s predstavniki tujih policij, glede na to, da določene preiskave glede na krajevno in stvarno pristojnost sodijo v domeno teh policij. V času od zadnjega odgovora lahko rečem, da preiskava še vedno poteka. Policija tudi preverja vse dodatne informacije, ki jih je v zvezi s tem pridobila. V sklopu preiskav policija tudi intenzivno sodeluje z Okrožnim državnim tožilstvom v Ljubljani, kateremu je v mesecu februarju lanskega leta poslala vmesno poročilo. Zadnje, drugo poročilo pa je bilo poslano v mesecu januarju letošnjega leta. Policija je Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani tudi zaprosila za morebitne dodatne usmeritve, ki pa jih do sedaj ni prejela. In od tega je odvisen tudi nadaljnji potek preiskave, ob

dejstvu, da pa so državno tožilstva samostojna in tudi samostojni so državni tožilci.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal tudi minister za pravosodje.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa, podpredsednica Državnega zbora. Spoštovane poslanke in poslanci, gospa poslanka Eva Irgl!

Zgolj v navezavi na odgovor ministrice za notranje zadeve naj pojasnim, da sem po prejemu vašega vprašanja, mislim, da je prišlo v petek, na vodjo Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani naslovil je zaprosilo za seznanitev z ukrepi v okviru državne tožilske uprave. To pa je v bistvu vse, kar v tem trenutku lahko naredim. Obljubim, da vam bom v zvezi s konkretnimi primerov potem podal pojasnila v pisni obliki takoj, ko dobim odgovor. Oba pa veva, da tožilstvo ni recimo organ v sestavi ministrstva, in minister za pravosodje ali vlada nima nobenih pristojnosti mu podajati politična ali strokovna navodila. Nas pa vsekakor zanima, kaj se s tem postopkom dogaja in na podlagi odgovora bomo potem razmislili o nadaljnjih morebitnih ukrepih.

Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospa poslanka zahteva dopolnitev odgovora. Izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo.

Ja, tukaj lahko rečem, da očitno policija dela, tožilstvo ne. Lahko iščemo te razloge marsikje, ampak citirala bom nekaj, gospod Klemenčič, kar ste vi povedali, mislim da leta 2005, za Mladino. Zаметke, ki govorijo o zločinu zoper človečnost, najdemo že v Haški konvenciji iz leta 1907. S stališča kazenskega pregona je ta hudodelstva tudi lažje dokazovati. Ne zahteva se namreč obarvan naklep uničenja določene skupine, dovolj je, da gre za dejanje v okviru sistematičnih pobojev, posilstev, mučen, pregonov in tako dalje. Tako v primeru Službe državne varnosti kot predhodnice Udbe kot tudi v primeru Ozne, ki je bila predhodnica tako Službe državne varnosti kot Udbe se je v imenu režima zgodilo po vojni, da je bilo mrtvih na desetisoče ljudi, ki so bili izvensodno pobiti. Lahko rečemo, da gre za sistematične poboje in tudi za sistematične umore, ko govorimo o Službi državne varnosti in za sistematična mučenja, za katere pri nas do sedaj še nihče ni odgovarjal.

Gospod Klemenčič, nedvomno ste velik strokovnjak na tem področju, osebno to zelo cenim, zato verjamem, da se bova strinjala, da glede na povedano, kar ste povedali tudi za Mladino, je v tem primeru umorov Službe državne varnosti in seveda tudi poveljnih pobojev prišlo do zločinov zoper človečnost. In kot že rečeno, zločin zoper človečnost ni samo v kontekstu vojne, ampak tudi če gre za podporo

določenemu režimu. Gre torej za sistematično pobijanje v primeru poveljnih pobojev in v primeru umorov, ki jih je izvrševala Službe državne varnosti. Zato vas ponovno sprašujem:

Ali boste v okviru svojih pristojnosti storili vse, da bo možna preiskava v smeri kaznivih dejanj zoper človečnost, glede na to, da veva, da konkreten umor kot nek posamezni umor po naši zakonodaji, ki je bil izvršen recimo s strani Službe državne varnosti ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Minister za pravosodje gospod mag. Goran Klemenčič bo podal dodatni odgovor.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa.

Ja, v tem delu se pa strinjam z vami v celoti. Spomnim se tistega intervjuja. Verjamem, da bi morali in mislim, da za to daje podlago tudi Evropska konvencija človekovih pravicah, ne pa žal tudi naša ustava, da določeni zločini nikoli ne zastarajo. In zame ni važno, kakšne barve so, rdeči ali črni, na tem področju ima Slovenija mogoče še kaj za postoriti. S tem se strinjam. Kot minister za pravosodje, pa ne da bi se umikal kakršnikoli odgovornosti, ampak bodiva poštena, zakoni so, kazniva dejanja so, organi, ki morajo preganjati, odkrivati ta dejanja, tudi so. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospa poslanka, Eva Irgl, izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo.

V skladu s Poslovníkom Državnega zbora želim, da se opravi razprava o odgovoru obeh ministrov. Tudi zaradi tega, ker menim, da ta družbenopolitični prostor vendar potrebuje tudi širšo razpravo na to temo. Glede na to, da gre za izjemno pomembno tematiko, kjer govorimo o nedotakljivosti človeškega življenja, o osebnem dostojanstvu, o varnosti, kjer je pravica vsakogar do življenja zavarovana z zakonom, predlagam, da opravimo torej razpravo o odgovoru ministra.

Tukaj se namreč odpira tudi vprašanje nekega vrednostnega preloma z bivšim nedemokratskim in totalitarnim režimom, za katerega je seveda znano, da je sistematično zaradi političnih, ideoloških ciljev kršil človekove pravice. Tudi tako da je odvzema življenja. Nezakonito je tudi skrival, moril domače in tuje državljane. Kot že omenjeno, govorim o Službi državne varnosti oziroma o predhodnici Udbi. Izvajali so nečloveška ravnanja, ki tudi če so bila izvrševana na podlagi takratnih predpisov, niso bila v skladu s pravom in niso bila v skladu s civilizacijskimi normami.

Zato jaz predlagam, drage kolegice in kolegi, da vendarle opravimo širšo razpravo na to temo, če sem pravilno razumela zadnji odgovor spoštovanega gospoda ministra, potem verjamem, da je tudi njegov odgovor šel v tej

smeri, da bi vendarle potrebovali neko širšo razpravo o tej temi, zato vas naprošam, da jutri oziroma takrat, ko bomo glasovali o tem, tudi izglasujete ta predlog. Najlepša hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj.

Zdaj bo gospa Violeta Tomić, Združena levica, zastavila vprašanje ministru za javno upravo gospodu Borisu Koprivnikarju.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

Spoštovani gospod minister! Ob obiskih v občinah in po pogovorih z županji in župani so nas le-ti opozorili na problematiko zniževanja povprečnih občinam. Znižanje povprečnine bo onemogočilo sofinanciranje projektov iz lokalnih virov tudi za že pogodbeno dogovorjene projekte, ki se že izvajajo, v večinskem delu pa se financirajo iz evropskih sredstev. To bi realno pomenilo, da bi zaradi pričakovanega prihranka sredstev v višini enega milijona evrov dejansko izgubili 7 milijonov evrov, zaradi razmerja financiranja 15 % lastnih sredstev in 85 % evropskih sredstev. Predlog ministrstva, naj občine ta izpad sredstev nadomestijo s povečanjem dajatev občanov, je izrazito nesmiseln in neživljenjski, saj se zaradi zaostrenih gospodarskih razmer obveznosti socialnih podpor občinam povečujejo in nimajo komu dodatno jemati. Dodatna težava, ki ovira nemoten potek investicij, je zelo pozno podpisovanje odobrenih pogodb, zaradi česar je dejavnost zgoščena v zadnji kvartal proračunskega leta, kar pomeni časovne stiske, v naglici opravljena in zato manj kvalitetna dela ter povečanje stroškov. Iz navedenega sledi, da gre za varčevanje za vsako ceno, četudi bo cena tega nekajkrat večja od navidezno prihranjenega zneska.

Zaradi tega vas sprašujem:

Ali ste na ministrstvu dovolj podrobno proučili posledice predlaganih ukrepov, saj so v občinah potencialno škodo zaradi nezaključenih projektov iz finančne perspektive za obdobje 2007–2013 ugotovili takoj in vam o tem tudi poročali?

Kako nameravate premostiti ta izziv, torej občinam onemogočiti lastno finančno udeležbo na podlagi pred leti podpisanih pogodb in ob tem upoštevati socialno stanje občanov, zaradi katerih jih občine ne morejo še dodatno obremenjevati?

Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za javno upravo.

BORIS KOPRIVNIKAR: Spoštovane poslanke in poslanci!

Spoštovana poslanka, hvala za to vprašanje. Izhodišča, ki izhajajo iz vašega

vprašanja, vseeno moram malce korigirati, zato bom zelo konkreten. Občinam smo predlagali vrsto ukrepov, ki jih z njimi dogovarjamo in tudi v pogovorih usklajujemo, in sicer: brezplačno uporabo informacijskih sistemov registra nepremičnin, pocenitev elektronskih dražb, uvrstitvev 11 kohezijskih projektov kot prednostne tudi v naslednjo finančno perspektivo, sprememba Pravilnika o zadolževanju, ki omogoča zadolževanje občinam, predpisovanje drugačnih občinskih taks, povečanje možnosti za pravno subjektiviteto, lažje vlaganje prispevkov za zemljiškoknjižne izpiske in tako naprej. Zakaj naštevam te ukrepe? Zato ker so to ukrepi, ki v ničemer ne vplivajo na socialni položaj občanov, temveč zmanjšujejo dejansko možnost oziroma obremenitev občin pri njihovem poslovanju. Zaradi tega ne morem pristati na tezo, da se varčuje na način, da se prenaša to na občane, daleč od tega. Vendar pa vztrajamo tudi na vladni strani, in se pri tem z občinami strinjamo, da je treba ukrepe od občin pričakovati takrat, kadar lahko tudi mi njim učinkovito zmanjšamo stroške.

Glede ocene učinkov. Zelo natančno so predvideni in ovrednoteni. Seznanjeni smo s podatki občin, podatki Ministrstva za finance in so tudi predmet kar precej dolgotrajnih usklajevanj, kjer se ravno o tem želimo dogovoriti, kakšni točno so tisti skupni učinki. Trenutno jih ocenjujemo na okrog 17 milijonov evrov.

Glede lastne udeležbe na projektih je pomembno to, da je precej, tudi na željo občin, olajšano dodatno zadolževanje občin, ki same trdijo, da so relativno nizko zadolžene v primerjavi z drugimi v evropskem prostoru. Hkrati pa je predviden tudi poseben ukrep, ki bi 44 najbolj razvojno ogroženim občinam omogočal še vedno direktno sofinanciranje teh razvojnih projektov.

Glede poznega podpisovanja. Ja, se strinjam, ampak celotna finančna perspektiva se je nekako skoncentrirala praktično v to zadnje leto, pa vendar ob tem ni za zanemariti tudi dejstva, da je iz prejšnje finančne perspektive občinam bilo direktno namenjenih 620 milijonov evrov, od tega je pa že ob koncu leta 2014 realizacija 92 %. Pomeni, da imajo zelo visoko stopnjo realizacije, trenutno je 93 operacij in mi praktično ne vidimo problema, da bi pri tako velikih vložkih, pri 93 operacijah ob tej pomoči dodatnega zadolževanja in sofinanciranju 44 razvojno ogroženih občin bil problem zagotoviti dodatnih 50 milijonov soudeležbe, kolikor je edino še ostalo odprtega v tej finančni perspektivi. Mislim pa, da je pomembno tudi to, da je za teh 11 pripravljenih infrastrukturnih projektov dano tudi zagotovilo Vlade, da gredo prioritarno v obravnavo naslednje finančne perspektive. Upamo, ne upamo, zagotavljam, da s tem dejansko ne bo ogroženo niti delovanje občin, niti se ti varčevalni ukrepi, ki jim jaz ne bi rekel varčevalni, ampak racionalizatorski, ne bodo odražali na finančnem položaju samih

občanov, ker tudi ne temeljijo na tem, da bi se črpali iz finančnega obremenjevanja občanov.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospa Violeta Tomič zahteva dopolnitev odgovora.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala vam za odgovor.

Seveda, vi ne vidite problema, ampak župani ga vidijo. Na terenu so zelo zaskrbljeni zaradi tega, predvsem nerazvite regije, ki so razvojno ogrožene. Verjetno ni v skladu s strategijo o skladnem regionalnem razvoju, da nerazvite občine dajejo v skupno blagajno kar precej več, kot dobijo iz te blagajne. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo dopolnil minister za javno upravo.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala za besedo.

Mogoče še eno dodatno pojasnilo. Obstaja velika razlika med razvitimi in nerazvitimi regijami. Zaradi tega se tudi povprečnine ne dodeljujejo linearno, ampak obstajajo korekcijski dejavniki. To je zelo pomembno vedeti. Zato nerazvite regije skozi tako imenovani mehanizem izravnave dobijo občutno več, kot bi jim dejansko pripadalo po neki linearni delitvi. Ne nazadnje je treba vedeti, da so občine svojo tekočo porabo, ne govorimo o investicijski, dejansko povečale v zadnjih letih za 8 %, medtem ko se je državni proračun skrčil za 9, da so povečale zaposlenost za 4,5 %, med tem ko se je zaposlenost v državni upravi zmanjšala za 9 %, da so občine samo v zadnjem letu dobile 8 milijonov neodplačnih prenosov državnega premoženja na občine. Torej govorim o dejstvih, ki kažejo na to, da čeprav župani morda vidijo zgodbo drugače, številke kažejo, da je v občinah še možnost bolj racionalnega obnašanja, glede na to, da je bila ta možnost s konkretnimi linearnimi številkami, ki jih izkazujemo na nivoju državne uprave in širšega javnega sektorja, dejansko že izvedena. Stališča županov so mi pa zelo, zelo dobro poznana, ker pogosto z njimi skupaj sedimo in usklajujemo ravno te probleme.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Danilo Anton Ranc, Stranka Mira Cerarja, bo zastavil vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Hvala za besedo, predsedujoča. Spoštovani ministrski zbor, spoštovana ministrica gospa Irena Majcen, spoštovane kolegice in kolegi poslanci.

Predstavniki lokalnih skupnosti, občin, Gospodarske zbornice in podjetij s Koroške naslavljajo name vprašanja o vzrokih zamud pri realizaciji projekta na severnem delu tretje razvojne osi in pričakujejo ustrezen odziv odgovornih ministrstev. V postopku prostorskega

umeščanja za severni del tretje razvojne osi nastopa Ministrstvo za infrastrukturo kot pobudnik priprave državnega prostorskega načrta, Ministrstvo za okolje in prostor kot koordinator priprave, Dars pa kot investitor prostorskega akta. Po informacijah z Ministrstva za infrastrukturo je prišlo do zastoja pri nadaljevanju realizacije projekta na severnem delu tretje razvojne osi, ker trasa avtoceste na odseku od priključka Šentrupert do priključka Velenje jug ni umeščena. Kasnitve postopkov umeščanja trase tretje razvojne osi so torej vzrok, da ni prišlo do izdelave projektne dokumentacije za že umeščeno traso na odseku Velenje jug–Slovenj Gradec in do fazne realizacije izgradnje tretje razvojne osi na Koroškem. Kljub večkratnim sklepom odgovornih, da je severni del tretje razvojne osi od Velenja do Koroške prioriteta, je prišlo do zaostanka ravno na tem severnem delu tretje razvojne osi, med tem ko bodo začeli na južnem delu tega projekta z realizacijo obvoznice pri Novem mestu. Projekt tretje razvojne osi je vključen v nabor t. i. Junckerjevega paketa, ki se mora začeti izvajati v roku treh let, zato je pravočasno umeščanje v prostor še toliko bolj pomembno.

Ker je Ministrstvo za okolje in prostor koordinator priprave prostorskega načrta, vas spoštovana ministrica, sprašujem:

Zakaj je prišlo do zakasnitve umeščanja tretje razvojne osi na odseku od priključka Šentrupert do priključka Velenje jug?

Kaj boste ukrenili, da bo ta del trase pravočasno umeščen za nadaljevanje projekta tretje razvojne osi in ali ste v izvajanje umeščanja medresorsko vključili tudi Ministrstvo za kmetijstvo in ostale deležnike?

V kateri fazi je umeščanje trase tretje razvojne osi na odseku Slovenj Gradec–Dravograd–Holmec, ki poteka po koridorju, ki je pomemben tudi za sosednjo državo Avstrijo?

Ali boste predsedniku Vlade in kolegom ministrom predlagali dodatne ukrepe in aktivnosti, ki so potrebni za uvedbo intervencijskih postopkov umeščanja v prostor v primeru za državo strateško pomembnih projektov, kot je tretja razvojna os?

Spoštovana gospa ministrica, zahvaljujem se vam za odgovore.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podala ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen.

IRENA MAJECEN: Hvala, spoštovana predsedujoča. Spoštovane poslanke in poslanci, spoštovani poslanec gospod Ranc.

V postopku priprave državnega prostorskega načrta je naša naloga pridobiti pozitivno mnenje o ustreznosti tako okoljskega poročila, ki ga izda pristojno ministrstvo, to je naše ministrstvo, in sicer Direktorat za okolje, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje, in

to na podlagi mnenj varstvenih nosilcev urejanja prostora ministrstva s področja varovanja zdravja ljudi, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kmetijstva, gozdarstva, lovstva, ribištva, upravljanja z vodami, ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine. Od januarja 2011 do junija 2012 je bilo z Ministrstva za kmetijstvo trikrat podano negativno mnenje na načrtovane ureditve, ker je bilo mnenje, da je poseg na kmetijska zemljišča prevelik. V tem času se je iskala možnost umestitve trase na druga območja, kjer pa je zadržkov za umestitev trase še več. Eden od zadržkov recimo je, da je na tem območju tudi vir za pitno vodo. Naš direktorat meni, da bi skupaj z Ministrstvom za kmetijstvo bilo mogoče poiskati in določiti izvedljive omilitvene ukrepe, s katerimi bi, navkljub zasedbi kmetijskih zemljišč z novo cesto, vzpostavili pogoje za izboljšanje kmetijskih zemljišč in pogoje kmetijske pridelave v spodnji Savinski dolini.

Na odseku od Slovenj Gradca do Dravograda pa je prav tako z obvoznicami izdelan osnutek DPN, in sicer za hitro cesto. V maju 2012 pa je bila že izvedena javna razgrnitev, ki zaradi nasprotovanj predvsem lokalnih skupnosti od oktobra 2012 miruje. Tega meseca je Vlada tudi sprejeta odločitev, da se ponovno preveri prometna upravičenost hitre ceste. Tukaj pa se na nek način zdaj naslavljam na pobudnika, to je Ministrstvo za infrastrukturo, ki je dolžan podati nova načrtovalska izhodišča, na podlagi katerih bo Vlada sprejela odločitev o nadaljevanju priprave DPN. Stališče našega ministrstva je, da se nadaljuje priprava DPN za novo cesto, dinamika gradnje pa se prilagodi možnostim zagotavljanja finančnih sredstev. Na odseku od Otiškega vrha do Holmca predlog najustreznejše variante še ni izbran. Vse variante, ki so bile obravnave v študiji variant, so prometno in ekonomsko manj stabilne, manj zanimive. Ne izpolnjujejo osnovnih pogojev za njihovo umestitev. Ta postopek miruje od leta 2012. Načrtovalska izhodišča so bila preverjena v okviru novelacije prometne študije. Na podlagi rezultatov študije in preveritve tudi drugih načrtovalskih izhodišč so se tako naš direktorat pa direktorat za infrastrukturo skupaj povezali na sestanku z Darsom in sprejeli skupno stališče, da se Vladi predlaga ustavitev postopka priprave DPN. Naloga našega direktorata je, da vsake pol leta z gradivom, poročilom o problematiki in dinamiki priprave DPN s predlogi ukrepov za pospešitev postopkov njihove priprave seznanjamo Vlado. Vlada se ob tej seznanitvi lahko tudi opredeli do posameznih postopkov. Naša naloga je in tudi bomo izdali to poročilo v tem mesecu, tako da bo na Vladi predvidoma obravnava v mesecu februarju. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Tomaž Lisec bo zastavil vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Spoštovana podpredsednica, hvala za besedo. Spoštovani ministrski zbor, kolegi, kolegice!

Mi je žal, da moram s tem vprašanjem moriti še tega ministra. Prejšnjemu ministru sem dvakrat postavil to vprašanje. Veliko je bilo besed, dejanja pa so bila negativna, prej kot pozitivna. Moje vprašanje je glede sanacije premostitvenih objektov. Pa bom začel s stavkom iz enega izmed slovenskih dnevnikov. Leto dni po omejitvi prometa preko 19 premostitvenih objektov za veliko večino na vidiku ni rešitve. Čeprav bi bilo v normalni ureditvi za obnovo dovolj že desetina sredstev od dajatve, ki jo ob registraciji namensko plačujejo lastniki vozil. Januarja preteklo leto je Direkcija Republike Slovenije za ceste ugotovila, da je vsaj 19 premostitvenih objektov, predvsem mostov, nujno potrebnih finančnih pomoči, da bi se izvedla njihova sanacija. Jaz sem postavil ministru Omerzelu januarja poslanska vprašanja. Rekel je takole: "V treh mesecih bomo pripravili programe sanacije, potem pa v roku šest do devet mesecev vse to tudi izvedli." Ker v treh mesecih minister ni dal nič od sebe, sem ga aprila vprašal, kaj je naredil v teh predvidenih treh mesecih, ko naj bi bili programi sanacije že na mizi in naj bi se začela izvedba. Potem pa se je zataknilo. Minister se je na vse načine hotel znebiti tega vprašanja in ni hotel obljubiti nič ne glede časovnega vidika sanacij, ne glede finančnega vira, ne glede na to, ali podpira kratkoročne ali dolgoročne ukrepe, kako sodeluje z lokalnimi skupnostmi, Kako je s črpanjem evropskih sredstev na teh projektih, kakšen je gospodarski vidik neizvajanja sanacij teh premostitvenih objektov, kakšen je prometnovarstveni vidik nesanacije teh ukrepov itn. Od aprila naprej vse zadeve stojijo. Po zadnjih informacijah naj bi se dva projekta le nekako začela oživljati, vsi ostali pa stojijo. Še več. V preteklem tednu smo doživeli eno zgodbo, ko je nek inšpektor verjetno kar prek daljnogleda ocenil, da v Sečovljah nek most ne izpolnjuje več določenih varnostnih vidikov, in se je še ena zgodba namesto zaprla, se je se je odprla.

Minister, za uvod, zanima me predvsem finančni in pa časovni vidik sanacije premostitvenih objektov:

Kako ste si zastavili to delo v letu 2015 oziroma v naslednjih letih vašega ministirovanja? Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsedujoča. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovani gospod Tomaž Lisec, hvala za vprašanje!

Očitno je bila ta debata že vroča tema razprav tudi v prejšnjem mandatu. Žal verjetno tudi jaz ne bom mogel postreči z nekimi bolj

optimističnimi napovedmi in prognozami, čeprav ne bom rekel, da si ne prizadevam za to, da bi se te zadeve čim prej uredile. V letu 2014 tako na žalost niso bila zaključena dela na nobenem od teh premostitvenih objektov, ki so bila v začetku tega leta zaprta ali delno zaprta. Z rebalansom proračuna za leto 2014 so bila potem zagotovljena sredstva za nadaljevanje del na treh zaustavljenih pogodbah in torej na treh premostitvah s seznama teh objektov z omejitvami nosilnosti. To so mostovi preko Pivke v Prestranku, most preko Socke pri Škrinovem gradu in premostitev pri Trojanah. Na 17 objektih pa je še vedno omejena omejitev prometa zaradi zmanjšane nosilnosti in dela na teh objektih pravzaprav ne potekajo, razen manjših popravil opreme na 14 objektih.

Povedati moram tudi to, da je na podlagi opravljenih pregledov mostov v letu 2014 v slabem in zelo slabem stanju še 283 mostov, ki so daljši od petih metrov. Od tega jih je 197 v kritičnem stanju, kar pomeni, da so nujno potrebna popravila. Od teh bo za 44 objektov treba izdelati varnostno analizo za preverbo obstoječe nosilnosti.

V tem trenutku je, kot veste, v pripravi rebalans proračuna za leto 2015, nadaljevanje sanacijskih del in rekonstrukcij pa bomo izvajali seveda v skladu z razpoložljivimi finančnimi viri. Znotraj le-teh pa bomo tem aktivnostim, se pravi na popravilu teh premostitvenih objektov, posvetili najvišjo prioriteto. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Poslanec, gospod Tomaž Lisec, zahteva dopolnitev odgovora. Izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, podpredsednica.

Seveda se strinjava, niste vi krivi za dejanja pred 1. septembrom 2014, javnost pa vas bo verjetno ocenjevala po vašem delu in ne po besedah od tistega časa naprej.

Mislím, da smo bili na Odboru za infrastrukturo v prejšnjem mandatu poslanci koalicije in opozicije soglasni, ko smo vašemu predhodniku dali predlog in soglasno podporo, da mu dajemo podporo, da zagotovi dodatnih 50 milijonov znotraj državnega proračuna kot neko spodbudo, da pri vseh ostalih kolegih, predvsem pa pri ministru za finance in predsednici Vlade, zagotovi ta denar, ampak tega ni izpolnjeval. Upam, da boste, spoštovani minister, vi bolj uspešni.

Glede na to, da niste prišli z nobeno številko, me zanima, ali ste v tem enoletnem obdobju pa morda skupaj z Direkcijo ali pa z vašim uradniškim delom natančno izračunali, koliko sredstev bi bilo potrebnih. Lansko leto smo govorili o približno 30 milijonih za teh 19 objektov. Sedaj se govori o 10 milijonih.

Zanima me:

Ali je kakšna bolj okvirna številka v kakšnem predalu že omenjena?

Predvsem pa me zanima:

Če je za kakšnega od teh 283 kritičnih mostov že upoštevano, kakšno številko bi v naslednjih letih potrebovali za sanacijo oziroma verjetno tudi novo gradnjo teh mostov?

Predvsem pa me zanima gospodarski vidik sanacije teh mostov.

V moji občini jih imamo dva takšna objekta. Ne samo da sta prometno katastrofalno urejena, eden je prav na vhodu v tako imenovano obrtno cono, kjer je kar nekaj velikih podjetij – mislim, da v teh podjetij zaposleno skoraj tisoč ljudi – in veliki tovarnjaki morajo delati obvoze. Kot veste, ti prevozniki niso lokalci, ampak prihajajo iz vseh delov Slovenije pa tudi iz tujine, in imajo probleme, ko se naenkrat pred samim mostom znajdejo, pri njih pa so omejitve.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič bo dopolnil odgovor. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Za sanacijo teh mostov in še nekaj najnujnejših odsekov, kjer so sedaj delne zapore, bi po ocenah Direkcije potrebovali zagotoviti 15 milijonov evrov. Za ostale mostove, ki so še v fazi pregledovanja in morebitnega ukrepanja tudi v tej smeri, trenutno ne razpolagam z ocenami.

Lahko pa povem, da je ocena globalno, da bi se ohranjalo neko sedanje stanje prevoznosti cestne infrastrukture, da bi bilo treba vlagati v redno in investicijsko vzdrževanje približno 200 milijonov evrov letno. Skratka, samo za ohranjanje nekega sedanjega stanja, nivoja. Če bi pa želeli zaustaviti to poslabševanje, ki smo mu priče v zadnjih letih, pa bi bilo ta sredstva treba še v večji meri namenjati v obstoječo infrastrukturo. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Kolega Tomaž Lisec, izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala.

Ker minister na nekaj podvprašanj ni odgovoril, pa tudi sicer se verjetno vsi strinjamo, ne glede na to, s katerega konca Slovenije prihajamo, morda ne ravno iz Ljubljane, da je prometna slika naše države zelo zelo slaba, zato upam, da bomo jutri pri glasovanju soglasni v tem, da se v Državnem zboru opravi razprava tako glede financiranja sanacije premostitvenih objektov – pa verjamem, da bo razprava tudi daljša – kot tudi o vidiku, kakšne bodo posledice na prometno varnostni režim naše države, o gospodarskem vidiku, kakšna so razmišljanja tako nas, poslancev, kot Vlade glede morebitne uvedbe bencinskega tolarja oziroma centa – ali se bomo odločili za politiko kratkoročnih rešitev ali za politiko dolgoročnih rešitev na tem področju.

Vprašati pa bi se morali tudi, kakšna je vloga lokalnih skupnosti pri sanaciji oziroma ureditvi teh vprašanj, kajti dokler še imajo

kakšen evro, ga vlagajo v cestno infrastrukturo. Verjamem, da so tudi lokalne skupnosti zelo zainteresirane, da vsi skupaj, ne glede na politično mešane barve, opravimo dobro in temeljito razpravo v Državnem zboru glede sanacija slabega državnega cestnega omrežja. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj.

Zdaj bo gospod Jožef Horvat zastavil vprašanje ministru za javno upravo gospodu Borisu Koprivnikarju.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovana gospa podpredsednica. Spoštovani gospe ministrici, gospodje ministri, drage kolegice in kolegi!

Poslansko vprašanje postavljam ministru za javno upravo, tudi podpredsedniku slovenske Vlade, gospodu Borisu Koprivnikarju.

Pravilnik o sklepanju zakonske zveze ureja posamezna vprašanja s področja sklepanja zakonskih zvez. Med drugim ureja v 12. členu čas sklepanja zakonskih zvez in določa, da načelnik upravne enote zagotovi sklepanje zakonske zveze ob sobotah. Tretji odstavek 12. člena pa določa, da se zakonska zveza ne sklepa na dan, ki je praznik ali dela prost dan v Republiki Sloveniji.

Mesec maj je tradicionalno mesec porok – oba veva, zakaj, gospod minister. Letos je prva majska sobota 2. maja, ki pa je dela prost dan v Republiki Sloveniji. Za ta dan so bodoči zakonci načrtovali sklenitev zakonske zveze in so že podali prijave sklenitve zakonskih zvez pri pristojni upravni enoti oziroma krajevnem uradu. Načelniki upravnih enot so izdali odločbe, s katerimi niso dovolili sklenitve zakonske zveze na ta dan, sklicujoč se na Pravilnik o sklepanju zakonskih zvez. Številni bodoči zakonci so se zato že odločili za poroko v tujini – za poroko v tujini! – večinoma v sosednjih državah, kar seveda posledično pomeni tudi izpad dohodkov za številne gospodarske subjekte, katerih dejavnost je povezana s porokami. To so gostinci, organizatorji porok in podobno. Določila tretjega odstavka 12. člena Pravilnika o sklepanju zakonske zveze, ki preprečuje sklepanje zakonske zveze v soboto, 2. maja letos, so neživiljenjska in nerazumna birokratska ovira.

Spoštovani gospod podpredsednik Vlade in minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar! Odprava opisane neživiljenjske in nerazumne birokratske ovire je test, ki bo pokazal iskreno voljo Vlade, tudi vas osebno:

Kako resno mislite z odpravo nerazumnih birokratskih ovir?

In:

Kako resno mislite z vzpostavitvijo dobrega, prijaznega servisa državljanom?

Hvala za vaš odgovor.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar. Izvolite.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala za besedo, hvala za to vprašanje.

Sicer ga ne morem prav široko elaborirati, bom pa zelo konkretno in zelo jasen. Pravilnik, kot sami pravilno ugotavljate, določa, da se poroke ne sklepajo v okviru pristojnosti upravne enote na dela prost dan in če pride sobota na dela prost dan, je seveda težava v pravilniku. Sicer Uredba o upravnem poslovanju pravi, da lahko v izjemnih okoliščinah upravne enote odredijo delo tudi na tak dan, vendar smatramo, da sklenitev poroke ni izjemna okoliščina. Pa vendar, isto vprašanje je bilo tudi ministrici Mrakovi – poudarjam, da pravilnik sodi v pristojnost Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, zato sem tudi z njo usklajeval ta današnji odgovor. Oktobra 2014 je bilo že predstavljeno, saj je bil ta pravilnik spremenjen v letu 2013 ravno zato, ker so imele upravne enote različne prakse in so različno ta dan uporabljale. Takrat ni bilo nobenih pripomb ne s strani upravne enote niti samih uporabnikov tega predpisa.

Preverili so tudi stališče pri ministrici in oba se odločno strinjava, da je to anomalijo mogoče in nujno odpraviti; pomeni, da s spremembo pravilnika omogočimo, da se lahko sklepajo zakonske zaveze tudi na dela prost dan ali praznik, če ta pade na soboto. To pomeni, da s tem rešimo ta problem, da bi ne bilo mogoče skleniti zakonske zveze v soboto, če je pač takrat praznik. To vam lahko zagotavljam, ker imava oba soglasje in se strinjava, da bo s popravo pravilnika to mogoče dejansko tudi urediti.

Zanimiva mi je tudi vaša informacija, da zakonski pari množično odhajajo v tujino in tam sklepajo poroke – nimamo takih podatkov. Imamo pa ravno obraten podatek: množično oziroma v precejšnjem številu pa dejansko pari s Hrvaške prihajajo na slovensko stran in tukaj sklepajo poroke, zato ker je postopek cenejši, enostaven in tudi urejeno je priznanje, kajti vedeti je treba, da vsakič, ko se zakonska zveza sklene v tujini, je potem treba urediti tudi pravno priznanje te zakonske zveze doma in menim, da ni tako zelo enostavno. Vendar zaradi teh posledic, ki ste jih navedli, vam zagotavljam, da bomo to nepravilnost, če lahko tako rečem, v pravilniku v najkrajšem mogočem času odpravili, ker je edina posledica, ki dejansko izhaja iz tega, da matičar v tem času nima nadomestila za delo v soboto, ampak ima nadomestilo za delo na praznični dan, ki je sicer višje, tukaj bodo neki minimalni dodatni stroški, ampak menim, da to kot država moramo zagotoviti. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod poslanec Jožef Horvat zahteva dopolnitev odgovora.
Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod minister, za vaš odgovor in tudi obljubo, da bo ta huda in nerazumna birokratska ovira odpravljena, kar pomeni, da bo, po mojem razumevanju in vaši interpretaciji, mogoče v soboto, 2. maja letos opraviti zakonsko zvezo. Jaz te podatke imam, da mladi bodoči pari nameravajo poroke opraviti v tujini zaradi tega, ker sem pooblaščen oseba, ki že kar dolgo let opravlja ta civilni obred sklepanja zakonske zveze.

Seveda je težko ocenjevati, koliko je parov, ki se želijo prav 2. maja 2015 poročiti. Ampak ocena, da gre za približno 400 parov, je pa dokaj realna. Zakaj? Leta 2013 smo imeli 6 tisoč 204 poroke v Sloveniji, povprečno je to 516 na mesec. To pomeni, da je številka 400 dokaj realna ocena za soboto, 2. maja 2015.

Razočaran sem bil nad odgovorom gospe ministrice, vaše kolegice, doktorice Anje Kopač Mrak, ki je res podpisnica omenjenega pravilnika, ampak soglasje pa da minister za javno upravo. Danes je optimizma nekoliko več in bi torej želel, da še enkrat slovenski javnosti in tem, ki načrtujejo poroko 2. maja letos, potrdite, da bo to mogoče.

Prepričan sem, da bodo to slišali tudi načelniki upravnih enot, in verjamem, da je najbrž kakšna ura dela, da se ta pravilnik o sklepanju zakonskih zvez spremeni in da se ga objavi v Uradnem listu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar, izvolite za dopolnitev.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala.

Da bomo povsem jasni. Dvomim, da je vseh 400 parov, ki naj bi po povprečju prišlo za sklenitev poroke na 2. maja, načrtovalo in da bo odšlo v tujino. Tako bodimo realni okrog podatkov. Absolutno se pa strinjam, da je to ovira, ki jo je treba odpraviti.

To, kar ta trenutek lahko zagotovim, je, da je pripravljenost na moji strani in na strani ministrice za delo, družino, socialne zadeve, ki je predlagateljica tega pravilnika, da se to zelo hitro uredi in da bomo, če bo pravilnik sprejet v najkrajšem času, vse tiste, ki so že povprašali upravne enote za sklenitev zakonske in so bili zavrnjeni z razlogom, da takrat ne deluje ta servis državljanom, tudi naknadno obvestili in jih povabili k ponovnemu razmisleku.

To zagotovilo vam lahko dam, ne morem pa dati ta trenutek dokončnega zagotovila, da bo pravilnik letos sprejet in veljaven. Jaz bom naredil vse, kar je v moji moči, da bo to dejansko tudi narejeno. Sam ta trenutek ne vidim nobenih razlogov, da tega ne bi uredili v najkrajšem mogočem času.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrici za zdravje gospe Mariji Miložki Kolar Celarc bo vprašanje zastavil gospod Uroš Prikl, DeSUS.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa. Pozdravljeni kolegice in kolegi, spoštovane ministrice in ministral!

Moje vprašanje se nanaša na ustanovitev oziroma ponovno vzpostavitev oddelka za spremljanje zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov. Kot vemo, je pred leti v prisojnosti takratnega Inštituta za varovanje zdravja, danes se ta institucija imenuje Nacionalni inštitut za javno zdravje, deloval oddelek za spremljanje zdravstvenega stanja otrok in mladostnikov, ki pa je bil podobno kot tudi vsi ostali oddelki za posamezne populacijske skupine leta 2004 ukinjen. Trenutno tako pri nas nimamo institucije, ki bi celostno spremljala zdravstveno stanje oziroma varstvo otrok in mladostnikov. Na osnovi strokovnega mnenja, da je oddelek za spremljanje zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov nujno potreben, saj gre za zelo ranljivo ciljno skupino, sprašujem:

Ali razmišljate oziroma ali imate v svoji agendi, v svojem načrtu tudi ustanovitev, bolj rečeno ponovno vzpostavitev oddelka za spremljanje zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov v Republiki Sloveniji?

Naj spomnim, da je Razširjeni strokovni kolegij za pediatrijo pri MZ oziroma pri Ministrstvu za zdravje to problematiko obravnaval in podprl idejo, seveda zavedajoč se pomena delovanja takšnega oddelka predvsem v smislu ohranjanja in krepitve zdravja mladih. Naloga oddelka bi bila spremljanje in obdelava podatkov, dobljenih v okviru preventivnih pregledov otrok in mladostnikov, kot to predvideva Navodilo za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni. Tako pridobljeni podatki in logirani podatki bi bili dobra osnova za splošno oceno zdravstvenega stanja otrok in mladostnikov ter osnova za vse aktivnosti, ki bi jih oziroma jih bo izvajalo Ministrstvo za zdravje ter Vlada Republike Slovenije ter sprejemala takšne odločitve, ki bodo pomenile odpravljanje odklonov na področju zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov. Se pravi vseh devianc na področju zdravstvenega varstva mlade populacije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za zdravje gospa Marija Miložka Kolar Celarc.

MARIJA MILOŽKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo. Spoštovani, gospod predsednik Državnega zbora, poslanke in poslanci! Pozdrav gospodu poslancu, gospodu Priklu.

Zahvaljujem se vam za vaše vprašanje, ker se zavedamo, da je ena od pomembnejših nalog spremljanje tudi zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov. Prav zaradi tega je to tudi

ena najpomembnejših nalog Nacionalnega inštituta za javno zdravje, ki je naslednik Inštituta za varovanje zdravja. Izmed njihovih nalog je spremljanje in preučevanje zdravja prebivalcev ter zdravstvenega varstva prebivalcev ključno za otroke in mladino. Zaradi tega se ne moremo strinjati oziroma ne drži dejstvo, da nimamo v Sloveniji institucije, ki bi to spremljala.

Nacionalni inštitut za javno zdravje poleg spremljanja izvajanja zdravstvenega varstva otrok in mladine v Sloveniji izvaja tudi tako imenovano longitudinalno raziskavo z naslovom Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju, s katero se lahko primerjamo z 32 državami, ki v tej študiji sodelujejo. Najpomembnejša tveganja za zdravje mladostnikov so namreč povezana z nekaterimi njihovimi vedenji, kot so kajenje, uživanje alkohola, uživanje prepovedanih drog, spolne navade, samopodoba in stanje duševnega zdravja. Z namenom celovite analize in nadgradnje izvajanja zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov, s posebnim poudarkom na njihovem preventivnem zdravstvenem varstvu in zmanjševanju neenakosti v zdravju, Nacionalni inštitut za varovanje zdravja od septembra 2013 izvaja tudi projekt Skupaj za zdravje, ki je financiran iz sredstev norveškega finančnega mehanizma. Namen tega projekta je nadgradnja sedanjega programa zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov, tako da bomo zagotovili pravičen in enak dostop do kakovostnih zdravstvenih storitev in zdravstvenovzgojnih intervencij vsem otrokom in mladostnikom v Sloveniji. V projektu je veliko prostora namenjenega razvoju kazalcev za boljše spremljanje in obdelovanje podatkov iz preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov, kar bo omogočalo še boljše spremljanje in učinkovitejše ukrepanje na tem področju. Nacionalni inštitut bo tako imel pri uresničevanju priporočil in rezultatov projekta veliko vlogo.

Naj pa ob tej priložnosti omenim še to, da smo na Ministrstvu za zdravje pravkar zaključili pripravo Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje za obdobje od leta 2015 do 2025, kjer bo podan tudi poseben poudarek otrokom mladostnikom in njihovi preventivi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za dopolnitev odgovora ima besedo gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa. Gospa ministrica, najlepša hvala za ta del odgovora!

Veseli me, da imate to v mislih oziroma v planu vaših aktivnosti, saj vsi vemo, da je zdravje naše največje bogastvo, sploh pa na tej ciljni skupini, ki je, milo rečeno, lahko zelo in je zelo ranljiva. Seveda nisem trdil, da ni institucije, ki bi pokrivala, ki bi spremljala to področje. Moje razmišljanje je morda šlo v smer, da po ukinitvi tega oddelka leta 2004 ni posebnega oddelka,

posebnega segmenta, posebnega dela na NIJZ oziroma takrat še IVZ, ki bi celovito obdelala to problematiko, in ocenjujem, da takrat morda ni bilo najboljše, da smo tak oddelek ukiniteli. To razmišljam v kontekstu že povedanega; to razmišljam v kontekstu ene tematske seje Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide, na kateri smo prioritarno govorili o socialnem položaju oziroma slabšanju socialnega položaja otrok v zadnjem obdobju, v obdobju recesije, posredno pa na to vpliva tudi potencialno slabši položaj na področju zdravstvenega varstva.

Seveda pa si ne bi mogel kaj, da v kontekstu tega ne bi omenil, poznavajoč tudi delovanje in resurse kapacitete Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca v Mariboru, če ne bo ali pa bi vaša odločitev bila, da to ne gre v kontekstu Nacionalnega inštituta za javno zdravje, sem prepričan, da bi glede na svoje strokovno znanje, kapacitete, obstoječe resurse to nalogo, to sistemsko koordinativno aktivnost lahko nemoteno in z veliko mero strokovnosti peljali tudi v Mariboru, torej v Domu dr. Adolfa Drolca v Mariboru.

Najlepša hvala še za ta del odgovora. Prosil bi pa za pisni odgovor.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrico za izobraževanje, znanost in šport dr. Stanislavo Setnikar Cankar ter ministrico za kulturo mag. Julijano Bizjak Mlakar bo vprašala mag. Mirjam Bon Klanjšček, Zavezništvo.

MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS ZaAB): Hvala. Spoštovani ministrici!

Že nekaj časa spremljamo zaskrbljujoče podatke o tem, kako slabo se slovenski osnovnošolci izkažejo na lestvici PISA glede doseganja bralne pismenosti. Nedavno tega je bila objavljena raziskava Bralna kultura in nakupovanje knjig v Republiki Sloveniji, pod katero se kot vodja podpisuje dr. Samo Rugelj, kot avtorja pa jo podpisujeta še dr. Miha Kovač in dr. Andrej Blatnik.

Raziskava nadaljuje pristop, ki jo je razvila raziskava Knjiga in bralec, ter nam daje pogled, kako so se bralne navade in nakupovalne navade spreminjale. In od leta 1998, ko je bila opravljena zadnja, se je spremenilo veliko, stanje pa je zaskrbljujoče. Tako raziskovalci za leto 2013 ugotavljajo, da kar 42 % Slovencev v zadnjem letu ni prebralo niti ene knjige, 49 % Slovencev ni kupilo niti ene knjige, po številu kupljenih knjig na prebivalca pa se z 2,8 knjige uvrščamo močno pod evropsko povprečje.

Če po drugi strani vemo, da imamo izjemno produkcijo knjig in da smo nadpovprečni obiskovalci splošnih knjižnic z več kot 11 knjižnimi izposojami letno, potem se moramo zavedati, da z bralno kulturo nekaj delamo narobe. Da tu prihaja zlasti do težav na ravni vključevanja sodobnih konceptov razvoja pismenosti v šolski sistem in da nadaljnji razvoj

knjižničnega sistema lahko izboljša stanje, opozarjajo raziskovalci sami.

Zato vaju, spoštovani ministrici, ki pokrivata to področje, sprašujem:

Ali glede na zaskrbljujoče podatke o stanju pismenosti predvidevata kakšne usklajene ukrepe, saj sedanje aktivnosti obeh ministrstev očitno ne dajejo zadostnih rezultatov?

Ali imata namen oblikovati medresorsko strategijo razvoja pismenosti, katere osnutek je že pred leti pripravil Andragoški center Slovenije?

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarjata ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Stanislava Setnikar Cankar ter ministrica za kulturo mag. Julijana Bizjak Mlakar.

DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke, poslanci, spoštovana predsednica odbora, najlepša hvala za vprašanje!

Seveda se zavedamo pomena tega področja in z ukrepi sodelujemo že dalj časa ravno z Ministrstvom za kulturo. Dovolite mi, da bi izpustila zdaj podatke, ki posegajo dalj časa v preteklost, in bi izpostavila samo nekatera dejstva.

Sodelovanje Slovenije v mednarodnih raziskavah pismenosti je bilo zagotovljeno tako za osnovnošolce, mladostnike kot tudi za odrasle. Financirane so bile nekatere sekundarne študije s področja bralne pismenosti, ki so izhajale predvsem iz rezultatov testov, ki ste jih izpostavili in so predstavljali osnovo za nadaljnje načrtovano delo. Financirani so bili tudi ciljno-raziskovalni projekti s področja bralne pismenosti.

Leta 2011 je potekala nacionalna konferenca Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi, ki so jo pripravili v partnerskem sodelovanju ministrstvo, pa tudi zavodi v njegovi sestavi, to je Pedagoški inštitut, Zavod Republike Slovenije za šolstvo in CMEPIUS. Leta 2014 je ravno zato, da bi se okrepilo delovanje različnih institucij in različnih sektorjev na tem področju, bila ustanovljena delovna skupina za pregled in dopolnitev Nacionalne strategije za razvoj pismenosti, ki je bila medresorsko sestavljena in celo širše od prejšnje skupine – razen s področja kulture, izobraževanja, tudi s predstavniki ministrstva za zdravje, delo, družino in socialne zadeve.

Ta delovna skupina ima nalogo, da pripravi gradiva za nadaljnje akcije na tem področju. Pričakujemo, da bodo usmeritve te delovne skupine na razpolago v začetku tega leta.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala lepa, lep pozdrav vsem prisotnim tudi z moje

strani! Hvala lepa, gospa poslanka, za to vprašanje.

Tudi sama se strinjam z vami, da je raziskava PISA 2012 pokazala izjemno slabo stanje bralne kulture. Namreč, z 38. mestom med 65 državami OECD in njenimi partnericami nikakor ne moremo biti zadovoljni.

Druga raziskava iz leta 2014, ki ste jo tudi omenjali, pa obravnava med drugim tudi bralno pismenost in je pokazala, da je med populacijo kar 42 % nebralcev, kar je za 3 odstotne točke več kot v letu 1998. Za nebralce se šteje tiste, ki v zadnjem letu dni niso prebrali niti ene slovenske knjige. Po drugi strani vemo, da večina bralcev pride do knjig v knjižnici, zaradi tega lahko odločno zatrdim, da se tako država kot občine premalo zavedajo, vsaj sodeč po krčenju sredstev knjižnicam v zadnjih obdobjih, kakšen je pomen knjižnic prav za dvig bralne kulture oziroma bralne pismenosti.

Ključno je vprašanje, zakaj v družinah, šolah in knjižnicah ter kot družba ne znamo za branje knjig ustrezno motivirati naših otrok, učencev, dijakov, študentov in tudi ne odraslih. Ta nizka bralna pismenost namreč škoduje ne samo nebralcem samim, temveč tudi razvoju celotne družbe. Del odgovora, mislim, da lahko najdemo v ne dovolj veliki naklonjenosti odnosa družbe do slovenskega jezika, do slovenske knjige, do slovenske kulture v času tranzicije, kar se ne nazadnje odraža tudi v financiranju kulture, šolstva in seveda slabo vpliva tudi na razvoj družbe.

Na Ministrstvu za kulturo se zavedamo resnosti te situacije in v zvezi s tem smo za dvig bralne kulture pripravili sedem sklop različnih ukrepov, ki jih bom pa verjetno lahko povedala šele potem, ko boste še vi dodali ... / znak za konec razprave/ Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahtevo za dopolnitev odgovora ima mag. Mirjam Bon Klanjšček.

MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS ZaAB): Hvala lepa.

Obema ministricama se zahvaljujem za odgovor in pričakujem nadaljevanje vašega odgovora. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim za nadaljevanje odgovora s strani obeh ministric.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala lepa.

Najprej bi spregovorila o dveh strateških dokumentih – Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko za obdobje 2014–2018 in Nacionalnem programu za kulturo 2014–2017. Skupaj z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport naj bi prenovili Nacionalno strategijo za razvoj pismenosti. Na Ministrstvu za kulturo smo v zadnjih letih spodbujali bralno pismenost tudi s financiranjem projektov s področja razvoja bralne pismenosti.

Poleg tega je Vlada na našo pobudo ustanovila posebno delovno skupino, ki spremlja uresničevanje Nacionalnega programa za jezikovno politiko. Na pobudo Ministrstva za kulturo in na podlagi ukrepov Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko sta bili ob soglasju Ministrstva za izobraževanje ustanovljeni dve strokovni skupini, ki sta pripravili osnutka dveh akcijskih načrtov, in sicer za jezikovno izobraževanje in za jezikovno opremljenost. Poleg tega smo skupaj z Javno agencijo za knjigo republike Slovenije spodbujali bralne navade in to je v načrtu tudi v prihodnje, in sicer gre za spodbujanje branja različnih starostnih skupin.

V okviru finančne perspektive 2014–2020 za črpanje nepovratnih evropskih sredstev je ministrstvo pripravilo tudi projekt Temeljni jezikovni viri za dvig ravni pismenosti. Problem je v tem, da bi za ta projekt potrebovali 10 milijonov evrov, kaže pa se, da bomo dobili samo 2 milijona, ker nismo nosilci nobene prednostne naložbe in tudi ne te prednostne naložbe. Hkrati je ministrstvo pristopilo tudi k organizacijskim spremembam znotraj samega ministrstva, s pomočjo katerih bomo bolj učinkovito povezali prizadevanja na področju knjige, knjižnic in slovenskega jezika.

Izvolite, še ministrica.

DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR: Hvala lepa.

Opredelila bi predvsem področje, ki se nanaša na spremembe kurikula. Menimo, da bi v okviru novih vsebin lahko poudarili to bralno pismenost. Delovna skupina, ki sestavlja predloge, bo vključila tudi nove metode, s katerimi bi lahko dosegli ta cilj.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Andreja Katič, SD, bo zastavila vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Predsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav, spoštovane kolegice in kolegi! Lep pozdrav tudi spoštovanemu ministrskemu zboru!

Spoštovani minister za infrastrukturo, tudi moje vprašanje se nanaša, kot prej kolegovo, na potek obnove mostov, zlasti 15 najbolj kritičnih, ki jih je kot take opredelila Direkcija Republike Slovenije za ceste. Deloma ste na vprašanje že odgovorili, bolj konkretno pa me zanima še naslednje.

Direkcija Republike Slovenije za ceste je januarja lani že objavila razpis za sanacijo dveh najbolj kritičnih mostov, in sicer za most Socka med Arjo vasjo in Velenjem ter za most v Prestranku med Postojno in Pivko. Rok za dokončanje sanacijskih del na mostu, ki se nahaja na cesti med Arjo vasjo in Velenjem, je bil 180 dni. Kot je znano, gre za cesto, ki povezuje celotno Koroško in Šaleško dolino z avtocestnim omrežjem oziroma z ostalo Slovenijo. Na tem odseku je bilo predvideno, da

bo do začetka del promet potekal izmenično enosmerno, z omejitvijo skupne dovoljene mase nad 30 ton za tovorna vozila brez priklopnikov. Predvideno je bilo tudi, da bo v času del odsek zaprt, obvoz pa bo urejen. Dejansko je promet izmenično enosmerno potekal od 25. januarja do 26. junija lanskega leta. V tem času se je uredil obvoz, po katerem je nekaj časa potekal promet sočasno v obe smeri, od 20. novembra do danes pa je promet zopet urejen izmenično enosmerno. Zakaj je temu tako, ni povsem jasno.

Dejstvo je, da je most Socka med Arjo vasjo in Velenjem med najbolj kritičnimi objekti, ki terjajo nujno sanacijo. Vemo, da se na tej cesti proti Velenju in Koroški dnevno vozi približno 20 tisoč vozil, kar je za obstoječo cesto in vse infrastrukturne objekte na njej velika obremenitev. In tudi, da ne pozabimo, še vedno imamo v Velenju tudi največjega slovenskega izvoznika Gorenje. Skoraj vsako minuto gre iz Gorenja ali vanj en tovornjak. Ob objavi razpisa je bilo zagotovljeno, da bo obnova gotova v 180 dneh, promet pa še danes, torej leto dni kasneje, poteka izmenično enosmerno. Dana obljuba je bila torej, žal, prelomljena.

Spoštovani minister, ob sprejetju rebalansa za lansko leto ste navedli, da so bila sredstva za najnujnejše obnove cestne infrastrukture zagotovljena. Zato vas sprašujem naslednje:

Če so bila sredstva zagotovljena za najnujnejše obnove, zakaj se zamuja s predvideno dinamiko obnovitvenih del?

Do kdaj lahko pričakujemo končanje obnovitvenih del na mostu Socka ter drugih infrastrukturnih objektov iz omenjenega seznama 15 cest?

Kdaj, terminsko, bo oziroma naj bi stekel nemoten dvosmeren promet na posameznih odsekih cest z omenjenega seznama?

Hvala za odgovor.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, gospod predsednik. Hvala, spoštovana poslanka Andreja Katič, za postavljeno vprašanje.

V letu 2014 je bilo dejansko zaradi nezadostne nosilnosti uvedenih skupno 20 omejitev na premostitvenih objektih glavnih in regionalnih cest. Z drugim rebalansom proračuna za leto 2014, ki je bil sprejet konec lanskega leta, pa so bila zagotovljena sredstva za nadaljevanje del na treh premostitvenih objektih s tega seznama objektov z omejenimi nosilnostmi, to je most preko Socke, preko Pivke in na Trojanah. Na drugih objektih pa se dela ne izvajajo, ker trenutno ni zagotovljenih sredstev.

Če sedaj podrobneje predstavim aktivnosti na teh treh objektih. Torej, na mostu preko Socke pri Škrinovem gradu je prišlo do težav zaradi zelo slabega vremena v lanskem

letu, saj je poleg nadomestnega objekta treba na novo zgraditi še 80 metrov zidu, ki je temeljen v samem potoku. V februarju bo tako nameščena zaščitna ograja, ostala dela, kot je gradnja krilnega zidu, ureditev križišča, rekonstrukcija ceste, pa bo izvedena do konca mesca maja v letošnjem letu. V vmesnem času pa bodo zaradi posameznih faz, odvisno od potreb, še vedno potrebne enosmerne zapore prometa.

Glede mosta preko Pivke v Prestranku lahko povem, da je v bistvu končan. Omejitev nosilnosti je odpravljena, treba pa je še dokončati dela v sami strugi, ki pa bodo izvedena takoj, ko bo voda iz struge presahnila.

Na premostitve na Trojanah pa je bila že izvedena obvozna cesta in druge faze rekonstrukcije mostu, tako da promet v bistvu poteka brez omejitev, in sicer v smeri Ljubljane po obvozni cesti, v smeri proti Mariboru pa po sredini mostu. Treba je izvesti še dokončanje ojačitve temeljev, dokončanje celotne prekladne konstrukcije, rekonstrukcije samega vozišča, urediti ograjo, prometno opremo ter signalizacijo. Pogodbeni rok za dokončanje pa je avgust letošnjega leta.

Dela na tem objektu se tudi morajo usklajevati z izvajanjem samih obnov na predorih avtoceste, ker v tem času potekajo tudi obvozi preko tega objekta. Toliko zaenkrat. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora.

Gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Hvala, gospod minister, za ta odgovor.

Če lahko samo podrobneje osvetlim problem glede mosta Socka, glede na to, da se tam vsak dan vozim.

Že konec prejšnjega leta je bila v bistvu ta sanacija gotova, tako da bi se lahko zopet uvedel dvosmerni promet. Res pa je, da bi bilo treba namestiti to zaščitno ograjo. Zdaj pa sprašujem:

Ali boste naložili, da malce pohitijo?

Vreme je bilo cel mesec takšno, da bi dovoljevalo takšna dela. Sedaj pa res koncev tedna pričakujemo sneg in upam, da ne bo potem to izgovor za to, da bomo dela prenesli v mesec marec. Še enkrat pa govorim: 20 tisoč vozil dnevno se vozi po tem mostu. Hvala.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Lahko vam dam besedo, da bom se zavzel, da se dela maksimalno pospešijo – glede na to, da so sredstva, kot rečeno, zdaj zagotovljena za ta objekt. Tako računam, da bo potem še vse skupaj kaj prej končano kot v maju mesecu. Hvala.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marijan Pojbič, SDS, bo zastavil vprašanje ministru za finance dr. Dušanu Mramorju ter ministru za zunanje zadeve gospodu Karlu Viktorju Erjavcu. Oba pa sta opravičeno odstotna, zato ga potem na koncu vprašanja sprašujem, ali želi pisni ali ustni odgovor.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala, spoštovani gospod predsednik!

Civilna iniciativa Apače, ki se je organizirala, zato da bi pomagala reševati vprašanje dvojne obdavčitve oziroma plačila razlike dohodnine v Sloveniji, ki se dotika čezmejnih delovnih migrantov – Vlada ni storila na tem področju nič. Ker ni videti nobenih premikov nabora oziroma rešitev v korist delovnih migrantov, v Slovenski demokraski stranki ocenjujemo, da ta problematika postaja resnično izjemno problematično vprašanje, na katerega je treba ustrezno odgovoriti. Dejstvo je, da tisti ljudje oziroma državljanke in državljani Republike Slovenije, ki so si poiskali delo v tujini, to niso storili zato, ker bi želeli delati v tujini, temveč zato, da bi rešili osnovno življenjsko eksistenco sebi in svojim družinam in hkrati rešili svoje dostojanstvo.

Zato je povsem logično in normalno, da so ti ljudje, torej delovni migranti, zaposleni izven naših meja, zelo razočarani in zelo jezni na državo, ki jim ni bila sposobna zagotoviti dela v lastni državi in ni bila sposobna zagotoviti po ustavi zajamčene pravice; to je zagotovitev osnovne življenjske eksistence. Sedaj pa od njih zahteva še, da zaradi ugodnejše obdavčitve v državi, v kateri delajo, plačujejo razliko davka oziroma dohodnine lastni državi Slovenije. In to kljub temu da večina svojega zasluženega denarja, težko prigarane v tujini, porabijo v Sloveniji. To je po moji oceni in po oceni Slovenske demokraskе stranke nedopustno in absolutno nepravilno. Zato sem popolnoma prepričan, da je to problematiko treba prednostno obravnavati in poiskati ustrezne rešitve, ki pa morajo biti dolgoročne, mednarodno primerljive in dokončne. Zato ministra za finance Dušana Mramorja ter ministra za zunanje zadeve Karla Viktorja Erjavca sprašujem:

Kaj bosta storila, da se to vprašanje uredi na način, da bodo delovni migranti z rešitvijo zadovoljni?

In čisto konkretno:

Katere so tiste rešitve, ki bodo zagotavljale dolgoročno mednarodno primerljivo rešitev tega nedopustnega stanja?

Kdaj konkretno najkasneje lahko računamo na takšne rešitve?

Seveda pričakujem, da mi ministra na naslednji seji odgovorita ustno. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

To vprašanje bom uvrstil na naslednjo redno sejo Državnega zbora.

Zdaj pa bo gospod Ivan Škodnik, SMC, zastavil vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve, enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane ministrice, minister, kolegice in kolegi poslanci!

Imam vprašanje za ministrico za delo, družino, socialne zadeve, enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak. Sprašujem, gospa ministrica:

Ali menite, da je sedanji sistem dodeljevanja sredstev za izvajanje programov javnih del dovolj transparenten in pravičen?

Ali omogoča enake možnosti prav vsem zainteresiranim ponudnikom?

Kakšni so odzivi prijaviteljev oziroma ponudnikov glede kriterijev za izbor ponudb?

Ali jih nameravate v prihodnosti tudi spremeniti?

Sam namreč menim, da bi tudi kakovost programov javnih del morala biti eden od kriterijev in ne samo čas prispetja ponudbe. Vsi vemo, da javna dela marsikomu pomenijo preživetje, zato pozdravljam sklep Vlade z dne 9. 1. 2015 o dodelitvi dodatnih 8 milijonov evrov za program javnih del v letu od 2015. Kljub temu želim izpostaviti problematiko, povezano z načinom izbora ponudb za izvajanje programov javnih del.

Pri javnem povabilu za javna dela, ki ga izvaja Zavod za zaposlovanje, se mi zdi problematično naslednje. Vrstni red za izbor ponudb se dela glede na čas oddaje ponudbe. Čas prejema vloge po mojem mnenju ne more biti odločujoč, treba je pogledati tudi vsebino in potrebe. Če je pomemben čas, potem bi moral vsak sam oddati ponudbe za javno delo in naenkrat bi lahko oddal samo eno ponudbo, potem pa bi moral nazaj v vrsto. Tak način bi bil po mojem mnenju pošten za vse.

Sedanji sistem pa omogoča, da nekdo, recimo pri nas, ko imamo tri doline, Mežiška, Mislinjska, Dravska, po dolini pobere ponudbe izvajalcev za javna dela, se pelje v Velenje, nekaj ur prej spi v vrsti, da se delovni dan prične, je prvi na vrsti in odda, recimo, 100, 150 ponudb, kar pomeni, da nihče v vrsti za njim ne more več pridobiti sredstev za izvajanje programa javnih del, ker je ta prvi ali prvih nekaj ponudnikov pokurilo vsa razpoložljiva finančna sredstva. Torej, to pravilo, da kdor prej pride, prvi melje, ne more biti kriterij za izbor ponudbe, še posebej ne, če se dovoljuje, da nekdo odda več ponudb hkrati zase in za druge.

Hvala lepa za odgovor.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za delo, družino, socialne zadeve, enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Spoštovani poslanec, hvala za vprašanje.

To vprašanje je še toliko bolj aktualno, potem ko se je 10. januarja zapiral javni poziv za

letošnje izvajalce javnih del. Kot veste, je bilo veliko diskusije o tem tudi na Vladi. V tem trenutku je bil potem javni poziv razširjen, tako da smo letos razdelili 33,6 milijonov. Če temu prištejemo še program, ki je v okviru socialnega podjetništva, in tudi tisto, kar se izvaja – žled –, bomo v letošnjem letu za javna dela namenili 35,4 milijonov evrov. Je pa, jasno, treba povedati, da ta vprašanja, ki jih vi naslavljate, so toliko bolj aktualna zaradi tega, ker smo v letu 2015 prejeli 3 tisoč 543 ponudb javnih del, torej 29 ponudnikov je od ponudbe odstopilo, izbranih je bilo na koncu 2 tisoč 578, 936 pa je bilo zavrnjenih. V vsa javna dela bomo vključili približno 6 tisoč 400 oseb na podlagi denarja, ki je na voljo.

Ker ste izpostavili, na kakšen način se dodeljuje in da je samo pomemben čas – seveda ni tako. Izbor javnih del se izvaja na podlagi 47. člena Zakona o urejanju trga dela, ki pravi, da "se izvaja z javnim povabilom za zbiranje ponudb po predpisih, ki urejajo izvrševanje proračuna". Zakon o urejanju trga dela določa, da se javno povabilo objavi na spletni strani izvajalca ukrepov aktivne politike zaposlovanja, to je Zavod za zaposlovanje, in mora vsebovati vse tiste vsebine, ki so z zakonom izrecno navedene, predmet javnega povabila in druge stvari.

Po določbi zakona strokovne komisije predložene ponudbe obravnavajo po vrstnem redu njihovega prispetja do porabe sredstev. Izvajalec ukrepov aktivne politike zaposlovanja, torej Zavod, sprejme ponudbo tistega ponudnika, ki izpolnjuje vse zahtevane pogoje in merila in katerega ponudba ustreza potrebam brezposelnih oseb na območju njihovega poslovanja. Natančneje so pravila določena s Pravilnikom o izvoru in sofinanciranju javnih del, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 96/2013. Ta pa nadalje določa, da so lahko samo tisti programi javnih del, ki so v skladu s katalogom o programih javnih del in so objavljeni na spletni strani, da se razpoložljiva sredstva iz javnih del razdelijo na kvote po območnih službah zavoda, ki se določajo na podlagi zadnjih uradnih podatkov Statističnega urada in glede na stanje dolgotrajne brezposelnosti.

Toda zavod razdeli območnim službam glede na stanje brezposelnosti, glede na delež dolgotrajno brezposelnih kvoto denarja, ki jim je namenjena. Pomembno pa je – in to se morda premalokrat izpostavi –, da mora biti za vse programe javnih del izkazan javni interes. Kako se izvaja obstoj javnega interesa, ugotavlja ... Ta interes mora zagotavljati naročnik. Večinoma so naročniki ali občine, ali na primer pristojna ministrstva, ali pa ustrezna strokovna organizacija, katere ustanoviteljica je Republika Slovenija.

Javno povabilo je bilo tudi v letu 2015 v skladu z vsemi določbami zakona in pravilnika izvedeno in vse tiste ponudbe izvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje in predložijo program javnega dela, ki po vsebini ustreza katalogu, se

lahko določijo. In šele, če je takih več in hkrati, se potem merilo časa tudi šteje. Tu znotraj je bilo na javnem razpisu zelo jasno povedano, da se tiste ponudbe, ki se bodo oddale preko pošte, vse enako vzamejo, da se šteje, da so ob 8.00 prišle, prav zaradi tega, ker različne območne različno dvigajo pošto in bi s tega vidika lahko prišlo pa potem bolj do neenake obravnave, če bi bilo pomembno, kdaj kdo dvigne pošto, katera območna dvigne na njihovi pošti pač te prispele vloge.

Zato je bilo zelo jasno tudi v samem pozivu to navedeno. To je vsako leto enako, seveda je pa letos, ker je bilo veliko večji interes od zagotovljenega denarja, ne glede na to, da smo ga povečali, je bilo tudi več slabe volje.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Torej, obstaja zahteva za dopolnitev odgovora s strani gospoda Ivana Škodnika.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Za odgovor bi se zahvalil, bi pa prosil, če mi lahko pisno to odgovorite. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj pa sprašuje gospa Nada Brinovšek, SDS, ministrico za zdravje gospo Marijo Milojko Kolar Celarc.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala lepa za besedo, predsednik. Lep pozdrav vsem tukaj zbranim v dvorani!

Znano je, da gremo Slovenci v povprečju kar sedemkrat letno k zdravniku, v primerjavi z Nemci, ki grejo samo štirikrat. Imamo tudi 30 % manj zdravnikov na število prebivalcev, kot je to evropsko povprečje. Prepričana pa sem, da bi bilo teh obiskov pri zdravniku še več, če se ne bi naši državljani in mi vsi skupaj posluževali alternativnih metod zdravljenja, med katere spadata tudi na primer akupunktura in homeopatija.

Po podatkih se čedalje več Slovencev zanima in zdravi z alternativnimi metodami. O tem je bilo v zadnjem času tudi precej govora, razprav in pa usklajevanj tako med strokovnimi krogi kot tudi med zdravniškimi zbornicami. V čem je problem?

V vseh državah članicah EU, razen v Sloveniji, lahko zdravniki kot zdravstveni delavci v zdravstveni dejavnosti zdravijo s homeopatijo in predpisujejo homeopatska zdravila. Približno 40 % francoskih in skoraj 75 % nemških zdravnikov občasno predpiše svojim pacientom homeopatska zdravila.

Prav tako tudi javne in zasebne zavarovalnice v nekaterih državah krijejo tudi stroške homeopatskih zdravil – na primer Belgija, Češka, Finska, Francija, Italija, Luksemburg, Nemčija in tako naprej. Na večini medicinskih fakultet pa je homeopatija tudi izbirni predmet – Avstrija, Bolgarija, Francija, Nizozemska, Španija, Velika Britanija. Torej so te metode zdravljenja v teh državah članicah EU del uradne medicine. Slovenija je pa edina

izmed držav Evropske unije, kjer zdravnik z diplomo medicinske fakultete, se pravi doktor medicine, s pridobljenim znanjem iz homeopatije in licenco v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti, ne sme zdraviti in prepisovati homeopatskih zdravil. Le-ta ni del uradne medicine. Zaradi navedenega me, spoštovana ministrica, zanima:

Kakšen je vaš pogled na to, da se Slovenija na področju homeopatije približa vsem ostalim evropskim državam?

Ali boste širši javnosti omogočili, da o tem razpravlja? Tu imam v mislih odprt dialog med ministrstvom, zbornico, klasičnimi zdravniki, zdravilci in zainteresirano javnostjo.

Mogoče že veste, kako na široko boste odprli vrata tej panogi?

Ali načrtujete spremembo potrebne zakonodaje?

Ali načrtujete spremembo v zdravstvenem zavarovanju v smislu, da bi tudi v Sloveniji vsaj del teh stroškov homeopatskega zdravljenja krila zdravstvena zavarovalnica?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za zdravje gospa Marija Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za vprašanje, spoštovana poslanka. Pozdravljeni še enkrat vsi skupaj!

Res je, lahko se strinjam s spoštovano poslanko, da je Slovenija ta trenutek edina država v Evropski uniji, kjer dejansko zdravnik, ki se ukvarja s homeopatijo, predpiše homeopatska zdravila, v skladu z zakonom izgubi licenco. Zaradi tega se na Ministrstvu za zdravje že dlje časa prizadevamo, da bi tudi zdravniki v Sloveniji opravljali zdravilsko dejavnost, vendar pa je ministrstvo pri dosedanjih aktivnostih na žalost vedno naletelo na odpor in neodobravanje stroke. Moram reči, da smo se ves ta čas trudili preko svojih predstavnikov tudi Zdravniško zbornico Slovenije nekako prepričati oziroma vzpostaviti dialog stroke, da se med sabo dogovorijo, in tako je dejansko konec lanskega leta v decembru bil po precej burni razpravi na skupščini Zdravniške zbornice Slovenije sprejet sklep, da bodo lahko tudi zdravniki v Sloveniji opravljali zdravniško službo kot tudi homeopatsko dejavnost in ne pri tem zgubili svoje licence.

Na ministrstvu to odločitev stroke pozdravljamo in podpiramo, zaradi tega bomo temu sledili in spremenili tudi ustrezno zakonodajo, s katero pa bodo med drugim določeni tudi pogoji in način izvajanja homeopatske dejavnosti. Kajti moramo vedeti, da je homeopatija zdravilska dejavnost, ki jo bodo lahko po spremembi zakonodaje izvajali tudi zdravniki, ne da bi jim bila pri tem odvzeta licenca.

Nadalje tudi poudarjamo, da ministrstvo, neodvisno od odločitve Zdravniške zbornice, pristopa tudi k pripravi sprememb na

področju zdravilstva. Omenjeno področje bo uredilo na način, ki bo primerljiv s prakso in regulacijo po vsebinskih sklopih, tako kot je urejeno v drugih evropskih državah.

Na koncu mi dovolite, da bi pojasnila še, da je zdravilstvo, kamor je uvrščena tudi homeopatija, glede na Zakon o zdravilstvu dejavnost, ki jo opravljajo zdravniki z namenom izboljšati zdravje uporabnika storitev. Homeopatija pa je definirana kot zdravilski sistem in ne kot zdravniška metoda zdravljenja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora.

Gospa Nada Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala še enkrat. Prej nisem bila verjetno slišana. Postavila sem še dve vprašanji.

Glede na to, da je praksa tudi v vseh ostalih evropskih državah, da zavarovalnice in razne agencije krijejo del stroškov tega zdravljenja, me zanima še:

Ali tudi o tem razmišljate?

In:

Ali tudi načrtujete oziroma če vam je kaj znano, kako bo s spremembo, če bo, v smislu, da bo homeopatija tudi del rednega študija, tako kot v nekaterih evropskih državah?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za zdravje gospa Marija Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za dopolnilno vprašanje.

Kar se tiče študija, je to odločitev predvsem stroke, ali bo to vpeljan tudi v redni predmet na medicinski študij oziroma medicinsko fakulteto. V tem delu bomo prepustili stroki, da bo imela svoj dialog in da bo na osnovi tega dala ustrezne rešitve.

Prav tako pa bodo tudi vse te spremembe v javni razpravi, kjer bo mogoče eni in drugi strani in stroki dati besedo in se potem odločiti, kaj bo za Slovenijo najprimernejša rešitev.

Enako velja tudi za to, ali se bo v zakon dala možnost, da bodo te produkti oziroma da bo to zdravljenje s homeopatijo tudi delno krito iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Vsekakor pa bo mogoče, in to bodo predlogi dani tudi zavarovalnicam, ki tržijo prostovoljno zdravstveno zavarovanje, da bodo lahko za ta zdravljenja vzpostavljale tudi svoje produkte in se bo lahko vsak posameznik prostovoljno zavaroval, če se bo za to odločil.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj bo pa vprašanje zastavil Miha Kordiš, Združena levica, in to ministru za finance dr. Dušanu Mramorju, ki je opravičeno odsoten, zato ga

sprašujem, ali zahteva pisni odgovor ali pa vztraja pri ustnem.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Predsednik Vlade gospod Miro Cerar je v intervjuju na RTV z dne 12. 1. 2015 izjavil, pa bom kar citiral: "Mi si bomo prizadevali, da bomo spodbujali maksimalno, dobro korporativno upravljanje. Torej, da bo etično, da bo nekoruptivno in tako dalje. To tudi pomeni, da želimo, da se s podjetji, ki bodo ostala v državni lasti, tako upravlja. ne pa, da bo tu neko leglo napajanja preko nekih lovč, nekih lobijev in tako naprej."

Iz teh in podobnih izjav dr. Cerarja in izjav državnega sekretarja gospoda Dragonje je razbrati, da v državnih podjetjih še vedno prihaja do nepravilnosti oziroma mogoče celo do oškodovanja premoženja državljanek in državljanov. Zato naslavljam na resornega ministra Dušana Mramorja vprašanje:

V katerih podjetjih prihaja do nepravilnosti?

Za kakšne nepravilnosti gre?

Kakšne ukrepe za etično in nekoruptivno upravljanje ste oziroma boste sprejeli?

Glede na to, da minister danes ni prisoten in da imam še malo časa na voljo, mi dovolite, da pokomentiram oziroma izpostavim kontekst tega vprašanja, v katerem se pojavlja.

Mislím, da ta izražena skrb, na katero se naslavlja moje vprašanje, se pravi, o nekih lovčah, mističnih, skritih lovčah, ni iskrena. Ta skrb se rojeva iz strahu pred tem, da so se vsi do sedaj navedeni racionalni argumenti za privatizacijo sesuli v prah, zaradi tega ker kratko malo ne pijejo vode. Še naprej, ljudje so spregledali, nasprotovanje privatizaciji se krepi. Ljudje presneto dobro vedo, da privatizacija pomeni ukinjanje delovnih mest, da to pomeni ukinjanje razvojnih potencialov te države in Vlada se pred tem nahaja v paniki, še posebej predsednik Vlade, ki se ob taki priložnosti zateka v mistiko nekich lovč iz ozadja. Dodatno to potrjuje tudi današnja razprava; namreč, v enem izmed odgovorov na vprašanje na temo privatizacije je danes Miro Cerar ponovno dejal, da smo dali ne vem kakšne pravne zaveze za to, da bomo izpeljali privatizacijo. To ne drži. Večkrat smo ga že pozvali, naj predloži kakršnekoli dokumente, če jih ima na to temo, ampak ker tega ni storil, lahko precej opravičeno rečem, da se zaveda, da nismo dali nikakršnih pravnih zavez in da se je kratko malo zlagal. Ponavljam, predsednik Vlade se je kratko malo zlagal. Zlagal se je temu državnemu zboru, zlagal se je v obraz državljanekam in državljanom, samo zato da podpre svojo politično agendo, ki je podpiranje privatizacije, porivanje privatizacije naprej za vsako ceno, na stroških, ramenih državljanek in državljanov, zato da zadovolji apetite svojich šefov v Berlinu,

Bruslju in Washingtonu. Najlepša hvala za besedo.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ:
Odgovor bo dan pisno.

Zdaj bo gospod Bojan Podkrajšek postavil vprašanje ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanu Židanu, ki je tudi odsoten, pa boste povedali, ali želite pisni ali ustni odgovor.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Pisnega.

Spoštovana podpredsednica, kolegice in kolegi, ministrski zbor! Moje vprašanje se bo nanašalo na gospodarjenje z državnimi gozdovi.

Kot vemo, imamo v Sloveniji 80 % gozdov, ki so v privatni lasti, 20% pa v državni lasti. Ne moremo biti najbolj ponosni na to, kako smo v preteklosti gospodarili s tem velikim bogastvom, ki ga premore Slovenija. S temi državnimi gozdovi so upravljali koncesionarji, ki zaposlujejo približno od tisoč 300 do tisoč 500 ljudi. Vsi vemo, da bo v naslednjem letu potekla koncesija vsem tem koncesionarjem. Moje vprašanje gospodu ministru se nanaša na naslednje:

Kakšna bo usoda teh koncesionarjev v prihodnje?

Predvsem pa:

Kakšno bo gospodarjenje z državnimi gozdovi v prihodnje?

Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo posredovan pisno.

Gospod Jernej Vrtovec bo postavil vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi, spoštovana gospa podpredsednica!

Moje poslansko vprašanje se nanaša na postavljanje baznih postaj ob železniških progah, kajti na poslanke in poslance Državnega zbora se skoraj tedensko obračajo civilne iniciative, občanke in občani velikega števila slovenskih občin in vse več je torej ogorčenih državljanek in državljanov zaradi tako imenovanih baznih postaj.

Za kaj torej gre? Osebnopopolnoma razumem potrebo po postavljanju tako imenovanih baznih postaj; torej, da se obstoječi analogni komunikacijski sistem na železniškem omrežju nadomesti z globalnim mobilnim radijskim sistemom in tako imenovani GSM-R sistem naj bi med drugim tudi povečal varnost in infrastrukturo zmožljivosti, manj bi bilo tudi motenj in zamujanja vlakov. Ampak kljub celotnemu razumevanju celotne zgodbe se namreč postavlja vprašanje, zakaj se bazne postaje mnogokrat postavljajo v središču vasi pa tudi ob neposredni bližini vrtcev, osnovnih šol.

Sam izhajam iz dveh primerov – od tam, kjer sem bil izvoljen, logično. To je primer vasi Cesta v Vipavski dolini, kjer je načrtovano, da bi bazna postaja bila postavljena v središču vasi, in drugi primer je vas Štanjel, ki ga vsi zelo dobro poznate, gre namreč za našo kulturno dediščino. Domačini iz obeh teh vasi mi pravijo, da se je začelo postavljanje baznih postaj praktično brez soglasij. Gre za stolpe, visoke 30 metrov in vsekakor domačini pravijo – in tudi sam predvidevam –, da ima ta bazna postaja škodljive posledice za okolje, tudi ne nazadnje za osnovnošolce ter tudi tiste naše najmlajše, ki obiskujejo vrtec. Torej moje vprašanje, gospod minister, se glasi najprej glede vasi Cesta. Zanima me:

Kaj ministrstvo načrtuje v naslednjih mesecih?

Kajti sedaj se tega objekta, tega stolpa ne gradi, stvar stoji pri miru, neke dokončne rešitve pa še ni. Ter tudi, kakšni so nadaljnji postopki v zvezi s tem pogovorom, dejansko z domačini, s civilnimi iniciativami, kajti verjamem, da bazne postaje potrebujemo, ampak ne nazadnje morajo pa tudi domačini dati soglasje, kajti dvomim, da bi se tudi vi strinjali, da bi bazno postajo postavili 50 metrov stran od osnovne šole, ki jo obiskuje vaš otrok ali pa naši otroci.

Zanima me:

Kako boste vzpostavili ta dialog med ministrstvom in občankami ter občani?

Najlepša hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsedujoča. Spoštovani poslanec, hvala za to vprašanje.

Sistem GSM-R je komunikacijski sistem za vodenje, upravljanje signalizacije železniškega prometa. Ta sistem se gradi v skladu z zakonodajo, ki ureja izvajanje vzdrževalnih del v javno korist, in v skladu z občinskimi prostorskimi akti v delih, ki se nanašajo na vzdrževanje železniške infrastrukture. Pri vzdrževalnih delih v javno korist vključevanje javnosti sicer ni predvideno, vendar pa se je pri pripravi in izvedbi tega projekta izvajala komunikacija z vsemi občinami, kjer so bila predvidena dela. Lahko pa se na tem mestu strinjam z vami in verjetno z večino javnosti, da je ta komunikacija bila preskromna oziroma da je bil njen pomen verjetno podcenjen, zlasti glede na dejstva, da je do večjega odziva tako s strani samih občin kot zainteresirane javnosti prišlo v bistvu šele v fazi izvajanja del. Odtlej naprej pa smo predhodne informacije dopolnili s številnimi predstavitvami, sestanki, pisnimi pojasnili in dokumentacijo, objavljeno na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo. Poleg tega strokovno preverjamo vse pobude in predloge v zvezi z lokacijami baznih postaj in jih skušamo v največji mogoči

meri uskladiti, če to dopuščajo tehnične možnosti. Tudi v zvezi z alternativnimi lokacijami teče aktivno usklajevanje z občinami in civilnimi iniciativami, ki so se vzpostavile na lokacijah, ki so izrazito problematične.

Glede te lokacije, ki jo omenjate, se pravi, v krajevni skupnosti Cesta v Ajdovščini, pa lahko povem, da trenutno poteka iskanje alternativne lokacije ob izpolnjevanju zgoraj navedenih pogojev in pogoja ustrezne radijske pokritosti s signalom na sami železniški progji. Trenutno so nekatere prioritete lokacije v preverjanju pri radijskem planerju in takoj po obdelavi teh bodo v obdelavo poslane tudi alternativne lokacije Cesta, in sicer predlogi, ki bodo izven naselja. Skratka, iščejo se torej možne lokacije izven samega območja naselja. Ko bodo pridobljeni rezultati teh preverjanj, bo investitor seznanil o tem Krajevno skupnost Cesta z možnimi alternativnimi lokacijami, kot smo to storili že tudi v preteklih podobnih primerih.

Tako bo informacija torej še sledila, ko bo ugotovljeno, kje so mogoče te alternativne lokacije. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Vrtovec zahteva dopolnitev odgovora. Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Že pred nekaj meseci, če se ne motim, sem vam pisal v zvezi s problematiko. Vse te bazne postaje v vasi Štanjel, pa ne zaradi tega, ker jaz bivam poleg te vasi, ampak predvsem iz dveh razlogov; zaradi tega, ker je ta bazna postaja res v neposredni bližini osnovne šole.

Zdaj sta dve alternativni, in sicer da bi bila bazna postaja postavljena 100 metrov stran od osnovne šole, po zdajšnjem predlogu je samo 30 metrov stran. Jaz ne bom ocenjeval, ali bazna postaja škoduje ali ne, ker se na to ne spoznam, ampak ne bi bil pa zadovoljen, da bi moj otrok obiskoval osnovno šolo 30 metrov stran od nekega 30-metrskega stolpa.

In drugič, Štanjel je kulturnozgodovinska vas, ki ima neverjetno lepo obzidje in ta stolp bi bil postavljen direktno, tudi po novem predlogu, direktno pod to vas, ki je pod Unescovo zaščito. Zdaj si pa vi predstavljajte enega turista iz Italije ali kjerkoli, ki pride, da bi si pogledal to kulturno znamenitost, pa vidi najprej pred vasjo ta velik stolp – ne gradu, stolp! Se pravi, hočem povedati to, da domačini v tem primeru, ko nasprotujejo postavitvi bazne postaje, imajo popolnoma prav, kajti odgovorni so do svojih prednikov in do svoje kulturne dediščine.

V tem primeru vas tudi iz razloga ohranjanja slovenske kulture in identitete prosim, da poiščete najboljšo mogočo rešitev. Verjamem, da rabimo bazno postajo tudi v Štanjelu in da infrastruktura mora napredovati, ampak naj bo v sozvočju z našo okolico.

Zaradi tega postavljam konkretno vprašanje:

Kako stojijo tudi postopki v primeru te bazne postaje in ali je konec koncev mogoča rešitev?

Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Minister za infrastrukturo bo dopolnil odgovor. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala.

V zvezi s temi baznimi postajami bi želel pojasniti sledeče. Glede same bojzani glede sevanja je tako, da so te antene zelo usmerjene v snop, skratka zelo ozko sevajo v sami smeri železniške infrastrukture, medtem ko bočno sevanje je zelo omejeno in bom rekel teh škodljivih vplivov v smeri izven same železniške infrastrukture praktično ni. Razumem pa, in to smo tudi pripoznali, prav ta učinek in ta efekt teh baznih postaj je bil pri proučevanju teh lokacij izrazito podcenjen – da imajo zelo moteč vpliv na samo svojo pojavnostjo v prostoru. Skratka, ne ustrezajo v neka vaška jedra.

Videl sem tudi tisto fotomontažo postavitve pri vasi Štanjel, kjer bi, bom rekel, ravno pogled, ko se odpre na vas, zakrival tisti stolp. Mi smo pripoznali ta problem in iščemo lokacije ne samo upoštevajoč neškodljivost sevanja, ampak tudi ta čim manj moteč vpliv na postavitve v okolje, kjer se te bazne postaje potrebujejo. Skratka, želimo doseči tudi ta kompromis. Kot vem, se v vasi Štanjel ta alternativna lokacija išče, ne vem vam pa zdaj povedati, kako konkretno; ali so že prišli do nekega dogovora ali ne, ampak kot imamo zagotovilo s strani projektantov, načrtovalcev in izvajalcev, da se v vseh teh primerih, kjer je bil ta vizualni vidik podcenjen, se zdaj te stvari urejajo v iskanju teh kompromisnih rešitev. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospa Anja Bah Žibert bo postavila vprašanje ministrici za notranje zadeve mag. Vesni Györkös Žnidar ter ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču.

Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Ministra!

Pred dnevi je bila javnost seznanjena o grožnjah novinarjem Demokracije in Reporterja, ki so se pojavile na družabnem omrežju Facebook. Neznanec s profilom Zakladnik Matija oziroma s sliko Matija Mačka, ki ga lahko postavljamo ob bok velikemu Stalinovemu eksekutorju Beriji, je novinarjem javno grozil s ponovitvijo pariškega pokola; novinarju Blažiču pa grozil, da ga bo nataknil na kol. Poziv je dodala še oseba pod profilom Janja Burger. Nekaj dni kasneje so razbili avto novinarju Financ Lipniku.

Stanovski združenji sta grožnji ostro obsodili in pozvali, da se sprožijo ustrezni

postopki. Tovrstnih groženj in napadov, ki jih je v Sloveniji vse več, pravosodni sistem nikoli ne odkrije, zato je skrb še toliko večja. Naj ob tem spomnim samo na poskus umora novinarja Mira Petka, ki še danes ostaja nepojasnen. Ob teh dogodkih je zaskrbljujoč odziv Nedeljskega dnevnika, češ da se po dogodkih v Parizu tudi pri nas pojavljajo razni medijski navihančki, ki so menda takisto ogroženi. Odziv, ki dobesedno kliče k stopnjevanju groženj, ki pa lahko prerastejo v mnogo več.

V skladu s Kazenskim zakonikom, se pravi 297. členom, se javno spodbujanje ali razpihovanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev kaznuje z zaporno kaznijo do dveh let. Če je dejanje storjeno z grožnjam varnosti, poškodovanjem tujih stvari, se storilec kaznuje do treh let.

Zato vaju, kot pristojna in odgovorna ministra sprašujem:

Kakšne ukrepe sta sprejela, da bo zaščiten v ustavi zagotovljena svoboda medijev?

Zastavljeno vprašanje je še toliko bolj aktualno, saj se po nekaterih javno dostopnih podatkih zdi, da organi pregona v konkretnih primerih iščejo predvsem izgovore, da do pregona in odkritja kaznivega dejanja ne bi prišlo.

Hvala za vaju odgovor.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo najprej podala ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar. Izvolite.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Hvala za besedo.

Spoštovana poslanka, vaše vprašanje se nanaša na konkreten primer grožnje novinarjema časnika Reporter in Demokracija. Policija je takoj po zaznavi izvedla številne ukrepe, najprej je poskušala zavarovati sporne vsebine na profilu Facebook, vendar, kot vemo, je uporabnik ta svoj profil umaknil že približno pol ure po objavi in ga ni bilo moč zavarovati. O vsebini objave je zaradi suma storitve kaznivega dejanja dne 9. 1. 2015 bila obveščena dežurna okrožna državna tožilka Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani. Tožilka je policiji po predstavitvi pojasnila, da v konkretnem primeru glede na vsa že izdelana pravna mnenja in stališča Specializiranega državnega tožilstva in Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani niso podani elementi kaznivega dejanja po 297. členu, ki ga omenjate, torej javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti. Je pa tožilka v nadaljevanju tudi povedala, da bi pa lahko bili podani zakonski znaki kaznivega dejanja grožnje po prvem odstavku 135. člena Kazenskega zakonika, kjer pa se pregon storilca začne na zasebno tožbo, in sicer na škodo enega izmed novinarjev, ki je bil omenjen v predmetnem zapisu – seveda ob predpostavki, da so izpolnjeni vsi zakonski pogoji.

Z ugotovitvami oziroma z možnostjo pregona glede tega kaznivega dejanja je dne 9. 1. 2015 ob 15.30 uri bil seznanjen tudi novinar. Ob seznanitvi je tudi bil opozorjen na samozaščitno ravnanje in na takojšnje obveščanje policije v primeru izkazane njegove ogroženosti ali koga drugega.

Omenjali ste tudi dogodek, povezan z novinarjem časnika Finance, ki ga je policija obravnavala kot kaznivo dejanje poškodovanja tuje stvari po 220. členu Kazenskega zakonika. Do zdaj zbrani podatki ne kažejo na to, da bi dogodek bil storjen zaradi novinarjevega dela, vendar policija v tej smeri nadaljuje z zbiranjem obvestil kot tudi s ciljem izsleditve storilca.

V ostalem pa verjamem, da me bo dopolnil kolega minister Klemenčič. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima še minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič. Izvolite.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa, podpredsednica.

Spoštovana poslanka, moja dopolnitev je relativno kratka. Zaposlili smo za pojasnilo Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, ki nam je sporočilo, da imajo trenutno iz prejšnjega tedna dve zadevi v preučevanju; in sicer poročilo policije v konkretni zadevi in predlog za pregon. O tem bodo odločili, predpostavljam da, v razumnem roku.

Najprej bi se iskreno pridružil obsodbi kakršnimkoli grožnjam sploh, ko gre za grožnje zoper medije in tukaj moramo imeti resnično enako palico, ne glede na to, ali nam je kakšen medij všeč ali ne. Tukaj je treba imeti res ničelno toleranco.

Lahko dodam tudi to, da boste predvidoma poslanke in poslanci prejeli v roku 2 mesecev po opravljenih medresorskih usklajevanjih na mizo tudi novelo Kazenskega zakonika, ki bo med drugim tudi drugače urejal kaznivo dejanje grožnje, ki se sedaj primarno preganja na zasebno tožbo, kar je v takih primerih problematično, tako kot je tudi – mimogrede – problematično v primerih družinskega nasilja. To nameravamo sedaj tudi spremeniti.

Dodal bi še na koncu, da po tem, kolikor sem se jaz uspel seznaniti s primerom, ni mogoče v tem trenutku reči, da se sistem ni odzval, da se ni odzvala policija ali tožilstvo. Nikakor ni bilo nobenih ovadb zavrženih, ampak so se pač odločili za drugačno kvalifikacijo dejanja, ki pa ni dokončna. Ampak to je stvar presoje tožilstva. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospa Anja Bah Žibert zahteva dopolnitev odgovora. Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Najprej obema hvala za odgovor; za drugi veliko bolj izčrpen kot prvi, predvsem zato, ker govorimo o dveh profilih, kot sem prej povedala, o enem tako imenovanem Matiji Mačku in o drugem – Burger. Odgovorili ste mi zgolj, da je bil umaknjen eden od profilov.

Naj ob tem poudarim, da bi bilo od vseh nas zelo neodgovorno, da bi nas omenjene grožnje skrbele zgolj zato, ker se je zgodil pokol v Parizu. To je lahko le dodatni, nikakor pa ne edini razlog. Odnos do tovrstnih groženj, da smo do teh problemov prevečkrat indiferentni, je tudi na nek način ne samo indiferenten, lahko rečem tudi pristranski. Bom povedala.

Spomnimo se groženj takratnemu predsedniku Vlade Janezu Janši, ki mu je grozil policist na funkciji pomočnika komandirja policijske postaje, torej oborožena oseba, a je sodišče odločilo, da kaznivoga dejanja ni bilo. Ob grožnjah nekemu drugemu predsedniku Vlade pa je bila odločitev povsem drugačna. Se pravi, da gre na nek način za jasno sporočilo, da se nekaterim v tej državi pač lahko grozi brez posledic, drugim ne.

Zato vaju še enkrat sprašujem:

Kaj bomo naredili konkretno v državi, da bo nekako veljalo za vse, da so grožnje nesprejemljive in da lahko vodijo samo v korake dlje?

To pa bi nas moralo več kot skrbeti.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Dopolnilni odgovor bo podala ministrica za notranje zadeve, izvolite.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Tukaj bi se samo navezala in dodala, da se nikakor ne more strinjati, da ni bilo pravega odziva, glede na to, da so se v konkretnem primeru – tako kot je že kolega Klemenčič poudaril – organi ustrezno odzvali in – tako kot je dejal – zadeva še ni dokončna. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Ker se očitno zopet ne razumemo, predlagam, da opravimo o tem javno razpravo, vsaj kar se tiče odgovorov ministrice za notranje zadeve.

Govorim o tem, da ste omenjali samo enega od profilov, ki je problematičen, in da jaz nikjer nisem uporabljala besed, da ni bilo odziva v javnosti, pa so znani podatki, da je prihajalo do nekaterih premikov, se pravi odgovornosti z enega na drugega. To lahko preberete in vašega odziva, demantija glede tega nisem zaznala. Tako menim, da bila takšna razprava nujna tudi zato, da povsem izkoreninimo tovrstne grožnje in tovrstna obnašanja v naši družbi.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015 v okviru glasovanja.

Sedaj pa bo gospod Tomaž Gantar zastavil vprašanje ministru za finance dr. Dušanu Mramorju, ki je odsoten, ter ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

Izvolite.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala, spoštovana podpredsednica. Ministri, ministrice, kolegice in kolegi!

Moje vprašanje je tudi povezano s privatizacijo, na sicer malček drugačen način. Dejstvo je, da se prodaja Telekom, o katerem je veliko govora v zadnjem času. Ob Telekomu pa je v istem paketu predvidena tudi prodaja podjetja Soline d. o. o. To je podjetje, ki ima veljavno koncesijo do leta 2023 za upravljanje s Krajinskim parkom Sečoveljske soline in za pridelavo soli. To je podjetje, preko katerega se je v zadnjih letih obnavljalo ta krajinski park, delno z milijoni iz proračunskih sredstev, še bolj pa z evropskimi sredstvi preko projekta LIFE. Mislim, da tukaj obstaja neka utemeljena skrb, kakšna bo prihodnost Krajinskega parka Sečoveljske soline, glede na to, da bo to podjetje očitno tudi prodano, če bo Telekom prodan.

Vprašanja se seveda nanašajo na to usodo krajinskega parka. Vedeti moramo tudi, da potekajo prizadevanja, da bi bil ta krajinski park pod zaščito Unesca.

Pred nekaj dnevi se je zgodilo še, da je gradbena inšpekcija zaprla dostope do krajinskega parka; kjer so včeraj lahko vozili kamioni, danes ne sme več pešec čez. Težko bi me kdorkoli prepričal, da je naključje na eni strani prodaja Telekoma s tem podjetjem, na drugi strani pa nenadno nek nesorazmeren ukrep zapore dostopa do tega krajinskega parka in povzročanje neposredne škode podjetju, ki se tudi prodaja.

Moje vprašanje ministru za finance je:

Kje so razlogi, glede na to, da se je opozarjalo, da se Soline d. o. o. prodajajo skupaj s Telekomom?

Ali je mogoče tukaj še narediti kakšen korak nazaj, da bi se to podjetje iz prodaje Telekoma izvzelo – glede na to, da nima prav nobene direktne povezave z dejavnostjo, ki se jo daje v druge roke?

Kje vidi Ministrstvo za okolje možnosti zaščite, da ne bo prišlo do propadanja tega naravnega parka?

Vemo, da je že sama sprememba koncesijske pogodbe izredno zapleten postopek, kaj šele za odvzem koncesije, če bi ta novi lastnik ravnal v nasprotju z interesi oziroma zaščito tega krajinskega parka.

Prosim za pisni odgovor. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podala ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen. Izvolite.

IRENA MAJČEN: Hvala. Hvala za besedo.

Spoštovani poslanec Tomaž Gantar, kot je bilo že v samem vprašanju navedeno, je za območje Krajinskega parka Sečoveljske soline uvedena Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline, Odlok o razglasitvi muzeja solinarstva za kulturni spomenik državnega pomena ter v delu, ki se nanaša na kulturno dediščino, tudi občinski Odlok o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline. Vsi ti trije predpisi določajo obvezujoče varstvene režime in pravila ravnanja za varstvo naravne in kulturne dediščine. Za upravljanje krajinskega parka pa velja Uredba o koncesiji za rabo naravne vrednote Sečoveljskih solin in o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline. Na podlagi teh predpisov je bil izbran koncesionar, to pomeni Soline d. o. o., s katerimi je Vlada sklenila koncesijsko pogodbo, s tem da je ta koncesijska pogodba pravzaprav v treh delih. Gre za upravljanje s krajinskim parkom, potem je koncesija za pridobivanje, za izkoriščanje soli in tretja koncesija, ki govori o tem, da je javna služba organizirana v okviru tega podjetja, pristojna tudi za vzdrževanje in obnovo vodotokov v tem delu Slovenije. Tako je načelno, načelno seveda ne glede na morebitno spremembo lastništva, koncesionar zavezan spoštovati vse določbe navedenih predpisov ter nadaljevati izvajanje načrtov upravljanja krajinskega parka. Je pa res, da se je od takrat, ko so bile sklenjene te koncesijske pogodbe, pa do danes mnogo tega spremenilo in na Ministrstvo za okolje in prostor že kar nekaj časa poteka postopek, s katerimi bi te koncesijske pogodbe posodobili, jih osvežili in jih tudi zapisali v smislu predpisov. Je pa res, da ta postopek nadaljujemo tudi v prihodnje. Najnovejše dejstvo pa je, da se sedaj podjetje na nek način obrača do države tudi s tožbo, tako da je zapletenost seveda še toliko večja.

Ministrstvo se je že lani v avgustu obrnilo z dopisi na MF in MGRT, 10. meseca pa tudi na SDH, in sicer s predlogom, da se družba Soline izloči iz prodajne družbe Telekom, ker menimo, da je treba odprto vprašanje iz koncesijskega razmerja med družbo Soline in državo rešiti, dokler je družba v lasti države. Predhodno je nujno posodobiti koncesijsko pogodbo, bolj jasno opredeliti pogoje poslovanja družbe Soline kot koncesionarja v prihodnje ter s tem v zvezi opredeliti pogoje, ki bodo tudi v prihodnje omogočali zagotavljanje javnega interesa varstva naravnih vrednot in kulturne dediščine na Sečoveljskih solinah, kar je ustavna obveznost.

Obveznost varstva in ohranjanja izhaja tudi iz ratificirane mednarodne konvencije, ki Sečoveljske soline uvršča med mokrišča mednarodnega pomena, strinjam pa se z vami, da bo verjetno treba poseči ne samo zaradi tega primera, ampak številnih drugih tudi v zakonodajo na način, da se koncesija odvzame, kajti prav ti parki, te naravne vrednote so izredno

ranljivi v primeru, da se z njimi ne upravlja, kot je predpisano. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Zvonko Lah bo zastavil vprašanje ministrici brez resorja, pristojni za razvoj, strateške projekte in kohezijo gospe Alenki Smerkolj.

Izvolite.

ZVONKO LAH (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Spoštovane ministrice, minister, kolegice in kolegi!

Upam, da bo moje današnje vprašanje tudi na vaše veselje, da boste lahko postregli s kakšnimi dobrimi novicami, gospa ministrica, kot je bilo to prejšnjč.

Namreč, v Sloveniji bi lahko vsako gospodinjstvo že imelo, čas bi bil, da bi imelo zdravo pitno vodo. Ravno tako je država obljubila Evropski uniji, da bo do konca leta 2017 vsa odpadna voda prečiščena, spuščena v podtalnico. Bojim se, da če tega ne bo, pa sigurno ne bo, bomo dobili kazni, tako kot sosednja država, in bo ta kazen seveda preložena na uporabnike, to se pravi na položnice, ker bodo potem ljudje plačevali to kazni.

V ta namen je 11 kohezijskih projektov v vrednosti preko 200 milijonov. Projekti so na območju 34 občin, ki obsegajo približno tretjino vsega prebivalstva v Sloveniji. Občine so porabile preko 7 milijonov evrov za pripravo teh projektov, imajo izbrane izvajalce, ki že eno leto plačujejo bančno garancijo, podaljšujejo bančno garancijo in čakajo, da se bodo ti projekti začeli izvajati. V primeru, da iz tega ne bo nič, bodo morale občine plačevati še kazni tem izvajalcem, ker bodo prekinili pogodbe. Operativni program je sprejet na področju kohezije, zdaj je na vrsti država Slovenija oziroma ministrstvo, da sprejme strategijo oziroma uredbo in pravila. Moje vprašanje je, gospa ministrica:

Kako daleč ste?

V prejšnjem poslanskem vprašanju sem tudi na to apeliral, da se vključijo investitorji v pripravo projektov, v spremembe, karkoli, glede na cilje nove finančne perspektive, da bi čim prej prišli do odločb, ko bodo uredba in pravila sprejeta na nivoju države. Zato je moje vprašanje:

Kdaj lahko pričakujejo te odločbe in kakšen bo odstotek sofinanciranja?

Ali bo tak, kot je bil obljubljen takrat, ko so se projekti pripravljali, to je 85 % upravičenih stroškov?

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podala ministrica brez resorja, pristojna za razvoj, strateške projekte in kohezijo, gospa Alenka Smerkolj.

ALENKA SMERKOLJ: Spoštovana podpredsednica, poslanke in poslanci! Spoštovani gospod poslanec Lah!

Vlada je za 11 kohezijskih projektov, o katerih govorimo, 34 občin 6. 11. 2014 sprejela sklep, s katerim pravi dve stvari. Prva je, da bodo ti projekti prednostno obravnavani, in drugi del, da morajo izpolnjevati pogoje nove finančne perspektive. Kaj se je do zdaj v resnici zgodilo? Res, 16. 12. 2014 nam je Evropska komisija dokončno potrdila operativni program, ki je osnova za črpanje. V okviru treh mesecev morajo države članice vzpostaviti sistem izvajanja kohezijske politike in postaviti tudi izvedbeno strukturo. V SVRK intenzivno delamo na uredbi, uredba gre naslednji teden v medresorsko usklajevanje. Tu smo res naredili velike korake, tako predvidevamo, da bo uredba na seji Vlade sprejeta v začetku marca. Sredi marca pa nameravamo vzpostaviti tudi zahtevani odbor za spremljanje. Odbor za spremljanje je telo, ki ga predvideva Partnerski sporazum, ki mora biti postavljen zato, da določi merila in da se dejansko lahko potem izvedba vseh projektov tudi začne. S temi projekti moramo počakati do takrat. Ne samo, da moramo zdaj čakati, ker se z nekaterimi že kar precej pogovarjamo, ampak merila morajo biti potrjena, preden lahko uradno kakršenkoli postopek začneš. Tako v tem trenutku intenzivno lahko spremljamo. Na Ministrstvu za okolje in prostor se tudi pogovarjajo, tudi mi smo imeli kar nekaj sestankov z njimi. Cilj vseh nas je, da vsem tem občinam čim bolj približamo in omogočimo čimprejšnjo izdajo odločb. Moramo pa absolutno počakati do tega datuma.

Rada bi samo še opozorila, da bodo občine morale poleg nove vloge in navodil, ki bodo sprejeta najkasneje v začetku marca – lahko rečem, da bodo te nove vloge relativno zelo zelo podobne obstoječim, tako da verjamemo, da bodo občine lahko to storile relativno hitro. Tisto, kar pa bodo morale vse vsekakor še storiti, je pa, da bodo morali izpolniti obvezni pogoj, ki pa je v novi perspektivi, to je pa izpeljati postopek predhodne presoje vplivov na okolje. Ta postopek je zahteven in ta postopek v skladu z uredbo izvede Arso, se pravi Agencija Republike Slovenije za okolje. Takoj ko bodo občine imele te pogoje izpolnjene, bomo lahko začeli potem tudi izdajati odločbe.

Verjamem, da vse to, kar smo do sedaj govorili tukaj, pred vami v Državnem zboru ali na vseh odborih, da bodo dejansko odločbe lahko izdane pred poletjem. Pa še nekaj mi je ostalo. Sofinanciranje pa kasneje.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ:
Poslanec Zvonko Lah želi dopolnitev odgovora.
Izvolite.

ZVONKO LAH (PS SDS): Hvala lepa za ta del odgovora. Upam, da bom dobil še drugi del.

Med tem časom od prejšnjega poslanskega vprašanja pa do zdaj, pred dnevi smo imeli priložnost tudi poslušati evropsko komisarko s tega področja, ki je pohvalila

sodelovanje in vaše delo. Upam, da bo res. Tudi sam sem mnenja, da ste storili dosti velik korak naprej, seveda tudi zelo pomemben za državo, da se ta sredstva počrpajo do konca letošnjega leta. Vendar, ko sem govoril z nekimi investitorji, s katerimi naj bi bili na zvezi, da pravočasno te spremembe postorijo, ni bilo čutiti nekega pospešenega sodelovanja v tem času. Zato me skrbi. Skrbi me pa še tole, ker ste povedali, da je treba izvesti PVO. To pa, kolikor vem, je včasih trajalo tudi dve leti. Upam, da zdaj ne bo, da bo zelo hitro. Me pa zanima:

Ali bi občine že lahko zdaj pričele s tem postopkom ali morajo počakati tako uredbo kot pravila?

S tem bi pridobili čas, ker kakršne pač roke imajo tam, pri sosednji ministrici, upam, da bo šlo hitro, kakršna je praksa bila do sedaj, je to trajalo lahko tudi leta. Zato me zanima:

Ali je mogoče res ta postopek hitro izpeljati?

Zato pričakujte, gospa ministrica, moje naslednje poslansko vprašanje je naslovljeno / znak za konec razprave/... na okolje in prostor, ker bo verjetno to zelo aktualno. Mene je strah, da bo to predolgo trajalo.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo dopolnila ministrica brez resorja, pristojna za razvoj, strateške projekte in kohezijo, gospa Alenka Smerkolj.

Izvolite.

ALENKA SMERKOLJ: Prej mi je zmanjkalo časa za drugi del odgovora, kar se tiče sofinanciranja projektov.

V bistvu lahko povem, da je bila že sprejeta odločitev, da se bo za te projekte v operativnem programu, se pravi za prednostno os šest, v katero spadajo ti projekti, ohranil način izračuna stopnje sofinanciranja preko izračuna finančne vrzeli. To pa pomeni, da bodo praktično tretirani enako, kot bi bili, če bi bili izvršeni v okviru te finančne perspektive. Tako smo ta del dogovorili in sprejeli. Vse ostalo – presoja na okolju ... Moram reči, da bi verjetno, če bi bila na enem od teh projektov, počakala najprej na merila, na to, da izpolnjujemo vse, naredila vlogo, ugotovila na posredniškem telesu organov, ki bi bil tam že pripravljen, da je to dejansko odključano, in verjetno bi šla kasneje na presojo, zato da se ne bi delalo dodatnih stroškov, če bi na kakršenkoli način šlo karkoli narobe.

Ampak to je verjetno res bolj vprašanje za ministrico za okolje in prostor. Jaz vem samo, da če bi bila jaz investitor, bi verjetno hotela najprej imeti 100 %, da imam vse v rokah, preden grem v kakršenkoli dodatni strošek. Verjamem pa, mi smo skupaj s kolegi iz Ministrstva za okolje in prostor sedeli že dvakrat v mesecu januarju ravno na to temo. Interes tako v naši službi kot na tem pristojnem ministrstvu je, da tem projektom res pomagamo in da jih čim prej spravimo v izvajanje. To je želja od vseh. Tukaj

imamo skupni interes. Ko je interes skupni, verjamem, da bo tudi potem potiskanje na ARSO šlo v enaki luči. Toliko zaenkrat.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.
Gospod Zvonko Lah, izvolite.

ZVONKO LAH (PS SDS): Jaz se vseeno bojim. Ta vaš predlog, da investitor počaka tudi še na pravila, da ugotovi vlogo. Mislim, če so investitorji že toliko zapravili, da je šlo 7 milijonov za pripravo projektov in da izvajalci plačujejo bančno garancijo in podaljšujejo, kar je velik strošek, si investitorji že ne morejo privoščiti, da bi te pogodbe prekinili, ker potem je še treba plačati, tudi povrniti škodo izvajalcem, če prekineš pogodbo. Po mojem mnenju bi vsi investitorji takoj šli v ta postopek poročila vpliva na okolje, če imajo vsa izhodišča, za kar mislim, da imajo; saj je že minister Židan v prejšnjem mandatu, ker je bilo pod njegovim resorjem, rekel, da je ministrstvo opravilo vse, kar se tiče potrditev teh projektov s tehničnega vidika, da je sedaj vse v rokah tistega dela oziroma organa upravljanja, ne več posredniškega telesa. Po mojem so pogoji za izdelavo poročila vplivov na okolje dani in da bi bilo treba investitorje takoj spodbuditi, da gredo v to poročilo, da čim prej pridobijo odločbo.

Po vašem mnenju pa se lahko zavleče to poročilo tudi do konca tega leta ali pa še več, če se res ne bo bistveno pospešilo s temi postopki. To pomeni, da bo šel še kakšen milijon stroškov na račun bančnih garancij. Vprašanje, če bodo izvajalci vzdržali toliko časa. Občine imajo vse v proračunih, tudi rezervirana finančna sredstva za te projekte, tako da bi bilo po mojem treba čim bolj poenostaviti ta poročila in pospešiti, da so odločbe čim prej. Najbolje bi bilo takrat, ko so vsa merila in vloge notri dane k vam, da je v roku nekaj tednov odločba in vsi pogoji izpolnjeni. Ker v nasprotnem primeru se lahko zgodi, da bomo še eno gradbeno sezono zapravili, ker v jeseni pričeti z gradnjo, izgubimo skoraj celo leto, ker priprava projektov oziroma pričetek gradbenih del, prevzem gradbišča in vse, tudi nekaj časa traja, ker so to veliki projekti. Bilo bi škoda, da ne počrpamo čim več teh kohezijskih sredstev / znak za konec razprave/ v letu 2015 iz nove finančne perspektive, ker mislim, da bo prav prišlo za proračun vsaki vladi, pa tudi tej. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

To ni bila zahteva, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

Sedaj bo dr. Franc Trček postavil vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoča. Kologice in kolegi, gospa ministrica!

Slovenija spada med evropske države z najvišjim deležem zasebnega lastništva

stanovanj. Mogoče bi nekdo celo pomislil, kako ta kazalec kaže na visoko stanovanjsko in bivanjsko kvaliteto v naši družbi, a temu žal ni tako. Narašča število starostnikov pod ali na robu praga revščine, ki ne zmorejo plačevati osnovnih komunalnih stroškov, kaj šele vzdrževati ali celo prenavljati stanovanja. Na nasprotni strani starostne kohorte so mladi, za katere je reševanje stanovanjskega vprašanja za večino od njih znanstvena fantastika. Vmes je srednja generacija, prezadolžena s stanovanjskimi krediti, pogosto tudi v obliki toksičnega bančnega produkta, ki sliči na ime posojilo v švicarskih frankih. Stanovanja republiškega sklada so bila slabo grajena in so še po nekaj letih pogosto skorajda neprimerna za bivanje. Sočasno imamo v Sloveniji okoli 120 tisoč praznih stanovanj in slabo urejeno, zelo slabo urejeno področje najemanja le-teh. Ob tem klavnem stanju na področju stanovanjske politike še vedno čakamo Nacionalni stanovanjski program, čeprav bi ga morali sprejeti že pred šestimi leti. Sočasno v novem stanovanjskem svetu – posvetovalnemu organu, ki naj bi se ukvarjal s temi perečimi problematikami – ni vodilnih strokovnjakov in strokovnjakov s področja stanovanjskih politik in tudi predstavnikov ljudstva z eno častno izjemno ne. Glede na vse navedeno gre za problematiko, ki jo ta država dobesedno nikoli ni ustrezno premislila, kaj šele razvijala, kaj šele udejanila.

Zato vas, gospa ministrica, sprašujem:

Kako se boste v letu 2015 ukvarjali z očitno prioritarnim področjem stanovanjske politike Republike Slovenije?

Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podala ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen. Izvolite.

IRENA MAJCEN: Hvala za besedo. Spoštovani poslanec dr. Franc Trček!

Za stanovanjsko problematiko je bilo na Ministrstvu za okolje in prostor posvečeno veliko skrbi že v lanskem letu. Seveda se to nadaljuje, okrepili smo tudi ekipo, ki pripravlja ta program. Je pa res, da je bil ta Nacionalni stanovanjski program v lanskem letu razgrnjen v neformalni obliki. Možno je bilo do njega dostopiti na spletni strani, v mesecu januarju se sedaj nekatera izhodišča prilagajajo vsem tistim pripombam, ki smo jih prejeli. V mesecu februarju bo dan v javno obravnavo. Javna obravnava traja en mesec in je namenjena vsem, kar pomeni, da lahko morebitne pripombe na tak dokument podajo številni, ki jih ta tematika zanima. Priznam, da je naš cilj, da ga v parlamentu sprejmete še letos. Ali bo ta cilj dosežen ali ne, pa je na vsak način odvisno veliko tudi od nas. Zakaj sem tako previdna? Previdna sem predvsem zaradi tega, ker se je že v tej neformalni javni razgrnitvi pokazalo, da je kar nekaj teh vsebin pri pripombah diametralno nasprotnih. In je seveda treba previdno pristopiti

k uresničitvi oziroma k sprejemanju tistih pobud, ki nekako v kontekstu zasledujejo cilj, da se z načrtom, Nacionalnim stanovanjskim programom zagotovi čim širša osnova za zagotavljanje reševanja stanovanjske problematike mlajših in seveda tudi starejših. Jaz vam dam priznanje, spoštovani poslanec, vas ta tematika zanima, nas spremljate. Mi smo vam že v začetku decembra in potem tudi konec decembra pisno odgovarjali. Upam, da smo bili v odgovorih dovolj natančni, da ste zadovoljni z odgovori. Res je, ko sama navajam prioritete MOP, ta prioriteta ni med prvimi tremi, je pa med prvimi šestimi prioriteta. Res se posvečamo ne samo nastajanju Nacionalnega stanovanjskega programa, predvsem vsebini, ki bi zadovoljila potrebe vseh tistih, ki si še morajo v svojem življenju rešiti ta stanovanjski problem. Toliko. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Dr. Franc Trček želi dopolnitev odgovora. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Jaz z odgovorom žal nisem zadovoljen. Res je, da ne le jaz, ekipa sodelavcev v Združeni levici delamo na tem, spremljamo situacijo, delamo tudi neke mednarodne primerjave. Jaz sem lahko zadovoljen s promptnostjo odgovorov z ministrstva za razliko od nekih drugih ministrstev, kjer čakam več časa, čeprav imajo bolj popolnjeno sestavo. Vsekakor pa ne morem biti zadovoljen s stanjem. Vi ste recimo rekli, da je bila neka neformalna oblika razgrnitve. Se grem pogovarjati na Urbanistični inštitut in mi neki vodilni strokovnjaki za to področje skorajda ne vedo reči; ja, saj nekaj so obesili. Skratka, kot sem navajal, v stanovanjskem svetu je samo ena predstavica najemnikov, v stanovanjskem svetu ni nobenega od pol ducata ali mogoče 10 – ne, kar pol ducata bom rekel – vodilnih strokovnjakinj in strokovnjakov za to področje, niti z Urbanističnega inštituta, niti s FDV, niti kolegica Cirmanova z Ekonomske fakultete. Malo se po eni strani čudim, da jih ni, po drugi strani pa se nič ne čudim, ko berem tisti osnutek, ki je tudi za nas, ki malo obvladamo področje, težko berljiv. Saj ima neke teme, ki so izpostavljene, ampak v tej državi pričakujemo ne 50 strani neke solate, ampak lahko zaradi mene ducat, 15 strani, ki bodo sleherniku zanimive in razumljive.

Skratka, kaj je stanovanjska politika, kako se bomo v tej državi ukvarjali z njo. Ne gre le za mlade, ki še nimajo stanovanja, polovica upokojencev živi na robu ali pod robom revščine. Kaj se bo dogajalo z njimi, iz kje bodo zagotovili denar za avtonomijo v nekih stanovanjih, katerih kvaliteta bo padala; in lahko bi še tri ure govoril. Hvala za ... /izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Želi ministrica za okolje in prostor dopolniti odgovor?

Izvolite.

IRENA MAJČEN: Hvala.

Jaz pri samem odgovoru ne bi kaj dopolnjevala, bi pa povedala, da če so strokovnjaki, ki so pripravljani sodelovati pri pripravi tega dokumenta, se vsaj na ministrstvo ni obrnil nihče. Pri ustanavljanju različnih komisij doživljamo ravno obratno, se zahvaljujejo za sodelovanje, ker je v samem sistemu, pravijo, dovolj drugih možnosti. Dokumentacija se mora dati v javno obravnavo in pravijo, da bodo takrat koristili možnosti in se vključevali v pripravo dokumentov. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Delno lahko razumem to zagato strokovnjakov, verjetno iz zgodovine nekih pretentanosti v zadnjih dvajsetih letih. Seveda bom izkoristil možnost in predlagal javno razpravo in glasovanje o tej tematiki. Ampak prej sem razmišljal, ali naj to sploh predlagam ali ne, ker na prejšnji redni seji, vse, kar je opozicija predlagala, je bilo preglasovano; čeprav je bilo mogoče od tistih predlogov preko palca kvečjemu kakšna tretjina, bom rekel, lokalnih in mogoče za nekoga, ki ne pozna zadeve, celo eksotičnih; dve tretjini pa je bilo nekih nujnih zadev, s katerimi bi se morali v tej družbi in državi ukvarjati. Žalosti me, kako zelo hitro je zlasti SMC privzela to navado preteklega četrto stoletja v Sloveniji na način, kaj nam pa morete.

Skratka, jaz bom predlagal javno razpravo, ampak že vnaprej vem, da bom verjetno preglasovan. Hvala za besedo.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj.

Dr. Franc Križanič bo postavil vprašanje ministru za finance dr. Dušanu Mramorju, ki je odsoten. Izvolite.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Spoštovana predsedujoča, spoštovani visoki zbor!

Slovenija je bila v letih 2012 in 2013 v umetno organiziranem gospodarskem šoku. In v tem šoku so bile sprejete nekatere izjemno škodljive makroekonomske poteze. Ena od hujših je bilo veliko povečanje javnega dolga na rovaš državnega prevzemanja obveznosti iz povsem privatnih razmerij. Da je do tega prišlo, so bili krediti poslovnih bank prikazani kot nasedli, v obsegu in strukturi, ki nikakor ne more ustrezati slovenskemu gospodarstvu. Šlo je v glavnem za kredite do gospodarskih organizacij, do podjetij. Nadaljevanje scenarija je očitno, javni dolg ostane državi, podjetja in banke pa se poceni razprodajo kot pogoji, da je država v

skladu s standardi državnih pomoči lahko tako nesmiselno prevzela tako velik dolg. Socialni demokrati menimo, da prodaja državnega deleža v različnih bankah in podjetjih ne more služiti temu namenu. Upoštevati je treba, da so bile obenem banke še nacionalizirane, da bodo nacionaliziranci terjali nazaj svoje deleže in da bodo zelo verjetno v tem uspešni. Za kaj je šlo? Ocene, ki so privedle do velikega prevzema državnih obveznosti v slovenski javni dolg, so bile izvedene s tako imenovanimi stres testi. Ti testi so bili v bistvu trije. Prvega je maja 2013 že globoko sredi orkestrirane histerije, tudi v javnosti ustvarjene, izvedla Banka Slovenije in ugotovila, da ima celoten slovenski bančni sistem 2,4 milijarde evrov primanjkljaja v primeru neugodnega scenarija, se pravi globoke recesije. D drugega je po metodi od spodaj navzgor izvedlo svetovalno podjetje Oliver Wyman, tretjega pa po metodi od zgoraj navzdol svetovalno podjetje Ronald Berger Strategy Consultants. Ronald Berger je ocenil v primeru osnovnega scenarija 2,7 milijarde evrov primanjkljaja, v primeru neugodnega scenarija 3,3 milijarde evrov primanjkljaja v slovenskem bančnem sistemu. Oliver Wyman pa je ocenil v primeru osnovnega scenarija 4 milijarde evrov in v primeru neugodnega scenarija 4,8 milijarde evrov primanjkljaja. Uganite, koga so vzeli kot pokazatelja za prenos terjatev na slabo banko? Vzeli so, jasno, najslabše – 4,8 milijarde. Oba testa sta se razlikovala za skoraj 50 %; 45 %, če štejemo Ronald Bergerja kot osnovo. In od tod sledi, da bi teste morali ponoviti. Na osnovi teh testov so prelili precejšen del kreditov v slabo banko, država pa je prevzela obveznosti.

In zdaj me zanima:

Koliko bo iz javnih sredstev v letu 2015 namenjenih za poplačilo obresti iz naslova izdanih obveznic in dokapitalizacije Družbe za upravljanje terjatev bank?

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo posredovan pisno.

DR. FRANC KRIZANIČ (PS SD): Predlagam, da je na naslednji seji, da javnost to številko izve. Jaz pa jo bom, jasno, uporabljal v političnem delu naprej.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Ljubo Žnidar bo postavil vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala, podpredsednica. Spoštovana ministra, kolegice in kolegi!

Ob spremljanju evropskega statističnega urada Eurostat lahko ugotovim naslednje. Pri pregledu obsega gradbenih del je lani na območju celotne Evropske unije ta naraščal, v Sloveniji pa je v lanskem letu krepko upadel. Če pogledam še bolj konkretne podatke, zadnji kvartal oziroma kar zadnji mesec

gradbene sezone v lanskem letu, je v novembru na območju Evropske unije obseg gradbenih del narasel za 2,5 %, v Sloveniji upadel za 11,2 %. To je krepko največ med vsemi članicami Evropske unije. Sam ne razumem tako drastičnega znižanja investicijskih sredstev tako občinam kot tudi državnim projektom na nivoju države oziroma projektom državnega pomena. Še veliko manj pa razumem, da priprava projektov, velikih projektov državnega pomena, ne teče s tako veliko dinamiko, kot bi morala teči; kjer pa ni napredovanje teh projektov, umeščanje v sam prostor toliko odvisno od sredstev. Tu ne gre za pomanjkanje sredstev, tu gre za slabo zakonodajo, tu gre za veliko birokratskih ovir, gre za skup segmentov, ki krepko upočasnjujejo napredovanje, priprave velikih projektov, priprave v samo umeščanje.

Zaradi tega sprašujem ministra za infrastrukturo in prostor gospoda Gašperšiča tudi ob dejstvu, da že teče finančna perspektiva 2014–2020:

Kakšen je plan aktivnosti pri umeščanju v prostor tretje razvojne osi od avtoceste do Velenja?

To gre za severni del tretje razvojne osi v tem spodnjem odseku. Pa me zanima, kakšno je predvideno napredovanje umeščanja v prostor v letu 2015 ... / znak za konec razprave/

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsedujoča. Hvala spoštovanemu poslancu gospodu Ljubu Žnidarju za postavljeno vprašanje.

Uvodoma bi sicer tudi sam podvomil v statistične podatke, ki ste jih navajali v zvezi z velikim upadom gradbeništvu v letu 2014. Kajti že samo na področju infrastrukture so bile v tem letu kar intenzivna vlaganja; samo v železniško infrastrukturo preko okrog 400 milijonov evrov, kar je že zelo blizu temu, kar se je v času intenzivnega izvajanja avtocestnega križa vlagalo letno v cestno infrastrukturo. Pa vemo, da so se izvajala še druga dela, tako da bom prav preveril te statistične podatke, ki ste jih navedli, ker me, kot rečeno, presenečajo.

Glede področja cest v finančni perspektivi 2014–2020 moram tudi reči, da to ni sicer prioriteto področje, za katerega bi Evropska unija želela vlagati večji del sredstev. Prednostne naložbe bodo namreč osredotočene na področje železnic in javnega potniškega prometa. Kljub temu pa je Slovenija v svojih načrtih v naslednji finančni perspektivi predvidela financiranje cestnih projektov, ki so v tem trenutku sicer pripravljene za izvedbo, to sta zlasti odsek Draženci–Gruškovje in tretja razvojna os mimo Novega mesta, pa tudi druga cev karavanškega predora. Pri umeščanju tretje razvojne osi od avtoceste A1 do Velenja pa smo bili soočeni s kar precejšnjimi težavami, ki so povezane predvsem s področji varovanja okolja

in kmetijskih zemljišč. V tem trenutku potekajo dela na umeščanju v prostor v sredinskem koridorju pri Podlogu, kjer pa se nakazujejo tudi precejšnje okoljevarstvene težave v nadaljevanju sprejemanja državnega prostorskega načrta. Danes je ministrica že omenjala težave z vodovarstvenimi območji. Zato je bilo tudi že na posvetu v Velenju konec leta 2014 napovedano, da se bo poleg nadaljevanja postopka v tem delu še enkrat preverila sprejemljivost trase na območju priključka Šentrupert, kjer smo postopek zaradi varovanja kmetijskih zemljišč pred leti že ustavili. To je bilo v letu 2012.

Lahko vam zagotovim in potrdim, da napore na tem projektu skupaj z Ministrstvom za okolje in prostor usmerjamo v iskanje najhitreje izvedljivega postopka, ki bi pripeljal do sprejetja DPN, kar bi potem omogočilo tudi čim hitrejšo gradnjo tega prepotrebne odseka. Ne moram pa vam tukaj še dejansko terminsko potrditi, ali bo to možno zagotoviti že v letošnjem letu, ker moramo pač – tako kot je tudi ministrica že omenjala – preveriti še možnosti, da bi prišlo do te sprejemljivosti umestitve v prostor tudi z vidika varovanja kmetijskih zemljišč. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Ljubo Žnidar, želite dopolnitev odgovora?
Izvolite.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Spoštovani minister, hvala lepa za odgovor.

Naj dodam, iz Eurostata sem povzel podatke, s konca meseca novembra, ti podatki so tamle navedeni, jaz sem jih tam povzel. To je vir za to oceno. Se pa strinjam, da so nekateri infrastrukturni projekti na področju železnice držali. Tisti, jaz bi rekel nekako statističen, visok procent izvajanja gradbenih del, ki pa je res kar bolj statističen. Jaz bi tukaj opozoril na prakso v preteklosti pri umeščanju vseh največjih infrastrukturnih projektov v državi. Zelo redki so ti projekti, ki so bili umeščeni prej kot v desetih let. Če se tukaj vprašamo, koliko nas kot državo to stane, lahko na hitro ugotovim, da smo tukaj neracionalni. Velikokrat se izgovarjamo na kmetijsko zakonodajo, okoljsko zakonodajo, naravovarstveno zakonodajo. Ja, potem pa dajmo te zakone spremeniti, popraviti. V tem je težava. Zdaj bom ocenil, mislim, da tudi to umeščanje tretje razvojne osi teče osem, devet let, tukaj nekje smo že blizu. Tudi tukaj se zopet ponavlja ta slaba praksa.

Jaz verjamem, da si prizadevate za to aktivnost, vendar bi tukaj le želel, da se gre korak dlje. Kjer določena zakonodaja ni operativna, ni izvedljiva ali tako drastično ovira, potem je treba to zakonodajo spremeniti, se resorsko uskladiti in to zakonodajo spremeniti. Cilj je najti in priti do rešitev; ne pa, "ja, se ne da, so ovire takšne in drugačne," ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Minister za infrastrukturo, želite dopolniti odgovor?
Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Jaz bi mogoče dodal samo še čisto kratek svoj pogled v zvezi s to zakonodajo, ki je dejansko zelo zahtevna za umeščanje objektov v prostor. Tudi iz svojih izkušenj na tem področju bi rekel, da nisem preveč naklonjen tem kar naprejšnjim spreminjanjem zakonodaje. Mislim, da moramo narediti napredek pri izvajanju te zakonodaje. Na ta način bomo tudi lahko hitreje prišli do rešitev in umeščanja v prostor, če bi le to zakonodajo, ki jo imamo, ustrezno izvajali; in ti postopki so velikokrat, po moji oceni, tudi po nepotrebem tako dolgotrajni, velikokrat tudi projektanti pri teh svojih rešitvah niso preveč dejavni oziroma se lovijo v nekih procedurah. Mislim, da je velikokrat potrebno tudi – in država že dela na tem –, da se razne svoje baze podatkov dopolnjuje, izpopolnjuje. Zlasti recimo na področju poplavne varnosti je že precej tega narejenega, tako da bodo vse te procedure lahko hitreje tekle. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Ljubo Žnidar želi še proceduralno. Izvolite.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa.

Jaz bi predvsem s tega stališča predlagal, da se opravi javna razprava, da se poudari oziroma da se še bolj izkristalizirajo tista problematična polja, ki ovirajo umestitev večjih državnih projektov v sam prostor. Predlagam, da se opravi javna razprava, da se opozori na vse te birokracijske, zakonodajne in ostale zaviralce in da pridemo do hitrejšega umeščanja v prostor. Mislim, da bi bilo za nas vse koristno in seveda tudi za stroko kot tudi za samo ministrstvo.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanja.

Sedaj pa bo gospa Janja Sluga zastavila vprašanje ministrici za izobraževanje, znanost in šport dr. Stanislavi Setnikar Cankar. Izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala, gospa podpredsednica. Spoštovani ministrici, oba ministra, kolegi poslanci!

Ministrico za izobraževanje, znanost in šport dr. Stanislavo Setnikar Cankar sprašujem naslednje:

Ali menite, da sedanji sistem potrjevanja novih srednješolskih izobraževalnih programov omogoča dovolj razvojnih in zaposlitvenih možnosti v določenem lokalnem okolju oziroma regiji?

Kje vidite probleme in ali lahko na tem področju pričakujemo kakšne spremembe?

Pogosto namreč slišimo, kako izobraževalni programi ne sledijo potrebam delodajalcev, po drugi strani pa nas v Deklaraciji o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju od julija 2014 do decembra 2015 opozarjate, da obstaja preveliko poudarjanje prilagajanja sistema izobraževanja trgu dela. V povezavi s tem se mi zdi, da so kriteriji, po katerih se odloča o ustreznosti in potencialni uvedbi nekega novega izobraževalnega programa v srednjih šolah, pomanjkljivi, to pa prav gotovo ne prispeva k napredku. Letos so bili programi za srednje šole že razpisani, vendar nekateri dobri programi niso bili odobreni, kljub temu, da so bili izdelani elaborati z natančno analizo ter zagotovljenimi kadrovske in materialne kapacitetami. Tako je bilo v primeru novega poklicno-tehniškega programa Ustvarjalec modnih oblačil v Šolskem centru Celje, umetniškega oddelka na Gimnaziji Ljutomer ter v primeru oddelka Zdravstvene nege na Gimnaziji Ormož. Za primer bom podala samo kratek opis za Srednjo šolo za storitvene dejavnosti in logistiko iz Šolskega centra Celje, ki je podala prošnjo za odobritev novega poklicno-tehniškega programa Ustvarjalec modnih oblačil. Po novem programu naj bi se dijaki izobraževali o področjih, kot so biologija, kemija in tekstil, ki jih lahko izobražujejo učitelji, ki že izobražujejo na teh področjih na tej šoli. Na zavodu imajo tudi vso opremo, učilnice in delavnice za izvajanje programa, prav tako pa srednješolski program odgovarja na potrebe trga dela, saj je šola pridobila tudi oceno, koliko učnih mest bi podjetja v regiji lahko ponudila za praktično izobraževanje ter tudi za kasnejšo zaposlitev. Za praktično izobraževanje je na podlagi ocene 15 podjetij predvidenih 30 do 31 učnih mest za vsako leto izobraževanja, v letih 2017–2021 pa bi lahko podjetja zaposlila okoli 20 dijakov; vendar ta program ni bil odobren. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podala ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Stanislava Setnikar Cankar. Izvolite.

DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR: Spoštovana predsedujoča, spoštovani poslanke in poslanci!

Spoštovana poslanka, zahvaljujem se za vprašanje, ki je res zadelo v bistvo problematike; in sicer kako ujeti ravnotežje med potrebami trga dela, torej delodajalcev, željami dijakov, staršev ter tudi lokalne skupnosti in organizacij, ki izobražujejo za te potrebe. Gre namreč za razmeščanje, ne potrjevanje izobraževalnih programov, ampak razmeščanje razpisnih mest, ki so predmet vsakokratne odločitve Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Soočamo se z mrežo šol, ki je očitno nastajala v obdobju, ko so bile demografske

potrebe drugačne, ko je bilo število otrok v osnovnih šolah višje in ko je bila tudi gospodarska aktivnost drugačna. Danes ni mogoče spregledati, da je ta mreža šol sposobna izobraževati večje število dijakov, kot se jih bo vpisovalo, in da so zaradi preteklih odločitev pred 10, 15, 20 leti zrasle srednješolske izobraževalne inštitucije, ki so bile zgrajene v oddaljenosti 20, 25, 30 kilometrov ena od druge. In danes imajo dve, tri, ki smo jih razvrščali in zelo podrobno analizirali tudi v tem širšem regijskem okviru, velike težave, kako pridobiti zadostno število otrok za izvajanje programov. Še več, ko smo se sestajali z veliko večino vodstev teh izobraževalnih inštitucij in tudi lokalnih skupnosti – naj povem, da je bilo eno od zadnjih srečanj sestank z županom Občine Ormož, županom Občine Ptuj in ravnatelj Gimnazije Ormož, Gimnazije Ljutomer in Gimnazije Ptuj –, smo ugotovili, da ne samo, da si konkurirajo v tem delu za premajhno število osnovnošolskih otrok, ampak da se v zadnjih letih starši odločajo in zdaj že več kot razred otrok šolajo v sosednji Avstriji. Tako se je na tako majhnem prostoru pojavila še četrta konkurenčna inštitucija, za katero se odločajo mladi in njihovi starši. Zato je to res eno od najbolj perečih vprašanj, kateremu se pridružuje še problematika dijaških domov. Tudi ta je bila zgrajena, postavljena za čase, ko je bilo otrok več; dijaški domovi se praznijo in že kar nekaj let iščejo možnosti za svojo dejavnost. Povezali smo se z drugimi resorji, ko smo iskali odgovore na ta vprašanja. Za dijaške domove smo se sestali z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, za to mrežo šol pa z lokalnimi skupnostmi in tudi inštitucijami, ki delajo v nekoliko širšem okolju. Ugotovili smo, da moramo samo skupaj najti rešitve. Naj omenim nekaj, kar ste jih omenili. Kar se tiče Gimnazije Ormož, je problematika najbolj pereča. Zakaj ni bil razpisan program Zdravstvene nega? Zato, ker ni bilo predloga; predvsem pa zaradi tega, ker med kriteriji za svojo odločitev poleg materialnih pogojev, kadrovske pogojev, poleg podatkov o tem, koliko otrok je bilo vpisanih v preteklem letu, koliko je bilo razpisanih mest in koliko vpisanih mest, upoštevamo tudi mnenje Zbornice. Mnenje Zbornice zdravstvene in babiške nege in tudi Ministrstva za zdravje je, da je treba spoštovati evropsko direktivo in da se bodo tukaj kriteriji zaposlovanja povišali. Glede Šolskega centra Celje je bilo ugotovljeno, da se že izvaja program Ustvarjalec modnih oblačil v okviru srednjega strokovnega izobraževanja ... / znak za konec razprave/ Za nadaljevanje pa je predvideno, da bo v okviru evropskih kohezijskih sredstev mogoče črpati ta sredstva za nadaljnje specializacije. Ker se možnost koriščenja nakazuje šele konec leta 2015, bo to mogoče v naslednjem študijskem letu.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Franc Breznik bo zastavil vprašanje ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospa podpredsednica. Spoštovani minister!

Rad bi povedal svoje poslansko vprašanje, rad bi opozoril na problematiko, ki se je že v lanskem letu začela dogajati številnim slovenskim državljanom in državljankam. Več kot 15 tisoč slovenskih državljanov dobiva, je dobivalo z navadno pošto opomine Odvetniške pisarne Platovšek, da morajo v osmih dneh plačati parkirino, ki naj bi jo že tri leta in več dolgovali hrvaškemu podjetju Sanitat Dubrovnik in tudi nekaterim drugim hrvaškim podjetjem. Račun je znašal 22,21 evra za parkiranje in 50 evrov odvetniških stroškov. V nasprotnem primeru bodo iztoženi pred slovenskimi sodišči. Že hiter izračun pokaže, da bi nekateri odvetniki in hrvaška podjetja iz žepov slovenskih državljanov radi neupravičeno dobili več kot en milijon evrov. Podlaga za te terjatve bi naj bile samo fotografije parkiranih vozil, na podlagi katerih sploh ni mogoče ugotoviti, kje se je vozilo nahajalo, kdaj se je vozilo nahajalo. In seveda zraven tudi ni pojasnil, ali je sploh to podjetje imelo kakršnokoli koncesijo za opravljanje takšnih storitev; kar pa je nedvomno in kar danes dokazujejo številni spori in mediji na Hrvaškem, da so številna podjetja zahtevala neko plačilo, kjer sploh nimajo koncesije, v nekih turističnih krajih po Hrvaškem. In da zahtevajo to, bi lahko v bistvu celo opredelili kot neko goljufijo.

Zato vas sprašujem:

Prvič. Kako bo izvršilna oblast zaščitila slovenske državljanke pred neupravičenimi terjatvami hrvaških podjetij?

Saj so mnogi od njih tudi parkiranje plačali, dokazila o plačilu po treh in več letih pa seveda nimajo; drugi pa celo nikoli niso parkirali na njihovih parkiriščih.

Drugič. Kako bo izvršilna oblast zaščitila državljanke pred neupravičenim dostopom do njihovih osebnih podatkov, saj nekatere odvetniške družbe zlorablajo prvi in drugi odstavek 10. člena Zakona o odvetništvu?

Tretjič. Ali bo izvršilna oblast zaradi očitnih zlorab v škodo vseh slovenskih državljanov spremenila prvi in drugi odstavek 10. člena Zakona o odvetništvu; in če bo, kdaj bo to storila?

Četrtič. Kako bo izvršilna oblast ukrepala zoper oderuške odvetnike, ki slovenskim državljanom brez vsake pravne podlage zaračunavajo nesorazmerno visoke odvetniške stroške?

Petič. Kaj meni o očitni zlorabi Zakona o odvetništvu informacijska pooblaščenka?

To seveda ni vprašanje za vas, ampak na splošno v neki sugestiji; po vsej verjetnosti gre tudi za zlorabe informacijske narave. Ali je tudi z njene strani predlagana kakršnakoli sprememba zakonodaje, predvsem mislim na

Zakon o odvetništvu, ki sem ga omenil. Najlepša hvala za odgovor.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič, izvolite.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa za besedo.

Spoštovani gospod poslanec! Mislim, da ste mi šest konkretnih vprašanj postavili. Žal na nekatera ne morem odgovoriti, ker nisem pravi naslov, bom pa poskušal na tista, za katera sem pravi naslov. Problema se zavedamo, ampak problem je večplasten. Najprej je tukaj vprašanje ..., bom poskušal skrajšati. Prva stvar je, saj veste, odvetništvo je samostojna služba, ministrstvo ne more voditi disciplinskih postopkov zoper posamezne odvetnike in tako naprej. Smo pa že, ko so se oziroma mislim, da je že prejšnja vlada, ko so se pojavile te stvari v medijih, stopili v kontakt z Odvetniško zbornico, ki nam je povedala, da v zvezi s tem že vodi dva disciplinska postopka, ki pa še nista zaključena. Zdaj smo, ko smo pri vašem zadnjem vprašanju, spet povprašali. Nato sem se jaz 21. 11. 2014 obrnil na Odvetniško zbornico s predlogom, da to problematiko obravnava tudi etična komisija Zbornice. Ne gre samo za poseg v pridobivanje osebnih podatkov, mimogrede – po mnenju Odvetniške zbornice, ki je to pristojna presoja – tukaj naj ne bi šlo zlorabo. Glede tega je tudi informacijska pooblaščenka dala mnenje, češ da v tem primeru naj ne bi šlo za zlorabo, ker odvetniki, kakorkoli že, imajo podlago v sklenjenih pogodbah v zvezi s tem. In dejstvo je, da odvetniki pri opravljanju svojih nalog imajo vpogled ob sklenjenem pooblastilu v skladu z 10. členom Zakona o odvetništvu do pridobivanja podatkov, ki so v zbirkah osebnih podatkov, ki jih vodijo državni organi.

Problematično je to, da z izterjavo nekaj evrov ali nekaj 10 evrov glob zaračunavajo tudi okrog 50 evrov odvetniških storitev; in to kljub temu, da je zakon zelo jasen pri tem in določa, da mora stroške odvetniške storitve plačati stranka oziroma naročnik storitve, se pravi parkirišče, ne pa tisti, ki naj bi to plačal. In navsezadnje še ena zadeva, ki je pomembna. Če bi delali po odvetniški tarifi, bi na en tak postopek pripadalo približno 5 evrov. Vendar so pač s temi parkirišči sklenili posebne pogodbe. Mi smo mnenja, da to zasluži disciplinski postopek. Upamo, da bo čim prej tudi končan pred Odvetniško zbornico. Zaradi zakona, novele zakona, ki je bil sprejet v tem državnem zboru pred novim letom, pa bodo rezultati tega disciplinskega postopka, kakorkoli se bo že odvrtel, in odločitev etične komisije javno dostopni tudi na internetu.

Drugače pa gre v bistvu za zasebnopravni spor, tukaj država ne posega, država tega ne bo izvrševala ne z represivnimi metodami. Čeprav je mogoče prepogumno, da

to rečem, ampak jaz bi vsakemu državljanu svetoval – plačilo parkirnine je ena stvar. Če si ga dolžan, če veš, da si ga dolžan, ga plačaj. Plačilo tovrstnih odvetniških storitev, ki si jih nisi sam nakopal na glavo, je pa druga stvar. Če bi bil zasebnik, jaz tega ne bi plačal in ne verjamem, da bi bilo kdaj iztoženo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Franc Breznik želi zahtevati dopolnitev odgovora. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala.

Spoštovani gospod minister, tisto, kar mene zanima kot člana zakonodajne veje oblasti, je seveda to, ali obstaja neka pravna praznina. Kdo so lobiji, ki so tudi zlobirali prvi in drugi odstavek 10. člena Zakona o odvetništvu? Ali je bila tu neka implementacija evropske zakonodaje, dogovorov, ali pa bi vseeno morali premisliti, če obstaja nek praznina, da bi ta dva, vsaj ta dva odstavka 10. člena nekako novelirali. Zaradi tega tudi danes ne bom predlagal instituta javne obravnave, ampak da bi vsaj do naslednje seje mogoče naredili pregled, mogoče mi dali še en pisni odgovor, da bi šli v neko novelacijo tega prvega in drugega odstavka. Menim, da gre za zlorabo in da dopuščamo z neko zakonsko dikcijo širšo zlorabo številnih odvetnikov. Mislim, da tudi etično razsodišče v okviru Odvetniške zbornice ne bo tega moglo storiti, popraviti vseh teh krivic.

Drug problem je pa ta, da so ta številna podjetja tudi že zgubila številne sodne spore na Hrvaškem. Po nekaterih podatkih, ki jih imam, ki sem jih tudi dobil s strani policije, so zgubila in nimajo nobene koncesije, nimajo nobene pravne podlage, da bi sploh bili upravičeni do tega. V bistvu lahko temeljito sumimo, da gre za čisto zlorabo, gre za čisto goljufijo v navezavi teh odvetniških pisarn, skupaj s temi podjetji; morda ne z vsemi, morda obstajajo neka podjetja, ki imajo koncesije. Tudi po navedbi medijev, tudi nekaterih naših policijskih strokovnjakov obstaja resna pravna praznina. In seveda gre za neko zlorabo. In to je tisto, kar bi nas moglo kot poslance, kot zakonodajno vejo oblasti nekako zanimati.

Tu bi predlagal, da premislimo, če bi šli v neko novelacijo teh dveh odstavkov, ker menim, da bi s tem nekako stopili na prste tem ljudem, ki poskušajo takšne goljufije preko naših državljanov in državljanek. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Dopolnitev odgovora bo podal minister za pravosodje, izvolite.

MAG. GORAN KLEMENČIČ: Hvala lepa.

Vaš predlog sprejemam kot izrazito dobronameren. Bomo pogledali, čeprav smo že gledali s strokovnimi sodelavci na ministrstvu. Treba je vedeti, ta člen Zakona o odvetništvu potrebuje, ker v 99 % opravlja svojo dolžnost odvetnik, če ima pooblastilo stranke, mora imeti

dostop do pridobivanja osebnih podatkov v bazah. Ta člen je navsezadnje prisoten tudi v drugi področni zakonodaji. Recimo zasebni detektiv, če ga vi pooblastite, da gre nekaj delati, ima pravico do pridobivanja določenih osebnih podatkov. Kar je pomembno in vendarle je prav, da ljudje to vedo, da se vsak tak vpogled tudi registrira. To ni tako na črno pridobljeno.

V tem konkretnem primeru pa se bi pridružil temu, čeprav nočem prejudicirati, da gre za zlorabe. Nič drugega vam ne morem reči, kot da vam obljubim, da bom na prvem kolegiju kolegov iz Direktorata za zakonodajo spet izpostavil to, da bomo še enkrat vrgli oko na problematiko; pa se mogoče pogovorili tudi z Odvetniško zbornico, za katero verjamem, da ji taki ekscesi niso v interesu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Tilen Božič bo zastavil vprašanje ministru za javno upravo gospodu Borisu Koprivnikarju. Izvolite.

TILEN BOŽIČ: Hvala za besedo.

Spoštovani gospod minister – upam, da se nam bo pridružil –, moje vprašanje se bo nanašalo na hiperprodukcijo zakonodaje na eni strani ter pomanjkljivo izvrševanje le-te na drugi. Naj kot uvod k vprašanju dam primer, ki je na Obali – v Državni zbor sem bil namreč izvoljen s strani Izolank in Izolanov – posebej pereč. Črne gradnje. Na Obali gre število črnih gradenj v tisoče. Težave so tako na zemljiščih zasebnikov, kot na primer Sklada kmetijskih zemljišč. Pri tem je posebej pomenljivo to, da je bil sklad ustanovljen z namenom zaščite teh zemljišč, sicer v povezavi s postopki denacionalizacije, pa vendar. Primeri so pisani, od nekdanjih poljskih hišic, počitniških prikolic ali tovornih zabojsnikov za orodje, ki so se počasni na črno odzidali, dozidali in postali bivalne enote z bogatim pogledom na morje. Pogled na ta zemljišča z morja pa postaja sila siromašen, do kolibnih zemljank, sušilnic sadja ter pravcatih kmečkih dvorcev. Na področju preprečevanja črnih gradenj imamo po zakonodaji številne zaposlene na različnih nivojih ter resorjih, ti so poleg vlade prvi poklicani, da se zakonodaja izvršuje. V tej verigi, ki bi morala brezhibno delovati, je izpadel člen, ki postavlja celoten sistem pod vprašaj. Lahko mu rečemo kar klasični slovenski politični paradoks – nimamo denarja za rušenje črnih gradenj. Izjema je seveda le, ko država za potrebe osveščevalskih oziroma oglaševalskih akcij de facto poruši nepremičnino sama sebi. Najbrž je vsem znan primer gospoda Kuzmiča iz Bohinja. Na terenu najdemo različne zgodbe. Na primer, inšpektor obišče prijavljeno gradbišče za dvig nadstropja, saj mora; čez cesto pa se sočasno gradi popolnoma enak ukrep na črno, brez gradbenega dovoljenja – tega ne obišče. Kmet bi rad dogradil gospodarski objekt za širitev kmetijske dejavnosti in v boju z birokratskimi mlini na veter tega nikakor ne more. Nekdo pa na sosednji parceli vehementno

zgradi tako imenovani pomožni objekt, ki to ni, in se celo brez podlage priklopi na vodo in električno. Takšni primeri so bili večkrat izpostavljeni v medijih. Izogibanje pravilom se dogaja tudi v tesnem sodelovanju z nekaterimi projektanti, ki imajo licence. O odvzemih zaradi zlorab nimam podatkov. Kot kaže, so nekateri projektanti, tudi upokojeni, izjemno produktivni, saj podpišejo nekaj desetkrat več projektov kot njihovi konkurenčni kolegi v panogi. Smo v času, ko ob hiperprodukciji zakonodaje obstajajo skladovnice predpisov, ki se ne implementirajo ali se ne implementirajo v celoti; spremljanje, ki bi zagotavljalo sistematično uveljavljanje teh predpisov, pa je pomankljivo, bodisi se predpisi spreminjajo, še celo preden se začnejo v praksi izvajati. Gre torej za pomen načrtovanja implementacije in izvajanje teh potrebnih virov ob sprejemanju zakonodaje. Gre za pomen analize učinkov oziroma rezultatov, ki jih ... / znak za konec razprave/ ... zakonodaja po določenem času izkazuje.

Sedaj pa vprašanje:

Zanima me, katere ukrepe bo Vlada vpeljala na področju spremljanja implementacije oziroma izvrševanja zakonodaje v roku naslednjega pol leta? Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ:

Odgovor bo podal minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsedujoča.

Hvala, gospod poslanec, za vprašanje. Se opravičujem, ker sem zaradi neke druge obveznosti malce pozne, ampak k sreči je bilo poslansko vprašanje vnaprej najavljeno. Na kratko bi pojasnil, samo z nekaj ključnimi projekti, ki se dejansko izvajajo in se že implementirajo v praksi. Od leta 2009 smo pregledali 3 tisoč 500 predpisov in jih izmerili s tako imenovanim sistemom merjenja bremen predpisov v praksi po evropski metodologiji, kjer je ugotovljeno, da je celotno breme predpisov v smislu stroškov in časa, ki ga zanje porabimo, približno milijardo in pol. Takrat je bil zastavljen ambiciozen cilj, da se bo zmanjšalo breme za 25 % zaradi teh posameznih predpisov. Ukrepi se letos zaključujejo in ravno v preteklih tednih smo pričeli z zaključno fazo, torej z merjenjem, koliko dejansko je bilo predpisov izboljšanih, kakšno je zmanjšanje tega bremena; in to bo do novembra 2015 znano. Vsi ukrepi so tudi objavljeni na portalu, kjer so konkretno predstavljeni ukrepi, njihovi učinki, finančno ovrednotenje, pa tudi predpisi, ki so bili spremenjeni. Je pa od 250 evidentiranih predpisov ca. 50 že v celoti spremenjenih, 100 jih je v postopku. Prav v tem času pa tudi prenašamo nadzor nad izvajanjem debirokracijskih postopkov, ki se tičejo podjetnikov, z Ministrstva za javno upravo na Ministrstvo za gospodarstvo. Druga pomembna aktivnost je odpravljanje administrativnih ovir. To je posebna procedura. Tudi tu smo, če samo pogledamo konkretne podatke, v letu 2012 dali

negativna mnenja na skupaj 303 preverjene predpise, v letu 2013 177 negativnih mnenj na več kot 500 preverjenih predpisov in v letu 2014 96 negativnih mnenj na 530 preverjenih predpisov; kar pomeni, da vsak predpis, ki pride v končni fazi tudi preko Ministrstva za javno upravo do mnenja, ga mi preverimo, kakšna so njegova bremena in kakšna je njegova usklajenost z ostalimi predpisi. In ugotovljamo, da se tudi ti učinki oziroma vsebina predpisov izboljšuje, predvsem pa je pomembno, da je bilo v tem času tudi že veliko podzakonskih aktov dejansko ukinjenih ali združenih. To je eden od tistih ukrepov, ki daje največje učinke.

V letošnjem letu pa začnemo tako imenovani MSP test, kar pomeni test učinka posameznega predpisa na gospodarstvo v smislu porabljenega časa, ki ga ima gospodarstvo z izvajanjem nekega predpisa, in porabljenih sredstev, ki se vežejo za ta posamezni predpis. Zato je zgrajena posebna aplikacija, povezana z e-predpisi, kar pomeni, da ni samostojna, ampak je povezana s sedanjim procesom sprejemanja predpisov, tudi IPP. Posebna prednost te aplikacije je ta, da lahko predpis pripraviš v različnih variantah, jih spustiš skozi tako imenovani kalkulator in neposredno ugotoviš, koliko časa in denarja bo potrebno za izvajanje določenega predpisa. Tukaj je pa še en sklop dejavnosti, ki jih tudi na našem ministrstvu koordiniramo, to je pa projekt vključevanja javnosti. Prav v letošnjem februarju se začne za ta RIA projekt, kot mu rečemo, konkretno usposabljanje, ki poteka po posameznih ministrstvih. Tudi v okviru tega projekta je bilo ugotovljeno eno zanimivo dejstvo, da smo imeli leta 1991 tisoč 360 predpisov, trenutno pa jih imamo nekaj več kot 19 tisoč. To pomeni, da res obstaja velika hiperprodukcija predpisov, način njihovega ukinjanja pa ni tako enostaven, kajti vsak predpis določeno zadevo dejansko ureja. In je možno samo, ali prenesti odgovornost, ki jo določa nek predpis na enega odločevalca, ali pa dejansko predpise združiti in na tak način tudi poenostaviti. Torej ne moreš preprosto ukiniti nekega predpisa, ampak moraš vedno oceniti, kakšen je njegov učinek na dejansko izvajanje. Tukaj nas v prihodnosti čaka zahtevna naloga – sinhronizacija celotne zakonodaje, ta je bolj odmaknjena v prihodnje.

Mogoče bi na tem mestu samo pokazal recimo ta, verjetno vam je znan logo Stop birokraciji. Predlagam, da si res ogledate to spletno stran, ker je tam zelo jasno predstavljeno, kaj se z našimi predpisi dogaja. In zanimiva kampanja, ki je namenjena izvajalcem predpisov, ki pa tangira točno tisto področje, da se v zgodnji fazi v pripravo predpisov vključuje čim širša javnost; in so s tem le-ti tudi bolj kvalitetni.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Danijel Krivec bo zastavil vprašanje ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in

prehrano mag. Dejanu Židanu, ki je odsoten. Prosim, če lahko izjavite tudi, ali zadostuje pisni odgovor ali vztrajate pri ustnem odgovoru. Izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala lepa, spoštovana predsednica. Lep pozdrav vsem kolegicam in kolegom! Lep pozdrav ministrom, ki so prisotni!

Ministra za kmetijstvo mag. Dejana Židana sprašujem o novi Uredbi o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji. Uredba je bila spremenjena tik pred zaključkom prejšnje vlade. Nova uredba je datirana na julij 2014, objavljena je bila 12. 8. 2014.

Sprašujem ministra:

Zakaj v novi Uredbi o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji, ki je v veljavi od 12. 8., ni več proizvodne in prodaje energije iz vodnih, vetrnih in sončnih obnovljivih virov?

Stara uredba, ki jo imam tudi pred sabo, iz februarja, 13. februar 2014, se pravi, da je veljala približno pol leta, govori o pridobivanju in prodaji energije iz obnovljivih virov, kjer govori o lesni biomasi, gnojnicah, drugih vrstah biomase, vodnih virih, vetrnih virih in sončnih virih; kar je meni tudi razumljivo. V začetnih členih govori o pridobivanju in prodaji iz obnovljivih virov. V novi uredbi, ki je bila sprejeta tik pred zaključkom dela prejšnje vlade, pa ni več priloge o tem, kaj so obnovljivi viri in kateri so omogočeni kot dopolnilna dejavnost na kmetiji. V 19. členu je kot dopolnilna dejavnost predelave rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov samo soproizvodnja iz biomase in gnoja, gnojnice ter rastlinskih substratov.

Sprašujem ministra za kmetijstvo:

Zakaj so izločeni obnovljivi viri, kot so vodni viri, vetrni in sončni viri?

Mislím, da je to pomembno vprašanje, na katerega do zdaj nisem dobil odgovora navkljub spraševanju, zakaj so bili ti obnovljivi viri izločeni iz Uredbe o dopolnilni dejavnosti na kmetiji. Mislím, da je za precejšen del Slovenije kar pomembna dopolnilna dejavnost vodnih virov na kmetij. Gre tudi za zelo majhne enote, kjer je nesmiselno, da bi ti ljudje v skladu z novo uredbo morali odpirati espeje, deoije in podobne stvari. Razumel bi uredbo, ki bi opredelila neko moč teh elektrarn, in na osnovi tega tudi opredelila, kaj je še dovoljeno in kaj ni. Da pa se ključni obnovljivi viri, ki jih imamo v Sloveniji na razpolago, to je voda, izločijo iz take uredbe, je pa zame nesprejemljivo.

Pričakujem pisni odgovor ministra.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Ivan Hršak bo postavil vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču. Izvolite.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovana podpredsednica. Spoštovana ministrica, minister, spoštovani kolegice in kolegi!

Vsem nam je znana problematika Termoelektrarne Trbovlje. 17. novembra lani je bil na seji skupščine termoelektrarne sprejet sklep o začetku postopka redne likvidacije družbe. Ta seja je bila, po moji osebni oceni, sklicana izjemno hitro, celo prehitro, kot da bi se nekemu strašno mudilo poslati termoelektrarno v likvidacijo; in v nasprotju s sprejetim sklepom na ORZ v Zagorju, kjer ste bili prisotni tudi vi, spoštovani minister. 8. decembra lani je bil na zahtevo zasavskih poslancev sklican delovni posvet na Občini Trbovlje. Navedeni posvet vseh deležnikov in strokovnjakov s področja energetike, od katerih so se pričakovale najboljše ideje za rešitev Tet in zaposlenih v njej, se je na mojo pobudo odvil v Zasavju, točneje v Trbovljah; seje pa se je osebno udeležil tudi predsednik Vlade dr. Miro Cerar. Na tem sestanku je bila ustanovljena posebna koordinacijska skupina, ki naj bi s svojim delovanjem poskušala najti in udejanjiti najboljšo možno rešitev za Tet in njene zaposlene. Vse od tedaj ni bilo s strani ministrstva, ne s strani omenjene koordinacijske skupine zaslediti nobene uradne informacije glede tega, kakšne rešitve so se, če so sploh se, našle za termoelektrarno in njene zaposlene.

Zato vam danes tudi zastavljam to poslansko vprašanje. Zanima me in prosim za konkretne odgovore:

Kaj točno je bilo do sedaj sploh narejeno v postopku likvidacije Termoelektrarne Trbovlje?

Imam pa še dodatno vprašanje glede samih prezaaposlitev zaposlenih v termoelektrarni. Pred dnevi sem namreč dobil v roke program razreševanja presežnih delavcev Termoelektrarne Trbovlje v likvidaciji z dne 14. januarja 2015, ki ga je izdelal likvidacijski upravitelj Luka Podjed. Nad vsebino programa sem bil izjemno razočaran, da ne rečem šokiran. V njem namreč piše, da bo v prvi fazi likvidacijskega postopka delo takoj izgubilo 24 delavcev, to se pravi, da bodo prejeli odločbe s 30-dnevnim odpovednim rokom. V drugi fazi pa v razmiku od 3 do 24 mesecev še preostalih 57 delavcev, torej skupaj kar 151 delavcev termoelektrarne. Več kot očitno navkljub maksimalnemu trudu, tako je bilo vsaj zapisano v tem programu, ki naj bi menda bil vložen v to, niso uspeli prezaaposliti niti enega delavca, še tiste ne s statusom invalida. Ne v HSE, tudi v Eles ne, ki je prej edini napovedal, da bo zaradi svojih potreb zaposlil večje število delavcev iz termoelektrarne.

Zato vas sprašujem:

Kakšna usoda pravzaprav čaka te delavce, kako sploh kaže s prezaaposlitvami?

Zahvaljujem se vam, spoštovani minister, za te odgovore ter za najino dosedanje korektno sodelovanje, katerega pričakujem tudi v bodoče. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsedujoča, za besedo. Hvala spoštovanemu poslancu Ivanu Hršaku za postavljeno vprašanje.

Na Ministrstvu za infrastrukturo ves čas z veliko pozornostjo spremljamo dogajanje v Termoelektrarni Trbovlje. Vendar pa se moramo zavedati, da je družba Tet gospodarska družba, ki je morala tako kot vse ostale gospodarske družbe preživeti s svojo dejavnostjo na trgu. Poudaril bi rad, da z vsem znanimi spremembami na področju kapitalskega upravljanja podjetji Ministrstvo za infrastrukturo de facto in tudi de jure nima možnosti vplivanja na poslovanje družbe Tet, saj je Tet v večinski lasti družbe HSE, katerega pa upravlja Slovenski državni holding. Glede Tet želim tudi ponovno povedati, da je država v okviru sheme prevzema obveznosti uporabe domačega vira primarne energije za zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo v letih 2001–2012 namenila družbi Tet nekaj več kot 175 milijonov evrov. Ta shema se je sicer s prenehanjem pridobivanja premoga v Rudniku Trbovlje-Hrastnik zaključila, je pa v tem času omogočila obratovanje in razvojne možnosti za Termoelektrarno Trbovlje. Poleg tega je država do sedaj namenila več kot 186 milijonov evrov za zapiranje Rudnika Trbovlje-Hrastnik. Ob tem si je prizadevala, da bi zagotovila čim lažje prestrukturiranje z dodatnimi denarnimi pomočmi za razvojne programe v regiji. Problematika Tet je bila večkrat obravnavana tudi na že omenjenem ekonomsko-socialnem odboru energetike, kjer sindikati s področja energetike, delodajalci in Ministrstvo za infrastrukturo obravnavamo teme, ki so pomembne za socialne partnerje. Direktor Eles je na ESOE, to je na ekonomsko-socialnem odboru, predstavil vlogo obratovanja Tet na Elektroenergetski sistem Republike Slovenije. Lahko ponovimo dve ključni točki, ki jih je izpostavil. Zanesljivost obratovanja na področju osrednje Slovenije je praktično neodvisna od delovanja družbe Tet in nespametno bi bilo opustiti to energetska lokacijo. Eles je iz teh razlogov že odkupil in prevzel stikališče, ki je del prenosne infrastrukture. Glede na tržne razmere se je lastnik, to je družba HSE, odločil za likvidacijo družbe Tet. Likvidacijski upravitelj je na tem odboru 22. januarja, torej v preteklem tednu, predstavil program presežnih delavcev, in sicer da bo v naslednjem tednu izgubilo 94 delavcev; kasneje, v obdobju do dveh let pa še preostali, kot ste tudi vi že omenil. Seje se je udeležil tudi koordinator delovne skupine za Zasavje pri predsedniku Vlade, ki je predstavil rezultate koordinacije v primeru Tet in številčno naštel možnosti zaposlitev in možne nove delodajalce. Pri tem je Ministrstvo za infrastrukturo tudi aktivno pozivalo vse energetske družbe, da proučijo možnosti zaposlitve presežnih delavcev iz

Termoelektrarne Trbovlje. Likvidacijski upravitelj je poudaril, da še vedno dopušča več poti za izpeljavo likvidacije, to je prodajo delujoče celote, prodajo funkcionalnih delov in prodajo po posameznih delih. Ministrstvo za infrastrukturo sicer pripravlja sektorsko strategijo, ki pa ne more posegati na tovrstne poslovne odločitve odvisnih družb. Ocenjujem sicer, da reševanje problematike Tet, predvsem preteklo dvoletno prodajanje, ni bilo optimalno, saj je bilo izgubljenega veliko časa, ki bi ga lahko uporabili za iskanje učinkovitejših rešitev. Pogrešamo sinergijsko vodenje Slovenskega državnega holdinga na področju energetike, saj si ne predstavljamo, da bi lahko bilo optimalno upravljanje podjetij na način, da usposobljene kadre iz sistemov odpuščamo in jih nato na trgu iščemo drugje in na novo. Prezaposlovanje bi bilo sicer lažje izvedljivo, če bi bile določbe 188. člena ZUJF razširjene tudi na zaposlene v pretežni državni lasti. Gre za določbe, ki omogočajo odpuščanje delavcev, ki so že izpolnili pogoje za upokojitev. Ocenjujemo namreč, da je v elektroenergetiki okoli 550 zaposlenih, ki že izpolnjujejo vse pogoje za upokojitev, vendar se še ne upokojijo oziroma, bom rekel, se ne želijo upokojiti. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Žan Mahnič bo zastavil vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Ministrice, ministri, drage kolegice poslanke in poslanci!

Stanje na državnem cestnem omrežju v Republiki Sloveniji je katastrofalno. Zadnja leta se je v Sloveniji največji poudarek, predvsem z finančnega vidika, dal izgradnji avtocestnega križa, ki je zagotovo pozitivno pripomogel k prometni ureditvi, predvsem z vidika pretočnosti in mobilnosti. Zdaj, ko je le-ta dokončan, pa lahko opazimo, da smo v vseh teh letih pozabili na vzdrževanje državnih cest. Manj sredstev za le-te se pozna kot dolgotrajna škoda oziroma neizvajanje potreb po obnavljanju in sanaciji. Nekaj cest je še makadamskih, nekatere so ozke in nevarne, v veliki meri pa tudi dotrajane in potrebne temeljite sanacije. Tudi novogradnje so načrtovane in umeščene v razvojne programe, pa vendar čakajo na ugodnejši čas za financiranje. Mnogi cestni projekti se iz leta v leto premikajo iz proračuna v proračun. Tudi če so dela že začeta, so marsikje obstala zaradi propada, se pravi stečaja gradbenih podjetij. Marsikje so ceste bolj uničene tudi zaradi tega, ker so se uporabljale pri gradnji avtoceste in pri obnovi železniške infrastrukture. Pogosto so težave pri odkupu zemljišč, oderuške cene seveda potem onemogočajo, in gre več sredstev za same nakupe, manj ostane za gradnjo.

Najbolj zaskrbljujoč pa je vpogled v proračun Republike Slovenije za leto 2015, saj so sredstva v primerjavi z letom 2014 za

investicije za obnovo cestne infrastrukture še nižje. Po štirih mesecih od prevzema ministrstva ni ne duha ne sluha o tem, da bi imeli kakšen načrt glede financiranja obnove cest, čeprav je bila to ena od predvolilnih obljub Stranke Mira Cerarja. V sklopu te obljube bi osebno pričakoval, da boste takoj ob začetku mandata spremenili zgrešen ukrep vlade Boruta Pahorja, ki je dovolil prerazporeditev sredstev iz naslova povračila za uporabo cest ob tehničnem pregledu vozila v železniško infrastrukturo.

Zato vas, gospod minister, sprašujem:

Kakšne kriterije boste uporabili glede prioritet pri vzdrževanju, modernizaciji in rekonstrukciji državnih cest, ki so v precejšnjem zaostanku?

Kdaj lahko pričakujemo odpravo ukrepa, po katerem se lahko sredstva, ki bi jih morali vložiti v obnovo cestne infrastrukture, vlagajo v železniško infrastrukturo?

Ali lahko v rebalansu za leto 2015 pričakujemo povišanje sredstev na postavki, namenjeni Direkciji Republike Slovenije za ceste?

Ali boste vztrajali pri trenutnih letnicah, ki so določene za načrt razvojnih programov; ali pa lahko ponovno pričakujemo, da jih boste preložili neznano kam v prihodnost?

Ali podpirate ideje občin o bencinskem centru?

Hvala za odgovore.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Odgovor bo podal minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala.

V zvezi s tem vprašanjem vzdrževanja oziroma obnavljanja državnega cestnega omrežja bi začel takole. Obnova tega omrežja, s katerim upravlja Družba Republike Slovenije za infrastrukturo, je odvisna zgolj in izključno le od zagotavljanja finančnih sredstev. Izdelane so že bile natančne analize, koliko teh sredstev na letni ravni bi Direkcija potrebovala za svoje optimalno delo; in sicer je ta ocena na ravni okoli 300 milijonov evrov. Na ta način, če bi bila ta sredstva zagotovljena v taki višini, bi se začelo stanje državnih cest izboljševati, zagotovljena pa bi bila tudi večja prometna varnost. Pri pripravi rebalansa proračuna za leto 2015 pa se žal srečujemo z omejitvami, ki ne bodo omogočile tolikšnega vlaganja v to cestno infrastrukturo. Iz tega razloga smo pripravili tri scenarije financiranja, s prioritetami na treh ravneh; in sicer so to prioritete na nivoju A kot najnujnejše, potem pa še prioritete B in C kot recimo bolj optimalne rešitve.

Če se zadržim na prioriteti A, ki predstavlja izvajanje najnujnejših zakonskih obveznosti in realizacijo že podpisanih pogodb, kjer bi torej bila zagotovljena sredstva za redno vzdrževanje, upravljanje in prometno varnost, za izvajanje že podpisanih pogodb na področju investicij, za izvajanje obveznosti na področju

sanacije brežin, plazov, mostov, za odškodnine za zemljišča, za pridobivanje zemljišč, za samo osnovno administracijo Direkcije in za izvajanje evropskih projektov, potem bi morala biti ta sredstva dodeljena v višini 190 milijonov evrov. S sredstvi za to prioriteto sicer še ne izboljšujemo stanja državnih cest, temveč se s tem zagotavlja le sanacija najnujnejših poškodb, izvajanje rednega vzdrževanja cest v minimalnem obsegu. Ne zagotavljamo pa prevoznosti na vseh državnih cestah in objektih brez omejitev.

Prioriteta B bi predstavljala višino sredstev, ki so potrebna za zagotavljanje prometne varnosti in prevoznosti na državnih cestah ter ohranjanje obstoječega stanja le-teh. Poleg tega pa so v tej prioriteti upoštevani tudi občinski projekti iz evropskih sredstev, ki jih v skladu s sofinancerskimi sporazumi delno sofinancira tudi Direkcija. Ocena teh sredstev znaša dodatnih skorajda 80 milijonov evrov. Za izvajanje vseh aktivnosti po prioriteti A in B bi potrebovali približno 270 milijonov evrov. Če pa bi želeli v državno cestno infrastrukturo vlagati v tolikšni meri, da bi tudi izboljševali obstoječe stanje, se pravi da bi zagotovili sanacijo mostov, brežin, sanacijo plazov in uredili ceste skozi naselja, obvoznice ter še druge aktivnosti, pa bi potrebovali sredstva v dodatni višini približno 30 milijonov evrov. To je skupno tistih 300 milijonov evrov, kot sem omenil že na začetku.

Sedanji viri žal ne zadoščajo niti za popolno izvajanje najnujnejših aktivnosti pod prioriteto A. Zato na ministrstvu že pospešeno iščemo rešitve v smeri zagotavljanja stalnega vira financiranja v zadostni višini, ki bi omogočil ciljno, namensko in ekonomično upravljanje cestne ter železniške infrastrukture. Za enkrat še ne morem na tem mestu povedati nekih rešitev o tem, na kakšen način bomo ta sredstva, ta stalen vir zagotovili.

Razmišljanja so bila, tako kot je bil predlog s strani občin, da bi se uvedel nek dodatni bencinski cent. To je sicer možno. Mi vemo, da od približno vsakega centa se zbere približno 20 milijonov evrov v proračunu. Vsakega centa, recimo trošarin; vendar po drugi strani tudi vemo, da imamo s trošarinami goriva že sedaj močno obremenjena in da to povzroča, da se z gorivi oskrbujejo izven Slovenije. Tukaj moramo na nek razumen in ustrezen način zagotoviti še druge vire poleg te letne dajatve, ki ste jih že omenjali ... / znak za konec razprave/ ... zagotavljale vzdržno in stalno financiranje teh ukrepov v vzdrževanje cestne in tudi železniške infrastrukture. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahtevo za dopolnitev odgovora ima gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za odgovor, minister.

Naj vam samo kot primer, kakšen odnos ima država do svoje cestne infrastrukture

in s tem posledično do državljanek in državljanov, ponazorim na primeru ceste iz mojega kraja; verjamem, da poznate. To je cesta v Sorico, v Selški dolini. Začetek rekonstrukcije sega v leto 2005 s prvo fazo. Celoten projekt rekonstrukcije slabih treh kilometrov ceste naj bi bil zaključen po prvotnih informacijah v štirih fazah in tudi v doglednem času. In kje smo zdaj? Kot sem že dajal, se je leta 2005 pričela prva faza rekonstrukcije v dolžini 0,8 kilometra. Dela so se izvajala na najmanj zahtevnem delu in izvajalcem je uspelo izvesti grobo asfaltacijo tik pred prvim snegom v novembru. Sama kvaliteta opravljenega dela je bila vprašljiva. Že do naslednje spomladi so se pojavile na cesti prve razpoke. Leta 2007 je sledilo nadaljevanje del z začetkom druge faze v dolžini 0,8 kilometra, ki se je končala leta 2008. Leto kasneje, leta 2009 se je pričela gradnja 3 faze v dolžini 0,9 kilometra. Potem se ni zgodilo nič leta 2010 in leta 2011. Cesto so odpirali, zapirali, odprla se je z omejitvami in tako naprej. Tudi leta 2012 se prav tako ni nič naredilo, cesta je ostala odprta z omejitvami. Šele leta 2013 se je cesta zaprla in na enem od sestankov je bil sklenjen ustni dogovor z občino, izvajalcem in krajevno skupnostjo, da bodo dela končana do konca leta 2013 do te mere, da bo cesta čez zimo prevozna tudi z avtobusom. Tudi od četrte etape ni bilo kaj dosti, da ne govorim o tem, da je pred nami še peta etapa v dolžini 500 metrov. To se pravi, da država v 10 letih ni sposobna urediti približno 3 kilometrov dolge ceste. Cesta še vedno ni prevozna za avtobuse, s tem da je Direkcija že dajala, da stanje, v kakršnem je trenutno cesta v Sorico v Selški dolini, v takem stanju ceste kmalu ne bo več mogla vzdrževati. Zahvaljujem se vam, da ste mi dali konkretno te tri točke oziroma A, B in C.

In zato vas še enkrat sprašujem:

Ali lahko cesto v Sorico računamo pod ukrep A?

Ker je zadeva urgentna, kako boste pristopili k reševanju? Kdaj lahko pričakujemo zadnjo fazo?

Kako je z železnicami; ali boste prekinili ukrep?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Sredstva, ki so bila namenjena vzdrževanju cestne infrastrukture, so se v zadnjih letih neprestano zmanjševala in niso bila redna. To je tudi razlog, da so se projekti, ki ste jih omenjali, tako financirali – neekonomično, nelogično, da so se začeli, pa se niso dokončali. Skratka, da so tudi že začeta dela potem vmes propadala. Tudi to je razlog, da smo v preteklem letu kar nekaj projektov, ki so bili že financirani celo z evropskimi sredstvi, morali prekiniti. In tako nedokončani projekti čakajo na zagotavljanje teh virov. Ključno je, da bomo v naslednjih letih – poskušali bomo že tudi

v letu 2015, vendar z rebalansom to, kot kaže, še ne bo možno zagotoviti – zagotovili te ustrezne virov, ki bi zagotavljali redno načrtovano vzdrževanje. Ocenjujemo, da bi najmanj 200 milijonov evrov moralo biti zagotovljenih za cestno infrastrukturo, za železniško infrastrukturo pa tudi približno takšen znesek. Ta sredstva, ki se zbirajo iz letne dajatve, so še vedno razdeljena približno na polovico; pol na cestno ter pol na železniško infrastrukturo. Verjetno v nadaljevanju tega še ne bomo morali prekiniti, ampak bomo, kot rečeno, morali zagotoviti neke dodatne virov, ki bodo predstavljali nek stalen dotok, na podlagi katerega bo potem možno načrtovati ukrepe na usposabljanju in vzdrževanju cestnega omrežja.

Za ta konkreten odsek tudi še ne morem zagotoviti, ali bo v letošnjem letu moč zagotoviti njegovo dokončanje ali ne, ker se v rebalansu ravno sedaj, v teh dneh razporejajo sredstva. Konkretno za vsak posamezen projekt še nimam podatka, koliko bo možno zagotoviti; lahko pa v naslednjih dneh že kaj več povem.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Torej imamo postopkovno, gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik.

V skladu s Poslovníkom predlagam, da Državni zbor opravi razpravo na odgovor ministra dr. Gašperšiča. Ne bom rekel, da z odgovorom nisem zadovoljen. Minister mi je korektno povedal, kakšna je situacija, kakšno je stanje, kako je s proračunom, kdaj lahko zadevo pričakujemo in kdaj ne. Vendar menim, da je potrebna razprava, da se pogovorimo o tem, kakšno infrastrukturo v Sloveniji imamo, kako jo naprej financirati, predvsem pa kje najti te virov. Gospod minister, jaz bi vam res svetoval, če greva malo vprašat ljudi, ki plačujejo ob registracijah in tehničnih pregledih, kako se strinjajo, da gre tista dajatev potem v železniško infrastrukturo. Po eni strani gre / nerazumljivo/, po drugi strani pa še vedno vozi avtobus iz Ljubljane v Koper, ker posledice žledoloma še niso bile odpravljene. Tukaj imam številke za leto 2014. Letna dajatev za uporabo vozil – iz tega naslova je prišlo 144 milijonov. Davki od prometa motornih vozil – iz te postavke je prišlo približno 28 milijonov evrov. Za Direkcijo pa damo 105,7 milijonov evrov. To se pravi, da od teh dajatev mi poberejo 172 milijonov, za Direkcijo damo 105 milijonov, manko 67 milijonov pa gre na železnice. In teh 67 milijonov, če bi vsaj delček tega več vlagali v cestno infrastrukturo, verjamem, da takih problemov, kot je recimo cesta v Sorico – 10 let morajo čakati za 3 kilometre. Ko sem bil takrat gor, sem bil res presenečen, da se morajo ljudje vsak dan voziti po taki cesti, pa mislim, da to res ni noben standard. Ne vem, kje to imajo, so res v slabem stanju. Jaz bi vas res prosil, ko boste načrtovali rebalans proračuna, da bi mogoče predhodno izvedli ta ukrep, ki sem ga omenil,

glede financiranja oziroma glede zneska, ki pride iz letne datjave za uporabo vozil in ga potem namenjamo za železniško infrastrukturo, da bi potem vsaj tu nekaj spremenili, ker ceste so v slabem stanju. Vemo, v preteklosti smo imeli kar nekaj hudih zim, od soljenja, peska, poplav, ceste so slabe, denarja ni, da bi se vzdrževalo. Tudi pri nas, v Občini Gorenja vas v Poljanski dolini, na območju bivšega rudnika urana Žirovski vrh imamo industrijsko cono s približno 60 zaposlenih, ampak cesta Gorenja vas–Todraž je v slabem stanju. Ne zahtevamo ne vem česa, ampak vsaj tisto osnovno, za kar pa je država zadolžena. In da bi država preko te razprave, v kateri bi lahko dorekli neke cilje oziroma vsaj neke osnovne smernice na področju cestne infrastrukture, pa mislim, da bi se lahko potrudili in tudi na vladi potem sprejeli nek načrt oziroma neke prioritete, bodisi v okviru NRP, ki so že; seveda pa so problem letnice. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj.

Zdaj bo dr. Vinko Gorenak, SDS, zastavil vprašanje ministrici za notranje zadeve mag. Vesni Györkös Žnidar.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa, gospod predsednik. Ugotavljam, da ima ministrica za notranje zadeve z menoj težave. Zlasti ima težave, kadar je treba odgovoriti na moja vprašanja, tudi kadar se je treba soočiti pred kamerami, pošlje koga drugega. Predsednik, ministrici sem poslal naslednje vprašanje. To je tako enostavno vprašanje, saj je smešno, da sem šel na tak nivo, da sem tako elementarno stvar vprašal.

Moje vprašanje se je glasilo:

Gospa ministrica, kakšna je vaša vizija vodenja Ministrstva za notranje zadeve, na podlagi katere ste ocenili, da bo novi direktor bolje opravljal naloge kot stari?

Evo, ministrica je najela "odvetnico", ki mi je že odgovorila, tako da sem zdaj malo v dilemi in ne vem, kaj naj naredim. Namreč, odgovor že imam, veste. Ker to ni po Poslovniku – po Poslovniku mora ministrica sama odgovoriti, ne preko svoje "odvetnice" gospe Elizabete Planinšič –, vas moram opozoriti, gospa ministrica, da bi vas želel poleg tistega, kakšna je vizija, tako kot sem postavil tudi vprašanje, opozoriti na nekatere napake, ki jih je storila vaša "odvetnica" Elizabeta Planinšič. Gospod Veniger vam je takrat ponudil, ko ste ga razrešili, da sam odide, in sicer da odide v teh dneh v mesecu januarju, zato da bi se s tem izognili temu, da bi plačala država 70 tisoč evrov. Ampak vi tega niste sprejeli. Vi ste ga hoteli in ste ga tudi razrešili – immediately in takoj, vrata, pojdi! In to pač državo stane 70 tisoč evrov. Zato vas prosim, da pojasnite, kakšna je ta vaša fantastična vizija, ki jo je nov direktor boljše ponujal kot stari. Mimogrede, jaz

nimam nič proti novemu direktorju, je čisto v redu zadeva, da smo si na jasnem. Če pa so izbire po sistemu, če sva skupaj potičke delala v peskovniku, je pa nekaj narobe. Potem pa je nekaj narobe. To je ena zadeva. Zdaj pa tisto, kar je tu napačnega. Prva stvar, gospod Veniger ni dobil 70 tisoč, ampak 26 tisoč evrov, tako da veva; in od tega bo plačal dohodnino. Vaša "odvetnica" pa poroča, da je dobil 70 tisoč – ni res. To je ena zadeva. Druga zadeva. Tu je sporočilo, da je bil neupravičeno poslan na DCAF in je tam preveč zaslužil, tam ste ga malo diskreditirali. Ne, ni res. Tja sta ga poslala gospa Kresalova in gospod Klemenčič. Onadva sta podpisala akt o njegovi napotitvi in višini plače. Dajte gospoda Klemenčiča diskreditirati, ne bivšega direktorja. Naprej. Sporočili ste mi, da sem jaz kriv za višino odpravnine. Ko smo mi pisali zakon o organizaciji in delovnem področju policije, nismo vnesli člena, ki bi kakorkoli bivšemu direktorju omogočil kakršnokoli odpravnino. zakonodajno-pravna služba Vlade in Ministrstva za upravo pa sta me opozorili, da to moram narediti. Bom potem dopolnil vprašanje, vas pa prosim predvsem o viziji ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Gospod predsednik, hvala za besedo.

Spoštovani poslanec Gorenak! Vi meni to vprašanje postavljate, kot sami ugotavljate, že tretjič. Prvič ste mi ga postavili lani in ste dobili odgovor. Nato ste mi ga ponovno postavili letos, rok je še odprt, v roku 30 dni boste dobili odgovor. Sedaj pa mi postavljate ustno poslansko vprašanje z enako vsebino, samo malo ste premetali besede.

Vam bom odgovorila, ker vztrajate, da končno razčistimo to situacijo okoli vizije, ker vam je ta beseda očitno zelo všeč. Odgovorila vam bom tako, da bom primerjala mojo vizijo z vašo vizijo. Moja vizija se udejanja, vaša pa se je že udejanila v času, ko ste vi bili minister za notranje zadeve, tako da bomo bolj razumeli koncept vizije. Celotno vizijo sem vam jaz že predstavila na hearingu, je trajal več kot eno uro. Danes tudi ni časa, da vam to v celoti ponavljam, je pa zanimivo, da vas je najbolj zmotil del, ko sem rekla, da minister pod nobenim pogojem in nikakor ne sme posegati v operativno delo policije. Vi ste takrat rekli, da minister lahko ve vse. In tukaj, gospod Gorenak, se moja vizija razlikuje od vaše vizije. Ker minister je namreč politik in dokler sem jaz na funkciji ministricice za notranje zadeve, bom dosledno spoštovala Zakon o organiziranosti in delu v policiji, ki kristalno jasno določa, kakšno je razmerje med ministrstvom in policijo ter med ministrom in generalnim direktorjem policije. Vi prav tako ves čas pogrevate primerjavo Veniger–Fank, sedaj to vežete na vizijo, da ste

vi na nekem višjem nivoju. Bolj kot z gospodom Fankom se vi ves čas ukvarjate z gospodom Venigerjem, ki ste ga dejansko vi predlagali Vladi za generalnega direktorja policije. Vi celo zahajate tako daleč, da mi pišete pisna poslanska vprašanja, v katerih nastopate kot davkoplačevalec, in mi ugovarjate njegovi odpravnini, ki mu je bila izplačana v skladu z zakonom, torej povsem zakonito, na podlagi Zakona o organiziranosti in delu policije. Vi meni pišete pisna vprašanja in vi ugovarjate zoper odpravnino. Ta zakon pa je bil sprejet v času vaše vlade oziroma vašega ministrovanja.

Po drugi strani pa vas nekako ne razumem, ker izbiri novega generalnega direktorja ne nasprotujete. Oba se strinjava, da je gospod Fank vrhunski strokovnjak in tudi človek, ki uživa veliko stopnjo spoštovanja v policiji. In kot veste, kot sem tudi že povedala, ko sem govorila v javnosti o svoji odločitvi, da pride do menjave generalnega direktorja policije, midva z gospodom Stanislavom Venigerjem sva se razšla na visokem profesionalnem nivoju. Dogovorila sva se, da menjave v javnosti ne bova komentirala, česar se je gospod Veniger tudi držal, držala sem se tudi jaz. Ta članek, ki ga vi kažete, žal tega članka še nisem prebrala. Tudi novinarka ni odvetnica, te pojme moramo razčistiti, ker me je zelo začudilo, da teh pojmov ne ločite na začetku.

Zato menim, da ni prav, da vi gospoda Venigerja izpostavljate sedaj, ko ni več na funkciji, ker menim, da to ni dostojno do bivšega uniformiranega policista, in se s tem nikakor ne morem strinjati. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahtevo za dopolnitev odgovora ima dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Greva po vrsti. Pisna poslanska vprašanja ali ustna poslanska vprašanja so v domeni poslanca, ki jih postavlja; vi pa ste tista oseba, ki morate odgovoriti. Kaj jaz pišem v poslanskih vprašanjih, pa presoja še predsednik Državnega zbora, ki zadevo pošlje vam ali pa meni zavrne; tako da sva to razčistila. Drugo, minister lahko ve vse ali pa ne, je reklo Ustavno sodišče. Verjetno vi kot pravnica Ustavno sodišče spoštujete, vsaj domnevam, da ga spoštujete. To namreč piše leta 2002 v odločbi Ustavnega sodišča, ki je to zelo jasno napisalo; in jaz sem vam rekel, da si jo preberite. Jaz sem večkrat poudaril, da mora dober minister za notranje zadeve vedeti vse, kar se dogaja v policiji. Jasno je, da mora vedeti. Potem pa so omejitve, ki so predpisane v zakonu; saj zakon sem pa sam pisal, pa seveda vem, kaj sem napisal. To morava vedeti.

Jaz ne ugovarjam zoper odpravnino, ne ugovarjam, čeprav jo je vnesla Služba Vlade za zakonodajo in Ministrstvo za upravo – in ne Ministrstvo za notranje zadeve, ki sem ga jaz vodil, to moramo vedeti. Ugovarjam pa zoper način, kako vi to počnete. Vi ga razrešite oktobra

iz nekih ne vem kakšnih vzgibov, če pa bi on januarja sam šel, kar vam je fizično ponudil, pa teh stroškov ne bi bilo. Jaz, mimogrede, direktorja policije sploh nisem menjaval, da sva si na jasnem, zato tudi stroškov ni bilo nobenih.

Kar se tiče "odvetnice", bodiva resna. Mislim, da morate biti resni kot ministrica za notranje zadeve. Če jaz v petek postavim poslansko vprašanje, novinarka mi pa v ponedeljek odgovori in opljuva bivšega šefa policije, opljuva mene in govori, kako imate vi prav; potem je vse jasno, da je to zraslo na zelniku med vami in med novinarko. Seveda sem o odvetnici govoril v narekovajih. Vi dajte meni stvari argumentirati, ne novinarka, prosim.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Menim, da tukaj ni več kaj dopolnjevat. Tudi se ne bom spuščala v vaše domneve, ker so popolnoma nepreverjene. Ponovno apeliram na vas, da pustite gospoda Stanislava Venigerja pri miru.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno ima dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Jaz predlagam razpravo o odgovoru ministrice, ker to pa res ni bil odgovor. Vi imate na razpolago 5 minut in 3 minute ter lahko odgovorite, to pa ni odgovor – ne bom se spuščala na tak nivo in tako naprej. Vi ste s svojimi odločitvami, gospa ministrica, zapravili 70 tisoč evrov; in to zaradi 3 mesecev. Imate pa to zakonsko pravico, seveda to ni kak očitek. Ampak stopite pred kamero in recite: Da, to sem naredila. To ni bilo dobro.

Predsednik, prosim, da o tem opravimo razpravo. Verjamem pa, če bo ta razprava izglasovana, da bo čez kak mesec dni in se bo lahko ministrica pripravila na soočanje z menoj. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj.

Zdaj pa bo mag. Branislav Rajič, SMC, zastavil vprašanje ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanu Židanu, ki pa je opravičeno odstoten.

Zato ga ob tem prosim, da pove, ali želi pisni ali ustni odgovor.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Spoštovani gospod predsednik, hvala za besedo.

Ne samo jaz, tudi občani Maribora bi želeli ustni odgovor.

Za prvi odsek tako imenovane mariborske južne obvoznice, to je od zaključka zahodne obvoznice pri rondoju s Streliško cesto do Kardeljeve ceste je ureditveni akt sprejet in dokumentacija urejena. Odkupljena je že večina

potrebnih zemljišč. Za preostali del južne obvoznice, torej od Kardeljeve do navezave na avtocestni križ, še ni sprejet državni prostorski načrt, saj nobena od predlaganih variant trase ni bila sprejemljiva za pristojna ministrstva. Leta 2012 je bila izvedena javna razgrnitev študije variant za gradnjo zahodne mariborske obvoznice. Kot najugodnejša je bila izbrana varianta 1. Ker bi izbrana trasa zasegla 43 hektarjev kmetijskih zemljišč, Ministrstvo za kmetijstvo ni izdalo soglasja k sprejemu državnega prostorskega načrta. Je pa predlagalo modificirano varianto 2, ki sicer zasede manj kmetijskih zemljišč, vendar pa je neustrezna, ker promet na zahodni obvoznici nelogično in dolgoročno gledano potratno odvleče na vzhodni del mesta ter šele nato veže na obstoječo avtocesto. Kot takšne je ne podpirata ne mesto ne stroka. V cilju iskanja rešitve, ki bi bila sprejemljiva za Ministrstvo za kmetijstvo, je bila trasa variante 1 optimizirana na način, da so v njen minimalizirani posegi v kmetijska zemljišča. Zasedba kmetijskih zemljišč je tako znižana iz 43 na 25 hektarjev. Ta varianta ima podporo mestne oblasti, stroke in lokalne skupnosti. Nemogoče prometne razmere zaradi nezgrajene južne obvoznice v Mariboru so v mestnih četrtih Razvanje, Spodnje in Zgornje Radvanje, Nova vas, Studenci in Pekre pripeljale revolt krajanov do takšne mere, da je lahko pričakovati konkretne oblike izražanja nezadovoljstva; prav tako pa tudi začetek postopkov za izterjavo odškodnin zaradi prekomernega hrupa.

Moje vprašanje ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se glasi:

Ali ste na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravljene v kratkem preučiti optimizirano varianto 1 mariborske južne obvoznice, po kateri bo zasedba kmetijskih zemljišč zanjo znižana iz 43 na 25 hektarjev; in se glede na ugodnejšo bilanco zasedbe kmetijskih zemljišč na njo odzvati pozitivno?

S tem bi se ustvarili pogoji, da Vlada Republike Slovenije ponovno skliče prostorsko konferenco in v ustreznem postopku sprejme državni prostorski načrt za izgradnjo prepotrebne mariborske južne obvoznice. Skrb Ministrstva za kmetijstvo je povsem razumljiva, kljub temu pa se moramo zavedati, da osnivanje prostorskih posegov državnega pomena, kot je denimo cestna obvoznica okoli drugega največjega mesta v državi, nedotakljivost ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vaše vprašanje bom uvrstil na naslednjo redno sejo Državnega zbora, glede na vašo željo.

Zdaj pa mag. Bojana Muršič, SD, zastavlja vprašanje ministrici za zdravje gospe Mariji Milojki Kolar Celarc.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik. Ministrici, minister, kolegice, kolegi, prav lepo pozdravljeni.

Ministrici za zdravje postavljam naslednje vprašanje. Konec lanskega leta je Zavod za zdravstveno zavarovanje sporočil, da namerava s 1. 1. 2015 uveljaviti belo napotnico, s katero bi lahko zasebni zdravnik svojega pacienta poslal k specialistu v javni zdravstveni sistem pod enakimi pogoji kot z zeleno napotnico. Taka namera je naletela na ostra nasprotovanja, zaradi česar se je generalni direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje odločil, da bo z uvedbo bele napotnice počakal. Po mnenju nekaterih, ki glede predloga izražajo pomisleke, bi tak sistem omogočil preskakovanje čakalnih vrst. Gibanje za ohranitev in izboljšanje javnega zdravstva je na več naslovov poslalo protestno pismo, v katerem izražajo svoje nasprotovanje in izpostavljajo, da se bele napotnice, ki jih določa uredba o uveljavljanju zdravstvenih storitev, uveljavljajo v breme sredstev obveznega zavarovanja. Opozarjajo tudi, da je širša javnost za to izvedela iz medijev in da za uveljavitev takšnega ukrepa ni doseženega konsenza. V protestnem pismu med drugim tudi zapišejo, da se bo s to uredbo še bolj prepletalo javno in zasebno zdravstvo, pri čemer gre za odvajanje denarja iz javne zdravstvene blagajne. Izražajo pa bojazen, da bodo v bodoče lahko zasebniki brez koncesije izbrani zdravniki, ter opozarjajo na diskriminacijo med revnimi in bogatimi.

Koalicijski partnerji smo se v koalicijski pogodbi zavezali, da bomo krepili javno zdravstvo in se zavzemali za jasnejšo mejo med izvajanjem javne in zasebne zdravstvene dejavnosti ter da bomo krepili javni zdravstveni sistem na način, da bomo imeli za vse zavarovane osebe enake možnosti do zdravstvenega varstva.

Na podlagi vsega navedenega in z ozirom na vsa opozorila ter bojazni, ki se porajajo, vas zato sprašujem:

Kakšno je stališče ministrstva do uvedbe bele napotnice?

Kdaj lahko pričakujemo začetek obravnave novega predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter Zakona o zdravstveni dejavnosti, za katera pričakujemo, da bosta bolj jasno postavila ločnice med javnim in zasebnim?

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za zdravje gospa Marija Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Spoštovani predsednik, ostali poslanke in poslanci! Hvala za besedo in za poslansko vprašanje.

Res je tako, kot je gospa poslanka ugotovila, da je decembra Zavod za zdravstveno zavarovanje izdal navodila, kako naj zasebniki napotujejo na preglede v javnozdravstveno mrežo, in predpise, katere elemente mora ta tako imenovana bela napotnica vsebovati. Vendar je treba iti malo bolj

nazaj v zgodovino in povedati, da je leta 1998 Ustavno sodišče s svojo odločbo razveljavilo določbo 257. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja; v delu, ki se je nanašal na zavrnitev povračila stroškov zdravstvenih storitev, ki so bile opravljene na podlagi napotnice, izdane v samoplačniški ambulanti. Svojo odločitev je Ustavno sodišče utemeljevalo s tem, da zavarovana oseba z izbiro osebnega zdravnika izven javne mreže, za katerega storitev je plačala polno ceno, kljub plačanim prispevkom obveznega zdravstvenega zavarovanja, ne more biti kaznovana še s tem, da mora v celoti plačati še storitve vseh drugih zdravstvenih delavcev, ki jih v svoji situaciji potrebuje.

Zavod, kot zavarovalnica, je dolžan odpustiti svobodno izbiro zdravnika in zdravstvenega zavoda na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti. Zato je Zavod za zdravstveno zavarovanje po izdaji odločbe izvajalcem že nekajkrat podal pojasnilo, da je v skladu s to odločbo zavarovana oseba, ki uveljavlja storitve pri zasebnem izvajalcu, ki z zavodom za zdravstveno zavarovanje nima pogodbe o opravljanju storitev v breme zdravstvenega zavarovanja, lahko napotena k zdravniku javnega izvajalca in na podlagi te napotitve uveljavlja zdravstvene storitve pod enakimi pogoji, kot če bi jih uveljavljala na podlagi napotnice, tako imenovane zelene, ki jo poznamo vsi. Hkrati je izvajalcem zavod tudi pojasnil, kateri podatki so nujno potrebni za obravnavo tako zavarovane osebe pri javnem izvajalcu.

Situacija v praksi torej ni nova. Možnost uveljavljanja pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja na podlagi napotitve od zasebnega izvajalca v javno zdravstveno mrežo, na podlagi odločbe ustavnega sodišča torej obstaja že od, bom rekla, kar davnega leta 1998. Se pa je seveda v praksi izvajala neenotno. Uvedba tako imenovane bele napotnice tako ne vpeljuje drugačnih pravil ravnanja, temveč po mnenju zavoda omogoča bolj enotno obravnavo zavarovanih oseb.

Kot ste pravilno omenili, je Zavod za zdravstveno zavarovanje na svoji skupščini v decembru leta 2014, na katerem so nekateri opozorili, da bi lahko sistem bele napotnice pomenil tudi legalizacijo preskakovanja čakalnih vrst, in na osnovi te debate na skupščini se je zavod odločal, da naj o tem razpravlja najprej Upravni odbor zavoda, o tem zavzame stališče in šele potem ponovno razpravlja na skupščini. Zadnje informacije s seje Upravnega odbora zavoda so, da bo o tem ponovno sprejet sklep, da bo o beli napotnici ponovno razpravljal čez 3 mesece.

In zdaj še odgovor na drugo vprašanje. Kot ste pravilno ugotovili, je v skladu s koalicijskim sporazumom v programu naveden tudi zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju kot tudi priprava zakona o zdravstveni dejavnosti. Naj povem, da

priprava zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je načrtovana v letu 2015 in bo dokončno sprejeta v začetku leta 2016, je pa pogojena s predhodno celovito analizo izdatkov in pa oceno uspešnosti zdravstvenega sistema ter resolucijo nacionalnega programa. Takoj po tem zakonu bomo pripravili tudi predlog ... / znak za konec razprave/... javnosti. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sedaj bo gospa Marjana Kotnik Poropat, Desus, zastavila vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik.

Poslansko vprašanje naslavljam na spoštovanega ministra za infrastrukturo gospoda Gašperšiča.

Zaradi negotovega roka dokončanja rekonstrukcije regionalne ceste Ruše–Puščava, vas sprašujem, spoštovani gospod minister:

Kdaj bo naročnik del, Direkcije Republike Slovenije za ceste, v nadaljevanju DRSC, poskrbel za to, da bo izvajalec dokončal investicijo in s tem preprečil povzročanje nadaljnje škode na že zgrajeni infrastrukturi?

Za lažje razumevanje navajam naslednje. Investitor in nosilec projekta DRSC in Občina Ruše, kot sofinancer, sta v maju 2011 sklenila Sporazum o sofinanciranju o ureditvi druge etape regionalne ceste Ruše–Puščava skozi naselje Ruše. Pogodba, ki je bila marca 2012 na podlagi tega sporazuma sklenjena med izvajalcem, Cestnim podjetjem Ptuj, sofinancerjem Občino Ruše in naročnikom DRSC, določa dela, ki jih bo opravili izvajalec, vrednost pogodbenih del v višini nekaj več kot milijon 800 evrov, rok dokončanja del, ki bi naj bil 31. maj 2013 in tako dalje, da ne citiram vsega. Kasneje so bili k tej pogodbi podpisani kar štirje aneksi, s katerimi se je spreminjala pogodbeni cena ter rok za dokončanje del, ki se je seveda zamaknil v prihodnost, in projekt izgradnje še vedno ni končan. Zaradi nedokončane investicije se na že izvedenih delih povzroča nepopravljiva škoda, saj se pojavljajo usadi, posedajo se jaški in pokrovi vodovodnih ventilov in tako naprej. Občina izgradnje infrastrukture ne more predati namenu, kar posledično pomeni, da občina občanom ne more zagotoviti priključkov na novo infrastrukturo. Torej sprašujem vas, gospod minister, če lahko odgovorite:

Kdaj lahko pričakujemo, da bi se ta investicija nadaljevala in zaključila?

Hvala lepa. Hvala za vaš odgovor.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovana poslanka!

Na to vprašanje bom malo zapleteno odgovarjal. Namreč zgodovina tega projekta je res nekoliko bolj zapletena. Vsem je znano, da smo bili zaradi omejenih proračunskih sredstev tudi na tem projektu primoran gradbeni dela v decembru leta 2014 žal zaustaviti. Za ta projekt smo konec leta 2013 sklenili aneks za podaljšanje roka izgradnje do 30. maja 2014. Do izteka tega roka potem sredstva za dokončanje in izpolnitev pogodbene obveznosti niso bila dodeljena v proračunu. Zaradi tega smo potem že v aprilu 2014 pripravili nov aneks za podaljšanje roka do konca leta 2014, vendar pa ga na žalost Občina Ruše kot sofinancer ni podpisala. Tako je z dnem, 1. 6. 2014, pogodbeni rok po sklenjeni pogodbi in aneksu žal potekel. Objekt bi sicer lahko bil dokončan že do roka, 30. 11. 2013, če ne bi na zahtevo sofinancerja, to je Občine Ruše, ki je bil tudi naročnik projektnih rešitev, prihajalo med gradnjo do sprememb na urejanju komunalne infrastrukture. Celovita problematika je bila tako občini sicer že večkrat pisno razložena in tudi pojasnjena. V oktobru 2014 je Vlada Republike Slovenije z novim rebalansom proračuna sicer zagotovila sredstva za dokončanje nekaterih nujnih že ustavljenih del na podpisanih pogodbah in aneksih. Če bi Občina Ruše v maju 2014 sicer podpisala aneks, bi lahko tudi že v lanskem letu, torej konec leta 2014, ta investicijski projekt v celoti zaključili. V tem primeru pa mora Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo kot naročnik sedaj izvesti nov razpis, ko bodo sredstva v proračunu za leto 2015 zagotovljena, če jih bo moč zagotoviti seveda. Po potekli pogodbi bi bilo treba namreč zagotoviti za dokončanje teh del še nekaj manj kot 335 tisoč evrov. Sklenitev te pogodbe pa bo možno šele, ko bo rebalans proračuna za leto 2015 sprejet in veljaven, in če bodo finančni pogoji z rebalansom proračuna 2015 to dopuščali, bo možno vsa dela zaključiti okvirno do konca junija prihodnje leto. Tako da je zgodba, kot rečena, zapletena. Pogodba trenutno ni veljavna, če bodo sredstva v rebalansu to dopuščala, bo treba narediti nov razpis in potem ta dela dokončati. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala, minister, za ta odgovor. Jaz pričakujem, da se bodo stvari tako odvijale, da bomo res lahko prišli, kot ste pač povedali, do zaključka teh del in da se bo zadeva zaključila. Bile so pa res okoliščine take, da so pripeljale do vsega tega. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ja. Ne bom dajal besede ministru, pa tudi vas ne bom opozarjal. Moral bi vam jaz dati besedo najprej, ampak v redu. S tem smo zaključili prvi krog vprašanj poslank in poslancev.

Prehajamo na drugi krog vprašanj poslank in poslancev. Kot prvi bo vprašanje zastavil gospod Jani Möderndorfer, Zavezništvo, in sicer ministrici za okolje in prostor, gospe Ireni Majcen.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Hvala lepa. Lep pozdrav po vseh teh silnih urah še enkrat!

Moje vprašanje se nanaša na okoljsko agencijo oziroma predvsem na poročilo, ki ga je podala glede hrupa v Evropi, glede na to, da ugotavlja, da v letu 2014 več kot 125 milijonov Evropejcev trpi zaradi prekomernega hrupa. Ta hrup pa povzročajo naslednji dejavniki: cestni promet, sledijo železnice, letališča in industrija. Zakaj to omenjam? Predvsem zato, ker je razlika med državami v Evropi zelo velika. Največji onesnaževalci s hrupom so Belgija, Danska, Malta in Nizozemska. Med onesnaževalci, ki imajo tega hrupa najmanj, pa so Finska, Islandija, Norveška, Švedska in med njimi tudi Slovenija. Tisto, kar je v mojem poslanskem vprašanju, ministrica, za vas pomembno, je predvsem to, da smo v letu 2013 na predlog vašega takratnega predhodnika, ministra Dejana Židana, ki je takrat pokrival tudi ta resor, sprejeli zakon na podlagi Direktive 2002/49/ES, ki ureja hrup, ki je opredeljen kot nezaželen ali škodljiv zunanji zvok. Tisto, kar je za mene najbolj pomembno pri tem vprašanju, pa je, da vsi vemo, da smo takrat naredili veliko napako. Danes se sicer sprašujem, kdo je v resnici odgovoren za to, minister, ki je predlog predlagal, Državni zbor, ki je to sprejel, ali tisti, ki so ministru to podtahnili, govorim o ARSO ali pa o komurkoli drugemu. Zaključno vprašanje, ki bo naslovljeno na vas, bom pa še podal. Namreč, sprememba tega 94. člena je pomenila to, da nimamo več izjem pri hrupu, namreč, pri gradnji objektov. Spomnite se, da smo imeli pred kratkim nek problem, da neko veliko gradbišče zaradi tega spremenjenega zakona ni dobilo dovoljenja. Mene zanima predvsem to, namreč, ker na podlagi tega zakona v državi ne moremo več imeti velikih gradbenih jam, kjer bodo velike investicije, ki jih ta vlada napoveduje, in predvsem zaradi tega, ker ta investicija ne bo možna točno zaradi te spremembe. Jaz vem, da se je ta napaka ugotovila. Tudi vem, da se pripravljajo uredbe, ki je v razpravi, s katero me boste verjetno danes uradno seznanili.

Vendar me predvsem zanima naslednje:

Sprememba uredbe, ki bo sledila, kako boste torej ukrepali, da bo ta uredba in kdaj bo sprejeta na Vladi?

In drugo, kar je bolj pomembno, v nasprotju bodo tudi vsi zahtevki za investicije preprečeni.

Poleg tega pa še:

Kako mislite ukrepati, da se to ne bi več ponovilo?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za okolje in prostor, gospa Irena Majcen.

IRENA MAJCCEN: Hvala, predsednik, za besedo.

Spoštovani poslanec, gospod Möderndorfer! V vprašanju ste pravzaprav že nakazali vse postopke, ki so bili na ministrstvu v preteklih dveh letih. Res pa je, da se je uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju pripravila lani v mesecu septembru, bila dana v javno razgrnitev, kjer so se poleg tistih, ki si želijo, da bi se te mejne vrednosti spremenile na višje, v javni razpravi oglašali tudi tisti, ki pa želijo, da se ne bi. No, in prav zaradi razlag v smislu tega, kaj je v strokovnem pogledu dovoljeno in kaj ni, se je izkazalo, da niso bile izdelane ustrezne strokovne podlage. In ugotavlja se, da so mejne vrednosti v veliki meri različne med državami, tako se zanašati na nek predpis EU v sprejemanju te uredbe ni možno. Zato bomo, če že nismo šli v naročilo za ustrezne strokovne podlage, in v programu ministrstva za delo Vlade je seveda tudi sprejetje te uredbe, nekje jo imamo v časovnici do sredine leta. Ni pa samo tisto, kar pripravi ministrstvo, odločujoče, prav gotovo je v javni razpravi v takih primerih možno pričakovati zelo nasprotujoča si mnenja in je že sam sprejet zakon seveda kar velika omejitev. Namreč mi ugotavljamo, da so te mejne vrednosti in kritične vrednosti, ki so – te kritične vrednosti so možne v času gradnje seveda – še vedno nekoliko nizke za tiste, ki želijo v pri poslovanju ali pa pri gradnji dosegati to hitrost oziroma zagotavljati si ekonomično gradnjo. In v tem delu pa mislim, da do spremembe v tako kratkem času ne more priti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Na eno vprašanje, ki je bilo na koncu, mi še niste odgovorili. Kako boste ukrepali, da se to več ne bo ponovilo? Namreč vsak eksces seveda pogojuje tudi neke določene varovalke. Namreč, minister se je v Državnem zboru skliceval na to, da je treba z direktivo urejati kompleten zakon in seveda veste, kadar se to reče, vse tukaj utihne. V resnici pa vsi vemo, da temu ni tako. Mene zanima predvsem naslednje. Vi ste videli pred kratkim, da za Bežigradom se, recimo, ne more zgraditi bežigradski stadion, da imamo propadli projekt Emonika, ki takega dovoljenja tudi ne bo dobil.

In mene zanima glede na to, da ne bo v doglednem času še ta uredba sprejeta:

Kako lahko investitorji pridejo do takšnih projektov, ker verjamem, da stojijo?

In drugo, kar je meni bolj pomembno, ARSO je izdajal odločbe za projekte, katere zdaj enostavno ne izdaja več zaradi okoljskega

poročila. Zato me zanima glede na to, da vem, kako nastajajo takšni predlogi zakonov:

Kdo v ARSO je dal takšen predlog, ki je v resnici na škodo Republike Slovenije?

In takega je treba pri priči eliminirati. O teh varovalkah govorim. Eliminirati v smislu, da ne more več opravljati tega dela in predlagati nezakonite ali pa škodljive procese v Državnem zboru. In, žal mi je ministrica, ampak to je zdaj pod vašo jurisdikcijo, vem pa, da ste to vse skupaj podedovali.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen.

IRENA MAJCCEN: Spoštovani poslanec, jaz nisem prepričana, da so te vaše trditve verodostojne v smislu, da je nekdo iz ARSO nekaj predlagal. To pač povem zaradi številnih delovnih procesov, ki se sedaj odvijajo na ministrstvu in v postopkih prenosa direktiv, prenosa direktiv, seveda ARSO tega ne počne. Če pa imate vi, bi rekla, kakšno osebo v mislih, bom to tudi sprejela, da mi to poveste, bom potem ustrezno urgirala. Namreč okolje je ena tistih dobrin, ki je v zadnjih letih posebej varovano tudi s številnimi nevladnimi organizacijami. Njihovo dejavnost, njihovo delo, njihovo zavzemanje ne samo v primeru hrupa, gre seveda za številne druge primere, na ministrstvu redno obravnavamo in jim tudi prisluhnemo. Je pa seveda še vedno možnost, da potem poslanci odločite na podlagi vaše politične volje. Ministrstvu pa nekako prepričati, da se srečuje s temi nevladnimi organizacijami, upošteva njihove pripombe v manjši ali višji meri, je pa seveda naloga našega ministrstva. Tako da, kako v nadalje prepričati ekscese, strinjam se z vami, res je na našem ministrstvu kar nekaj predpisov, kjer je pri prevzemanju uredbe iz evropskega pravnega reda, bilo zapisano strožje pravilo, kot je v Evropski uniji. S temi uredbami se bomo srečevali med dela v prvi polovici dela. Meni je tudi žal, da je tega toliko in da je pravzaprav poslovanje številnih organizacij – v tem primeru konkretnem, ko govoriva pa o hrupu, gre pa za gradbene izvajalce – tako otežkočeno. Tega dejstva, tega problema se zavedamo in ga bomo poskušali ne samo na tem področju, ampak na številnih področjih odpraviti. Je pa seveda pri vsakdanjem delu, bi rekla, v smislu sprejemanja aktov potem tudi Državni zbor tisti, ki v končni fazi pri zakonih sprejema ureditve. In meni je tudi žal, da je do te napake prišlo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj pa bo dr. Franc Trček, Združena levica, zastavil vprašanje ministrici za zdravje gospe Mariji Milojki Kolar Celarc.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovani kolegice in kolegi! Spoštovana ministrical!

Na pretekli redni seji Državnega zbora sem spraševal predsednika Vlade, če se zaveda naraščajočih razlik v kvaliteti življenja med posameznimi predeli, regijami Slovenije. Govoril sem o tem, kako neko dejstvo, kje bivate, vpliva na vašo kvaliteto življenja. Danes bi nek lokalni problem iz meni bližnjega okolja povedal, primer problematike nujne medicinske pomoči v tako imenovani enoti B največji v Sloveniji, ki pokriva prebivalce občin in območje Makole, Oplotnica, Poljčane in Slovenska Bistrica. Zakaj? Ker ta problem kaže, da lokacija vašega bivanja lahko dobesedno vpliva tudi na to, ali boste preživeli ali ne. Financiranje nujne medicinske pomoči se ureja na državni ravni, sistem enot A, B, C je preživet. V konkretnem primeru največje enote v Sloveniji, ki pokriva območje vse do Ruške koče na Pohorju, se je zaradi varčevanja zgodila situacija, da ko gre enota nujne medicinske pomoči na teren, so vrata zdravstvenega doma zaprta, saj imajo priznanega le enega zdravnika, ki je sočasno na terenu in dežuren v zdravstvenem domu, enega medicinskega tehnika, voznika reševalnega vozila in voznika reševalnega vozila, ki je tudi medicinski tehnik. Občine očitno nimajo več denarja za plačevanje, bom rekel plačevanje nadstandarda, še enega medicinskega tehnika. Gre za problem, na katerega neuspešno opozarjajo že tam nekje od leta 2010. Ministrstvo jim svetuje, naj počakajo do jeseni, ko bo vzpostavljena mreža urgenc.

Spoštovani zbor, verjetno vam je jasno, da ogrožena življenja ne morejo čakati do septembra ali oktobra letošnjega leta, saj se, citiram, "možnost uspešnega oživljanja ...", citiram vodjo te reševalne službe nujne medicinske pomoči v Slovenski Bistrici gospo Alenko Antolinc Košak "... vsako minuto zmanjša za 10 %."

Gospa ministrica, sprašujem vas:

Kaj boste nemudoma storili, da teh približno 35 tisoč oseb ne bo več tretjerazrednih državljanek in državljanov s sistemsko ogroženimi življenji?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za zdravje gospa Marija Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za vprašanje. Lepo pozdravljeni vsi še enkrat!

Moram reči, da sem prav vesela vašega vprašanja, ker to vprašanje tudi dokazuje, da je reorganizacija službe nujne medicinske pomoči v Sloveniji nujno potrebna in da je sedanja ureditev, kot ste že sami rekli, zastarela in preživeta. Vendar pa to ne pomeni, da bi bila s tega vidika življenja ogrožena. Kot verjetno veste, v Sloveniji s pomočjo EU sredstev gradimo 9 urgentnih centrov oziroma 10. En center je že bil izgrajen in je že v svoji funkciji, to je v Brežicah. 9 jih bomo dokončali v letošnjem letu in jih bomo skupaj s tako imenovanim dispečerskim centrom, o katerem

se v Sloveniji pogovarjamo že zadnjih 20 let in ki je velika pomanjkljivost organizacije nujne medicinske pomoči, uspeli vzpostaviti in aktivirati tudi v letošnjem letu. Delovna skupina, ki sem jo imenovala za pripravo analiz, podlag podatkov in ki pripravlja nov pravilnik, ta pravilnik bo sprejet v marcu letošnjega leta in bo urejal v celoti na novo organizacijo in financiranje nujne medicinske pomoči. Naj povem, da ga pripravljajo priznani strokovnjaki iz prakse. In naj omenim, da je bila ravno gospa zdravnica, ki ste jo omenjali, tudi članica te delovne skupine, ki je s svojimi izkušnjami pripomogla tudi k bodoči organizaciji in organiziranju te pomoči. Naj dodam še, da bomo istočasno vzpostavili dispečersko službo. Zakaj? Zaradi tega, ker je ta služba oziroma dispečerski center tako zelo pomemben, ker bo zagotovil, da bo z enotnim pregledom pozicije interventnih reševalnih vozil na enem samem ekranu na enem mestu tako, da bo v primeru klica nujne medicinske pomoči možno takoj vpoklicati reševalno vozilo in tisto ekipo, ki bo najbližje osebi, ki to nujno pomoč potrebuje. V tem dispečerskem centru bosta na voljo zdravnik in diplomirana medicinska sestra, ki bosta odgovarjala na vprašanja in ki bosta tudi iz prve informacije znala pravilno oceniti, kakšno pomoč potrebuje pacient na terenu in zaradi tega poslala pravilno vozilo in pa usposobljeno pravilno ekipo za to pomoč. Ministrstvo za zdravje je seznanjeno z razmerami v Slovenski Bistrici, ki pa po naših informacijah glede na to, da je tudi gospa zdravnica sodelovala v tej ekipi, je ena izmed boljših organizacij nujne medicinske pomoči v tej državi. Zagotovim vam lahko s tega mesta, da se bo s to organizacijo do konca letošnjega leta izboljšalo stanje v celotni Sloveniji, s tem seveda tudi v Slovenski Bistrici, da se bo ta služba okrepila, izvajala se bo triažna služba, kjer bodo bolniki razporejeni glede na svojo triažno kategorijo, kar pomeni na zahtevnost zdravstvenega stanja bolnika. Bolniki, ki bodo življenjsko ogroženi, bodo takoj obravnavani. Tisti, ki lahko počakajo, bodo počakali, o tem bo seveda odločila strokovna oseba. V novem sistemu se namreč ne bo moglo zgoditi, da bolnik pride pred zaprta vrata, recimo, zdravstvenega doma, ker je splošni zdravnik lahko nekje na kraju nesreče in na nekem drugem urgentnem obisku, zato ker bo tam vedno usposobljen zdravstveni delavec, ki bo poskrbel za sprejem bolnika in njegovo triažo. Zato bo dobro organizirana mreža reševalnih vozil z dispečersko službo nam vsem zagotavljala boljše dostopne čase za življenjsko ogrožene bolnike. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahtevo za dopolnitev odgovora ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala na odgovoru.

Me veseli, da se bo vse to zgodilo, ampak zdi se mi, da en bistveni del mojega vprašanja ste nekako preslišali. Do konca

letošnjega leta. Kaj pa v vmesnem času? V vmesnem času bodo pa ta vrata zdravstvenega doma zaprta. Govorim o zaposlitvi enega medicinskega tehnika, včasih smo v šali rekli medicinskega brata ali pa medicinske sestre, če to zdaj traja do konca leta, verjetno govorimo tukaj o bruto nekje cirka 20, recimo, 25 tisoč evrov. Kaj se bo zgodilo, gospa ministrica, če se vam bo zgodil primer kot v Brežicah? Vi boste objektivno odgovorni za to, da je nekdo umrl. In še neka druga zadeva. V bistvu dve zadevi. Ena zadeva, govorite o devetih urgentnih centrih, zdaj ne vem, mediji lažejo ali ne – jaz imam tudi samo 24 ur dan, ne morem vse preverjati na terenu pri informatorjih –, piše se, aha, center v Brežicah je začel funkcionirati, ampak še ne funkcionira v celoti, saj še niso sprejeti ustrezni predpisi. Mislim, pa saj niso ti centri padli iz kinder jajčka, saj se je vedelo, da se bodo zgradili. Zakaj ni še ustreznih predpisov, verjetno ste to podedovali, ampak ne vem, zaprite ljudi v klet za 14 dni, pa naj spišejo, bom rekel, nekako ustrezne predpise. Upam, da boste v kratkem rešili tudi na naši strani Trojan nujno helikoptersko reševanje, ki ga še vedno nimamo, čeprav plačujemo, bom rekel, iste dajatve kot na tej strani Trojan, kjer imajo nujno helikoptersko reševanje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za zdravje, gospa Marija Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo.

To ni točno, da ni predpisov, ki bi urejali nujno medicinsko pomoč. Veljajo vsi obstoječi predpisi in ravnanja. Jaz pa govorim o celoviti prenovi in reorganizaciji nujne medicinske pomoči po tem, ko bo vseh 10 urgentnih centrov spravljeno v svojo funkcijo, skupaj z dispečerskim centrom, ki bo na enoten način povezal vseh teh 10 urgentnih centrov. In to, da so vrata zdravstvenega doma v Slovenski Bistrici po zagotovitvi gospe Alenke Antolinc Košat, ki je bila v delovni skupini, ni točna oziroma se ne more zgoditi, ker veljajo ravno tako pravila, sedanja, za nujno medicinsko pomoč in so v vseh zdravstvenih domovih zagotovljene dežurne službe, ki poskrbijo za te nujne klice.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Ja, malo ga bom moral zlorabiti. Zdaj ne vem, nekdo laže. Bom preveril pri sami gospe zdravnici, ki jo osebno poznam, bom preveril tudi pri Večeru, našem lokalnem dnevniku, upam, da ne lažejo, če lažejo, bom zelo zgrožen. Seveda pa predlagam v skladu s poslovnikom razpravo na to temo in upam, da bomo to izglasovali, navsezadnje upam, da je tudi koaliciji v interesu, da zaradi

takšne birokratske šlamastike v Sloveniji ljudje ne umirajo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker ste podali veljaven predlog, ne gre za zlorabo poslovnika, zato bo o vašem predlogu Državni zbor odločil jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj.

Zdaj pa bo dr. Vinko Gorenak, SDS, zastavil vprašanje ministru za obrambo gospodu Janku Vebru.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Čas je dragocen, bom zelo kratek, minister, spraševal sem po politični uravnoteženosti inšpektorata za obrambo. Namreč, organi v sestavi so organi v sestavi prav zato, da so, bom rekel, neodvisni, da delajo enakopravno, korektno, v skladu z zakoni.

Zanimalo me je:

Kako je z Inšpektoratom za obrambo?

Namreč inšpektor je kaznoval gospoda Dežmana, ki je plačal kazen, ker je nosil nek znak od Teritorialne obrambe, kar je vse v redu in zakonito.

In sem spraševal, kako pa je z Dražgošami, tam vidimo pa celo orožarno:

Ali inšpektor tudi tam kaj ukrepa?

Saj sem tudi napisal. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za obrambo gospod Janko Veber.

JANKO VEBER: Predsednik, hvala za besedo in tudi hvala za vprašanje dr. Vinko Gorenak.

Seveda, če smo korektni, vprašanje, ki je bilo pisno postavljeno, se glasi nekoliko drugače. Tri vprašanja ste postavili, ampak glede na vaše vprašanje, ki ste ga podali, lahko povem, da je inšpektorat povsem neodvisen organ in dela v skladu z zakonodajo, za katero je odgovoren, na podlagi katere je tudi organiziran. Prav nobene razlike ni, ali je to, ne vem, nekdo, ki je kršil zakonodajo, udeležen, recimo, na kakšnem srečanju, ki ga organizira ena politična stranka ali druga, to nikakor ni kriterij. Torej, kriterij Inšpektorata za obrambo je dejansko spoštovanje zakonodaje in tudi varovanje ugleda Slovenske vojske. Na podlagi prijave, ki je bila posredovana tudi v primeru gospoda Dežmana, je preveril vse dejanske razmere oziroma stanje, ki je bilo ugotovljeno, in tudi izrekel ustrezno kazen.

Glede Dražgoš, ki ste jih omenjali, ravno tako, prijava je prišla, na podlagi pisma, ki ga je gospod Dežman naslovil na ministrstvo oziroma na inšpektorat, in je tudi ta v obravnavi.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Jaz sem v bistvu zadovoljen s tem, kar ste rekli, če je zadeva v obravnavi. Vas bom pa

naslednji mesec vprašal, kakšni so rezultati. Tako, da že vnaprej povem.

Pa eno prijavo vam bom dal, ker imate tule eno, pa štejte to kot prijavo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: To sicer ni v skladu s postopkovnikom ... Ja, ni dopolnitev. Prav. Gremo naprej.

Gospod Danijel Krivec, SDS, bo zastavil vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Lep pozdrav ministrski ekipi, še posebej ministru Gašperšiču in vsem kolegom in kolegom, ki še vztrajate!

Ministra sprašujem v zvezi s Pravilnikom o znakih državne pripadnosti, registrskih in drugih oznakah na civilnih zrakoplovih, ki je bil sprejet in je začel veljati 7. 1. 2015. Gre namreč za precej perečo zadevo, ki se je pojavila z uveljavitvijo tega pravilnika, na kar je bilo ministrstvo opozorjeno tudi že v predhodnih dopisih in v pripravi tega pravilnika. Tudi odgovori s strani ministrstva so bili, da bodo v pripravi tega pravilnika upoštevali te pripombe, ki so jih posredovali zainteresirani uporabniki, predvsem govorimo o jadralnem padalstvu in jadralnem zmajarstvu.

Zanima me:

Kako bo minister razrešil to zagato, kajti ta pravilnik s to uveljavitvijo te nove obveze o registraciji teh plovil namreč posega precej rigorozno na to področje, treba pa je tudi povedati, da take zahteve ne uvaja oziroma ne izvaja nobena evropska država, na kar je bilo ministrstvo tudi opozorjeno s strani mednarodne organizacije, ki se ukvarja s prostim letenjem z zrakoplovi?

Ta direktiva oziroma ta pravilnik, na katerega se sklicuje ministrstvo, tudi nima nobene podlage v evropskih direktivah. Po mojem skromnem mnenju tudi v zakonu o letalstvu zelo težko najde oporo. Gre pa za precej neugodno stvar, ki predvsem prizadene tista območja, v katerih se odvija ta dejavnost. Predvsem govorimo o padalcih in zmajarjih. Pred seboj imam izračun, ki govori za Posočje o izpadu cirka milijon in pol evrov iz naslova turističnega dotoka s strani teh gostov, enako tudi za Goriško območje cirka milijon, da ne govorimo o drugih območjih Slovenije. In to zaradi enega pravila, na katerem nekdo na upravi trmasto vztraja navkljub temu, da nima v Evropski regulativi praktično nobene opore. Pa kot pravim, tudi Zakon o letalstvu, ki je bil sprejet 2010, nima neke podlage, sklicuje se na 78. alinejo 17. člena, kjer govori o tem, da so zrakoplovi vsaka naprava, ki lahko leti, se lahko obdrži v atmosferi zaradi reakcije zraka. Vse ostale diktacije ne podpirajo tega pravilnika.

Zato sprašujem ministra:

Kako bo ukrepal?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsednik, za besedo. Spoštovani poslanec gospod Danijel Krivec, hvala tudi za postavljeno vprašanje.

Res je, kar pravite, da ta obveznost nekako ni utemeljena s kakšnimi evropskimi predpisi oziroma direktivami, vendar pa po mnenju naših strokovnih služb obveznost predstavlja, je utemeljena s samim zakonom, kjer govori o obvezni registraciji zrakoplovov, kot ste že sam omeni. V ta namen je potem Ministrstvo za infrastrukturo konec lanskega leta izdalo omenjeni pravilnik o znakih državne pripadnosti registrskih in drugih oznakah na civilnih zrakoplovih. Ta pravilnik tako med drugim določa tudi, da morata biti na jadralnem zmaju in na jadralnem padalu nameščeni oznaki državne pripadnosti in registrska oznaka. Z vzpostavitvijo teh evidenc želimo namreč zagotoviti dostop do relevantnih podatkov o lastništvu letalne naprave, kajti nadzor nad izvajanjem letenja s temi letalnimi napravami bo tako lažji in posledično učinkovitejši. Nadzor pa je po našem mnenju ključni dejavnik pri izboljšanju letalske varnosti pri letenju z jadralnimi padali in jadralnimi zmaji, kajti v zadnjih letih je v izrednem porastu število nesreč iz kategorije jadrlnih letalnih naprav. S predstavniki Letalske zveze Slovenije in Zveze za prosto letenje Slovenije smo v preteklem opravili po mojem mnenju konstruktiven sestanek, na katerem smo se pogovarjali o tej problematiki, kaj pravzaprav to pomeni za njeno izvajanje. In na tem sestanku smo predlagali dve možnosti za rešitev nastalih okoliščin, ki sta v padalski in zmajarski skupnosti vzbudili veliko nasprotovanj. Tako bomo na ministrstvu v naslednjih dneh sprejeli odločitev, da bomo bodisi spremenili pravilnik v delu prehodnih določb in podaljšali rok za uveljavitev tega pravilnika predvidoma do konca letošnjega leta. V tem času pa se bo Letalska zveza Slovenije ustrezno pripravila in vzpostavila evidenco letal in naprav, govorim zdaj o evidenci, ne več, da bi bila zahtevana potem tudi oznaka na napravah. Druga možnost pa je razveljavitev pravilnika v celoti, pod pogojem, da Letalska zveza Slovenije in Zveza za prosto letenje v najkrajšem možnem času tudi utemeljeno predstavi vzroke za takšno raven nesreč z jadralnimi padali in jadralnimi zmaji v Sloveniji v zadnjih letih. Želeli bi namreč strokovno utemeljitev, kje tičijo vzroki za nesreče, oziroma se želimo prepričati, da niso vzroki v tehničnem stanju letalnih naprav. Letalska zveza Slovenije se mora namreč po našem mnenju aktivno vključiti v analizo podatkov o številu nesreč, o vzrokih zanje, predlagati ukrepe za odpravo vzrokov in tudi predlagati način nadzora nad tehnično brezhibnostjo teh naprav. Skratka, to so zadeve, ki bi jih želeli urediti. In, kot rečeno, v naslednjih dneh se bomo odločili, v sodelovanju z letalsko stroko, kako bomo to uredili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora, gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za ta del odgovora.

Sicer sem pričakoval neko bolj konkretno zavezo ministrstva oziroma ministra, da se bo opredelil do tega malo butastega pravilnika, no. Upam, da ste si ga prebrali. Sam sem ga kar podrobno pogledal in tudi zakon še enkrat pogledal, ampak če vi na osnovi tega, kar so vam napisali, zahtevate to izvajanje, to pomeni, da vsi tujci, ki pridejo v Slovenijo, morajo registrirati svoje padalo, nalepiti na to padalo državno oznako, kar ne zahteva nobena država v Evropski uniji in še marsikje na svetu. Kam bodo ljudje namestili neko oznako na padalo, mislim, to je nonsens od nonsensa. Če pa pogledate še pravilnik pa tiste tabele, ki ste jih napisali, kjer niti padal ni opredeljenih, se pravi, da priloga in pravilnik ne gresta skupaj. Po drugi strani, če se sklicujete na Zakon o letalstvu, ki govori o zrakoplovih in ima neke izjeme, če uveljavljate oznake, potem morate uveljavljati tudi vse ostale zahteve iz zakona. Kako vam to strokovnjaki lahko pripravijo, samo en delček, in se sklicujejo na zakon, kje so zahteve glede opreme za komunikacijo. Kako boste izpolnili zahtevo glede dokumentov o zrakoplovu? Kam bodo to v padalu dali? To so res butnskale v tej zgodbi. In vi ste na nek način odgovorni in morate to urediti. V nasprotnem primeru verjamem, da bodo vsa ta območja, kjer bo prihajalo do izpada dohodka, ravno v trenutku, ko vsi govorimo, da je treba čim bolj spodbujati neke gospodarske subjekte, da na nek način pridobimo neka tuja vlaganja oziroma obiske turistov in tako naprej. Bo nekdo tožil državo, zato ker je sprejela tako neumen pravilnik, da zdaj nimamo določenega segmenta turistov na našem območju. Jaz pričakujem, da v roku enega meseca ta pravilnik umaknete in ga razveljavite. V nasprotnem primeru bomo pač ukrepali na drug način, kajti dejansko ni v skladu ne z evropskimi direktivami niti z zakonom.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Kot rečeno, odločitev o tem, kako bomo postopali pri odpravi ali pa spremembi tega pravilnika, bo sprejeta v naslednjih dneh. Še enkrat bi želel poudariti, da želimo zagotoviti vzpostavitev neke evidence in to bomo naredili na način, ki je primerljiv tudi z ureditvami v evropskih državah, tako da bo vzpostavljena neka sledljivost o tem, kdo je lastnik kakšne letalne naprave. Namreč, ti podatki pri proizvajalcih padal in zrnajev so na voljo in v bistvu želimo torej te evidence vzpostaviti. Verjetno pa bomo odstopili od tega, da se te oznake in registracijske označbe na same te

letalne naprave nameščajo. Kajti tako, kot ste rekeli, tega tujci ne bodo počeli in bi bilo potem nesmiselno to zahtevati od naših letalcev. Skratka, jaz računam, da bomo z Letalsko zvezo Slovenije in Zvezo za prosto letenje dosegli nek ustrezen dogovor, kako bomo to področje na ustrezen in tak ne preveč birokratski način ustrezno uredili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj pa bo gospa Janja Sluga, SMC, zastavila vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala, predsednik, za besedo. Spoštovani ministrice, ministri, kolegi poslanci!

Ministrico za okolje in prostor, gospo Ireno Majcen sprašujem v luči socialne problematike Zasavja, vsi smo z njo seznanjeni, v luči likvidacijskega postopka v Termoelektrarni Trbovlje, vse več je brezposelnosti v celotnem Zasavju, predvsem pa v občini Trbovlje, zato sprašujem:

Kako daleč so postopki prenosa koncesij za upravljanje z vodami za projekte hidroelektrarn na srednji Savi,

Ali je pogodba pripravljena?

Kako hitro bi bila podpisana ?i

V kakšnem času lahko pričakujemo premike pri projektu izgradnje hidroelektrarn na srednji Savi, ki bi lahko Zasavcem ponudila kar veliko število delovnih mest?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja ministrica za okolje in prostor gospa Irena Majcen.

IRENA MAJCCEN: Spoštovani gospod predsednik, hvala za besedo! Spoštovana poslanka, gospa Janja Sluga!

Vprašanje, ki ste mi ga zastavili, je precej vezano na tistega, ki ima že podeljeno koncesijsko odločbo. Do podpisa koncesijske pogodbe še ni prišlo, kar pomeni, da se je v primeru prenosa koncesije treba na ministrstvu obrniti tako za vlogo tistega, kateremu je koncesija bila podeljena, kot tudi tistega, ki bi jo morebiti prevzel. Da pa ne bi bil zdaj, tako bi rekla, ta suhoparen odgovor, bi jaz vseeno nekaj stvari povedala, če se pa bo zdelo kaj, pa lahko še potem razdelava. Namreč, za območje srednje Save je že od leta 2005 Holdingu slovenskih elektrarn podeljena koncesija za rabo vode, zaradi izrabe energetskega potenciala. Koncesija je bila podeljena z odločbo brez javnega razpisa obstoječemu imetniku koncesije na delu vodnega telesa zgornje Save – to je bil takrat ta Holding slovenskih elektrarn – na podlagi njegove pobude za povečanje obsega proizvodne električne energije na reki Savi. Uredba je bila izdana leta 2004, odločba pa 2005, koncesijska pogodba pa še do danes ni bila sklenjena, zaradi česar koncesijsko razmerje še ni v celoti sklenjeno. Zdaj, v tej

koncesijski pogodbi se seveda določajo tudi obveznosti ali koncedenta ali koncesionarja, ki so na nek način sproducirane seveda od občin, ki ležijo v tem območju. Torej, koncesijska pogodba, ki jo skleneta koncedent, to je Vlada Republike Slovenije, in koncesionar, je bila v medsebojnih usklajevanjih konec leta 2015 s koncesionarjem že v celoti načelno usklajena. MOB je besedilo koncesijske pogodbe že tudi medresorsko uskladal z vsemi resorji, razen z Ministrstvom za finance in usklajevanje se je ustavilo januarja 2014, ker je bilo ugotovljeno, da ni dovolj finančnih sredstev za izgradnjo potrebne cestne infrastrukture, in sicer gre za povezovalno cesto Zidani Most–Hrastnik, ki so jo pogojevale tudi lokalne skupnosti.

Dogovor o sodelovanju ter medsebojnih pravicah in obveznosti za izgradnjo hidroelektrarne Suhadol, hidroelektrarne Trbovlje in hidroelektrarne Renke, ki je spremljajoči dokument k podeljeni koncesiji, ki ga zahtevajo lokalne skupnosti. Sklepajo ga Vlada, koncesionar in lokalne skupnosti, na območju prvih petih hidroelektrarn, ki se bodo gradile, nastale zaradi zadostitve zahtevam lokalnih skupnosti, da jim pripada enak položaj, kot ga imajo lokalne skupnosti pri gradnji hidroelektrarn na spodnji Savi, ki poteka na podlagi posebnega zakona z namenom, da se bodo z umeščanjem, gradnjo in z delovanjem s hidroelektrarno povezane vsebine urejale s posebnim dogovorom. Po drugi strani pa se sklepanje koncesijske pogodbe ni nadaljevalo tudi zaradi tega, ker je koncesionar izjavil, da glede na sedanjo situacijo, ko so določena območja Nature 2000 na srednji Savi do Kresnic, kjer bi naj bila prisotnost sulca, zaradi česar država ne more garantirati koncesionarju, da bo lahko gradil verigo desetih pretočnih hidroelektrarn, ampak je velika verjetnost, da bo treba uporabiti druge tehnologije in ne bo mogoče zgraditi vseh desetih hidroelektrarn. Tako da delu tega prenosa koncesije, kot sem povedala, se je treba na ministrstvu obrniti z obeh strani, bomo intenzivno se posvetili tej nalogi, če bo nam zastavljena. Ko pa imamo, bi rekla, tistega koncesionarja, ki bi morebiti pristopil h gradnji hidroelektrarn, pa je seveda vse zopet odvisno od njega, ampak če intenzivno pristopi k zahtevi po izvedbi državnega prostorskega načrta, če zagotovi tudi sredstva za pripravo investicijske dokumentacije, potem je, bi rekla, ta sprejem DPN lahko tudi v roku, eno leto se mi zdi zelo skrajšano, ampak v letu in pol, v dveh letih je pa to tudi realno. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora gospa Janja Sluga.

JANJA SLUGA (PS SMC): Jaz imam tukaj tudi en dokument, in sicer pridobljen s strani OREZ, v katerem piše, da je bil na seji OREZ že leta 2012 sprejet sklep s stran zasavskih županov HSE in tudi SRES, v katerem so se dogovorili že

oni oziroma dosegli neko soglasje za prenos te koncesije. Tako da to v bistvu čisto ne drži, da ni bilo na ministrstvu nobene pobude z njihove strani. Ta pobuda je bila že v letu 2012.

Bi pa dopolnila svoje vprašanje tudi s tem, kot veste je bil za hidroelektrarne na spodnji Savi sprejet poseben zakon, pa me zanima:

Kakšno je vaše mnenje, ali ne bi bilo smiselno tudi za hidroelektrarne na srednji Savi sprejeti posebnega samostojnega zakona, ki bi omogočal, da se projekt spelje na daljše časovno obdobje, poleg tega pa se tudi nadaljuje čez štiri leta, ko se bo zamenjala vlada, pa to potem za tak projekt ne bi bila več ovira?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za okolje in prostor, gospa Irena Majcen.

IRENA MAJCEN: Hvala.

Jaz odkrito priznam, da ne vem, kakšen dogovor imate vi. V glavnem, na našem ministrstvu je bilo poizvedb o tem prenosu koncesije že kar nekaj, tako da si jaz ne znam razlagati, da bi jaz ne imela prave informacije, da te vloge, takšna kot mora biti – sem povedala, mora jo dati koncesionar, mora soglašati s prenosom koncesije in mora biti nek novi koncesionar, ki bi bil pripravljen koncesijo prevzeti –, take vloge pri nas uradno ni.

Kar se tiče priprave zakonodaje je seveda stvar razmisleka, odločitve. V smislu izvedbe investicij pa so seveda zdaj nekoliko drugačni časi, kot so bili takrat, ko se je sprejemal Zakon o spodnji Savi. Ni pa nič narobe, če se sprejme tudi zakon za izvajanje teh investicij.

Strinjam se, da je za ta območja Trbovlje, Hrastnik, Zagorje nujno pospešeno pripraviti neke nove možnosti za zaposlitve. Hidroelektrarne so velika možnost v razvoju krajev, tudi na okolje bi najmanj negativno vplivale, vendar je pri iskanju ustreznega investitorja treba zagotoviti vse, da do ne samo prenosa koncesije pride, ampak da se seveda poišče investitorja, ki bo sposoben investirati v projekte v smislu sprejemanja državnih prostorskih načrtov. Tukaj se mi zdi nujno povezovanje tako z Ministrstvom za infrastrukturo kot seveda v nadaljevanju v celotni vladi, kajti državne prostorske načrte pač v zaključni fazi seveda Vlada tudi potrjuje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Žan Mahnič, SDS, bo zastavil vprašanje ministrici za notranje zadeve mag. Vesni Györkös Žnidar.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovana ministrica, poslanke in poslanci!

Spominjam se 19. decembra leta 2014, ko smo imeli redno decembrsko sejo Državnega zbora. Bil je petek. In razpravljali smo o noveli Kazenskega zakonika, ki ga je v proceduro vložila Slovenska demokratska stranka. Pripravili smo nov 111.a člen, ki po resoluciji Združenih narodov številka 2178 inkriminira dejanja v zvezi s tujimi terorističnimi bojovníki, financiranjem, odhodom na bojišče, rekrutacijo in pa tako naprej. Takrat je koalicija ta naš predlog zavrnila, v Slovenski demokratični stranki smo opozarjali, kaj islamska država pomeni za Evropo. Več kot 3 tisoč 500 bojovníkov je trenutno že tam, nekateri so se že začeli vračati. Opozarjali smo, kaj se bo začelo dogajati po vseh evropskih mestih, vendar ste nekateri gledali samo z začudenjem, nekateri ste se spraševali, da verjetno ne vemo, kaj govorimo. In kaj se je zgodilo? Zgodil se je 7. januar 2015, teroristični napad na Charlie Hebdo. In od takrat naprej so se stvari spremenile. Države pospešeno pripravljajo nove zakonodaje, pripravljajo ostrejšje ukrepe. Recimo, za Belgijo: med ukrepi so krepitev boja proti radikalizaciji v zaporih, izrecna uvrstitev potovanja v tujino s terorističnimi nameni med kazniva dejanja in razširitev nabora razlogov, zaradi katerih lahko nekam nekemu odvzamejo belgijsko državljanstvo ali mu začasno odvzamejo potni list. Tudi nemška kanclerka Angela Merkel se je zavzela za ostrejšje ukrepe, zaostritev prepovedi potovanj za osumljene džihadiste, kmalu bo zaostрила tudi kazni za financiranje terorizma. V Avstriji so sprejeli ukrepe, prepoved oziroma prevod Korana, izrecna prepoved vsem mladoletnim potovanjem iz države, če tega ne odobrijo starši, preprečili so financiranje in zamrznili bančne račune nekaterih skupnosti oziroma društev in tako naprej. In sprašujem se, kje je tukaj Slovenija. Očitno je po mnenju vlade, vladajoče koalicije dovolj Kazenski zakonik iz leta 2008, medtem ko druge države inkriminirajo vsa druga dejanja.

Zato vas, gospa ministrica, sprašujem:

V katerem členu so inkriminirana pripravljalna dejanja in kje je napeljevanje?

Ali ima policija pooblastila po trenutnem kazenskem zakoniku, da prepreči odhod slovenskih državljanov na bojišča Islamske države?

Ali ima policija pooblastila, da prepreči prehod posameznikov čez slovensko ozemlje, ki so napoteni na bojišče Islamske države?

Ali ima policija pooblastila, da preganja tiste slovenske državljane, ki se vrnejo iz bojišč v Siriji in Iraku?

Kakšne ukrepe, če sploh, nameravate sprejeti v prihodnje?

Hvala za odgovor.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: odgovarja ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Hvala za besedo, gospod predsednik.

Spoštovani gospod poslanec Mahnič, jaz do neke mere zelo pozdravljam to vašo zavzeto angažiranost na področju tematike boja proti terorizmu, vendar pa ugotavljam, da vse, kar vi poveste, lahko ima negativne posledice v odnosu do percepcije varnosti v državi, zato morate biti zelo previdni in tudi zelo strokovno podučeni, ko govorite o teh temah. Namreč, v tem kontekstu me zelo zanima, v oziru glede na vaše izjave izpred nekaj dni, od kod vam ideja, da jaz naj ne bi vedela, da sem članica Sveta za nacionalno varnost, glede na to, da vi ste vendarle poslanec in ljudje so zelo občutljivi na to, kar vi govorite. Torej glede na to, da vi to zatrjujete, pomeni, da se vi uradno sploh niste podučili, koliko sej SNAV je bilo opravljenih v preteklem letu od nastopa nove vlade do danes, kdo so člani in ali so ti člani sploh bili prisotni na sejah SNAV. Če bi vi to svojo, spoštovani gospod poslanec, domačo nalogo opravili, bi vi hitro ugotovili, da so do sedaj bile opravljene tri seje SNAV, da so vsi člani bili prisotni, med temi člani sem tudi jaz bila kot ministrica za notranje zadeve. Razen če vi morda mogoče sumite, da jaz trpim zaradi motenja spomina.

Kar se pa tiče vašega današnjega vprašanja. Tudi jaz zelo spremljam vaše izjave in tudi zelo pozorno sem poslušala, kaj ste danes vprašali, pa vam moram nekaj pojasniti. Jaz sem vam že na eni od zaprtih sej v Državnem zboru pojasnjevala razlike med kazenskim materialnim pravom in procesnim pravom. Ampak vidim, da dejansko nisem vam uspela natančno takrat raztolmačiti. S spremembo kazenskega zakona policiji ne boste dali novih pooblastil, glede na to, da kazenski zakon ureja kazniva dejanja in sankcije, kar pomeni, da državljanom sporoča, kaj je kaznivo in kakšne so sankcije. Prav tako pa vam moram tudi še povedati glede na to, kar ste danes rekli, policija ne preganja ljudi, policija je organ odkrivanja, organ pregona je tožilstvo.

V zvezi in inkriminacijo izvršitvenih ravnanj v odnosu do kaznivega dejanja terorizma in sorodnih kaznivih dejanj vam odgovarjam, da je to urejeno v 108.–111. členu Kazenskega zakonika. Tukaj je urejen terorizem, vključno z mednarodnim terorizmom, urejena so pripravljalna dejanja, pomoč, medtem ko napeljevanje je urejano, spoštovani poslanec, v splošnem delu Kazenskega zakonika, urejano je tudi v teh členih sodelovanje v terorističnih in drugih hudodelskih skupinah in pa tudi sama ustanovitev in vodenje hudodelske združbe. Dejstvo je, da je policija do sedaj evidentirala tri odhode na krizna območja, torej v Sirijo. Policija na podlagi izbranih podatkov ni mogla potrditi sumov, da so se te osebe dejansko borile na strani terorističnih organizacij. Policija je sicer razpolagala s podatkom, da so bili odhodi v Sirijo, vendar preko tujih varnostnih sil ni mogla preveriti, kaj so ti državljani dejansko počeli na kriznih območjih. Vse te podatke je predstavila

tožilstvu, torej specializiranemu tožilstvu, in tožilstvo je, verjetno veste, da zakonski mandat za usmerjanje policije ima tožilstvo ne minister za notranje zadeve, se je tožilstvo strinjalo, da za podajo kazenske ovadbe ni dovolj dokazov. Glede na to, da ni bilo dokazov, ki bi potrjevali, da so ti državljani dejansko na teh kriznih območjih sodelovali v bojih aktivno, torej z orožjem v terorističnih organizacijah. Kaj jaz pričakujem v tem trenutku, je intenzivno in poglobljeno skupno delo policije in tožilstva. Od Vrhovnega državnega tožilstva pričakujem čim bolj natančne usmeritve in tudi konkretne odgovore na določena vprašanja, predvsem tista, ki bi lahko imela posledice na delo policije. Torej vse v luči enotnosti kazenskega pregona. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora, gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Zdaj moram reči, da sem prvi dve minuti mislil, da sem jaz minister in gospa poslanka, ker mi ni odgovorila niti na eno vprašanje, ampak je mene spraševala na podlagi novinarske konference in tako naprej. Zdaj, recimo, da bom aroganco v vašem tonu preslišal, ste presegli gospo Majcnovo iz decembrske seje, to vam moram povedati. Kar se tiče Sveta za nacionalno varnost in da sem dejal, da niste vedela. Gospa ministrica, pogledjte si oddajo Epilog, kjer je voditeljica rekla, da so vas novinarji vprašali in da ste rekli, da ne veste, da ste članica Sveta za nacionalno varnost. Očitno je prišlo do neke pomote in jaz sledim tistemu, kar sem takrat slišal, in rekli so, da niti veste ne, da ste članica Sveta za nacionalno varnost. Posledica za državljane – kot študent, ki zdaj zaključujem obramboslovje, verjemite mi, da poznam varnostno situacijo in da vem marsikaj o tem področju, kljub temu da nisem pravnik, tako kot vi, ki potem vse zadeve zavijete v neke pravnoformalne izraze, ampak saj veste, da tam, kjer je problem slovnica, to pomeni, da je vsebina pač okej.

Zdaj zanimivo, ne, jaz ne vem, zakaj potrebujemo potem seje Komisije za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb, če ste vi zdaj v zadnji minuti pravkar izdali vse tajne podatke, ki jih ima Sova. Prav vse tajne podatke, kar smo jih mi slišali na Komisiji za obveščevalne službe, ste vi zdaj izdali. Jaz upam in si želim, da zaradi tega ne boste imeli kakšnih posledic z vidika kakšnega kazenskega pregona. Generalni direktor policije oziroma takrat še vršilec dolžnosti je dejal, da nima policija podlage, da bi ukrepala. Na eni strani je tožilstvo, ki trdi, tako kot vi, da ta dejanja so inkriminirana, in zanimivo, da imamo že šest let inkriminirana dejanja za pojavno obliko terorizma, ki je čisto nova. Policija, ki pa je na terenu zadolžena za to, da dejansko nekaj mora narediti, pa pravi, da pač nima pooblastil.

Prosim, če mi lahko to razjasnite in odgovorite na prejšnja vprašanja.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Kar se tiče članstva v SNAV, spoštovani gospod poslanec, moram reči, da sem zelo razočarana, da vi takšne občutljive podatke pobirate iz komercialne televizije. Če ne drugega, bi me lahko vsaj poklicali in bi z mano razčistili, ali jaz vem, če sem članica SNAV ali ne. To je najmanj, kar kot poslanec lahko naredite.

Kar pa se tiče tajnih podatkov – ti podatki niso tajni. Če se spomnite prve novinarske konference, takrat mislim, da je bil že vršilec dolžnosti generalnega direktorja policije, policija je jasno že takrat povedala, da odhodov na tuja krizna žarišča ni moč enačiti z zakonskimi znaki kaznivega dejanja terorizma in sorodnih kaznivih dejanj in da ima policija dejansko težave pri pridobivanju podatkov o tem, kaj se dejansko dogaja v Siriji in na ostalih kriznih žariščih. To niso nobeni tajni podatki, to je dejansko operativna ovira policije pri delu. Tako da tu v tem segmentu se vi motite, na to policija ves čas opozarja in zaradi tega je tudi zelo pomembno, da se v to problematiko bolj aktivno vključi Vrhovno državno tožilstvo, glede na to, da policija sprejema usmeritve, torej v konkretnih postopkih, od tožilstva. Ker vi, kot pravite, da se tudi zelo spoznate, tudi verjetno veste, da dokazni standard razlogov za sum ima določeno jamstveno funkcijo, kar pomeni v odnosu do tega, kar sem v začetku rekla, sodišču mora biti takoj razvidno, kako je policija prišla do informacij, na podlagi katerih je potem prišla do zaključka, da so ti dokazni standardi izpolnjeni. To niso nobeni tajni podatki. Prav je, da se tukaj v parlamentu opozori, da ima policija težave pri dokazovanju, torej pridobivanju informacij iz teh kriznih območij. Lahko pa še tukaj dodam, da pa za enkrat policija, glede na to, da ste tudi to omenjali v vašem vprašanju, za enkrat ne razpolaga s podatki o nasilni radikalizaciji in novih odhodih oziroma novih novačenjih oseb za odhode na tuja bojišča.

Menim, da sem s tem v celoti odgovorila na vaše vprašanje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala še enkrat, predsednik.

Na podlagi poslovnika predlagam Državnemu zboru Republike Slovenije, da opravimo razpravo na naslednji seji o odgovoru oziroma neodgovoru ministric za notranje zadeve. Menim, da je problematika bistveno širša. Jaz že dolgo čakam, da bi se končno usedli dol, da bi vsi prišli na sejo, bodisi komisije bodisi kakšnega drugega organa, ki bi,

kakšnega drugega odbora, ki bi uvrstil to točko na dnevni red. Žal ne dočakam, ker, kot sem že takrat dejal, na eni strani tožilstvo govori eno, na drugi strani policija govori drugo oziroma kakor slišim zdaj, že vsi govorijo enako. In to je, da so pomembne, da so potrebne spremembe Kazenskega zakonika. Očitno je bila potrebna samo ena seja Sveta za nacionalno varnost, na katero je prišel naš predsednik Janez Janša, pa ste radikalno obrnili stališče. Upam, da ga boste še kdaj povabili, da vam mogoče kakšno stvar malo bolj razjasni.

Namesto tega, gospa ministrica, da vi meni tukaj očitate, kaj sem jaz rekel, kaj nisem rekel, se bolj posvetite delu na vašem ministrstvu. Od vas praktično ni nikjer zaslediti nobenih izjav, nobenih komentarjev. Jaz upam, da je to zaradi tega, ker ste zelo zasuti z delom. Verjamem, da bomo te sadove vašega dela kmalu videli tudi na področju kazenskega zakonika, ko verjamem, da boste predlagali nove popravke 108.–111. člena, glede na to, da je tudi že koalicija, kakor sem slišal neuradno, pripravljala, naj bi pripravljala svojo verzijo oziroma neke popravke, ki bi policiji omogočili lažje preganjanje, tudi seveda tožilstvu na tem področju, ker glede na to, kaj se tam dogaja, pa ne strašim, ampak saj do Pariza si tudi noben ni mislil, kaj se bo zgodilo, stvar lahko eskalira, stvar se bojim, da bo eskalirala, ampak kot pravi stari slovenski pregovor: Po toči zvoniti je prepozno. Verjetno se ne bo takrat nihče spomnil tukaj, kaj sem jaz govoril, kaj ste vi govorili, ko se bo, bog ne daj, kje preštevalo žrtve, ali tukaj ali pa v kakšnih drugih evropskih mestih, glede na to, koliko aretacij je bilo opravljenih v zadnjih štirinajstih dneh po vsej Evropi.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dve stvari. Najprej. O vašem predlogu bo Državni zbor odločal jutri, 27. januarja 2015, v okviru glasovanj. Drugo pa, najverjetneje bo dobro, če bosta nadaljevala kje na kakšnem drugem odboru in ne zlorabljala, oba, postopkovnih vprašanj za to zadevo, za dialog, ki ni bil vezan na konkretno vprašanje, ki je bilo tukaj zastavljeno.

Zdaj bomo nadaljevali. Zastavila bo vprašanje Violeta Tomić iz Združene leve, in to ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo, gospodu Zdravku Počivalšku.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovani predsednik, spoštovani ministri, kolegi poslanci in poslanke!

Kot veste, sem Belokranjica, kot se reče, in zelo me skrbi za mojo regijo, ki je tam daleč za Gorjanci vse bolj oddaljena, vse bolj nerazvita in vse bolj pozabljena.

Program Pokolpje za obdobje 2011–2016 obsega skupno 287 milijonov evrov, največji del pa naj bi se realiziral v letih 2015 in 2016. Po razpoložljivih informacijah je realiziranih le 8 % tega zneska, večina je

pripadla programu tretje razvojne osi, ki se pa ni porabil neposredno v Beli Krajini. Prav tako je treba poudariti, da je po razpoložljivih informacijah Bela Krajina že vrsto let neto plačnica v državni proračun približno 110 milijonov evrov letno, pri čemer prejme nazaj približno 85 milijonov letno, kar je v nasprotju z vsemi strategijami in operativnimi programi, ki govorijo o skladnem regionalnem razvoju, saj je Bela Krajina ena najbolj razvojno ogroženih regij v državi. Brezposelnost se je od začetka izvajanja programa povečala, ravno tako se je povečala razlika med povprečnimi plačami v Beli Krajini in preostankom jugovzhodne regije in Slovenije kot celote. Treba je torej ne samo realizirati predvidene ukrepe, temveč tudi podaljšati program za dodatnih šest let. Velika težava je tudi popolna neodzivnost MGRT, ki za pripravo preprostih letnih pogodb potrebuje tudi do osem mesecev. Za realizacijo vseh predvidenih aktivnosti tako ostane zgolj štiri mesece. Osnova težava je v tem, da program Pokolpja nima posebnega zakona o njegovi izvedbi.

Gospod minister, tudi vi izhajate iz manj razvitih krajev in sodim, da se dobro zavedate, kako pomembna je konsistentna in trajna podpora razvojno ogroženim regijam.

Zato vas sprašujem:

Kako nameravate celovito oživiti program Pokolpja 2011–2016?

Ali nameravate za bolj obvezujoče izvajanje tega programa sprejeti poseben zakon, kot je bil sprejet za Pomurje?

Kako boste zagotovili namensko porabo sredstev in preprečili otekanje le-teh v druge namene?

Kdaj bo razpis za podjetnike iz programa Pokolpja?

Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za gospodarski razvoj in tehnologijo gospod Zdravko Počivalšek.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, spoštovana gospa poslanka Violeta Tomić, spoštovane poslanke in poslanci!

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je odgovorno za razvoj problemskih območij. Najprej bi želel na kratko odgovoriti na ta vprašanja, potem pa nekatere zadeve še pojasniti. Celovita oživitve programa Pokolpja 2011–2016 namerava narediti na naslednji način, in sicer predvidevamo pripravo skupnega programa za vsa problemska območja, izločiti želimo vse nerealne ukrepe, ki so bili do zdaj v programu pa jih nismo uspeli realizirati. Zelo pomemben je prehod iz integralnih sredstev na EU sredstva, s čimer bomo pričeli predvsem v letošnjem letu. V primeru, da ne bomo dosegli ciljev, bo program podaljšan. V nadaljevanju bom pač tudi povedal, koliko smo naredili v letošnjem letu.

Ali nameravamo za bolj obvezujoče izvajanje tega programa sprejeti poseben zakon, kot je za Pomurje? Odgovor je ne. Zakon o skladnem regionalnem razvoju zagotavlja sistemsko rešitev za vsa območja z visoko brezposelnostjo. Težava pri izvajanju programa pa ni program, ampak pomanjkanje sredstev zaradi finančno-gospodarske krize. Mi v ukrepih za naprej pač nameravamo v večji meri izkoristiti potencial evropskih sredstev za gospodarski del teh problemskih območij.

Naslednje vprašanje: Kako boste zagotovili namensko porabo sredstev in preprečili odtekanje le-tega v druge namene? Ministrstvo za gospodarski razvoj je koordinator izvajanja ukrepov. Na posameznih področjih finančna sredstva zagotavljajo ostala ministrstva za svoja področja. Odtekanja denarja po naših ocenah ni, ker ga ni. Imamo težave na drugih področjih, ampak v tem primeru odgovorno trdim, da ne.

Kdaj bo razpis za podjetnike iz programa Pokolpja? Razpis bo februarja 2015, če bomo zagotovili sredstva v proračunu. Mi imamo v predvidenem proračunu, integralnem, predvidena ta sredstva. Verjamem, da bo proračun na Vladi v tem tednu šel skozi in da bomo ta razpis v roku, ki sem ga omenil, tudi izvedli.

Kako boste zagotovili namensko porabo sredstev in preprečili odtekanje? To sem povedal. In tudi ta razpis. Moram povedati, da sem opravil sicer neformalni pogovor z direktorjem Razvojne agencije za Pokolpje, v soboto, ob eni drugi priložnosti, dogovorjen imamo obisk Pokolpja in pa razgovor predvsem na to temo, da v začetku leta dogovorimo vse ukrepe tudi na terenu, na področju, ki je pomembno.

Neodzivnost je problem. Drži to, kar ste povedali. Zdaj, lahko se izgovarjam, da je vzrok predvsem v tem, da je bil v preteklem obdobju kar precejšen, lahko rečem stampedo ministrov na ministrstvu in ni prišlo do podpisov pogodb, ki so v nekaterih normalnih razmerah enostavne in podpisljive v kratkih rokih. Dejstvo je, da so roki na ministrstvu trajali 8 mesecev in da ste imeli na terenu za izvedbo potem samo še 4 mesece. Zagotavljam, da se to ne bo več dogajalo in da bomo to politiko spremenili.

V letošnjem letu pa samo še to, če na hitro povem. Že prej sem rekel, da gre za realizacijo, po našem mnenju 17 %, ampak glavni programi izven tiste infrastrukture, ki drži, da je bila porabljena na drugih koncih na Belokranjskem oziroma na Dolenjskem pa ne, govorimo o tretji razvojni osi, so pa naslednji. Program spodbujanja konkurenčnosti Pokolpja v obdobju 2011–2016 20 milijonov predvidenih, realiziranih 42,3 % oziroma 8,4 milijone za podjetja, vračilo plačanih prispevkov za delodajalca za socialno varnost milijon pin pol planiranih, realiziranih samo 10 tisoč, nerazumljivo malo, na drugi strani pa kljub vsemu za investicijske olajšave 637 tisoč evrov

realiziranih. Za trajnostni razvoj na kmetijskem ministrstvu 2 milijona 200 planiranih, milijon 200 realiziranih. In pa garancije za subvencijo obrestne mere za investicije – je pa planiranih 2,5 milijona in realiziranih nič. O investicijah na tem infrastrukturnem področju pa sem povedal.

Skratka, zavedamo se problema, naredili bomo vse, da se zadeve, ki so bile omenjene kot problematične, spremenijo in da vključimo v gospodarske investicije na tem področju evropska sredstva. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora, Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala, gospod minister, za to. Zanima me le, kaj ste mislili s tem, ko ste rekli, da boste izločili nerealne ukrepe, kateri so ti nerealni ukrepi, in da ne boste sprejeli posebnega zakona, kot je bil za Pomurje. Zaveza Vlade iz leta 2011 je bila, da se bo pri točkovanju na razpisih nerazvite regije upoštevalo drugače. Potem, pravite, da ne boste preprečili odtekanja sredstev, ker denarja ni. Tega argumenta ne sprejemem. Denar je, vendar je slabo razporejen. Denar je treba najti za nujne investicije. Časopis Finance, na primer, je izračunal, pa naj jim verjamemo, da 400 milijonov investicij povzroči 1 % rast BDP. Se pravi, z investicijami ne izgubljam, ampak dobivamo, zato bi vas prosila, da dopolnite ta odgovor. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, gospod Zdravko Počivalšek.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Nerealne investicije. Jaz na prvem mestu zagovarjam tretjo razvojno os, ampak v okvirih, ko je bila obljubljena, planirana, je bila nerealna. To kaže tudi realizacija na tem področju. Pa še nekaj je takih zadev. Prizadevali si bomo, da bomo v okviru razpoložljivih sredstev, ki bodo predvsem na evropskem delu, te zadeve preusmerjali v gospodarsko rast. Z vsemi ostalimi zadevami, ki ste jih navedli, glede investicij, spodbujanja gospodarske rasti, se pa strinjam.

Odtekanje denarja in poseben zakon. Mislimo, da je v okviru obstoječega zakona vsebinsko dovolj prostora, da naredimo korak naprej. Naša naloga na ministrstvu je, da ta sredstva zagotovimo. Ko sem rekel, da ne odtekajo, ne odtekajo zato, ker jih nismo dali in niso imela kam odtekat oziroma jih nismo dobili. Skratka, ključni problem vidim v tem, da v okviru te finančne perspektive, ko bo naše ministrstvo razpolagalo, mislim, da skupaj z dvema viroma skoraj s 700 milijoni, najdemo dovolj vsebine in moči, da za vsa štiri problemska območja in tudi za Pokolpje zagotovimo dovolj potenciala, tudi, če hočete, v okviru pametne specializacije, zato da se bo vlagalo v večji meri v gospodarski del kot pa, da ne bo narobe razumljeno, v občinskega.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj bo Miha Kordiš, Združena levica, zastavil vprašanje ministru za obrambo gospodu Janku Vebru.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Te dni mineva 15 let od prve namestitve sil Slovenske vojske na Kosovu. V tem času se je navzočnost tujih sil zmanjšala z začetnih 50 tisoč na 5 tisoč pripadnikov. V zadnjih štirih letih je kontingent Slovenske vojske na Kosovu sestavljalo povprečno 310 pripadnikov. V Združeni levici se zavedamo, da sodelovanje v vojaških operacijah za pripadnike Slovenske vojske zaradi nizkih plač pomeni nekakšen socialni korektiv, vendar je tudi hud psihofizičen napor; ne smemo pozabiti na dogodke iz novembra leta 2009. Kot veste, smo v Združeni levici nastopili s programom, v katerem smo si zadali za cilj izstop Slovenije iz zveze Nato. Zato je za nas sodelovanje slovenskih vojakov v operacijah pod okriljem zveze Nato kar precej občutljiva tema. Zavedamo se, da misija KFOR poteka na podlagi Resolucije Varnostnega sveta številka 1244 z dne 10. junija, kar ji nedvomno daje legitimnost, ampak napotitev Slovenske vojske na vojaške operacije v tujino je dopustna samo, če miru ni mogoče zagotavljati drugače kot z napotitvijo vojaških enot.

Zato sprašujem:

Ali po 15 letih cilji operacije res še niso bili izpolnjeni?

Ali res ni druge možnosti zagotavljanja varnosti kot stalna prisotnost vojakov Slovenske vojske in Natovih sil na Kosovu?

Ali ne bi bil vendarle že čas za umik?

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za obrambo, gospod Janko Veber.

JANKO VEBER: Predsednik, hvala za besedo še enkrat. In lep pozdrav poslanke in poslanci!

Glede na vprašanje gospoda Mihe Kordiša želim pojasniti naslednje. Za Slovenije je Zahodni Balkan še vedno strateškega pomena tako iz varnostnega, zunanje-političnega in tudi gospodarskega vidika. In mir in stabilnost ter napredek v tej regiji je tisti, ki je zelo pomemben tudi za Slovenijo, saj gre vendarle za regijo, ki je v neposredni bližini Slovenije. Prav je, da je Slovenija tudi solidarna in kot država, ki je zavezana k mednarodnemu miru, lahko veliko prispeva k temu, da je to stanje na Zahodnem Balkanu tudi takšno. Res je, da se je v tem obdobju, v teh 15 letih naredilo zelo veliko, predvsem so se razmere stabilizirale. Vendar še vedno ocenjujemo, da razmere niso takšne, da bi se lahko tudi misija KFOR zaključila oziroma, da se umaknejo tudi pripadniki Slovenske vojske s tega območja. Še posebej ne zaradi tega, ker je treba zelo skrbno spremljati tudi lani dosežen sporazum o normalizaciji odnosov med

Beogradom in Prištino. To je tisto, kar lahko v prihodnosti resnično pritrja do tega, da bomo lahko rekli, misija je uspešno zaključena in naša prisotnost ni več potrebna v tej regiji. Dejstvo je, da kosovske varnostne institucije ta hip še vedno niso oblikovane, še vedno so v fazi razvoja, tudi v izgradnji zmogljivosti. Tako, da brez mednarodne skupnosti bi se ta situacija lahko zelo hitro spremenila, kar nenazadnje tudi kažejo incidenti predvsem v severnem delu Kosova, ki opozarjajo na to, da se lahko v vsakem trenutku razmere drastično poslabšajo. Tako da naša prisotnost je seveda nepogrešljiva tudi zaradi tega, ker nas lokalno prebivalstvo sprejema kot izjemno nepristranskega, zanesljivega in verodostojnega partnerja. To je tisto, kar zagotovo veliko pripomore k temu, da ljudje živijo veliko varneje, da se lahko svobodno gibajo in da lahko razmišljajo seveda o svoji prihodnosti. Tako da predvsem časovni vidik, ko sprašujete, ali ni vendarle prišel že čas, da se umaknemo iz te regije, je treba vezati predvsem na izvajanje sporazuma Beograd-Priština. Ko bodo vsi ti pogoji, ki sem jih navedel, izpolnjeni, potem bomo seveda lahko rekli, da je tudi KFOR nepotreben in da se lahko usmerimo v druga področja, za katera pač se bo pokazala potreba, da zagotavljamo predvsem mir in stabilnost, ki pa je ključna potem tudi za uspešen gospodarski razvoj, tudi Slovenije, kajti znano je, da je Slovenija izvozno usmerjena država, 70 % vsega, kar potrebujemo za to, da lahko naredimo v naši državi, ustvarimo na tujih trgih, tako da želimo te tuje trge resnično ohranjati v zelo dobri kondiciji. Zunanja politika in gospodarska diplomacija je ena od tistih, ki je lahko mogoča, če gre za stabilne regije. In to želimo zagotoviti tudi našim podjetjem. Tako da delavna mesta, ki jih omenjate, pravzaprav zagotavljamo skozi gospodarske družbe, ki lahko uspešno sodelujejo tudi v tej regiji, in ta socialni korektiv, ki ste ga omenili, ki naj bi bil razlog za to, da smo prisotni na teh misijah, temu ni tako. Slovenska vojska se usposablja predvsem zaradi varnosti svoje države. Res pa je, da svojo varnost lahko zagotavljamo znotraj kolektivne obrambe. Če ni skupnega usposabljanja, če ni tudi takšnih skupnih nastopov na teh misijah, kot je na Zahodnem Balkanu, potem seveda tudi ne moremo govoriti o tem, da lahko usklajeno in učinkovito delujemo tudi v primeru ogroženosti Slovenije. Gre predvsem za varnost in zato smo prisotni v tej regiji. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zahteva za dopolnitev odgovora, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ: Ja, najlepša hvala za besedo.

Najprej samo kratko pojasnilo zaradi tega, ker mislim, da se nismo razumeli. Nisem rekel, da misije v tujini pa vojaške operacije v tujini Slovenska vojska obravnava, kot da so nek socialni korektiv, ampak marsikakšnemu predstavniku pa lahko v eksistenčni stiski

predstavlja socialni korektiv oziroma pripadniku Slovenske vojske.

Pa takoj, preden grem naprej na zahtevo za dopolnitev odgovora, bi rad izpostavil še eno stvar. Odgovori, ki prihajajo, pisni, iz vašega ministrstva, so zelo kakovostni in marsikateri minister bi si jih lahko vzel za vzgled in zadeva se mi je zdela tako zelo fascinantna, da bi jo rad takole javno na seji izpostavil.

Dobro, če gremo naprej na samo zahtevo. Ne strinjam se z vašo oceno stanja in političnimi usmeritvami. Tretja in osma alineja 9. člena Resolucije varnostnega sveta OZN številka 1244 daje mednarodnim silam mandat za zagotavljanje varnega in stabilnega okolja ter svobode in varnosti gibanja. In če prav razumem vaše stališče, vi trdite, da tega ni mogoče doseči drugače kot z neposredno in stalno navzočnostjo tujih bojnih enot na Kosovu oziroma trdite, da razmere še niso zrele za kaj takšnega.

Zato vas prosim, če mi odgovorite na naslednje vprašanje:

Kako to, da so se lahko mednarodne sile umaknile iz Iraka na Afganistan, od koder tedensko poročajo o žrtvah terorističnih napadov, ne morejo se pa umakniti s Kosova? Kot vemo, se je v Afganistanu vojaška operacija prav z novim letom letom spremenila v svetovalno operacijo ... in tako naprej, ker vidim, da mi zmanjkuje časa, saj svoja vprašanja sem nenazadnje že navedel. Konec koncev gre tu tudi za operacijo, ki letno stane okoli 19 milijonov evrov, kar včasih, ko se varčuje pri zaposlovanju invalidov, učni pomoči za otroke in podobnem, ni majhen znesek. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima minister za obrambo, gospod Janko Veber.

JANKO VEBER: Hvala še enkrat za besedo.

Glede nestrinjanja. Poglejte, zdaj ne vem, v katerem delu naj bi bilo to nestrinjanje, ampak Slovenija je resnično država, ki veliko svojega bruto domačega proizvoda ustvari prav na tujih trgih. In politično gledano želim poudariti, da je bolje, da mi podjetjem odpiramo tuji trg in da mladi dobivajo zaposlitev doma, ker se potem tudi lahko ustvarja ta dodana vrednost, ki je ustvarjena s prodajo na tujih trgih. Tako da s tega političnega stališča mislim, da je predvsem usmeritev tudi delom Ministrstva za obrambo, ki ga vodim, pravilna, da pomagamo podjetjem priti na tuje trge, s tem ustvarjamo delovna mesta doma in tudi zaposlovanje za mlade.

Glede primerjave z Afganistanom. Seveda ni mogoče primerjati Kosova in Afganistan. To so povsem drugačne razmere in to pač žal ni mogoče primerjati. Mi izhajamo iz stališča, ki je zelo jasno in sem ga tudi že poudaril, da je treba nadaljevati s prizadevanji, da se dejansko udejanji sporazum Beograd-Priština, in moramo priti do tiste situacije, da se bodo lahko tudi varnostne institucije na Kosovu

izgradile in bodo lahko sami skrbeli za svojo varnost. In to je tista točka, ki jo želimo doseči, in to je tudi področje, na katerem delujemo v tej misiji. Tako da prizadevanje gre resnično v to smer, da se stvari uredijo znotraj same države in da se potem seveda, ko je to urejeno, tudi mednarodna misija zaključi. Vendar vsi kazalci ta hip kažejo tako, da se varnostne razmere v hipu lahko spremenijo, in so takšne varnostne razmere in takšna stabilnost ta hip v temu območju izrecno po zaslugi tudi mednarodnih sil. Tako da želim si, da seveda tako ostane tudi vnaprej in da se čim prej vzpostavijo seveda tudi lastne varnostne zmogljivosti, vendar teh zaenkrat še nimajo. Mislim, da je bolje, da prihranimo trpljenja ali pa kakršne koli dogodke, ki bi se lahko zgodili, če bi se odločili nepremišljeno ali pa prehitro, kajti žrtve so lahko resnično potem prehude.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Ja, najlepša hvala za besedo.

V skladu s Poslovnikom bi želel, da Državni zbor opravi razpravo o odgovoru ministra na naslednji seji.

Prva stvar, najlepša hvala za dodatne popolnitve odgovora, ampak mene strašno skrbi, ko se pogovarjamo o gospodarstvu in o vojski, ki gresta z roko v roki, in kako ima to neke blagodejne učinke. Mislim, čisto idejnopolitično je to lahko zelo problematično.

Drugi razlog, zakaj bi pa rad, da Državni zbor opravi razpravo, pa je, da se tudi ostale poslanske skupine po 15 letih naše navzočnosti v Afganistanu opredelijo do prisotnosti bojnih enot Slovenske vojske na Kosovu. In navkljub trditvam, da to pa mogoče ni najbolj primerljivo, ponavljam, da so razmere na Kosovu neprimerno boljše, kot so na primer v Afganistanu, kjer se je bojna operacija Nata pravkar po 14 letih končala. In če prav razumem interes vojakov za sodelovanje na teh misijah, se moramo zavedati, da je napotovanje bojnih sil v tujino korak, ki ga lahko izvedemo samo v skrajni sili. Po oceni Združene levice, tu je to razhajanje, o katerem sem prej govoril, so cilji, ki jih je Nato dobil na podlagi resolucije Varnostnega sveta, že večkrat omenjene, že izpolnjeni. Tukaj pa gre še za en vidik. Vemo, da pet članic Evropske unije ne priznava enostranske odcepitve Kosova, ker naj bi bila v nasprotju z mednarodnim pravom in Ustavo Republike Srbije. Slovenska Vlada je kot običajno, ravnala po ameriških navodilih. V primeru Krima zagovarja stališče, da sta bili odcepitev od Ukrajine in priključitev Ruski federaciji nezakoniti in podpira sankcije. Na Kosovu in v Palestini je kršitve ne motijo, vsaj ne toliko, da Kosova ne bi priznala ali da bi se zavzela za sankcije proti Izraelu. Če prostega gibanja in varnosti manjšin na Kosovu še po 15 letih ni mogoče zagotoviti drugače kot z vojsko,

potem moramo v Državnem zboru takoj opraviti razpravo o naši in o Natovi politiki, ki jo ta izvaja na Kosovu. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 27. Januarja 2015, v okviru glasovanj.

Prehajamo na zadnje vprašanje, ki ga bo zastavil dr. Franc Križanič, SD, in to ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik. Spoštovani visoki zbor, minister!

Turizem v Sloveniji ustvari 12 % bruto domačega produkta, je zelo pomemben izvozni sektor, njegova konkurenčnost in njegovi obeti za naprej temeljijo na naravnih danosti, v ekonomiji temu rečemo rekardijanske komparativne prednosti imamo v turizmu, podobno kot pri lesu. V nekaterih delih se je to nadgradilo tudi s prednostmi, kot jim rečemo, življenjskega ciklusa, storitve v tem primeru, se pravi z znanjem, z novimi pristopi, ki še dodatno okrepijo to dejavnost, jo delajo stabilno in tudi v obdobju ciklov manj občutljivo na recesijo od večine drugih sektorjev. Turizem ima še eno zelo pomembno lastnost, in sicer omogoča spodbujanje enostavnega pospeševanja oziroma spodbujanje policentričnega razvoja, te zelo kvalitetne dejavnosti v manj razvitih delih naše države. Tukaj gre za sorazmerno majhna tveganja, če se pospešuje to dejavnost. Majhna tveganja, da bi sredstva bila plasirana v projekte, ki se potem ne bi obnesli, da bi šlo v izgubo. Turizem je dal rezultate. Minister sam ve, kakšne je dal na Kozjanskem. Podobne rezultate lahko da drugje, in sicer zadnje čase doživljamo dva primera, ko je očitno, da bi država morala poseči s svojo razvojno in vso ostalo politiko, da bi omogočila razvoj turistične dejavnosti na dveh demografsko in razvojno ogroženih delih naše domovine oziroma države Slovenije. Prvi primer je Bovško z zanemarjanjem žičničnih sistemov na Kaninu. In drugi je primer severnega dela Pohorja, sedaj je Ribniško Pohorje dober izraz, in to je pa, ko se dopušča v bistvu propadanje ceste, turistične ceste med Lovrencem in Peskom.

Natančno vprašanje na tej osnovi bi se pa glasilo in namenjeno ni toliko, da bi vi zdaj podali rešitev, ampak da se tukaj začne razmišljati:

Kako je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo vključeno v reševanje nekaterih infrastrukturnih problemov, pomembnih za razvoj turizma v Republiki Sloveniji, kot so smučišče Kanin in cesta Ruta–Lovrenc–Pesek na Pohorju?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za gospodarski razvoj in tehnologijo gospod Zdravko Počivalšek.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, dr. Franc Križanič, poslanke, poslanci!

V zvezi s Kaninom bom poskušal odgovoriti v treh stopnjah, in sicer najprej uvodoma, da se bo ministrstvo potrudilo, da se bo vključilo v reševanje tega problema zato, ker ocenjujemo, da je kakorkoli obrnemo sramota, da eno od dveh visokogorskih smučišč ni v uporabi ali v funkciji že drugo leto. To je z več vidikov nesprejemljivo. Dejstvo pa je naslednje, da je stečajni postopek v tem ATC Kanin v teku, da je znotraj tega vključena tudi Heta kot hipotekarna upnica, mislim da, Hypo banke in da oba, stečajna upraviteljica oziroma upravitelj in Heta, iščeta strateškega partnerja, ki bi sodeloval pri tem, da bi vsaj bančni del tudi ostale investicije, ki so zaradi tega prizadete, mislim tukaj na nočitvene ...

Druga zadeva, se pravi druga stopnja je, da moramo priti do enega modela javno-zasebnega partnerstva. Mi smo seznanjeni s tem, da ima lokalna skupnost interes, da se ustanovi javno podjetje, ki bi upravljalo z omenjeno infrastrukturno žičnico. Pričakujemo tudi in verjamem, da se bo zadeva odvijala v tej smeri, da bo lokalna skupnost v tem javnem podjetju vsaj manjšinski lastnik zaradi interesa, da se to okolje razvija. Verjamem, da v takih infrastrukturnih zadevah mora priti do sprege med lokalno skupnostjo, med privatnim kapitalom, tudi državo v smislu podpore. Na naše ministrstvo smo že v letošnjem letu v okviru teh zelo zelo omejenih sredstev, o katerih se bomo še pogovarjali, za sprejem proračuna v letošnjem letu predvideli vsaj 3 milijone evrov, ki bodo potrebne za sanacijo tega žičniškega sistema. Potrebna bo dosti večja investicija, kot bi bila, če bi se reagiralo takoj in našlo pripravljenost za neko razumsko rešitev. Verjamem osebno in verjamem v okviru politike, ki jo bomo peljali, da je v takih primerih absolutno nujna sprega lokalne skupnosti v smislu odgovornosti za kraj, zaradi multiplikativnega učinka takega infrastrukturnega projekta na vse ostale zadeve, spodaj in zgoraj, ne samo zaradi zimskega turizma, ampak njihove številke že zdaj kažejo, da se stvari strahovito selijo in usmerjajo tudi na ta letni del. Verjamem, da ima Kanin oziroma spodaj Bovec vse pogoje za to, da postane 12-mesečna turistična destinacija. To je edino zagotovilo, da bodo vse kapacitete, ki so tam že narejene, in tudi tiste, ki še bodo, lahko dale prave ekonomske rezultate. Seveda pa je pogoj, da pridemo do enega odgovornega javnega podjetja, ki se bo tega projekta lotilo, in v tem primeru bomo na našem ministrstvu z vsemi razpoložljivimi močmi podprli tak projekt.

Druga zadeva je pa vprašanje za to cesto Ruta–Pesek–Lovrenc, to pa je že kar malo bolj dolga jara kača, in sicer proračun leta 2010 je predvidel sredstva za projekt. Projekti so bili narejeni in potrjeni leta 2013. Sporazum za izdelavo oziroma za investicijo je bil narejen v

vrednosti 5 milijonov evrov, od tega 33 % občina. Dejstvo pa je, da za ta del v tem trenutku nimamo rezerviranih sredstev in je realizacija projekta vprašljiva. Poskušali bomo v sodelovanju z Ministrstvom za infrastrukturo najti rešitev v okviru evropskih sredstev, ampak tega v tem trenutku ne morem zagotoviti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Predsedniku Vlade, ministricam in ministrom se zahvaljujem za podane odgovore.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda, ki jo bomo nadaljevali jutri, 27. januarja 2015, ko bo Državni zbor v okviru glasovanj odločal o predlaganih sklepih.

Prekinjam tudi 4. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 26. JANUARJA 2015 OB 19.17. IN SE JE NADALJEVALA 27. JANUARJA 2015 OB 9. URI.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam nadaljevanje 4. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Ksenija Korenjak Kramar, gospa Suzana Lep Šimenko, gospa Andreja Potočnik, mag. Lilijana Kozlovič, gospa Vojka Šergan do 16. ure, gospa Jelka Godec, gospod Primož Hainz, mag. Andrej Šircelj, dr. Vinko Gorenak, mag. Matej Tonin, Matjaž Hanžek, gospod Srečko Blažič, Miha Kordiš do 17. ure, gospod Igor Zorčič od 9.30 do 13. ure in mag. Anže Logar. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Spoštovani! Danes obeležujemo mednarodni dan spomina na žrtve holokavsta, zato mi dovolite, da o tem pred nadaljevanjem seje spregovorim nekaj besed.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SMC): Spoštovani državljanke in državljani, kolegice poslanke in kolegi poslanci!

Danes, natančno 70 let po dolgo pričakovani osvoboditvi zloglasnega nacističnega koncentracijskega taborišča Auschwitz, obeležujemo mednarodni dan spomina na žrtve holokavsta. V tej nepojmljivi moriji, ki je zamajala temeljne človeške civilizacije, je umrlo več kot 6 milijonov Judov ter na stotisoče pripadnikov drugih etničnih ter družbenih skupin, ki so bile označene kot odvečne v zmotni in izprijeni ideji tretjega rajha. V tako imenovana taborišča smrti je bilo deportiranih tudi preko 60 tisoč Slovencev, več kot šestina se jih ni nikoli vrnilo, slovenski Jud skoraj nobeden. A današnja obeležitev ni namenjena le poklonu žrtvam, preživelim ter vsem tistim, ki so iz nesebičnega junaštva žrtvovali lastna življenja, da bi zaščitili življenja drugih. Današnji dan je namenjen tudi

zgodovinski, moralni in politični refleksiji, s katero moramo gojiti naše kolektivno razumevanje človeških zmožnosti dobrega in zla.

Holokavst predstavlja fenološko edinstven zgodovinski trenutek, v katerem se je država, sicer temeljni branik posameznikovih pravic, odločila, da bo načelno, namenoma ter na podlagi uradne politike iztrebila slehernega moža, ženo in otroka izključno na podlagi njegove pripadnosti določeni skupnosti. S svojo vseobsegajočo, brezkompromisno in brezmejno morijo je holokavst razčlovečil človeka in pokazal, da genocid ni le morilska norost, ampak je več – je politika, ki obljublja utopijo onstran politike: eno nacijo, eno domovino, eno resnico. Na žalost holokavst kljub svoji edinstvenosti ni prvi primer zločina vseh zločinov, kar v svoji preambuli neposredno in nedvoumno priznava tudi Konvencija o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida iz leta 1948. Danes, ko z obema nogama trdno stojimo v 21. stoletju, zre genocid v nas kot Janusov obraz zahodnih narativov civiliziranosti in napredka. Pa vendar se zdi, da niti desetine milijonov žrtev vzpona nacionalne države in njenih imperialističnih ambicij niti milijoni žrtev holokavsta niso bili zadostno opozorilo. Morda se učimo prepočasi. Morda premalo. Morda nam še vedno ni mar.

Filozof Edmund Burke je dejal, da je za zmagoslavje zla dovolj, da dobri ljudje ne storijo ničesar. Ne gre le za to, da se ljudje ne zavedajo svoje konstitutivne moči za obstoj oblasti, dovolj je že, da dovolijo vladati zlu, ne, mišljenju. Kambodža, Ruanda in Srebrenica so zgovorne pričevalke tega stanja. Ponovilo se je tisto, za kar smo zaprisedgli, da se več ne bo; politična utopija genocida še vedno ostaja nevarna skušnjava. A to lahko spremenimo in moramo spremeniti! Z vsem, kar pritiče človeškosti in človečnosti, se lahko soočimo, če to le razumemo. V primeru holokavsta in genocida širše je razumevanje z namenom soočenja tudi naša moralna in politična dolžnost. Proučiti in prespraševati moramo povezave med nečloveškimi grozodejstvi in perečimi družbenimi izzivi ter razumeti, da pomenljiv mir in medsebojno sožitje ne moreta sobstajati s krivičnimi neenakostmi, ki rodijo pogubne skrajnosti.

Današnji dan zato ne simbolizira le moči spomina, simbolizira tudi moč in pomen učenja in razumevanja za boljše prihodnost. Danes obnavljamo in utrjujemo našo zavezanost k spoštovanju človekovih pravic in človeškega dostojanstva, našo zavezanost k spoštovanju različnosti, našo zavezanost k skupnemu razumevanju svobode, enakopravnosti in pravičnosti. Naša dolžnost je, da ta skupen potencial in to nezadržno moč prenesemo na generacije, ki prihajajo. Zgolj to bo v nas ohranilo človeka in na Zemlji človeštvo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Prehajamo na **12. TOČKO DNEVNEGA REDA,**
TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA
DEKLARACIJE O USMERITVAH ZA
DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V
INSTITUCIJAH EVROPSKE UNIJE V
OBDOBJU OD JULIJA 2014 DO DECEMBRA
2015.

Predlog deklaracije je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Besedo dajem predsedniku Vlade dr. Miru Cerarju za dopolnilno obrazložitev predloga deklaracije.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Pred vami je deklaracija o usmeritvah za delovanje Slovenije v institucijah Evropske unije. Ta pomemben dokumenta ste skrbno obravnavali na zasedanjih pristojnih delovnih teles. Dovolite mi, da tudi sam uvodoma predstavim ključne izzive, s katerimi se bo Evropska unija in s tem tudi Slovenija soočala v letu 2015.

Za Unijo utegne biti leto 2015 leto zahtevnih političnih izzivov, a tudi obdobje velikih pričakovanj. Odzivi na tragične dogodke, ki so ta mesec pretresli Francijo, so izrazili solidarnost, ki vlada med državljani, narodi in državami Evropske unije. Na solidarnostnem shodu za enotnost v Parizu, ki sem se ga tudi sam udeležil, smo bili priča izjemni mobilizaciji državljanov in politikov v podporo skupnim vrednotam, predvsem svobodi izražanja in vladavini prava. Naša naloga je, da te vrednote branimo, da v težkih časih stopimo skupaj. V prihodnjih tednih bo potreben učinkovit odziv vseh držav članic, ki mora ob spoštovanju človekovih pravic in svoboščin zagotoviti potrebno varnost v Evropi. Predvsem moramo izboljšati komunikacijo med državami in med posameznimi deli družbe ter okrepiti medsebojno zaupanje in zavedanje, da nobena vera, prepričanje ali ideologija ne opravičujejo terorizma. Ne gre le za povečanje naše varnosti, ampak za skupen razmislek o vzrokih, ki vodijo predvsem tudi mlade v radikalizacijo in teroristična dejanja. Za razmislek o tem, kako zagotoviti razumevanje drugačnosti in uspešno vključevanje v družbo. Evropska unija je skupnost vseh za vse. Če ne bomo posvetili ustrezne pozornosti vprašanjem, kot so socialna neenakost, pomanjkanje izobraževanja, nezaposlenost in odtujenost, se bodo takšni tragični in nesmiselni dogodki ponavljali tudi v prihodnje. Ob navedenem je pomembno tudi učinkovito sodelovanje Evropske unije s sosednjimi in drugimi državami. Čeprav se ocena ogroženosti v Sloveniji ni bistveno spremenila, se zavedamo krhkosti takšnega stanja in zato želimo in moramo biti tako na varnostnem kot drugih področjih aktiven član sodelovanja, zlasti med državami Evropske unije in državami Zahodnega Balkana.

Spoštovani zbor! Vprašanja svobode in varnosti seveda niso edini izziv, s katerim se soočamo v Evropski uniji. Zagon gospodarske rasti in zaposlovanja že nekaj časa zahtevata odločno ukrepanje tako s strani evropskih institucij kot vlad vseh držav članic. Če želimo nova delovna mesta, moramo zagotoviti vzdržno gospodarsko rast. Slednjo pa je mogoče doseči zgolj s pravo kombinacijo odgovorne fiskalne politike, v prihodnost usmerjenih strukturnih reform in pametnih naložb. Pri izvajanju navedenega moramo biti dovolj odločni in predvsem verodostojni, da to, kar si zadamo, tudi storimo. S skupnimi močmi smo dosegli, da je Slovenija v procesu strukturnih reform in konsolidacije javnih financ doslej uspešno izvedla številne ukrepe. Ti že dajejo prve rezultate. Pri tem so nam bila v pomoč tudi t. i. specifična priporočila Komisije, ki jih nekateri radi prikazujejo kot nekakšen bruseljski diktat. V bistvu so daleč od tega. S pravim pristopom, ki ga že ubiramo, so nam v pomoč na poti države iz krize, pa naj gre za Slovenijo ali katero od drugih članic Evropske unije. Na to pot smo stopili in z velikimi naporji, zlasti v zadnjih mesecih, uspeli narediti velik napredek, kar med drugim dokazuje tudi relativno visoka gospodarska rast. Dokaz je tudi povrnjeno zaupanje trgov, na kar kažejo izboljšane bonitetne ocene, in dejstvo, da ne glede na zadnja nihanja na finančnih trgih dosegamo rekordno nizek donos na slovenske obveznice, zaradi česar je naše zadolževanje cenejše. Tega ponovno pridobljenega zaupanja ne smemo zapraviti.

Če želimo, da bo ta rast dolgoročna, da bo prinesla več kvalitetnih delovnih mest, je treba s strukturnimi ukrepi nadaljevati. Cilj te vlade za letošnje leto je jasen: primanjkljaj želimo znižati pod 3 % bruto družbenega proizvoda. Temu primerno smo zastavili tudi rebalans proračuna za leto 2015. Ob tem bomo ob številnih drugih ukrepih naredili tudi prve pomembne korake v smeri konkretnih sprememb na področju javne uprave, zdravstva in ne nazadnje prestrukturiranja gospodarstva.

Da bomo bolj konkurenčni, smo odločeni opazno izboljšati poslovno okolje, imamo veliko majhnih mladih in prodornih podjetnikov, ki jim je treba dati priložnost doma. Znani smo po inovacijah, tehnološkem napredku in raziskovalnih rezultatih, ki pa jih ponekod še ne znamo dobro izkoristiti. V prvi vrsti želimo zato zmanjšati administrativna bremena in poenostaviti zakonodajo, da razbremenimo malo gospodarstvo in utremo pot investicijam. Takšno prakso bomo zagovarjali tudi v evropskih institucijah.

Nadaljevali bomo tudi z zastavljeno privatizacijo v okviru seznama 15 podjetij. Tako smo se dogovorili ter dali pravno in politično zavezo na najvišji ravni. Naj poudarim, da je cilj privatizacije predvsem v izboljšanju korporativnega upravljanja, odpiranju novih trgov ter s tem v povečanju konkurenčnosti in rasti.

Zato stremimo k strateškim partnerjem. Seveda sta pri izbiri pomembna tudi popolna transparentnost postopka in primerna cena, saj želimo z izkupičkom zmanjšati državni dolg in financirati ukrepe za rast in bolj socialno državo.

Eden ključnih elementov zagona gospodarske rasti je pospešitev naložb. Temu bo letos tako v Evropski uniji kot doma posvečena posebna pozornost. T. i. Junkerjev naložbeni načrt za Evropo enostavno mora biti zgodba o uspehu za Evropo in za Slovenijo. Skrajni čas je da od številnih idej preidemo k dejanjem, da začnemo graditi, posodabljati. Slovenija je v omenjenem naložbenem načrtu doslej identificirala 22 svojih projektov v skupni višini 9,2 milijarde evrov. Gre za projekte, ki jih tako ali tako moramo izvesti – od modernizacije zastarelega železniškega omrežja, gradnje protipoplavnih zaščit, dograditve pomembnejših cestnih odsekov, do investicij v digitalno omrežje in socialno infrastrukturo. Ta seznam je seveda odprt še za nove projekte.

Vlada se zaveda ključnega pomena dobro pripravljenih projektov, zato je ustanovila delovno skupino, ki bo skrbela za koordinacijo priprave in spremljanja teh investicijskih projektov. Hkrati bomo pozorni, da se v EU institucijah ob obravnavi zakonodajnih aktov s tega področja dogovorijo jasna merila in mehanizmi financiranja, ki bodo enako dostopni za vse. Bilo bi namreč nepravilno in po svoje nevarno, če bi se ta instrument izjalovil v pomoč zgolj večjim in bogatejšim državam članicam.

Ko govorimo o vlaganjih ne smemo pozabiti, da so sredstva kohezijske politike še vedno naš glavni vir investicij. Po zadnjih podatkih je bila Slovenija v letu 2014 neto prejemnica sredstev evropskega proračuna v višini skoraj 2 % BDP. To pomeni, da smo iz evropskega proračuna prejeli 633 milijonov evrov več, kot smo vanj vplačali. V zadnje pol leta smo se po obsegu črpanja z 19. uspeli zavihteti na 10. mesto med članicami in se ob tem s Komisijo uspešno dogovoriti tako za kakovosten partnerski sporazum kot tudi operativni program. Komisarka za regionalno politiko mi je ob svojem uradnem obisku pred dnevi dejala, da bo Slovenijo promovirala kot zgled, kaj se da v tako kratkem času narediti. Te dinamike ne smemo izgubiti. Vztrajali bomo na maksimizaciji kohezijskih sredstev, tako kar zadeva uspešno dokončanje obstoječih projektov kot uspešno in pametno koriščenje sredstev finančne perspektive 2014 do 2020.

Gospodarsko rast bomo iskali tudi v trgovinskih sporazumih, predvsem v čezatlantskem partnerstvu za trgovino in investicije, ki je pomemben steber na novo definiranega transatlantskega partnerstva. Prepričan sem, da bo sporazum prinesel nove priložnosti številnim slovenskim podjetjem, hkrati pa ne bomo dovolili nižanja obstoječih standardov, še posebej ne nižanja zdravstvenih, varnostnih, prehranskih, okoljskih in delovnih standardov Unije. Strah pred sporazumom ni

popolnoma neutemeljen, a tudi ni nepremostljiv. Premagovati ga moramo z dosledno transparentnostjo, s stalnim dialogom z vsemi zainteresiranimi za napredek pri pogajanjih in proučevanjem vseh vidikov postopoma nastajajočih elementov sporazuma. V tako pomembnih pogajanjih ne smemo hiteti, sploh pa ne na račun vsebine. Bolje si je vzeti več časa, če se to izkaže kot potrebno za kakovostnejši sporazum. Hkrati pa moramo vedeti, da se v globaliziranem svetu tesna partnerstva iščejo povsod.

Dame in gospodje, za Slovenijo je zelo pomembna tudi krepitev evrskega območja, ki ni le ekonomsko monetarni, ampak tudi politični projekt. Dosedanji uspehi pri zagotavljanju finančne stabilnosti so posledica tako ukrepov Evropske centralne banke kot tudi politične volje držav članic območja evra. Kljub velikim korakom v zadnjih letih pri vzpostavljanju Ekonomske in monetarne unije slednja še ni dokončana. Pričakujem, da bomo že prihodnji mesec nadaljevali z razpravo o njenem nadaljnjem poglobljanju. V tem okviru imata za Slovenijo solidarnost in odgovornost izjemno pomembno vlogo.

Veliko energije bo najbrž tudi letos treba usmeriti v odnose z Rusko federacijo, ki jih od lanskega leta v največji meri sooblikuje kriza v Ukrajini. Evropska unija je enotna, da se politika sankcij lahko spremeni le pod pogojem, da se izpolnijo zaveze, dane v dokumentih iz Minska. Razmere na vzhodu Ukrajine so se v zadnjih dneh močno poslabšale. Ohranitev načelne države glede nujnosti spoštovanja danih zavez mednarodnega prava in varnostnega okvira ter ozemeljske celovitosti in suverenosti držav mora ostati temelj našega nadaljnega delovanja. Prav spreminjajoča se narava odnosov z Rusijo je eden od razlogov za sprejetje ukrepov za večjo energijsko neodvisnost Evropske unije. Pričakujem, da bo Evropska komisija v začetku februarja predložila jasno vizijo energetske unije. Vizijo, ki vključuje vse vidike energetske politike in bo vodila do bolj zelene in čistejše Evrope z varno energetsko oskrbo in cenovno dostopno energijo.

Želimo tudi, da energetska unija vključuje ambiciozno podnebno politiko. Vstopamo v ključno fazo mednarodnih podnebnih pogajanj, ki naj bi konec letošnjega leta privedla do novega globalnega sporazuma ter prešla v ključno fazo priprav novih zakonodajnih aktov EU za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov za obdobje po letu 2020. Oboje mora hkrati omogočiti zaustavitev naraščanja temperatur in voditi v zeleno rast z novimi delovnimi mesti ter v ohranitev konkurenčnosti evropskega gospodarstva. Mednarodna konferenca v Parizu mora prinesiti ambiciozne rezultate.

Posebno pozornost bo Slovenija še naprej namenjala širitvi Evropske unije na Zahodni Balkan in podpori reformam v teh državah. Dejstvo je, da je politika širitve eden

največjih uspehov Evropske unije in ključen mehanizem za zagotavljanje stabilnosti, varnosti in razvoja na evropski celini. To je še posebej pomembno za Slovenijo, ki na to regijo meji in ima v njen pomembne politične in gospodarske interese.

Spoštovani, leto pred nami bo tako ali drugače zaznamovano tudi s parlamentarnimi volitvami v vsaj osmih državah članicah. Izpostavil bi nedavne volitve v Grčiji in prihajajoče v Združenem kraljestvu. Volitve so temelj demokracije in voljo ljudstva je treba spoštovati. Upam in verjamem, da bodo končne odločitve vseh akterjev preudarne in da bo v teh in drugih primerih prevladala modrost, da smo le skupaj lahko močnejši.

Veliki izzivi zahtevajo močno politično voljo, še zlasti, če imamo opravka z nevarnimi oblikami populizma. Prepričan sem, da bi omejevanje svoboščin, na katerih temeljita EU in njen notranji trg, vodilo le v večjo razdrobljenost in diskriminatorno obravnavo njenih državljanov. To ni bil nikoli in tudi ne sme postati namen evropske integracije. Pri zagovarjanju pozitivnih vidikov evropske integracije zato potrebujemo še več poguma. Potrebujemo večjo in predvsem aktivnejšo osredotočenost držav članic Evropske unije na ključne dosjeje, ki vodijo v izboljšanje gospodarske rasti, konkurenčnosti in kakovostnih novih delovnih mest. To še posebej velja za ozemeljsko in demografsko manjše države, med katere sodi tudi Slovenija. Naš osnovni strateški interes v vse bolj kompleksnem in konkurenčnem svetu je ohranitev močne Evropske unije in njenih institucij. To pa seveda ne pomeni, da do delovanja slednjih ne bomo konstruktivno kritični.

Ne smemo tudi pozabiti politik, katerih morda danes nisem izrecno omenjal, ki pa vendarle bistveno prispevajo k dobrobiti in počutju slovenskih in drugih evropskih državljanov. V mislih imam varno hrano, samooskrbo s hrano, pravice, ki izhajajo iz javnega zdravstva, svobodo gibanja, prostega pretoka informacij in podobno. To so posebnosti Evrope; posebnosti Evrope, za katere si bo Slovenije vedno znova prizadevala. Te posebnosti naj ostanejo in ohranijo Evropo kot gibalno demokratičnosti ter socialne in ekološke ozaveščenosti v svetu.

Spoštovane poslanke in poslanci! Ob iskanju gospodarske rasti in konkurenčnosti je treba oživeti tudi razpravo o temeljih in temeljnih vrednotah Evropske unije, in to skozi prizmo današnjega časa. Prav tako tudi preko dialoga s civilno družbo iskati odgovore na številne izzive, kot so na primer nasilje, nezaposlenost mladih, revščina in socialna izključenost. Če se bomo doma uspešno soočali s svojimi težavami, če bomo pri tem dovolj enotni, odprti in verodostojni bomo tudi v Evropski uniji in svetu močnejši. Tega se moramo zavedati na vseh področjih našega delovanja v institucijah Evropske unije. Hvala za vašo pozornost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog deklaracije sta kot pristojni delovni telesi obravnavala Odbor za zadeve Evropske unije in Odbor za zunanjo politiko. Odbor za zunanjo politiko se je v skladu s četrtem odstavkom 154. g členu Poslovnika Državnega zbora opredelil tudi do vloženega amandmaja Poslanske skupine Združene levice k dopolnjenemu predlogu deklaracije.

Besedo dajem predsedniku Odbora za zadeve Evropske unije gospodu Kamalu Izidorju Shakerju za predstavitev poročila odbora k Predlogu deklaracije.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani predsednik Vlade, spoštovani ministrski zbor, poslanke in poslanci!

Odbor za zadeve Evropske unije je na 20. seji 16. 1. 2015 kot pristojni odbor obravnaval Predlog deklaracije, ki ga je 17. 11. 2014 Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada. V poslovniško določenem roku so amandmaje k Predlogu deklaracije vložili poslanci: dr. Simona Kustec Lipicer (SMC), Franc Jurša (Desus), Matjaž Han (SD) in poslanec Jožef Horvat (NSi) ter Komisija za narodne skupnosti. Do predlaganih amandmajev se je Vlada opredelila na 20. seji odbora, in sicer je podprla amandmaje poslancev dr. Simone Kustec Lipicer, Franca Jurše, Matjaža Hana in Komisije za narodni skupnosti, ne pa amandmaja poslanca Jožefa Horvata.

Dopolnilno obrazložitev Predloga deklaracije je podala Dragoljuba Benčina, državna sekretarka na Ministrstvu za zunanje zadeve. Pred obravnavo so poročevalci nekaterih delovnih teles Državnega zbora ter Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve predstavili poročila do Predloga deklaracije. Sicer pa je odbor sprejel poročila vseh delovnih teles Državnega zbora. Le-ta so Predlog deklaracije obravnavala z vidika svoje pristojnosti in ga tudi podprla.

V razpravi so poslanci med drugim izpostavili vprašanje nevklučenosti naložbenega načrta za Evropo v Predlog deklaracije, nomotehnične pomanjkljivosti glede obdobja, za katero se sprejema deklaracija, ter vključenosti vsebin iz Digitalne agende za Evropo. Predstavnica Vlade je na postavljena vprašanja podala dodatne pojasnitve.

Odbor je k Predlogu deklaracije sprejel naslednje amandmaje: več amandmajev k posameznim delom Predloga deklaracije, ki čas njene veljavnosti omejijo na leto 2015, in tri amandmaje k poglavju Izobraževanje, mladina, kultura, šport, k podpoglavju Kultura in avdiovizualna politika. Konkretna vsebina sprejetih amandmajev je razvidna tudi iz poročila, ki ste ga prejeli.

Po razpravi in glasovanju o amandmajih je Odbor za zadeve Evropske unije glasoval o vseh delih Predloga deklaracije z

vidika pristojnosti odbora. 8 članov odbora je glasovalo za, 2 pa sta bila proti.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dajem predsedniku Odbora za zunanjo politiko, gospodu Jožefu Horvatu za predstavitev poročila odbora k Predlogu deklaracije in dodatnega poročila odbora k dopolnjenemu Predlogu deklaracije.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa. Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovani predsednik Vlade, ministrski zbor, spoštovani kolegice in kolegi!

Odbor za zunanjo politiko je na 12. seji dne 16. januarja 2015 kot pristojno delovno telo obravnaval Predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju od julija 2014 do decembra 2015. Na seji odbora so sodelovali predstavniki Ministrstva za zunanje zadeve in Ministrstva za obrambo ter seveda tudi drugi predstavniki Vlade.

Dopolnilno obrazložitev Predloga deklaracije je podala državna sekretarka na Ministrstvu za zunanje zadeve Dragoljuba Benčina, ki je poudarila, da je področje zunanje politike zaradi težko predvidljivih izzivov in dogodkov ter hitro spreminjajočih geopolitičnih situacij težje zajeti. Dejala je, da je ukrajinska kriza pokazala, da Evropska unija potrebuje jasnejšo vizijo za prihodnje sodelovanje z vzhodno soseščino, pri čemer je treba upoštevati vodilo o nadaljnjem gospodarskem in političnem povezovanju z državami vzhodnega partnerstva. Glede regije južnega Sredozemlja je poudarila, da se le-ta sooča z resnejšimi izzivi, zato je treba oblikovati in podpirati skupno učinkovito sosedsko politiko v obliki skupne platforme z namenom učinkovitega reševanja konfliktov. Po besedah Benčinove se Predlog deklaracije zavzema tudi za celovit pristop za zagotavljanje svetovnega miru in varnosti ter upoštevanja človekovih pravic in svoboščin in promovira nediskriminatorni pristop do ranljivih skupin.

V nadaljevanju je podpredsednik Odbora za obrambo Benedikt Kopmajer predstavil poročilo Odbora za obrambo, ki k Predlogu deklaracije ni sprejel amandmajev in je Predlog deklaracije podprl. Nato je predlagatelj amandmaja Tilen Božič, Poslanska skupina SMC, predložil novo besedilo amandmaja, pri čemer je pojasnil osnovne razlike med obema, izpostavil je pomen transparentnosti predvsem pri sklepanju sporazuma o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe (TTIP), pri čemer je dejal, da je le-ta v fazi, ko se še ne razpolaga z zadostnimi informacijami.

V razpravi je bilo opozorjeno na razkorak med Predlogom deklaracije in dejanskim položajem na področju sosedstva in krepitve gospodarskega sodelovanja, na pomanjkljivo vključevanje javnosti pri oblikovanju transatlantskih trgovinskih in gospodarskih

sporazumov ter na pomen zagotavljanja varnosti v regiji in v svetu z vidika minulih terorističnih napadov v Parizu. Ob koncu je bilo postavljeno vprašanje, ali je Vlada že obravnavala projekcije doprinosa TTIP k slovenskemu gospodarstvu. Ob tem je državna sekretarka pojasnila, da se projekcije pripravljajo, sledila bo analiza, ki bo osnova za oblikovanje stališča Vlade. Omenjeno stališče bo predstavljeno tudi v Državnem zboru.

Po zaključeni razpravi je odbor odločil o novopredlaganem amandmaju kvalificiranega predlagatelja in s trinajstimi glasovi za in enim proti sprejel naslednji amandma: V poglavju Zunanje zadeve in obramba se v poglavju EU kot globalni akter in odnosi s strateškimi partnerji tretji in četrti odstavek spremenita in besedilo je podano v pisni obliki poročila. Odbor je na koncu sprejel, in sicer z enajstimi glasovi za in enim proti, mnenje: Odbor za zunanjo politiko je kot pristojno delovno telo z vidika svoje pristojnosti obravnaval Predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju od julija 2014 do decembra 2015 k poglavju Zunanje zadeve in obramba, v poglavju EU kot globalni akter in odnosi s strateškimi partnerji sprejel amandma.

Gospod predsednik, kolegice in kolegi! Dovolite, da predstavim še dodatno poročilo. Odbor za zunanjo politiko je na 12. nujni seji 23. januarja 2015 na podlagi četrtega odstavka 154. g člena Poslovnika Državnega zbora obravnaval vloženi amandma kvalificiranih predlagateljev.

Na odboru so sodelovali predstavniki Ministrstva za zunanje zadeve. Dopolnilno obrazložitev amandmaja je podal vodja Poslanske skupine Združena levica kolega Luka Mesec. Državna sekretarka na Ministrstvu za zunanje zadeve Dragoljuba Benčiča je povedala, da so pogajanja še v teku in odbor je o predlaganem amandmaju glasoval in amandmaja ni sprejel. Glasoval je samo z enim glasom za in s trinajstimi glasovi proti. Hvala lepa za vašo pozornost.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dajem predstavnikom poslanskih skupin za predstavitev stališč.

Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani predsednik Vlade, spoštovani ministrski zbor, dragi kolegice in kolegi!

Dovolite najprej, da se v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov zahvalim predsedniku Državnega zbora, da se je danes v imenu vseh nas 90 spomnil žrtev holokavsta.

Kolegice in kolegi, danes govorimo o deklaraciji o usmeritvah in delovanju Republike Slovenije v institucijah Evropske unije za obdobje od julija 2014 do decembra 2015, torej tudi za obdobje za pol leta nazaj. Smiselno bi

bilo, da bi deklaracijo obravnavali samo za prihodnje obdobje, za nazaj pa bi lahko obravnavali kvečjemu poročilo o delovanju Republike Slovenije v institucijah Evropske unije. Toliko morda glede formalnosti. Razlogi so pravzaprav znani, zakaj takšna zakasnitev. Na te formalnosti smo tudi že opozorili v času obravnave deklaracije na pristojnih delovnih telesih.

Glede vsebine bi se želel ustaviti kar pri uvodnem razmisleku o boljšem delovanju Evropske unije in učinkovitejšem sodelovanju in izmenjavi medsebojnih informacij med Evropsko unijo in Slovenijo, zlasti pa pri aktivnejšem sodelovanju slovenske vlade pri delovanju institucij Evropske unije. V preteklosti je bilo zaznati, da Slovenija ni bila dovolj aktivna v institucijah Evropske unije, predvsem na zasedanjih posameznih svetov Evropske unije. Bilo je zaznati, da ni bilo tam prisotnega slovenskega mnenja oziroma slovenskega glasu. Naši ministri ne hodijo na zasedanja svetov. To je bilo povedano v začetku letošnjega leta, 5. januarja, na posvetu slovenske diplomacije. Gospod Rado Genorio je problematiziral v preteklosti slabo udeležbo slovenskih ministrov na ministrskih svetih. V zadnjem času se ta statistika vidno izboljšuje in želimo, da tako tudi ostane in to pozdravljamo. Res je, tudi sami, torej poslanci Nove Slovenije – krščanskih demokratov, spremljamo sestave delegacij na zasedanjih Sveta Evropske unije in ugotavljamo, da je v zadnjem času udeležba ministrov dobra.

Želimo tudi, da bi v Državnem zboru uveljavili prakso nekaterih držav članic Evropske unije, da tudi predsednik Vlade pred zasedanjem Evropskega sveta pride pred Državni zbor ali pred pristojni odbor in da po zasedanju Evropskega sveta pride Državnemu zboru ali vsaj pristojnemu odboru poročati. Gre vsakokrat za ključne odločitve na ravni EU, ki seveda tangirajo tudi Republiko Slovenijo. Številne države članice Evropske unije imajo izmenjavo informacij z institucijami Evropske unije zgledno urejeno. Poslanska skupina Nove Slovenije pričakuje, da bomo ob noveliranju zakona o sodelovanju Vlade in Državnega zbora v zadevah Evropske unije to zapisali tudi v zakon. Torej boljše sodelovanje tudi v duhu Lizbonske pogodbe, ki daje nacionalnim parlamentom večje pristojnosti, večjo moč. Večkrat pravimo, da so nacionalni parlamenti sestavni del evropskega parlamentarnega sistema.

Drugo področje, ki ga moramo izpostaviti, je strategija Evropske unije 2020 in evropski semester. Znotraj strategije 2020 mislimo, da je premalo izražene volje za implementacijo Digitalne agende za Evropo. Digitalna agenda za Evropo je ena najpomembnejših sestavnih delov strategije Evropa 2020. Gospodarske družbe s področja IKT, informacijsko-komunikacijske tehnologije, so danes ne samo v Evropi, tudi v svetu,

najhitrejša rastoča podjetja. Zavedati se moramo, da ima Slovenija na tem področju ogromen potencial, imamo dobre IKT inženirje, ne zagotavljamo pa pravega poslovnega okolja za implementacijo te digitalne agende. To slišimo tudi od nekaterih predstavnikov Vlade. Zaradi nespodbudnega poslovnega okolja se tako IKT podjetja, zlasti srednja in mala podjetja, in mladi IKT inženirji selijo v tujino, mi pa izgublamo delovna mesta in intelektualni potencial. Kolegice in kolegi, svet bo digitalen, Evropa bo digitalna, tudi Slovenija bo digitalna. Tisti, ki ne bo digitalen, tistega ne bo.

Tretji sklop, ki ga moramo omeniti v deklaraciji, ni izrecno opredeljen kot področje, ki ga je treba urediti v letošnjem letu, pa je davčna diskriminacija delavcev migrantov. Govorimo o približno 15 tisoč, morda 20 tisoč slovenskih delavcev, ki dnevno ali tedensko emigrirajo iz Pomurja, Štajerske, Koroške in iz drugih delov Slovenije v glavnem v Avstrijo in so diskriminirani pri plačilu dohodnine glede na davčno rezidenstvo. Namreč, v Avstriji v isti tovarni, morda z istim strojem opravljata enako delo, enako operacijo dva delavca; eden je naš rezident, drugi je avstrijski rezident. Za isto delo dobita, povsem jasno, isto bruto plačo, neto plača pa je zelo različna. Tukaj ne mislimo problematizirati morda Zakona o dohodnini, zdaleč ne mislimo problematizirati ustavne odločbe. To ni problem. Problem pa je, s katerim se je pravzaprav že v začetku lanskega leta začela ukvarjati Evropska komisija, in to je davčna diskriminacija. Res je, da nimamo enakega davčnega sistema v državah članicah, ampak na nek način bi bilo treba ta problem rešiti oziroma prizadetim delavcem – tako vsaj oni mislijo, da so prizadeti, teh 18 tisoč – bilo treba s strani Vlade dati jasne odgovore.

Spoštovani gospe in gospodje, Poslanska skupina Nove Slovenije - krščanskih demokratov Predlogu deklaracije ne bomo nasprotovali.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti, zanjo dr. László Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod predsednik Vlade, spoštovana ministrica, ministri, kolegice in kolegi!

Predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije uživa našo podporo. Strinjamo se s prednostnimi nalogami usmeritev, kot so krepitev Ekonomske in monetarne unije, izboljšanje poslovnega okolja in gospodarske rasti, oblikovanje energetske unije s primerno in človeku prijazno podnebno politiko, zavzemanje za pripravo bolj kakovostne in biološko neoporečne hrane ter ne nazadnje z vidnejšo vlogo Evropske unije pri soočanju z varnostnimi, humanitarnimi, migracijskimi in drugimi aktualnimi izzivi.

Predlog deklaracije je obravnavala tudi Komisija za narodni skupnosti Državnega zbora. V razpravi smo se predvsem osredotočili na področje človekovih pravic s posebnim poudarkom na posredni in neposredni vpliv tovrstnih dokumentov na ohranjanja in razvoj narodnih skupnosti. Čeprav pristojne organizacije madžarske in italijanske skupnosti podpirajo Predlog deklaracije, je bilo v razpravi tudi kritično opozorjeno, da se pri usmeritvah predlagane deklaracije upoštevajo zelo visoki standardi, kar je prav in kar za narodnostno politiko v Sloveniji formalnopravno tudi sicer velja, vendar pa se le-ti nedosledno uresničujejo oziroma uveljavljajo v praksi. Sicer smernice deklaracije, ki jo danes prejemamo, veljajo v okviru delovanja Republike Slovenije v institucijah Evropske unije, toda kljub temu menimo, da je na razkorak med formalnimi standardi in dejansko prakso vedno treba opozarjati. Zgolj pravilna formalnopravna umeščena vsebina v dokumentih, kot je tudi predlagana deklaracija, ne zadošča, zato se pričakuje, da se bodo zadeve tudi dejansko spreminjale na boljše.

V poglavju Izobraževanje, mladina, kultura, šport oziroma podpoglavju Kultura in avdiovizualna politika smo predlagali amandma, ki v primerjavi s prvotnim besedilo bolj jasno in zavezujoče poudarja zavzemanja Slovenije za varovanje in spodbujanje kulturne in jezikovne raznolikosti ter razvijanje medkulturnega dialoga in razvoj medkulturnih kompetenc na tem področju. To je v sozvočju z Lizbonsko pogodbo, ki določa, da Evropska unija spoštuje svojo bogato kulturno in jezikovno raznolikost ter skrbi za varovanje in razvoj evropske kulturne dediščine.

Predlagana dopolnitev, ki je uživala tudi podporo Ministrstva za kulturo, je bila podprta na pristojnem odboru in je tako sestavni del predlaganega besedila. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo dr. Simona Kustec Lipicer.

DR. SIMONA KUSTEC LIPICER (PS SMC): Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovana ministrska ekipa, kolegice in kolegi!

Evropska unija je danes ena od vodilnih svetovnih regij, tako v humanistično-družbenem, še posebej pa ekonomsko-finančnem pogledu. Razvojne politike in finančna sredstva Evropske unije so tista, ki lahko dajejo državam članicam pomembno oporo in zagon pri izgradnji tudi njihovih nacionalnih razvojnih kapacitet, če to seveda te države želijo in tudi znajo izkoristiti. BDP Evropske unije v zadnjem desetletju, odkar je njena članica tudi Slovenija, letno znaša okoli 12 trilijonov evrov. Leta 2012 je na primer Evropska unija Sloveniji dodelila skupaj 932 milijonov evrov finančnih sredstev, kar je predstavljalo takrat 2,66 odstotkov slovenskega bruto družbenega proizvoda. V tem istem letu je

Slovenija v proračun Evropske unije prispevala 333,5 milijonov evrov oziroma 0,95 svojega bruto družbenega proizvoda. Vstop naše države v monetarno unijo leta 2007 je vlogo Evropske unije v naši državi samo še povečal, zlasti preko večjega in bolj neposrednega vpliva, ki so ga v domači politiki prevzele institucije Evropske unije. V aktualnih razmerah gospodarske in finančne krize se je vpliv institucije Evropske unije preko različnih političnih mehanizmov, kot so evropski semester in proračunski nadzor, še dodatno okrepil, kar pa je hkrati potencialno tudi lahko okrepilo moč naše države oziroma sploh držav članic monetarne unije, saj jim je dalo možnost, da preko sooblikovanja politik zastopajo tudi svoje nacionalne interese, interese svoje države in ljudi, če to znajo in želijo izkoristiti sebi v prid.

V Poslanski skupini SMC verjamemo, da je orientiranost države v mednarodno okolje ena od temeljnih stebrov nadaljnjega razvoja naše države. Prav tako verjamemo, da prav Evropska unija predstavlja pomembnega partnerja, s katerim bomo te razvojne potencialne lahko sodomišljali in sooblikovali, če bomo le odgovorno in aktivno sodelovali v teh procesih. S predlagano deklaracijo Slovenija potrjuje zavezanost evropskim vrednotam in ciljem, kot so opredeljeni že v Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije. Vsebino deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju od julija 2014 do decembra 2015 v luči vsega omenjenega razumemo kot izhodiščni politični dokument ne le političnih usmeritev Evropske unije, temveč in zlasti nanjo osredotočenih temeljnih smernic naše države v gospodarskem, monetarnem, trajnostno-razvojnem, političnem in širšem družbenem okolju Evropske unije. Iz vsebine deklaracije je mogoče razbrati jasne politične zaveze po dialogu in partnerstvu tako med političnimi institucijami na relaciji države z institucijami Evropske unije, zainteresiranimi civilnodružbenimi skupinami kot tudi med političnimi institucijami znotraj države. V primeru slednjega je pri sooblikovanju politike Evropske unije prav posebna pozornost namenjena tudi zavezam, odnosom in pristojnosti med izvršilno in zakonodajno vejo oblasti znotraj naše države oziroma vsake države.

Sprejetje skupnih političnih smernic in odločitev na ravni Evropske unije po sprejetju postane za države članice obvezujoče. Prav to dejstvo v osrčje procesa postavlja vlogo nacionalnih parlamentov kot osrednje politične institucije, skozi katero se mora v procesih oblikovanja in sprejemanja politik izražati in predstavljati volja ljudi. Parlamenti v tem pogledu igrajo osrednjo vlogo, so zagotovilo izvajanja temeljnih načel demokracije, legitimnega in odgovornega delovanja oblasti in prav iz omenjenih razlogov se želim pri predstavitvi stališča Poslanske skupine SMC o Predlogu deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike

Slovenije v institucijah EU dotakniti vloge in pristojnosti Državnega zbora Republike Slovenije.

Slovenski državni zbor v zadevah EU prevzema izjemno pomembno mesto, saj je podobno kot na primer v Nemčiji, Franciji, na Švedskem, v Avstriji, Finski, Madžarski vloga parlamenta ustavno opredeljena v zadevah Evropske unije. Državnemu zboru je dana tako pristojnost nadzornika oziroma spremljevalca, ki ga mora Vlada sproti obveščati o političnih aktivnostih na ravni EU, kot tudi sooblikovalca nacionalnih vsebinskih stališč, ki naj jih Vlada v imenu države upošteva pri svojem nadaljnjem delovanju na ravni Evropske unije. Razmerja med Državnim zborom in Vlado v izvedbenem pogledu nadalje ureja Zakon o sodelovanju med državnim zborom in vlado v zadevah Evropske unije, ki mora biti sprejet z dvotretjinskim kvorumom navzočih poslancev.

Nadalje so ta razmerja v detajle definirana tudi znotraj Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije. Vloga nacionalnega parlamenta je torej v Sloveniji razumljena kot ključna tako v vsebinskem kot procesnem pogledu. V procesnem pogledu se pričakuje, da bo parlament formalno preko dela matičnih delovnih teles in tudi na plenarnih zasedanjih, kot je to današnje, sodeloval pri sooblikovanju nacionalnih stališč in vloge naše države v Evropski uniji, kot to predvidevajo črke prava. V vsebinskem smislu in pogledu pa predvsem tako, da bo preko svojih preteklih dobrih izkušenj in praks ter jasnih programskih vizij in zasledovanja volje ter potreb ljudi skupaj z Vlado prepoznaval in kreiral konkretne vsebinske cilje in ukrepe.

Dosedanje spremljanje delovanja Državnega zbora v zadevah EU, kot jih razkrivajo na primer podatki Raziskovalno-dokumentacijskega sektorja Državnega zbora v procesnem smislu, kaže, da je bilo delo Državnega zbora dobro izvedeno. Število sej in obravnavanih zadev je bilo od vstopa v EU kontinuirano visoko. Žal pa tega istega z enako zanesljivostjo ne moremo potrditi v primeru dejanske vsebinske vpetosti Državnega zbora v proces sooblikovanja politike EU. Na to poleg vsakodnevnih parlamentarnih izkušenj opozarjajo tudi ugotovitve mednarodno primerjalnih študij, ki v Sloveniji vloge parlamenta, za razliko od ministrstev in pa tudi vloge nacionalnih javnih uslužbencev, sploh ne prepoznavajo kot relevantnega vsebinskega sooblikovalca nacionalnih stališč na ravni EU. Prva tako kot tudi omenjeno ustavno, zakonsko ter poslovniško opredeljeno sodelovanje med vlado in parlamentom v tem okviru prepoznavajo kot zanemarljivo nepomembno.

Izpostavljeni vidiki opozarjajo na številne temeljne probleme, s katerimi se naša država sooča in jih mora tudi ponovno premisliti, če želi svojo zavezo po odprtem in konstruktivnem delovanju v EU iskreno peljati v prihodnje. Vsebinska odsotnost Državnega

zbora iz omenjenih procesov, ki se najpogosteje v praksi kaže tako, da matično delovno telo za zadeve EU dobi v obravnavo oziroma bolje rečeno formalno potrjevanje v paketu, dobesedno čez noč, direktno na mizo na samo sejo, ne le da v praksi odvzema pristojnosti parlamentu pri soodločanju v zadevah EU, ampak usodno načenja temeljna načela demokratičnega, transparentnega, predvsem pa v razvoj in javno dobro pravočasno osredotočenega in izčrpno informiranega političnega procesa na ravni države.

V Poslanski skupini SMC danes obravnavano deklaracijo zaradi naših programskih zavez in siceršnjega prepričanja v njeno proaktivno usmerjenost seveda pozdravljamo in podpiramo, hkrati pa se zavedamo politične odgovornosti, ki jo kot poslanci nosimo v opisanih procesih do svojih državljanov, zato na tem mestu tudi prenašamo naš poziv, da s skupnimi naporimi izboljšamo dosedanje prakse in da se v prihodnje pravočasno in vsebinsko celovito s skupnimi močmi lotimo obravnave tovrstnih dokumentov, ki bi morali biti obravnavani že vsaj pred letom dni in ne šele v času, ko je tudi časovno formalno gledano tretjina vsebine, ki se nanaša na obdobje od julija 2014 do januarja 2015, pretekla še pred, verjamem, da današnje uradno potrditvijo tega dokumenta. Hvala lepa.

PREDESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, za njo gospa Marinka Levičar.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, ministrice in ministri in drugi člani Vlade. Drage kolegice in kolegi!

Dovolite, da vam predstavim stališče Poslanske skupine Desus do predloga deklaracije o usmeritvah in delovanju Republike Slovenije v institucijah Evropske unije za leto 2015. S sprejemom te deklaracije želimo, da je politika Slovenije v evropskih zadevah pregledana, da je javnost seznanjena z odprtimi vprašanji, s katerimi se srečujeta Evropska unija in Slovenija. Deklaracija hkrati daje širši okvir za pripravo stališč Republike Slovenije, ki jih Vlada zastopa v institucijah EU.

Ko govorimo o preglednosti, moram poudariti, da se nam zdi izjemno pomembno, da smo na matičnem delovnem telesu sprejeli amandma, s katerim bo zagotovljena transparentnost pri pogajanjih o sporazumu o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe. Tako ne bo dvoma, da ta sporazum ne bi zagotavljal ohranitev okoljskih, socialnih, delavskih, zdravstvenih in drugih standardov Evropske unije.

Spoštovani! V Poslanski skupini Desus bomo Predlog deklaracije podprli, saj se Slovenija z njo zavezuje, da bo njeno delovanje usmerjeno v razvoj, v gospodarsko rast in zaposlovanje ter v trajnostne rešitve v korist

celotne družbe. To je za Desus zelo pomembno, zato bomo pozorno spremljali tudi učinkovitost sprejetih ukrepov za gospodarsko rast in za aktivno politiko zaposlovanja. Vsi skupaj pa bomo morali okrepiti boj proti revščini in socialni izključenosti.

Na področju zdravja mora Slovenija proučiti vidike financiranja dolgotrajne oskrbe in narediti poglobljen pregled izdatkov za zdravstvo z analizo potencialnih prihrankov, ki pa seveda ne smejo biti v škodo bolnikov. Evropski sistemi zdravstvenega varstva so soočajo z izzivi, ki so posledica demografskih sprememb starostne strukture prebivalstva. Pričakovanja ljudi o boljšem dostopu do kakovostne zdravstvene oskrbe in novih zdravstvenih tehnologij so upravičena. Pričakujemo, da bodo ukrepi usmerjeni v podporo državam članicam pri zagotavljanju vzdržnih in učinkovitih sistemov zdravstvenega varstva in varovanja zdravstva prebivalstva.

Zadovoljni pa smo tudi, da se bo Slovenija dejavno prizadevala, da bo do leta 2020 delovno aktivnih 75 % prebivalstva ter da bo zmanjšala število revnih in socialno izključenih. Visoka brezposelnost mladih ima namreč hude socialne posledice za vse generacije, zato je prav, da boj proti brezposelnosti mladih ostaja ena glavnih prioritete Evropske unije. Podpiramo izvajanje jamstvenega sklada za mlade, ki je ključnega pomena za začetek ustvarjanja novih delovnih mest za mlade in za izboljšanje prehoda iz šole v zaposlitev. Pri tem pa moram omeniti, da si v Poslanski skupini Desus želimo podobno evropsko shemo tudi za starejše, za generacijo 50 plus, ki je v primeru izgube službe danes praktično nezaposljiva.

Poslanska skupina Desus prav tako podpira okolju prijazne davčne ukrepe in druge ekonomske instrumente za prehod v zeleno, nizkoogljično gospodarstvo, vključno z okolju prijaznimi subvencijami.

Spoštovane in spoštovani! Poslanska skupina Desus ne vidi razloga, da Predloga deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije ne bi podprla. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Matjaž Nemeč.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Spoštovani predsednik, spoštovani ministrski zbor, spoštovani kolegice in kolegi!

Splošno znano dejstvo je, da Evropska unija temelji na načelu vladavine prava, kar pomeni, da tudi vse njene dejavnosti izhajajo iz pogodb, o katerih se prostovoljno in demokratično dogovorijo vse države članice. V teh zavezujočih pogodbah države članice določijo svoje cilje na številnih političnih področjih. Eden takih dokumentov je danes tudi pred nami. Opredeljuje aktivnosti, ki jih bomo kot

država članica izvajali prvenstveno v okviru Sveta, ter ključne politične usmeritve Republike Slovenije po posameznih področjih.

Eden večjih izzivov Evropske unije je delovati v skladu z evropskim duhom povezovalnosti in utrjevanjem temeljev, na katerih je zrastle edinstvena gospodarska in politična povezava osemindvajsetih evropskih držav. Gospodarsko sodelovanje na ogromnem enotnem evropskem trgu je gonilna gospodarska sila Evropske unije, ki omogoča prosti pretok blaga, storitev, kapitala ter prosto gibanje ljudi, ki se še vedno razvija in raste. Evropska unija se pri želji za izboljšanje delovanja enotnega trga sooča z vprašanji, kako še naprej zagotavljati visoko stopnjo blaginje, enotnosti, miru ter tako nadgraditi politično povezovanje in utrditi stabilnost v evropskem prostoru.

Svetovna gospodarska kriza in pretresti v območju evra so pustili posledice tudi na področju zaposlovanja v Evropski uniji, zato je tudi toliko bolj pomembno, da evropske politike najdejo rešitve, ki bodo utrjevale in negovale temeljne vrednote EU in zagotavljale človeško dostojanstvo, svobodo, demokracijo, enake možnosti, vladavino prava in spoštovanje človekovih pravic za več kot pol milijarde prebivalcev. V tem kontekstu je deklaracija, kljub temu da gre za dokument na načelni ravni, pomembnem smerokaz, kako se bo naša skupnost razvijala, katere so naše skupne prioritete in kam smo namenjeni. Kljub vsej dobronamernosti in všečnosti dokumenta pa moramo biti pri določanju politik suvereni in načelni.

Slovenija mora oblikovati svojo politiko in ne smemo zgolj slediti interesom velikih, ki so velikokrat v koliziji interesov naših ljudi. Pozdravljamo usmeritve, ki jih bo Slovenija sledila v svojem delovanju na evropskem parketu in bo v dani zavezi, da se bo na vseh področjih nagibala k razvojnim ciljem, usmerjanju v gospodarsko rast in zaposlovanje ter ravnanjem k zagotavljanju trajnostnega razvoja družbe in posameznika. Pozdravljamo prihodnje prizadevanje Slovenije za krepitev sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom pri oblikovanju in izvajanju študijskih programov, ki bodo nudili visoko izobraženim kadrom kompetence, potrebne za hiter in učinkovit odziv na potrebe trga dela.

Zelo je pomembno tudi nadaljnja zgraditev Ekonomske in monetarne unije, ki ne bo samo krepila ekonomskega sodelovanja med državami članicami, temveč upoštevala tudi socialne vidike in socialne posledice finančne krize. Pomembno je nadaljnjo izvajanje gospodarske strategije Evropa 2020, kateri Slovenija že sledi in se v okviru zavzema za 75-odstotno delovno aktivnih prebivalcev v starosti med 20 in 64 let ter da se bo število revnih in socialno izključenih uspešno zmanjševalo v luči učinkovitih ukrepov, podprtih s strani države.

Izjemnega pomena je krepitev notranjega trga, želimo pa si oblikovanje takšne energetske unije, ki bo imela ambiciozno podnebno politiko ter bo upoštevala trajnostno rabo virov in tudi zdravo življenjsko okolje. V zvezi s pridelavo kakovostnejše hrane, zanesljive oskrbe s hrano ter zmanjševanjem zavržkov hrane bo Slovenija zagovarjala ukrepe, ki bodo spodbujali uveljavljanja načela kratkih dobavnih verig in promovirala kratke transportne poti ter strmelja k lokalni oskrbi z živili in čim višji stopnji samooskrbe s pomočjo zdravega načina prehranjevanja z lokalno pridelano hrano.

Do gensko spremenjenih organizmov in morebitnim težnjam po privatizaciji vodnih virov ohranjamo odklonilno stališče. In do teh vprašanj smo več kot zadržani.

Zelo pomembna bo tudi politična opredelitev v zvezi s pogajanjem v prsto trgovinskih sporazumih med Evropsko unijo in tretjimi državami. Glede na vsebino teh sporazumov mora Slovenija zagotavljati stališče, in to je pomembno, da morajo pogajanja glede teh sporazumov potekati transparentno in ne smejo biti v nasprotju z nacionalnim interesom in v škodo domačemu gospodarstvu. Pričakujemo, da nas bo Vlada ažurno obveščala o postopkih in vsebinah na tem področju ter omogočila razpravo še pred sprejemom kakih zavezujočih dokumentov.

Poslanci Poslanske skupine Socialnih demokratov bomo Predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju od julija 2014 do decembra 2015 podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani ministrski zbor, spoštovani kolegice in kolegi, hvala za besedo!

O deklaraciji bi povedal samo dve zadevi. Prvič, da ta deklaracija s svojimi visokoletečimi cilji ni nič novega in močno spominja na dve hudo spodleteli lizbonski strategiji, ki sta imeli podobno visokoleteče cilje o gospodarski rasti, razvoju, ustvarjanju novih delovnih mest, digitalni agendi, družbi znanja in tako dalje, pa smo zadnjih deset let videli, da smo vsako leto dlje od teh ciljev, odgovor Vladi in Evropski komisiji je pa enostavno, da se roke zanje podaljšuje. Druga zadeva, na katero je treba opozoriti, je, da stališče Slovenije o tej deklaraciji izraža preživeta idejnopolitična stališča, ki se jih danes otepajo celo institucije, kakršna je IMF. Torej se očitno iz krize nismo naučili ničesar.

Bom pa svojih nekaj minut porabil za problematizacijo tistega dela, za katerega mislim, da je najbolj kratkoročno škodljiv, to je podpora prostotrgovinskim sporazumom TISA, CETA in TTIP, ki so opredeljeni v tej deklaraciji. Tu ima Slovenija zelo naivno stališče, ker se iz

neznanega razloga zavzema za čimprejšnjo sklenitev teh sporazumov. Naivno in nelogično – zakaj?

Prvič, celo ekonomska študija, ki jo je naročilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo pri Centru poslovne odličnosti Ekonomske fakultete, ugotavlja, da bo: prvič, učinek na slovenski BDP s strani teh sporazumov negativen; drugič, da verjetno obstaja nevarnost zmanjšanja delovnih mest v Sloveniji; tretjič, da ti sporazumi ne izpolnjujejo lastnih gospodarskih interesov Slovenije, na primer, na področju avtomobilske industrije, farmacije in generičnih zdravil, ki so ključne panoge za slovensko gospodarstvo. Zakaj – ker se bo v vseh teh primerih zaostri la konkurenca in bodo naša podjetja imela težave. In zadnjič; ta ista študija ugotavlja, da je izjemno problematična neseznanjenost slovenskih podjetij o pogajanjih o sporazumu TTIP, kar lahko vodi potencialno v nepripravljenost slovenskih podjetij na zaostreno konkurenco in lahko zato povzroči še dodatne sekundarne negativne učinke na slovensko gospodarstvo. Tudi študije tujih neodvisnih institucij in celo stališča Evropske komisije na primeru delovnih mest jasno povejo, da nam grozi izguba, v Evropi baje celo med 400 tisoč in milijon 100 tisoč delovnih mest. Torej, izgubili bomo s temi sporazumi približno toliko delovnih mest, kot naj bi jih uspela vzpostaviti Junckerjeva strategija, če ji bo kdaj čudežno iz 26 milijard uspelo narediti 300 milijard za investicije.

Da to še podkrepim, Evropska komisija je sama pred prvim krogom pogajanja opozorila, da bo TTIP verjetno prinesel dolgotrajno in obsežno selitev evropskih delovnih mest, saj bo podjetja spodbujal, da se obrnejo k proizvodom in storitvam iz tistih ameriških zveznih držav, kjer veljajo nižji delavski standardi kot v Evropi, sindikalne pravice pa skorajda ne obstajajo. Take izkušnje v ZDA že imajo. Namreč, podoben prostotrgovinski sporazum NAFTA, ki je bil leta 1994 sklenjen med ZDA, Kanado in Mehiko, je podobno obljubljal vzpostavljanje novih delovnih mest, izkazalo pa se je ravno obratno. Študija Economic Policy Institute iz Washingtona je pokazala, da je NAFTA v prvih 12 letih obstoja dejansko povzročila izgubo več kot milijona delovnih mest v ZDA, poleg tega pa znatno znižala še plače nekaj milijonov dodatnih delavcev. Take so posledice prostotrgovinskih sporazumov, če jih sprejemamo z državami, kjer veljajo nižji delavski in socialni standardi. Zato so TTIP, CETA in TISA izjemna nevarnost za slovensko gospodarstvo in za delavske pravice sploh.

Druga zadeva, ki je izjemno problematična v teh sporazumih, je mehanizem za reševanje sporov med vlagateljem in državo, tako imenovani ISDS mehanizem. Ta mehanizem pomeni, da bo vzpostavljeno arbitražno sodišče, na katerem bodo lahko korporacije, ki bodo investirale v neko državo, tožile to državo, če bodo spoznale, da je država

s kakršnimikoli ukrepi vplivala na njihove prihodke ali dobiček.

Zdaj, če dam konkreten primer. Če bi, recimo, nekaj tuja zavarovalnica kupila Zavarovalnico Triglav, bi lahko, če bi Slovenija, kot smo nedavno storili, sprejela davek na zavarovalniške posle, bi lahko zdaj ta tuja zavarovalnica tožila na tem arbitražnem sodišču državo Slovenijo zaradi izpada prihodkov. Seveda pa ne velja obratno. Država pa korporacij ne more tožiti. Skratka, ta arbitražni mehanizem ISDS bo države dokončno potisnil oziroma podredil interesom mednarodnega kapitala in je tudi dodatna stvar, ki bi jo Republika Slovenija nujno morala v tem sporazumu oziroma tej deklaraciji problematizirati.

In tretja zadeva. Opozoriti je treba na varstvo potrošnikov oziroma na samo dejstvo, da v sporazumih TISA, CETA in TTIP ne gre za enostavno prostotrgovinske sporazume, ker carine med ZDA in Evropsko unijo so že zdaj v večini primerov minimalne, ampak gre dejansko za t. i. odpravljanje administrativnih ovir, pri čemer administrativne ovire navadno pomenijo okoljske, socialne in delavske standarde, ki so bili vzpostavljeni iz takšnih in drugačnih razlogov zaščite ali delavcev, ali potrošnikov, ali pa okolja. To poimenujejo, kot se pogosto sliši tudi pri nas, administrativne ovire, dejansko pa to pomeni, če ilustriram na primeru prehranske industrije, naslednje. Recimo, v ZDA že več kot 70 % vse predelane hrane, ki je trenutno naprodaj v trgovinah, vsebuje genetsko spremenjene sestavine. V Evropi do tega ni prišlo zaradi odpora držav članic in zaradi odpora evropskih parlamentarcev, je pa jasno, in to potrjuje študija Johna Hillaryja, ki ta pogajanja spremlja že od samega začetka, da ameriška podjetja močno lobirajo, da bi se v Evropi zakonodaja na področju genetsko spremenjene hrane spremenila in da bi lahko ameriška podjetja tudi na te trge začela prodajati genetsko spremenjene organizme.

Druga zadeva. Recimo, več kot 90 % ameriške govedine je proizvedeno z uporabo govejega rastnega hormona, za katerega so nekatere raziskave ugotovile, da je povezan s pojavom raka pri ljudeh. V Evropi so zato že od leta 1988 uveljavljene omejitve na uvoz te govedine. Zopet: ameriška vlada in ameriška prehranska industrija znotraj pogajanj o teh sporazumih lobira, da se ta administrativna ovira odpravi.

In tretjič, ameriški proizvajalci piščančjega in puranjega mesa ptičja trupla pred prodajo potrošnikom redno obdelajo s klorom. Tudi ta postopek je bil v Evropi z razlogom prepovedan že leta 1997, ker je škodljiv za zdravje. In tudi to administrativno oviro naj bi s prostotrgovinskimi sporazumi odpravili.

Skratka, ti prostotrgovinski sporazumi med Evropo in ZDA so protidemokratični, ker bodo države podredili dokončno mednarodnemu kapitalu, mednarodni kapital bo imel celo

iztožljivo pravico, če države na tak ali drugačen način vplivajo na njegove dohodke, uničena bodo delovna mesta, zaradi tega ker se sprejema prostotrgovinske sporazume z državami, kjer imajo bistveno nižje delavske in okoljske standarde, in varstvo potrošnikov bo z odpravo t. i. administrativnih ovir na bistveno nižji ravni, kot je zdaj.

V Združeni levici zato seveda sprejetju teh trgovinskih sporazumov nasprotujemo, hkrati pa zavračamo tudi stališča, izražena s strani Republike Slovenije, v tej deklaraciji, ker so enostavno škodljiva. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Sledi razprava o dopolnjenem predlogu deklaracije.

Besedo ima gospa Marinka Levičar, Desus. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik, in še enkrat lep pozdrav vsem.

Poudariti moram, da se strinjam z vsemi bistvenimi opredelitvami deklaracije. Vedno pa je tako, da je lažje nekaj zapisati, kot pa potem to implementirati. Zato upam, da pri uresničevanju te deklaracije vendarle ne bomo imeli posebnih težav in da bomo dosledni in uspešni.

Širša slovenska javnost je ogorčena nad goljufijami in davčnimi utajami, saj je to pomemben generator krize, katere posledice pa morajo plačevati poštene in nič krivi državljani. Zato me veseli, da je med prioritetami Evropske unije na davčnem področju boj proti goljufijam in davčnim utajam in da so na tem področju vendarle že storjeni začetni koraki, ki jih Slovenija podpira, saj bodo ne nazadnje koristili nam vsem. Kriza je povzročila, da se v Sloveniji v letih od 2008 do 2012 povečalo število revnih z 12,3 % na 13,5 %, to je več kot za 1 %. V istem obdobju pa se je še bolj kot položaj celotnega prebivalstva in še bolj, kot je to število revnih naraščalo v Evropski uniji, povečal odstotek revščine med otroki pri nas. Nad tem se moramo zamisliti predvsem na prvem mestu mi, poslanci, in Vlada, kaj bomo storili.

Zato predlagam Vladi in pristojnim ministrstvom, da čim prej pripravijo analizo in temu primerno strategijo boja proti revščini za vse prebivalce, za otroke in za vse kategorije državljanov. Po meni dostopnih podatkih je bila nazadnje taka analiza oziroma strategija boja proti revščini narejena leta 2000. No, in takrat krize še niti na vidiku ni bilo. Zato res prosim Vlado, da pripravi to analizo in strategijo in da bomo o njej razpravljali in sprejeli ukrepe za boj proti revščini. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija,

pripravi naj se gospod Kamal Izidor Shaker, SMC.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala, gospod predsednik. Še enkrat vsem prav lep pozdrav!

Gotovo vsi veste, da je Nova Slovenija - krščanski demokrati, da smo izrazito proevropska politična stranka, morda tudi zaradi tega zmagali na prvih evropskih volitvah in ne nazadnje tudi Evropa je pravzaprav tista, ki je nekako nastala in temelji na krščanskih temeljih. Ko govorimo o vrednotah, mislim, da moramo znova in znova obujati in znova in znova razmišljati, kaj so pravzaprav očetje Evrope mislili takrat, ko so Evropsko unijo postavljali. Evropska unija želi uveljavljati človekoljubne in napredne vrednote ter zagotoviti, da bo človeštvo obvladovalo aktualne velike globalne spremembe, ne pa, da bo njihova žrtev. Potreb ljudi ni mogoče zadovoljiti samo s tržnimi silami ali določiti z enostranskim ukrepanjem posameznih držav. Tako se Evropska unija zavzema za vrednote človečnosti in družbeni model, ki ga podpira velika večina državljanov. Evropejci cenijo svojo bogato dediščino vrednot, ki vključuje varstvo človekovih pravic, družbeno solidarnost, svobodno podjetništvo, pravično porazdelitev sadov gospodarske rasti, pravico do zaščitenega okolja, spoštovanje kulturne, jezikovne in verske različnosti ter usklajeno sožitje tradicije in napredla.

Kakšno je pravzaprav poslanstvo Evropske unije za današnji čas oziroma za 21. stoletje? V šestih točkah bom to poslanstvo nanizal.

Ohraniti in krepiti mir med njenimi državami članicami – mir ni dan sam po sebi, mir je osnovna vrednota in za mir si moramo prizadevati vsi. Povezovati evropske države s praktičnim sodelovanjem, skrbeti da lahko evropski državljani živijo v varnem okolju – varnost. Če ni varnosti, potem nam je, gospe in gospodje, zastoj veliki Junckerjev naložbeni paket, štirinajst petnajstin Juckerjevega paketa naj bi predstavljal privatni, zasebni kapital. Kapital je plaha ptica, ne bo šel tja, kjer ni varno okolje. Četrtič. Spodbujati gospodarsko in družbeno solidarnost, ohranjati evropsko identiteto in različnost v globaliziranem svetu, uveljaviti skupne vrednote Evropejcev. Evropska unija smo torej unija, ki nas povezujejo iste vrednote Nismo slaba združba držav in narodov. Mi smo najboljša združba. Zato želim, da imamo nekoliko več optimizma, ko gledamo ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Kamal Izidor Shaker, SMC, pripravi naj se gospod Tilen Božič, SMC.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik!

Država kot taka mora delovati v skladu z usmeritvami, ki si jih je zastavila, v povezavi z Evropsko unijo, pa tudi splošno v zunanji politiki,

ne glede na čas in razmere, v katerih se znajde. Menim, da je nujno ohraniti okvir, ki smo si ga postavili. Usmeritve naše države se tako v notranji kot širše notranji in pa tudi zunanji politiki ključni potencial za doseganje nacionalne blaginje.

Deklaracija, ki je pred nami, je bila sicer pripravljena v lanskem letu, v Državni zbor je bila pa v skladu s poročilom poslana novembra lanske leto in bi morala veljati, kot ji veleva tudi predlagani naslov, od julija lanske leto do decembra letošnjega leta. V obzir kasnega sprejemanja te deklaracije, ki jo imamo pred seboj, moramo vzeti tudi lanske evropske volitve ter s tem povezano sestavljanje Evropske komisije. Prav tako je treba vzeti v obzir nacionalne volitve v Državni zbor, ki so prav tako prekinile marsikateri proces.

Predvsem bi tu rad izpostavil, da pretekla obdobja v Sloveniji pač niso bila oziroma niso želela biti pretirano strateško usmerjena. Zadnji konkreten zunanjepolitični cilj, ki se ga sam najbolje spomnim, je bil vključevanje Slovenije v razne strukture, kot je tudi Evropska unija. Zavezali smo se, da bomo sprejemali pogoje in zaveze skupnosti, ki se jih vlada Mira Cerarja in ta državni zbor po najboljših močeh želi držati. Pred nami pa je mnogo izzivov, na primer že omenjeni in opevani naložbeni paket Evropske komisije, naložbeni paket in seveda črpanje evropskih sredstev, ki jim v stranki Mira Cerarja želimo slediti in jih tudi izpolnjevati.

Če se vrnem na deklaracijo, ki je predmet obravnave, le-ta zajema večino obstoječih in tudi prihodnjih usmeritev v skladu s programom Evropske komisije. Dokument pa je soliden primer medresorsko usklajenega delovanja ministrstev v institucijah Evropske unije. Glede na to, da je v obravnavi že dalj časa, in ta dokument, ki je pred nami, bil obravnavan na vseh delovnih telesih Državnega zbora in je tudi prestala večino glasovanje – večina, to je soglasno –, se mi zdi primerno, da danes tudi potrdimo in, upam, da jo bomo tudi čim prej začeli izvajati oziroma bi jo že morali.

Lahko pa na tem mestu kot predsednik pristojnega odbora, Odbora za zadeve Evropske unije, povem, da bomo naslednjo deklaracijo začeli pripravljati zelo hitro, v prvi polovici letošnjega leta, ker se nam naš angažma v institucijah Evropske unije zdi ključen za našo skupno zunanjepolitično pot.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Tilen Božič, SMC, pripravi naj se gospod Simon Zajc, SMC.

TILEN BOŽIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

Moja razprava se bo nekako držala okoli dveh točk; prva, gre za nekakšno konstruktivno kritiko te deklaracije, ki jo imamo pred seboj, druga pa se nanaša na amandma, ki se tiče sporazumov, ki so bili že prej omenjeni, CETA, TTIP.

Kar se tiče konstruktivne kritike, po mojem mnenju, glede na to, da je Slovenija mlada, majhna, pa s tem nekako tudi prilagodljiva država, bi si lahko privoščila nekoliko več svežine, morda nekoliko več udarnosti in naprednosti znotraj deklaracije predvsem pri ponujanju rešitev, za katere verjamem, da jih ima Republika Slovenija oziroma jih lahko ponudi kar nekaj. Verjamem, da bi lahko bila tudi bolj odločna pri izkazovanju svojih interesov in če že nima, recimo, neke velike težave glede na svojo velikost, lahko pa preko povezovanja z drugimi, ki imajo nekako primerljive interese kot Republika Slovenija, tem interesom da nekoliko večjo težo.

Če grem na področje financ, ki mi je nekako bližje, in tudi na odboru smo se o tej deklaraciji pogovarjali in se nekako izrekli, če grem na interese; zagovarjamo, recimo, monetarno politiko oziroma denarno politiko, ki je pisana v pretežni meri s strani Nemčije in Francije, ki nam velikokrat ni v pomoč. Slovenija je majhno, odprto gospodarstvo, se pravi, naše recesije so globlje, naše konjunkturo oziroma obdobja, recimo, blaginja oziroma rasti so bolj intenzivne, zaradi tega tista nekako počasna odzivnost monetarne politike nam na nek način lahko celo škodi, mi jo pa podpiramo. Tukaj, kar se tiče interesov, mislim, da bi bilo smiselno, da se v deklaraciji nekako pogosteje dajejo tudi neki predlogi ali rešitve, ki bi nam, majhni državi, pri tem pomagale morda v smislu prilagoditve monetarne politike, morda nekaterih ukrepov, tudi fiskalnih, da bi ta hendikep, ki ga pridobimo z njihovo monetarno politiko, lahko presegli. Se pravi, Slovenija ima neke težave s finančnim poslovnim prestrukturiranjem podjetij, imamo težave s financiranjem malih in srednjih podjetij.

Kar se tiče naprednosti je tukaj vprašanje, pojavljajo se številne nove metode, se pravi, imamo mikrofinanciranje, imamo Crow Funding, nekatere naše družbe, ne vem, Chipolo in podobne so to s pridom izkoristile, napredujejo na evropskih trgih. Tudi če pogledamo Nemčijo, Veliko Britanijo itd., te imajo sisteme že nekako integrirane pri sebi, mi jih še nimamo in jih ne izkoriščamo. Mislim, da bi v teh dokumentih morali tudi izkazovati našo neko progresivnost naklonjeno tem trendom, ki nam lahko že v kratkem prinesejo dobre rezultate in pomagajo našemu gospodarstvu, da gre hitreje iz te krize.

Kar se tiče spet interesov oziroma rešitev. Imamo davek na finančne transakcije, ki ga podpiramo. Ta davek v trenutni obliki nam bo prinesel manj, kot dejansko bomo za njega potrošili, da ga implementiramo. V tem primeru mislim, da bi tudi Slovenija morala povedati oziroma se zavzeti morda za nek drugačen ključ delitve, da bi mi iz tega fonda, se pravi, davka na finančne transakcije, dobili več, da bi se ukvarjali morda tudi s tem – razširiti davčno osnovo, se pravi, razširiti na vse izvedene finančne instrumente in ne samo na nekatere itd. Se pravi, v razpravi je prišlo tudi do tega, da

se je Vlada nekako vsaj z nekaterimi zadevami strinjala in verjamem, da bo v prihodnje tudi to sodelovanje bolj intenzivno in da bo vsaj nekaj izmed tega v prihodnjih deklaracijah – naj opozorim, da sedaj se pogovarjamo le o usmeritvah do konca leta 2015 –, da bodo tudi upoštevane.

Kar se pa tiče potem amandmaja glede TTIP oziroma CETA. Gre za sporazum o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe, TTIP, in gre za transatlantsko sodelovanje s Kanado, se pravi, tega sporazuma o celovitem, gospodarskem in trgovinskem sodelovanju – CETA. S tem v zvezi sem predlagal en amandma, v katerem je prišlo do nekaj pripomb, v skladu s tem se je tudi prilagodil na seji. Njegova smer je bila predvsem v tem, da je bila javnost pomanjkljiva obveščena, v Državnem zboru nismo bili obveščeni o marsičem, kar se je tega tikalo. Slovenija seveda podpira TTIP, vendar ob pogoju, da bomo ohranili te standarde, ki smo jih že dosegli na območju Evropske unije, da bo ta postopek v nadaljevanju pregleden – doslej je bil namreč tajen – in da bo o tem dosledno obveščen Državni zbor. Kar se pa tiče sporazuma CETA, da bo pred ratifikacijo še opravljena predstavitev v Državnem zboru, da bomo tudi analizirali, kakšne posledice bo ta sporazum za Slovenijo imel. Amandma je bil sprejet z 11 glasovi za in enim proti. Na to temo je potem tudi Združena levica dala svoj amandma. Tukaj naj opozorim na to, da kar se tiče TISE, ki je bila omenjena v tej deklaraciji, nisem opazil, da bi se o tem govorilo. Mislim, da tega sporazuma v tej deklaraciji še ni, bo pa verjetno v kasnejšem času, ker je trenutno ta sporazum šele v neki začetni fazi.

Tudi kar se tiče arbitraže, ker je bilo rečeno prej glede CETA pa TTIP. Glede TTIP gre nekako pogovor v tej smeri, da tega sploh ne bi bilo notri, glede CETA pogovori še tečejo, vendar ne na tako rigidni način, kot je bilo prej predstavljeno s strani kolegov. Tako je bil njihov amandma zelo podoben oziroma predstavljen na isto temo, opozoril bi samo na bistvene razlike. Se pravi, notri je ugotovitev, da so bili postopki doslej daleč od oči javnosti, da so bili netransparentni, s tem nekako se strinjamo, je bilo to v medijih, tako da mislim, da ni potrebno, da se taka zadeva opisuje v deklaracijo. Potem kar se tiče vključevanja širše javnosti; so določeni pomisleki, s tem se do določene mere strinjamo, ministrstvo se je tudi zavezalo, da bo javnost vključilo noter. Konec koncev postavili so spletno stran na to temo, začele so se debate oziroma diskusije z nevladnimi organizacijami. Jaz vseeno mislim, kar se tiče dela Državnega zbora, smo mi tisti, ki smo prvi, ki moramo svoje delo oddelati in ne prelagati tega na državljane. Se pa strinjam, da morajo biti o tem ustrezno obveščeni in po potrebi dati tudi svoje mnenje, da se vkomponira v takšne sporazume.

Kar se tiče CETA in te ugotovitve, da naj ne bi prinašala gospodarske rasti in tako

naprej. Državni zbor se dejansko s to analizo še ni seznanil, tako da mi za moje pojme težko dajemo neke predloge noter, da se bo vpisovalo v sporazum, če je ena stvar izrečena napol na pamet. Se pravi, je prišla, nismo se pa o tem izrekli, nismo tega proučili, nismo zavzeli nekega stališča, ki bi ga potem lahko tudi nekako skupaj posredovali Vladi kot tehtnega, da ga potem tudi upošteva.

Tako kar se tiče amandmaja Združene levice, ga nekako ne podpiram. Tistega, ki sem ga pa predložil, seveda podpiram, predvsem zaradi tega, ker mislim, da rešuje bistvene težave, ki smo jih že naslovili: se pravi, kar se tiče preglednosti in kar se tiče upoštevanja standardov, ki so bili že doseženi, kar je pa tudi ključno za to, da bodo interesi Republike Slovenije v teh sporazumih zastopani. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Simon Zajc, SMC. Pripravi naj se dr. Franc Trček, Združena levica.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani poslanke in poslanci, ministrski zbor!

Deklaracija je po mojem mnenju dobrodošel dokument, glede na to, da je Slovenija članica Evropske unije in da vse, kar se sprejme na ravni Evropske unije, potem neposredno vpliva na naša življenja. Velik del evropske politike pa je kmetijska politika in tudi velik del denarja, ki pride iz evropskega proračuna v Slovenijo, pride zaradi področja kmetijstva k nam. Zato je zelo pomembno, kakšno stališče bo Slovenija zavzemala na področju kmetijstva. Pomembno je, da ohranimo našo hrano zdravo in varno in da je Slovenija zelo glasna, kadar pride do poskusa znižanja standardov, ki v Evropski uniji že veljajo. Tukaj imam v mislih in gensko spremenjene organizme in klonirane živali in njihove potomce in različne obdelave mesa, ki sicer v EU niso dovoljeni, kje drugje pa so in se zdaj skozi razne trgovinske in podobne sporazume hočejo vsiliti tudi na naša tržišča. Tukaj mora biti Slovenija zelo pozorna in zelo glasna, da se to ne zgodi. To vidim, da se že dogaja, tudi Slovenija zagovarja, da morajo imeti države članice same pravice prepovedati GSO na svojem teritoriju.

Druga stvar, ki je zelo pomembna, je zmanjšanje birokracije. Predvsem kar se tiče nove skupne kmetijske politike na področju okoljevarstva, je ta birokracija postala preobilna in popolnoma neživiljenjska, tako da se kmetje sploh ne odločajo za te ukrepe, ker se jih v bistvu toliko zbirokratizira, da se jih ne morejo držati. Tudi tukaj Slovenija že povzdiguje svoj glas in že opozarja na nesmisle, kar se tiče birokracije, tudi to je v deklaraciji in po mojem mnenju je to dobro, da je notri.

Težave pričakujemo v sektorju mleka, kjer bo treba stabilizirati razmere zaradi ukinitve mlečnih kvot in zaradi prepovedi izvoza v Rusijo. Slovenija tukaj mora biti dejavna, ker že sedaj

proizvedemo več mleka, kot ga porabimo, hkrati mlečne izdelke pa uvažamo.

Zavedati se moramo tudi specifičnosti našega kmetijstva. Naše kmetije so v primerjavi z evropskimi kmetijami veliko manjše, poleg tega večina kmetij deluje na območjih, kjer je raba prostora omejena. S tem se druge države ne srečujejo in to moramo imeti v mislih, ko se bo sprejemala nova uredba o ekološkem kmetovanju in označevanju ekoloških pridelkov, da ne bodo naši kmetje zopet na slabšem.

Sprejemala se bo strategija za gozdove. Slovenija je zelo gozdnata država in tukaj naš glas mora biti slišan. V sami tej deklaraciji je področje gozdarstva zelo skromno, to najbrž zaradi tega, ker Evropa nima svoje skupne gozdne politike, ampak mislim pa, da bi Slovenija tukaj morala dati večji poudarek.

Kar mi je pa zelo všeč in kar se splošno, ko govorim o kmetijstvu in Evropski uniji, premalo izpostavlja, pa je, da v deklaraciji piše, da se bo Slovenija zavzemala za skrb za avtohtona semena oziroma razmnoževalni material, kar je zelo pomembno za vsako kmetijstvo. Še posebej, če vemo, kakšne apiteite imajo multinacionalke po patentiranju semen.

Še ena stvar bo sledila, in to je sprejemanje skupne ribiške politike. V deklaraciji je to omenjeno in je zelo pomembno, da Slovenija ne pozabi na naše majhne ribiče, ki jim lahko taka skupna ribiška politika, če ne bomo pozorni, škoduje.

Deklaracija, predvsem v tem delu, se mi zdi dobra. Seveda pa to ni edini dokument, ki nas bo usmerjal znotraj Evropske unije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Trček, Združena levica. Pripravi naj se gospod Marko Ferluga, SMC.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Kolegice in kolegi!

Večino tega v zvezi s prostotgovinskimi zadevami je tovariš Luka povedal. Najprej bom imel dva komentarja. No, v bistvu samo enega. Kolega Božič iz SMC je govoril Tobinovem davku, tako imenovanem, ki naj bi malo bolj reguliral te špekulacije. Na ravni EU je bil skoraj dogovor, potem je pa takrat naš minister Čufer dal veto in to nekako ni šlo čez.

Kolega iz Nove Slovenije je govoril o Evropi in o začetku Evrope. Če gremo malo nazaj, kje se začne Evropa, kaj je pratekst Evrope – Iliada, ki zdaj igra v Cankarjevem domu. Evropa se začne s krvjo, Evropa se začne z vojno in Evropa trenutno je malo prazna v zvezi z odgovori, kako in kaj. To tudi Lorenci zelo lepo ponazori. Žal si Iliade še nisem pogledal, upam, da si jo bom. Škodila nam ne bi, vsem po vrsti, in tega se je treba zavedati. Saj to ne pomeni, da bomo postali suicidalni, to pomeni, da moramo najti nek optimizem v tem praznem prostoru.

Če se dotaknem same deklaracije, o njej sem že enkrat tu govoril, dvakrat na odborih,

ker smo strančica, če se tako izrazim, in se bom malo ponavljal. S to deklaracijo imam blazne probleme na dveh ravneh; en je na ravni same forme, drugi je tudi nekako na ravni vsebine. Na enem odboru sem sprovciral neko gospo iz Mladike, da je rekla, da dobro, ampak zakonodaja je taka, mi vam moramo to predstaviti in to je nekako to. To se tudi v tem dokumentu vidi. Ne bom rekel, da ena ministrstva delajo slabše, druga boljše, da so ena bolj pismena, druga so, ampak v tej deklaraciji se nekako malo vidi, bom uporabil dalmatinsko besedo, katera ministrstva so bolj "blagolagoljiva", katera pa ne. To se nekako vidi v tej deklaraciji. Na vsebinski ravni pa je nekaj, kar me bolj moti, kar sem že večkrat tu povedal. To deklaracijo sem analiziral, bral sem jo trikrat. Imel sem občutek, da je to tista radijska oddaja Poslušalci čestitajo in pozdravljajo. To je najbolj pogosta formulacija v tej deklaraciji: "Slovenija pozdravlja, Slovenija podpira". Kolega Božič je malo začel to temo, smo relativno mladi, smo komaj dobro iz pubertete, hormonsko stanje, upam, da se nam je umirilo in zdaj bi se morali začeti spraševati, kaj navsezadnje s to Slovenijo in tudi kaj navsezadnje s to Slovenijo v Evropski uniji in ne samo v Evropski uniji. Mi imamo v celi Afriki eno ambasado! Prosim vas lepo, potem se bomo šli pa – kaj že? – gospodarsko diplomacijo nekako!

V celem tekstu, razen nekaj interesov, Luka Koper, ki ima neko specifiko, plus nekaj malega glede proizvodnje aluminija, plus nekaj zadev s področja kmetijstva in potem se neha. Vse ostalo je dejansko nek absolutno neambiciozni copy-paste, ki mene, blago rečeno, žalosti. Nekako je izpadlo v Združeni levici, da jaz oddelam največ nekaj medparlamentarnih bilateral, društev, prijateljstev in tako naprej. Ko se pogovarjam s kolegi iz drugih parlamentov, ko se pogovarjam z ljudmi iz diplomacije, sem naenkrat ugotovil – malo pozabiš v 15 letih, kam so ljudje šli, številni ljudje so v Bruslju iz te države – je ta deklaracija odraz tega, kaj bi mi sploh radi. Mislim, da si moramo na to odgovoriti. Komisarka Bulčeva je nekaj govorila v tej smeri, in tega jaz v tej deklaraciji ne vidim. Zelo bi bil srečen, da je ta deklaracija pol manjša, da ima ta deklaracija rep in glavo, da je iz te deklaracije vsakemu državljanu, ki je končal prvi dve triadi osnovne šole v Sloveniji, jasno, kako se Slovenija sploh pozicionira v Evropski uniji, ne le v Evropski uniji, in kaj bo v tem srednjeročnem obdobju leta in pol počela. Ta deklaracija teh odgovorov nekako ne daje, verjetno tudi zato, ker si jih na pravi način niti postavljati nismo začeli.

Nek drug dokument, o katerem le tulim v tem parlamentu, pa sem zelo osamljen, je tista slavna pametna specializacija. Tudi podobna zgodba. Če gremo brat tisti draft, tisto je spet neberljivo, tisto je spet malo preveč na pamet nametano. Zdi se mi, da bi se morali na celem spektru, od radikalno desne SDS do radikalno leve Združene levice končno začeti pogovarjati o

teh bistvenih zadevah, ker drugače smo – veste, kot meni zelo lepa pesem Ruzinavi brod: "... timun mi uvik biži ..." Skratka, nekam plujemo pa nekako ne vemo, kam plujemo.

Zaradi tega, ker neke bistvene zadeve, ki so problematične, o katerih je govoril Luka, in zaradi tega, ker gre za dokaj nevsebinski tekst, jaz takšne deklaracije seveda ne morem podpreti. Hvala za besedo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marko Ferluga, SMC. Pripravi naj se gospod Uroš Prikl, Desus.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem!

Ko govorimo o deklaraciji, nam je v Državnem zboru vsem jasno, in tudi dejstvo je, da je ta deklaracija napisana za zelo kratko obdobje, zato je tako še bolj potrebna ta kratkoročna in ciljna usmerjenost. S tem da mora biti vsekakor to povezano z jasnimi in dolgoročnimi interesi Slovenije. Tu bi dal pobudo, in sicer da pozovemo vsa ministrstva in predvsem odgovorno Ministrstvo za zunanje zadeve, da začnejo že sedaj pripravljati novo strategijo za naslednja leta za delovanje Slovenije v institucijah Evropske unije. K temu bo, jasno, pripomogla tudi ta naša nova deklaracija o zunanji politiki Slovenije, ki jo imamo zdaj v javni razpravi in ima že neke pozitivne odzive. Jasno, pričakujemo tudi kaj kmalu strategijo o zunanji politiki. Kot član SMC in zunanjepolitičnega odbora bi si želel, da bi pristojno ministrstvo začelo resnično delovati proaktivno v vseh institucijah Evropske unije v smeri dobrobiti slovenskih interesov in, ponavljam, resnično v dobro Slovenije, v izogib uklanjanja interesom Evropske unije in vseh večjih playerjev.

Če se omejim samo na zunanjo politiko oziroma deklaracijo, kjer je opisano delovanje Republike Slovenije v institucijah za zunanjo politiko, bi želel povedati naslednje. Na podlagi strategije Evropa 2020 mora delovanje Slovenije voditi v smeri višje gospodarske rasti, jasno, večje konkurenčnosti in s tem izboljšanja razmer na trgu dela in sociale; ne samo pri nas, tudi v Evropi. V tej deklaraciji pa vidim pravilno usmerjenost slovenskih interesov v tem, da postanemo še bolj ambiciozni, bolj proaktivni v delovanju v regionalnih povezavah. Kaj imam v mislih: alpske regije, jadransko-jonske regije, donavske in višegrajsko skupino. Mislim, da ima Slovenija izredno priložnost in možnost, ker deluje v vseh treh naštetih regijah, da deluje kot ena vodilnih članic, da daje tempo in usmeritve. Seveda, če bomo to sami hoteli in zmogli. Kot vemo, je naša država na križišču pomembnih povezav, tako prometnih, česar se moramo zavedati, v povezavi s tem, kar je rekel tudi gospod Trček; se pravi, Luka Koper mora biti srčika vsega. In tukaj je naš osnovni interes in če se tega ne bomo zavedali v tem trenutku, potem mislim, da smo izgubili neko prihodnost.

Že tako nam vsi govorijo v evropskih institucijah, da 20 let meljemo eno in isto. In tudi predhodna razprava, ki je bila na Fakulteti za pomorstvo v Portorožu, mislim, da včeraj, so tudi veleposlaniki Avstrije, Madžarske, Češke, Slovaške povedali: drugi tir – Just do it! Moramo ga narediti! Tukaj ni nobenih dilem več! In tukaj moramo iti naprej!

Kar se tiče drugih interesov, ki jih ima Slovenija, ki morajo biti jasno izraženi in to tudi pokazani v institucijah Evropske unije, so usmerjenost k sosednjim državam in k Zahodnemu Balkanu. Mi smo ga nekako opustili, nekako pozabili, ampak mislim, da je ta regija tako z geopolitičnega kot gospodarskega vidika izredno pomembna. Tukaj moramo naše delovanje tudi še bolj usmeriti.

Nadalje; osnovno pa je tudi implementiranje evropske sosedске politike. Mislim, da je to zelo pomembna zadeva in da tukaj ima Slovenija kot neka takšna, bom rekel, ne centralna evropska država, ampak regijska država zelo velike potenciale, da uveljavi svoje interese.

Vzhodna soseščina je pomembna, širitev gre v to smer, se pravi tukaj lahko najdemo naše tako politične kot tudi gospodarske priložnosti in možnosti za uspeh in razširitev, ker na samem slovenskem trgu dejansko smo zdaj opazili po teh 20 letih, da se ne da preživeti. Tukaj bi še enkrat poudaril to, na kar mogoče pozabljamo, in glede na to situacijo, ki je krizna; se pravi ne smemo pozabiti na odnose med Rusko federacijo in bivšimi ruskimi socialističnimi državami, ki so prav tako pomembne, ker iz njih lahko tudi črpamo določene interese. Se pravi, o gospodarstvu govorim in spet v smeri gospodarske diplomacije.

Evropska sosedska politika, in s tem bom tudi končal, pa je po mojem mnenju eden izmed pomembnejših ključev, in prav tukaj vidim lepo možnost za povečanje moči Slovenije, prav tako povišanje ugleda v zunanji politiki in sami prepoznavnosti in s tem lahko tudi prispevamo svoj delež v institucijah Evropske unije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Uroš Prikl, Desus, pripravi naj se mag. Margareta Guček Zakošek, SMC.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik. Kolegice in kolegi!

Seveda razumem deklaracijo o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah in tako dalje in tako naprej – se pravi, dolg dokument z dolgim imenom – predvsem kot ključni dokument za naloge in usmeritve, ki jim bo Slovenija sledila pri svojem delovanju v institucijah Evropske unije. Relativno kratek čas nas obligira, izhajajoč iz te deklaracije, pa še to je praktično pol leta mimo, vemo iz katerih razlogov. Zato je treba dokument razumeti kot neko napotilo, predvsem pa kot nek gabarit, kot

neko osnovo, kot neko ogrodje za to, da čim bolj uspešno peljemo svojo tako gospodarsko, tako zunanjo, tako obrambno, tako zdravstveno, predvsem pa zaposlovalno, družinsko in socialno politiki, pri kateri bi se za trenutek malo ustavil.

Mislim, da je bistvenega pomena za države članice in EU kot celoto, da bodo največ svoje pozornosti namenile prizadevanjem za doseganje ciljev predvsem strategije EU 2020. V podporo doseganju obeh ciljev s področja zaposlovanja in socialnih zadev se bodo na nacionalni ravni in na ravni EU izvajale številne dejavnosti, ki so jih države članice opredelile v nacionalnih razvojnih programih. Slovenija, in to je zelo pohvalno, si bo še naprej dejavno prizadevala, da se bo do leta 2020 približala tistemu cilju 75 % aktivnih prebivalcev v letih oziroma v starosti od 20 do 64 let ter da se bo tako število revnih in socialno izključenih, ki se je v zadnjem času, na žalost bistveno povečalo, začelo zniževati.

Naj vas opozorim oziroma spomnim, nekaj dni nazaj smo imeli na Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide tematsko sejo na temo, kako je obdobje krize v Evropi, se pravi stagnacije, ekonomske krize vplivalo na položaj, s poudarkom na položaj otrok. Rezultati so zaskrbljujoči. Število revnih otrok se je bistveno zvišalo. Število otrok in tudi sicer celotne populacije, ki je pod progam tveganja revščine, se je bistveno povečalo in dejansko je zadnji čas, da te trende ustavimo, da se nehamo sprenevedati in da krenemo po poti dvigovanja trendov navzgor in da enostavno omogočimo blaginjo vsem državljanom, s poudarkom na otrocih. Nesprejemljivo visoka brezposelnost mladih, pa zanimivo prihajam iz stranke Desus, pa nas v stranki Desus tudi to močno skrbi, ima hude socialne posledice, lahko pa bi imelo tudi resne dolgoročne posledice za prizadete in za dinamiko evropskega gospodarstva. Zato mora postajati in obstati boj proti brezposelnosti mladih glavna in prednostna naloga EU. Kolegica je povedla, da izvajanje jamstva za mlade že poteka in izboljšuje prehodnosti iz šole v zaposlitev.

Bistveno se nam zdi, seveda, da postavimo v fokus tako mlade, tako imenovane 30 minus, nekaj ukrepov na tem področju je bilo deklarativno in tudi v praksi že izvedenih. Prav tako se nam zdi bistveno tudi, da pristopimo k ukrepom za tako imenovane 50 plus, to so tisti brezposelni, tista starostna kategorija, ko izgubi službo, je v dosti nezavidljivem položaju in je praktično nezaposljiva. Prav tako pa ne smemo na tisto vmesno starostno obdobje med 30 in 50, ki je morda v zadnjem času bilo zapostavljeno, pozabiti in nameniti tudi tukaj številne ukrepe, da se ljudem izboljša njihov gmotni položaj in seveda zaposlitev.

V okviru ukrepov za nove možnosti za rast na enotnem trgu bo Slovenija še naprej podpirala prizadevanja za izboljšanje mobilnosti delavcev. Nizka mobilnost kvalificiranih

strokovnjakov v EU in boljše usklajevanje ponudbe in povpraševanja na trgu dela sta med ključnimi izzivi tako Evrope in seveda tudi Slovenije. V Desusu pričakujemo tudi nadaljevanje dela na predlogu direktive o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov na neizvršnih direktorskih mestih družb, ki kotirajo na borzi in s tem povezanimi ukrepi. Cilji tukaj so dosti jasni. Treba je do 2020 doseči 40 % prisotnost žensk na neizvršnih direktorskih mestih oziroma 33 % zastopanost žensk na vseh izvršnih in neizvršnih direktorskih mestih družb, ki kotirajo na borzi. Dosti enostaven cilj, ampak vendarle zaradi dejstev, ki trenutno so, mislim, da tudi zelo smel, ampak moramo se ga lotiti.

Slovenija podpira tudi prizadevanje Evropske komisije za boj proti delu na črno, ki jih je ta opredelila v Predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi evropske platforme za okrepitev sodelovanja pri preprečevanju in odvrčanju od neprijavljenega dela. Cilj platforme bo prispeval k boljšemu izvajanju zakonodaje na ravni EU in nacionalni ravni, omejevanju dela na črno, ustvarjanju formalnih delovnih mest brez poslabšanja kakovosti dela in vključevanje na trg dela in socialnega vključevanja. Želimo tudi biti proaktivni na področju Direktive o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile in dojiyo. Menimo, da so lahko izsledki oziroma usmeritve na področju te direktive dobra platforma za še izboljšanje naše, menim, da v tem trenutku relativno dobre družinske politike.

Ne nazadnje, pa niti približno ne najpomembnejše: treba je nadaljevati tudi uresničevanje zavez za spodbujanje enakosti spolov in krepitev varstva pred vsemi, ampak resnično pred vsemi oblikami diskriminacije. Slovenija podpira krepitev integracije načela enakosti spolov v strategiji EU 2020 s posebnim poudarkom na vključevanju žensk na trg dela, odprave razlik v plačilu med ženskami in moškimi, preseganju stereotipov na področju izobraževanja, zmanjševanju revščine, usklajevanju poklicnega in družinskega življenja ter na zagotavljanju enakosti spolov v odzivih na gospodarsko in finančno krizo.

Ob zaključku, kolegice in kolegi, kot rečeno, deklaracija je okvir, je napotilo, je usmeritev. Marsikaj se lahko zapiše, marsikaj se je zapisalo, marsikaj se morda lahko tudi lahkotno prebere. Bistveno pa je to, kako bomo dejansko to razumeli in kako bomo usmeritve, zapisane v deklaraciji, izvajali, implementirali v prakso. Tukaj je naša naloga, da se po najboljših močeh tega lotimo in dosežemo zastavljene cilje v korist izvedbe deklaraciji, v korist boljše politike države Slovenije, predvsem pa v korist vseh državljanov in državljanek Slovenije, ki jih tovrstne usmeritve zadevajo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Marjeta Guček Zakošek, SMC. Pripravi naj se gospoda Matjaž Nemeč, SD.

MAG. MARJETA GUČEK ZAKOŠEK (PS SMC): Hvala, gospod predsednik. Spoštovani ministrski zbor, spoštovani poslanke in poslanci!

Lahko se kar navežem na svojega predhodnika in predhodnike, da je res, da ta deklaracija zajema v resnici zelo kratko obdobje, ki ga ne moremo imenovati kot strateško, vendarle pa vse diskusije, vse debate in vsa razmišljanja, ki smo jih v tej urah in urah opravili na odborih, verjamem, da bodo Vladi v pomoč tem, kar nujno rabimo, to pa je, strategija Republike Slovenije. Tej strategiji smo zavezani tudi zato, ker ne glede na to, katera vlada bo vodila to državo čez štiri leta, čez osem let, ji bo morala slediti in deklaracija je politični temelj teh strateških vprašanj. Tudi oba dokumenta, ki smo ju pred tem že predali Evropski komisiji, se pravi partnerski sporazum in operativni plan, nakazujeta 11 prednostnih osi. Tudi tukaj smo se že opredelili, kam do leta 2020 kot država želimo imeti in kot država smo del EU in to je dejstvo.

Kar se tiče morda gospodarstva je že sam predsednik omenil, da smo se v osnovi zavezali k razvojnim ciljem, k rasti gospodarstva, k spodbujanju večje konkurenčnosti in izboljševanju razmer na trgu dela. To so ključne točke, o katerih se moramo pogovarjati, če želimo napredovati. Krepitev enotnega trga Evrope je pomembna za Slovenijo, saj je Slovenija zelo odvisna od evropskega trga tako v izvoznem kot uvoznem smislu.

Omenila bi še zavezo k ukrepom, ki spodbujajo raziskave in razvoj, in nakazala Vladi malce diskrepance v zavezah. Zavezali smo se namreč, da bomo 3 % BDP namenili za raziskave in razvoj. Naj povem, da smo že leta 2012 dosegli skorajda 3 %; 2008, 2013 smo padli na 2,53 %, podatek za 2014 čakamo, verjetno bo bližje 2 % kot 3 %. Skratka, prosimo vas, da razmišljate o tem cilju in ustrezno tudi ukrepate v integralnih proračunih oziroma ostalih strategijah.

Posebno varstvo je namenjeno potrošnikom. Strinjam se z gospodom Zajcem, kazalniki zaupanja potrošnikov morajo biti visoki, če hočemo spodbujati gospodarsko rast, kajti gospodarska rast je pomembna, odvisna tudi od potrošnje. Potrošniki morajo v tem trgu vendarle biti zaščiteni in to deklaracija tudi nekako opredeljuje z jasnejšimi pravili za gospodarske subjekte, vsemi njihovimi obveznostmi tudi zavarovanje potrošnikov, še posebej bo to pomembno, ko bomo vstopali v sporazume TTIP, CETA itd.

Kar bi pa še posebej rada poudarila, to so mala in srednja podjetja. V deklaraciji se obvezujemo k zmanjševanju administrativnih bremen in po tej poti moramo naprej. Slovenija je majhna država in naša prednost je majhnost; torej majhna in srednja podjetja, prednost pa je v

fleksibilnosti. Če z administracijo to fleksibilnost zatremo, nismo naredili nič. Ta majhna in srednja podjetja se nazadnje ukvarjajo s predpisi, namesto da bi se ukvarjala s tistim, kar je naša prednost. Naša prednost je inovativnost in mi smo eni večjih inovativcev na svetu. Torej, pustimo tej inovativnosti, da vzplamti in Slovenija mora temu pripomoči tako, da je ta zaveza k aktu za mala podjetja odlična. Upam, da bomo resnično tem podjetjem dali zagon.

Skratka, še nekaj bi rada omenila. To je sodobna industrijska politika, ki je povezana z energetskim konceptom Slovenija, koliko energije bomo potrebovali v prihodnosti, in pa tudi varovanjem okolja. Deklaracija je pomembna. Gre za osnovno usmeritev. Apeliram pa na Vlado, da gradi na vsemu, kar je iz te deklaracije ... / znak za konec razprave/ programih tudi naprej. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Matjaž Nemeč, pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa. Spoštovani kolegi, kolegice!

Evropska unija je v svojem principu nastala predvsem za ohranjanje miru, kot radi rečemo, na stari celini. Namreč, če smo v preteklosti, govorim o prejšnjih stoletjih, imeli predvsem znotraj kontinenta svoje nasprotnike, danes ta unija, ta tvorba različnih držav predvsem deluje enotno oziroma mora delovati enotno zaradi tega, da lahko konkurira večjim, močnejšim silam oziroma perspektivnejšim silam, kot so denimo Združene države Amerike, hitro rastoča moč Kitajske ali Rusije. In na nek način so te deklaracije, dokumenti, pogodbe, akti, ki preprečujejo, da bi posamezne države znotraj te unije lahko izkazovala oziroma izpostavljale nacionalni interes pred interesom skupne Evropske unije. Na nek način te deklaracije oziroma ti akti pomenijo to, da vsako leto, vsako obdobje preverimo, če je Evropska unija na pravi poti, če uveljavlja svojo politiko, če ohranja svoje interese, predvsem tistih šibkejših, manjših držav.

Socialni demokrati v tej deklaraciji vidimo nekaj ključnih oziroma pomembnejših vidikov, ki so upoštevani. Tu govorim predvsem o sodelovanju v visokošolskih institucijah z gospodarstvom pri preoblikovanju in izvajanju študentskih programov. Podpiramo v deklaraciji predvsem intence, da se bo število revnih, socialno izključenih in šibkejših uspešno zmanjševalo. Podpiramo predvsem trajnostno rabo virov. Tu govorimo o ekologiji, v tem pogledu Evropska unija še vedno ohranja nek globalni primat. Izpostavil bi zanesljivo oskrbo s hrano. Vemo, da samooskrba postaja ena ključnih potreb globalnega pomena. Tu moram izpostaviti predvsem prizadevanja našega ministra. Na nek način ugotavljamo, da postaja to ministrstvo vse pomembnejše v tem globalnem

svetu, ko postaja samooskrba nekega primarnega pomena.

Zelo zelo, kot smo tudi že v svojem zagovoru povedali, smo zadržani do morebitnih teženj, predvsem kar se tiče privatizacije vodnih virov in uveljavitve gensko spremenjenih organizmov. Tukaj lahko na tem mestu rečem, da če bi do tega prišlo, bomo morali v naši državi resno premisliti, ali smo del pravih, bom rekel, političnih usmeritev. Tudi Socialni demokrati znotraj tega bomo do zadnjega zagovarjali naša stališča, za kakršno ceno bo že šlo.

Ampak te deklaracije na nek način samo preverijo dano stanje, ne vplivajo pa na blagodanje ljudi neposredno, tako kot, recimo, zadnje namere Evropske centralne banke po odkupovanju obveznic, ali 315-milijardni Junckerjev paket spodbujanj, ali pa, recimo, kot morebiten izstop Grčije iz Evropske unije in usoda njenega dolga.

Socialni demokrati znotraj te deklaracije podpiramo predvsem težnje po aktivni politiki zaposlovanja, ker namreč pri samem zaposlovanju se začne nekeje tudi naša socialna varnost in naše blagostanje. Tako v svojem principu pozdravljamo namere, želeli bi si, da bi v bodoče tega bilo še več in predvsem da bi Evropska unija našla nek odnos do zunanje politike, ki bi bil svoj in ki ne bi dajal vtis, da je, bom rekel, to zavezništvo z zahodnimi državami le neke vrste orodje, ki ga večje države, močnejše od nas oziroma nas, manjših, le izkoriščajo sebi v prid. Te deklaracije ravno to onemogočajo in spodbujajo enakopravnost znotraj evropske družine. Le-ta, okrepljena, nam bo omogočila, da tudi na naši celini ohranjamo mir in blagostanje.

Socialni demokrati zato deklaracijo podpiramo in upamo, da bodo v prihodnje še bolj učinkovite za ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se gospod Benedikt Kopmajer. Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Spoštovana predsedujoča, kolegice in kolegi!

Že sam izraz deklaracija pomeni, da naj bi šlo za dokument o posameznih vprašanjih, pomembnih vprašanjih, kar bi ta deklaracija ne nazadnje končno morala tudi biti. Z njo namreč Državni zbor sprejema temeljne politične usmeritve glede strateških vprašanj, s katerimi se bo Slovenija srečevala pri nadaljnjem odločanju v postopkih sprejemanja zakonodajnih in drugih aktov Evropske unije. A že takoj na začetku bode v oči dejstvo, da ta tako imenovani strateški dokument o naših odločitvah v prihodnje sprejemamo za obdobje za nazaj. Na to je sicer opozorila Slovenska demokratska stranka že na matičnem odboru. A tega ni želel ravno slišati nihče. Torej dokument, deklaracija, ki naj bi bila usmerjena v prihodnost in ne v nek

minuli čas, bi, spoštovani, morala imeti naziv poročilo. Nič slabo ne bi bilo, če bi imeli tudi poročilo. Ne nazadnje tudi v predhodni deklaraciji je bilo zapisanega marsikaj, kar bi bilo vredno obravnavati in pogledati, kje danes pravzaprav vsi skupaj smo.

Najmanj, kar je, bi pričakovala, da bo predlog deklaracije, ki ga je v Državni zbor posredovala Vlada, predstavlja nek ambiciozen dokument; dodano vrednost, korak naprej, če želite. Tudi v primerjavi s tisto deklaracijo, ki je bila sprejeta pred njo. Temu, žal, ni tako in veste, to bi nas moralo v prvi vrsti skrbeti, kaj pravzaprav mi sprejemamo. Že na posameznih pristojnih odborih, kjer smo obravnavali ta vladni predlog teksta, smo izpostavili, da je dokument ne le vsebinsko pomanjkljiv, ampak je njegov problem, žal, tudi v avtentičnosti.

Dejstvo je, da je ob sicer že predlaganih amandmajih na samih odborih, tokrat mislim, da v razpravi predlaganih okoli 12 novih amandmajev. Kakšen bo sploh ta končni tekst, se sprašujem in pri vsem tem pa je res zanimivo, da so ti predlogi prišli večinsko s strani koalicije. Upravičeno, veste, se sprašujem, ali ni to stvar, ki bi se jo lahko dogovorili že prej, še preden ste v Državni zbor posredovali ta predlog. Ne nazadnje gre za vašo vlado in danes smo s strani največje stranke celo slišali kar nekaj kritičnih besed na sam dokument. Človek dobi občutek, da gre predvsem za to, da je pomembna kvantiteta, dokument je približno enako debel, kot je bil dokument pred tem, ampak sama vsebina pa govori o tem, da je bila ta v podrejenem položaju. Logično bi tudi bilo, da bi koalicija vsebinsko predloge, ki jih sedaj predlaga v obliki amandmajev, le nekako med seboj dorekla in da posamezni poslanci ne govorijo o svojih amandmajih, ampak da te zadeve nekako le skupaj preverite in daste nek enoten tekst. Če pa smo na ta dokument že res čakali tako dolgo in z njim praktično zamujamo že več kot pol leta, pa bi človek najmanj, kar bi pričakoval, da je v njem tudi zakonodajni oziroma delovni program Evropske komisije za leto 2015. Tudi tega niste hoteli slišati. Nenavadno je, da se Sloveniji, ki si tako želi iz krize, ki tako želi delati dobro za državljane, se ji na nek način tovrstni dokumenti ne zdijo pomembni, saj jih bomo sprejeli v nekem naslednjem obdobju, ko jih bo že na nek način drugi realizirali.

Naj se, kot sem prej omenila, nekoliko dotaknem tudi avtentičnosti oziroma moram reči, žal, neavtentičnosti predlagane deklaracije. Na primer na področju pravosodja, kjer praktično vsi kazalci kažejo, da imamo resne probleme in da bi morali čim prej zavihati rokave. Tukaj bi človek pričakoval, in gotovo tudi državljanke in državljani, nek močen, udaren tekst. Udarnega teksta seveda ni, o neavtentičnosti pa pričajo zapisi, ki so praktično identični zapisom predhodne deklaracije. Se pravi, predlagatelju se ni zdelo vredno niti nekoliko obrniti stavek, da bi vsaj izgledalo, da se je nekdo potrudil. Pri

vsem tem zbuja nekako skrb, razkorak med tekstom, ki ga pošiljamo v Evropsko unijo, in tem, kaj v resnico počnemo doma. V Bruselj tako na primer sporočamo, da morajo biti pravosodni postopki čim cenejši. Krasno se sliši, mar ne? Ampak, kakšna je resnica? Slovenska realnost je, da naši državljani, vsi skupaj plačujemo za delovanje pravosodja 86 evrov, ostali Evropejci pa v povprečju 42 evrov, na Norveškem celo dobre 3 evre. Toliko o čim cenejšem pravosodju. V Evropsko unijo pošiljamo nekaj, doma pa počnemo nekaj drugega – saj je vseeno, gre samo za nek dokument.

Pišemo tudi, da se na kazenskem področju Slovenija zavzema za krepitev medsebojnega zaupanja med pravosodnimi organi med državami. Ja, lepo! Kaj pa potem primer balkanski bojevniki? Je to morda primer krepitve in boljše vzajemno sodelovanje? Tudi to je naše pomembno sporočilo.

O razkoraku med predlagano deklaracijo in dejanskim stanjem je bilo govora tudi na nekaterih drugih pristojnih organih, med drugim tudi na Odboru za zunanjo politiko, in sicer glede položaja na področju sosedskih odnosov in krepitvi gospodarskega sodelovanja. Gre za izjemno pomembni področji, in veste, taki razkoraki se res ne bi smeli dogajati. Da pa je bil tekst praktično napisan skorajda že leto nazaj, pa dokazuje tudi kar nekaj cvetk v dokumentu, ki jih je bilo mogoče najprej najti v izvorniku; kot tista, ki govori na primer o tem, da letos mineva 10 let od pristopa Slovenije v Evropsko unijo, čeprav vsi vemo, da smo v letu 2015 in da mineva 11 let. Veste, smešni smo! Na neki način pa se lahko vsi skupaj zamislimo, kakšen dokument bo ta državni zbor poslal v neke evropske institucije.

Spoštovani vsi prisotni! Bruselj je tako oddaljen od nas, kolikor to dopuščamo oziroma dovolimo ali pa, bolje, povzročamo sami. Premik od besed k dejanjem pa je tisto, kar lahko to razdaljo zmanjša. Pisati eno, delati in obljubljeni drugo, početi pa čisto nekaj tretjega, pa žal to razdaljo samo še povečuje. Dokler bo tako, se naši ljubi Sloveniji ne piše kaj dobrega. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Benedikt Kopmajer, pripravi naj se gospod Roberto Battelli.

Izvolite.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovana podpredsednica, kolegice in kolegi, spoštovani predstavniki ministrstev!

Dovolite, da se med ključnimi cilji Predloga deklaracije dotaknem tudi prispevka Slovenije h krepitvi Unije kot kredibilnega svetovnega akterja na področju varnosti in obrambe in seveda civilne zaščite. Prav je, da bo Slovenija kot polnopravna članica Unije in zveze Nata še naprej sodelovala v vojaških

operacijah in misijah, še posebej na Zahodnem Balkanu, se pravi v Bosni in Hercegovini, na Kosovu, Maliju in pa s civilnimi strokovnjaki tudi v Afganistanu, in prispevala h krepitvi strateškega partnerstva med EU in Natom. Vse to nam dviguje ugled v mednarodni skupnosti, vendar naš prispevek se mora pokazati in izraziti predvsem na področju evropske obrambne industrije ter vključevanje naših podjetij v ta sistem. Tukaj bi se strinjal s kolegom Trčkom, ki pričakuje konkretne rešitve.

Naj vas na tem mestu spomnim na podjetja, ki so še v ne tako daljni preteklosti znala narediti valuke, vitalne dele za tanke, merilne naprave in še več drugih izdelkov in s tem zaposlovala na stotine delavcev. Kje je sedaj vse to znanje? Pa menda ni kar izpuhtelo. Ponovno ga moramo najti, dograditi njihovo znanje in, kar je najvažnejše, ponuditi izdelke ali njihove sklope evropski obrambni industriji. Če bomo s tem uspeli, verjemite, da bo to dobro za vse nas. Zato bom tudi deklaracijo v tem delu podprl. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Luka Mesec, izvolite.

LUKE MESEC (PS ZL): Hvala za besedo.

Želel bi obrazložiti samo še amandma, ki smo ga vložili v koaliciji Združena leвица in glede tajnih oziroma trgovinskih sporazumov. In sicer smo predlagali, da se zapis, "zato Slovenija podpira sklenitev sporazuma čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe TTIP, upoštevajoč ohranitev okoljskih, socialnih, delavskih, zdravstvenih in drugih standardov", nadomesti s strožjo formulacijo, ki se glasi, "Slovenija podpira sklenitev vseh tistih sporazumov, ki na podlagi ekonomskih analiz in presoj vplivov na družbo in okolje prinašajo gospodarsko rast in splošen dvig družbene blaginje", ter da se temu doda, "da sporazum CETA", ki je zdaj že v zadnji verziji", v trenutni obliki ne zagotavlja pozitivnih vplivov na družbo in okolje ter ne prinaša gospodarske rasti in dviga družbene blaginje", kar kažejo tudi študije, ki so bile o tem sporazumu narejene.

Zakaj smo to predlagali, sem obrazložil prej. Prvič, ker študije kažejo, da bodo v Sloveniji zaradi tega izgubljena delovna mesta. Drugič, da ti sporazumi ne utelešajo, ne udeležajo gospodarskih interesov te države, in pa tretjič, da bodo vplivi na gospodarsko rast negativni.

Dalje. Študije na ravni Evropske unije kažejo, da se lahko zaradi teh trgovinskih sporazumov, torej TTIP in CETA, v Evropi in ZDA izgubi do milijon sto tisoč delovnih mest. Dalje. Negativen bo vpliv na zaščito potrošnikov in na zaščito socialnih pravic.

In zadnjič, najbolj problematičen v celi zgodbi je mehanizem ISDS, torej mehanizem za zaščito investitorjev, po katerem, kot sem že prej razložil, lahko investitorji države tožijo, če se

države iz takih ali drugačnih razlogov odločijo spremeniti zakonodajo. Precedensi tega v svetu že obstajajo. Recimo, švedsko energetsko podjetje Vattenfall trenutno toži nemško vlado za 3,7 milijarde evrov enostavno zato, ker se je Nemčija po katastrofi v Fukušimi odločila, da bo začela postopoma opuščati jedrsko energijo. V Avstraliji imamo trenutno škandal s tobačnim podjetjem Philip Morris, ki toži avstralsko vlado, ker se je ta v sklopu politike varovanja javnega zdravja odločila, da morajo tobačni trgovci cigarete prodajati v enotni embalaži. Isto podjetje Philips Moris je podobno tožbo že dobil v Urugvaju, kjer so sprejeli zakon, da morajo zdravstvena opozorila pokrivati 80 % površine škatlice cigaret. V bistvu so podobne zadeve dobile že razmerje epidemije po celem svetu. Po zdaj znanih podatkih je prišlo s strani korporacij že do več kot 500 postopkov proti 95 državam, od teh več kot 400 v zadnjih desetih letih.

Sporazumi, ki bi jih Slovenija podprla s to deklaracijo oziroma dala zeleno luč za njihovo nadaljnje sprejemanje, bi to postavilo na raven nekega standarda. Tukaj se lahko samo strinjam s profesorjem Johnom Hilaryjem, ki je ugotovil v svoji študiji, da lahko upravičeno razumemo, da pri teh sporazumih ne gre za pogajanja med dvema trgovinskima partnerjema in tekmečema, ampak za poskus transnacionalnih korporacij, da na obeh straneh Atlantika odprejo nove trge, obstoječe pa podvržejo deregulaciji. In kot zaključuje, ti listine so listine za deregulacijo, napad na delovna mesta in konec demokracije. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Želi še kdo v imenu predlagatelja, Vlade, besedo? Ne.

Potem prehajamo na razpravo o amandmaju Poslanske skupine Združena leвица, k podpoglavju EU kot globalni akter in odnosi s strateškimi partnerji v poglavju Zunanje zadeve in obramba.

Želi še kdo razpravljati? Ne. Ker ne želi več nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

O amandmaju in predlogu deklaracije v celoti bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes, v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 6. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O GRBU, ZASTAVI IN HIMNI REPUBLIKE SLOVENIJE TER O SLOVENSKE NARODNI ZASTAVI.**

Predlog zakona je v obravnavo predložila skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožem Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožem Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja predloga zakona Tomažu Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Podpredsednica, hvala za besedo. Spoštovani kolegi, kolegice!

Gre že za tretji poskus spremembe Zakona o grbu, zastavi in himni. Glede na prejšnje razprave v Državnem zboru smo nekaj zadev spremenili, nekaj zadev pa tudi dodali. Zopet je pred nami temeljno vprašanje: Smo družba evropskih vrednot in zavedanja pomena lastne države in njenih simbolov ali pa še vedno raje povečujemo pretekle totalitarne simbole? Glasovanje bo pokazalo, kdo želi evropsko usmerjeno državo z lastnimi simboli ali državo, ki še vedno živi v preteklosti.

Prvi izmed ciljev zakona je uveljavitev himne Republike Slovenije v skladu z ustavo. Ne odpravljamo neustavnosti, ampak samo želimo, da je zakon v skladu z ustavo. Gre za določbe, da zakon, skladno z ustavo, kot himno naše države določa Zdravljico. Himna naj bi se v ustavo določeni obliki, torej celotna, izvajala ob vseh slovenskih slavnostnih priložnostih, obvezno pa na državnih slovesnostih ob državnih praznikih. Torej obvezna izvedba celotne himne na državnih slovesnostih, ob državnih praznikih cirka 4 do 5 minut nekajkrat na leto.

Mnenje Vlade pri tem zakonu je v bistvu kar nekaj v smislu, da se je nekaj uvedlo, postalo je že praksa in ni mogoče niti ni treba spreminjati. Spoštovani, da se spreminjati; da, če je le malo volje!

Ustava Republike Slovenije je jasna. Pravi: "Himna Republike Slovenije je Zdravljica", ne prva, ne druga, ne tretja, ne zadnja kitica. Himna Republike Slovenije je Zdravljica. Natančneje pa to določa zakon; zakon, ki je pred nami.

V SDS se zavedamo, da bi nekaterih primerih izvedba celotne Zdravljice lahko povzročila težave, predvsem v tujini, zato je tudi določena možnost uporabe v skrajšani obliki, ki pa obsega najprej drugo in potem sedmo kitico te pesmi. Spoštovani kolegi in kolegice, kdo od nas ni vsaj enkrat, pa upam da večkrat, v kakšnem neposrednem prenosu poslušal zmagoslavje naših športnikov v tujini in potem veselo zraven pripeval pri himni Republike Slovenije? A glej ga zlomka! Ena kitica je prekratka in vse povsod se uporabljata dve kitici. Zakaj vedno zapeti sedmo kitico, če pa lahko zapojemo najprej drugo, ki časti slovenski narod, potem pa sedmo kitico, ki časi vse narode?

Prvič v tem zakonu postavljamo tudi jasne okvire, da je prepovedano javno povečevanje vseh totalitarnih režimov in njihovih simbolov. Vseh! Oziroma prepovedana je uporaba njihovih predstavnikov in simbolov; torej ne simbolov levih ali desnih skrajnežev, ampak vseh totalitarnih simbolov in njihovih predstavnikov. Mislim, da bi to morali v skladu z našimi besedami podpreti vsi. Verjetno bodo

proti le tisti, ki vihranje slovenske zastave označujejo z ekstremističnimi dejanji.

Z novelo zakona tudi dodatno prepovedujemo uporabo slovenske himne, grba ali zastave v povezavi s prej omenjenimi totalitarnimi simboli. Dodajamo pa izjeme. To, da te prepovedi ne veljajo za namen izobraževanja v skladu z izobraževalnim programom, za medijsko informiranje, na kulturnih prireditvah in pri muzejskih zbirkah.

Novost v tem zakonu je tudi obvezno izobešanje zastave v Ljubljani ob vsakem izobešanju zastave lokalne skupnost. Prav tako pa se na novo določa izobešanje slovenske zastave na Ljubljanskem gradu na tistem mestu in v isti velikosti kot vse ostale zastave. Ker ima sedaj veljavni zakon iz leta 1994 tudi pomanjkljivost, da kazenske določbe še vedno opredeljujejo v tolarjih, torej dodajamo kazenske določbe v evrih, v aktualni valuti, in seveda te kazenske določbe dodajamo tudi glede prepovedi javnega povečevanja vseh totalitarnih režimov in njihovih predstavnikov in simbolov.

Zakon ni noben ideološki bavbav, gre le za zakon, ki sledi idejam Franceta Prešerna, Borisa Pahorja in Ustave Republike Slovenije. Naše mnenje je, da je domoljubje del vsakega naroda, vsake države, le pri nas v Sloveniji se očitno tega nekateri še vedno sramujejo. Tudi na tem področju smo evropski posebnosti. Do kdaj bomo še ujetniki razprav o preteklosti, namesto da bi spoštovali naše simbole, naš grb, našo himno in našo zastavo? Morda niso najlepši simboli, so pa naši.

V SDS menimo, da predlog zakona je odločna osnova za strokovno razpravo in nadaljnji sprejem tega zakona. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade gospodu Borisu Koprivnikarju, ministru za javno upravo.

Izvolite.

BORIS KOPRIVNIK: Predsedujoča, spoštovani poslanci!

Dovolite, da na kratko predstavim stališče Vlade Republike Slovenije do predloga zakona in kot je že povedal moj predgovornik, ki je osnova za razpravo, ki je bila tudi v tem cenjenemu zboru že večkrat izvedena, pa kljub temu smo se ponovno zelo posvetili vsebinskim vprašanjem in zavzeli določena stališča, ki jih bom poskušal zelo na kratko predstaviti.

Menimo, da Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi je v skladu z Ustavo, zato ker himno določa Ustava v 6. členu, Ustavo pa je treba razlagati tudi z ustavnimi običaji, ki so del evropskega pravnega reda in prakse. Z večkratnim ponavljanjem določenega ravnanja pa lahko ta oziroma z večkratnim ponavljanjem tega ravnanja to preide v ustavni običaj in del ustavne ureditve. Pri tem velja zlasti omeniti, da

je bila na slovesnosti ob osamosvojitvi izvedena tudi menjava zastav ter je bila pred tem kot himna uporabljena sedma kitica Prešernove Zdravljice, to pa se je dokončno utrdilo tudi v več 20-letni zgodovini državi, ko se je taka himna izvajala na vseh uradnih javnih prireditvah in slovesnostih. Uveljavljen ustavni običaj v slovenski ustavni ureditvi je, da je slovenska državna himna sedma kitica Prešernove Zdravljice, ki je bila uglasbena s strani Stanka Premrla.

Druga pobuda se nanaša na 3. člen predloga, se pravi, ki se nanaša na uporabo totalitarnih simbolov, novi 24. a člen. Menimo, da je taka ureditev nesistemska in ne sodi v ta zakon, zato ker zakon glede uporabe simbolov sporen tudi z vidika spoštovanja sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice. Poznamo sodbo Vajnai proti Madžarski iz leta 2008, kjer je tudi Evropsko sodišče ugotovilo, da je prišlo do neutemeljenega posega v pravico pritožnika, takrat podpredsednika Madžarske delavske stranke; namreč, v njegovo pravico do svobode izražanja, ker je takrat nosil v tem primeru simbol rdeče zvezde, ki je bil prepovedan.

Ob tem naj povem, da je sporna ta določba tudi z vidika izvajanja zakona, ker govorimo o kategoriji totalitarnih simbolov ali režimov, če želite, ki niso definirani, in bo velika težava z izvajanjem, sploh če je v povezavi s tem predvideno tudi globa, kaznovanje, nikjer pa ni jasno opredeljeno, kako sploh ugotoviti, kateri simbol je dejansko simbol totalitarni, predvsem pa zato, ker je uporaba različnih simbolov lahko večplastna in se je skozi zgodovino spreminjala, torej bo izvajanje take določbe zakona lahko velika težava.

Kar zadeva predlog, da se ob vseh zastavah lokalne skupnosti glavnega mesta Ljubljana izpostavijo tudi državna zastava v isti velikosti, lahko ugotovimo, da že danes zakon določa, da te zastave visijo na državnih stavbah in da se lahko izobešajo tudi na drugih stavbah in pomembnih spomenikih, dejansko pa smo tudi po pojasnilu Mestne občine Ljubljana ugotovili, da se ta praksa že izvaja, čeprav ni zakonsko urejeno, je zakonsko dopuščena, se dejansko izvaja in tudi ne vidimo nobenega razloga, da se ne bi izvajala tudi v prihodnje, brez da se eksplicitno zakonsko uredi.

Glede sankcij smatramo, da je predlog zakona relativno strog, ker gre, mislim da, za 18-kratnik sedanjih kazni. Ponovno pa se vračam tudi na to težavo, da bo zelo težko ugotoviti, kaj je predlog za izrek določene kazni.

Naj ob zaključku povem, da je stališče nedvomno osebno moje in Vlade, da moramo biti zelo kritični do totalitarnih idej. Da moramo razumeti, da to so ideje, ki ne sodijo v demokratično družbo, ampak brezkompromisno preganjanje nekkih simbolov, ki imajo večplastno zgodovino, ki niso eksplicitno opredeljeni, bi pa pomenilo ravno odmik od te demokratičnosti, ker ravno tako brezkompromisno preganjanje

določenih simbolov je značilnost režimov, ki niso demokratični. Zato menim, da taka zakonska ureditev, kot je predlagana, dejansko lahko vodi v nasprotno smer, kot si jo vsi skupaj želimo. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Zavezništvo Alenke Bratušek, v njenem imenu gospod Jani Möderndorfer.

Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Spoštovani!

Pred seboj imamo predlog zakona, ki je v resnici že nekajkrat prišel v Državni zbor, in to od istih predlagateljev, z istim namenom, na isti način in z istimi cilji. Seveda moram reči, da nisem ravno najbolj ponosen na ta njihova ravnanja, pa vendar je praksa pokazala v zadnjih 25 letih, da v resnici je Državni zbor imel vedno trezno glavo, kadar se je odločalo o tako pomembnih stvareh, kot je ne nazadnje tudi identiteta Republike Slovenije s svojimi insignijami, simboli, zastavi, grbom in vsem ostalim, kar sodi zraven. Naj povem, da v resnici še niti ni minilo niti eno leto, ko je v resnici ta ista stranka predlagala v Državnem zboru identičen zakon z identičnimi predlogi in že takrat je tekla razprava o stvareh, ki se bodo verjetno, prepričan sem, verjamem v to, končale popolnoma enako. Da pa bo jasno, o katerih stvareh govorim, je kljub temu treba, vsaj to si zaslužijo že zato, ker so predlagatelji in ker so dali v proceduralni postopek predlog zakona, da jim odgovorimo na enak način, kot smo jim že.

Pa gremo po vrsti. Namreč, diskusija o sami Zdravljici, himni kot takšni, kaj je prav in kaj ne, moram reči, da gre predlagateljem – na nek način pravzaprav lahko rečemo tudi, da jim zamerimo zaradi tega, ker se igrajo v resnici sami s seboj, pa tega niti ne vedo. Namreč, predlog, v katerega so zapisali, da je v resnici treba spremeniti kitico oziroma uporabljati celo Zdravljico, po potrebi pa uporabljati drugo kitico, je malce hecen, še posebej zato, ker v resnici tisti, ki se spoznajo in so kaj napisali in jim rečemo prešernoslovci, znajo povedati, da v resnici prav ta kitica, katero pravzaprav predlagajo, sploh ne odraža Slovencev in Slovenstva, ampak slovanstvo. Internacionalizira celoten pojem kot takšen in zato ne vidimo razloga, zakaj bi kar naenkrat čez noč spremenili to idejo, katero so v resnici že takrat, ko se je sedma kitica uveljavila kot del teksta, ki ga uporabljamo v himni, v resnici že zdavnaj razčistila.

Pomembno je tudi naslednje vprašanje, to pa je, zakaj v resnici ta ista poslanska skupina oziroma politična stranka vedno predlaga te spremembe samo takrat, ko ni na oblasti. Vedno samo takrat. Če pogledamo, kdaj je to že predlagala, bomo videli, da je bilo to 6. marca

2014 na 22. redni seji, 15. junija 2011 na 29. redni seji Državnega zbora. Tudi v času, ko je imela štiriletni mandat, se pravi, štiri leta je imela večino v tem Državnem zboru in na kraj pameti ni prišlo, da bi predlagala kaj takšnega. Vedno to uporablja samo za obračun v času, ko je v opoziciji, zato da lahko uporablja teme in odpira teme vračanja v zgodovino in deliti narod na takšne ali drugačne.

Najbolj pomembno pa je pri celi zgodbi še to, da se osredotoča v svojem predlogu predvsem na argument, da je treba zraven tega še spremeniti tisti del, ki govori o, bom rekel, simbolih, ki ponazarjajo razne totalitarne sisteme, fašistične – in tako naprej, da ne dolgovezim. Bistvo vsega je, da v resnici ... jaz verjamem, da ni enega poslanca ali poslanke v tem državnem zboru, niti Slovenca in Slovenke – ne verjamem -, razen posameznikov, ki smo jih že videli, ki izstopajo v tej naši družbi, ki bi sploh pristali na to, da je treba zapisati kaj takšnega – oziroma, bom rekel, se s tem ne strinjati. Pa vendar vsi vemo, kje je v resnici skrivnost tega predloga. Skrivnost tega predloga je v resnici v eni preprosti rdeči zvezdici, ki jih moti od tu do večnosti. Še posebej zato, ker je ta zvezdica tista, ki v njihovih očeh, z njihovim pogledom, seveda, ponazarja ves čas in večno samo eno stvar. To pa je JLA, Tito, prejšnji sistem. Živijo v nekem svojem balonu želja in smisla, ki ga razumejo samo oni. Naj povem, da ta rdeča zvezda je, ali zvezdica, lahko tudi na kakšnih drugih artiklih. Vemo, da obstaja na pivu Heineken. Tekla je tudi že tožba v tem primeru in seveda te zvezdice nikoli in nihče ni mogel odstraniti. Obstajajo tudi drugi primeri, o katerih je govoril predstavnik Vlade, da jih ne ponavljam. Pa vendar je več kot jasno, da obstajajo še druge zvezde, ki jih imamo tudi na grbu, pa niso rdeče, so lahko sive, so lahko rumene, so lahko zelene, so lahko ne vem kakšne. Vendar delati zakrit in prikrit pogrom nad neko zvezdo, ki jo lahko vsak vidi malce drugače, je že naravnost nesmiselno.

Zraven tega, seveda, predlagatelji istočasno omenjajo še tretji pojem, o katerem pa vidim, da v resnici res nimajo niti pojma, kaj šele vedenja o tem, kaj je Ljubljanski grad. Namreč, zakaj so se odločili, da samo en hrib, en grad v Sloveniji tako daleč postavijo, da ga je treba zapisati v zakon, zato da se določi, kdaj bo kakšna zastava visela na najvišjem vrhu tega gradu, je seveda skrajno smešno in ne nazadnje tudi izkrivljanje neke podobe. Ljubljanski grad v zgodovini nikoli ni pomenil nekega vseobsežnega slovenstva. Je pa zagotovo pomenil najvišjo točko v Ljubljani in ima nek poseben pečat v Ljubljani iz enega preprostega razloga, ker ga je takratni župan Ivan Hribar kupil z lastnim denarjem, z enim samim namenom, da ga podari, kar ga tudi je, mestu Ljubljana, in je do danes ostal v lasti tega mesta. Naj povem, da so vse Ljubljančanke in Ljubljančani izredno ponosni, kadar visi slovenska zastava na Ljubljanskem gradu. In

vedno visi, ob vseh državnih praznikih. In še več. Kadarkoli pride tuj državnik v Slovenijo, v Ljubljano, visi tisti dan slovenska zastava, brez da bi SDS predpisal z zakonom, da tam visi 365 dni. Seveda bo pa visela na Ljubljanskem gradu toliko časa, dokler bo Ljubljanski grad ljubljanski, ljubljanska zastava, kajti Ljubljanski grad je ljubljanski od nekdaj in verjamem, da bo tako ostalo tudi v prihodnje. In ta, bi rekel, neverjetno posesiven odnos do stvari, ki v resnici ne obstajajo, je prešel vse meje. Naj povem, da na Ljubljanskem gradu – tisti, ki se boste sprehodili do Ljubljanskega gradu, boste lahko videli, da na samem vhodu Ljubljanskega gradu visi slovenska zastava, skupaj z ostalimi zastavami. V prostoru, kjer se dogajajo manifestacije na Ljubljanskem gradu, visi slovenska zastava. In to spreobračanje in obračanje v neko novo zgodbo epode, da bomo še tisto, kar je ostalo tradicija in ne nazadnje zgodovina in spomin, spreminjali takrat, ko ni treba, je seveda že skrajnost in meji na stvari, o katerih se ne bom več niti opredeljeval.

Naj povem na koncu tisto, kar je najbolj pomembno. V Državnem zboru, takratni skupščini treh zborov, ko se je odločalo tudi o tem, kakšna bo zastava, grb in vse ostalo – to sem povedal že pred enim letom v Državnem zboru, pa bom še ponavljal do nezavesti, dokler bodo tisti, ki to predlagajo, kar naprej ponavljali eno in isto. Takratni poslanec Jožef Školč je jasno in zelo glasno opozarjal, da je treba biti pri postavljanju simbolov države zelo natančen in zelo previden in naj se tega ne sprejema čez noč. Seveda je bila evforija takrat velika in normalno je, da je država morala imeti tudi svoje simbole. Ampak zakaj to ponavljam? Ker je takrat opozoril na naslednjo zadevo: ko bomo enkrat sprejeli zastavo in grb in ju vzeli za svoja, ju ne bomo več spreminjali toliko časa, dokler se ne bo spremenil družbeni red. Mene to spominja na drugo republiko – ne boste je dobili. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima Poslanska skupina Stranke Mira Cerarja in v njenem imenu gospa Anita Koleča.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Spoštovana gospa podpredsednica, gospod minister, poslanke in poslanci!

Simboli države Slovenije so določeni v slovenski ustavi, uporabo simbolov, to so grb, zastava in himna, pa uzakonja Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. Predlagatelji so se za predlog spremembe navedenega zakona odločili zaradi morebitne neustavnosti v delu, ki pri uporabi enega izmed simbolov, to je himne, napotuje na izvedbo sedme kitice pesmi Franceta Prešerna Zdravljica, hkrati pa v novelo vnašajo zakonsko zahtevo po izobešanju zastav v mestu Ljubljana, prepoved javnega povelečevanja vseh totalitarnih režimov ter

odpravljajo pomanjkljivosti glede kazenskih določb oziroma višine glob. Daleč največ pozornosti predlagatelji posvečajo spremembi 5. člena zakona, ki pravi, da je himna sedma kitica pesmi Franceta Prešerna Zdravljica na melodijo iz zborovske istoimenske skladbe skladatelja Stanka Premrla. Predlagatelji v zakonsko proceduro vlagajo določilo, ki iz zakona črta sedmo kitico, dodaja pojasnilo, da se ob državnih slovesnostih in praznikih himna, to je Zdravljica z vsemi osmimi kiticami izvaja v celoti, ob drugih priložnostih iz 21. in 22. člena pa se lahko uporablja tudi skrajšana oblika, in sicer druga in sedma kitica.

Seveda se ob tem porajajo številna vprašanja, med katerimi ni nepomembno, zakaj tolikšna vnema predlagatelja po spremembi vsebine, ki opredeljuje nacionalne simbole, saj se poslanci Državnega zbora z njimi srečujemo že tretjič od leta 2011. Pa vendar, ob proučitvi posameznih predlogov smo v Poslanski skupini SMC ugotovili, da so predlagatelji zanemarili dejstvo, da je slovenska himna tako skladba Stanka Premrla kot Prešernova sedma kitica Zdravljice. V praksi se Premrlova glasba sliši verjetno bolj pogosto, kot izvedba himne z besedilom. Zato se poslanci SMC strinjamo predvsem s tistimi, ki pravijo, da je himna glasbena stvaritev na izbrano besedo. Ampak seveda zaradi tega ne želimo spreminjati zakonskih določb, kajti ponosni smo na odločitev države Slovenije, da je v ustavo kot slovensko himno zapisala Zdravljico in v zakonu določila, da na glasbo enega najpomembnejših slovenskih skladateljev 20. stoletja prof. Stanka Premrla pojemo znamenito Žive naj vsi narodi. Prešernove verze torej, ki imajo sicer izjemen simbolni naboj, niso pa zato nič bolj in nič manj pomembni od vsebine vseh preostalih, ki skupaj tvorijo izjemno pesniško delo. Dejstvo je, da smo jo peli že pred tem, ko smo jo zapisali v ustavo, in da je sama ustavna določba pravzaprav posledica širokega soglasja o tem, da je Zdravljica naša himna. Poleg navedenih razlogov, s katerimi zavračamo upravičenost razlogov spremembe 5. člena zakona, pa moramo opozoriti še na pretno nedoslednost v predlogu. Od tega, da ni jasno, kdaj se mora ali sme peti dve kitici Zdravljice, kako ravnati ob sami glasbeni izvedbi himne, do umanjkanja sestavnega dela zakona, to je zapisa melodije in besedila.

Po dveh poskusih spremembe zakona zaradi spremembe določila o himni pa se v tokratnem predlogu predlagatelji lotevajo tudi zahteve po izobešanju zastav v glavnem mestu, ponovno pa tudi določbe o prepovedi javnega povelečevanja totalitarnih režimov in njihovih preteklih ali sedanjih državnih simbolov.

V zvezi z obešanjem zastav v Ljubljani se popolnoma strinjamo z mnenjem Vlade, ki pravi, da 14. člen veljavnega zakona dovolj dobro ureja to področje, pojasnila Mestne občine Ljubljana, ki smo ga poslanci prejeli, pa to samo potrjujejo. Kar pa zadeva dodatni 24.a člen,

mimogrede, predlagatelji so ga umestili kar v poglavje o himni, pa menimo, da tovrstna določila ne sodijo v omenjeni zakon, da pa kot nadzorni organ v zakon o slovenskih državnih simbolih predlagatelj vnaša še policijo, pa je tudi sicer pomenljivo oziroma kar zaskrbljujoče.

Edino čemur bi Poslanska skupina SMC lahko pritrdila predlagatelju, je njihova ugotovitev, da so zastarele določbe o višini denarne kazni za prekrške, saj so v veljavi še zneski v slovenskih tolarjih. Nikakor pa se ne strinjamo s predlaganimi višinami kazni, saj niso v skladu z načelom sorazmernosti med pomenom kršitve ter teže sankcije.

V Poslanski skupini SMC Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter slovenski narodni zastavi v celoti zavračamo.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsem zbranim prav lep pozdrav v imenu Slovenske demokratske stranke!

Mislím, da je bilo prav osvežilno to poslušati v prvih dveh obrazložitvah, in ne dvomim, da bodo ostale s strani vladajoče koalicije približno podobne. Odražajo namreč popolno zmedo vrednot, pa tudi ignoriranje nekaterih očitnih dejstev. In se človek vpraša, kje pravzaprav živimo. In to je tisto pravo vprašanje, na katerega bi danes pravzaprav potrebovali odgovor – kje pravzaprav vi živite, gospe in gospodje?! Ne zanima vas ustava, ne zanima vas, kaj piše Zoran Jankovič, župan mesta Ljubljane. Imel bi zagotovo veliko za povedati o vrednoti domoljubja. Vrednota domoljubja je tisto, kar bi moralo biti vsaki demokratični družbi samoumevno, kar je na nek način odraz tistega skupnega temelja, ki povezuje vse in vsakogar. In v besedah se tukaj strinjamo vsi: nekdanji predsednik republike, sedanji predsednik republike, člani državnega zbora, vlada, vsi. Do trenutka, ko je treba za to tudi nekaj narediti. Takrat se pa pojavi tisto, čemur se reče, da je zmeraj problem v malih podrobnostih. In potem se zgodi, da predlagamo zakon, v katerem se naredi tisto, kar je v normalnih državah samoumevno, se pričakuje vsak trenutek, da se na ključnih, najbolj vidnih, najbolj reprezentativnih, najbolj značilnih, simbolnih nepremičninah v glavnem mestu obesi državna zastava. Nedavno tega, samo nekaj dni nazaj, je bila seja Odbora za zunanjo politiko, kjer je bil gost na seji vaš zunanji minister in zunanji minister Republike Slovenije, iz vaše koalicije, gospe in gospodje, Karl Erjavec. In sem ga vprašal, kako je s tem v drugih glavnih mestih. In je seveda potrdil tisto, kar vem jaz, kar veste vi, in kar je očitno nemogoče zanikati. Da v vseh normalnih državah se na takih objektih obesi državna zastava. Ker je to simbol, ker je to

simbolno dejanje, ker je to dejanje ponosa na tem, da imaš svojo državo, ker je to tudi oblika vzgoje, ker je to izraz veselja. Mnogo je razlogov za izobešanje zastave na tak objekt, kot je grad, ki stoji nad mestom Ljubljana in kjer se vije žal samo ljubljanska zastava. Nič nimam proti. Nihče od nas nima nič proti, samo tam bi zagotovo moral biti prostor tudi za državno zastavo. Ne samo tu in tam, ampak vedno. Noč in dan. Ker je to noč in dan naša domovina. In tisto, česar enostavno ni mogoče razumeti, gospe in gospodje, je pa to, da dobiš, in zato sem rekel, da nekateri – ne vem, kje živite, s strani glavnega mesta, s strani Zorana Jankovića, lahko si pogledate njegov podpis in štampiljko, dopis, v katerem citiram samo ključni stavek, ko pravi: "Grad je spomenik lokalnega pomena." In potem citiram, gospe in gospodje: "Ni razloga, da bi na njem izobešali zastavo Republike Slovenije." Ja, krasno! Prvič se sprašujem, čigav župan je gospod Zoran Janković. On je župan glavnega mesta države Slovenije. On ni samo župan nekega mesta. In ker je to glavno mesto države Slovenije, bi moral pač upoštevati tudi tiste vidike, ki veljajo za državnost. In če on zapiše in se podpiše, da ni razloga za izobešanje države zastave, potem, gospe in gospodje, je skrajni čas, da se to uzakoni z zakonom, da se mu pač pove, v kakšni državi želimo živeti. V državi, kjer bomo vsi, tudi Zoran Janković, veseli, da imamo svojo domovino, da imamo samostojno državo in da bomo z veseljem izobesili in slavili njene simbole, ker je to izraz domoljubja kot ene temeljnih vrednot vsake normalne demokratične države. In oprostite, v vsaki normalni, poudarjam normalni, demokratični državi, bi župan glavnega mesta zagotovo z veseljem zapisal, da bo vedno izobesil državno zastavo na kakšen ključen objekt, ne da bi bilo za to kakorkoli treba spreminjati zakon. Ne pa, da za to ne vidi razloga. Če se to zapiše, oprostite, potem je nekaj s to državo in s tisto osebo, ki to podpiše, z vidika vrednot, hudo, hudo, hudo narobe. In zato je ta zakon nujno potreben.

Potem naslednji problem, ki se odpira, ko poslušam razprave ob tem predlogu, je, da se pravi, zakaj bi, saj naša himna je sedma kitica Zdravljice. No, lepo bi bilo, da bi vsaj tisti, ki razpravljajo v Državnem zboru, odprli to modro knjižico, na kateri piše Ustava Republike Slovenije. Potem bi prebrali tudi 6. člen, v katerem eden od odstavkov zelo nedvoumno pove: Himna Republike Slovenije je Zdravica. Ne 7. člen, ne noben člen, ampak je Zdravica, pika. Torej, himna je Zdravica kot celota. In samo naslednji stavek naprej določa uporabo himne, grba in zastave seveda potem določa zakon. Se pravi, zakon ne more biti nad ustavo. Ne more ustave v enem delu razvrednotiti, ne more je izničiti, lahko samo določi neko izjemo. Jasno je, da v vsaki običajni državi imamo dva načina uporabe himne. Torej himno kot celoto, ki je pravilo, in izjemo, da se himna ob dogodkih, ko ni dovolj časa, iz različnih razlogov uporablja

tudi v neki skrajšani obliki. To je povsod. Govoriti o tem, da je Zdravica predolga, da bi jo vsaj na osrednjih prireditvah, državnih prireditvah zaigrali v celoti je vesoljna neumnost. Tisti, ki to govori, naj si ogleda dolžino italijanske himne, s ponavljanjem vseh napevov v njej, in potem naj pogleda, kolikokrat na leto jo oni v celoti zaigrajo na osrednjih državnih prireditvah. Bo zelo presenečen, kako zelo zelo dolga je ta pesem. Pa ni edina. Ampak ker je to ravno naša sosedka, si velja tudi to ogledati.

Ne razumem razloga, zakaj ne bi zaigrali Zdravice kot celote. Nobenega razloga ni za to, da si ne moremo vzeti dve minuti več časa in poslušati Zdravico kot celoto, ki je čudovita pesem, in s tem tudi spoštovati ustavo Republike Slovenije v celoti. Nihče ne predlaga, tudi v tem zakonu ni predloga, da ne bi obstajala tudi skrajšana oblika. Ampak sedaj je izjema postavljena kot edino pravilo. Kar ni prav. In potem to, da se je to naredilo, postavljati kot pravilo, je pa, oprostite, malo nerodno z vidika ustavnopravnih norm, pa tudi z vidika čisto, če se spet vrnemo, vrednote domoljubja. Jaz osebno bi z veseljem rad poslušal Zdravico kot celoto na osrednjih državnih prireditvah. Ni ne predolga, zelo lepa je in zelo lepo jo je poslušati. In se čudim tistim, ki to zavračate v celoti, kot je bilo ravnokar rečeno, kar je mimogrede še v nasprotju z ustavo, ampak to vas najbrž itak ne zanima.

Tretji problem, s katerim se srečujemo v Sloveniji, je čaščenje totalitarnih simbolov. In eden od predgovornikov je perfektno to prikazal v svojem nastopu. Če bi ta isti govornik prišel sem in bi začel na vse kriplje razlagati, kako je svastika, kljukasti križ, dvatisočletni simbol sreče in veselja in da zato zasluži posebno mesto in da se ga javno nosi in časti in prezentira, potem bi najbrž naslednji, ki bi šel gor in mu rekel, da je kronani osel, požel huronski aplavz vseh prisotnih. Ampak verjamete ali ne, na vzhodu je v resnici tako. Kljukasti križ je dejansko tam simbol sreče, in tam se pari celo pod njim slikajo, da bi imeli srečo v skupnem življenju, pa veliko otrok in tako naprej. Skratka, nekemu simbolu se pripisujejo povem druge značilnosti, kot jih ima v Evropi, kjer so se pod tem simbolom dogajali najbolj odvratni zločini. Ampak ali veste, kaj je problem? Da drugi najbolj odvratni zločini so se pa dogajali pod rdečo zvezdo in da je moderna združena Evropa nastala ob zrušitvi rdeče zvezde kot simbola berlinskega zidu, na ruševinah katerega je nastala moderna združena Evropa, in konec koncev na ruševinah katerega smo tudi mi postali samostojni in del Evropske unije. In to je bila precej nerodna zadeva. Še bolj nerodna zadeva je pa tista, ki ste jo, zanimivo v kakšnem kontekstu, v bistvu ponižujoče omenili v svojem nagovoru, da je bil to simbol, pod katerim je bila samostojna država Slovenija napadena. Kasetne bombe, to je mimogrede zločin celo po vojaškem mednarodnem pravu, ki ne zastara. Kasetne bombe, ki so letele iz letal JLA po

Sloveniji, so bile odmetavane pod znakom rdeče zvezde. Tanki, iz katerih je bil ustreljen civilist, umetnik, zgolj naključen opazovalec dogajanja tam nekje na Štajerskem, so imeli rdečo zvezdo. Tisti tank na Brniku, iz katerega je bil v času premirja iz čiste objestnosti ubit avstrijski novinar s svojim prijateljem, snemalcem, je imel rdečo zvezdo. In če se za nekatere domoljubje začne pod znakom rdeče zvezde in konča pod sliko Che Guevare v Stožicah, oprostite, potem je s takim razumevanjem domoljubja nekaj hudo hudo narobe. To je problem. Navajati pa primer sodbe Evropskega sodišča je popolnoma zgrešeno oziroma namerno zavajanje, kajti če bi prebrali naš predlog zakona, bi v njem lahko prebrali, da dopušča izjeme, ko je dovoljeno nošenje, uporaba teh simbolov na kulturnih prireditvah, recimo na spominskih prireditvah na obdobje druge svetovne vojne, ko je dovoljeno to nošenje in uporaba iz zgodovinskih in drugih razlogov, tam pa ni nobenega problema. To se pravi, da se tak primer, kot ste ga navajali, ob uporabi tega zakona sploh ne more pojaviti. Ne more nastati. Drugo pa je seveda, da ne more potem celotni državni vrh rajati pod rdečo zvezdo in sliko Che Guevare, ob tem ko v celi dvorani na državni prireditvi ni ene same samcate slovenske zastave. To se pa po tem zakonu res ne bi več moglo zgoditi. In verjemite, da je to v razvojnem interesu države Slovenije. In dajmo enkrat razvojni interes tudi postaviti zraven, ne samo vprašanje domoljubja. Kajti v državi, kjer se dogaja, da celoten državni vrh gre rajat pod rdečo zastavo in sliko Che Guevare in prepeva "e viva il comunismo" in Evropa je banda lopovov in ploska temu ves navdušen, tam je seveda tista država obsojena na propad, kajti vsak normalen investitor bo od take države bežal stran. Vsakdo, ki bo iskal poslovnega partnerja, ga bo šel iskat drugam, bo od take države pobegnil, kolikor ga noge nesejo, ker bo štel, da v tej državi ne spoštujejo istih vrednot. Da evropske vrednote tam niso spoštovane, da niso zaščitene, da njegovi interesi niso zaščiteni na tak način, kot je to normalno v demokratičnih državah in demokratični Evropi. Če država dovoljuje, da na tak način postaja rdeči eksot, v taki državi vsi slabše živimo. To državo strahovito veliko stane. Ne samo ta trenutek, ampak tudi naslednje rodove, kajti od take države bežijo vsi. Še huje je. Iz take države bežijo vsi, ki so sposobni iti v tujino. Zakaj mislite, da vsi podjetniki uhajajo v tujino? Ker je tukaj popolnoma zmešnjava vrednot, ki niso ustrezno zaščitene ne v sistemu pravosodja, na kar nas vsa Evropa opozarja, in kjer tudi različne druge institucije ne delujejo na evropsko primerljiv način. Bi pa res videl rad tisto evropsko državo, razen Slovenije, kjer bi se v Državnem zboru večina opredelila absolutno negativno in da kategorično zavrača predlog, da bi se spoštovala ustavna norma in bi se njena himna, himna te države, v našem primeru Zdravica, zaigrala v celoti, kjer bi se v Državnem zboru reklo, da se absolutno zavrača to, da bi se

na reprezentativnem objektu v glavnem mestu izobesila slovenska državna zastava. Bi rad videl tisto državo, kjer je taka razprava v parlamentu sploh možna in da se reče, da so vsi absolutno proti iz neke koalicije. To je res možno samo v Sloveniji. Ampak to je odraz tega, da je tukaj z vrednotami, z vrednoto domoljubja in žal tudi z vprašanjem našega razvoja nekaj hudo hudo narobe. In to občutimo vsi vsak dan. Tiščanje glave v pesek pa nič ne pomaga. Tak zakon očitno potrebujemo, da nobenemu županu glavnega mesta nikoli ne bo več prišlo na misel, da bi napisal, da ne vidi razloga, da bi na gradu izobesili slovensko državno zastavo vsak dan. Da nikomur ne bi prišlo na misel, ko bi razpravljali v Državnem zboru, da bi se kategorično opredelil proti ustavni normi, ki določa, še enkrat citiram: "Himna Slovenije je Zdravica." To je norma, zapisana v predzadnjem odstavku 6. člena Ustave Republike Slovenije. In vi pravite, da to kategorično zavračate. Potem je nekaj hudo narobe in ta zakon prav zaradi tega toliko bolj potrebujemo. Ne nazadnje ga potrebujemo tudi zaradi razvoja Slovenije, ne nazadnje bi pri tem morda celo veljalo reči, na prvem mestu. Kajti dokler imamo državni vrh, ki se je sposoben usesti pod rdečo zastavo pa sliko Che Guevare in vpiti "e viva il comunismo" in da je Evropa banda lopovov, je treba vedeti, da v taki dvorani, v kateri ni bilo ene same samcate slovenske zastave, tudi ni dejanskega domoljubja, gospe in gospodje. Pa tudi ni tistega razuma, ki bi bil odgovoren do lastne države, do razvoja, do ljudi, kajti od take države vsak tuj investitor pobegne na čim večjo razdaljo. Vsak tujec, ki želi poslovnega partnerja, pobegne na čim večjo razdaljo. In zato na koncu vsi slabše in slabše živimo. In potem se zato samo še zadolžuje in se breme teh neumnosti prelaga na naslednje rodove. Zato to ni samo ideološko vprašanje, ni samo vprašanje vrednot in domoljubja, je tudi temeljno razvojno vprašanje.

Zato ta zakon potrebujemo in zato smo ga v SDS tudi predlagali in bomo vsi enotno glasovali za.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije bo predstavila gospa mag. Jana Jenko.

MAG. JANA JENKO (PS DeSUS): Hvala za besedo. Vsem skupaj prav lep pozdrav!

Pred mano je podal stališče predstavnik Slovenske demokratske stranke gospod Grims. Mahal je z ustavo in 6. členom. No, bom pa še jaz povedala, da v zadnjem stavku 6. člena ustave piše: "Uporabo grba, zastave in himne ureja zakon." Tako v ustavi ni opredeljeno, da je to cela Zdravljica, tako kot vi trdite. To je vedno znova dosežek SDS, da izvzame iz konteksta besedilo, tako kot zdajle, to se dogaja vedno in povsod. Toliko v vednost, samo to povem, ker je res nekajkrat pomahal s

to modro knjižico, pa sem morala to povedati in prebrati.

Zdaj pa k stališču Poslanske skupine Desus glede Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. Ponovno imamo pred seboj predlog novele Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. In tako kot noveli, ki sta bili vloženi aprila 2011 in februarja 2014, je tudi tokrat predlog zakona vložila Poslanska skupina SDS. Praktično enak predlog zakona so vložili dvakrat v enem letu, v začetku leta 2014 in ponovno še ob izteku prejšnjega leta. Kot že v prejšnjih predlogih v Poslanski skupini SDS tudi tokrat predlagajo, da se kot himna določi celotna Zdravljica. Tega ustava ne določa, ponovno poudarjam. Zadnji stavek ustave določa, da to ureja poseben zakon. V predlogu, ki smo ga obravnavali na seji marca 2014, so določbam o himni, ki so jih vložili že leta 2011, dodali še določbe o prepovedi totalitarnih simbolov. V Poslanski skupini Desus teh predlogov seveda nismo podprli. V tokratnem predlogu pa je praktično edina novost določba, da se v Ljubljani in na Ljubljanskem gradu ob vseh zastavah lokalne skupnosti vedno razobesi tudi državna zastava. Kadarkoli sem bila jaz na Ljubljanskem gradu, sem tam videla slovensko zastavo. Čeprav se nam zdi že nesmiselno ponavljati, dovolite, da na kratko povem, zakaj smo v Poslanski skupini Desus nasprotovali prejšnjim predlogom in zakaj svojega mnenja do danes nismo spremenili. Sprašujemo pa se, zakaj predlagatelji menite, da bo zakon s praktično enakimi določbami, kot je bil tisti, ki ni bil sprejet pred slabim letom, tokrat sprejet. Predlagatelji se v obrazložitvi novele zakona opirajo na pobudo Borisa Pahorja, enega najuglednejših slovenskih akademikov, pesnikov in pisateljev. Gospod Pahor se je zavzel za dopolnitev himne z vključitvijo druge kitice. Vsa čast gospodu Borisu Pahorju, vendar on ni edini akademik v Sloveniji, in čakam še na izjave o tem drugih za to usposobljenih. Predlagatelji gredo še dlje od tega predloga, saj predlagajo, da zakon določi za himno celotno Zdravljico in da bi se kot himna v skrajšani obliki lahko izvajali le druga in sedma kitica. Pri tem izpostavljajo razlog spoštovanja vrednot domoljubja in narodne zavesti, ki bi bile po njihovem prepričanju izražene šele z besedilom druge kitice, ki pa se po vsebini obrača na slovenski narod. V Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev Slovenije se ponovno sprašujemo, čemu spreminjati več kot 20-letno tradicijo. Predlagatelji odgovarjajo, ker trenutno slovenska himna ne odraža vrednote domoljubja, ki je izjemno pomembna vrednota. O tem, da je vrednota domoljubja izjemno pomembna in jo je treba krepiti, se v Poslanski skupini Desus predlagatelji seveda strinjamo. Vendar tukaj imamo različna mnenja, kaj beseda domoljubje pomeni s strani SDS in ostalih strank. Tukaj je že kar dvajset let nekako

različno mnenje in predlagatelji besedo domoljubje uporabljajo za povsem neprimerne zadeve in besedo zlorabljajo.

V Poslanski skupini Desus se tudi sprašujemo, ali bomo s spremembo besedila himne dejansko pripomogli h krepitvi vrednote domoljubja. Je res potrebno samo to, da se bo dvignila nacionalna zavest slovenskega naroda? Odgovor je seveda ne. Treba je veliko več, da bomo Slovenci ponosni na svojo državo in pri tem imamo veliko vlogo tudi mi poslanci. Z nekajurno razpravo o spremembi himne ter o prepovedi totalitarnih simbolov tega zagotovo ne bomo dosegli. Za državo, na katero bomo lahko ponosni, se raje potrudimo in poiščimo rešitve za krepitev našega gospodarstva in poskrbimo, da bodo mladi imeli službe in ne bodo razmišljali samo o tem, kako čim prej na delo v tujino ter poskrbimo za naše upokojence, da bodo prejeli pokojnine, ki jim bodo omogočile dostojno življenje. Verjemite mi, da socialno najšibkejši člani naše družbe ne razmišljajo o tem, ali bo himna postala celotna Zdravljica oziroma katere kitice se bodo pele na proslavah, ampak o tem, kako bodo preživeli iz meseca v mesec. Prepričani smo, da sprememba besedila slovenske himne ne bo prispevala k dvigu domoljubja med Slovenci, zato v Poslanski skupini Desus ne podpiramo tega predloga zakona. Predlog zakona na novo opredeljuje, da je vsako javno izražanje idej preko ali s pomočjo totalitarnih simbolov strogo prepovedano in mora biti strogo sankcionirano. Naj v zvezi s tem omenim, da je Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu že razsodilo, da nošenje rdeče zvezde ni kaznivo dejanje, temveč je temeljna človekova svoboda, zato v Poslanski skupini Desus menimo, da bi s prepovedjo teh simbolov omejili človekovo temeljno pravico do svobode izražanja.

Kot sem že povedala, v Poslanski skupini Desus še vedno vztrajamo pri svojem stališču, ki smo ga povedali že pred slabim letom in zato predloga zakona ne bomo podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno mag. Grims, izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala še enkrat za besedo.

Spoštovani predsednik, jaz predlagam, da zelo ostro opozorite gospo, ki je ravnokar govorila, kajti njene besede v zvezi s pisateljem Borisom Pahorjem so bile blago rečeno nesramne in ponižujoče do borca, ki je 100 let svojega življenja posvetil za slovenstvo, človeka, katerega domoljubje je lahko za zgled vsem generacijam, človeka, ki se ni nikdar bal postaviti za pravice Slovencev, ne proti nasilnežem fašistom, ne proti nikomur drugemu. In tak način izražanja, oprostite, je v sramoto tistemu, ki to stori. Če pa se na to ustrezno ne odreagira v Državnem zboru, pa tudi Državnemu zboru kot celoti.

Žal mi je, sam osebno se lahko samo kot poslanec opravičim gospodu Borisu Pahorju, pričakujem pa, da boste to storili tudi vi, gospo pa opomnili, da tovrstnemu skrajnemu primitivizmu ni prostor v tem Državnem zboru.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vaš proceduralni predlog je torej, da naj opomnim gospo.

Gospo ne bom opomnil, ker ste ji navedli neke zadeve, ki – zdaj pa, mislim, da tisto, kar je izrekla, če je bilo, ni bilo mišljeno žaljivo, govorila je o tem, da je eden od akademikov in da se ni vsa akademska skupnost o tej zadevi izrekla, mislim da je govorila s spoštovanjem do gospoda Pahorja, da spoštuje njegovo mnenje, ima pa drugačno mnenje.

Zdaj pa druga reč. Namesto tega, da tukaj razpravljamo o celotni zadevi na ta način, da nekdo ne sme reči nekaj nasproti nekoga, ki ima zelo uveljavljeno stališče, bom pa sam govoril z gospodom Pahorjem, da se mu pravzaprav daje v tem kontekstu, se ga skuša zlorabljeni in za eno in za drugo stran. Ima jasno stališče, on se zavzema dve kitici Zdravice, in to je vedno govoril, nikoli pa ni govoril o tem, da celotna Zdravica kot takšna, je deloma tudi na tej vaši strani. Jaz mislim, da si poslanka zato, kar je povedala v imenu poslanske skupine, ne zasluži opomina in zaradi tega ji opomina vsekakor ne bom izrekel, bom pa pri samem gospodu Pahorju preveril, če ga je razprava v Državnem zboru kakorkoli užalila in v tem primeru se mu bom sam osebno opravičil.

Nadaljujemo z razpravo. / oglašanje iz dvorane/ Proceduralno – na kaj? / oglašanje iz dvorane/ Postopkovno sem vprašal – na kaj? Rekli ste name. Name ni postopkovnega. Želite še enkrat postopkovno? Prosim, najprej obrazložite, na kaj je postopkovno.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani gospod predsednik, jaz predlagam zdaj tudi vam, da zagotovite polno spoštovanje ustave Republike Slovenije v Državnem zboru, tudi ko gre za vas samega. Če v ustavi namreč piše, da je himna Republike Slovenije Zdravica, potem je to treba tudi točno tako razumeti. In da samo zakon lahko dovoli izjeme, lahko predpiše način uporabe, o čemer sem govoril prej. Himna Slovenije pa je Zdravica kot celota. / oglašanje iz dvorane/ To je norma, ki velja za vse. Velja tudi za predsednika Državnega zbora in velja tudi za tistega, ki mi zdaj nekulturno skače v besedo – a ne, gospod Möderndorfer? In lepo bi bilo ...

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Počakajte, prosim, da pove do konca.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): ... kadar govorimo v Državnem zboru, da vsaj osnove razumevanja ustave in da vsaj tisto, kar v ustavi piše, tudi vsi v svojih razpravah upoštevamo. In

to bi bil moj postopkovni predlog. / oglašanje iz dvorane/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Tisto, kar ste vi imeli za postopkovno, je bilo pravzaprav zloraba postopkovnega za nepostopkovne namene, torej za vsebinsko razpravo. Da imamo različna mnenja o tem vprašanju, je dejstvo, drugače ne bi o njem razpravljali. Ugotavljam, da ste zlorabili postopkovno vprašanje in pri prvem naslednjem takšnem poskusu vam bom izrekel opomin in potem tako naprej kot sledi po poslovniku.

Nadaljujemo z razpravo in ne dovolim vam več postopkovnega pri tej točki. Najprej bomo dokončali s predstavtivijo stališč poslanskih skupin in potem bomo nadaljevali s predstavtivijo stališč posameznih poslancev in tudi drugim ne bom dovolil postopkovnega, da bi vam ugovarjali.

Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov in v njenem imenu gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Hvala, spoštovani predsednik. Predstavniki Vlade, kolegice in kolegi lepo pozdravljeni!

Socialni demokrati Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi, ki so ga ponovno v zakonodajni postopek vložili poslanci in poslanke Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, ne bomo podprli.

Glede na večkratne poskuse Slovenske demokratske stranke, da se spremeni ta zakon, predvsem takrat ko so v opoziciji, ocenjujemo, da gre le za provokacijo in odpiranje tem, ki delijo. Pravzaprav gre le za ideološko diskusijo, ki ne bo rešila nobenega problema. Slovenska demokratska stranka si je, ko je nazadnje vodila vlado, brez zakonske podlage in brez kakršnegakoli širšega konsenza dovolila preganjati prapore s proslav. Prav tako so si privoščili zlorabo in na državni proslavi zaigrali, zapeli kot himno štiri kitice Prešernove Zdravljice. Pa še kaj bi se našlo. Naj pojasnimo in še enkrat ponovimo, zakaj tega predloga zakona Socialni demokrati tudi v tretje ne bomo podprli. Ko govorimo o himni se ta predlog dotika treh ravni. Ali lahko govorim prosim?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Tišina, prosim.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Ko govorimo o himni, se te predlog dotika treh ravni. Prvič, himna na ravni simbola, drugič, himna na pravni ravni in tretjič, razmerja med himno in Prešernovo Zdravljico. V Ustavi Republike Slovenije je himna omenjena v uvodnem poglavju Splošne določbe in skupaj z zastavo in grbom predstavlja simbol slovenske države. Osnovna značilnost vsakega simbola je njegova trajnost, kajti ravno s svojo nesprejemljivostjo se

lahko zakorenini kot simbol skupnosti, ki je splošno sprejemljiv in zato njegovo pojavnost sprejemamo kot samoumevno. Himna sproža posameznikovo poistovetenje z državo, utrjuje posameznikovo državljansko zavest, spodbuja čustveno razmerje posameznika do skupnosti, ki ji pripada, in prav zato mora biti sleherni poseg v spreminjanje himne kot simbola temeljito preiščen in splošno sprejemljiv, ne pa vsakokrat ideološko motiviran in enostransko vsiljen. Prvič se je naša himna tukaj v Državnem zboru spontano zapela 27. 9. 1989, dvakrat je bila zapisana v ustavo – v ustavo prejšnjega sistema in kasneje v našo novo ustavo, dvakrat pa je bila tudi uzakonjena v zakonu. Ob preteklih mnenjskih vprašanjih, ali naj se himna, zastava ali grb zamenjajo, je večina temu nasprotovala. Prepričani smo, da je tako tudi danes. Vendar vprašanje ostaja. Zakaj danes spreminjati himno, na katero smo pravzaprav ponosni? Je nekorektno in nedostojno, da jo predlagatelji želite postaviti pod vprašaj verodostojnosti. Z njo smo se poistovetili. To je naša himna, himna z veliko začetnico. Večina državljanov in državljanov jo pozna, jo zna zapeti, deklamirati. To je pomembno za zavest o pripadnosti državi. Ni utemeljenih razlogov, da bi jo menjali ali spreminjali. Predlagatelj sprememb in dopolnitev zakona trdi, da je veljavni zakon v neskladju z ustavo Republike Slovenije. Svojo trditev opira na četrti odstavek 6. člena Ustave Republike Slovenije, navajam: "Himna Slovenije je Zdravljica." In to je konec navedka. Socialni demokrati smo prepričani, da veljavni zakon ni v nasprotju z ustavo. Trditev predlagatelja je oprta samo na citirani odstavek, ne upošteva pa petega odstavka tega istega člena ustave, ki se glasi, navajam: "Uporabo grba, zastave in himne ureja zakon." In zakon jasno določa, navajam: "Himna je sedma kitica pesmi Franceta Prešerna Zdravljica, na melodijo iz zborovske istoimenske skladbe skladatelja Stanka Premrla." Himna in njena izvedba imata torej ustrezno veljavno zakonsko podlago. Trditev o neustavnosti pa je izključno le sprenevedanje in zavajanje predlagatelja zakona.

S predlaganimi spremembami zakona se želi razširiti himno na celotno besedilo Prešernove Zdravljice, pa je pri tem treba opozoriti tudi na obseg. Upoštevati moramo posebne zahteve, ki so povezane s samim izvajanjem himne. Kako bodo ljudje spremljali izvajanje osemkitične himne, če bo ta trajala 6 minut ali več? S tem himna zagotovo izgublja svoj pomen. Predlog se tudi ne dotika razmerja med instrumentalno in vokalno izvedbo himne. Kar pa zadeva instrumentalno izvedbo himne, kdo pa ve, kateri tekst, katera kitica je mišljena, če je himna samo v instrumentalni izvedbi osemkrat. V instrumentalno-vokalni izvedbi pa bi bilo treba dopolniti tudi 4. člen veljavnega zakona, ker sta besedilo in zapis melodije himne sestavni del zakona, in ne verjamemo, da je predlagatelj to spregledal. Še posebej zato, ker smo prav na to v preteklosti že opozorili v

stališču Poslanske skupine Socialnih demokratov. Ponovno pa naj navedemo strokovno mnenje Akademije za glasbo, navajam: "Glasbeni tekst Premrlove Zdravljice kot himne v instrumentalni priredbi se izvaja samo enkrat." Prekinjam navedek in nadaljujem navedek: "Himno namreč v največji meri okarakterizira glasba in po njej je tudi najbolj razpoznavna, poleg tega pa se instrumentalno največ izvaja." Socialni demokrati se strinjamo s tistimi, ki pravijo, naj bo himna čim krajša, da sedma kitica zgoščeno zajema vse bistvene elemente in vsebuje v prisotnosti svojega širokega svetovljanstva tudi intimno človeško ter skupnostno narodnostno komponento. Menimo tudi, da se veličina himne ne izraža z dolžino oziroma z obsegom pesmi ali skladbe, ampak z vsebino in z glasbo. Sprašujem se tudi, kakšno sporočilo dajejo predlagatelji, ki želijo problematizirati njeno sedanjo vsebino, torej vsebino sedme kitice kot nedostojno, nezadostno in pomanjkljivo. Čeprav je bila pred 25 leti ob splošni podpori slovenskega naroda z velikim političnim in tudi siceršnjim konsenzom v tej obliki uzakonjena. Naj iz devete knjige Enciklopedije Slovenije iz leta 1995 ponovno navedemo nekaj misli avtorja gesla France Prešeren akademika profesorja doktorja Borisa Paternuja, to so samo odlomki: "Vrh Prešernove politične poezije je Zdravljica. Njena vodilna misel, radikalna zahteva po svobodi slovenskega naroda izhaja iz humanistične vizije enakopravnosti in prijateljskega sožitja vseh narodov ter pravice vsakega do samostojnosti. V ozadju so ideje francoske revolucije o enakosti, svobodi in bratstvu, prilagojene temeljnim političnim potrebam Slovencev ob pomladi narodov in v zvezi z njihovo osamosvojitvijo." Že ob sprejetju zakona o himni je bilo poudarjeno, da zakonodajalec z izbiro besedila himne iz Prešernove Zdravljice ni hotel okrniti drugih rab te celotne Prešernove pesmi. Zato ponavljam navedek iz obrazložitve zakona: "Če bi se s prvo kitico začeli tako slovenska napitnica kot slovenska himna, bi to povzročalo težave organom kazenskega pregona. Ko bi se v primerih žaljivega načina petja te pesmi ne moglo zanesljivo ugotoviti, ali je nekdo prepeval slovensko himno ali slovensko napitnico. Po drugi strani pa bi ljudje na prireditvah prihajali v zadrego, ko bi se slovenska zborovska in koncertna pesem z osmimi kiticami začinjala tako kot slovenska himna, in se ne bi dalo takoj ugotoviti, v kakšen namen se igra. Ne nazadnje, če bi podprli takšen predlog, bi na drugi strani posegli tudi Prešernovo Zdravljico kot umetnino in njeno samostojno življenje, kar je za nas nesprejemljivo.

Če strnem vse tri ravni in iz njih izpeljem mnenje Poslanske skupine Socialnih demokratov, predloga Slovenske demokratske stranke, ki posega v obseg in način izvedbe himne Republike Slovenije, Poslanska skupina Socialnih demokratov ne bo podprla. Toliko o himni.

Vsebina predlaganega 24.a člena se nanaša na prepoved uporabe simbolov in javnem povelečevanju njihovih predstavnikov. Gre za enako besedilo, z enim majhnim popravkom, kot je bilo že predlagano v preteklosti. V stališču Poslanske skupine Socialnih demokratov se ponovno sprašujemo, kaj še posebej pomeni drugi odstavek te določbe v povezavi z drugimi. Mar to pomeni, da na partizanskih proslavah ne bo več dovoljeno zaigrati himne, da na počastitvi spomina padlim borcem za našo svobodo ne bo več dovoljeno uporabiti slovenske zastave, da ob zahvali borcem, da lahko danes uporabljamo slovenski jezik, recitiramo in pojemo slovenske pesmi, ne bo dovoljeno uporabiti grba, ker bo na partizanskih praporih zvezda, rdeča zvezda. Partizansko gibanje je bilo patriotsko gibanje in je bil enkraten dogodek v zgodovini in v zgodovini evropskih narodov. Obstoj slovenskega partizanskega gibanja je nekaj, kar bi nas moralo navdajati s ponosom in spoštovanjem. In na teh proslavah, ker bo uporabljena zvezda, državnih simbolov naj ne bi bilo dovoljeno uporabljati? Na nekih drugih proslavah, neke druge vojaške formacije, ki ni uporabljala zvezde, ker ni bila partizanska, bo pa dovoljeno uporabljati državne simbole? Ali je morda predlagatelj zakona tisti in edini v tej državi, ki lahko pove, kaj je totalitarno, kaj so zgodovinska dejstva, kateri simboli so dovoljeni in kateri niso dovoljeni, komu so dovoljeni in komu ne, kdo lahko spreminja zgodovinska dejstva z retuširanjem slik, izbrisom zvezd na kapah vojakov in kdo tega ne sme početi? Bo kdo od resnicoljubnih predlagateljev danes obsodil potvarjanje zgodovinskih dejstev, ki so se zgodila prejšnji mesec v Kočevski Reki, ko so se na kapah vojakov Teritorialne obrambe izbrisale rdeče zvezde, ki so jih nosili leta 1990? Mislim, da ne bo junaka med predlagatelji, ki bi si to upal storiti. Verjamem pa, da bomo na drugi strani v njihovih razpravah poslušali o domoljubju, o totalitarizmi, o vseh oblikah zlorab v bivši skupni državi in bivšega političnega sistema na sploh. Povem še enkrat. Socialni demokrati ne pristajamo na potvarjanje zgodovinskih dejstev. Nam je pa žal, da se moramo vedno znova v državnem zboru prerekati o temah, ki nas delijo, o katerih imamo različne poglede. Pa vendar, ve se, kdo znova in znova to prinaša na dnevne reda sej državnega zbora. Ve se pa tudi, da bomo Socialni demokrati vsakokrat znova jasno povedali svoje stališče tudi o teh temah.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo nasprotovali Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica in v njenem imenu Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala za besedo. Tovarišice in tovariši in vsi vi, ki ste gospodje in gospe!

V tej hiši že spet govorimo o predlogu in predlogih, ki ne služijo ničemur drugemu kot poizkusu nabiranja dnevno političnih koristi za Slovensko demokratsko stranko. V SDS zopet vlagate praktično identičen predlog, ki je bil v preteklosti že večkrat zavrnjen. Lepo vas prosim, saj vas niti ni notri!

Kar se pravne argumentacije tiče, ni kaj dodati mnenju Vlade. Je pa treba dodati kakšno besedo o SDS-ovem trkanju po prsih z domoljubjem oziroma, bolje rečeno, nacionalizmom. Sedma kitica Zdravljice naj bi bila preveč internacionalistična in naj bi s tega vidika ne bila primerljiva s himnami drugih držav. Predlagatelji si očitno želijo himno z več narodnega samopovelečevanja in nacionalnega šovinizma. Dejansko pa smo lahko ponosni na vrednote, ki jih sporoča ravno ta sedma kitica. Izraža namreč mednarodno solidarnost, hrepenenje po mirnem sobivanju narodov in tudi vseh Slovanov in drugačni prihodnosti. In to so vrednote, o katerih je sanjal tudi naš veliki Prešeren. In verjemite mi, predlagatelji, France Prešeren bi danes nosil rdečo zvezdo, če vam je všeč ali ne. Ob globalnem trpljenju, ki ga od Ukrajine do Sirije in Iraka povzročajo vojne v službi zahodnega imperializma, so to vrednote, ki morajo na mednarodni ravni postati dejanska praksa. Zato smo lahko ponosni, da se s temi besedami Slovenija predstavlja v svetu in se ne zapira v svojo provincialnost in zaplankanost. Kaj je to domoljubje, ki ga po mnenju predlagateljev tako primanjkuje v himni in drugod? Je to mogoče popolna servilnost in lakajstvo do bruseljskih tehnokratov? So to zaveze o privatizaciji in strah pred izgubo kredibilnosti v tujini? Ali je domoljubje popolna predaja monetarne in fiskalne suverenosti Evropski uniji ali priklanjanje nemški kanclerki Angeli Merkel takoj po izvolitvi, skorajda kot novodobno romanje v Canosso? Tisti, ki se danes imajo za največje in najbolj goreče domoljube, so z najbolj ostrimi varčevalnimi ukrepi žrtvovali pravice in standard večine prebivalc in prebivalcev Slovenije. Poleg tega bi Slovenska demokratska stranka spet prepovedala tako imenovane totalitarne simbole. Namen je jasen – znebiti se rdeče zvezde. Znebiti se simbola vseh antifašističnih in osvobodilnih bojev, v katerih so borke in borci dajali svoja življenja v upanju na drugačno prihodnost. Znebiti se rdeče zvezde, ki jo s ponosom nosi tudi Združena levica. Ni nenavadno, da skrajna desničarska trobila pozivajo k ustavni prepovedi koalicije Združena levica. Potvarjanje zgodovinskih dejstev jim ni tuje. Prav pred kratkim so na proslavi desnega združenja za vrednote slovenske osamosvojitve rdečo zvezdo celo retuširali s fotografije prvega postroja Slovenske vojske. Zanima me, ali boste retuširali tudi freske v preddverju Državnega

zboru. Tam je cel kup zastav s srpom in kladivom in z rdečo zvezdo.

Izenačevanje tako imenovanih totalitarizmov je strategija, ki se jo na evropski ravni že nekaj časa poslužuje skrajna desnica in ima jasne politične namene – demonizirati in zaustaviti vse leve alternative, ki želimo končati prevlado velike neoliberalne koalicije levo- in desnosredinskih strank. Že leta 2008 je Evropsko sodišče za človekove pravice pritrdilo politikom madžarske delavske stranke, da rdeča zvezda ne simbolizira tako imenovanih totalitarnih režimov. Predlagatelji, ki se poleg domoljubja tako radi sklicujejo na svojo evropsko držo, to sodbo, ki jim ni všeč, gladko ignorirajo. Prav predlagatelji zakonodajnih sprememb so tisti, ki vztrajno želijo izničiti veliki zgodovinski dosežek, ki ga predstavlja narodnoosvobodilni boj. Načrtno želijo spreminjati zgodovino in relativizirati osnovna dejstva o drugi svetovni vojni. Posledica tega diskurza so vandalski napadi na obeležja z rdečo zvezdo in na drugi strani postavljanje spomenikov sodelavcem nacifašističnega okupatorja. Zanimivo je, da o predlaganem zakonu skrajne desnice razpravljamo ravno danes, na svetovni dan žrtev holokavsta. Rdeča zvezda je osvobodila koncentracijska taborišča. In zanimivo je, da med govorom predsednika Državnega zbora predstavnikov skrajne desnice ni bilo v dvorani. Kaj nam s tem sporočajo? Rdeča zvezda je poseben ponos tudi za Primorce, ki so trpeli pod italijanskim fašizmom. Hkrati pa je simbol, ki povezuje Zvezo združenj borcev za vrednote NBO. V Zvezi borcev, ki ohranja vrednote in duha narodnoosvobodilnega boja, ki v današnji politični in ekonomski situaciji v Evropi postajajo vedno bolj aktualne, so v času Janševe vlade prekinili financiranje in zmanjšali pravice veteranov ter žrtev vojnega nasilja, prapore pa so pregnali z državnih proslav. Hkrati pa so leta 2008 ustanovili tako imenovani Urad za narodno spravo. Lepo vas prosim, kje smo danes s to spravo, saj so ti za svoje delovanje porabili kar 2,7 milijonov evrov davkoplačevalskega denarja. Seveda gospod, kar odkimavajte. Združena levica bo zahtevala prepoved tega urada, ki očitno samo razdružuje ljudi in porablja denar. Rdeča zvezda je simbol narodnoosvobodilnega boja in boja za narodov obstanek. Gospod Grims tudi ne ve, da je Evropa nastala na vrednotah antifašističnega boja. 9. Maj, praznik Evrope, je praznik zmage nad fašizmom. Tudi marsikaj bi mu povedala, pa ga očitno ne zanima. V Združeni levici si želimo, da bi domoljubje postalo vprašanje dobrobiti vseh prebivalcev in prebivalk Slovenije. Možnost dostojnega dela za pošteno plačilo, pokojnin, ki omogočajo dostojanstveno starost in priložnost za izpolnitev potencialov mladih.

To so vprašanja, ki jim moramo posvetiti čas in pozornost. Zgodovina pa naj ostane zgodovina in naj bo naš opomnik, kar naj se ne bi nikoli več zgodilo. Odločno pa nasprotujemo potvarjanju zgodovinskih dejstev

in blatenju simbolov, ki predstavljajo upanje in upor proti tujim zavojevalcem in domačim gospodarjem. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov bo predstavil gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovana gospa podpredsednica!

Meni je malce nerodno biti zadnji razpravljavec v tako vroči razpravi, popolnoma brezpredmetni razpravi. Ko je kolega prišel v Državni zbor je dejal: "Ali je toplo?" Sem dejal: "Ne, vroče, ampak popolnoma brez zveze je vroče, ker se kregamo oziroma na videz dajemo nek razdor v državnem zboru, ki to sploh ni." Kregamo se popolnoma o banalnih stvareh in iz vseh razprav jaz do zdaj osebno nisem zaznal kanček konstruktivnosti k temu, da bi se le pogovorili ali pa dobili eno primerno rešitev, kar se tiče sprememb in dopolnitev omenjenega zakona.

Pa bi za uvod samo eno stvar dejal, ker nisem zaznal nobenih elementov domoljubja. Kakšna je razlika med domoljubjem in nacionalizmom? Temeljna razlika. Na eni strani imamo nacionalizem, ki je v svojem bistvu delovanja nastrojen proti drugim, medtem ko pa domoljubje spodbuja sam narod. In v tem primeru, recimo zakon, ki ga predlagajo kolegice in kolegi Slovenske demokratske stranke, govori o domoljubju in ne o nacionalizmu. Torej naj napovem, da bo Poslanska skupina Nove Slovenije predlog zakona podprla. Državni simboli, zastava, grb in himna posredujejo prepoznavnost neke države. Izbrani so na osnovi zgodovinskih dejstev ali pa so porojeni iz ljudskega izročila in tradicije ter kažejo na pripadnost narodu. S svojo sporočilno vrednostjo vzbujajo narodu samozavestno pripadnost državi, svetu pa predstavljajo posebnost in enkratnost države, naroda in ljudi. Prav iz teh razlogov je določitev državnih simbolov povzdignjena v najvišji pravni akt posamične države. Tako je tudi v Republiki Sloveniji. 6. člen Ustave Republike Slovenije definira grb, zastavo in himno Republike Slovenije in jasno piše: himna je Zdravljica. Z Zakonom o grbu, zastavi in himni in o slovenski narodni zastavi je določena uporaba državnih simbolov. Tako je glede himne določeno, da predstavlja besedilo sedma kitica Prešernove Zdravljice na besedilo in napev Stanka Premrla. Kot smo že uvodoma poudarili, mora himna s svojo sporočilno vrednostjo vzbujati narodno pripadnost državi, torej domoljubje, nikakršen nacionalizem, kar smo lahko tudi v prejšnjih razpravah slišali. Besedilo celotne Zdravljice je naš največji pesnik Prešern spisal kot hvalnico domovini in njenim prebivalcem. Zgolj sedma kitica Zdravljice pa tudi po prepričanju krščanskih demokratov premalo poudarja

pripadnost slovenskemu narodu in je zato razmišljanje o noveliranju zakona o grbu, zastavi in himni in o slovenski narodni zastavi popolnoma na mestu. Na ta problem je, kot smo že večkrat slišali, tudi opozoril slavni slovenski pisatelj iz zamejstva, ki smo ga Slovenci zares začeli ceniti šele v zadnjih letih, gospod Boris Pahor. Poudaril je, citiram: "V slovenski himni ni omenjenih Slovencev." To je navedel kot dokaz, da Slovenci sebe ne cenimo. Poudaril je, da gre pri himni za pomembno vprašanje slovenske narodne zavesti, za naraven in pozitiven občutek pripadnosti nekemu narodu, ki mora biti v himni posebej poudarjen.

Borisu Pahorju gre torej pritrčiti. Sedma kitica Prešernove Zdravljice res ne omenja slovenskega naroda ali slovenstva, zato je predlog, da za slovensko himno razglasita druga in sedma kitica Prešernove Zdravljice, ki se glasi: Komú narpred veselo zdravljico, bratje, čmò zapét'? Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je, sinov sloveče matere, povsem na mestu. Ali kdo v tej dvorani temu nasprotuje? Ali je kaj s tem narobe? Je kaj napačno? Jaz osebno mislim, da tukaj gospod Boris Pahor povsem utemeljeno predlaga, da gremo v to spremembo.

Slovenska himna vsekakor mora omenjati slovenski narod in slovenstvo. Krščanski demokrati zato Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o grbi, zastavi in himni podpiramo v delu, ki določa, da je slovenska himna druga in sedma kitica Zdravljice. Glede predloga, da bi se ob državnih slovesnostih in prazniki Zdravljica izvajala v celoti, torej vseh sedem kitic, pa bi predlagali še določen razmislek, vendar ne iz ideoloških, pač pa iz povsem praktičnih razlogov. Izvajanje vseh sedmih kitic je res predolgo in pogosto težko izvedljivo. Državne slovesnosti se namreč opravljajo pogosto na prostem v različnih vremenskih razmerah in v različnih izvedbah. Po opravljeni razpravi v tej prvi obravnavi in tudi v nadaljevanju postopka bo torej še priložnost, da se zakonsko besedilo v tej smeri morebiti dopolni ali pa spremeni.

Za konec pa še glede totalitarnih simbolov. Namreč novela zakona prinaša tudi prepoved povečevanja vseh totalitarnih simbolov komunizma, nacizma, nacionalsocializma, vseh totalitarnih simbolov. In ob tem naj povem eno anekdoto z Goriške. Na eni strani hriba, z italijanske strani so zmerjali Slovence komunisti, komunisti, komunisti. Na drugi strani smo jih mi zmerjali fašisti, fašisti, fašisti. In v dolini, veste, kaj je odmevalo? Isti. Isti je odmevalo. Ali je tukaj kakšen problem, da te iste obsodimo? Jaz tega problema ne vidim. Zaradi tega bomo to spremembo v Novi Sloveniji podprli.

Sedaj Violeta Tomić več ni v dvorani. Ona je govorila ... / oglasanje iz dvorane/ A ja, ste prišli. Se opravičujem. Jaz, gospa Violeta Tomić, vas spoštujem kot žensko, kot mater, kot odlično in izvrstno igralko in vas zelo cenim.

Ampak dajte tudi vi ceniti, ceniti ljudi, ki so pod tem simbolom, ki ga nosite na majici, trpeli. Pa ne zaradi njih, ampak tudi zaradi vašega notranjega miru. Bo lažje. Na sploh bo lažje, če bomo Slovenke in Slovenci živeli bolj v miru in spravljani. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Besedo ima predlagatelj gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala podpredsednica.

Najprej mi dovolite, da se odzovem predvsem na mnenje Vlade, pokomentiram nekaj stališč poslanskih skupin in pa tudi pismo ljubljanskega župana. In če bo treba, da glede na to, da je bila kar vroča predstavitev stališč poslanskih skupin, pa morda za tiste, ki predvsem govorite, pa verjetno niste niti prebrali zakona, mislim, da je to bila vsaj polovica uvodničarjev, točno povemo, kaj piše v zakonu, ne pa kar nekaj pavšalnih zadev.

Prvo, na kar bi želel opozoriti, je, da smo v prvi obravnavi in mislim, da je mnenje Vlade na določenih segmentih dokaj realno in tudi napotuje, kaj vse je morda še treba dodelati. Ampak spoštovani, imamo drugo obravnavo na matičnem delovnem telesu, imamo drugo obravnavo v Državnem zboru, če bo treba imamo tudi tretjo obravnavo. Skratka, vse se da, če je volja. Ampak saj vemo, da volje ni tudi še iz enega razloga. Kadar je predlagatelj SDS oziroma včasih tudi Poslanska skupina Nove Slovenije, volje ni.

Da malo pokomentiram. Ustava. Himna Slovenije je Zdravljica. Se vsi strinjamo. Potem pa piše, da uporabo grba, zastave in himne ureja zakon. Mi danes ne pridemo z idejo o novi zastavi, čeprav strokovna in laična javnost govori, da bi morali spremeniti zastavo, ker smo preveč jugoslovanski, ker smo preveč slovaški, ker smo ne vem kakšni, da bi morala biti druge barve in vse ostalo. Ne spreminjamo grba. Pa smo ena izmed redkih držav, ki imamo zelo poseben sistem grba, ki ga nima nobena druga država glede njegove uvedbe z različnimi krogi. Niti ne spreminjamo himne. Samo sledimo ustavi, kjer piše, da je himna Slovenije Zdravljica, njeno uporabo pa ureja zakon. In tisto, kar bomo v zakonu naredili, uredili ali spremenili, tako bo. In zaenkrat je pač tako, da je v zakonu v veljavi sedma kitica. In če bi dodali, da se na posameznih proslavah oziroma državnih proslavah zapoje, zrecitira oziroma kakorkoli izvede celotna himna, Zdravljica, ne bi šli v nasprotje z ustavo, sledili bi ustavi. Če pa v našem predlogu v tisti skrajšani verziji sledimo tudi gospodu Borisu Pahorju in imamo drugo in sedmo kitico, z ničemer ne povozimo ustavo, kar smo od določenih ljudi slišali.

Potem naprej glede himne Vlada zapiše: "Takšni ustavni običaji se v praksi izoblikujejo skozi določen čas in ob določenem družbenem soglasju." Če prav razumem, leta 2115 bo zastava morala biti še vedno takšna, grb še vedno takšen in himna še vedno takšna. Jaz mislim, da bi morali v končno določbo tega zakona napisati: tega zakona se nikoli več ne spreminja. Ravno zato so zakoni, da se jih lahko predlaga in se jih lahko ob volji v Državnem zboru tudi spreminja. Potem Vlada pravi: "Državna himna je tako po mnenju Vlade z ustavo že določena. Je določena: himna Slovenije je Zdravljica. Ne prvi, ne drugi, ne tretja, ne četrta, ne peta, ne šesta, ne sedma, ne osma kitica. Zdravljica. Podrobno pa urejamo z zakonom, in to smo hoteli predlagatelji, jaz osebno kot predlagatelj v stališču poslanske skupine nekajkrat povedati, ampak očitno pademo na neplodna tla. Še več. Vlada napiše: "Zakon ne omogoča različnih variant izvajanja himne." Dosedanji zakon. Pred nami pa je predlog novega zakona, kjer lahko diskutiramo o tem. Potem Vlada meni, da bi bilo treba pri morebitnem spreminjanju 5. člena zakona nujno upoštevati različno možnost izvajanja himne. Zato pa imamo drugo in tretjo obravnavo predloga zakona. Če so kje kakšne malenkosti, jih lahko uskladimo oziroma uredimo. Tudi primer, kako ravnati, ko se himna izvaja smo z glasbili. Bomo pač v drugi obravnavi, če bo dovolj soglasje, tudi ta amandma pripravili. Oziroma sprašujem drugače: če pride Poslanska skupina SDS z zakonom, s tem predlogom in s temi vašimi pripombami s strani Vlade, ali ga boste podprli? Ne boste ga, ker boste vedno našli nekaj drugega, kako pa ta zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Nikoli ne bo primeren čas za nadaljnjo obravnavo, ker smo v napačnem letu, ker smo pod napačno vlado, ker smo ne vem kaj in kako. Vedno bo nekaj napačno.

Potem Vlada zapiše: "Vlada meni, da je 3. člen predloga zakona nesistemski in ne sodi v ta zakon." Govorimo pa o zakonu, ki pravi: "Prepovedno je javno poveličevanje totalitarnih režimov, še posebej pa fašizma, nacizma oziroma nacionalsocializma in komunizma ter javna uporaba njihovih preteklih ali sedanjih državnih simbolov in javno poveličevanje njihovih predstavnikov." Sprašujem Vlado, v katerem zakonu pa naj to uredimo? Sedaj veljavni zakon določa, da glede nadzora tega zakona skrbi organ tržne inšpekcije. Kaj naj damo naslednjič? Ne vem, damo organ sanitarne inšpekcije, požarne inšpekcije, če pravite, da policija ne sme ukrepati. Povejte, spoštovana vlada, v kateri zakon naj damo da damo prepoved poveličevanja vseh totalitarnih simbolov in ne samo zvezde. Že prejšnjič, ko smo zakon predlagali, smo rekli, da ni samo zvezda problematična, ker tudi zvezda ni vedno problematična. In danes sem na srečo samo enkrat slišal neko pivovarsko znamko, ki tudi uporablja zvezdo, prejšnjič mi je kolegica, ki ni

več v državnem zboru, mislim, da vsaj 20-krat navrgla ta pivovarski proizvod. Skratka, spoštovana vlada, zanima me kam, v kateri zakon naj damo prepoved poveličevanja totalitarnih režimov.

Potem v nadaljevanju Vlada odgovarja, da drugi odstavek 14. člena veljavnega zakona določa, da je zastava lahko izobešena za označevanje poslopij in tako naprej. Zato pa predlagamo spremembo zakona, ki ji ljubljanski župan nasprotuje. Se opravičujem vsem starejšim, ampak nimam, sicer na Twitterju je bilo kar nekaj ljudi, ki so me opozorili, da naj bi v prejšnjem sistemu pa vedno na Ljubljanskem gradu plapolala jugoslovanska zastava, jaz priznam, tega ne vem, sem malo mlajše generacije, me pa zanima to dejstvo. Če ni, gospod Jani Möderdorfer, strokovnjak, pravi, da ni. Prav, ampak lahko damo v zakon, da bi to veljalo. In neko mnenje župana glavnega mesta, ki reče, da po njegovem pač pa ni ravno neke potrebe po zakonskem urejanju ... Če Državni zbor sklene, da je potreba po zakonskem urejanju, lahko to naredimo. Še vedno imamo Zakon o glavnem mestu. In če pogledamo vsa glavna mesta in njihove glavne kulturne znamenitosti po Evropi, kdo ima tudi nacionalno državo? Povejte mi primer, kdo je nima. Vsi jo imajo po mojih podatkih, kar sem pogledal gradove po teh evropskih mestih. Skratka, vse se da, če je volja. Ampak kot rečeno, očitno volje ni.

In glede mnenja Vlade, ki ugotavlja, da se nekatere spodnje meje kazni izvršujejo tudi na 18-kratnik. Spoštovani, zakon je star skoraj 20 let in mi imamo še vedno kazni v dolarjih, kar dobesedno pomeni: delajte se norca iz totalitarnih simbolov, lahko mahate z zvezdo, lahko mahate s fašističnimi simboli, nacističnimi, nihče vam nič ne more, ker niti kazni nismo bili sposobni v evre spremeniti. In potem še Vlada napiše, da gre za preostre in nerazumne kazni. Tukaj bom dal na stran poslance iz Poslanske skupine Mira Cerarja. Poglejmo zakon o vinu, pa zakon o gozdovih, kjer je en minister prejšnje vlade, ki je tudi minister v tej vladi, predlagal, da ne bom rekel nerazumne – nenormalne kazni. Samo pogledjte, pred sabo imam kazni pri zakonu o vinu, kakšne so globe. Čisto nič drugačne, kot so v tem predlogu zakona. Če se nek majhen vinogradnik zmoti pri nalepki, tudi do 28 tisoč evrov kazni za pravno osebo. Pa ko smo mi predlagali zakon, da te kazni znižamo, je bil rompompom – kaj se pa vi v SDS greste, kazni so popolnoma življenjske! A ko mi v drugem zakonu, v tem, ki ga imamo danes pred seboj, rečemo, da je treba kaznovati neko posmehovanje našemu domoljubnemu sistemu in reči, da je dovolj te uporabe izven izobraževalnih, medijskih, kulturnih in muzejskih delovanj, je pa – ne, kazni so prevelike.

Dovolite, da kot predlagatelj še glede določenih stališč poslanskih skupin. Očitno ima večina problem, kaj je druga, kaj pa je sedma kitica. In kar naenkrat vsi pravijo, kako je druga

kitica problematična, sedma kitica pa je, bom rekel po domače, to je to. Jaz razumem tiste bolj na oni strani, da imajo probleme z drugo kitico, ker dvakrat je notri zapisana beseda bog. Celo notri je napisano Bog živi ves slovenski svet. Če piše "ves slovenski svet", ne vem, kje je gospod Jani Möderndorfer našel slovanskost? Slovence omenjamo. "Bog živi ves slovenski svet ... sinov sloveče matere". Bajе, da je v uvodu Zdravljice bilo "slovenske matere", pa so v tistih časih rekli, to je pa preveč slovenska, da mora biti "sloveče". In kar naenkrat vsi najdejo, kako je pa sedma kitica poveličevanje, kot je rekla ena izmed tistih, ki so predstavljali stališče, da pa je prava državljanska zavest v sedmi kitici. Nič od nič ni o slovenstvu, o slovenski zavednosti, o domoljubju v sedmi kitici. "Žive naj vsi narodi ..." in tako naprej, da ne bom bral, ker upam, da vsi vemo, o čem ta kitica govori. O slovenstvu nič.

Potem ste govorili, zakaj smo spet prišli s tem zakonom. Zato, ker smo upali, da morda pa vsaj deloma po različnem sestavu tega državnega zbora bo pa predvsem največja vladna stranka v tej svoji težnji po evropskosti, pa morda tudi na tem področju sledila svojim besedam, ki pa jih očitno na znajo udejanjiti v praksi.

Piše, da zlorablamo domoljubje. Ne moremo ga zlorabljati, ker v zakonu nimamo prepovedi poveličevanja totalitarnih simbolov omenjene, razen da tržna inšpekcija to dela. In še enkrat, predvsem kolegici iz Poslanske skupin SD, ki pravi, da hočemo zamenjati simbole. Ne, samo želimo, da na državnih proslavah se izvede cela Zdravljica v skladu z ustavo, kjer pa ni to možno, pa dve kitici. Zadnji primer, vsi vemo, kdo je zmagal na svetovnem prvenstvu, naš Mariborčan, dve kitici so zaigrali. Ali je bilo to neustavno? Na vseh športnih prireditvah, kar sem jih jaz zasledoval in so naši športniki zmagali, so dve kitici zaigrali. In mi se sedaj tu prepiramo, ali je bila dvakrat sedma ali ni bila dvakrat sedma. Če bi z lahkoto sledili Borisu Pahorju in rekli, da najprej druga, mi Slovenci, potem pa sedma, da lahko tudi z vsemi ostalimi narodi sodelujemo.

Glede stališča Združene levice pa je škoda besed. Njihovo izzivanje jemljem pač v njihovi maniri. Mi je pa zanimivo, kako oni poveličujejo zvezdo, ne govorijo pa o ostalih totalitarnih simbolih. Ko pa beremo njihov program, pa vemo, komu je podoben izpred 2. svetovne vojne.

Toliko za začetek. Predlagam pa, resnično, da se izognemo ideološkim temam, da vsi tisti, ki bi razpravljali, pogledate določbe zakona in poveste, kje so problematične, kje niso problematične. In še enkrat, minister, določena vprašanja, ki ste jih odprli, lahko popravimo tekom druge in tretje obravnave. Še enkrat vas sprašujem: če ne v ta zakon, kam prepoved poveličevanja vseh totalitarnih simbolov? Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima minister za javno upravo gospod Boris Koprivnikar.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala za besedo, predsednik.

Če dovolite, bi se odzval samo na nekaj navedb, ki so bile tukaj povedane. Mogoče najprej glede ustavnosti Zdravljice. Glede na to, da je bilo več sklicevanj na način, da zakon mora slediti ustavi in da tukaj mogoče prihaja do določenih neskladnosti. Sam jih v tem ne vidim, ker ustava določa, da je himna Zdravljica in da se to podrobneje uredi v zakonu. In točno tako je danes tudi urejeno. Tukaj to sklicevanje na zasledovanje ustave mislim, da tukaj ni predmetno, ker je v celoti sinhrono.

Glede izobešanja zastave, mogoče kako natančno jo zakonsko predpisati, če mi dovolite, še eno mnenje. Zastavo je dovoljeno izobesiti. Določene je, kje in kdaj se mora izobesiti. Tukaj se nekako spet spuščamo v tisto smer, da je treba vse natančno predpisati, pa čeprav v praksi že v redu deluje. Ampak opozoril bi na to, da stvari, ki v praksi dobro delujejo in so v okvirih zakona, če zasledujemo načelo, da mora biti vse samo predpisano in se izvaja samo to, kar je predpisano, potem nekako zasledujemo načelo, ki smo mu bili v preteklosti žal že večkrat tudi priča, da je dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano, in da se izvaja samo to, kar je izrecno zapovedano. To enostavno v praksi ne gre in s takim načelom ne bomo dejansko prišli pri urejanju teh skupnih problemov daleč, ker velika večina življenja, posla, delovanja se vsekakor dogaja, ne da bi jo zakon podrobno urejal. Tista zadeva v načelu predlagatelja, ki me posebej skrbi, je opredeljevanje do totalitarnih simbolov. Ne gre za to, da ne bi sam in tudi politično zavračal totalitarne ideje, vendar gre za eno temeljno vprašanje. Če mi zakonsko prepovemo uporabo totalitarnih simbolov, je vprašanje, kaj so totalitarni simboli. In ko govorimo o problemu urejanja, tistega nesistemskega urejanja sankcioniranja uporabe totalitarnih simbolov, ni vprašanje, ali to nadzira tržna inšpekcija ali nek drug nadzorni organ. Vprašanje je, na osnovi česa, kdo bo določil, kaj je totalitarno, kaj ni, kaj se preganja in sankcionira in kaj ne. Ravno to togo opredeljevanje do nekkih posameznih simbolov, ki jih različne skupine, različni ljudje različno razumejo in različno sprejemajo, ravno tako togo opredeljevanje, kaj je sprejemljivo in kaj absolutno nesprejemljivo, je ravno značilnost nedemokratskih režimov. Ta usmeritev nas dejansko skrbi, ker bo potem nekdo moral določiti za naše državljane, kaj mi smatramo, kaj nek zakonodajalec smatra, kdo bo povedal, kaj je to totalitarno. To je enostransko opredeljevanje, in to menimo, da ne sodi v demokratično družbo. In če želite tudi pravno podlago za to ne nazadnje omenjena je bila sodba Evropskega sodišča, ki se je prav v tem primeru zelo jasno tudi opredelila, da gre za

nedopusten poseg v svobodo človeka po lastnem izražanju.

Mogoče še toliko glede diskusije in zavračanja možnosti predlaganja spremembe zakona. Poglejte, zakon ste predlagali, da se spremeni. V Državnem zboru ga obravnavamo, torej ta možnost vsekakor obstaja in je ne zavračamo. Zato danes tudi ta predlog zakona obravnavamo. Pomisleke pa imam seveda do tega, da zakon obravnavamo večkrat v podobni sestavi, če ne identični, in da opravljamo diskusijo, ki je bila že izvedena. Ne gre za zavračanje diskusije. Prav v njej danes sodelujem. Gre za to, da ponavljamo diskusijo, do katere smo se že opredelili, in ne pričakujem, da bo ta ponovna diskusija na ponovnih izhodiščih na ponovno že opredeljenih temah prinesla neko drugačno kvalitetno razpravo, kot je bila do sedaj.

Če mi dovolite še samo glede popravkov v drugi in tretji fazi sprejemanja zakona, mogoče kasneje na odborih. Težko je sprejeti, da se zakon odpre v načelih uporabe nacionalnih simbolov, da se odpre v takih zelo poglobljenih temah, potem bi pa na odborih reševali samo še nekatere malenkosti, kot je recimo način nadzora. Zakon, kot je bil predlagan, odpira neke zelo poglobljene teme in menimo, da če bi bil odprt v tehničnem smislu, se pravi popravki valute ali višine kazni, je to možno na tak način razpravljati, težko pa je razpravljati na nivoju odborov v naslednjih fazah v zakonu, ki je odprl neka temeljna izhodišča, za katere je potreben en širok politični pa tudi družbeni konsenz.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Besedo ima gospod Benedikt Kopmajer, Desus. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Kaj, za vraga, se mora zgoditi, da se spreminjajo državni simboli? Nastanek nove države? Razumem. Kaj pa se je zgodilo ali se dogaja po 25 letih, da določeni simboli ne ustrezajo več in bi jih morali modificirati? V današnjih obrazložitvah in izvajanjih kolegic in kolegov k Predlogu za spremembe in dopolnitve Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije je veliko govora o domoljubju. Domoljubja se ne predpiše na recept. Ga imaš ali ga nimaš, ga hočeš imeti ali ne. V kraju, od koder prihajam, bom spet ponovil, s Koroške, že vseh 25 let izražamo domoljubje skupaj, in to mislim Društvo generala Maistra, pripadniki Društva Franja Malgaja – ne bom podrobno govoril, kdo so ti možje in kaj so naredili za Koroško – predstavniki Zveze borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja, Združenja veteranov, Društva Sever, Združenja slovenskih častnikov. Skupaj obeležujemo dogodke iz prve

svetovne vojne, druge svetovne vojne, slovenske osamosvojitvene vojne. Nastopajo praporščaki vseh organizacij in društev, nastopajo učenci šol, prebivalci vseh političnih opcij. Ja, prav ste slišali. Ne bom govoril, ker ne uporabljam besed "vaši" in "naši", zato sem rekel, vseh političnih opcij. Mi na terenu to zmoremo. Tudi koroški Slovenci onstran meje so zmogli, da skupaj z nekdanjimi ideološkimi nasprotniki, ki so heimadienst, kot je znano, obeležujejo dogodke, ki so se odvijali na njihovih tleh. Ali jim je to kdo predpisal? Pri nas se, mimogrede, še vedno sprašujemo, kdo je razstrelil spomenik v Velikovcu, kdo je to naročil in kdo je za to vedel. Ampak oni so se že združili in skupaj polagajo vence na ta spomenik. Zato pustite ljudem, da se sami odločamo, kako in s kom bomo praznovali in obeleževali dogodke iz naše skupne zgodovine in spoštovali določbe do sedaj veljavnega zakona v naše skupno dobro. Zato bom z vsemi tudi v bodoče sodeloval. Pa mi povejte sedaj, ali sem zato večji ali manjši domoljub. Mimogrede, živel, šolal in delal sem pod rdečo zvezdo, če temu lahko tako rečem. Sodeloval sem v manevrski strukturi narodne zaščite leta 1990, v slovenski osamosvojitveni vojni leta 1991 in se teh dogodkov in udeležbe v teh institucijah sploh ne sramujem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija. Pripravi naj se dr. Dragan Matić, SMC.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, gospa ministrica, drage kolegice in kolegi!

Začel bom s tem, kar je dobro v tej razpravi. In dobro je to, da o naših državnih simbolih, o zastavi, o grbu, o himni, razpravljamo stoji, saj na ta način kažemo neko spoštovanje do naših državnih simbolov. Dobro je tudi to, da ta razprava odpira različna vprašanja, kot na primer, kaj nam pomeni domovina, ali smo ponosni na svoje korenine in identiteto, ali se zavedamo, da tudi sami soustvarjamo stanje v naši državi, ali smo dovolj korajžni ali smo dovolj ponosni na to, kar je našega, tradicionalno slovenskega, in da to znamo tudi braniti, da se te naše dobre slovenske lastnosti in tradicija in kultura in jezik enostavno ne stopijo v velikem talilnem evropskem loncu. To se mi zdi, da je zelo pomembno. Ne sramujmo se države in domovine. Tudi sam, kot je kolega Kopmajer povedal, sem ponosen, da sem bil udeležen v vojni za Slovenijo. Seveda na slovenski strani, kar 17 dni. Sem ponosen na to in upam, prepričan sem, mnogi, moja družina, sorodniki in tako naprej. Platon je že davno pred nami zapisal, da se človek ne rodi sam in za sebe, ampak tudi za svojo domovino. Najbrž je s tem želel povedati, da imamo odgovornost za domovino, da ne čakamo samo, kaj nam ta domovina oziroma država da tudi na krožnik, ampak najprej da vprašamo sami sebe, čisto po kennedyjevsko, kaj lahko najprej mi naredimo za

to domovino, za to državo. Ja, slovenska himna je bila uzakonjena 29. 3. 1990, in to je Prešernova Zdravljica. Res je, da je bilo veliko razprav, tudi danes, ali je dovolj samo sedma kitica ali ne bi vgradili še vsaj druge oziroma zapeli kar cele. In ko govorim o petju slovenske himne, potem se najprej kar sami vprašajmo, kolikokrat na državnih proslavah, občinskih proslavah in drugih prireditvah, ko zbor zapoje slovensko himno, kolikokrat povzamemo mi. So neke države, so neki narodi, kjer pojejo vsi udeleženci. Mislim, da bi bilo zelo dobro, da bi to morda učili najprej mi v naših družinah naše otroke, da bi znali zapeti ali pa vsaj zrecitirati celotno Prešernovo Zdravljico. In še nekaj. Da bi ob slovenskih državnih praznikih na naše domove izobesili slovenske zastave. Jaz to prakticiram od osamosvojitve naprej. Kakšen se mi je kdaj pa kdaj tudi smejal, morda tudi še sedaj, ampak vedno manj je teh. Vedno več je pa teh, ki to za menoj ponavljajo in vsaj stotim, morda dvestotim sem tudi slovenske zastave že tudi razdelil, jasno, brezplačno. Kdajkoli boste potrebovali kakšno zastavico za na suknjič ali bluzo, pri meni v moji pisarni se vedno najde prgišče takšnih zastavic.

Ko govorimo o totalitarnih simbolih, o simbolih, ki simbolizirajo totalitarne sisteme, potem se je tukaj treba spomniti na resolucijo Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu. 2. 4. 2009 je bila ta resolucija sprejeta. Gotovo tudi na podlagi te resolucije je Ustavno sodišče Republike Slovenije na predlog Mlade Slovenije, podmladka Nove Slovenije, zahtevalo, da se Titova ulica v Ljubljani zbríše, torej da se izbriše ime Titova ulica.

Še nekaj in s tem zaključujem. Ko govorim o vzgoji, seveda najprej v družini, to je naša dolžnost, dolžnost staršev, potem pa šole, nedavno sem poslušal gospoda Huberta Požarnika, enega od ustanoviteljev Demosa, pred kratkim je Demos praznoval 25-letnico ustanovitve, in poglejte, gospod Hubert Požarnik je med drugim povedal žalostno resnico, In to je na nek način tudi izpraševanje vesti za zakonodajno vejo oblasti. Povedal je naslednje, da je spraševal Državno izpitno komisijo, zakaj v vseh teh poosamosvojitvenih letih v Sloveniji niti enega maturitetnega vprašanja še ni bilo iz poglavja slovenskega osamosvajanja. Niti enega vprašanja. Kot da se sami iz sebe delamo norca. In tega drugače res ne moreš razumeti. Potem so mu zgodovinarji odgovorili, da potrebujejo najmanj četrto stoletje, torej 25 let, da osvetlijo dogajanja in da bi potem baje naj bili pravi zgodovinski učbeniki napisani in potem bodo morda tudi maturitetna vprašanja s področja te naše svetle zgodovine, se pravi slovenskega osamosvajanja. Me prav zanima, letošnja matura bo torej potekala 25 let po ustanovitvi Demosa, to je bil 4. december 1989, in me prav zanima, če bo kakšno maturitetno vprašanje s tega področja. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Dragan Matić, SMC. Pripravi naj se gospod Matjaž Han, SD.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani gospod predsednik, spoštovani kolegice in kolegi!

Obravnava današnje tematike bi morda bila utemeljena, ko bi se pisalo leto 1992 ali 1993 in ko bi veljalo, da po osamosvojitvi določamo naše države simbole. Danes pa je tovrstna razprava nekoliko nenavadna. Simbole imamo že več kot 20 let, športniki z državnim grbom na prsih uspešno tekmujejo za našo državo, prejemajo odličja pod zastavo, ko poslušajo državno himno. Ob državni slovesnostih se vsi simboli uporabljajo, na njih smo se navadili in jih spoštujemo take, kot jih imamo. Niti ni videti, da bi bilo ljudstvo nejevoljno, ker na primer ne more peti dveh kitic himne, namesto ene oziroma, da bi rado protestiralo, ker ne stoji kake štiri minute dlje na proslavah, da bi dvakrat poslušalo isto melodijo. Tovrstne novosti bi rad uvajal nekdo, ki bi očitno tudi časovno in vsebinsko rad kolesje zgodovine obrnil nazaj. Morda zato, ker se mu zdi, da je zamudil priložnost postaviti neke drugačne okvire oziroma ustroj, kot jo ta družba oziroma država danes imata. Ni namreč ravno v navadi, da bi resne države svoje simbole spreminjale brez nekih tektonskih političnih sprememb. In te na srečo danes še niso na vidiku. Utemeljenost sprejemanja te novele se razlaga s potrebo po krepitevi domoljubja, ki naj bi prevelo množice prav z dodatnim normiranjem oziroma izboljšavo simbolov. Menim, da ti poskusi niso pravi. Domoljubje je čustvo, ki se ne spodbuja tako, da vedno znova izmišljaš izboljšave simbolov. Domoljubje se porodi, ko ljudje začutijo, da država, v kateri živijo, ni le seštevek zakonov, davkov, birokratskih ovir in zdolgočasenih birokratov oziroma zmuzljivih politikov, pač pa je domovina v pravem smislu besede. Domovina, ki ne pozna in ne nagraduje samo uspešnih športnikov, poslovnežev, ljudi na položajih in tistih, ki so uspeli v življenju ali se tako ali drugače znašli. Domovina je mati vsem svojim otrokom, tudi onim, ki so šibki, ki so klecnili v današnjem krutem boju za preživetje, gotovo ne po svoji krivdi. Prava domovina nikogar od svojih ne pušča za seboj, ubogega podpre, da se postavi na noge, uspešnemu ustvarja pogoje, da je še bolj uspešen. Za tako domovino, ki bo temeljila na ustavnih načelih pravne in socialne države, se zavzemamo v Stranki Mira Cerarja. Verjamemo, da je to prava pot, pot pravičnosti in solidarnosti v naši družbi, po kateri bomo prišli do razmer, ko bo domoljubje na bistveno višji stopnji, kot je danes.

O predlaganih členih ne bom na dolgo razpravljaj. Če se na kratko dotaknem samo enega, ki ga predlog novele predpisuje, to je 2. člen, ki želi ukazati Mestni občini Ljubljani, da mora obesiti državno zastavo povsod, kjer je prisotna ljubljanska. Zlasti pa, da se obesi

državna zastava na Ljubljanskem gradu. Poudariti je treba, da MOL že zdaj v skladu z zakonom, povsod kjer je to mogoče, poleg občinske obeša državno zastavo, tudi pred Ljubljanskim gradom je na drogovih poleg občinske na prvem mestu obešena državna zastava. Veljavni zakon v 14. členu določa, da je zastava lahko izobešena za označevanje poslopij, v katerih so sedeži ministrstev ali drugih državnih organov in organov lokalne skupnosti. Poudarek je na – lahko, ni pa obvezno. Zdaj naj bi to spremenili v obvezo za mestno občino, kar se zdi nekoliko dvolično, saj državne institucije, kot so na primer ministrstva, te obveznosti nimajo in je tudi z novelo ne bi dobili. Očitno pa je nekdo res željan tega, da bi prav z vrha stolpa Ljubljanskega gradu vedno vihrala državna zastava. Mimogrede, tam je nameščena ob praznikih in obiskih tujih državljanov. Ni povsem jasno, zakaj jo nekdo želi vedno tam videti. Ko boste odhajali iz te stavbe, se obrnite in pogledjte kvišku – na strehi parlamenta ni državne zastave. Niti je ni na strehi palače predsednika države oziroma vlade. So pa državne zastave na drogovih pred temi poslopiji. Kot že rečeno, prav tako je državna zastava obešena na drogu pred Ljubljanskim gradom poleg občinske. Vsekakor pa mislim, da razprava v zvezi z zakonsko novelo na temo državnih simbolov v današnjih razmerah ni prioriteta in bi lahko porabljeni čas namenili za bolj pereče tematike. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Matjaž Han, SD. Pripravi naj se gospa Eva Irgl, SDS.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Najprej naj povem, da smo danes 25 let po osamosvojitvi Slovenije, pred sabo pa imamo Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. Moram reči, da je to zelo zanimivo in inovativno s strani predlagatelja. Mislim, da smo edina država v Evropi in svetu, ki se v času finančne krize, v času, ko je ljudem res težko, pogovarjamo o sicer pomembnih zadevah, ne pa o zadevah, ki bi spremenile finančne tokove ali pa doprinesle k boljšemu življenju ljudi. Če se želimo o takšnih stvareh pogovarjati, jih spreminjati, je eno pravilo – to se dogovarjamo in počnemo s konsenzom. To mora biti širši konsenz, širši dogovor in res neko zgodovinsko dejstvo, zakaj to spreminjamo. Ker pa mi je približno jasno predlagateljevo stališče in njegova bolečina, da njihovi ideali niso bili na pravi strani dolgo let nazaj, bi zdaj radi z nekimi zakoni, nekimi členi in tako naprej te zadeve spreminjali. Meni, Matjažu Hanu, bo zvezda zmeraj simbol upora, mi bo zvezda zmeraj simbol tistih hrabrih ljudi, ki so nam, mladim generacijam, izborili to samostojno Slovenijo. Meni bo zmeraj v ponos, da poznam veterane vojne za Slovenijo, ki so meni, moji družini izborili to, da imamo danes

Slovenijo. In pri tem me nobena ideologija, nobena stranka ne bo prepričala, da je bilo to drugače. Če želimo vsi skupaj, da bodo ljudje spoštovali simbole, da bodo ljudje spoštovali zastavo, da bodo ljudje spoštovali državo, se moramo, dragi moji iz SDS, izogniti takim razpravam v Državnem zboru, ker čustva politikov delujejo, nabiranje političnih pik in nabiranje naših zaveznikov, in ne izbirajo trenutka. Za razliko od nekaterih na tisti strani, ki nam očitno zvezdo, partizanski boj in tako naprej, moram reči, da sem jaz na to ponosen. In jaz za razliko od mojega kolega iz SDS, gospoda Lisca, nimam nobene težave z bogom pa s cerkvijo. Velikokrat grem v cerkev, kadar so prazniki, kadar me gospod župnik povabi, ker spoštujem vero, ker spoštujem ljudi, ki hodijo v cerkev, in sem tudi njihov predstavnik v Državnem zboru. Za razliko od vas, ker moram reči, da malokaterega vidim na kakšnem partizanskem obeležju, na obeležju kakšnega dogodka, ki je zaznamoval našo zgodovino. In ko bomo to, gospe in gospodje, spremenili, potem bo v tej državi bistveno lažje. In takšni izgovori, da himna ni v skladu z ustavo, to je brez zveze! Gospe in gospodje, vse je v skladu z ustavo, vse je z zakonom zapisano. Takšni poskusi, kot se jih greste vi danes, ne bodo zvišali domoljubja v Sloveniji. Domoljubje bomo zvišali, če bomo politiki v prvi vrsti dostojni in dostojanstveni. Za razliko od nekaterih se mi, Socialni demokrati, trudimo, da je temu tako. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Eva Irgl, SDS. Pripravi naj se gospa Ljudmila Novak, Nova Slovenija.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

V Slovenski demokratični stranki vrednoto domoljubja postavljamo kot temeljno vrednoto svojega programa. Seveda si je ne moremo lastiti, ampak lahko pa rečem, da v tem družbenopolitičnem prostoru obstajajo tudi civilne organizacije, ki veliko naredijo za domoljubje, za to, da se domoljubje krepi in da se ohranja. In ne nazadnje prav grb, zastava in himna so tisti simboli, ki najbolj izpričujejo neko domoljubno vrednoto vsakega naroda.

Prihajam iz Vipavske doline, natančneje iz Vipave in tam nekaj kilometrov stran je vasica Podnanos. Naj jo mimogrede omenim, da v Podnanosu so recimo leta 1962 snemali znanji slovenski film Tistega lepega dne. In nekaj let nazaj so Podnanosci to uprizorili na tistih prizoriščih v Podnanosu, kjer se je odvijal ta film. In moram reči, da so mnogi ljudje si to prišli pogledat in bilo je fantastično. Tako da vse pohvale še enkrat tem, ki so to pripravili. Ampak v tej vasici, v Podnanosu se je rodil še nekdo, ki je izjemnega pomena za slovenski narod, za slovensko kulturo. To je bil Stanko Premrl. Stanko Premrl je bil tisti, ki je uglasbil himno –

Zdravljico. Bil je duhovnik, bil je velik cerkveni skladatelj, ki je veliko pripomogel k razvoju slovenske cerkvene glasbe. In kot že rečeno, bil je tudi tisti, ki je uglasbil slovensko Zdravljico. Prav danes sem dobila v svoj poštni predal vabilo na otvoritev razstave Zdravljica 1844–2014, kajti ravno letos obeležujemo 110. obletnico uglasbitve himne in 50-letnico smrti skladatelja Stanka Premrla. Vsekakor gre za izjemno pomembno obeležitev in verjamem, da bomo poslanke in poslanci delali čim več na tem, da bo slovenska Zdravljica vedno, če tako lahko rečem, v našem srcu. Ne samo takrat ko športniki zmagujejo, ko jo slišimo, ampak vedno in povsod.

Ustava Republike Slovenije v svojem 6. členu kot himno določa celotno Zdravljico. To smo že prej povedali. Celotno Zdravljico. Gospod Boris Pahor, izjemen Slovenec, ki je veliko pripomogel k dodatni identiteti, tudi kulturni, slovenskega naroda, je dejal, da poleg sedme kitice, ne samo da bi bilo dobro, ampak bi bilo prav, da se izvaja tudi druga kitica himne Zdravljica. In seveda se tukaj upravičeno postavlja vprašanje, zakaj imajo vedno stranke levece takšen problem, da bi se izvajala, če že ne v celoti himna, kot predlaga ustava Republike Slovenije, pa vsaj še z drugo kitico, in sedmo kitico. In ne glede na to, kaj je prej kolega Han povedal, lahko rečem, da je razlog izključno en sam. In to je, da si je France Prešeren kot naš največji pesnik drznil večkrat v Zdravljici zapisati besedo "bog". Ne glede na to, kaj boste v nadaljevanju rekli, je to res. In to lahko utemeljim še dodatno. V prejšnjem mandatu, ko je bil predsednik Državnega zbora gospod Janko Veber, smo imeli državno proslavo, kjer je nastopal med drugim tudi pevski zbor Konservatorija za glasbo in balet v Ljubljani pod vodstvom Ambroža Čopija iz Nove Gorice. Gre za odličnega, res odličnega dirigenta. In ta zbor je želel izvajati skladbo Očenaš hlapca Jerneja. Ivan Cankar je tisti, ki je napisal Očenaš hlapca Jerneja. Ampak predsednik Državnega zbora je prepovedal, da se izvaja ta skladba, pa čeprav prihaja ravno iz stranke Socialnih demokratov, ki se borijo za socialne pravice – ali bi se vsaj morali. Kajti tisti, ki poznamo to pesem, potem vemo, o čem govori. Govori ravno o tem, o boju za socialne pravice. O boju, da tisti, ki pošteno delajo, si zaslužijo tudi pošteno plačilo. Ampak predsednik Državnega zbora se je odločil, da te pesmi ne bo. In tukaj lahko pohvalim držo dirigenta, ki se je uprl temu in je dejal: "Potem pa ne bomo nobene druge pesmi dodatno izvajali." Ker oprostite, to se je zgodilo, kot da bi bili v neki drugi državi in zato nakazujem, da je mentaliteta še vedno v prejšnjem režimu nekje. Vsi poznate zloglasni 133. člen Kazenskega zakonika in veste, kaj pravi, o prejšnji državi seveda. Zapiral je ljudi, če so povedali resnico na glas ali pa samo kakšen kritični stavek o tedanji oblasti. In tukaj se vzorci ponavljajo, in to je problem. Ampak zakaj se je nekdanji predsednik Državnega zbora takrat odločil, da

ne bo te pesmi? Ne zaradi socialnih elementov. Morda jih celo ni poznal, lahko rečem, morda sploh ne pozna tega. Tudi to je možnost. Svetovalci so mu pa zagotovo napačno svetovali. Ampak on se je odločil, da tega ne bo zaradi tega, ker Očenaš preveč spominja na krščanstvo. Tako kot je takrat ob tem dogodku povedal tudi nekdanji nadškof Anton Stres. Očenaš pač preveč spominja na krščanstvo. Čeprav tudi ta prostor izhaja ravno iz judovsko-krščanske tradicije. Ampak to je problem, ker nismo pretrgali s sistemom, ki je očitno v teh glavah še kako prisoten. In to je velik problem.

Jaz bom zakon o grbu, o himni in o zastavi podprla. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Ljudmila Novak, Nova Slovenija. Pripravi naj se gospa Erika Dekleva, SMC.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani gospod predsednik, kolegice in kolegi, spoštovana gospa ministrica in minister, lepo pozdravljeni!

Tudi sama sem bila na prireditvi, na kateri je naš veliki pisatelj Boris Pahor izpostavil nepopolnost naše himne, če tako rečem, ker ne uporabljamo tudi druge kitice. In takrat sem se tudi sama zavedla, da pravzaprav bi bilo res lepo, ko bi združili drugo in sedmo kitico. Zakaj? Druga govori o Slovencih, o nas, o naši deželi, sedma ima mednarodne razsežnosti. Obe sta lepi, vse so lepe, in se mi zdi, da bi ta povezava res izražala neko celoto. Seveda vem, zakaj pač ta kitica za nekatere ni sprejemljiva. Zato, ker se v njej pojavlja dvakrat beseda "bog". Ker se še vedno ne znamo normalno pogovarjati o tej temi. Ker še vedno nočemo priznavati, da je pač naš prostor, slovenstvo, zelo povezan z vero, z bogom, s krščanstvom itn. Tudi nekaj je zanimivo. Stanko Premrl, skladatelj, duhovnik, učitelj, avtor glasbe za himno, je stric narodnega heroja Janka Premrla Vojka, ki je bil brat Rade Premrl Pahor, torej od Pahorjeve žene. Narodni heroj, nečak Stanka Premrla, skladatelja, in brat Pahorjeve žene. In poglejte, Stanko Premrl – duhovnik, skladatelj, verjetno Janko Premrl – partizan, ni bil bistveno drugače vzgojen, ampak verjetno da tudi v tem smislu. In tudi to bomo morali priznati vsi skupaj, da je večina partizanov pravzaprav bila takrat kristjanov, katoličanov, saj drugih je pravzaprav bilo zelo malo. In ko se bomo normalno o tem pogovarjali, o naši zgodovini, preteklosti, o veri, o kulturi, o tem, da smo sicer različni, da imamo tudi različne poglede, lahko na vero, lahko na zgodovino, na narodnoosvobodilni boj, revolucijo in tako naprej, ko se bomo o tem pogovarjali bolj sproščeno, s spoštovanjem, razumevanjem in tudi s priznavanjem, da je pač nekaj bilo dobro in nekaj je bilo tudi slabo in nekaj nedopustno, takrat bomo največ naredili tudi za sedanje rodove, za resnico in za slovenstvo.

Mene žalosti, da se o naših najsvetejših državnih simbolih, kot so himna, grb in zastava,

tukaj kregamo na takšen način. Morali bi se pogovarjati o tem, kako bomo pogosteje izobešali zastavo, kako bomo vzgajali naše otroke in mlade, da bodo imeli to državo raje, kaj bomo naredili, da nam bo bolje šlo, kako bomo pogosteje oziroma kako bomo razlagali vse te naše simbole, kaj pomenijo. To bi morala biti glavna tema naših debat. In vse simbole lahko tudi zlorabljam. Zlorablja se lahko zvezda, zlorablja se lahko križ in zlorablja se lahko tudi državni zbor za različne manipulacije, obtoževanja, sprevrženo govorjenje in tako naprej. Jaz si želim, da bi bilo tega čim manj. Na ta način bomo tudi dvigovali ugled Državnega zbora in tudi ugled naše države.

Nedavno je bilo prav tukaj, tudi gospod predsednik je bil prisoten, v organizaciji Zveze prijateljev mladine srečanje mladih iz osnovnih in srednjih šol, kjer so izpostavili, da pogrešajo državljansko vzgojo v srednji šoli. To so rekli mladi sami. To so rekli, da v osnovni šoli je, medtem ko v srednji, ko bi lahko začeli bolj resno o tem debatirati, se pripravljati tudi kot volivci, kot odgovorni državljani, pa tega manjka.

Zato bo Nova Slovenija danes vložila predlog za razpravo v Odboru za izobraževanje na to temo, predlog, da bi tudi v srednjih šolah uvedli državljansko vzgojo. Poglejte, vsi imamo probleme, ker se mladi ne udeležujejo volitev, ker jim ni čisto jasno, kaj pomeni demokracija, demokratični sistem, velikokrat tudi odraslim ne, zato je prav, da je to čas priprave na odgovorno državljanstvo. Zato si želim, da bi v tem duhu pogosteje razpravljali, kaj lahko naredimo, da bomo vsi skupaj bolj ponosni na našo državo, bolj odgovorni in da bomo te vrednote prenašali tudi na mlade rodove.

Kot sem že prej dejala, bi pa druga kitica in sedma kitica skupaj res bili tisto, kar izraža ponos do naše države, do našega jezika, našega naroda, in hkrati to mednarodno razsežnost.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Erika Dekleva, SMC, pripravi naj se gospod Franc Jurša, Desus.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani predsedujoči, kolegice in kolegi!

Stranka SDS danes ponovno vloga Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. Danes že tretjič. Tudi sama se tako kot kolega Jani sprašujem, zakaj vendar tega niso storili, ko so vodili vlado, ko so imeli koalicijo, tako da je moje vprašanje čisto na mestu. Ne vem, ali s tem mislijo resno ali gre morda samo za produciranje številnih predlogov zakonov ali morda za kaj drugega, pa pustimo to.

Osebnost se bom osredotočila samo na totalitarne simbole. Po predlogu SDS bi naj bilo vsako javno izražanje idej preko ali s pomočjo totalitarnih simbolov strogo prepovedano in strogo sankcionirano. S predlogom zakona želijo

prepovedati javno povečevanje vseh totalitarnih režimov, njihovih nosilcev in državnih simbolov. Že večkrat smo danes slišali, da ni nikjer opredeljeno, kateri simboli so totalitarni in kateri niso. Slišali smo tudi, da Vlada tudi tokrat predloga spremembe ne podpira. Napisali so, da 3. člen predloga ne sodi v ta zakon in da je nesistemiški, sporen pa je tudi z vidika spoštovanja sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice. Res je, da so v nekaterih državah komunistični simboli zakonsko prepovedani, to je na Madžarskem, na Poljskem. V Evropi so potekale razprave o popolni prepovedi, podobno kot to velja za nacistične simbole. Vendar zaradi zaščite temeljnih človekovih pravic, kot je svoboda govora, je Evropsko sodišče za človekove pravice v tej zvezi razsodilo proti zakonu, ki prepovedujejo politične simbole. In že zaradi tega ne smemo sprejeti take dikcije.

V tem samem predlogu se seveda niso jasno opredelili, kateri simboli konkretno jih tako motijo. Kot mnogi razpravljavci pred menoj si tudi sama predstavljam, da je problem rdeča zvezda. Jaz bi rada povedala, da, recimo, meni osebno rdeča zvezda ne predstavlja totalitarni simbol. Jaz se bojim, da z današnjo razpravo pravzaprav žalimo ljudi, ki so se v vojni borili za svobodo pod rdečo zvezdo. Sama seveda ne želim zanemariti vrednote narodnoosvobodilnega boja, niti ljudi, ki so bili pripravljani dati svoja življenja za svobodo, med njimi tudi moj stari ata, s kapo in rdečo zvezdo na njej. Jaz sem vedno bila in še vedno sem ponosna nanj. Rdeča zvezda seveda zame ni totalitarni simbol. Zdi se mi totalitarni vsi tisti, ki v imenu svoje resnice odrekajo pravico drugim do njihove resnice.

Sprašujem se tudi, zakaj bi nek simbol označili za totalitarne. Ali je morda lahko razlog to, da je določen režim pod tem znakom, pod tem simbolom ubijal druge, tudi nedolžne? Verjamem, da bi se kolega iz Nove Slovenije s tem strinjal, vendar če je temu tako, potem moramo prepovedati tudi uporabo križa kot simbola. Več kot tisoč let so v imenu križa pobijali milijone. Mislim, da ni težava v simbolih. Težava je vedno v ljudeh in težava je v dejanjih.

Motiv rdeče zvezde je antični simbol, ki so ga uporabljale vse velike srednjevzhodne religije. Pogosto je bila rdeča zvezda uporabljena na zastavah, v grbih, pojavlja se kot del industrijskih blagovnih znamk, logotipov gospodarskih družb in produktov, številnih športnih klubov in ne nazadnje je rdečo petokrako zvezdo moč najti tudi v naravi, primer je rdeča morska zvezda. Jaz predlagam, da jo prepovemo, in če se pojavi, strogo kaznujemo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Jurša, Desus, pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert SDS.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Gospod predsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav predstavnikom Vlade, kakor tudi seveda vam, spoštovani kolegi in kolegice!

Če bi razmišljal o tem, ali prinaša današnja razprava pozitiven rezultat, bi lahko pod to črto hitro potegnil in rekel, da imamo zopet eno razpravo, ki na nek način razdvaja nas v Državnem zboru, prav tako pa tudi naše državljanke in državljane.

Če pogledamo malo bližnjo zgodovino razprav o tej tematiki, hitro ugotovimo, da smo imeli to razpravo aprila leta 2011, da je bil potem vložen zakon februarja 2014 in istega leta, to se pravi na koncu leta 2014 je bil vložen tudi ta zakon, ki je danes v prvi obravnavi, seveda z niansami oziroma dodatki. Ta dodatek je bil v glavnem v tem, da se prepovedo totalitarni simboli. Novost v sedanjem predlogu zakona pa je, da se v Ljubljani morajo dodati k lokalni, občinski, mestni zastavi tudi državne zastave. Okoli tega ne bom posebej razpredal, je pa res, da je Ljubljanski grad, kot je nekdo v stališču ali razpravi povedal, kulturni spomenik lokalnega pomena. Res je tudi to, da ga je nekoč kupil župan Ljubljane in da ga je podaril Ljubljani oziroma občankam in občanom takratne Ljubljane in vsem tistim, ki še danes živijo in bodo tudi v prihodnosti. Mene ne moti – povedano je bilo tudi, ob katerih priložnostih se zastava izobeša – tudi če bi v zakonu bilo zapisano, da se tukaj na tem mestu izobeša državna zastava.

Himna. Jaz spoštujem gospoda Pahorja, ker prej je izzvenelo, kot da poslanke in poslanci Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev ne spoštujemo akademika, pesnika in pisatelja. To ne drži. Spoštujemo ga, ampak to je njegovo stališče. On je pač povedal, da bi naj himna bila po njegovi presoji sedma in druga kitica Zdravljice. V ustavi dejansko piše, da je himna Zdravljica. Ampak vseeno bi rad povedal, če bi celotno Zdravljico izvajali, bi to trajalo, seveda odvisno od hitrosti izvajanja, nekje okoli sedem in pol minut. Tisti, ki spremljamo športne dogodke – zakaj omenjam športne dogodke? Predvsem zaradi tega, ker na športnih dogodkih se največkrat izvajajo himne različnih držav in vidimo koliko časa ena himna na tej športni prireditvi tudi traja. Jaz mislim, da bi to bilo pa potem verjetno malo preveč, ne samo na športnih prireditvah, ampak tudi na drugih prireditvah, ki se izvajajo in se himne tudi kot takšne izvajajo.

V drugi kitici omenjate, da je tukaj narodna zavest, domoljubje. Za mene je tudi v tej kitici, ki se zdaj izvaja, to. Vedno imam spoštljiv odnos do naše himne, če se da in je možno, ob spremljanju himne tudi zapojem, kljub temu da nimam bog vedi kako dobrega glasu za petje. Veseli me tudi, da Slovenke in Slovenci, ki dosegajo tako dobre športne rezultate, v večini pejejo slovensko himno. V zadnji možnosti ste imeli videti to na svetovnem prvenstvu rokometne reprezentance naše države. Ampak

veste, domoljubje in zavest ni samo himna, niso samo simboli, je tudi nekaj drugega. Predvsem je naša naloga, da zagotovimo mladi populaciji, mladi generaciji službe, da bodo imeli svoje dohodke, da zagotavljamo službe tistim, ki so starejši nad petdeset let, ker jih zelo težko dobijo, tisti ki rabijo javno zdravstvo, ki ni v celoti plačljivo, delno že tudi je. Da imamo javno šolstvo, ki tudi ni plačljivo, kljub temu da boste nekateri rekli, da delno je. Pa tudi zdaj zasebno šolstvo, veste, da je stoprocentno tudi javni program plačan s strani države. To so vse tiste zadeve, ki so ključnega pomena. Najbolj ključno pa je, da imamo Slovenke in Slovenci dokaj socialno državo. Mi se moramo zavzemati še za višje kriterije socialne države, zavzemati pa se tudi moramo, da bodo plače delavcev, minimalne plače delavcev v naši državi višje. To je tudi na nek način spremljajoči postopek z gospodarsko rastjo oziroma s povečanjem bruto družbenega proizvoda.

Če bi še govoril mogoče o trajanju, pa o kiticah, bi se verjetno samo ponavljal, zato bom na tej točki zaključil svojo razpravo in rekel, da tega predloga zakona ne bom podprl in da ocenjujem, da smo danes zopet razpravljali nekaj, kar nas znotraj državnega zbora tudi v sami državi deli, ne pa združuje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, SDS. Pripravi naj se gospod Matjaž Nemeč, SD.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Kolegice in kolegi!

Name se je pred dnevi z elektronskim sporočilom obrnila gospa, naj v Državnem zboru vendarle spregovorimo tudi o revščini. Prav ima. V Slovenski demokratični stranki večkrat opozarjamo na ta pereč problem in predvsem na razloge za takšno stanje. Revščina se seveda najbolj odraža v hudih stiskah ljudi, ki ne vedo, kako preživeti dan, teden in mesec. Dalje si vsi ti sploh ne upajo pogledati. Ljudje so dobresedno pritisnjeni ob zid in ne vidijo izhoda. Ta vlada pa jim po vrhu vsega dodaja še nove obremenitve v obliki davkov. Naj spomnim samo na zadnjo obremenitev študentskega dela, za katero je celo vlada zapisala, da bo zmanjšala brezposelnost. Norčevanje. Pa govorim o zelo mili besedi. A žal to ni edini odraz revščine v naši družbi. Revščina se odraža tudi na drugih področjih. Res je, spoštovana kolegica, tudi na drugih področjih. Na primer na področju vrednot. Lahko bi govorili tudi o duhovni revščini, in kar je zame zelo in izjemno žalostno, živimo tudi v revščini narodne zavesti. Da je temu na nek način tako, govori tudi današnja razprava. V tem državnem zboru govorimo namreč že tretjič o potrebnih spremembah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije.

Sprašujem se, kolegice in kolegi, kaj je v teh predlogih slabega, da jih ni moč sprejeti. Je za vas problem uveljavitev himne v skladu z ustavo Republike Slovenije? Himna naj bi se v svoji

ustavni določni obliki torej izvajala celotna. Ne nazadnje bi se v tem celotna himna slišala tudi na državnih praznikih, ob različnih slavnostnih prireditvah. Himna, spoštovani, je ena sama, in to je Zdravljica. Verjamem, da si nekateri želite morda kakšne druge himne. Tukaj pa je bistvena razlika med nami in tistimi, ki razmišljate drugače. Na nek način me zato danes tudi niso čudili nekateri izbruhi posameznih poslancev, lahko rečem, da so bili precej čustveni. Hudo pa mi je, da so nekateri pri tem izkoristili čas za obračunavanje celo z akademikom Borisom Pahorjem, ki je bil sicer glede himne jasen. Kaj vam pri tem našem predlogu povzroča takšno bolečino? Osebnost me ob izvajanju himne namreč vedno preplavijo čustva. Vesela sem, ko jo slišim. In želela bi si jo na trenutke slišati kar še enkrat in še enkrat. V čem je torej tak problem, da bi jo slišali v celoti? Zakaj vedno, ko govorimo o temeljnih simbolih naše države, med katerimi so grb, zastava in himna, in so na nek način dokaz in potrditev narodne zavesti, vi kričite o ideoloških temah? Žal, še en vidik revščine vrednot. Želimo le postaviti jasne meje med povelečevanjem vseh totalitarnih režimov na eni strani ter demokratično družbo in vrednote na drugi. Je mar to problem? Sprašujem odkrito in iskreno. Govorimo o problemu povelečevanja vseh simbolov totalitarnih režimov in javnem povelečevanju njihovih predstavnikov. Poudarjam – vseh. Vi govorite o rdeči zvezdi. Kdo je potem tu ideološki? Ja, tu je res bistvena razlika med tistimi, ki ta zakon podiramo in želimo prepoved povelečevanja vseh totalitarnih simbolov, in tistimi, ki tega zakona ne podpirate, kajti gre za razliko v odnosu do vseh totalitarnih režimov. Nekateri jih ločujete in jih na nek način tudi ščitite, drugi jih enačimo.

Nikakor se ne morem strinjati z enim od predhodnih razpravljavcev, mislim, da je bil kolega iz Desusa – domoljubje namreč ni nekaj, kar imaš ali pa nimaš, s tem se enostavno ne gre strinjati. Domoljubje vzgajaš in ga neguješ. Kakšno sporočilo pravzaprav dajemo svojim otrokom? Da ni zaželeno, da bi slišali Zdravljico v celoti? Da je slabo, če bi izvajali v šolah, na njihovih prireditvah dve ali več kitic himne? Da vsi totalitarni režimi na svetu niso enak problem? Kaj pravzaprav želite, da sporočamo svojim otrokom? Mi s tem predlogom zakona zagotovo jasno sporočamo.

Kaj si o samem predlogu misli Vlada, je zapisala sicer v svojem stališču, pri tem pa, oprostite, je pokazala tudi na nek svoj odnos do tovrstnih vrednot. Veste, dobro bi bilo, da predlagani tekst vsaj preberete in naslednjič besede "Prešeren, naš največji pesnik", mimogrede, zapišete pravilno.

Tema, ki jo danes obravnavamo, je zame odraz zrelosti naroda in boj proti revščini narodne zavesti. Kje smo, naj si odgovori vsak sam. Dobro bi bilo, da se o tem vsak vpraša. A revščina narodne zavesti, revščina vrednot, se, žal, končno odraža tudi v revščini kot taki. In prišla sem na začetek, na to, o čemer je govorila

gospa v elektronskem sporočilu. Zato mi dovolite, da vas samo spomnim, kdo je kam bežal: Kubanci v Ameriko ali Američani na Kubo? Kdo je kam bežal: Jugoslovani na zahod ali državljani teh držav v Jugoslavijo? Zato je, veste, povelečevanje totalitarnih režimov in njihovih simbolov na eni strani in na drugi strani jesti s polno žlico dobrine demokratične družbe in nositi znamke različnih multinacionalk in potem veselo mahati s tako imenovano vašo rdečo zvezdo, vsaj moralno sporno, če se kakšni drugi besedi v današnji razpravi izognem. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Matjaž Nemec, SD, pripravi naj se gospod Žan Mahnič, SDS.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa za besedo.

Predlagatelj predlog zakona se nanaša na himno, nanaša se na določbo o uporabi totalitarističnih simbolov, ta novela pa je razširjena še z določbo, ki Mestni občini Ljubljana zapoveduje, kako in kaj glede izobešanja zastav na Ljubljanskem gradu. Predlog zakona na nek način kaže na dve dejstvi, ali se predlagatelj dejansko ne zaveda problema prioritete, ki ga imamo v naši državi, ali pa želi samo provocirati in odpirati neproduktivno razpravo. Ne ene, ne druge, ne vem, katero bi izpostavil kot primernejšo. V času, v katerem živimo, pa se bom oglašal v imenu svoje generacije, ko so nam dejali, uči se, bodi priden, našli ti bomo službo in si boš ustvaril svoje življenje, se je nekaj močno zamajalo. Namesto da bi reševali probleme sodobnega časa, probleme naše generacije, se ukvarjamo s problematikami, ki so bile v tej dvorani izpostavljene že vsaj trikrat v različnih vladah, v različnih koalicijah in ko bi že vsak snubec razumel, da ne dobi konsenza za to, da bi se zgodba odvila po lastnih željah.

Zdravljico je nekdanja republiška skupščina kot slovensko himno potrdila že 29. 3. 1990, torej že pred osamosvojitvijo. Leto prej, 27. 9. 1989, je v dvanajstem amandmaju k Ustavi zapisano sporočilo: Himna Zdravljica je himna socialistične republike Slovenije. Od tega se lahko naučimo, da je takratni sklic skupščine, v sodobnem času parlamenta, dejansko na nek način bil manj konflikt, in to v težjih časih, kot smo mi sedaj. V najtežjih časih, in to v časih, na katere smo najbolj ponosni v naši zgodovini, se je politika znala poenotiti pri ključnih vprašanjih, ne glede na to, kaj si posameznik misli o uporabnosti grba, himne ali pa zastave. Tega smo v času od osamosvojitve do danes že sprejeli kot svojega in ga gojimo, in tako kot je bilo že večkrat rečeno, vsakič ponosno izpostavljam, še posebej pri športnih uspehih.

Pri tokratnem predlogu se mi ponovno, bom izpostavil, zdi predvsem ta problem prioritete. Namreč odmik od vsakdanjega časa daje vedeti, da politika še ni zrela za to, da bi

odpravila z duhovi preteklosti, če pa tega ne bomo storili, si tudi ne bomo zaslužili boljše prihodnosti. Kot Primorec lahko rečem, kar je bilo danes tukaj že večkrat izpostavljeno, o problematiki zvezde, uporabe nekdanjih simbolov, da so bili prav ti tisti, ki so nas odrešili dvajsetletnega totalitarnega sistema, imenovanega fašizem.

Zato bi predlagal, da nehajmo preganjati družbenopolitični sistem. Če je kaj treba v naši zgodovini narediti, je mogoče preganjati posameznike znotraj sistema in ne posploševati vse počez. Moj predlog bo pa pri tem vprašanju zelo konkreten, kar se tiče domoljubja. Tudi danes je bilo že izpostavljeno, da je tega le-treba krepiti in da šele ko bomo v tem elementu enotni, bomo lahko skupaj gradili novo prihodnost. Tudi jaz izražam podporo, da bi se v izobraževalnih institucijah izpostavil pomen domoljubja in državotvornosti. Zato bi pa od predlagatelja mogoče v prihodnje pričakoval, da se naši nacionalni simboli izobesijo na mejnih prehodih, tako kot to znajo narediti sosednje države, in to v največji možni obliki na izpostavljenih mestih, mogoče na našem največjem pristanišču, mogoče bi jih lahko uporabili na bencinskih črpalkah našega največjega distributerja in bi na takšen način krepili svoj odnos do države in do svojih simbolov, ne pa nenehno iskanje duhov iz preteklosti, od katerih se ne znamo odmakniti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Žan Mahnič, SDS. Pripravi naj se gospod Uroš Prikl, Desus.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik, spoštovane kolegice in kolegi.

Naj za začetek začnem samo z uvodnimi besedami oziroma stavki himen nekaterih članic Evropske unije. Hrvaška: Lepa naša domovina, Velika Britanija: Bog obvaruj našo milostno kraljico, Italija: Bratje Italije, Italija je vstala, Francija: Vstanite otroci domovine, prišel je dan slave. Nemčija: Enotnost, pravico in svobodo za nemško domovino, Španija: Dolgo naj živi Španija, Portugalska: Junaki morja, plemeniti ljudje, pogumnega in nesmrtnega naroda. Meni gredo kocine pokonci ob takšnih besedah, ob takšnih verzih, pa gre za himne drugih držav. Kakšna pa je naša? Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan... Lepo in super za kakšno evropsko himno, lahko jo predlagamo za himno OZN. Nikjer ni omenjena slovenska domovina. Jaz ne vem, zakaj imate takšen hud problem, če bi imeli še drugo kitico? "Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet." Ali je problem beseda "bog"? Kaj pa pravi sedma kitica? "Ne vrag, le sosed bo mejak"... Torej omenjen je hudič, nasprotje od boga – to vas pa ne moti? Zdaj ne vem, ali ste očitno potemtakem nekateri bolj zavezani hudiču kot pa bogu. Vemo, kakšno je mišljenje levice oziroma

kakšno je mišljenje socialistov, tukaj smo mi, nad nami ni ničesar. Z razliko od nas, konservativcev, ki verjamemo da obstaja bog, da obstajajo nebesa, socialisti vedno skušajo nebesa ustvariti na zemlji. Ampak kadar so socialisti skušali nebesa ustvariti na zemlji, so ustvarili nič drugega kot pa samo pekel.

In zdaj tukaj jaz poslušam, kako s to temo mi delimo, razdvajamo. Pa kdo tukaj deli in razdvaja, kdo tukaj govori o rdeči zvezdi? Vi govorite o rdeči zvezdi. Očitno vi sami enačite rdečo zvezdo s totalitarizmom. Ni vedno rdeča zvezda simbol totalitarizma, tega tudi mi ne predlagamo. Mi predlagamo, samo da so prepovedani simboli, totalitarni simboli totalitarnih držav. O kakšni rdeči zvezdi je tukaj govora? Dajte si malo razjasniti te pojme. In stalno poslušam, da se gremo ideološki boj, da razdvajamo in kaj jaz vem, kaj še vse. Veste, kdo se gre ideološki boj v Sloveniji? Levica. Ker če bi ga se šla desnica, potem danes ne bi imeli otrok, ki jih oblačijo v pionirčke, potem danes ne bi paradirali z jugoslovanskimi in pa sovjetskimi zastavami po slovenskih ulicah in trgih. Mimogrede, pa pojdite, če upate, s temi zastavami mahati na Trg bana Jelačiča. Res bi rad videl junaka, ki bo šel na glavni trg v Zagrebu, na Trg bana Jelačiča mahat z jugoslovansko zastavo, mu jaz plačam karto za dol, ker za nazaj je verjetno ne bo potreboval.

Ne vem, vprašajte družino Edvarda Peperka ali pa konec koncev družino Jerneja Molana, dveh izmed ostalih teritorialcev, ki sta padla pod streli jugoslovanske armade, ki je imela to tako opevamo rdečo zvezdo in tako naprej in ostali simboli Jugoslavije, katere tako propagirate in o katerih tako radi govorite.

V Večeru je bil en zanimiv članek Dragice Korade oziroma kolumna, kjer napada predsednika države gospoda Boruta Pahorja. Takole piše: "Pahorjev cilj, da bi na državni proslavi 8. aprila, ko bo elita oblasti posebej obeležila 25. obletnico prvih demokratičnih volitev, sedeli oboji, rdeči in črni, angeli in demoni. Vsi drugi so v tej igri nepomembni. V najboljšem primeru funkcionirajo kot drobiž za poravnavanje tujih računov, v najslabšem pa kot topovska hrana. Tudi če Pahorjev težki boj za proslavo nečesa, kar bi kvečjemu terjalo resno javno razpravo, če že ne vseslovenski punt," se pravi punt proti temu, da so bile prve demokratične volitve, "teško razumemo, je treba predsedniku čestitati vsaj za datum proslave. Če bi si svoje politične orgije omissil samo dva dni prej, 6. aprila torej, bi moji sosede na levi in na desni, ki si že lep čas služijo kruh kot dninarji v Avstriji, z lahkoto rekli: "Vidiš, tistega 6. aprila so nas napadli Nemci, tega 6. aprila pa naši." A to je slovensko domoljubje? A to so vrednote slovenske osamosvojitve, ki jih nekateri opevajo? To ni razdruževalno, to je nekaj več. To se objavlja v medijih, zaničuje se vse osamosvojitelje, zapira se jih, zaničuje se vse, kar se tiče slovenstva, kar se tiče slovenskega naroda itn. Veste, za nas država oziroma

domovina, to so za nas vrednote, to je za nas nekaj več. Za nas, za razliko od vas, ki ljudi tretirate kot neke številke v državnem računalniku, ki imate državo zato, da nekaj imate od nje, če ima v lasti podjetja, še toliko boljše, bomo še tam kaj vzeli.

Država je veliko več kot to, kar si vi predstavljate. Jaz bom ta predlog, ki ga Slovenska demokratska stranka predlaga, podprl. In je bila tam bojazen, če pelje to v drugo republiko, pa naj pelje, dejstvo je, da enkrat bo tudi ta zakon sprejet.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Uroš Prikl, Desus, pripravi naj se mag. Bojana Muršič, SD.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Spoštovani, hvala lepa za besedo.

Bom skušal biti bolj umirjen, predvsem pa strpen, na vsak način pa zelo kratek, ker mi je izjemno malo časa ostalo. Nasprotujem predlogu zakona predvsem iz razloga, ker ni v nasprotju z ustavo. Predvsem pa bi tukaj želel izpostaviti, da ne gre povezovati patriotizma s stališčem do predlaganega zakona oziroma novele zakona. Jaz sem ponosen na svojo himno. Ponosen sem na vse simbole te države. Ampak to niso razlogi, da bi pristajal na to, da je treba celotno himno, vse kitice, ki so zelo lepe, na vsaki prireditvi, na vsakem športnem dogodku tudi zapeti. Morda v razmislek. Meni pa je zelo simpatična peta kitica.

Kar zadeva totalitarne simbole. Lepo vas prosim, naj vas rdeča zvezda ne moti. Mene ne moti. Zame predstavlja nek simbol upora, upora proti okupatorju. Spominja me na drugo svetovno vojno. Jaz mislim, da je eno najsvetlejših obdobjev v zgodovini, ne samo slovenskega, ampak vseh evropskih in tudi širše narodov. Če gre pri tem za kakršenkoli napad na to obdobje, če gre za kakršenkoli napad na Zvezo združenih borcev, katere ponosen član sem tudi sam, pa je to treba najostreje zavrniti. Pa še zelo na kratko, nekaj sekund še imam. Kar zadeva izobešanja državne zastave na Ljubljanskem gradu, glede na to, da ni prepovedana in da se ta praksa že izvaja, kot smo slišali, ni nobenega predloga, da se posega v spremembo zakona. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Bojana Muršič, SD. Pripravi naj se gospod Kamal Izidor Shaker, SMC.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik. Poslanke in poslanci, spoštovana ministrica!

Zakon, ki ga je vložil predlagatelj, se ponavlja, kot je bilo že omenjeno, od leta 2010, in to vedno, kadar je predlagatelj v opoziciji. Medtem ko so bili sami na oblasti, tega storili, kot je bilo že nekajkrat danes tudi omenjeno. Najprej se osredotočim na himno, ki je v veljavi že več kot 20 let in Slovenci smo jo

sprejeli za svojo, takšno, kakršna je, in nanjo smo vsi zelo ponosni. Predlagatelj se v predloženem gradivu sicer sklicuje na uglednega slovenskega pisatelja Borisa Pahorja, vendar je zgolj ena dikcija, saj se opira zgolj na njegovo videnje. Celotna izvedba Zdravljice bi s tem izgubila svoj simbolni pomen. Ljudje bi ob poslušanju celih 6 do 7 minut postali nemirni, saj celotna izvedba Zdravljice je bistveno predolga, še posebej pri športnih prireditvah oziroma vrhunskih dosežkih, ki jih dosegajo naši športniki. Predlagatelj sicer navaja dopustno izjemo, da se lahko Zdravljica navaja v skrajšani obliki, vendar sprememba ne vodi v pravo pot. Pred leti je bila vložena tudi ustavna presoja Zakona o grbu, zastavi in himni, kjer je bilo potrjeno, da je veljavni zakon skladen z ustavo in ne drži trditev predlagatelja, da je sedanji zakon v neskladju z ustavo. Pri tem pa moram omeniti, da se je skozi leta uveljavil ustavni običaj, ki jasno sporoča, da je slovenska državna himna sedma kitica Prešernove Zdravljice, ki jo je uglasbil Stanko Premrl. Tudi spreminjanje državnih simbolov in izobešanje zastav, menim, da ni dopustno spreminjati čez noč in treba je ohraniti zgodovinski pogled, saj zastava na razglednem stolpu gradu obeležuje, da je takratni župan dr. Hribar v imenu mesta Ljubljane grad odkupil od tedanjih lastnikov. Ljubljanski grad je spomenik lokalnega pomena, in ne vidim razloga, da bi bilo to treba spreminjati, ob vhodu v grad pa je tako ali tako izobešena tudi zastava Republike Slovenije.

Naj na koncu omenim, ali so res potrebne spremembe tega zakona, ali res ta zakon rešuje probleme otrok, mladih, zaposlenih, brezposelnih, upokojencev, invalidov, podjetnikov, obrtnikov in bedo zaposlenih, ki s svojim delom ne morejo preživeti svoje družine. Ta zakon ne rešuje ničesar od tega. Toda zakaj se danes ukvarjamo s tem kar nekaj ur? Bolje bi bilo, da se ukvarjamo z zakonodajo in iskanjem rešitev dviga gospodarske rasti, ustvarjanja novih delovnih mest in reševanja ljudi, ki enostavno ne zmorejo več živeti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Kamal Izidor Shaker, SMC. Pripravi naj se gospa Iva Dimic, Nova Slovenija.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Poslanke in poslanci!

Včeraj na začetku te redne seje je predlagatelj tega zakona rekel, da je predlagal osem zakonov. Ta danes je eden izmed njih, eden izmed teh osmih zakonov, ki naj bi odpiral vprašanje enotnosti Slovenije in vprašanje domoljubja. Pred kratkim sem se udeležil javne predstavitve mnenj o deklaraciji o zunanji politiki. Po glavi se mi mota večkrat izrečeni stavek, ki je bil izražen s strani udeležencev, in sicer da se moramo najprej sami odločiti o svoji lastni identiteti. Jaz mislim, da smo se. Jaz sem bil

sicer premlad, da bi obkrožil za, ampak mislim, da ste se odločili decembra 1990, in to z veliko večino. Odločili smo se, da bomo stopali po lastni poti in da si bomo krojili svojo lastno usodo. O tem, ali smo jo krojili dobro ali ne, ne bom sodil, ker to ni predmet te točke dnevnega reda. Sem pa mnenja, da je državne simbole, določene z zakonom, treba spoštovati, jih upoštevati in jim dajati veljavo. Današnje dejanje pa izkazuje le nespoštovanje do lastne države s strani predlagateljev. Danes bo ta spoštovani zbor v skladu s časovnico porabil štiri ure časa za razpravo o treh zadevah, povezanih z identiteto slovenskega naroda. Štiri ure, ali je himna res himna ali morda kaj drugega. V 6. členu Ustave jasno piše, da je himna naše države Zdravljica. Če pa predlagatelj meni, da zakon ni skladen z ustavo, pa mu predlagam, da se obrne na ustrezno inštitucijo, ki presoja ta vprašanja.

Ali bo z Ljubljanske gradu visela slovenska zastava ali zastava našega glavnega mesta? Prosim vas! Ali naj se obsodi totalitarni režim ali ne? Jaz mislim, da se vsakič znova v tem državnem zboru, pa očitno tega nihče ne sliši.

Vrednota domoljubja je izredno pomembna in vsi, ki danes tukaj sedimo, smo domoljubi oziroma naj bi to bili. Predlagatelj je v predstavitvi stališča poslanske skupine podal opazko, da v Sloveniji vlada zmeda vrednot. S tem se res strinjam. Absolutno vlada zmeda vrednot. Obenem pritrjujem predlagatelju in tukaj verjamem, da ste eni tistih, ki to zmedo znova in znova delate. Pa vendar sem mnenja, da namen vložitve tega zakona ni domoljubje, ampak ponovno odpiranje ideoloških tem. V času, ki bi ga morali nameniti drugim vprašanjem, kot je bilo danes že izpostavljeno, na primer zaposlovanju, stanovanjski problematiki in še čemu drugemu oziroma nekim sistemskim rešitvam za Slovenijo, je povsem neprimerno, da danes razpravljamo o takšni temi, kot jo imamo na mizi.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Iva Dimic, Nova Slovenija. Pripravi naj se gospa Janja Sluga, SMC.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani kolegi in kolegi!

Prvi dan prvega šolskega dne za prvošolčke je prvi dan, ko slišijo uradno v javnem prostoru himno. Slovensko državno himno, Zdravljico. Dobijo tudi kitico za domov, da se jo navadijo. Ampak na kaj želim opozoriti v svoji razpravi? Da potem ta kitica ostane osamljena vse do devetega razreda osnovne šole. Ravno štirinajst dni, verjetno po učnem programu, so se devetošolci učili slovensko himno oziroma celotno Zdravljico. Meni se zdi, da za neko globlje občutno domoljubje pri vzgoji naših otrok, naše mladine je to občutno premalo. Tisti, ki hodijo v kakšne dodatne dejavnosti,

interesne dejavnosti, se mogoče kaj več naučijo še pri pevskem zboru, vse ostalo pa potem ostane na družini, kaj se v družini pogovarjajo, katerim temam in katerim pesmim dajejo potem prednost in v učenje. Se mi zdi, da govoriti o domoljubju je treba na več ravneh. In šolski sistem je zelo pomemben, kakšno domoljubje vzgajamo.

Dragi moji sodelavci, lahko se vprašamo vsi skupaj – kolegi, kje pa je naše domoljubje? Kje je ta naš ponos na samostojno državo? Imamo državne praznike, pa lahko se verjetno preštejemo, kdo izobesi zastavo. Lahko rečem, da smo v teh praznikih o samostojnosti in enotnosti velikokrat preštevali z mojimi otroki, kje so zastave. Lahko ugotovimo in rada povem, z veseljem povem, da je teh zastav na hišah vedno več. Se pravi, da se domoljubje začne tudi pri nas samih, ki smo zaposleni tukaj, ki smo izvoljeni in smo tukaj delujoči v tem hramu demokracije, kjer bi moralo biti nekega domoljubja, sodelovanja največ. Ko sem bila prvič izvoljena, sem ugotovila, da tudi temu ni tako. Zakaj? Ko sem prišla v svojo pisarno, sem pričakovala slovensko zastavo. Pa je ni bilo. Zakaj? Ker do slovenske zastave v Državnem zboru lahko pride samo vodja poslanske skupine ali po mojem tudi kakšen predsednik zunanje-političnega, mogoče tudi evropskega odbora. Tudi ostali predsedniki odborov do slovenske zastave v svojem prostoru nismo upravičeni. Tudi ne poslanske pisarne v Državnem zboru. Meni je to zelo zgovoren podatek, kaj pomeni domoljubje v tem hramu demokracije.

Ko je bil prvič predlagan ta zakon, sem dala pobudo, pa jo bom ponovno ponovila, mogoče se bo le prijel, mogoče jo bodo slišali predstavniki Vlade. Želim si, da bi v vsakem razredu osnovne šole bila slovenska zastava. Mislim, da je to tisti minimalni strošek, ki ga ta država zmora, in bi bilo lepo, da bi se to naredilo, da bi v prihodnosti v vsakem razredu, ko vstopiš, ko prideš na govorilne ure, kdorkoli, ki bi vstopil, bi videl, da smo ponosni in da jo imamo v razredu, pa tudi mi poslanci, da jo imamo, ko dobimo kakšne obiske, da jo imaš v svojem prostoru. Mislim, da to niso takšni stroški, da se to ne bi moglo zagotoviti.

Kaj pomeni domoljubje, sem se učila pri svojem starem atu, rojen je bil leta 1902, in kaj pomeni šolski sistem. Ko je bil star 88 let, je še vedno znal na pamet Krst pri Savici. To so se učili skozi celotno osnovno šolo. In jaz mislim, da moramo tudi mi svoje otroke skozi celotno osnovno šolo učiti Zdravljico in da s tem, ko se tudi starši vključimo, odkrivamo, kakšno je besedilo in o čem govori. In to je tisti začetek našega domoljubja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Janja Sluga, SMC, pripravi naj se gospa Anita Koleša, SMC.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovani vsi prisotni!

Danes smo že večkrat slišali, da se je o pričujočem predlogu o noveli Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi Državni zbor ukvarjal že dvakrat, prvič leta 2011 in potem tudi leta 2014, torej še pred ne celim letom. Takrat so spremembe omenjenega zakona ravno tako predlagali poslanci danes največje opozicijske stranke SDS. In spremembe niso bile sprejete. Če pa oba predhodna predloga primerjamo z današnjim, ugotovimo, da med njima v resnici ni neke bistvene razlike, razen v tem, da so predlogu iz lanskega leta dodali še določbe o prepovedi povečevanja totalitarnih simbolov, v tokratnem pa še določbe glede izobešanja državne zastave. Ampak samo na Ljubljanskem gradu.

Sprašujem se, zakaj menite predlagatelji, če dvakrat ti vaši predlogi niso bili sprejeti, kakšni so razlogi, da pričakujete, da bi bili sprejeti danes. Poslanska skupina SDS se v obrazložitvi novele zakona opira na pobudo gospoda Borisa Pahorja, enega najuglednejših slovenskih akademikov, pesnikov in pisateljev, s tem se vsi strinjamo, to smo danes že ugotovili. Ampak če pozorno, zelo pozorno preberemo predlog gospoda Pahorja, on v resnici za himno ni predlagal celotne Zdravljice, kot to napačno danes navajate, ampak je predlagal, da bi bilo novo besedilo slovenske himne sestavljeno iz tretjega in četrtega stiha druge kitice, ki pravi: "Bog našo nam deželo, bog živi ves slovenski svet", za kar smo tudi že ugotovili, da se ne nanaša na Slovence, ampak na slovanske narode. In potem tudi iz prvih štirih stihov sedme kitice Prešernove Zdravljice. Potem se takoj pojavi težava pri melodiji, ki pa je bistveni sestavni del naše himne. Zakaj, se vprašam, bi torej spreminjali več kot 20-letno tradicijo, tradicijo, ki smo jo Slovenci že ponotranjili. Predlagatelji se v tem predlogu zatekajo k vrednoti domoljubja, ki je, tukaj se strinja očitno celoten državni zbor, izjemno pomembna vrednota. Osnovna značilnost vsakega simbola, simbola vsake države pa je seveda njegova trajnost. Ravno s svojo nespremenljivostjo se tak simbol lahko zakorenini v naših zavesti kot simbol skupnosti in ga zato skupnost sprejema kot nekaj samoumevnega. Himna sproža posameznikovo identifikacijo z državo, utrjuje državljansko zavest in spodbuja neka čustva, ki se zgodijo v srcu vsakega posameznika, ko začuti, da je del skupnosti in ji pripada. Prav zato mora biti vsak in sleherni poseg v spreminjanje himne kot simbola zelo premišljen in celo splošno sprejemljiv. Ali bomo zgolj s spremembo besedila himne dejansko pripomogli k večjemu domoljubju med našimi državljani? Ali je za dvig nacionalne samozavesti res dovolj samo to? V stanju, kakršnem se danes nahaja naša država, v razmerah, v katerih danes živijo naši državljani, se sprašujem, ali je res pravi trenutek za takšne spremembe? Ali se res ne bi

bilo treba ukvarjati s čim drugim? Kot je bilo danes že večkrat izpostavljeno, se tudi meni zdi vprašljiva izvedba celotne Zdravljice z vidika njenega trajanja. Kot smo izračunali, bi v celoti trajala nekje 7 minut in pol. Največkrat se naša himna izvaja zgolj instrumentalno. Kaj to pomeni? Da bi potem osemkrat zaporedoma zaigrali eno in isto melodijo. To bi, po mnenju predlagatelja, prispevalo k dvigu domoljubja. Ne vem. Tu se ne morem strinjati.

Simbolov, kot sem že rekla, ne spreminjamo kar vsak dan, posebej pa ne zaradi nekih dnevnopolitičnih potreb. Nacionalni simboli se po navadi menjujejo ob velikih prelomnih spremembah, ob zamenjavah družbene ureditve. Danes pa se nam to ne dogaja.

In kot zadnje, na kar opozori tudi Vlada Republike Slovenije v svojem mnenju, pri želji po takšnih spremembah bi bilo pričakovati, da bodo predlagatelji pred vlaganjem zakona opravili neko širšo javno razpravo, pridobili mnenja državljanov, strokovnjakov in se šele nato odločili o potrebi po takšnih spremembah. In to ignoranco do mnenja državljanov lahko danes očitamo tudi ob tem predlogu. Da se prepove javna uporaba simbolov tako imenovanih totalitarnih režimov, pri čemer gre zelo verjetno za prepoved simbola zvezde, kljub temu, da pravite da ne, po mnenju predlagateljev, kot si sama tudi predstavljam, naj bi bil to simbol Jugoslovanske ljudske armade in komunističnega terorja, s čimer je treba pač na hitro opraviti. Na ta način bi se SDS enostavno z zakonom znebila praporščakov na državnih proslavah, ker nosijo, po njihovem mnenju, simbol okupatorske vojske. Na državnih proslavah pa so prisotni prapori Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja. In v tem kontekstu ima rdeča zvezda popolnoma drugačen pomen. Evropsko sodišče za človekove pravice je že leta 2008 pritrdilo politiko madžarske delavske stranke, da rdeča zvezda ne simbolizira totalitarnega režima. Rdeča zvezda je, za moje pojme, simbol osvoboditve izpod fašizma, je simbol partizanstva. In za večino slovenskega naroda pomeni simbol svobode in upora. Ta simbol je povezan s koreninami slovenske državnosti in tega se ne da spremeniti.

Opozorila bi pa tudi na to, kar ste predlagatelji navedli v 3. členu predlaganega zakona, namreč v dodanem 24.a členu, kjer je govora o prepovedi uporabe simbolov in javnem povečevanju totalitarnih režimov, je v prvem odstavku zapisano, pa sedaj navajam ta del: "ter javna uporaba njihovih preteklih ali sedanjih državnih simbolov". V drugem odstavku pa: "prepovedana je uporaba slovenske himne, grba ali zastave v povezavi s simboli, povečevanjem ali predstavniki iz prejšnjega odstavka." Na tem mestu bi se vprašala to, kar se je vprašala že kolegica Katič pred mano, ali to potem res pomeni, da na partizanskih proslavah ne bo več dovoljeno zaigrati himne, da v resnici ne bo več dovoljeno uporabiti slovenske zastave sedanje

slovenske države? Ne bo dovoljeno uporabiti grba za to, ker bo na praporih rdeča zvezda? Stranka predlagateljica postavlja domoljubje med temeljne vrednote svojega programa. Upam, močno upam, da med te vrednote postavlja tudi poštenost, spoštovanje do slehernega sočloveka in tudi spoštovanje zgodovine nekega naroda, lastnega še posebej. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Anita Koleša, SMC. Pripravi naj se gospod Jani Möderndorfer, Zavezništvo.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Spet trte so rodile, prijat'li, vince nam sladko ...

Spoštovani gospod predsednik, spoštovana ministrica za kulturo, cenjeni kolege in kolegi!

Vidim, da vsi zelo dobro razumete slovensko ustavo, kajti ob teh mojih besedah citiranja prve vrstice Zdravljice niste vsi spoštljivo vstali, kar bi sicer pri izvajanju himne morali. Kajti v Ustavi piše: "Himna Slovenije je Zdravljica." Prešernova Zdravljica je ena tistih pesnitev, ki so doživele največ uglasbitev različnih slovenskih skladateljev. Menda jih je kar 25, najbolj se nam je v srce zapisala Premrlova. Sedmo kitico te uglasbitve smo v Sloveniji igrali in peli in jo smatrali za svojo himno že pred rojstvom naše domovine. Izvajala se je na najbolj slovesen dan v zgodovini Slovenije, na dan osamosvojitve, in kljub nekaterim drugim idejam, kar je seveda povsem razumljivo in legitimno, se je s širokim soglasjem državljanek in državljanov znamenita napitnica zapisala v ustavo. Zagotovo je šlo torej tudi za primer tako imenovanega ustavnega običaja, ko se je že v praksi izoblikovalo neko pravilo, ki je ob velikem družbenem soglasju postalo del naše ustavne ureditve. In tako je bilo bolj ali manj ljudstvo s svojo himno zadovoljno vse do leta 2011, ko naenkrat Žive naj vsi narodi niso bili več pogodju nekaterim velikim slovenskim domoljubom. Prav veliko nasprotnikov ta naša himna res nima, ampak dovolj je, da se iz enega razmišljanja naredi nacionalno vprašanje in krešejo mnenja – kaj je pesnik hotel s to kitico povedati. Ob tem je morda vredno dodati, da se za podlago resnim pomislekom o naši himni lahko iz konteksta mnenj pač iztrga nek stavek ali dva in je zadeva že zrela za spremembo zakona. In potem poskus prvič, da zapoje mati domovina, in poskus drugič, da spet prilijemo malo olja na pregreta domoljubna čustva, pa sedaj še tretjič – in tako morda do tedaj, kot je že omenil nekdo pred mano, ko se bodo morali Slovenci začeti učiti vse svoje dobre stare pesmi na novo. Če pa jih ne bodo znali, se jim lahko obetajo še kakšne visoke globe.

Torej, sedaj naj bi peli kar vseh osem kitic, tu in tam, točno kdaj, sicer ne vemo, pa samo drugo in sedmo. Zakaj pa drugo? Zakaj pa ne, na primer, četrte? Naj vam jo preberem, če se je ne spomnite več: "Edinost, sreča, sprava k

nam naj nazaj se vrnejo! Otroci, kar ima slava, vsi naj si v roke sežejo, da oblast in z njo čast, ko pred, spet naša bosta last!" Zakaj torej ne ta izjemna oda spravi? Ali pa bi si kar vsak organizator proslave, morda celo izvajalec, izbral svojo kitico in tako bi, kot je že simpatično namignil predstavnik predlagatelja, gospod Lisec, v obrazložitvi ideje pred letom dni, lahko, na primer, Tini Maze ob zmagi zaigrali – pela bi verjetno sama – peto kitico, saj veste: "Bog živi vas Slovenke!"

Ne bom predolgo o vseh nadaljnjih domoljubnih določbah sprememb zakona. Nekoliko me k upanju, da pa predlagatelji morda le ne mislijo resno, napotuje dejstvo, da so v postopek vložili, oprostite, pravopisno in nomotehnično skropucalo. To pomeni, da so se zadev lotili z levo roko, brez namena, da bi poslance želeli zares prepričati za njihove zmedene predloge. Raje verjamem temu, kot pa da moji spoštovani kolegi ne vedo, kako se pravilno piše. In zato bi morda tudi Prešeren, če bi bil sedaj med nami, samo zbadljivo pripomnil: "Ni vsak Pahor prvak, kot tudi ni vsak Lisec lisjak."

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jani Möderndorfer, Zavezništvo.

Pripravi naj se predlagatelj, gospod Tomaž Lisec.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): V teh nekaj urah smo se naposlušali nekaj resnic okoli teh grbov, simbolov, znakov in vsega tega, kar v resnici predlagatelji želijo – samo spomniti na dve resnici; to je njihova resnica in pa njihova bolečina. Problem seveda je, oziroma tako bom rekel, drugače, nič ni narobe, če to ponavljate in poveste na ves glas, dokler seveda ne želite s tem svojim obupom, dejanja potem to celo še uzakoniti. Namreč, to potem resno pomeni problem, da se bomo opovedali nekim svojim vrednotam.

Začel bom od zadaj, tam kjer se je gospod Lisec v resnici malce igral z idejo zgodovine, češ, katere vse zastave so nekoč visele na tem Ljubljanskem gradu. Na Ljubljanskem gradu niso visele samo jugoslovanske pa slovenske pa ljubljanske zastave, visele so tudi od monarhije, tako SHS, do Avstro-ogrške in pa seveda vsakokratnih lastnikov, ki so seveda upravljali s tem gradom oziroma ga imeli v posesti. Bolj pomembno pa ni to, katera zastava je visela v preteklosti na temu gradu, ampak kaj danes ta grad v resnici pomeni Ljubljani, Slovencem in temu prostoru. Kaj je pomenil leta 1905, da se je takratni župan Ivan Hribar preprosto odločil, da naredi potezo, za katero ga nihče od veljakov ni imel. Namreč, leta 1905 je takratni Deželni zbor oziroma predstavniki države so prodajali ta grad. In ta grad je bil na razprodaji zasebnikom. Seveda, Hribar je ocenil, da seveda država neodgovorno ravna s tem gradom, ker niti niso vedeli, kaj v resnici pomeni to mestu. In je zato s svojim

lastnim denarjem takrat odkupil grad v imenu mesta in ga seveda vrnil mestu nazaj.

Zdaj pa tisto, kar je bolj pomembno, ker sem slišal da enega govornika tukaj, ki je kričal iz obupa, ker več ni vedel, kaj bi, in je zmerjal puščico na župana. Ta grad, Ljubljanski grad, ni last sedanjega župana niti ni last od nobenega župana še najmanj pa od tistih, ki danes kričijo da mora nekaj z zakonom predpisano viseti na tem Ljubljanskem gradu, ampak je last mesta Ljubljane, Ljubljančanov in Ljubljančank. Seveda se postavlja vprašanje, da je potrebno kakšno stvar urediti in seveda vso pravico ima. Tudi gospod Lisec je rekel, če se bo Državni zbor tako odločil, se bo pač tako odločil. Jaz mislim seveda in prepričan sem v to, da je prav, da spozna, da so določene vrednote, ki so bile že ustvarjene v preteklosti in so se dokazale kot pravilne, da ne velja poseči vanje in posegati v to smer, da se celo prepove, da visi tam ljubljanska zastava. Kajti ta korak pomeni to, seveda če bo 356 dni visela slovenska zastava, gospod Lisec, potem ne bo več ljubljanske zastave. In predvsem, simbol in v opomin in spomin! Danes visi ljubljanska zastava v opomin zgodovine, ki se je dogajala. Kaj bi Sloveniji pomenila oziroma zakaj bi ta Ljubljanski grad simboliziral Slovenijo? Lepo vas prosim, to so bili nenavadni zapori, tam je bilo samo mučenje. Je pa res, da se je od leta 1905 začelo spreminjati na Ljubljanskem gradu in danes pomeni središče kulture, Ljubljane. In Ljubljana je ponosna, kadar visi slovenska zastava na Ljubljanskem gradu, ampak vedno takrat, ko je za to določen čas: državni prazniki, obiski vseh veljakov, ki prihajajo v Ljubljano, da jih tudi mesto Ljubljana pozdravi v tej naši državi. In zato se norčevati iz teh dogodkov in tako lahkotno z enim zamahom preprosto urediti, da bo tudi tam visela, točno tam, slovenska zastava, je seveda po svoje neodgovorno. V Ljubljani visijo zastave vsepovsod, na vseh državnih inštitucijah, zgradbah, na vseh šolah, na vseh vrtcih, Kongresni trg je simbolno mesto za slovensko zastavo, kjer se ve, kakšna zgodovina se je odvijala, in nenazadnje na vseh proslavah in dogodkih, kjerkoli se odvijajo v Ljubljani. Lepo vas prosim, ne idealizirati in pa seveda ideološko spremeniti še Ljubljanskega gradu v vašo famo, ki enostavno je ni. In pustite Ljubljani Ljubljano. Predvsem pa v to ne mešajte županov, ker nimajo nič s tem. Oni predstavljajo pravno osebo in morajo podpisati, če imajo kaj, da so župani, ljubljanski, takšno pismo in obvestilo Državnemu zboru. Tudi jaz bi ga podpisal popolnoma enakega, pa še malo bolj grobo bi napisal.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj, gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik, za besedo.

Dovolite, ker se vmes nisem oglašal na izvajanje posameznih poslancev, da določene

zadeve oziroma določene razprave malo pokomentiram. Upam, da si tudi jaz lahko vzamem, da jaz vidim svoje stališče glede določenih razprav.

Najprej glede besed gospoda ministra. Vprašal se je, kdo bo določil, kaj je totalitarni simbol. Po mojem mnenju zelo nevarna izvaja nekoga, ki je minister v slovenski vladi znotraj evropskega prostora. Kdo bo določil, kaj je totalitarno? Ko pa razpravljamo na posameznih odborih, celo na sejah Državnega zbora o ekstremistih, ki ravno pod temi totalitarnimi simboli delajo hudodejstva, se pa vsi zgražamo, kako se to dogaja. Sedaj pa kar naenkrat totalitarni simboli, kaj sploh so. Kot da nas zgodovina, predvsem tista o 20. Stoletju, ni nič naučila in danes je bilo spet samo govora o zvezdi. Verjamem, da je, pa si bom drznil reči, vsaj polovica tega Državnega zbora verjetno bolj starostna kot pa strankarsko tako ali drugače obremenjena s to zvezdo, ali ima negativne občutke ali pozitivne občutke. Ampak spoštovani, ni zakon o grbu, himni in rdeči zvezdi, ampak je o zastavi. Imeli smo zastavo, ki je bila rdeča zvezda in smo jo 25. 6. 1991 – kaj smo naredili? To zastavo smo dali dol in gor smo dali slovensko zastavo. In resnično sem hotel kot predlagatelj večkrat opozoriti v svojem uvodu, da govorimo o totalitarnih simbolih in ne izključno o rdeči zvezdi. In če večina današnjih razpravljavcev vidi edini problem v zvezdi, očitno ta problem tudi je. Na žalost pa vsi skupaj pozabljate, da imamo tudi druge totalitarne simbole. Spoštovani minister, pojdite v Zagreb, pojdite v Nemčijo, pojdite kam drugam, vprašajte druge evropske narode, kaj so za njih totalitarni simboli. Očitno samo pri nas ne smemo vedeti, kateri so, niti spremeniti zakonodaje, ki bi vsaj deloma urejala to področje.

Gospod Kopmajer iz Desusa je v uvodu rekel: "Spreminjamo državne simbole." Še enkrat, grb ostane takšen kot je, čeprav so pobude, da tisti grb, ki je v naši zastavi, da je problematičen, ampak grb ostaja takšen, kot je. Zastava ostane takšna, kot je. Pa so bili predlogi, dajmo jih spremeniti zaradi praktičnih izkušenj, ker nas zamenjujejo vsepovsod z različnimi drugimi državami, pa zaradi barv nekaterim ne pašejo, nekateri bi imeli kje zeleno namesto rdeče, nekje zeleno namesto ne vem česa, ampak ne, zastavo pustimo čisto pri miru. Spreminjamo edino to, da namesto izključnega izvajanja sedme kitice Zdravljice, v skladu z našim predlogom, himna se na državnih in slovesnostih, torej celotna, ob državnih praznikih Republike Slovenije izvaja v celoti. Danes je to problem, kot da imamo vsak dan državni praznik in izvajanje slovenske himne vseh osem kitic. In nekajkrat na leto stati tistih 5, 6 ali 7 minut je za povprečnega državljana, predvsem pa na žalost ugotavljam tudi za povprečnega poslanca ne vem kakšna tragedija. Dve ure sedimo na državnih proslavah, problem pa je tistih 5, 6 minut, ko bi

morali izkazati pripadnost naši državi, naši domovini.

Nadalje smo napisali: "Ob drugih priložnostih pa se lahko uporablja tudi v skrajšani obliki, ki obsega drugo in sedmo kitico pesmi." Povedali smo, zakaj druga kitica. Edina izmed kitic, ki govori oziroma najbolj govori o slovenstvu. O nas, o Slovencih, ampak ne, mi imamo 7. kitico, ker vsi ostali so največji frajerji, o slovenstvu pa ne bomo govorili. O himni Republike Slovenije. Prej je kolega Žan Mahnič povedal, kako se začnejo himne določenih drugih evropskih držav. Vse povsod je "mi", edino pri nas je "vsi ostali", mi pa nekje na stranskem tiru. Skratka, ne spreminjamo državnih simbolov, želimo samo, da se, če je le kje možno, ob državnih proslavah celotna kitica, ob drugih priložnostih pa 2. in 7. kitica. In sprašujem Vlado, ali boste vsakokrat, ko bodo slovenski športniki osvajali medalje, sprožili spore, kjer se zavrtita, verjetno predvsem iz praktičnih razlogov dve kitici. Ali je to neustavno? Sprašujem Vlado, če ta naš predlog ni dober, kaj je potem to, ko na vseh mednarodnih tekmovanjih slišimo dve kitici in smo vsi ponosni na naše športnike. Takrat pa ni problem? Če je to danes problem, je tudi tisto problem in je tisto neustavno.

Potem naprej, seveda, večkrat je bilo rečeno, ni prioriteta zadeva. Pa saj nikoli za vas ne bi prioriteta zadeva, spoštovani. Zakaj smo zopet prišli v tem mandatu s tem zakonom? Zato, ker smo morda trkali, pa se bom upal reči, na domoljubje poslancev SMC, da morda so pa malo drugačni od tistih, ki so prej sedeli v tem sredinskem delu Državnega zbora, in da bomo našli večino glasov, da pa ta zakon malo spremenimo. Tud, če ga danes sprejmemo v naslednjo obravnavo, samo zaradi tega, da kazni iz tolarjev spremenimo v evre. Ker spoštovani, upam, da le veste, da imamo evro in da smo v Evropski uniji in da tolarji in Jugoslavija so neka pretekla zgodba. Nikoli za vas ne bo prioriteta zadeva, nikoli!

In potem še to, kako bi se morali ukvarjati z gospodarstvom, šolstvom in ne vem čem. Upam, da se tudi zadevate, da smo SDS v opoziciji. In tudi na tej seji Državnega zbora je večina zakonskih ukrepov naših. Če vam je toliko skrb za revne otroke, za izobraževanje, za socialo, za gospodarstvo, za fiskalno pravilo – še tisto fiskalno pravilo, ki ste ga pripravili je v neskladju z ustavo. Kje so pa ostali zakonski ukrepi? Sicer mi velika večina, predvsem lokalnih gospodarstvenikov pravi: "Tomaž, raje tiho bodi, ne govoriti o gospodarskih ukrepih, ker ta vlada vsak zakon, ki pripravlja, je še slabši od tistih zakonov, ki so bili iz prejšnje vlade." Tako da je to vaše neizvajanje zakonov oziroma neproduciranje zakonov, ki so po vašem nujno potrebni, dobro za povprečnega Slovenca in Slovenko.

In danes smo govorili o zvezdi in o partizanih. Le dva, trije, predvsem pa iz teh delov, mi pa smo govorili, kaj pa je bilo leta

1990? Vsi smo ponosni na partizane. Seveda, verjamem, da ste. Jaz nisem s tem obremenjen, tudi moji starši so rojeni po koncu druge svetovne vojne in nimam nobenih problemov, čeprav prihajam z Dolenjske, ker mi je že pred dvema letoma en kolega rekel: "Aha, Dolenjec si, pa vi ste itak sami domobranci." Takšna je slovenska logika. Danes smo vsi govorili o partizanih. Kdo pa je govoril o agresorjih leta 1990 in kaj so imeli na uniformah? Kaj so imeli na glavi, kaj so imeli na tankih? Deteljico ali so imel rdečo zvezdo? In take simbole je treba prepovedati, da s takimi simboli še vedno leta 2015 veselo mahamo na raznih famoznih proslavah v Stožicah, na raznih prireditvah. In nas zmerjate z radikalci. Lepo smo povedali, da prepoved uporabe simbolov ne velja za namene izobraževanja, v skladu z izobraževalnim programom. Ne bomo zdaj zaenkrat vzeli radirko in edigs in črtali iz učbenikov, karkoli nas spominja na totalitarne simbole, predvsem na zvezdo, pa tudi na vse ostale, ker bi verjetno vsaj pri zgodovinskih učbenikih imeli velik problem, kako urediti učbenike od leta 1941 dalje. Potem ne velja za medijsko informiranje, še vedno lahko govorimo, ni bogokletno reči "zvezda, svastika," če pač mediji tako zepeljejo zgodbo nobenega problema. Ni problem kulturne prireditve. Meni je veliko kolegov reklo: "Pa dajmo te Dražgoše ukiniti!" Jaz pravim: "Naj bodo." Naj bodo kulturne, civilizacijske, ampak ne izzivati in potem tam delati simbole, ki pa so očitno za nekatere ključni problem tega 3. člena, ko ne vedo, kako bi obrazlagali ta drugi odstavek: "Prepovedana je uporaba slovenske himne v povezavi s simboli poveličevanja in predstavniki iz prejšnjega odstavka" Pojdite pogledati, kakšne slike, jaz priznam, nisem bil še nikoli v Dražgošah, ampak pojdite pogledati, kakšne zmazke imamo od zastav. Niso ne slovenske ne jugoslovanske, ne ne vem kakšne, ampak imamo na eni zastavi srp in kladivo in zvezdo in slovenski grb. To je prepovedano po našem predlogu zakona. Da si nekdo lahko dovoli, da na slovenski grb doma lepo prilepi ali zvezdo ali pa kar srp in kladivo in s tem veselo maha. To so zmazki in takšne zmazke bi po našem predlogu zakona prepovedali. Očitno pa bomo po mnenju večine še vedno lahko na slovenskih ulicah mahali s takšnimi zmazki.

Potem, kot sem že rekel, problem izvajanja slovenske himne. Ne bom še enkrat ponovil. Če je komu izmed nas poslancev problem ali pa Slovencu stati 6 ali 7 minut dvakrat na leto na državni proslavi, tudi morda ob godalnem izvajanju Zdravljice, potem pa imamo resnično problem s slovenskim domoljubjem. In kot sem že prej rekel, gospod Jurša je rekel, ja na športnih prireditvah bo problem celotna himna. Ne, gospod Jurša, lahko se uporablja tudi v skrajšani obliki, druga in sedma. To kar delajo je vse povsod v čast našim športnikom, edino očitno Sloveniji, ko bomo imeli svetovnega prvaka, ne vem, na nekem domačem tekmovanju, bo pa problem izvesti

dve kritici in verjetno bomo dali ustavno presojo, ali lahko dve kritici ali pa samo eno.

Za drugo kitico sem obrazložil, zakaj je za nas zelo pomembna, za vas pa očitno bogokletna, ker govori o slovenstvu in bog ne daj govori tudi o Bogu, glede na to, da jaz še vedno upam, da smo Slovenci del zahodnega civilizacijskega sveta in zaenkrat večina naših državljanov še ima neko vero. Nazadnje ta vera, predvsem v našo državo, izginja. Saj pravim, če ne drugega, dajte, gremo v drugo obravnavo izključno s tem, da morda pa rešimo kazenske določbe tega zakona. Če mislite, da so naše globe prevelike, preostre in preveč radikalne, koalicija ste, dajte amandma, pa recite, poglejte, tržna inšpekcija, ki očitno po vašem je še edina, ki se lahko ukvarja z uporabo naših nacionalnih simbolov, naj pa bo vsaj neka simbolična kazen, pa ne bom se sedaj spuščal v to temo, ali boste s tem polnili slovenski proračun ali ne, glede na vse bolj pogosto uporabo teh bivših totalitarnih simbolov, bi verjetno tudi iz tega zneska nastal kar lep mošnjiček.

Potem gospa Sluga – zakaj spet ta zakon. Kot sem že rekel, ker smo upali na razum stranke SMC kot neke nove politike, da pa rešimo vsaj te prehodne kazenske določbe.

Čustva, je rekla gospa Muršič iz SD. Kako bi bili naši državljani nemirni, če bi 6 minut stali ob himni. Naši državljani bi bili, če bi stali ob himni, nemirni. Mislim, da je gospa povedala vse o tem, kaj si misli o naši himni, o naših simbolih. Seveda, še enkrat je bilo poudarjeno, kako spet ni pravi trenutek, ampak nikoli ni pravi trenutek. Še več, bilo je rečeno, kako smo ignorantski do mnenja državljanov, potem pa gospoda Borisa Pahorja dajete tam kot enega smrkavca v kot, ker on pa sicer lahko pove svoje mnenje, ampak mi se bomo odločili, koga bomo dali, ob tem pa ta vlada v treh mesecih pri vseh zakonih povozi mnenje Vlade, še za nazaj ureja zadeve. 5. 1. dobijo vsi ravnatelji osnovnih šol v Sloveniji, da s 1. 1. pa morajo nekaj narediti. Je kdo ravnatelje vprašal? Nihče. Je kdo učence vprašal? Nihče. Je kdo starše vprašal? Nihče. In polno je teh zakonskih anomalij, ki jih predlagate v tistem majhnem svežnju zakonov, ki jih predlagate. Jaz predlagam stranki SMC, da vsak zakon da na referendum, pa gremo mi malo na dopust, pa če bomo to naredili, se tudi jaz svoji plači odpovem, če se ji boste vi.

Za zaključek pa še vedno gospod Möderndorfer. Jaz razumem njegov strah, da bi na Ljubljanskem gradu z razliko od drugih prestolnic vihrala tudi Slovenska zastava, ker za Ljubljančane je Ljubljana glavno mesto samo takrat, ko v skladu z Zakonom o glavnem mestu kaj od države potrebujejo. Da bi pa v Državnem zboru določali, da pa ima Ljubljana kot glavno mesto tudi kakšno dodatno dolžnost, v skladu s tem zakonom, to pa je za njih nesprejemljivo.

Skratka, dokler bomo takšne razprave imeli v smislu, da se še vedno branijo te kovine, revolucije, pa naj bodo pod rdečo zvezdo ali pa proti kakšnim drugim totalitarnim simbolom, do

takrat bo kakršnakoli razprava o gospodarskih problemih brezzvezna, kajti glave bomo še vedno tiščali v prejšnjem sistemu, medtem ko je normalna pravna in demokratična Evropa s tem že zdavnaj počistila /izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati. Vidim, da je interes. Če želi razpravljati tudi predstavnik predlagatelja predloga zakona, Tomaž Lisec, in predstavnik Vlade, prosim, da se prijavita z dvigom roke. Prosim, za prijavo. Vsak razpravljavec ima na voljo pet minut časa.

Besedo ima gospod Igor Zorčič.
Izvolite.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Podpredsednica, hvala za besedo. Spoštovani kolegice in kolegi!

Po moji oceni je ta predlog zakona nekako deplasiran, ni v kontekstu z dogodki, ki so se dogajali v Sloveniji. Zdaj smo slišali v razpravi, da se himna in zastava in osatani simboli države sprejemajo ob nekih zelo prelomnih zgodovinskih dogodkih. In danes, zadnja leta takšnega dogodka ni v Sloveniji. In eden pomembnih atributov teh simbolov je tudi to, da so trajni, da trajajo, ne pa da se spreminjajo v tako kratkem času, kot je 20, na primer 24, 25 let. Če si predstavljamo eno hipotetično situacijo, naslednji teden se lahko zgodi eden pomemben državni dogodek, obisk nekega predstavnika tuje države, lahko pride do kakšne pomembne zmage naših športnikov in ob igranju slovenske himne bo nekdo vprašal: Ja, od kdaj jo pa imate?" Ja, nazadnje smo jo spreminjali pred enim tednom. Jaz mislim, da tako temu ne smemo streči, da se moramo držati tistega pravila, za ustavo pravijo, da jo moraš spreminjati s tresočo roko, za himno pa pravim, da je sploh ne moreš spreminjati. Mi smo himno sprejeli, pravzaprav so jo tisti, ki so bili takrat v poziciji sprejemanja zakonskih odločitev. In del te himne je tudi ta njena tradicija, ki se mora samo nadaljevati in je ne moremo prekiniti ne danes, ne čez deset let, pač pa mogoče kdaj ob nekem izjemno prelomnem dogodku, ki bo opravičeval to, da spremenimo svoj pogled na celotno državo. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.
Besedo ima gospod Jernej Vrtovec.
Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovani kolegice in kolegi, spoštovana gospa podpredsednica!

Jaz si kot državljan Republike Slovenije želim, da obogatimo našo narodno zavest. Zaradi tega ta predlog sprememb zakona podpiram.

Bi pa ob tem rad izpostavil še našo domovinsko vzgojo, ki se seveda začne tako v šolah kot tudi v sami družini. In v šolah, spoštovani gospe in gospodje, je tega mnogo premalo. Mnogo premalo se učimo oziroma se učijo naši najmlajši slovensko himno, kakšni so slovenski simboli. Tudi premalo se učijo o zgodovini nastanka naše samostojne Slovenije. To po navadi pride v učbenike na koncu šolskega leta in mnogokrat tudi profesorji takrat rečejo, saj smo že na koncu, bomo to bolj površno naredili. To je ključni problem. In če želimo našo domovinsko zavest okrepiti, se strinjam s tistimi, ne bomo je samo z nekim zakonom okrepili, ampak moramo na to gledati celostno. Celostno. Vzgoja in izobraževanje. In imejmo to državo konec koncev tudi mi sami radi. Zaradi tega še enkrat povem, vsi totalitarni režimi, ki se končajo, vsi so isti. In če nek totalitarni simbol žali čustva drugega človeka, kdo sem jaz, da ga bom uporabljal. In če bodisi svastika ali rdeča zvezda žali čustva nekoga drugega, zakaj jih uporabljamo? Zakaj? Zakaj žaliti druge? Zakaj gojiti na ta način tudi nestrpnost do drugih? In iz te razprave je bilo vidno ravno to, kar se odraža v slovenski družbi, konceptualne razlike v dojemanju tega, kar je prav in kar ni prav, kregamo se okoli totalitarizmov, namesto da bi potegnili tu črto, in rekli: "Isti so." In na ta način bomo tudi, če bomo to enkrat dosegli, da bomo vse totalitarne režime obsodili, bomo lažje živeli, lažji bo tudi naš razvoj, naš napredek. Dokler pa tega ne bomo naredili, se bomo v tem parlamentu s to stvarjo vedno ukvarjali in to prenašali tudi na naše najmlajše in potemtakem tudi domovinske zavesti, domoljubja ne bo.

Jaz bom ta zakon podprl zaradi tega, ker ne prinaša nič slabega. Če bi prinašal kaj slabega, ga ne bi podprl. Podprl ga bom torej zaradi tega, ker je to dober predlog h krepitvi domovinske zavesti med Slovenci in konec koncev, če ima državljan, državljanica premalo tega domovinskega čuta, če mu je torej mar za domovino, kako lahko pričakujemo napredno državo, državo razvoja. Najlepša hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.
Besedo ima gospod Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo.

Danes je bila odlična razprava, da se vidi, kdo je kdo v Sloveniji, potem ko padejo maske. Recimo, uporaba neresnic. Prej je bilo s strani enega od vladajoče koalicije rečeno, da je itak Ustavno sodišče že presojalo o Zakonu o grbih in zastavi in da je ugotovilo, da je v celoti skladen z ustavo, da ni nobenega neskladja. Pa sem šel vmes malo v brskalnik, ker po spominu se mi je zdelo, da ni ravno to čisto res. In glej ga, šmenta, odločba UI 320/12, ki jo edino iskalnik najde v zvezi z Zakonom o grbu, himni in zastavi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, se glasi: "Do presoje ni prišlo, kajti zadeva je bila

zavržena, ker predlagatelj ni izkazal pravnega interesa." Konec citata. O tem, ali je kaj skladno z Ustavo ali ne, Ustavno sodišče sploh še presojalo ni. In tisti, ki je trdil, da je nekaj povsem drugega, je debelo zavajal, da ne rečem po domače lagal. Če se seveda uporablja take metode, potem je težko razpravljati. Moram pa reči, da še neskončno bolj pa obžalujem tisto, kar se je danes tukaj dogajalo v zvezi z velikim pisateljem in Slovencem Borisom Pahorjem. Dve poslanki, ne samo ena – bi lahko rekli Ena ni nobena, dvakrat je pa obakrat –, sta si vzeli pravico, da sta se grobo norčevale iz Borisa Pahorja, češ, ni vsak Pahor Pahor in nekaj podobnega, kaj je bilo že prej rečeno. Veste, Boris Pahor je vse svoje življenje posvetil borbi za slovenstvo, pri tem ga ni bilo strah ničesar in temu je posvetil sto let svojega življenja in zato postal državljani Evrope. Kar je izjemno priznanje! In kot takšen, kot velik človek, bo šel v zgodovino. Tisti, ki se pa iz njega norčujete, boste šli v pa v zgodovino kot mali ljudje, nevredni funkcije, ki jo opravljate. In meni je izredno žal, da se kaj takšnega dogaja v slovenskem parlamentu. Pri tem je absurd še toliko večji, pri tistih, ki ste to počeli, se deklarirate za levičarje. Boris Pahor se tudi sam deklarira za levičarja in vedno se je deklariral za levičarja, vendar je človek, ki ve, kaj je domovina, je človek, ki ve, kaj je Slovenija, ki zna ceniti svojo državo. In takrat, ko smo prvič razpravljali o tem zakonu, ki sem ga napisal ne vem že pred tremi leti, je poslal pozdravno pismo. Toliko samo v vednost tistim, ki trdite, da to ni tisto, kar je Boris Pahor želel. On je želel, da se uporablja himna tako, kot je zapisano v ustavi - o tem ni nobenega dvoma in potem ne bi smelo biti tu nobenega dvoma – in da se kot skrajšana oblika uporablja z dodatno kitico, v kateri je posebej poudarjen nacionalni ponos, tisto, kar pogreša v sedanji obliki, zlasti v primerjavi z drugimi. To je njegov predlog, ki ga velja spoštovati, tudi če ga ne sprejmete. Da se pa delate pri tem norca iz človeka, to pa, oprostite, presega vse meje. Konec koncev potem ne čudi, če se tukaj tako spreneveda, kot se je, ko se je trdilo, da je v Ljubljani vse v najlepšem redu. Če smo dobili, in sem prej to pokazal, dopis ljubljanskega župana, še enkrat citiram, "da ne vidi nobenega razloga, da bi na gradu morala ves čas viseti slovenska zastava". Če bi bil on kaj vreden kot župan glavnega mesta, bi to naredil takoj, če mu že prej samemu to ne bi prišlo na misel. Saj lahko visita obe zastavi, recimo, ljubljanska visi na vsaki strani stolpa navzdol, slovenska pa na jamboru vihra v ponos celotni državi Sloveniji, tako kot je to normalno v vseh drugih državah. O tem je vaš minister na moje vprašanje, gospod Karl Erjavec, govoril na zadnji seji Odbora za zunanjo politiko. Me zanima, kako bo komentiral izjave svoje lastne poslanke.

In konec koncev, dovoljena je seveda uporaba tudi tistih simbolov iz zgodovine, na katere je kdo upravičeno ponosen, ko gre za

kulturne, zgodovinske stvari. Ni pa potem več možno, da bi ves državni vrh na državni proslavi brez ene same slovenske zastave rajal v dvorani pod rdečo zastavo in sliko Che Guevare, kajti takšna država je v očeh tujine rdeči eksot. Od take države vsi tuji investitorji, vsi tujci, ki želijo iskati poslovne partnerje, bežijo čim dlje. In zaradi tega, ker s takšnim odnosom do lastne domovine vzpostavljate Slovenijo v očeh tujine kot rdeči eksot, vsi ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ:
Zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je Predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zborna odločali danes, v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 6. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MEDIJIH.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina enaindvajsetih poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

V zvezi s tem predlogom zakona je skupina enaindvajsetih poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja predloga zakona gospodu mag. Marku Pogačniku.

Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):
Spoštovana predsedujoča, hvala za dano besedo. Kolegice in kolegi!

Mediji so eden izmed temeljev vsake demokratične urejene družbe, ki zagotavljajo širjenje informacij, kot enega pomembnih pogojev za njen razvoj. Delovanje medijev zagotavljanje tudi širjenje slovenske besede in pripomore k gojenju domoljubja in pozitivnega odnosa do lastne države in jezika. V primeru odsotnosti domače ustvarjalnosti mediji postanejo promotor tujih kulturnih kontekstov, generator slabitve narodne identitete, samopodobe in končno suverenosti države in naroda. Deleži slovenske glasbe na komercialnih radijskih postajah komaj dosegajo sedanjo zakonsko obvezo, mejo 20 % oddajnega časa, ki so namenjeni slovenski glasbi. V veliki meri gre za zlorabo trenutno uzakonjenih kvot, saj se slovenska glasba v več kot 90 % predvaja v nočnem času. Namesto programske raznolikosti in široke predstavitve vseh glasbenih zvrsti domače glasbe v okviru teh odstotkov poslušamo ponavljanje istih glasbenih uspešnic, namenjenih najširšemu krogu poslušalcev. Po zatrtjevanju Sindikata glasbenikov Slovenije se je

tudi zaradi tega slovenska glasbena ustvarjalnost in diskografija znašla v resni krizi, tako vsebinski kot materialni. Mednarodne primerjave kažejo, da je Slovenija s predpisanimi odstotki v primerjavi z drugimi evropskimi državami relativno slabo poskrbela za lastno glasbeno ustvarjalnost. Nekatere evropske države z najmočnejšimi evropskimi diskografskimi industrijami zakonskih kvot ne potrebujejo, na drugi strani pa tudi nekatere države z večjimi glasbenimi trgi, kot je slovenski, predpisujejo precej večje zakonsko zahtevane minimalne deleže nacionalne glasbe. Predlagane spremembe bi omejile tovrstne zlorabe in omogočile razvoj kakovostne slovenske glasbe različnih zvrsti.

Tudi na področju avdiovizualnih del lahko vidimo, da je zahtevo o evidentiranju in preverjanju izpolnjevanja predpisanih kvot avdiovizualnih del v sedanji zakonski ureditvi v praksi nemogoče izvesti. Zaradi pomanjkanja natančnih podatkov je onemogočen učinkovit nadzor, posledično obstaja nevarnost, da izdajatelj ne spoštuje predpisanih kvot, kar vodi v siromašenje avdiovizualne produkcije. S predlaganimi natančnejšimi opredelitvami želimo omejiti zlorabe tudi na tem področju.

S predlogom sprememb in dopolnitev zakona se bo na posreden način spodbudila ustvarjalnost slovenskih glasbenikov kot tudi avdiovizualnih ustvarjalcev. Zaradi večjega deleža oddajnega časa, ki bo na voljo za glasbo slovenskega izvora, bo dana možnost predstavitve večjemu številu slovenskih glasbenikov in večjemu številu glasbenih zvrsti slovenskega izvora, kar bo posledično pripeljalo do večje raznolikosti tovrstnih programskih vsebin in do večje kvalitete domačih ustvarjalcev ter posledično tudi do novih delovnih mest. Na ta način se bo tudi spodbudilo razvoj slovenske glasbene ustvarjalnosti kot perspektivne gospodarske panoge v Sloveniji, posredno pa tudi v Evropski uniji. S predlogom spremembe zakona se tudi omejuje dosedanja zloraba trenutno uzakonjenih kvot, saj se uzakonja kvota v dveh intervalih namesto dnevna. Takšna kvalitetna in časovna primerna kvota je tudi ena izmed ključnih varovalk za nemoteno glasbeno ustvarjanje v Republiki Sloveniji.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade gospe mag. Julijani Bizjak Mlakar, ministrici za kulturo.

Izvolite.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala lepa, gospa podpredsednica. Spoštovani poslanke in poslanci!

Vlada Republike Slovenije je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih obravnavala na seji 22. januarja letos. Odločila se je, da poda odklonilno mnenje do tega predloga.

Poglejmo si pomembnejše razloge odklonilnega mnenja. Predlog novele zakona ni v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017, ki jo je sprejel Državni zbor Republike Slovenije dne 27. 11. 2013 in predvideva celovito prenovu medijske zakonodaje na osnovi predhodno pripravljene strategije na področju medijev. Predlog novele zakona je pripravljen brez predhodnih analiz in brez celovitega reševanja problemov, kar je med drugim namen strategije. Predlaga le posamezne parcialne spremembe obstoječega zakona, posledice teh pa niso proučene. Prinaša novo sporno definicijo avdiovizualnih del. Spreminjajo se določbe o predpisanem deležu slovenske glasbe in slovenskih avdiovizualnih del, posledice tega predloga pa niso preučene. V temu delu se bistvena sprememba nanaša zlasti na RTV Slovenijo. Uvaja se register neodvisnih producentov, vendar so določbe o ureditvi tega področja zelo pomanjkljive. Zakon ima še številne druge pomanjkljivosti. Dodatna težava je, da v obravnavo predloga novele zakona ni bila vključena strokovna in druga zainteresirana javnost, predvsem pa je predlog brez analiz posledic predlogov, na katere opozarja strokovna javnost, ki jih zaradi pomanjkanja analiz ta trenutek ni možno niti ovreči niti jim pritrditi.

Prenova medijske zakonodaje zahteva pripravo in sprejem nacionalnega strateškega dokumenta, ki bo na podlagi analize obstoječega stanja podal smernice za razvoj medijske krajine v Republiki Sloveniji. Potrebo po strateškem dokumentu potrjuje tudi dejstvo, da so bili vsi dosedanja poskusi sprejemanja nove medijske zakonodaje neuspešni. Potrebna je nacionalna strategija na tem področju, ki bi jasno definirala javni interes na področju medijev. V primeru delnih zakonskih predlogov, kot je ta, ki ga obravnavamo, pa morajo biti posledice predlogov proučene.

Področje zagotavljanja predpisanih deležev slovenske glasbe v radijskih in televizijskih programih oziroma slovenskih avdiovizualnih del televizijskih programih je vsekakor potrebno prenoviti in v temu delu se s prizadevanji predlagateljev predloga novele zakona strinjamo. Javni interes, ki mu sledita Vlada in Ministrstvo za kulturo, je, čim več čim bolj kakovostne slovenske glasbe v času čim večje poslušnosti in čim več kakovostnih slovenskih avdiovizualnih del v času čim večje gledanosti. Vendar pa na vprašanje, ali je teh del dovolj, predlagatelj zakona nima analiz, podatkov in tudi ne zadovoljivih dogovorov. Določeni podatki in opozorila pa kažejo, da bi pri zagotavljanju zadostnih količin kakovostnih vsebin utegnile nastati hude težave. Tudi na ministrstvu nismo zadovoljni s tem, da nekatere radijske hiše uporabljajo sedanji zakon na način, da predvajajo predpisane dele slovenske glasbe le ponoči in da se v iskanju poslušalcev oziroma gledalcev slabša kakovost vsebin. Vendar pa predlagana novela navedenega v celoti ne

rešuje in bi povzročila številne druge težave. S premalo proučenim zakonom bi lahko povzročili škodo prav tistim, ki si doslej največ prizadevajo za nacionalni interes. Na številna vprašanja predlagatelj nima zadovoljivih odgovorov in dokazil.

Predlog novele zakona, ki je izjemno kratek, saj vsebuje le šest členov, področij, ki jih obravnava, ne ureja celovito, saj za ključne probleme ne ponuja nobenih rešitev, na področjih, kjer predlaga spremembe, pa so te neproučene in takšne, da bi se utegnile sedanje ne preveč dobro stanje še poslabšati. Predlog novele zakona ima torej številne pomanjkljivosti, o katerih bomo danes še podrobneje slišali in ki so razlog odklonilnega stališča Vlade Republike Slovenije in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Ne glede na navedeno se predlagateljem predloga novele zakona zahvaljujemo za dobro namero in konstruktivne predloge v smislu usmeritve v povečanje predpisanih deležev slovenske produkcije, ki jih bomo ... / znak za konec razprave/ ... sprememb. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine Stranke Mira Cerarja bo predstavil dr. Dragan Matić.

Izvolite.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Spoštovana gospa predsedujoča, spoštovana gospa ministrica, spoštovani poslanke in poslanci!

Naj takoj na začetku povem, da v poslanski skupini Stranke Mira Cerarja novele Zakona o medijih, ki jo predlaga SDS, ne bomo podprli.

Ugotavljamo pa, da je SDS postala samokritična, ker je očitno mnenja, da del Zakona o medijih, ki ga je sprejela Vlada Janeza Janše v letu 2006, ne prinaša zadovoljivih rezultatov. Ob tem pa je treba opozoriti, da je zakon tudi na drugih področjih problematičen in si zasluži celovite preнове, torej ne le v štirih členih, ki bi jih zdaj v SDS radi spremenili in se nanašajo na definicijo in predvajanje avdiovizualnih del ter obvezne kvote predvajanja glasbene produkcije slovenske glasbe oziroma produkcije slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev. Menimo, da je že skrajni čas, da se v skladu z Nacionalnim programom za kulturo dokonča analizo medijske krajine, ki je v precejšnjem obsegu že narejena, in na njeni podlagi sprejme Strategijo Republike Slovenije na področju medijev. Sprejemanje parcialnih sprememb v sistemski zakonodaji, ki merijo le na zviševanje kvot obveznega predvajanja produkcije in ki sistemsko ne pokrijejo tako problematike spodbujanja ustvarjanja kvalitetnih del kot predvajanja avdiovizualnih del, se nam zdi neprimerno, zlasti ker se glede na vloženo spremno gradivo zdi, da predlagane zakonske spremembe ne samo, da nimajo temelja v

analizah področja, ki naj bi ga izboljšale, temveč so napisane brez osnovnega poznavanja dejanskega stanja, kar bom podrobneje razložil v nadaljevanju.

V Poslanski skupini SMC se nam zdi predlagana novela problematična iz naslednjih razlogov. Predlog spremembe v 1. členu novele obstoječega 68. člena ni ustrezen, saj opredeljuje avdiovizualna dela kot dela, ki so na kakršenkoli način izražena kot individualne stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti in je bil za njih napisan sinopsis oziroma scenarij, kar pomeni, da druge avdiovizualne stvaritve, ki niso s področja književnosti, znanosti ali umetnosti, niso avdiovizualna dela. Kaj je, na primer, dokumentarni film o določeni socialni temi? Animirani film je drugi primer, ki ga definicija pojma ne zajema v zadostni meri. Zanj ne obstaja scenarij, pač pa storyboard. Podobno ostajajo zunaj definicije tudi videospoti, pogovorne oddaje, televizijske priredbe proslav in tako dalje. Predlog novele na ta način povsem ignorira oziroma povozi dva zakona, ki definirata avdiovizualno delo, Zakon o slovenskem filmskem centru in Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah. Posledično bi torej z zakonsko neuskkljenimi definicijami, kaj je avdiovizualno delo, ustvarili kaos pri izvajanju pridobivanja pravic na javnih razpisih za avdiovizualna dela.

2. člen sicer ima delno upravičeno osnovo v smislu, da se naj slovenska glasba predvaja tudi v dnevnem času in ne le večinoma v nočnem, kar se, žal, zdaj dogaja. Strinjamo se, da je to ob naslednjem noveliranju Zakona o medijih treba dopolniti oziroma popraviti, da se prepreči izigravanje namena zakona. Je pa problematična določba v tretjem odstavku, in sicer zahteva po deležu produkcij slovenskih ustvarjalcev, ki je mlajša od 5 let, saj ni jasno, ali obstaja dovolj kvalitetnih del, ki so mlajša od 5 let, in bi to zahtevo zapolnila. Po drugi strani, kot že rečeno, ni nobene določbe v smislu ciljnega spodbujanja predvajanja kvalitetnih del novih mladih ustvarjalcev.

Glede določbe, ki se nanaša na kvote obveznega predvajanja, pa Javni zavod RTV Slovenija ugotavlja, citiram: "Uresničitev predlaganih sprememb bi v medijski krajini povzročila pravo opustošenje ter popolnoma ohromila delo medijskih ustvarjalcev." In še: "Nemogoče je pritrditi predlagatelju, da bo slovenska glasba, še posebej tista, ustvarjena v zadnjih 5 letih, tisto merilo, ki naj bi negovalo in ohranjalo visoko raven slovenskega jezika."

Če gremo naprej, k 3. členu novele, vidimo, da SDS predlaga povečanje kvote slovenskih avdiovizualnih del vsakega TV programa. To se pa zdi vprašljivo, namreč, kako se bo nadziralo tako štetje deležev, ko se postavlja merilo, da naj bi štelu premierno predvajanje in prva ponovitve za oddaje, starejše od 5 let, pa eno predvajanje v okviru 5 let. Zdi se, da bi zlorabe bile še pogostejše, če bi

se kriterij primernosti predvajanih del zaostрил na tovrstno predlagan dokaj zapleten način.

4. člen predlagane novele je najbolj vprašljiv od vseh, saj je realizacija zakonske zahteve po spodnjem pragu 600 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del na RTV Slovenija in najmanj 150 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov nemogoča. Je namreč v popolnem neskladju s proračunskimi zmoglostmi in realnimi finančnimi okviri, v katerih se odvija slovenska filmska oziroma avdiovizualna produkcija. Za realizacijo filmskih in avdiovizualnih del Ministrstvo za kulturo že nekaj let zaporedoma zagotavlja okoli 3 milijone evrov letno, kar je dovolj za produkcijo največ 5 filmov in največ 15 avdiovizualnih del. Če ob temu prištejemo še 1,7 milijona evrov, ki jih mora RTV Slovenija po določilu obveznosti Zakona o Slovenskem filmskem centru namenjati za kinematografske filme, lahko dodamo vsako leto še največ 2 celovečerna filma in nekaj kratkih dokumentarcev, torej še kakšnih 5 ur premiernega programa. Tako je jasno, da je v Sloveniji javnega denarja dovolj za nekaj več kot 24 ur programa neodvisnih producentov. Od kje dobiti dodaten denar, ni povsem jasno. Predlagatelj pravi, da novela naj ne bi imela finančnih učinkov za proračun, kar je seveda daleč od resnice. RTV Slovenija v svojem odzivu na predlagano novelo poudarja, da bi za doseganje kvot, kot so predvidene v noveli, potrebovala dodatnih 20 milijonov evrov. Gre za vsoto, ki je enaka celoletnemu, celoletnemu letnemu programskemu strošku RTV Slovenija. To pa za nacionalno televizijo, Radiotelevizijo, pomeni nemogočo dilemo med krčenjem sredstev za plače, beri odpuščanjem uslužbencev ali zvišanje RTV prispevka. Jasno je, da je v trenutni gospodarski situaciji višanje RTV prispevka v ta namen nemogoče. Prav tako na kratek rok ni moč pričakovati višanja prihodkov RTV Slovenija od prodaje oglasnega prostora. Gre torej za brezizhoden položaj.

Ključna ugotovitev Poslanske skupine SMC je, da je interes slovenskih ustvarjalcev in izvajalcev, na primer glasbenikov, filmskih umetnikov in tako dalje, sicer pomemben, prav tako pa je enako pomemben tudi interes zagotoviti realne možnosti izvajanja zakonskih določil, ki se nanašajo na distributerje oziroma medije, v primeru glasbenikov oziroma filmarjev, zlasti radijskih ali TV programov. Po našem prepričanju so pomembni tako ustvarjalci kot producenti kot tudi kakovostna medijska krajina, da o uredniški svobodi in avtonomiji niti ne govorimo. Mnenja smo, da, če država gospodarstvu uvede omejevalni ukrep in poveča kvote obveznega deleža slovenske produkcije, potem se mora ponuditi tudi kakšen spodbujevalni ukrep. Vlada je namreč obljubila, da dodatnih obremenitev gospodarstva ne bo. Tako bi ob omejevalnih ukrepih bilo nujno razmišljati tudi o tem, da bi na primer zakonsko spremenili financiranje medijev na tak način, da se podprejo tiste medijske vsebine, ki razvojno

dobro podpirajo slovensko glasbo in avdiovizualno produkcijo. Tega pa sedanji zakon, ki temelji na politično uravnoteženemu financiranju medijev, ne omogoča. Omogoča pa, da na primer določen medij, katerega večinska lastnica je ena od parlamentarnih strank, dobiva denar iz medijskega razpisa.

Po mnenju Poslanske skupine SMC bi bilo treba nagrajevati oziroma finančno stimulirati tako kvalitetno slovensko produkcijo kot uredniško politiko, ki tovrstno produkcijo upošteva in uvršča na sporede. Zgolj določitev kvot brez spodbud je nedvomno premalo domišljen ukrep z nepredvidljivimi posledicami, predstavlja pa tudi prevelik poseg v svobodo strokovne presoje vsakega urednika. Če potegnemo črto, lahko rečemo, da bi predlagana novela prinesla spremembe le na enem področju Zakona o medijih, vendar ne sistemsko, brez pravega oziroma celovitega vpogleda v dejansko stanje. Njeno sprejetje bi prineslo mnoge škodljive finančno in pravno nevzdržne posledice. Zato novele Zakona o medijih ne bomo podprli. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavila gospa Nada Brinovšek.

Izvolite.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Predsedujoča, hvala za besedo. Lep pozdrav vsem skupaj!

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 in že vse resolucije prej med cilji in ukrepi navajajo, da je v javnem interesu, da slovensko glasbeno umetnost širimo v evropski prostor. Če želimo to doseči, moramo slovensko glasbeno umetnost najprej nesramežljivo širiti v slovenskem prostoru. Zato je treba uresničiti ukrep, večja dostopnost in prepoznavnost kakovostne slovenske glasbe v naši domovini. Ob tem se moramo zavedati svojih korenin in zavedati se pomena ohranjanja identitete naroda. Zaradi močnega vpliva sodobne globalne kulture je slednje zavedanje še posebej pomembno za obstoj majhnih narodov. Glasba je temeljnega pomena za slovensko kulturo in slovenska kultura je eden temeljev slovenskega narodnega in državnega obstoja, identitete in prihodnosti, saj se je slovenski narod oblikoval tudi s pomočjo glasbene ustvarjalnosti. Za slovenski prostor so kakovostni mediji eden izmed temeljnih nosilcev kulturnih vsebin, ne le da so nosilci kulturnih vsebin, so tudi soustvarjalci. Tako so mediji najmočnejši dejavnik, s katerim lahko država uveljavlja javni interes. Ob skrbi za kulturo morajo mediji razvijati narodnostno zavest, kulturno identiteto, skrbeti za razvoj slovenske kulture in jezika. V primeru odsotnosti domače ustvarjalnosti mediji postanejo promotor tujih kulturnih identitet in omogočajo slabitev slovenske narodne identitete.

Spoštovani! Sedanja veljavna zakonodaja opredeljuje dele slovenske glasbe v radijskih in televizijskih programih v 20 % vse dnevno predvajanje glasbe vsakega radijskega in televizijskega programa. Raziskave in različni strokovni komentarji pa kažejo, da se tako imenovane uzakonjene glasbene kvote predvajajo 90 % v nočnem programu. Pred vami je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, ki s spremembo 86. člena omogoča večji delež oddajanja časa, ki bo na voljo za glasbo slovenskega izvora. S tem se bo omogočila večja predstavnost slovenskih glasbenih ustvarjalcev. S spremembo bi dvignili delež slovenske glasbe na 40 %. Sprememba tudi onemogoča zlorabe predvidenih kvot, saj uvaja kvoto v dveh intervalih namesto dnevne. Za kulturni razvoj ali če želite kulturno blagostanje je pomembno, da živimo in vzgajamo v kulturnem okolju, ki daje občutek narodne zavesti, zato je pomembno, kako spodbujamo in spoštujemo slovensko glasbo in s tem glasbene ustvarjalce. Jasno je, da tuja glasba in glasbeni ustvarjalci zasedajo večino prostorov v radijskih in televizijskih medijih. Nič bolje ni na področju komercialnih glasbenih odrov. Lahko rečemo, da v lastni državi ponižujemo svojo kulturo, slovensko glasbo. Kot primer, v Avstriji zakonodaja ne določa deleža domače glasbe in produkcije v radijskih in televizijskih programih v državni ali zasebni lasti, pa vendar se iz njihovih radijskih postaj slišijo avstrijski glasbeni ustvarjalci. Na njihovih, recimo, ker smo ravno v zimskem času, na njihovih smučiščih ni radijskih postaj, ki bi predvajale tujo glasbo, ampak je slišati le avstrijsko glasbo. Povsem drugače je na slovenskem smučišču, na primer Kranjski Gori, kjer se v veliki večini predvaja glasba tujih folk ali pop izvajalcev iz srbohrvaškega in anglosaškega jezikovnega področja.

Kako bomo širili slovensko kulturo in slovensko glasbo v evropski prostor, če ne zmoremo brez zakonske osnove predvajati slovenske glasbe na radijskih in televizijskih programih? Kako bomo ohranili slovensko identiteto, kulturo naroda, če bomo dovolili, da tuja glasbena scena preplavlja slovenski kulturni prostor? Zato moramo ceniti in razvijati svojo glasbeno umetnost in podpreti slovenske glasbene ustvarjalce.

Eden izmed korakov je tudi sprejetje Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, zato ga bomo v Slovenski demokratski stranki tudi podprli. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojujencev Slovenije bo predstavila gospa Marija Antonija Kovačič.

Izvolite.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Spoštovana podpredsednica, spoštovana

ministrica s sodelavci, spoštovani poslanci in poslanke prav lep pozdrav vsem!

Dovolite, da vam predstavim stališče Poslanske skupine Desus do Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih. Bistvo predlagane novele Zakona o medijih je sprememba veljavnega 86. člena, s katero se bistveno povečuje delež oddajnega časa, ki bo na voljo za glasbo slovenskega izvora. Sedaj veljavni zakon namreč določa, da mora biti najmanj 20 % vse dnevno predvajane glasbe vsakega radijskega in televizijskega programa slovenska glasba oziroma glasbena produkcija slovenskih ustvarjalcev. Po mnenju predlagateljev bi moral biti ta odstotek še enkrat tolikšen, prav tako predlagajo povišanje sedaj veljavnih deležev, ko gre za vsak posamezni program Radiotelevizije Slovenije ter deleža vse predvajane glasbe radijskih in televizijskih programov posebnega pomena. Predlagane spremembe naj bi prispevale k varstvu slovenskega jezika in slovenske glasbene avdiovizualne ustvarjalnosti ter h krepitvi narodne identitete.

V Poslanski skupini Desus se strinjamo s predlagatelji, da so mediji pomembni za razvoj družbe in da se s pomočjo njih zagotavlja tudi širjenje slovenske besede in pripomore h gojenju domoljuba ter pozitivnega odnosa do lastne države in jezika. Prav tako pritrjujemo predlagateljem, da je treba spodbujati slovensko glasbeno ustvarjalnost. Zato se strinjamo, da bi bilo treba razmisliti tudi o prenovi področja zagotavljanja predpisanih deležev slovenske glasbe v radijskih in televizijskih programih. Vendar pa opozarjamo, da je področje medijev zelo kompleksno in ravno zato je treba k pripravi sprememb na temu področju pristopiti celovito. Ravno zato se v Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo, ki je bila sprejeta v novembru 2013 in je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, predvideva celovita prenova medijske zakonodaje na osnovi predhodno pripravljene strategije na področju medijev, k čemur smo se zavezali v koalicijski pogodbi. Predlagana novela se ureditve tega področja loteva nesistematično in odpira vrsto vprašanj, kot je na primer vprašanje ureditve učinkovitega nadzora ter odločitve ustreznih sankcij za kršitelje. Prav tako bi bilo treba predvideti izjeme od doseganja predpisanih kvot.

V Poslanski skupini Desus se zavzemamo za to, da se k spremembi Zakona o medijih pristopi sistematično, na podlagi predhodno pripravljenih analiz stanja in da se predhodno proučijo tudi učinki uvedbe višjih deležev. Ker menimo, da predlagani zakon teh kriterijev ne izpolnjuje, bomo glasovali proti sklepu, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hkrati pa pričakujemo, da bo Vlada v kar najkrajšem možnem času pripravila celovito spremembo medijske zakonodaje, ki bo pripravljena na podlagi analiz stanja slovenske glasbe in avdiovizualne produkcije. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil gospod Matjaž Han. Izvolite.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa, spoštovana podpredsednica, ministrica, kolegice in kolegi!

Skrb za zagotavljanje pogojev ustvarjalnosti na glasbenem in avdiovizualnem področju v Republiki Sloveniji je del strateških usmeritev te države. Med drugim je kot cilj navedena tudi v Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2004–2017. Pa vendar v zadnjih nekaj let konkretnih zakonodajnih predlogov na tem področju, žal, Državni zbor ni obravnaval. Priča smo bili le nekaterim poskusom parcialnih posegov, katerih namen je bil edini in zlasti obračunati z eno kolektivno organizacijo. Nenavadno, če vemo, da je edina, ki uživa podporo med nosilnimi stebri glasbenega repertoarja pri nas.

Za Socialne demokrate so slovenska glasbena in avdiovizualna dela vrednote, do katerih imamo spoštljiv odnos. Predvajanost slovenskih glasbenih in avdiovizualnih del v medijih, po našem prepričanju, ni mogoče zamejiti s klasičnimi tržnimi zakonitostmi ponudbe in povpraševanja. Imajo namreč pomembno kulturno vlogo ne zaradi jezika, pač pa tudi zaradi vpliva na oblikovanje oziroma krepitev narodne zavesti. V obdobju jezikovnega in splošnega kulturnega vdora angloameriške produkcije bi morali na vprašanje o posledicah le-tega pokazati z bistveno večjo mero občutljivosti. Z našo nezainteresiranost, če želite, tako ne preprečujemo le ustvarjalnega razvoja slovenske produkcije, ampak krčimo možnosti za uveljavitev slovenskega jezika in slovenske kulture nasploh.

Zagovorniki svobode izbire v podobni lastnikov radijskih in televizijskih postaj v svojo obrambo povedo, da predvajajo pač tisto, kar ljudje radi poslušamo oziroma gledamo. Ob tem seveda zamolčijo, ti isti lastniki, da so oni tisti, ki izbirajo namesto nas. Kako si sicer razlagati podatke, da so nastopi slovenskih glasbenikov praviloma dobro obiskani, da so slovenski filmi v kinematografih dobro gledani, da so plošče domačih izvajalcev bolj prodajane od tujih. Če se nekaj vrti le še ob najbolj nemogočih urah dneva, nacionalni medij pa je iz tega izvzet in zato zajema le peščico ljudi, ne moremo reči, da tega nihče ne gleda oziroma da tega nihče ne posluša.

Razprava o kvotah slovenske produkcije v slovenskih medijih ni nova, spoštovani. Država namreč prepozna pomen domačega ustvarjanja, zato je v Zakonu o medijih že v času prvega sprejema, leta 2001, radijskim in televizijskim postajam naložila zahtevo določenega obsega predvajanja slovenskih del. Kvota se je nato sicer še nekoliko dvignila, a pričakovano pozitivnih učinkov ni izpolnila. Radijske postaje so

izkoristile luknjičarsko ureditev in zahtevani obseg danes zapolnjujejo v delu dneva, ko radiju prisluhnejo le še naključni nočni zabavljači ali pa redki budni, ki si z vrtenjem gumba krajšajo nočni dolgčas.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov zato menimo, da bi bilo del anomalij mogoče odpraviti z jasno opredelitvijo časovnih intervalov, v katerih se mora zahtevani obseg predvajati. V naši stranki, v Poslanski skupini Socialnih demokratov pričakujemo, da bo Vlada prisluhnila problematiki ustvarjalcev glasbenih in avdiovizualnih del ter dodala svoj prispevek k ustvarjanju ustreznih pogojev za razvoj slovenske produkcije. Nenazadnje jo k temu zavezujejo tudi številne peticije, ki so jih oblikovali zlasti glasbeniki in v katerih dovolj jasno nakazujejo ne le probleme, ampak tudi nakazujejo rešitve. Od Vlade pričakujemo, da bo v nadaljnjih korakih zaobšla zglede minulih neproduktivnih poskusov obračunavanj z eno od kolektivnih organizacij. Kot izhodišče naj zavzame ambicijo zagotoviti pogoje za razvoj ustvarjalne potence tega naroda, ki bo v korist nas vseh, avtorjem pa omogoči, da bodo od svojega dela normalno živeli. To si glede na obseg, kakovost in raznolikost tudi zaslužijo.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov podpiramo vsako dobronamerno razpravo o položaju slovenskih glasbenikov in ustvarjalcev avdiovizualnih del. Dejstvo pa je, da so se v zadnjih 20 letih nakopičile težave, na katere pravih odgovorov ne Vlada in ne Državni zbor nimata in jih tudi ne podata. Zavedamo se, da predlog Slovenske demokratske stranke ne zajema širše problematike, in je v tem smislu pomanjkljiv, a vendar spoštovani, rešitve je treba iskati. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Združena levica bo predstavila gospa Violeta Tomoč. Izvolite.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

Kompleksno vprašanje kvalitete vsebin in spodbujanja avdiovizualne ustvarjalnosti skuša Predlog sprememb zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih reševati s povečanjem kvot za slovenska avdiovizualna dela. Večje kvote naj bi pomenile večjo kakovost in žanrsko raznovrstnost. A najverjetnejši učinek teh sprememb, ki so stresene iz rokava in strokovno neutemeljene pa bi močno vplivale na spreminjanje programskih shem, bo še več ponavljanja istih glasbenih uspešnic namenjenemu najširšemu krogu poslušalcev, kot piše v utemeljitvi zakonodajnih sprememb. Predvsem pa si bodo še večji del pogače odrezali vrhovi glasbenih elit v SAZAS.

Prvo vprašanje, ki si ga moramo postaviti je, kaj sploh je Slovenska glasba. Koliko sorodstvenih kolen navzdol in koliko kilometrov čez mejo še smemo iti, da dobimo žig slovenska glasba? Zato moramo namesto tega

govoriti o kakovostni glasbi, ki sproža kulturno kreativnost, se dotakne človeških občutij in jo ljudje vzamejo za svojo. Nato pa se moramo vprašati, kako v Sloveniji spodbujati nastajanje takšne avtorske glasbe. Vsak glasbenik je najprej poslušalec, šele nato ustvarjalec. Glasba tako postaja slovenska skozi proces obdelave, potrošnje in reprodukcije. Izvajalec ima lahko spričevalo iz slovenskosti, pa je njegova glasba lahko povsem prazna in je v najboljšem primeru zvočna kulisa, v najslabšem primeru pa zvočna motnja. Razvoja kakovostne slovenske glasbe različnih zvrsti ni mogoče uzakoniti s kvotnim sistemom, čeprav so lahko kvote mehanizem, ki k temu pripomore. Upoštevati je treba načelo, da je probleme treba reševati na ravni produkcije. Veljalo bi razmisliti o javno financirani infrastrukturi, ki bi bila na voljo manj komercialnim zvrstem, prostorom in opremi za vaje, snemanje in koncerte. Da se predavatelji predstavljajo kot borci za ohranitev nacionalne identitete, dobrobiti slovenskih avtorjev, kvalitete programskih vsebin in ustvarjalci novih delovnih mest, je ceneno natolcevanje. Še posebej, če pomislimo na stanje kulture in javne radiotelevizije v času obeh Janševih vlad. Treba je jasno povedati, da gre za predvajanja in gre za tantieme. Gre za denar, ki se izteka v žepe ozkega kroga ljudi v vrhu SAZAS. Ne gre za glasbo, ampak za zvok žvenketanja cekinov. Za kvotami se skriva interes ozke elite, ki črpa visoke avtorske rente, hkrati pa zavira razvoj raznolikih manjših izvajalcev ali glasbenih organizatorjev.

In kaj je tisto, kar bi morali hkrati spodbuditi? Ker vidimo, da je mogoče dobre namene tudi izigrati, bi bilo ob predlogu še bolj pomembno pomisliti, kaj vse so lahko posledice. Brez spodbud za mlajše ustvarjalce bomo samo z dvigom kvot predvajanja slovenske glasbe dosegli cilj samo delno. Ker ne bo dovolj glasbe mlajše generacije, bodo radijske postaje vrtele pač kar imajo, glasbo starejših generacij, torej generacije ustvarjalcev stare med 40 in 50 let, ki danes sicer ne ustvarja več v takem obsegu, je pa ustvarjala v časih, ki so bili ustvarjanju bolj naklonjeni. S tem bi se ustvaril napačen vtis, da mlajša generacija ni ustvarjalna, kar pa zagotovo ni res. Potrebujemo torej ukrepe, ki bodo hkrati spodbujali k ustvarjalnosti mlajšo generacijo. Odgovor so posebni skladi kolektivnih organizacij za spodbujanje ustvarjalnosti. V tak poseben sklad kolektivne organizacije, ki zbirajo in dajejo nadomestila, ki jih zberejo od uporabnikov, namensko namenijo del svojih prihodkov za spodbujanje narodne ustvarjalnosti in lokalne kulture. Tovrstni skladi v tujini niso izjema, ampak pravilo. Vanje se steka med 5 in 15 % prihodka kolektivne organizacije. Treba je skratka ustvariti okolje, ki bo omogočalo kakovost in spodbujalo kreativnost glasbenih ustvarjalcev. Dva ključna vidika sta ureditev prekernosti na področju kulture in reforma avtorskega dela. Da pa bi te vsebine našle pot v medije, je treba zagotoviti demokratizacijo le-teh,

instant glasba, ki prevladuje na radijskih postajah, je posledica tržnega delovanja teh medijev, ki svoje vsebine banalizirajo z namenom pridobivanja čim večjega deleža tržnega kolača. V tekmo z njimi pa so na žalost prisiljeni tudi javno financirani mediji. Poleg tega pa bi tudi težko zagotovili kader, ki bi evidentiral dela mlajša od petih let, predvsem manjše privatne radijske in televizijske postaje bi imele kar precejšnje težave s tem. Novejše domače glasbe je premalo, število novih skladb domačih ustvarjalcev in številu domačih ustvarjalcev ne raste, ampak pada. V današnjem položaju pa bi predlagane kvote in prednostno predvajanje glasbe, nastale v zadnjih petih letih, ustvarilo pogoje za širjenje domačijske zatočnosti ter instant glasbe, ki nastaja v studiih medijskih magnatov, in še več pretakanja denarja v žepe lovcev cekinov. Bilo pa bi koristno, da bi se iz teh fondov ustvaril sklad za novo mlado in neodvisno produkcijo avdiovizualnih del. Namesto tega bi mogoče že zadostovalo, da se glasbo domače produkcije v že obstoječih kvotah vrta v dnevnem času in ne samo ponoči. Te kvote bi lahko postopoma, po potrebi in v sorazmerju s kvaliteto tudi višali.

V Združeni levici se zavedamo, da trenutna zakonodaja nezadostno ureja področje medijev. Spremembe medijske zakonodaje so nujne, a kljub temu predlagane spremembe ne bomo podprli, saj je slabo pripravljena in nezadostno rešuje razmerje predvajanja domače in tuje glasbe. V Združeni levici se zavzemamo za sistemsko ureditev medijske krajine in preureditev Zakona o medijih. Predvsem pa menimo, da potrebujemo ukrepe, ki bodo hkrati s spremembo medijske zakonodaje in ureditve avtorskih pravic spodbudile slovensko ustvarjalnost in produkcijo, ki jo nujno potrebujemo za to, da bodo radijske postaje predvajale več domače glasbe. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov bo predstavila gospa Ljudmila Novak.

Izvolite.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovana gospa ministrica, gospa podpredsednica, kolegice in kolegi!

Predlagatelj novele Zakona o medijih, kot temeljni cilj te spremembe navajajo varovanje slovenskega jezika, slovenske glasbene in avdiovizualne ustvarjalnosti ter krepitev narodne identitete. V strani Nova Slovenija – krščanski demokrati se zavedamo pomena načrtno vzgoje za krepitev domoljubja in ohranjanja slovenskega jezika in kulture. V naš program smo zapisali, da morajo javna radio in televizija ter tudi komercialne postaje, ki imajo koncesijo za oddajanje programov na območju Slovenije, izpolnjevati predpisana določila glede obsega predvajanja izvirnega slovenskega

programa. Želimo, da bi bil tudi slovenski film zapis narodovega življenja nekega časa, predvsem pa da bi bil kakovosten nosilec pozitivnih in verodostojnih dokumentarnih ali umetniških sporočil. Prav tako podpiramo predvajanje kakovostnih tujih oddaj in tistih filmov, ki bodo ljudi bogatili, jih spodbujali k človečnosti in plemenitosti in jim ne bodo vsiljevali nasilja, sovraštva in promiskuitete, kot rednega načina življenja in urejanja medčloveških razmerij. Oddaje o slovenski zgodovini, umetnostni zgodovini, etnologiji, muzikologiji in kulturni dediščini pripomorejo k večji narodni samozavesti, zavedanju narodnih korenin ter spodbujajo domoljubje.

Rešitve v predlagani noveli gredo v pravo smer, najprej se viša zahtevani delež predvajanja slovenske glasbe na slovenski radijskih postajah, in sicer na 40 %, za programe javne radiotelevizije pa še več. S to rešitvijo bodo imeli več priložnosti za predstavitev slovenski glasbeniki ter drugi ustvarjalci, posledično pa bo poleg vseh drugih pozitivnih vplivov na voljo tudi več delovnih mest v glasbeni in filmski industriji. Dobra je tudi rešitev, da zakon z razdelitvijo v dva opazovana intervala, in sicer od 6. do 22. ure ter od 22. do 6. ure zjutraj, preprečuje možnosti zlorab, ki se pojavljajo, ker nekatere radijske postaje skoraj vso zahtevano kvoto slovenske glasbe predvajajo ponoči oziroma v najmanj poslušanih radijskih terminih. Prav tako se strinjamo s predlagano rešitvijo, da se avdiovizualnim vsebinam slovenskih neodvisnih producentov omogoči zadostni delež predvajanja na prvem in drugem programu RTV Slovenija. Ker gre pri povišanju zahtevane kvote za dokaj veliko spremembo, je primerna rešitev, da zakon omogoča dvoletno prehodno obdobje, v katerem se bodo lahko vse radijske postaje ustrezno prilagodile novim standardom.

Krščanski demokrati bomo predlagano novelo podprli. Verjamemo, da je to dobro za ohranitev in razvoj kakovostnih slovenskih programov in vsebin ter v podporo slovenskim ustvarjalcem. Slovenci potrebujemo več samozavesti in zaupanja v domače znanje in talente ter več zdravega ponosa na domovino in tudi na domačo kulturo.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Zavezništvo Alenke Bratušek bo predstavil gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS ZaAB): Spoštovana podpredsednica, ministrica, kolegice in kolegi!

Najprej naj povem, in na to v naši poslanski skupini tudi opozarjamo, da elektronski mediji v veliki meri oblikujejo življenjske vzorce, vrednote, način razmišljanja in vedenja vseh nas. Zato je po našem mnenju prav, da imamo medijsko regulativo, ki predpisuje oziroma bi morala predpisati razumen način določanja kvot evropske, domače in

neodvisne avdiovizualne produkcije v boju zoper globalni trend angloameriške, špansko govoreče in ostalih produkcij, ki agresivno ohranjajo in zavzemajo televizijsko tržišče. Tako majhen kulturni trg namreč lahko brani tako evropsko kot domačo ustvarjalnost samo s kvotami. S predlagatelji se strinjamo, da kvote avdiovizualnih vsebin, ki so trenutno opredeljene v veljavnem zakonu, dejansko niso nikoli dosegle tistih predpisanih zgornjih limitov. Trend v zadnjih letih je tak, da jih je manj. To velja tako za nacionalno televizijsko hišo kot tudi za vse ostale komercialne hiše. Eden od razlogov je po našem mnenju predvsem v nadzoru nad doseganjem kvot, ki je pomanjkljiv. Nadzor bi bilo torej treba urediti pregledno in čim bolj enostavno. Naslednji razlog je v kaznovalni politiki na tem področju. Bistveni razlog pa je v tem, da obstoječi zakon nejasno definira, kaj je avdiovizualno delo, kar sproža številne probleme pri merjenju doseganja kvot. Enako velja tudi za kvote za slovensko glasbeno produkcijo. Namen glasbenih kvot je primarna zaščita in promocija slovenske kulturne identitete in jezika, za katero so obvezane tako komercialne radijske in televizijske postaje kot tudi RTV Slovenija. Slovenska glasba oziroma glasbena produkcija je pomembna za ohranjanje kulturne in jezikovne identitete. S tega vidika je po našem mnenju kvota nedvomno upravičena in ne pomeni prevelikega oziroma nesorazmernega posega v pravico do zasebne lastnine izdajateljev. Kot veste, namreč že več let prihaja do polarizacije dveh nasprotujočih si stališč – ali potrebujemo normiranje in reguliranje pri vključevanju kvot v zakon ali pa smo že tako zreli, da tovrstnega normiranja ne potrebujemo, saj je slednje stvar same uredniške avtonomije, ki v programe vključuje kakovostno domačo produkcijo. Čeprav bi si želeli tako družbeno klimo, da kvote sploh ne bi bile potrebne, so statistike pokazale, da se je kvote pogosto izrabljalo, saj se je slovenska glasba predvajala predvsem v nočnem času. Kljub temu pa pri predlogu SDS opozarjamo, da je eno interes glasbenikov, drugo pa interes in dejansko poslovanje medijev, v tem primeru zlasti radijskih mrež. In za kulturo so pomembni tako ustvarjalci kot producenti ter navsezadnje tudi kakovostna medijska krajina. Za nas je pomembno predvsem to, da bi se zaščitil dnevni predvajalni čas. S tem bi slovenskim glasbenikom dali možnost, da jih poslušalci slišijo v večji meri kot do zdaj. Namen sprememb bi moral biti primarno v zagotovitvi, da se slovenska glasba kot atribut slovenske kulturne identitete predvaja v dnevnem terminu. Razmisliti pa velja tudi, kako doseči oziroma kakšno kvoto predpisati, da bi poslušalci imeli priložnost spoznati nove izvajalce, za katere sploh ne vedo, da obstajajo.

Težava, ki se pojavlja v predlogu SDS pa je v tem, da se naslanja na rešitve, ki jih je uvedla Francija, kjer je izjemno močna zahteva po predvajanju francoske glasbe. Pred novo

določitvijo kvot bi bilo tako treba narediti konkretne analize, saj se, kot že omenjeno, moramo zavedati značilnosti medijskega prostora, obsega produkcij in navad poslušalcev. Ali kot opozarjajo medijski strokovnjaki, tovrstnih predlogov se ne da samo privleči na dan, ker bi se nam zdelo, da bi bilo dobro, če bi bilo na radijskih postajah 40 ali 60 % slovenske glasbe. Seveda se strinjamo, da je čim več slovenske kulture in glasbe na radijskih postajah, na drugi strani pa obstajajo realni podatki. Nemogoče je pričakovati vrhunsko produkcijo v takšnem obsegu, kot bi si jo nekdo morda želel. V zvezi s tem velja opozoriti na težave Radia S, ki je predvajal izključno slovensko glasbo, ker se spoprijema z izgubo, sedaj prevaja nekaj več kot 30 % slovenske glasbe. Urednik omenjenega radia je za enega od medijev dejal: "Če bi bili izdelki dobri, bi mi vrteli tudi več kot 40 % slovenske glasbe, ampak trenutno, žal, toliko kakovostne glasbe ni." Omenjena izvaja urednika Radia S po naši oceni najbolje povzema dilemo, na katero predlog SDS ne ponuja odgovora. Če tako povečamo kvote, potem moramo ponoviti tudi kakšen spodbujevalni ukrep. Ta je na dlani – spremeniti moramo financiranje medijev na tak način, da lahko podpremo tiste medije, ki razvojno podpirajo dobro slovensko glasbo in avdiovizualno produkcijo. Slovenska glasbena scena in sistem glasbene industrije sta premalo razvita, zato bi ju bilo treba stimulirati, spodbujati je treba konceptne cikle, festivale, mednarodno sodelovanje, glasbeno založništvo, izdajanje nosilcev zvoka in drugo. Poleg klasične glasbe, ki je že dobro pokrita, je treba pokriti sodobne glasbene prakse, elektronsko glasbo, sodobno klasično glasbo, urbano glasbo, rok, jazz, etno in drugo. Zato se je do neke mere moč strinjati z navedbami ministrstva, da so bile predlagane rešitve pripravljene brez predhodne analize stanja in učinkov uvedbe ter necelovite, saj znotraj posameznih področji ne urejajo vseh relevantnih vprašanj.

Vprašati pa se je treba tudi, kdo je odgovoren zato, da je SDS vložila zelo parcialen predlog novele Zakona o medijih, ki bo očitno zvenel zgolj v današnji razpravi, saj se bo kot kaže pot novele vstavila že v prvi fazi zakonodajnega postopka. Vse parlamentarne stranke se večinoma bodisi v volilnih programih kot tudi kasneje v koalicijskih pogodbah zavzemajo, da bodo zagotavljale pluralnost medijev, varovale medijsko svobodo in neodvisnost, spodbujale kakovost ter spoštovala etična načela pri medijskem poročanju. A njihova ravnanja največkrat kažejo, da gre večinoma zgolj za obljube. In ravno v zvezi s tem velja opozoriti na ravnanje SDS, ki po naši oceni nosi največjo odgovornost, da imamo v veljavi še vedno Zakon o medijih iz leta 2001. Ravno SDS je najbolj odgovoren, da je bil leta 2011 zavrnjen popolnoma nov zakon o medijih, ki ga je pripravila Pahorjeva vlada, zakon o medijih iz leta 2011 se je nanašal na zahteve

EU, ki so vezane predvsem na novo urejanje avdiovizualnih medijskih storitev v Evropi, na vprašanje urejanja pravice do popravka in odgovora, na področje oglaševanja, tudi na doseganja kvot slovenske in evropske produkcije, podeljevanja državnih pomoči, preprečevanja zlorabe prevladujočih položajev, varstva konkurence v medijih in na zahteve po preglednosti delovanja izdajateljev oziroma ponudnikov medijskih storitev. V zvezi s kvotami je predlog zakona sicer ohranjal višino veznega deleža slovenske glasbe na 20 % vse dnevno predvajane glasbe, s tem da bi moral biti večinski del kvote slovenske glasbe predvajan čez dan. Predvideval pa je tudi obveznost doseganja deleža lastne produkcije v višini 20 % mesečnega oddajnega časa radijskih ali televizijskih programov. V zvezi s tem velja opozoriti tudi na direktivo 2010/13 EU, ki želi zaščititi tudi evropski avdiovizualni sektor ter omogočiti razvoj trga za produkcijo in distribucijo avdiovizualnih del.

Zato ocenjujemo, da je predlog za spremembe zakona podal nekredibilen predlagatelj, saj glasovanje proti zakonu leta 2011 pomenilo zavzemanje za status quo oziroma za nespremembe. Naslednje kaže tudi ravnanje drugi Janševe vlade, takrat je bil še super minister dr. Žiga Turk, ki je bil kot minister za kulturo pristojen tudi za medije, za državnega sekretarja za to področje postavil in zadolžil glavnega protagonista rušenja Zakona o medijih, bivšega poslanca SDS Aleksandra Zorna, kar je pomenilo, da do sprememb na medijskem področju, ki jih narekujejo stroka, novinarji, uredniki, lokalni mediji in drugi, ki so nezadovoljni z zdajšnjo ureditvijo, to se pravi s popravkom, z medijskimi subvencijami, z omejeno avtonomijo, z oglaševanjem, s kvotami, z nepreglednimi in špekulativnimi nakupi medijev, z izčrpavanjem medijskih hiš in še bi lahko naštevali, ne bo prišlo. Predlog Zakona o medijih pa leta 2011 ni dobil možnosti, ker so takrat podpora zakonu odrekli tudi nekateri poslanci koalicije, in to kljub temu, da je zakon sprejela Vlada in da se je koalicija z njim strinjala. Ne glede na razloge, zaradi katerih so ti poslanci predlog zakona skupaj z SDS zavrnil, to še danes pomeni zmago tistih, ki si sprememb ne želijo in postavljajo svoj parcialni interes pred javni interes. Med poslanci koalicije, ki so predlog zakona zavrnil, je bila tudi današnja ministrica za kulturo mag. Julijana Bizjak Mlakar, takrat še poslanka Socialnih demokratov. Zato od ministrice za kulturo pričakujemo, da bo tokrat v drugi vlogi delovala za dobrobit zdrave medijske krajine in da bo nadaljevala delo tam, kjer sta Pahorjeva vlada in nato bivši minister za kulturo dr. Uroš Grilc, ki se je ponovno lotil tega politično, če nekoliko karikiram, trdega oreha, tudi končala. Oblikovane rešitve namreč predstavljajo dobro podlago za nadaljnje delo, zato ministrico opozarjamo, da ni treba začeti od začetka. Slednje oziroma vsakršno nadaljnje

oglašanje je zgolj voda na mlin tistih, ki si sprememb ne želijo.

Na podlagi navedenih argumentov takšna oblika zakona, ki je pred nami, za nas ni sprejemljiva. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Najprej dajemo besedo predstavniku predlagatelja predloga zakona, mag. Marku Pogačniku.

Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovana predsedujoča, hvala za dano besedo.

Slišali smo stališča različnih poslanskih skupin. Po eni strani jaz mislim, da smo tukaj lahko prišli do enega enotnega mnenja oziroma enotnega stališča, in sicer, jaz sem dobil občutek, da si velika večina tukaj strinja s tem, da so potrebne spremembe in dopolnitve Zakona o medijih. Glede na to, da gre za današnje prvo branje, sem jaz prepričan, da se da marsikatera stvar v drugem in tretjem branju tudi še dopolniti oziroma izboljšati. Jaz sem prepričan, da bi morali večinoma zakonov, ki se jih v Sloveniji sprejema, sprejemati, bi rekel, z nekim konsenzom in danes je tukaj notri neka priložnost, da ta zakon spustimo skozi zakonodajni postopek, s tem, da se mu da podpora in da ga različne poslanske skupine poskušajo z različnimi amandmaji oziroma predlogi izboljšati. Kajti glede na dosedanje delo sedanje koalicije, jaz ne verjamem, kljub temu, da so predvsem tudi koalicijske stranke izrazile mnenje, da Zakon o medijih potrebuje spremembo, da bo Državni zbor pod to koalicijo verjetno to spremembo tega zakona doživel. Jaz mislim, da je danes neka idealna priložnost, v prvem branju se ta zakon podpre in se ga potem, bi rekel, nadgradi v temu smislu, da bo seveda boljši, kot je sedanj. Ocenjujem pa tudi, da kot predlagatelj, da smo notri, bi rekel, določili tisto bistveno problematiko, ki se nanaša predvsem na to zlorabo kvot, ker se nam zdi v Slovenski demokratični stranki ta zadeva nesprejemljiva in pa predvsem, da bi s to rešitvijo predlagano, ki jo imamo, te zlorabe lahko bistveno zmanjšali.

Preden bi pa nadaljevali s to razpravo, bi vam pa samo rad prebral vsem skupaj izjavo, in sicer Slovenske unije glasbenih ustvarjalcev. "Najuspešnejši in najplodnejši slovenski glasbeni in pa avdiovizualni avtorji smo pred dvema letoma podpisali 13 peticij, ki sistemsko urejajo trg glasbe in nacionalno strategijo glasbene kulture, to vizijo smo verificirali z več kot 2 tisoč podpisi. Ena od peticij je zakonodajno vejo oblasti nagovarjala tudi k uzakonitvi vsaj 51 % kvote slovenske glasbe v slovenskem radijskem mediju. Tej težnji slovenskih ustvarjalcev, ki v takšni regulativi vidijo razcvet gospodarske branže, krepitev nacionalne identitete, nova

delovna mesta, gre naproti novela SDS, ki jo ustvarjalci podpiramo in pozdravljamo. Žalostno dejstvo preteklih let je, da med najbolj predvajanimi glasbami na slovenskih radijskih postajah skoraj ni več slovenske. Na področju produkcije avdiovizualnih del je stanje enako alarmantno. Ekranje slovenskih gledalcev polnijo tuja dela, domača ustvarjalnost pa je žalostno ujeta v poustvarjanje, predvsem licenčnega znanja. Republikli Sloveniji gotovo ni v ponos, da mora zakonsko in skoraj represivno predpisovati minimalno količino domačega jezika, pesmi, kulture v lastni suvereni državi. A žal je kruta realnost korupcijsko kapitalskih interesov v zameno za pravzaprav zanemarljive vsote nepoštenih zaslužkarjev, že skoraj razprodala lasten kulturni, predvsem avdiovizualni in pa glasbeni kontekst. V državi brez strateškega načrta ohranjanja lastne kulture je tovrstna zakonodaja pravzaprav edina pot k ohranjanju lastne kulture, lastne pesmi in pa lastne besede. Avdiovizualni in pa glasbeni ustvarjalci, ki smo združeni v Slovensko unijo glasbenih ustvarjalcev; Gospodarsko interesno združenje slovenskih neodvisnih avdio in video producentov; glasbeni, avdiovizualni in literarni ustvarjalci Slovenije; Glasbeni forum; Združenje avtorjev, producentov in izvajalcev Slovenije predstavljamo preko 80 % znanega in uporabljenega glasbenega in avdiovizualnega repertoarja, zato verjamemo, da naš glas šteje in smo prepričani, da bodo vseslovenske politične stranke podprle to novelo in s tem na široko odprle vrata dvigu kulturne identitete in novih delovnih mest v Republikli Sloveniji."

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Marija Antonija Kovačič, pripravi naj se gospod Jožef Horvat.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Še enkrat lep pozdrav!

Glavni cilj predlagatelja je varstvo slovenskega jezika in slovenske glasbe in avdiovizualne ustvarjalnosti ter krepitev narodne identitete. S tem se globoko strinjam, vendar predlog zakona cilja na spremembo 86. člena, ki omogoča samo večji delež oddajnega časa, ki bo na voljo za glasbo slovenskega izvora. V nadaljevanju pa ugotavljam, da predlog zakona ni v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017, ki jo je sprejel Državni zbor Republike Slovenije dne 27. 11. 2013 in predvideva celovito prenovu medijske zakonodaje na osnovi prehodno pripravljene strategije na področju medijev. Predlog novele zakona namreč prinaša le posamezne parcialne rešitve, saj se spreminjajo le določbe o predpisanem deležu slovenske glasbe in slovenskih avdiovizualnih del. V tem delu se bistvene spremembe nanašajo na RTV Slovenijo, uvaja pa tudi registre neodvisnih producentov. Prenova medijske zakonodaje zahteva pripravo in sprejem nacionalnega strateškega dokumenta, ki bo na podlagi analize

obstoječega stanja podal smernice za razvoj medijske krajine v Republikli Sloveniji. To potrjujejo tudi vsi neuspešni poskusi sprejemanja nove medijske zakonodaje, saj so bili dosedanji zakonski predlogi neuspešni tudi zaradi neobstoja nacionalne strategije na tem področju, ki bi jasno definirala javni interes na področju medijev, manjkajo zlasti rešitve, ki bi omogočale izvajanje hitrejšega in učinkovitejšega nadzora s strani Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije in Inšpektorata Republike Slovenije za kulturo in medije ter določili ustrezne sankcije za kršitelje. Predlagane rešitve prav tako ne določajo nekaterih nujnih in razumljivih izjem od doseganja predpisanih programskih deležev. Predlog novele zakona tudi ne temelji na nobeni analizi stanja slovenske glasbe in avdiovizualnih produkcij. Predlog zakona prav tako ne vsebuje analize učinkov povečanega predpisanega deleža slovenske glasbe.

V poročilih včeraj zvečer na Radiu Slovenija 1 ob 19. uri je bilo takole rečeno: "Programski svet RTV Slovenija zatrjuje, da je izvedba 86. člena nemogoča. Potrebovali bi najmanj dodatnih 20 milijonov evrov." Dodatno imam na mizi tudi odziv Radiotelevizije Slovenije na Predlog sprememb Zakona o medijih, ki jasno analizira vse mogoče negativne učinke ob sprejemu takega predloga, in sicer finančne posledice, kot sem že omenila, potem člen 68 prinaša določene spremembe kar v dveh zakonih in v enem pravilniku in 86. Člen, kot je že rečeno, je v nasprotju z Zakonom o Radioteleviziji Slovenije. In še na koncu k spremembi 87. Člena. Če bi želeli povišati vložek zaradi izpolnjevanja zakonskih obveznosti, bi bilo treba nujno zvišati RTV prispevek. Tako razlaga in analizira situacijo direktor RTV Slovenije, generalni direktor mag. Marko Fili.

V koalicijski pogodbi je določba glede prenove medijske zakonodaje v skladu s stališči Nacionalnega programa za kulturo, v skladu z analizo Pregled medijske krajine Slovenije, v skladu z razvojem stroke in informacijske tehnologije. Treba je definirati javni interes na področju informiranja ter ga sistemsko podpreti. S spremembo medijske zakonodaje je treba vzpostaviti okolje transparentnega lastništva in avtonomije novinarjev in urednikov.

Glede na navedeno Predloga zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o medijih ne bom podprla.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Jože Horvat, pripravi naj se gospa Anita Koleča. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala gospa podpredsednica. Spoštovana gospa ministrica, drage kolegice in kolegi!

Jaz pravim, da slovenske glasbe nikoli ni preveč in slovenske glasbe nikoli ni dovolj. To

je del naše kulture. Imamo odlične skladatelje, odlične izvajalce, odlične pevske zборе. Anton Trstenjak je rekel: "Dva Slovenca je enako pevski zbor" In potem nadaljeval celo: "Štiriglasno petje pomenita dva Slovenca." Torej ta pevski zbor. Vsega tega smo sposobni. Mislim, da današnja razprava gre tudi o naši lastni identiteti, o naši kulturi. Le pokončna osebnostna in kulturna drža nas delata prepoznavne in enakopravne partnerje v zboru evropskih narodov, kjer ima vsak svojo nenadomestljivo vlogo, ker ni več razlik med Rimljani in Grki in Judi zaradi številčnosti gospodarske moči in bogatejše zgodovinske preteklosti posameznih narodov in jih dela za pomembnejše in vrednejše.

Že pri prejšnji točki sem opozarjal, če ne bomo skrbeli za lastno identiteto, za lastno kulturo, za lastno glasbo, potem se lahko naša slovenska kultura lahko hitro stali v velikem kulturnem evropskem loncu in nas preprosto ne bo. Kar se tiče glasbe v medijih, kar pogledajmo k našim južnim sosedom. Običajno se nočem zgledovati po nobenih sosedih, ampak ker verjamem, da imamo mi sami Slovenci, državljeni te države, da imamo toliko potencialov, da se ne rabimo zgledovati po nobeni državi, po nobenem narodu, da smo sami lahko najboljši. Ampak, kljub vsemu, če obrnete gumb – ali kako je že kolega Han rekel – na radijskem sprejemniku pa ulovite kakšno hrvaško postajo ... saj veste, kaj mislim reči. Ko govorim o skladateljih svetovnega pomena, saj jih ne bom našteval, ker niti vseh ne znam in bi predolgo trajalo, je tukaj seveda vedno pred očmi Jacobus Gallus Carniolus, rojen julija 1550, mislim da, nekje v okolici Ribnice, če nadaljujem, lahko bi pravzaprav začel z abecedo, potem Avsenik, neka čisto druga zvrst glasbe, svetovno znana in tako naprej in tako naprej. Nekateri se seveda vsaj tej zadnji glasbi rogajo, ampak svetovna javnost jo pa sprejema.

In zaključujem z eno zanimivo mislijo, ki se glasi takole. K vedno prisotnemu vprašanju istovetnosti, torej k vprašanju istovetnosti bi v odgovor prevedel za današnje razmere prirejeno misel, ki jo je ob slovesu iz Kanalske doline izrekel takratni župnik Pius Žankar, povedal je takole: "Slovenci ste, pa ne morete biti. Ne marate biti Italijani, pa morate biti". In ta bi se glasila nekako takole, ta prirejena njegova misel: Dragi rojaki, Slovenci ste, pa nočete biti. Radi bi bili evropska smetana, pa ne morete biti. Ne marate biti Balkanci, pa morate biti, ker vas je sram ali pa ker nas je sram, da nas je nekoč pred šolskimi vrati čakala Cankarjeva mati. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Anita Koleča, pripravi naj se gospod Franc Jurša. Izvolite.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Spoštovana gospa podpredsednica, spoštovana ministrica, lepo pozdravljeni tudi kolegi in kolegici!

V proučevanju sprememb Zakona o medijih, ki jih predlagatelj daje v presojo poslancem Državnega zbora je zelo veliko nedorečenih rešitev, ki nam postavljajo več vprašanj kot odgovorov. To dejstvo zagotovo ni v prid sprejetju te novele zakona. Že v stališču Poslanske skupine SMC je bilo izpostavljeno marsikaj tudi spornega v tem predlogu.

Sama pa bi rada še posebej izpostavila vprašanje povečane produkcije in vpliva na kakovost programov, predvsem v vsebinah naše nacionalne radijske in televizijske hiše, seveda v luči tako zelo velikega dviga kvote predvajanja slovenske glasbe. Res je, Radiotelevizija Slovenija nam je v svojem odzivu na ta predlog sporočila, da med kvotnim predvajanjem glasbe ter povečano produkcijo ni nikakršne povezave, saj je nihče ni dokazal in tudi predlagatelj nam v zvezi s tem ni podal nobenih analiz. Saj res, smo od vpeljave kvot v našo glasbeno ponudbo radijskih postaj, na primer, postali bistveno večji promotorji slovenske glasbe, okrepili slovensko narodno identiteto, bolj varujemo svoj jezik? Pravzaprav, ne vemo. Zelo pomenljive so tudi trditve naše osrednje medijske hiše, v katerih nas seznanjajo o škodnih posledicah nameravanih sprememb. Povsem logično je, da povečanje kvot na tako majhnem ustvarjalnem trgu predstavlja slovenski glasbeni produkcijski problem, če seveda ne želimo siromašiti njene ponudbe v smislu kakovosti.

Če se osredotočim na radio, sama sem v glavnem poslušalka nacionalnega radia in zdi se mi, vsaj takšno je moje mnenje, da se trudijo zasledovati dobro slovensko glasbeno sceno z novostmi, raznovrstnostjo, pestrim izborom slovenskih glasbenih ustvarjalcev in izvajalcev, zato pač ne morem čisto zaobiti njihovega opozorila. Že tako se mi zdi, da se do naše RTV ustanove obnašamo precej pišmeuharsko, češ, tako bo, kot bomo mi rekli. Morda res pretiravajo, ko pravijo, da se bo uresničenje predlaganih sprememb v medijski krajini odrazilo kot neko opustošenje in pomenilo ohromitev dela medijskih ustvarjalcev, vendar resnih ugovorov nimamo. Še posebej pa sem zaskrbljena, ker mislim, da to, recimo mu opustošenje, gre izrazito na ravaš kakovosti glasbene in seveda tudi avdiovizualne ponudbe. Ta produkcija ni tekoči trak, da bi uvedli novo linijo in na kateri bi natisnili enkrat več komadov in se pač radostili povečani proizvodnji. Zato, oprostite, njihovi pomisleki tudi glede finančnih posledic seveda zahtevajo temeljit premislek.

Menda je delovno mesto glasbenega urednika že skoraj izumrl poklic, kar je seveda razumljivo ob takšnih zamislih, kot jih imamo. Če se bomo tako lotevali sprememb medijskega zakona, počasi ne bomo potrebovali nikakršnih urednikov več in bomo kar mi sporočili programske vsebine in dodali še naše glasbene želje, slovenske seveda.

Iz teh razlogov in tudi iz vseh ostalih razlogov, ki jih je tudi v imenu stranke SMC izrazil dr. Matič v imenu naše poslanske skupine, tega predloga seveda ne bom podprla. Zelo pa podpiram spremembe zakonodaje, ki pa bo bistveno bolj življenjsko premišljeno uredila področje medijev. Zato pozdravljam namen Ministrstva za kulturo, da se temu vprašanju že v letu 2015 temeljito posveti. Upam, da boste v pripravah proučili še kakšno drugo pismo ne zgolj tisto, ki smo ga slišali oziroma videli danes. Verjemite, zelo veliko jih je in odražajo tako čisto parcialne interese kot tudi zelo veliko dobrih idej. Pri tem vam želim veliko sreče, mi pa obljubljam, da bomo sodelovali.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Franc Jurša, pripravi naj se gospod Matjaž Nemeč.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa, podpredsednica. Še enkrat pozdrav vsem kolegom in kolegicam ter ministrica za kulturo!

Mediji so eden izmed temeljev vsake demokratične urejene družbe, ki zagotavljajo širjenje informacij kot enega pomembnih pogojev za razvoj družbe. V primeru odsotnosti domače ustvarjalnosti medije zasežejo tisti, ki niso tukaj doma, ampak prihajajo od drugod. Zakon predpisuje v 86. členu in določa, da mora biti najmanj 20 % vse dnevno predvajane glasbe slovenske. Seveda imamo še tudi nekatere druge določbe, ki govorijo, kako je to na Radioteleviziji in kako je to v medijih javnega pomena. No, bi pa še rad opozoril in omenil tudi to, da Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah iz leta 2011 predpisuje, koliko pa tega deleža mora zavezami evropski avdiovizualni del, se pravi 50 %.

Zakaj bi v tem trenutku na nek način podprl, da se začnejo postopki za spremembo zakonodaje? Predvsem zaradi tega, ker ocenjujem tudi sam, kakor tudi stroka, da se te predpisane glasbe odvija nekje 90 % v nočnem času. Na nek način bi seveda lastno glasbo ter domače izvajalce morali tudi zakonsko podpreti, čeravno ni v celoti odvisno, ali bomo ali ne. Zelo pomembno je tudi, kako so oni uspešni s svojimi nastopi, kakšno kvaliteto glasbe tudi izvajajo. Seveda nas sindikati glasbenikov opozarjajo na to, da so se znašli v zelo resni krizi, na to so nas opozarjali tudi v preteklosti.

Zakaj pa zdaj v tem trenutku nimam namena podpreti novele tega zakona? Predvsem zaradi tega, ker mislim, da prenova medijske oddaje zahteva pripravo in sprejem nacionalnega, strateškega dokumenta, ki bo na podlagi analize obstoječega stanja podal smernice za razvoj medijske krajine. Neobstoj nacionalne strategije na tem področju, ki bo jasno definiral javni interes na področju medijev, seveda zakona ne moremo na pamet spreminjati. Predlog novele zakona ne temelji na nobeni analizi stanja slovenske glasbene in

avdiovizualne produkcije, zaradi tega seveda ne bo dobil podpore z moje strani.

Pa še mogoče na hitro za zaključek. Dobre skupine nimajo težav s tem, moram pa reči, da ima vsak poslušalec gumb v svojih rokah pri daljincu ali pa gumb na radijskem oziroma na televizijskem sprejemniku. In on je v vsakem primeru car.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima, gospod Matjaž Nemeč. Pripravi naj se, gospod Bojan Podkrajšek.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala za besedo.

Pri tej temi sta jasni dve vprašanji. Na eni strani opozarjamo na krepitev nacionalne identitete, na drugi strani pa na pravico oziroma svobodo medijev. Kje pa je ločnica v tem, lahko ocenjujemo na podlagi današnje razprave. Največkrat omenjen primer reševanja nacionalne glasbe je primer Francije, kot je bilo že tudi danes enkrat omenjeno, kjer so določene kvote 40 %, za nekatere oblike radija tudi 60 %. Po podatkih sindikata francoskih glasbenikov omenjene kvote ne dosegajo zelenih rezultatov. To državo omenjam predvsem zaradi tega, ker je ravno v teh dneh deležna tovrstnih razprav oziroma iz te države prihajajo, bom rekel, podpora razpravam o svobodi medijev in o pravicah in odgovornostih, ki jih nosimo politiki in mediji. Namen vpeljave kvot v Franciji, tako kot tudi pri, nas je bila in je pri nas zaščita lastne produkcije, podpora mladim še ne uveljavljenim izvajalcem, predvsem pa podpora celotni glasbeni industriji. Dvom pa se postavlja na podlagi francoskih izkušenj, da ta predlog oziroma da te pobude ne bodo dosegle zelenih ciljev. Namreč naj omenim, da tovrstni okrepi v Franciji oziroma rezultat tovrstnih ukrepov je bil doseg 25 %, bom rekel, porabe francoske glasbe. Do skrajne meje pa je šlo, ko so francoski izvajalci začeli peti v angleščini. Tako da na nek način bi predvsem opozoril, da je tovrstno reševanje medijske zakonodaje odraz nekega parcialnega reševanja. Na nek način nimamo, bom rekel, dovolj podatkov, nimamo mnenja strokovne javnosti. Zanimalo bi me, kakšno bi bilo, recimo, mnenje GIZ radiodifuznih, radijskih in televizijskih medijev oziroma Gospodarske zbornice, kajti na nek način nam daje to vtis, da je to na nek način račun brez krčmarja. Ta trenutek več kot polovica radijskih postaj predvaja več kot 40 % glasbe, iz lestvice 500 najbolj predvajanih pesmi je razvidno, da se število slovenskih pesmi na radijih povečuje. Jaz bi tukaj na temu mestu izpostavil fenomen narodno-zabavne glasbe, ta je sicer v veliki meri v izjemnem porastu, ampak ne na račun kvote, ampak zaradi tega, ker je preprosto ljudem všeč. To pa poudarjam predvsem zaradi tega, da mora trg narediti svoje in se vsak posameznik po svoji izbiri, glede na to, kaj imamo možnost na našem trgu tudi izbirati, po svoji vesti tudi odloča. Na temu mestu bi predvsem poudaril, da je doseganje 40 % oziroma predlaganih 40 %

produkcije oziroma izvajanja produkcije lahko tudi vprašljivo, kajti vemo, da je, bom rekel, če se izognemo ponavljanju, zelo težko predvajati oziroma imamo takšen obseg glasbene industrije, to bi pomenilo, da praktično slovenska industrija bi konkurirala celotni svetovni industriji.

Sam se zavzemam za to, da se v okviru zakona, ki ga bo, tako kot je obljubljeno, v letu 2015 ministrstvo pripravilo, odpravi določene problematike na tem. Zavedamo se, da tukaj gre tudi za krepitev narodne identitete. Tako kot je ministrica že povedala, bo takrat čas za resnejšo razpravo in temeljito rešitev. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek. Pripravi naj se mag. Branislav Rajič. Izvolite.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovana podpredsednica, ministrica, kolegice in kolegi!

Pogovarjamo se ob tem predlogu zakona o pomembnem delu kulture, predvsem slovenske kulture. Seveda, danes smo skozi ves dan poslušali veliko besed o domoljubju in sam sem mnenja, da tudi tukaj je zajet del domoljubja. Seveda, ko sem skozi ves dan poslušal razpravo, imam včasih občutek, kot da je ta del dvorane koalicija, tu pa opozicija. Velikokrat je bilo danes očitano, da vsak zakon, predlog zakona, ki je na tej mizi, da je nesmiseln, da je nepotreben in da je nekvaliteten in da bi bilo treba v tej dvorani razpravljati o čem bolj pomembnem. Ampak sam sem mnenja, da je vsak predlog zakona pomembnem in da je o njem vredno razpravljati v tej dvorani. Ker vodite to koalicijo, so vse možnosti, da pridejo predlogi zakonov na te naše mize in da se o njih pogovarjamo, seveda, ampak jih je treba pripraviti. Ko govorimo o Zakonu o medijih, kot sem rekel že na začetku, je to pomemben del kulture, govorimo o slovenski glasbi. Prav gotovo ima Slovenija mnogo glasbenikov, ustvarjalcev glasbe, v preteklosti, sedanjosti in jaz se tudi ne bojim za prihodnost, mnogo kvalitetnih ustvarjalcev, ki jih pozna velik del sveta. Velikokrat smo pa mi, Slovenke in Slovenci, tisti, ki bi se mogoče te slovenske glasbe malo izognili in celo danes smo slišali, da se ta slovenska glasba pretežno izvaja v nočnem času.

Ta del predloga zakona je tisti, ki se še v prihodnje da malo izboljšati, seveda tudi z vašo pomočjo, da je še kvalitetnejši. Zato se mi zdi pomembno, da se danes podpre, kajti sam sem mnenja, da je slovenska glasba pomembna vrednota in pomemben del slovenske kulture, slovenska kultura je pa izjemno trden temelj naše slovenske države. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima mag. Branislav Rajič, pripravi naj se gospa Iva Dimic. Izvolite.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Spoštovana podpredsednica, hvala za besedo. Spoštovana ministrica, dragi kolegice in kolegi!

Sprašujem se, kakšen namen ima predstavitev stališč, denimo o predlogu zakona, ko pobudnika ta stališča ne zanimajo. Danes ob 12.45 v tej dvorani med predstavitvijo stališč poslanskih skupin je bil prisoten le en poslanec iz vrst predlagatelja. Nam so vrgli kost za glodati, sami pa so šli na kosilo. Z novelo zakona o medijih kaže boljše. Ni še večerja.

Predlog novele zakona vsebuje le 6 členov in področja ne ureja celovito. Naveden bom le izhodišča, ki jih predgovorniki niso izpostavili. Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o medijih ne odgovarja na naslednja ključna vprašanja. Na kakšen način bo mladim slovenskim avtorjem zagotovljeno predvajanje njihovih del in kako preprečiti petletno lajnjanje izzvenelih hitov, katerih avtorji se nameravajo mastiti s plačili, katere jim ta zakon tlači v žepe? S čim bodo zagotovljeni minimalni standardi kakovosti avdiovizualnih del, brez zdrsa v ceneno produkcijo, ki je neizogibna ob napeljevanju k hiperprodukciji v času, ko za ustvarjalce primanjkuje sredstev? Predlagatelj nas zavaja s trditvijo, da ne bo zvišanja državnega proračuna, nato predlaga vzpostavitev registra neodvisnih producentov s celim aparatom odjemalcev. Priznani slovenski avtorji, kaj šele neveljavljeni in mladi avtorji s tem ne pridobijo prav nič. Predlagatelji se v primerjavi sklicujejo na hrvaško ureditev, ki je identična zdaj veljavni slovenski ureditvi, torej ni primerna kot utemeljitev, nevedne zavaja in z njimi manipulira. Prav tako se sklicuje na francosko ureditev, ki znotraj Evropske unije in s 40 milijoni prebivalcev velja za izjemo. Torej, tudi ta ni primerjalno podobna. Ali res moramo z zakonom prikrajšati naše ljudi za glasbo Édith Piaf, Charlesa Aznavourja, pa če hočete Debussya in Bizeta, samo zato, ker v Franciji ne poslušajo slovenskih avtorjev? Je dokazana povezava med kvotnim predvajanjem glasbe in povečano produkcijo? Ni. To pomeni zgolj usihanje glasbene ponudbe, ne pa njeno raznolikost. Je rešitev majhne medijske produkcije v prisilnem medijskem programiranju? Ni. Ali s predlaganimi ukrepi ne bo prišlo do pogostih ponavljanj, do monotonosti programskih sporedov in do bistvenega upada poslušanosti in gledanosti? Če smo lahko gluhi na odziv Radiotelevizije Slovenija na predlog tega zakona, ta je namreč do predloga v celoti odklonilen. Nenazadnje se lahko vprašamo, kakšno dejansko pridobitev predstavlja dvig kvot slovenskih avtorskih avdiovizualnih del v medijih za državljanke in državljane. Medijski prostor je vedno polno zaseden, žal, zajeten delež tega prostora okupirajo reklame, ki so velikokrat takšne, da podcenjujejo naš um in "debilizirajo" naše otroke: "Če pokličete zdaj ..." Ostane nam torej uravnovešanje programske sheme med domačimi in tujimi avtorji. Nihče ne zaničuje

domače produkcije, pa vendarle ne pozabimo, da ravno tuja produkcija predstavlja vrata v širni svet in nam omogoča, da prehodimo poti, po katerih sicer ne bi hodili, da obiščemo kraje, ki so nam nedostopni, da prisluhnemo glasbi z vseh meridijanov in skozi filme spoznavamo druge kulture. Tudi to plemeniti ljudi, jih naredi bolj človekoljubne in narodno zavedne. Pripravljajoč se na to razpravo sem prisluhnil novejši domači pop produkciji. Ni mi ušla vesela skladba, ki parafrazira zapoved "Do poroke vse na roke". Zame je zgrešila predvsem načelo poetske estetike, ob tem pa je grdo obračunala s stroji za gospodinjstvo, in kar je najhujše, s popolnostjo ljubezni. Bila je ravno kaplja čez rob, da predloga zakona v tej obliki ne podpremo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Iva Dimic, Nova Slovenija. Pripravi naj se gospod Tomaž Gantar, Desus.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala za besedo. Spoštovani predsednik, drage spoštovane kolegice in kolegi!

To, kar se zagovarja v tem zakonu, v tem predlogu, ne pomeni, da želimo slovenski glasbeni eliti zagotoviti več denarja, predvsem tistim, ki so znotraj SAZAS. Lahko rečem, da prav naša poslanska skupina je v prejšnjem sklicu Vladi predlagala novelo Zakona o ZASP, ki bi nekako pravičneje urejeval avtorske pravice, pa so mnogi temu zakonu nasprotovali. Že takrat smo želeli urediti na področju slovenskih izvajalcev, da bi bili vsi avtorji enako plačani in da bi se spodbudila večja domoljubna, večja kulturna, narodna zavest slovenskega jezika. Pa tega ni bilo.

Sama podpiram predlog zakona, ker si želim, po pravici povedano, ko se peljem domov, slišali v slabi uri vsaj dve slovenski glasbi, na katerikoli radijski postaji. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Tomaž Gantar, Desus. Pripravi naj se gospa Janja Sluga, SMC.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala gospod predsednik. Spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

Rdeča nit današnjih razprav je nekako odnos do države, do naše kulturne in narodne identitete, širjenja slovenske besede in seveda nenazadnje tudi do slovenske glasbe. Lahko se strinjam, da je na tem področju napravljenega verjetno premalo in da je na področju domovinske zavesti tudi naša vloga izredno velika. Ampak velika, mislim da, predvsem v tem, da ustvarjamo pogoje, da smo lahko mi in seveda državljani v resnici ponosni na to državo. Se pravi, da ustvarjamo pogoje, da bo Slovenija uspešna, gospodarsko močna, solidarna, pravna država, strpna do drugih in tako naprej. Da ne bomo na koncu ponosni na to državo samo takrat in se z njo istovetili, kadar zmagajo naši

športniki ali pa kdo drug na kakšen takšen tekmovalju, kar je največkrat.

Seveda se ob tem tudi strinjam, da je področje kulture vse prevečkrat zanemarjeno, kar se dogaja verjetno povsod in je to še toliko bolj izrazito v času krize, in da je tudi na tem področju potrebna sprememba zakonodaje, sistemske zakonodaje na nekih predhodnih analizah, stališčih ob širokem konsenzu. In bilo bi na nek način neprimerno ali pa celo podcenjujoče pričakovati, da bo domovinska zavest kaj bistveno večja, če bo odstotek predvajanja slovenske glasbe na postajah večji. Mislim, da to ni prava pot, niti ne rešitev za izboljšanja na tem področju.

Prav tako bi se težko strinjal s stališčem predlagatelja, da bo to kaj bistveno vplivalo, tudi če se ta odstotek poveča, na gospodarsko dejavnost, da bo z večjim deležem predvajanja slovenske glasbe kaj večja zaposljivost, da bo glasba bolj raznolika in podobno. Ne vem, od kod trditev, da se bo povečala produkcija in vse to imelo za posledico večji odstotek. Glede na to, da vemo to, kar je že kolega Jurša povedal, da če nekomu nekaj ni všeč, bo zamenjal kanal in bo poslušal nekaj drugega. Se pravi, rešitev je verjetno v sistematičnem delu na področju kulture in tudi kvalitetna glasba, ki mislim, da tudi danes svoje mesto najde v teh programih in postajah. Se pravi, zakon, ki temelji na takšnih predpostavkah in ki tudi je v določenih segmentih v nasprotju z že obstoječo zakonodajo, tudi moje podpore ne more dobiti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Janja Sluga, SMC. Pripravi naj se gospod Tomaž Lisec, SDS.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa. Lep pozdrav še enkrat!

Predlog novele zakona, ki ga predlaga SDS, ne temelji na nobeni analizi stanja slovenske glasbene in avdiovizualne produkcije. Mislim, da bi bila ta nujna zlasti na področju slovenske glasbene produkcije, saj predlog zakona predvideva kar dvakratno povečanje veljavnega predpisanega deleža slovenske glasbe na komercialnih programih, od katerega naj bi kar polovico predstavljala slovenska glasba, mlajša od 5 let. Iz novele ni razvidno, ali je bila analizirana količina kvalitetne slovenske glasbe, ki bi sploh lahko izpolnila tako visok predpisan delež. Predlog prav tako ne vsebuje analize učinkov povečanja predpisanega deleža slovenske glasbe. Razlogov za spremembo predlagatelj SDS večinoma niti ne podaja, pač pa navaja, da se z natančnejšimi opredelitvami na področju definicije avdiovizualnih del omogoča učinkovitejši nadzor in posledično spoštovanje predpisanih deležev, pri čemer pa se določbe o nadzoru, torej 108. in 109. člen veljavnega Zakona o medijih, sploh ne spreminjajo. V zvezi z avdiovizualnimi deli torej predlagatelj navaja zlorabo zahteve po

evidentiranju in preverjanju izpolnjevanja predpisanih kvot, kar izvaja Agencija za komunikacijsko omrežje in storitve Republike Slovenije, in ugotavlja, da je zaradi pomanjkanja natančnih podatkov onemogočen učinkovit nadzor. Ta razlog seveda ne zdrži logične presoje, saj samo s tem, da se dvigne obvezna kvota in sistema nadzora ne spremenimo, ne zagotovimo nobenega kakovostnega preskoka pri zagotavljanju spoštovanja predpisanih kvot. Če predlagatelj sklepa, da je poročanje o izpolnjevanju zakonskega predpisa glede deležev slovenskih neodvisnih in evropskih avdiovizualnih del v sedanosti zavajajoče, z zahtevo po dvigu deleža ne more jamčiti, da ne bo zavajajoče še naprej. Predlagatelj v primerjalno pravnem delu navaja primere držav z mnogo večjim glasbenim trgom, ki imajo v zakonskih predpisih določene večje deleže nacionalne glasbe. Pri tem pa je pomembno predlagatelja dopolniti, da imajo večje države tudi dosti večji ustvarjalni bazen, iz katerega lahko črpajo kakovostno nacionalno avtorsko glasbo, in da povečanje minimalnega deleža nacionalne glasbe lahko pomeni veliko tveganje za upad kakovosti glasbenih programov ter za osiromašenje kulturne raznolikosti in dolgoročno celo kulturnega izolacionizma. Kakovostna ustvarjalnost se lahko rodi le v kulturno raznolikem okolju, kjer obstajata bogata izmenjava različnih tipov glasbe, glasbe različnih okolij in vrsti. Če pa ste že navedli za primerjavo ureditev v Franciji, naj povem, da se radijske postaje v Franciji, kjer je kvota 40%, pritožujejo, da težko izpolnjujejo pričakovanja, kljub temu, da imajo skoraj 50 milijonov poslušalcev. Edini radio v Sloveniji, Radio S, ki predvaja izključno slovensko glasbo, pa posluje z izgubo.

Predlagatelj nadalje napačno navaja, da predlog spremembe nima finančnih posledic za državni proračun. V predlogu pa uvaja register neodvisnih producentov, kar pomeni dodatne obremenitve tako za obstoječe delovne obveznosti, torej vodenje registra, nadzor in proračun, možne so potrebe po dodatni zaposlitvi, kot tudi za same producente, z obveznostjo vpisa v register, plačilom možne takse in tako dalje. Prav tako pa se s tem uvaja dodatna administrativna ovira, torej nov postopek oziroma register. Predlog je pomanjkljiv tudi v primeru določbe o vodenju registra neodvisnih producentov, saj ne določa postopka oziroma načina vodenja takšnega registra, vpis in izbris iz registra, sporočanje sprememb in tako dalje. Ne določa natančno pogojev za vpis v register. Določilo, da se register osvežuje s pomočjo združenj, ki zastopajo neodvisne producente, pa je z vidika vodenja in odločanja v upravnih postopkih neustrezno. Ugotovimo lahko še nekatere druge pomanjkljivosti, na primer, manjkajoči kriteriji presoje upravičenosti vpisa in tako dalje.

Če se zdaj pomudim nekoliko tudi pri samem besedilu členov, ki so predlagani,

ugotovim, da je v 1. členu predlagana opredelitev, ki bi natančneje opredelila pojem avdiovizualnih del, saj interpretacija v dosedanja praksi menda ni dovolj jasna. Predlagana je natančnejša opredelitev, kaj se všteva v zahtevni delež slovenskih avdiovizualnih del v letnem oddajnem času posameznega izdajatelja. Namen naj bi bil onemogočiti trenutno stanje, ko izdajatelji v kvoto vštevajo vsako predvajanje avdiovizualnega dela ne glede na število njegovih ponovitev. Menim, da predlog spremembe člena ni ustrezen, saj opredeljuje avdiovizualno delo kot dela, ki so na kakršenkoli način izražena kot individualne stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti in je bil za njih napisan sinopsis in/ali scenarij. Kar pomeni, da drugje avdiovizualne stvaritve, ki niso s področja književnosti, znanosti in umetnosti, niso avdiovizualna dela. Kaj je na primer dokumentarni film o določeni socialni temi? Kaj so video spoti? Pogovorne oddaje? Televizijske priredbe predstav in podobno? Tudi animirani film je primer, ki ga ta definicija pojma ne zajema v zadostni meri, zanj namreč ne obstaja scenarij pač pa story board, kar je treba upoštevati pri opredelitvi pojma avdiovizualna dela. Navajati področja individualnih stvaritev je povsem odvečno, ta dela v tej definiciji niso zajeta in to kljub dejstvu, da ustrezajo vsem strokovnim in drugim zakonskim definicijam avdiovizualnega dela. Namreč, definicijo teh del vsebuje tudi druga obstoječa zakonodaja in navedena definicija bi posledično povzročila medsebojne nasprotne določbe. Na primer, Zakon o Slovenskem filmskem centru, javni agenciji Republike Slovenije, ki v 4. členu definira avdiovizualno dejavnost kot dejavnost vseh nosilcev produkcije, postprodukcije, distribucije in prikazovanja avdiovizualnih del namenjenih javnemu predvajanju v priznanih tehničnih standardih ne glede na nosilec slike in zvoka ter razširjene avdiovizualne kulture. Potem je tukaj tudi Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah, ki avdiovizualna dela definira v 103. členu, pa ne bom zdaj brala te definicije ni pa takšna, kot jo želi predlagatelj. In še bi lahko naštevala.

Naj pa povem, da predlagatelj v 2. členu predloga predlaga eno stvar, ki bi jo pa z veseljem podprla, tako menim tudi SMC, torej uvedbo dveh časovnih intervalov, v katerih naj bodo te kvote izpolnjene. To menim pa, da je zelo dobrodošel predlog, in to bi, kot rečeno, lahko podprli.

V 3. členu, kjer se dodaja kriterije za štetje deležev, menim, da bo to zelo težko nadzirati in da bodo zlorabe na ta način še pogostejše, ker se kriterij zaostri.

V 4. členu pa menim, da je to najbolj vprašljiv člen od vseh, saj je realizacija zakonske zahteve po spodnjem pragu 600 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del na RTV Sloveniji in najmanj 150 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov v popolnem neskladju s proračunskimi

zmožnostmi in nekimi realnimi finančnimi okviri, v katerih se odvija slovenska filmska oziroma avdiovizualna produkcija. Namreč, za realizacijo filmskih in avdiovizualnih del Ministrstvo za kulturo že nekaj let zaporedoma zagotavlja okoli 3 milijone evrov letno, kar je dovolj za produkcijo največ 5 filmov, večinoma celovečernih, in največ 15 avdiovizualnih del, večinoma kratkih filmov. Če računamo, da je povprečna minutaža slovenskega celovečernega filma približno 100 minut in da so avdiovizualna dela večinoma dolga med 30 in 50 minut, lahko hitro izračunamo, da je v Sloveniji javnega denarja dovolj za nekaj več kot 18 ur programa neodvisnih producentov. Če k temu prištejemo še 1,7 milijona evrov, ki jih mora RTV Slovenija po določili obveznosti Zakona o Slovenskem filmskem centru namenjati za kinematografske filme, lahko dodamo vsako leto še največ 2 celovečerna filma in nekaj kratkih dokumentarcev, torej kakšnih 5 ur programa. Pridemo skupaj na maksimalno 23 ur.

Predlog spremembe Zakona o medijih je v nasprotju z Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017, ki je bil sprejet v Državnem zboru 27. novembra 2013 in predvideva celovito prenovo medijske zakonodaje na osnovi predhodno pripravljene strategije na področju medijev.

Predlog prenaša le nekatere parcialne rešitve in za nekatere probleme sploh ne ponuja rešitev. Tako manjkajo zlasti rešitve, ki bi omogočile izvajanje hitrejšega in učinkovitejšega nadzora s strani Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije in Inšpektorata za kulturo in medije ter določitev ustreznih sankcij za kršitelje. Veljavni zakon jih namreč ne vsebuje. Veljavni zakon je Državni zbor sprejel že leta 2006. Ob takratnem sprejemanju je vlada Janeza Janše zavrnila predlog sindikata glasbenikov Slovenije in njihovega predloga ni upoštevala. Sindikat je takrat predlagal, da se sprejme, da mora biti najmanj 30 % vse dnevno predvajane glasbe vsakega radijskega programa slovenska glasba oziroma glasbena produkcija slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev. Za RTV Slovenija in ostale radijske programe posebnega pomena pa so v sindikatu glasbenikov predlagali najmanj 40 %. In tega takratna vlada Janeza Janše ni sprejela.

Iz predloga torej izhaja, da je bil pripravljen na hitro, površno, brez predhodne analize stanja in učinkov, je parcialen, necelovit in nedodelan. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Tomaž Liseč, SDS. Pripravi naj se mag. Margareta Guček Zakošek, SMC.

TOMAŽ LISEČ (PS SDS): Hvala, predsednik, za besedo.

Moram reči, da sem navdušen, ko potem, ko preberem tako besedilo mnenje Vlada Republike Slovenije in pa odziv Radiotelevizije

Slovenije na predlog sprejema Zakona o medijih, znova in znova preko razprav poslancev koalicije podoživljamo isto zgodbo. Resnično stališče poslancev na nivoju copy-paste varianta deluje s polno močjo. Tako da imam celo včasih občutek, da ne vem, ali je zdaj Javni zavod RTV Slovenija še samostojni javni zavod ali pa že nek mini oddelek Ministrstva za kulturo. Pri tem pa je najbolj pomembno to, da ministrica za kulturo je proti zaščiti slovenskih ustvarjalcev. Čestitke in pozdravi! Verjetno so slovenski glasbeniki navdušeni nad mnenjem Vlade in ministrice o tem njihovem delovanju. Še več, danes poslušam stališča predvsem poslancev koalicije, za katere upam, da ne poznajo slovenskih glasbenih ustvarjalcev, ker, če jih poznate, potem je to, kar govorite, žaljiv odnos do teh slovenskih ustvarjalcev. Torej upam, da jih ne poznate, ker drugače jih zelo žalite. Občutek imam, da v bistvu ustvarjalce tlačite nekam v SDS, na drugi strani imamo pa FDV in RTV Slovenija in to vladno koalicijo, ki je proti kakršnimkoli spremembam. Še več, občutek imam, da vam dišijo tisti slovenski vrtički predvsem na področju gospodarstva, ki še prinašajo nek zaslužek in pa omogočajo neke kadrovske spremembe, ko pa gre na drugi strani za slovenske simbole, za slovensko kulturo, za slovenske ustvarjalce, vam pa, po domače, malo dol visi oziroma ste tukaj le toliko aktivni, da lahko še kje kakšno kadrovsko zamenjavo naredite pa morda kak evro kje še pripeljete v lastne vrtičke. Tako da še enkrat ponavljam, danes, ko sem prebiral stališče Stranke Mira Cerarja pa njihovih poslancev, imam občutek, da je Stranka Mira Cerarja že popolnoma stranki SD prevzela Javni zavod RTV Slovenije.

Ena stvar, ki je zelo pomembna in se vpleta v omejevanje uredniške politike, potem pa imamo komercialne, jaz pravim barone, urednike, ki služijo s predvajanjem drugorazredne tuje produkcije, ko petkrat na dan slišimo en in isti komad na vseh radijskih postajah, kot da na svetu obstaja samo dvajset, trideset komadov, ki se jih lahko preko tedna vrti. Na drugi strani pa imam sam izpovedi slovenskih ustvarjalcev, ki morajo, grdo rečeno, podkupovati te iste glasbene urednike, da lahko za nek znesek tisoč evrov trikrat na teden zavrtijo njihovo lastno avtorsko delo. Pa še tukaj imamo razne tiste privilegirane slovenske glasbene ustvarjalce, ki sedijo v kakšni kolektivni organizaciji, ki se jim tega podkupovanja ni treba iti. Zato mislim, da je prav, da v naslednjem koraku tudi spremenimo Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah, kjer tem glasbenim baronom pristrižemo peruti.

Morda nekaj stavkov oziroma odziv Radiotelevizije Slovenija na odziv predloga sprememb Zakona o medijih. Ne bom ga bral kot poslanci koalicije, ampak bom skušal nasprotovati. RTV zapiše, predlagatelj nerazumno visoko, predvsem pa pavšalno zvišuje odstotek predvajanja slovenske glasbe v programih RTV Slovenija. Iz 40 na 50 % je za

njih nerazumno visoko, predvsem pa pavšalno. Potem v nadaljevanju zapiše: "Neizbežne posledice za gledalce in poslušalce pa bodo: radikalna sprememba programskih shem, spreminjanje konceptov, pogosto ponovljanje, monotonost programov, manjša selektivnost, zmanjšanje standardov slovenske glasbe, upad gledanosti in poslušnosti." Da sem jaz na strani slovenskih ustvarjalcev, niti pod razno nočem biti več predvajan na zavodu RTV Slovenija, ker takšen zaničevalni odnos Javnega zavoda Republike Slovenije do lastnih slovenskih ustvarjalcev je katastrofalen. Še več, potem RTV napiše: "Dejstvo je, da vsa slovenska glasba ni primerna za nacionalni program." Kaj pa mi vse poslušamo, spoštovani gospod Rajič, ne poslušamo samo Edith Piaf, tudi na Sloveniji 1, 2 in 3 poslušamo glasbo, pa lahko vprašate mlajšo ali pa starejšo generacijo, ki reče, ja, iz kje so pa ta komad potegnili. In verjetno ni noben vrhunski glasbeni izdelek, ampak kar neka glasbena tuja produkcija. Še več, RTV si drzne zapisati, "da bi uresničitev predlaganih sprememb v medijski krajini povzročila pravo opustošenje ter popolnoma ohromila delo medijskih ustvarjalcev." Ravno nasprotno, če kakšnega tujega medijskega ustvarjalca verjetno niti Slovenija ne zanima, kakšen slovenski glasbeni ustvarjalec, ki pa se bori pa se sprašuje, ali sploh še želimo ustvarjati zato, da bo morda leta 2016 pa imel izmed sto komadov, da bo pa en slovenski nov glasbeni komad doživel neko veljavo. RTV napiše, "povzročilo pravo opustošenje ter popolnoma ohromilo delo medijskih ustvarjalcev." Tujih. Slovenskih tako ne bo kmalu več, če ne bomo takšnih zakonov sprejemali.

Naprej. Vedno je kriva za vse Janševa vlada. Tega smo že navajeni. Občutek včasih imam, da v Janševi vladi vedno sedi samo stranka SDS, tudi iz stranke Desus vedno prihajajo ti pozivi: "V vladi Janeza Janše pa tega niste naredili ..." Kot da niso bili nikoli zraven. Pa bom prebral. Spomnimo, leta 2010 – ni bila Janševa vlada takrat, vsaj kar se jaz spomnim, pa sem bil tukaj v Državnem zboru – so se glasbeniki zbrali v Linhartovi dvorani na pobudo organizatorjev Društva glasbeni forum in z aplavzi pospremili tri glavne zahteve, s katerimi so poskušali izboljšati položaj domače glasbe in njenih izvajalcev. Takrat so predstavili zahtevo po 50% slovenske glasbe oziroma avtorske glasbene produkcije slovenskih ustvarjalcev, in to v času med 6. in 20. uro vsakega radijskega ali televizijskega programa. Kvoto 15 % domače glasbe, ki je predvidena v predlogu medijskega zakona, so označili kot smešno in za zgrešeno kulturno strategijo države. In verjamem, da ko bo Vlada, ta vlada s to ministrico prišla z novim medijskim zakonom v proceduro, bo verjetno prisodila kvoto 15 %. Zakaj mislim, da je zakon potreben? Ta kvota, ki jo imamo v obstoječem zakonu, 20 % pa 40 % na RTV Slovenija, od 6. ure zjutraj pa tam do 10. ure zvečer – si bil res rečen, če si lahko v dolgi vožnji slišal kakšen

slovenski glasbeni proizvod, pa naj si razen tistim redkim izjemam, ki so bile danes že omenjene, kak portal z narodno-zabavno glasbo, in še kakšen redek slovenski, vse ostalo pa se je zbasalo v čas našega spanja, torej med 22. uro in 6. uro zjutraj. Takrat pa so slovenski ustvarjalci doživeli svojih 5 minut zaspanega slovenskega poslušalstva. Zato mislim, da je prav, da tudi podnevi slišimo dobre ustvarjalce, tudi tiste mlade ustvarjalce, ki nimajo ne vem koliko denarja, da bi lahko glasbene urednike podkupovali in rekli: "Poglejte, naredili smo proizvod, lepo vas prosim, zavrtite nam ga, denarja pa nimamo." Glasbeni uredniki rečejo: "Ja, pogledajte mladi kolega, mlada kolegica, mladi ansambel, tako pač ne gre. Pri nas je druga hierarhija. Če ne plačaš, ne prideš na vrsto." Ravno zato je v zakonu tudi zapisano, da vsaj polovica deleža predvajane glasbe mora predstavljati glasbena produkcija slovenskih ustvarjalcev, ki je mlajša od petih let. Zato da ne bomo poslušali očitke, kako je stara glasba zanič, nove pa itak nihče ne bo delal oziroma je ne dela. Seveda, če bo šlo tako naprej, bodo ne samo slovenski gospodarstveniki in obrtniki šli v tujino, še tistih nekaj redkih slovenskih ustvarjalcev na tem področju bo šlo v tujino. Imamo vrhunškega slovenskega režiserja, ki je rekel: "Kakšna slovenska medijska krajina?!" Šel je, na žalost, na Vzhod, pa postal prepoznaven, ne samo znotraj Evrope, ampak znotraj celotne zemeljske oble. Ampak pri nas se moramo, seveda, vrteči okoli svojih vrtičkov in ta vrtiček, ki se mu reče RTV Slovenija, bo očitno v nadaljevanju tega mandata velika borba za prevzem med Stranko Mira Cerarja in Socialnimi demokrati, kdo bo iz tega medijskega vrtička čim več potegnil.

Mi v SDS takšnemu urejanju medijske in avdiovizualne krajine ostro nasprotujemo, zato tudi predlagamo takšne zakone, da lahko slovenski ustvarjalci še vidijo upanje v ustvarjanju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Margareta Guček Zakošek, SMC, pripravi naj se gospa Andreja Katič, SD.

MAG. MARGARETA GUČEK ZAKOŠEK (PS SMC): Hvala, gospod predsednik. Spoštovani kolege in kolegice!

Sedaj pa bom šla malo ven iz svojega koncepta in bom nadaljevala tam, kjer je kolega končal, in zopet še enkrat povedala, da njihova razmišljanja niso tudi naša. To mislim predvsem v smislu, kaj bo kdo nastavljal v RTV Slovenija. Tako bi res prosila, da se izogibamo takšnim namigovanjem.

Kot drugo bom rekla tako. Očitek, da ne bomo spet enega zakona podprli, ki bi ga lahko in bi ga potem z amandmaji izboljšali, pač, tokrat ne drži. Spremenili ste štiri člene in ti štiri člene nas ne peljejo k rešitvi. Tudi če povečamo to kvoto za dvakrat oziroma za 100 %, pa nimamo ustrezne kontrole, kako se to izvaja, nismo nič

rešili. In tistega člena, ki to opredeljuje, pa mi v nadaljnji obravnavi ne moremo odpreti. To bi rada povedala za državljanke in državljane, ki mogoče ne vedo, da ne moremo kar tako posegati v zakon v nadaljnjih obravnavah.

Spet gospod Lisec trdi, da bomo s tem predlogom pripomogli predvsem mladim neslišanim slovenskim glasbenikom. No, jaz pa sem šla malo iskat podatke in sem poiskala eno raziskavo Mirovnega inštituta o upravljanju avtorskih in sorodnih pravic v digitalnem okolju sicer, ki pa nam da en podatek, in sicer ene kolektivke. Namreč, moj razmislek vedno gre v ekonomski smeri 20 % kupcev nam da 80 % prodaje. In ne boste verjeli, v tej raziskavi piše, da je ena izmed kolektivnih organizacij, se pravi SAZAS, 50 % svojega denarja razdelila 6 % ustvarjalcem. Sedaj pa mi povejte, če bomo povišali to kvoto, kako bodo drugi prišli do tega denarja? Ne bodo. Je pa rešitev nekje drugje, in to rešitev, moram povedati, je Vlada Janeza Janša ukinila, to so promocijski skladi kolektivnih organizacij. Ti so bili ukinjeni. In edino promocijski skladi kolektivnih organizacij so bili namenjeni novim, mladim avtorjem, da začnejo delati, da se lahko promovirajo. Zakaj so bili ukinjeni? Verjetno interes uveljavljenih avtorjev pač ni, da vlagajo v sklad, od koder bodo nastajali novi avtorji, ki so pa ne nazadnje njim konkurenca, ker veste, dan ima štiriindvajset ur, ne šestintrideset ali pa osemindvajset. Tako da, medijski prostor je omejen, se strinjam, in interesi so silni.

Zdaj bom pa šla nazaj, branjenje RTV in nacionalk; namreč tukaj imamo več deležnikov v tem prostoru, eno so avtorji in vsekakor stojim za slovenskimi avtorji, predvsem mladimi in novimi. Veste, en del so pa poslušalci, gledalci, in to smo državljani, tretji del so pa oglaševalci, to je pa gospodarstvo. Zdaj bom pa šla malce širše, in sicer na medije kot gospodarsko panogo. Nekateri od vas ste tudi novinarji in bojim se, da bodo na koncu še novinarji morali v svet za kruhom, ker na prelomu 20. v 21. stoletje je ta gospodarska panoga bila hitrorastoča, veliko ljudi je zaposlovala in še danes, ne boste verjeli, čez dvajset tisoč ljudi je zaposlenih v tej gospodarski panogi. Ko govorimo o oglaševanju, govorimo o gledanosti in poslušanosti in točno to, kateri gumb bomo stisnili, ko bomo prišli pred televizijo, in kateri program na radiu bomo prižgali, določa, koliko denarja bo kdo dobil iz oglaševanja, ker to je vir in vir je tudi za nacionalko. Je, seveda je vir tudi državni proračun in 110. člen, ki opredeljuje, da država sofinancira avdiovizualna dela in še mnogi drugi. Vendar pa govorimo o gospodarstvu, govorimo o tržnem gospodarstvu in vsak takšen nepremišljen ukrep ima lahko negativne posledice. Spomnimo se leta 2012 ko je padla bralnost tiskanih medijev, ko je izgubilo delo v enem dnevu – recimo, vsi se spomnite oglasa ene izmed tiskanih revij, ko je odpustila v enem dnevu 120 ljudi. Tako da branimo slovenska

dela, slovenske avtorje, vendar pa rabimo analize, kaj smo do sedaj sploh naredili.

Še en podatek bi rada navedla: obračamo se na Francijo in 40 %, vendar pa predlagatelj ne pove vsega drugega, kar stoji v tem zakonu. Tu je dosti drugih ukrepov, ki sledijo tem 40 %, med drugim tudi tale recimo, " ... v primeru naročniške avdiovizualne storitve na zahtevo morajo podjetja nameniti del svojega neto prometa iz prejšnjega leta za stroške, s katerimi prispevajo k razvoju produkcije kinematografskih in avdiovizualnih evropskih in francoskih del". Torej, zgodba s samo 40 % ni prava in je zavajajoča.

Z veseljem bi podprla ta predlog zakona, še posebej v tem delu, ki opredeljuje dnevna in nočna predvajanja, vendarle pa poslušalci sami z gumbom povedo, kaj želijo. Naj vam povem, da ko oglaševalci pač gledajo, kaj poslušalci želijo in se ozirajo na svoje tako imenovane tarčne skupine, lahko preberejo tole – prebrala bom tarčne skupine ene izmed komercialnih postaj in ene izmed nacionalnega medija, radio. Komercialni: "Nadpovprečni poslušalci so od petnajst do petinštirideset let, najvišji dohodek gospodinjstva dva tisoč dvesto evrov. Podpovprečni poslušalci so od petinštirideset do petinsedemdeset let, osnovna šola ali manj." In pa nacionalni radio: "Nadpovprečni poslušalci so od šestinštirideset do šestdeset let in podpovprečni mlajši." Veste, oglasi gredo proti ljudem, ki so aktivna populacija, se pravi petindvajset do petinštirideset let, in preprosto tja gre tudi denar. Tako zadeva ni tako preprosta, kot vi trdite, da lahko s štirimi člani rešimo slovenske ustvarjalce in poustvarjalce.

Zato bi v bodoče želela, da so vaši predlog res bolj kompleksni, da vsebujejo več rešitev, da jih ne potegneta na hitro iz predala in štiri člene spremenite, potem pa nam očitata, da nečesa ne podpremo. Predvsem bi si pa želela več vsebinske razprave na tem delu, ker razprava v smeri samo domoljubja pa podpiranja slovenskih avtorjev je zelo politična. Toliko od mene. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Andreja ...

Besedo ima predlagatelj mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

Uvodoma bi rad poudaril samo to, da sem nad razpravami predvsem koalicijskih poslank in poslancev močno razočaran, kajti vaša razprava temelji zgolj na tem, kako je ta naš predlog slab, in na iskanju problemov v tem našem predlogu. Od poslank in poslancev vladne koalicije bi pričakoval predvsem, da bi podali kakšne rešitve, kajti to je namen. Danes ste vi vlada, ki je napovedovala, da bo spremenila Slovenijo in da bo tako gospodarstvo kot standard državljanek in državljanov Republike

Slovenije dvignila. Res bi pričakoval, da bi danes podali vsaj kakšno rešitev. Ne, vaša razprava temelji zgolj na iskanju problemov in zakaj je ta naš predlog slab. Kljub vašemu štirimesečnemu vladanju mislim, da januarska seja Državnega zbora jasno govori, da ta koalicija verjetno ne more reševati situacije, kajti poteka redna seja Državnega zbora, januarska, in danes imamo bistveno več predlogov Slovenske demokratske stranke kot pa vladne koalicije. Vladna koalicija je vložila dva predloga zakonov, vse ostalo pa sodi na stran opozicij. Po štirih mesecih dela! Na tak način me pa res težko prepričate in mislim, da verjetno še manj državljanke in državljane Republike Slovenije. Če bi bilo po vaše, če mi ne bi ničesar danes vložili v ta postopek, bi se redna seja Državnega zbora verjetno končala že pred kakšno uro. In tu je z moje strani res razočaranje.

Po drugi strani pa ne razumem, da vsa razprava in vsa stališča koalicijskih strank temeljijo na enem odzivu Radiotelevizije Slovenija in da je to za vas osnova današnje razprave. Mislim, da tudi ta odziv Radiotelevizije Slovenija ne temelji na nekih tehničnih izračunih ali pa na nekih podanih argumentih, ampak zgolj, kako se neke zadeve ne da.

Spoštovana kolegica Guček, rekli ste, da pač, tržno gospodarstvo, in v ta koš mečete tudi Radiotelevizijo. Radiotelevizija je pač javna in posebnega pomena. Če bi ta vaša teza držala, potem lahko pričakujemo, da ne bo treba plačevati naročnine RTV, če je to pač tržni segment, in da oni napajajo vir trga. Potem predlagajte, da se RTV naročnino ukine. Vsaj tako ste vi tu razpravljali. Radiotelevizije posebnega pomena, nacionalnega, mislim, da v tržni koš ne morete metati. Smo pa tudi obrazložili namen predlaganih sprememb in dopolnitev tega zakona, kajti ocenjujemo, da v veliki meri prihaja do zlorab glasbenih kvot, predvsem slovenskih avtorjev, in da se večino teh predvaja v nočnem času. Mi predlagamo rešitev, kako bi omejili to tveganje zlorab, in sicer da se zadevo zapelje v dva intervala. Predvsem pa pri avdiovizualnih delih se zavedamo situacije, v kateri smo, in da se spremembe ne da narediti čez noč, zato smo tudi predlagali prehodno obdobje dveh let. In posledično, če se vi tako zavzimate za gospodarsko rast, mi ocenjujemo, da se bodo s to spremembo in dopolnitvijo posledično lahko odprla v Sloveniji tudi nova delovna mesta. In kaj se danes dogaja? Danes pač komercialne, tako radijske kot televizijske oddaje, večinoma licenčnih oddaj kupujejo v tujini. Ampak to gre bolj kot ne za nizko proračunske oddaje, ki dejansko dobesedno poneumljajo slovenski narod. Kvalitetne slovenske oddaje pa ne morejo priti na televizijo, verjetno zaradi takšnih ali drugačnih razlogov.

Še enkrat predlagam, da si preberete to izjavo, ki so jo poslali Slovenska unija glasbenih ustvarjalcev in sindikat. Tega od koalicijskih strank danes ni še nihče nič citiral. Strinjam se in

mogoče, recimo, da je tudi ta zadeva, ki smo jo mi dali, v nekem delu lahko pomanjkljiva, ampak danes gre za prvo branje. Pričakoval bi, če bi bila tukaj neka volja pa nek interes po nekem sodelovanju in sprejemanju čim kvalitetnejših zakonov v Sloveniji, da bi pač posamezne poslanke in poslanci poskušali s kvalitetnimi predlogi ta naš predlog dejansko tudi izboljšati. Ampak ne! Vi, kot sem že uvodoma omenil, iščete zgolj probleme, zakaj se ta zadeva ne more podpreti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika mag. Margareta Guček Zakošek.

MAG. MARGARETA GUČEK ZAKOŠEK (PS SMC): Ja, replika v delu, da sem navajala, da RTV sodi v sklop tržnega gospodarstva.

Tega nisem rekla. Je pa res, da RTV se tudi deloma preživlja od oglasov in vi to veste dobro, sicer omejeno. RTV sem navajala v delu, da že danes imamo tam delež 40 % slovenske glasbe in avdiovizualnih del, pa poslušalci tega ne nagradijo, vsaj tisti ne, ki so zanimivi za gospodarstvo. Populacija od 25 do 45 let po vseh podatkih tele- in radiometrije posluša in gleda komercialne televizije in radie. Mi lahko tukaj diskutiramo, kolikor koli hočemo, na koncu bo obveljal glas poslušalca. In odrediti, kaj bodo poslušali in česa ne, ne moremo, zato lahko samo pade gledanost in poslušanost. Enako velja za komercialne medije, kjer govorimo o nizkocenovnih oddajah, ki pa imajo ratinge najvišje mogoče. Ja, zakaj – zato ker jih gledajo! Saj tega pa nihče ne potvarja.

Tako v tem delu nisem govorila v smislu tržnega gospodarstva, sem pa v delu komercialnih medijev, ker tam je veliko delovnih mest in jih lahko prizadenemo. V tem delu sem govorila o tržnem gospodarstvu. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Andreja Katič, SD, pripravi naj se gospod Marijan Pojbič, SDS.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Hvala, predsednik. Spoštovana ministrica, spoštovani sekretar, kolegice in kolegi!

Prebrala sem mnenje Vlade o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, ki je pred nami. Strinjam se z zapisanim, da ta predlog prinaša le posamezne rešitve, ki pa niso najbolj dodelane; da potrebujemo dokument, strateški dokument, ki bo na podlagi analize obstoječega stanja podal smernice za razvoj medijske krajine v Sloveniji in celovito prenovo obstoječe zakonodaje. Vlada pa je pritrčila, da je področje zagotavljanja predpisanih deležev slovenske glasbe v radijskih in televizijskih programih vsekakor potrebno prenove. Tudi sama se strinjam s tem.

Svoja stališča so nam predstavili nekateri slovenski ustvarjalci, ki jih cenim in jim verjamem, ko predstavljajo svoj pogled na tako zahtevno zakonsko materijo, tudi v povezavi z

avtorskimi in sorodnimi pravicami. Slovenski ustvarjalci podpirajo dvig kvote slovenske produkcije v slovenskem medijskem prostoru, tudi sama menim, da je potrebno takoj pristopiti k ureditvi tega vprašanja, ker se tudi sedanja zakonodaja ne izvaja na način, kot je bilo zamišljeno. V najbolj poslušanih terminih na naših radijskih postajah skoraj ni predvajanih slovenskih skladb. Povprašala sem prijateljice in njihove družine ob debati o predlogu zakona, naj mi naštejejo domače glasbene ustvarjalce. Hčerka mi je kot iz topa ustrelila 6pack Čukur; seveda, saj je Velenčan s skladbo Ni živleja brez Veleja, in potem je naštel še nekaj naslovov skladb, ki jih največ poslušava starša.

Strinjam se z našimi glasbenimi ustvarjalci, da bi več slovenske glasbene produkcije pripomoglo tudi k razvoju te gospodarske branže in s tem povezanimi delovnimi mesti, o katerih toliko govorimo. Več slovenske glasbene produkcije v najbolj poslušanih in gledanih terminih bo pripomoglo k krepitvi nacionalne identitete, gre ne nazadnje za našo slovensko kulturo. V Velenju je občina podprla izdajo zgoščenke mladih glasbenih ustvarjalcev in tudi pomagala pri izdaji knjige zGodbe iz Velenja. Četudi se strinjam z ugotovitvami Vlade, da je ta zakon verjetno pripravljen na hitro, da ne vsebuje analize stanja in učinkov, da se ni dotaknil vseh pomembnih vprašanj, ki jih Vlada je še navedla, določene predloge pa ponuja. Pričakujem, da bo Vlada čim prej poiskala rešitve skupaj s strokovno javnostjo in jih predstavila Državnemu zboru. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marijan Pojbič, SDS. Pripravi naj se gospa Erika Dekleva, SMC.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik!

Torej, danes ti dve točki, ki sta, ki sem jih poslušal skoraj v celoti, moram reči, da mi je bilo zelo slabo in še zdaj mi postaja stalno bolj slabo. Razen Slovenske demokratske stranke in Nove Slovenije vseskozi poslušam: manj slovenske glasbe, manj slovenskih simbolov, manj slovenske besede. Na drugi strani pa veliko rdeče agresorske zvezde, ki jo je nosila Jugoslovanska narodna armija, ko je pobijala slovenski narod. Poglejte si prispevek, ki je vsakemu dosegljiv, kar se je dogajalo v Šentilju, na stari cesti Šentilj–Pesnica in tako dalje. In na drugi strani seveda še petje "himne" Druže Tito, mi ti se kunemo. To je legitimacija, žalostna resnica in legitimacija večine tranzicijske levice v slovenski državi.

Danes vseskozi poslušam, da je Slovenska demokratska stranka tista, ki je kriva za vse slabega, kar se je zgodilo v tej državi. Slovenska država obstaja 25 let in od tega je to državo vodila Slovenska demokratska stranka le 5 let – in naj bi bila kriva za vse slabo, kar se je v tej državi zgodilo! Kje je ostalih 20 let, ki jo je

vodila tranzicijska levica? Če se samo malo vrnem na mandat 2004–2008, za katerega vedno namensko pozabite povedati, to je bila edina vlada, ki je obstala celoten mandat. To je vlada, ki je znižala brezposelnost s 96 tisoč na 56 tisoč brezposelnih; praktično povečala zaposlenost za 40 tisoč; to je vlada, ki je zagotovila slovenski državi vsaj dvakrat višjo gospodarsko rast, ko je bila takrat v evro območju, in to je vlada, ki je izravnala državni proračun oziroma dosegla presežek. To vedno znova in znova pozabite povedati in prav je, da slovenski davkoplačevalci, slovenski narod ve in sliši pravo resnico.

Danes vseskozi poslušam, zakaj na tej seji in na vseh teh preteklih sejah obravnavamo praktično večino predlogov, ki jih predlaga Slovenska demokratska stranka. To je neverjetno, to je žalostno, da kaj takega slišimo s strani koalicije! Koalicija je tista in Vlada je tista, ki bi morala to delati. Vendar, očitno sta v tem državnem zboru Slovenska demokratska stranka in Nova Slovenija tisti stranki, ki jima gre za Slovenijo, ki jima gre za narod in ki jima gre za prihodnost te države. In prosim lepo, da se ta koalicija in ta vlada že enkrat zresnita.

Sedaj se pa vrnem k temu predlogu zakona. In sicer bom citiral. Za začetek naj povem, da se slovenski glasbeni ustvarjalec in resnično se ne boste smejali, verjemite. Citiram: "Kakšnih 20 let nazaj je bila vsa Slovenija en sam Radio Slovenija. Med osamosvojitveno vojno in kasneje, že v samostojni in neodvisni državi, se je, logično, večinsko vrtela slovenska glasba. Potem so se pojavili novodobni medijski mogotci, ki medije ne razumejo več kot transmisijo kulture, edukacije, ustvarjalnega zanesenjaštva in pripadnosti. Njihove mreže, njihovi poslovni modeli, preračunavanja, merjenja vsečnosti in drugi plagiatorski atributi predstavljajo nov princip medijev. Zgolj biznis. Slovenski poslušalec je tako spoznal njihove playliste, naučili so ga spoštovanja lastne kulture, jezika in pesni na način, da so preko dne vrteli in do nezavesti ponavljali skoraj brez izjeme tuja tretjerazredna dela, preko noči pa lovili odstotek za kvotnimi predpisi slovenske glasbe. Sramota. In še večja sramota je to, da jim je na tej kvizlinško, suženjsko slepi poti deloma sledil celo nacionalni radio. Si predstavljate, da bi britanske radijske postaje in BBC preko dneva predvajali indijsko, francosko, ugandsko, kitajsko glasbo, preko noči pa bi za doseganje kvot vrteli domačo britansko? Naslednji dan odstopi premier, kraljica ga lastnonožno brcne v rit. No, mi nimamo kraljice, nimamo regulativnih organov, ki bi v suvereni in samostojni državi že davno ukiniteli takšno početje in poslovni model, ki na privatnih računih gotovo pušča zaslužke, ima pa za stranski učinek popolnoma poneumljanje naroda, uničevanje lastne ustvarjalnosti, jezika in na koncu tudi avtohtone kulture. In iz domačih ustvarjalcev tak model poslovanja dela reveže in brezposelne, tujce pa bogato nagrajuje. Smo prebogata, a

zgolj neumna država." To je zapisal gospod z imenom in priimkom Tomaž Grubar.

Temu, kar sem zdaj prebral, in tisti izjavi, ki so jo podpisali v Slovenski unija glasbenih ustvarjalcev, mislim, da ni kaj dodati, da je to področje nujno treba spremeniti in ga spremeniti v kontekstu, o katerem govori Slovenska unija glasbenih ustvarjalcev in tudi ta gospod slovenski glasbeni ustvarjalec. In prav je, da smo v Slovenski demokratični stranki to storili in ta zakon vložili v parlamentarno proceduro.

Spoštovani gospe in gospodje, še za konec. Prepričan sem, da slovenske glasbe, slovenske besede, slovenske knjige v nacionalni kulturi ne more biti nikoli preveč, če želimo okrepiti nacionalno zavest in nacionalno samobitnost slovenskega naroda. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Marjan Pojbič, ugotavljam, da ste prve tri minute govorili v nasprotju s tem, kar vam bom zdaj citiral, in to je drugi stavek iz drugega odstavka, 57. člena, ki se glasi: "Govornik sme govoriti le o vprašanju, ki je na dnevnem redu."

Besedo dajem gospe Eriki Dekleva, SMC.

Gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala, spoštovani gospod predsednik!

Ne mislim se z vami prerekati, vendar bi vas lepo prosil. Jaz sem bil vseskozi praktično v parlamentu, vas pa dolgo časa dolgo ni bilo in bi bilo prav, da bi poslušali tudi ostale razpravljavce in tudi njih opominjali, ne pa samo mene. Vas lepo prosim, da drugič pregledate stvari in se obnašate tako, kot je zapisano v skladu s poslovnikom tega državnega zbora in da ne ogovarjate samo poslance ene stranke, temveč to storite za vse enako. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vašega proceduralnega predloga ne sprejemam. Prvič, na tem mestu je vedno nekdo, ki je predsedujoči in odloča o tem, kako se uporablja poslovnik. V vašem primeru ste pa dejansko – prav gledal sem, kako dolgo – tri minute govorili o drugih zadevah, potem ste se pa res vrnili na to zadevo. Pri ostalih razpravah nisem imel tega občutka, niti dejansko neposredne potrebe, da bi posegal. Vse, kar sem vas opozoril, je zgolj to, da obstaja v poslovniku določilo, ki zahteva od poslancev, da govori na tisto temo, ki je na dnevnem redu.

Ne sprejemam vašega proceduralnega predloga in upam, da ne boste dali še kakšnega.

Besedo ima gospa Erika Dekleva ...

Gospod Jože Tanko, proceduralno.

JOŽE TANKO (PS SDS): Ja, proceduralno. Hvala za besedo, gospod predsednik!

Sicer ne vem, kako se člani, ki ste zadolženi za vodenje seje, pripravite na sejo pred obravnavo točke dnevnega reda, niti ne

vem, na kakšen način si prenašate informacije, vendar bi bilo dobro, da vsaj pri isti točki predsedujoči ohranijo isto raven odnosa do vseh razpravljavcev. Ne more se dogoditi, da pri isti točki dnevnega reda za ene razpravljavce veljajo ena pravila in si lahko privoščijo tudi odmike v posameznih delih od točke dnevnega reda, pri drugih, tistih vam manj bližnjih, pa tega na noben način ne dovolite in si drznete vsakič posebej razpravljavce opozoriti.

Predlagam, da se vi trije, ki vodite sejo Državnega zbora, uskladite in naravnate kriterije tako, da bodo merila prav za vse razpravljavce, za vseh nas devetdeset, ki smo tukaj poslanci, enaka vsaj pri isti točki dnevnega reda. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ne sprejemam vašega predloga in nadaljujemo z razpravo.

Besedo ima gospa Erika Dekleva, SMC, pripravi naj se gospod Simon Zajc, SMC.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Hvala za besedo.

Moram reči, da me je po tej razpravi kolega Pojbiča kar malce minilo še kaj na to temo reči. Osebnost se mi zdi res škoda časa razpravljati o predlogu, ker iz novele izhajajo, da je bila pripravljena hitro in površno, brez predhodne analize stanja in učinkov uvedbe, nekaj parcialno ureja, predlog je necelovit in nedodelan, ne ureja vseh relevantnih vprašanj, ne zagotavlja podlage za presojo posledic na gospodarstvo in je nomotehnično pomanjkljiv, prav tako kot prehodne določbe.

Poleg tega ima pripombe tudi Gospodarska zbornica Slovenije. Na primer, tudi oni ocenjujejo, da je predlog slab. Menijo, da obvezne kvote pomenijo cenzuro in vsiljevanje, ljudem pač enostavno ne moremo predpisati, kaj bodo poslušali, kaj bodo brali, kaj bodo gledali ... To po navadi, žal, doseže vedno ravno obratne učinke. Poleg tega je seveda tudi v nasprotju z načeli svobode govora, izražanja in svobode uredniške odločitve. Če bi naredili prej kakšno analizo, bi ugotovili, da že sedaj skoraj polovica radijskih postaj predvaja več kot 40 % slovenske glasbe, ne moremo pa sedaj prisiliti kar vseh radijskih postaj, da se bodo držale teh kvot, ki jih predpisujejo. To bi seveda zmanjšalo že tako revno medijsko ponudbo. Da o kvotah na televiziji sploh ne govorim, saj večina novih pesmi sploh nima videospota.

Kvota enostavno ne morejo prisiliti ljudi, da poslušajo nekaj, kar jim ni všeč. Visoka kvota je tudi v nasprotju s kakovostjo. Pri nizkih kvotah se glasbeniki trudijo in delajo dobro glasbo, pri visokih kvotah pa lahko le mirno sedijo v naslonjačih in čakajo, da se bo njihov komad na radiu pojavil izključno zaradi predpisanih kvot. Skratka, kvote v višini 40 % preveč posegajo v uredništvo politiko in pomenijo prisilo, ki bo sprožila odpor in imela ravno nasproten učinek.

Seveda smo vsi prebrali tudi zelo negativni odziv, ki smo ga prejeli od

Radiotelevizije Slovenija. Zdaj, če ta odziv vam ni po volji, ne pomeni, da to, kar pišejo, ni tako. Tudi oni namreč opozarjajo na odsotnost kakršnih koli strokovnih utemeljitev za nerazumno visoki pavšalni odstotek predvajanja slovenske glasbe. Tudi njim se zdi neprimerno, da bi majhno produkcijo reševali s prisilnim medijskim programiranjem.

Naj citiram en del: "Uresničitev predlaganih sprememb bi v medijski krajini povzročila pravo opustošenje ter popolnoma ohromila delo medijskih ustvarjalcev. Še več, predlog vodi zgolj k sklepu, da se z njim skriva neutemeljeno favoriziranje peščice glasbenih ustvarjalcev, zavajajoče zavito v utemeljitev nacionalne zavesti in narodnostne identitete." Spremembe, ki jih predlagate, so finančno in pravno problematične, poleg tega posegajo v uredniško neodvisnost in avtonomijo. Vse to seveda brez vseh strokovnih utemeljitev ali analiz in zato je tak predlog nesprejemljiv.

Zares ne zavračamo vsega samo zato, ker predlaga to opozicija oziroma SDS, to stalno na vseh odborih, na vseh plenarnih sejah poslušamo. Kolega Lisec je to tudi danes že omenil, menda večkrat. Žal gre samo za dejstvo, da so predlogi, milo rečeno, slabi. Kolega Pogačnik, strinjam se z vami, res. Danes obravnavamo več predlogov vaše stranke kot Vlade, ampak ti predlogi so, žal, slabi. Seja bi se res končala kakšno uro prej, morda celo dve, tri, ampak verjamem, da bi bili ljudje v tem primeru veseli. Videli bi namreč, da ne tratimo časa, da ne razpravljamo samo zaradi razprave, da ne dolgovezimo, ampak da smo učinkoviti. Upam, da tukaj ne gre za tekmovanje, za kvantiteto, ampak za kvaliteto. To pa ocenjujejo samo volivci. Vas so že večkrat. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj, mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Hvala, predsednik, za dano besedo.

To še enkrat kaže dejansko obraz Stranke Mira Cerarja, predvsem z nastopom te poslanke sedaj jasno govori, da nekaj se je govorilo pred volitvami, nekaj se obljublja kasneje, ampak dejanja so pa druga. Na nek način pozivate opozicijo k sodelovanju, na vsak način pa, ko opozicija hoče na nek način sodelovati, vi hočete to sodelovanje prekiniti, bi rekli, čim prej. Vlada niti ene sekunde še ni uporabila v tej razpravi. Prišli so malo sedet, razprave ni, da bi povedali, kakšno je njeno mnenje, in predvidevam tudi, da ministrica ne bo danes izkoristila nobenega časa.

Zanimivo je bilo, da je bilo na začetku pri stališčih poslanskih skupin dokaj enotno mnenje, da ta zakon potrebuje spremembe. Sedaj bi rad od ministrice slišal, na voljo ima še eno uro, kakšne predloge pričakujemo, predvsem pa kdaj. Ali že kaj delate na spremembi Zakona o medijih ali nič in katere rešitve predlagate vi? In predvsem bi pa rad

tukaj postregel z nekimi podatki, ker se boste mogoče potem bolj zamislili; in sicer TOP 200 vrtenih skladb v letu 2005, razmerja slovenskih in tujih. 2005 je bilo med TOP 200 predlaganimi skladbami 68 % slovenske glasbe, 32 % tuje. 2013 je bilo slovenske glasbe 32 % tuje pa 68 %. To pomeni, da se je naredil obrat razmer. TOP 10 vrtenih skladb: leto 2005 slovenskih 100 %, 2013 slovenskih le že 20 %, tujih pa 80 %.

V zadnjih dnevih smo predvsem s strani ene koalicijske stranke, pa tudi deloma iz ostalih koalicijskih strank, poslušali besedo "razprodaja" in "kraja". Spoštovana koalicija, ali niso ti podatki, ki sem jih sedaj povedal, res dejansko razprodaja in kraja slovenske identitete? Pri privatizaciji imate dejansko vi čisto drugačen pogled; tukaj, kjer se je pa dejansko naredila, razprodaja in kraja slovenske identitete, pa razmišljate drugače.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Simon Zajc, SMC, pripravi naj se dr. Dragan Matić, SMC.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala za besedo.

Glede na to, da imam nekaj izkušenj v slovenskem medijskem prostoru, tako na radiu kot na televiziji, da sem se s problemi, ki obstajajo na tem področju, soočal osebno iz prve vrste, pozdravljam cilje in namene te spremembe zakona. Problem radijskega prostora, tako kot ga jaz vidim, ali eden od problemov je, da ima pomanjkanje dobrih glasbenih urednikov oziroma pomanjkanje interesa za njih. Danes imamo večinoma ne več urednike, ampak sestavljavce seznamov, se pravi playlist. Ti sestavljavci, ko gledajo pesmi in jih ocenijo, ne vem, od 1 do 5 glede na to, kaj radio predvaja, kaj se sklada z njihovim usmerjanjem. Potem gredo ti komadi na playlisto. Pri teh playlistah se močno zgledujejo po Nemčiji, zaradi tega ker tudi nemški strokovnjaki izobražujejo naše lastnike radijskih postaj in urednike. Zato ste tudi mogoče opazili, da med privatnimi radijskimi postajami danes ni več velike razlike, vse delajo po enakem kopitu. Skoraj vse, ne vse, da ne bom krivičen do kakšnih, vrtijo na dan neke oziroma v celem sklopu vrtijo 250 do 300 različnih pesmi, in te se konstantno ponavljajo. Tiste radijske postaje, ki so ta način začele prve prakticirati, so danes vodilne privatne radijske postaje zaradi tega, ker je ta model preizkušen.

Slovenske pesmi se pa večinoma vrtijo ponoči. To je res. Tako je ponoči v resnici vsak radio Radio S. Tukaj se strinjam s predlagateljem, da je treba preprečiti zlorabo dnevnih kvot, in njihovo rešitev podpiram. Strinjam se tudi, da je treba podpreti mlade glasbenike in slovensko ustvarjalnost. Vendar dvig kvote na 40 % tega ne bo rešil. Spomnite se, kaj sem prej povedal pri sestavljanju playlist. Če dvignemo kvoto, bomo pač poslušali ene in iste komade večkrat na dan, nekaterim ustvarjalcem, seveda, to ustreza, ne bo pa to

dvignilo kreativnosti. Tega problema se je pač treba lotiti celostno in se ga tudi bomo. Takrat bom nekatere od teh vaših rešitev tudi podprl.

Če se na hitro ozrem še na televizijo. Kvantiteta absolutno ne prinaša kvalitete. Sem delal na takšni televiziji. Če delaš nekaj le zato, da zapolniš prostor, bo to sigurno negativno vplivalo na kakovost oddaje. Poleg tega so omejitve glede ponavljanj neživljenjske; dovoljujejo le prvo ponovitev, potem pa pet let ne oziroma če se ponavlja, ne gre več v to kvoto. Po tem predlogu bi morala RTV Slovenija ustvariti oziroma odkupiti najmanj 600 ur, 150 od neodvisnih producentov. Takšna določba bi stala RTV novih 20 milijonov evrov, dodatnih 20 milijonov evrov, kar je trenutno v celoti njihov programski strošek. To bi se pokrilo z RTV naročnino, približno 36 evrov na leto na vsakega, ki plačuje RTV naročnino. Za primerjavo, trenutno RTV odkupuje 25 ur, kje je šele 150 ur! Dve leti, ne vem, če je dovolj za to. S temi spremembami bi v resnici uničili RTV Slovenija, ker dvomim, da bi se državljanke in državljani strinjali s tem, da za tak procent dvignemo RTV naročnine.

Pa da zaključim. Nameni zakona se mi zdijo dobri, pa vendar menim, da jih ta sprememba niti približno ne dosega, saj je pripravljena na hitro, brez analiz in s podcenjevanjem finančnih posledic. Vseeno sem vesel, da imamo danes ta predlog na mizi, mogoče za razliko od vseh ostalih, ker nakazuje na to, da boste morda kasneje podprli celostno prenovno medijskega zakona, ki bo tudi zasledovala te iste cilje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Dragan Matić, SMC, pripravi naj se gospod Peter Vilfan, Zavezništvo.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Hvala za besedo, predsednik.

Glede samih besed, ki so bile izrečene s strani SDS, da nismo pripravljene na sodelovanje, moram pa sam izreči razočaranje nad tem, kar so poslali kot predlog novele v proceduro. Ker to, kar je bilo poslano v proceduro, ni pravzaprav vredno ene parlamentarne stranke, ki ima takšno kilometrino za seboj, kot jo ima Slovenska demokratska stranka. Gre v bistvu za polizdelek, ki ni naredil niti osnovne analize, kakšni bodo stranski učinki teh domnevnih koristi, ki temeljijo na eni in edini predpostavki, da bo povečanje kvantitete prineslo tudi povečanje kvalitete. Sploh niso razmišljali niti o tem, da enostavno se z administrativnim ukrepom ne more zagotoviti gledanosti oziroma poslušnosti nekih programov, ampak da bi to prinesla samo kvaliteta. Kvaliteta brez vlaganja, systemskega spodbujanja kvalitetne produkcije mladih ustvarjalcev, pa ne bo prišla in o temu danes ni bilo dosti slišati. Tukaj se mi zdi, da je predlagatelj novele povsem zgrešil bistvo problema, ampak se je na nek način omejil na

branjenje interesov določene skupine že uveljavljenih ustvarjalcev, kar pa po mojem, takšen pristop ne more prinesiti neke posebno dobre rešitve.

V vsem predlogu je edina točka, ki je v bistvu imela nek utemeljen pomen, dejstvo, da je treba urediti obveznost produkcije slovenske glasbe tudi v dnevnem terminu in ne samo v nočnem terminu, vendar, dragi kolegi iz SDS, to je veliko premalo, da bi se lahko na tem začelo neko plodno sodelovanje. Upam, da bo Vlada v najkrajšem času pripravila neke ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Violeta Tomić, Združena levica.

Pripravi naj se gospod Jože Tanko, SDS.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Mene zanima, v katero kvoto spada EPP SDS, ki nam je predstavil gospod Pojbič? Ampak, EPP je plačan program.

Poudariti je treba in morate vsi vedeti, da je prebral gospod Pojbič pismo podpredsednika SAZAS in večkrat smo že povedali, da ima SAZAS kar precejšnje interese pri tem zakonu in da s tem ustvarjalci glasbe, verjemite, nimajo nič, najmanj pa koristi. Poznam ustvarjalce in lahko vam povem iz prve roke, da je to tako.

Seveda mi ne nasprotujemo glasbenim kvotam, ampak dodajamo, da te niso dovolj, pomembno je namreč, da ustvarimo pogoje za domačo ustvarjalnost, saj poleg količine domače glasbe želimo vsi poslušati tudi kakovostno glasbo. Res je veliko več tuje glasbe, ampak stanje je takšno tudi zato, ker novejšje glasbe je premalo – domače, kvalitetne. Število novih skladb in število domačih ustvarjalcev ne raste, ampak pada, število prvih objavljenih domačih fonogramov iz leta v leto, lahko rečemo, je kar kritično. To bi moral biti podatek, ki bi vse odgovorne za domačo ustvarjalnost in pogoje njihovega dela morda zanimal.

Gospod Podkrajšek je rekel, da je domoljubje največkrat omenjena beseda tukaj in s tem se moram res strinjati. Neverjetno, s čim se vse povečuje domoljubje, povezuje se ga s tem, z grbom, himno, s tem, kje naj zastava visi, celo uzakonili bi ga radi. V Združeni levici namreč mislimo, da se domoljubje krepi s poštenim plačilom za pošteno delo, z možnostjo do dostopa do kvalitetnih zdravstvenih javnih storitev, z možnostjo, da izšolamo naše otroke. In pravite, da so domoljubni naši sosede ... Seveda so domoljubni, se spomnite reakcije, ki so jo imeli Hrvati, ko naj bi Čateške toplice kupile enega od hvarskih kompleksov? To je bilo domoljubje! Mi smo jim mirno prodali vse hotele ob Obali in trdimo, da je Piranski zaliv naš. Domoljubje, kje je to domoljubje, kadar prodajamo naša podjetja, naša letališča, naše javno dobro?

Res je, Zakon o medijih je treba krepko pregledati, predvsem pa to, da se stranke in vladajoče koalicije ne bodo vtikale v programske sheme javnih zavodov. Veste, ustvarjalna svoboda je tisto, kar potrebujejo ustvarjalci, država pa je tista, ki mora zagotoviti pogoje za ustvarjanje in potem bo tudi tega domoljubja veliko več. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glede na tiste kriterije, ki sem jih prej postavljaj, tokrat sicer ni bilo tako strnjeno, ampak del te razprave je tudi šel izven okvira tega, kar je tema.

Zato kot predzadnjemu dajem besedo gospodu Jožetu Tanku, SDS. Kot zadnji se naj pripravi predlagatelj mag. Marko Pogačnik.

JOŽE TANKO (PS SDS): Najlepša hvala, spoštovani predsednik!

Najprej mogoče beseda o tem, kako smo na kolegiju obravnavali najavo časa. Zaveznik Alenke Bratušek, gospod Jani Möderndorfer je opozoril, da naj predlagatelju oziroma tistemu, ki bodo najavili čas, da ga najavijo v skladu s pričakovanji in s tem, kar bodo porabili. Zdaj ugotavljam, da je Vlada za razpravo najavila veliko preveč časa; eno uro časa, in v tem času, ko je potekala razprava, se ne ministrica na ne njen državni sekretar nista blagovolila niti enkrat prijaviti k razpravi, kar pravzaprav ne daje dobrih obetov ne za delo Vlade naprej in tudi zagotovo ni to dobra podoba Vlade sedaj. Težko pričakujemo od Vlade po 4, 5 mesecih oziroma tudi v nadaljevanju kakšne sistemske kompleksne analitične rešitve, če niti Vlada ni v stanju argumentirano parirati razpravam poslancev; ne opozicijskih ne koalicijskih. Niti enega argumenta, niti ene podkrepitve svojemu stališču Vlada v tem času 4 ur in pol, kar bi tekla razprava, ni bila sposobna dodati, razen tistih 5 uvodnih minut, ko so prebrali pripravljeno besedilo, povzeto najbrž po stališču RTV.

Ugotavljam, da so težki časi za slovensko kulturo, kajti pri tako pomembnih stvareh, kot je podpora domači slovenski kulturi, da ne Vlada ne koalicija ne najmeta nekih pomembnih argumentov pri predlogih, ki smo jih danes obravnavali in jih je predlagala Slovenska demokratska stranka, je težko pričakovati. Vi govorite o tem, da je treba dati spodbudno okolje za razvoj slovenske kulture. Kako, na kakšen način, če se velik del ali pa največji del slovenske glasbene produkcije vrta v nočnem času? Sprašujem vas, gospa ministrica, kateremu trgu je to namenjeno – slovenski spi tisti čas. Kateremu trgu je namenjena, je namenjeno predvajanje slovenske glasbe v nočnem času? Ameriškiemu, azerbajdžanskemu, indijskemu? Kako bomo ustvarili pogoje za razvoj slovenske glasbe, glasbene produkcije, če sami dopustimo, da se slovenski glasbeni ustvarjalci marginalizirajo in nihče ob tem ne stori nič, nihče. Celotna vladna koalicija, ki je opozorjena na problem, se posmehuje našemu

predlogu in pravi, da naši predlogi niso ne celoviti, da naši predlogi so pomanjkljivi in tako naprej. Če bi ta kriterij, o katerem govorijo koalicijski poslanci, v tem mandatu zdržal in bi ga dejansko zagovarjali, potem čez zakonodajni postopek do sedaj ne bi smel niti eden vladni zakon. Niti eden, razen ratifikacij!

Poglejte, samo pogledajte vladne predloge zakonov, kolikokrat so amandmirani, da pridejo lahko čez zakonodajni postopek, in nobenih tovrstnih pomislekov, ki jih imate danes pri naših predlogih zakonov, ne naslavljate na Vlado. Niti enkrat niste dvignili roke, da bi zakon zavrnili. Niti enkrat! Celotno več, večina vaših predlogov zakonov je pripravljena tako, da niti ne moremo opraviti splošne razprave o zakonu, ker jih predlagate serijsko, po skrajšanem in po nujnem postopku. Niti ne dopustite razprave v Državnem zboru! Mi takih predlogov, hvala bogu, ne predlagamo in smo se pripravljeno soočiti s komerkoli v Državnem zboru pri našem predlogu zakona.

Več vas je govorilo o analizah, da manjkajo pri našem predlogu analize. Kaj pa potrebujemo mi pri teh analizah? Gospod Marko Pogačnik vam je prej povedal, kako je padel delež slovenske glasbene produkcije v medijih, z dveh tretjin na eno tretjino, in da je med tistimi od TOP 10 predvajanih skladb od leta 2005 do sedaj bilo med prvih deset leta 2005 deset, zdaj pa samo še ena ali dve. Potrebujete še kakšno dodatno analizo? Sprašujem, ker če je treba, vam bomo dali še kakšen dokument, ampak te dokumente ste tako ali tako dobili, ker vam jih je poslalo združenje istočasno, tako kot nam. To, kar govorite okrog teh zadev, je popolno sprenevanje. Če koalicija ni pripravljena podpreti zakona, ki evidentno izboljšuje položaj slovenskih ustvarjalcev, potem ne govorite o tem, da želite izboljšati okolje za slovenske ustvarjalce. Ker kljub tem podatkom, ki so bili predstavljeni in ki so vam jih eminentni slovenski ustvarjalci dali, zagovarjate status quo. Zagovarjate marginalizacijo slovenske glasbene in avdio produkcije!

Mislím, da je čas, da marsikateremu sposobnemu slovenskemu glasbenemu ustvarjalcu omogočimo, da se iz popoldanskega ustvarjalca prelevi v profesionalnega ustvarjalca. S tem, ko jih marginaliziramo, ko jih potiskamo na obrobje, jim ne omogočimo, ne damo pogojev, da bi se lahko v celoti posvetili glasbeni produkciji, glasbenemu delu, ustvarjanju, ampak to delajo poleg neke druge zaposlitve. Tako rekoč so popoldanski espeji, pa ne samo popoldanski, nočni espeji; odvisno, kakšno službo imajo. Težko je potem govoriti o tem, da bomo zagotovili pogoje, da se bo ustvarjala dodatna produkcija mladih ustvarjalcev, če jih marginaliziramo. Če ne zna vladna koalicija prisluhni in omogočiti, da se vzpostavijo pogoji za to, da bi se ustvarjalnost razvijala, pač pa dela vse, da se ustvarjalnost duši, potem je nemogoče govoriti o čemerkoli drugem kot o dušenju slovenske glasbene produkcije. Ne

vem, morda vam je všeč, da sta dve tretjini glasbenega prostora namenjeni tuji glasbi. Morda vam je všeč. Meni bi bilo bolj všeč, da bi bil ta delež drugačen in da bi bil tudi bolj enakomerno razporejen – da bi bil enakomerno razporejen preko celotnega programskega časa.

Vsi tisti, ki ste izrazili velike pomisleke o tem, da bo to vplivalo na propagando oziroma na oglaševalski čas in prostor v medijih, imate pravzaprav napačne predstave o tem. Če bodo vsi ustvarjalci, če bodo vsi mediji delali pod istimi pogoji in istim režimom, se v principu ne bo popolnoma nič spremenilo. Popolnoma nič! Ne pri oglaševanju, ne pri trženju drugega prostora in tako naprej! Samo struktura prostora, ki to zapolnjuje, se bo spremenila – v delež slovenske glasbene produkcije. In nič drugega.

Kar zadeva Javni zavod Radiotelevizijo. Javni zavod Radiotelevizija Slovenija je zavod posebnega pomena, zato ga tudi vsi plačujemo, vsi tisti, ki imamo električne števec. Vsi ga plačujemo. Plačujemo ga zato, da vzdržuje slovensko produkcijo, ker je zaradi različnih razlogov morda manj konkurenčna, morda manj komercialna, in jo v primerjavi s komercialnimi mediji poskušamo v tem delu ohranjati, ker komercialni mediji – in teh je večina v Sloveniji – imajo drug cilj, drug namen. Javni zavod Radiotelevizija ne sme imeti tega komercialnega namena. Imamo ga za to, da ravno delež slovenske glasbene filmske, dramske in ostale ustvarjalnosti ohranja. Izključno za to! Če direktor Javnega zavoda Radiotelevizija pač napiše, da bo to stalo dvajset milijonov samo pri tem, da se bo ena stvar spremenila za 10 % – s 40 na 50 % –, potem pri vseh tistih, ki dlje časa že malo spremljamo, kaj se dogaja z Javnim zavodom Radiotelevizija, vemo, da to ne drži. Na pamet povedano ali pa iz poslovnih poročil lahko pogledate, to ne more držati. Ne more držati! To lahko zagotovi tudi ministrica, ki pokriva to področje.

Če bi bil namen tega dopisa direktorja Radiotelevizija resen, potem bi zraven priložil tisto, kar vi zahtevate ves čas, to pa je analiza. Te analize, priložene mnenju oziroma mnenju direktorja Radiotelevizije, ni in jo bomo najbrž tudi težko dobili. Res je, da smo mi v nekaterih obdobjih prej tudi imeli na določene stvari drugačen pomen, tega ne zanikamo, kajti tudi noben zakon, ki ga pripravlja vaša vlada, ne bo večen, nobena rešitev ne bo večna, ker se pač razmere spreminjajo, položaj se spreminja in takrat, ko se zaznajo potrebe po spremembi, je treba reagirati.

Mislim, da ste v vseh poslanskih skupinah dobili pozive ali pa želje mnogih za kakšen razgovor. Nam so poslali, tako kot vam, pred dnevi tudi ustvarjalci in mislim, da to, česar smo se lotili, dejansko tudi stoji. Mislim, da bi morala vlada in tudi koalicija v Državnem zboru storiti vse, da se problemi tudi na področju kulture začnejo reševati. Če boste na takšen način pristopili k reševanju problemov kot sedaj, ko nihče nič ne govori, nihče nič ne pove, nihče

nič ne predlaga, niti vlada, ki je za to najbolj poklicana, potem bomo težko dobili v Državni zbor kakršnokoli celovito rešitev za ta problem ali pa za ureditev medijske krajine. Težko. Nemogoče. Če že danes, ko imamo pred seboj tako enostavno zadevo, kot je korektura samo nekaterih rešitev, ki v veljavni zakonodaji niso dobro urejene, so izrazito v škodo slovenskih ustvarjalcev, ki jih marginalizirajo, potem težko pričakujemo karkoli dobrega na temu področju, kar zadeva medijski del, avdiovizualni del in tudi kar zadeva druga področja kulture. To je tako počasno odzivanje na realne probleme, da ne vem, če jih bomo dočakal do konca mandata, pa čeprav bo ta štirileten.

Pričakoval pa bi, od vseh tistih, ki ste nas tako kritizirali, tudi nekateri s področja, ki bi ga morali nekoliko bolj poznati kot drugi, da bi na osnovi analize pripravili vi kakšen predlog zakona. Cela koalicija v Državnem zboru ni pripravila niti enega zakona, čeprav imate očitno veliko idej, imate veliko protargumentov za tisto, kar mi predlagamo; ampak da bi to, kar nam očitno, spravili v svoje besedilo zakona, tega do zdaj še nismo doživeli.

Predlagam vam, da če vlada ne zmore teh svojih potencialov, gospod predsednik je dejal, da naši predlogi zakonov padajo zato, ker nimamo dovolj strokovnega suporta v Državnem zboru, potem predlagam, da naredite nekaj, da boste ta mirujoči suport po ministrstvih, v vladni stavbi zagnali, da bodo prišli propulzivno in odzivno predlogi, ki bodo reševali posamezne zadeve.

Moram reči, da sem nad pristopom vlade izredno razočaran v tem primeru, kar zadeva področje kulture. Gospa ministrica, to mnenje, ki ste ga poslali, zakaj zavračate naš predlog zakona, mislim, da je drugi ali tretji dokument z vašega področja. Tudi pri prejšnjem zakonu smo dobili podobno mnenje, zakaj ni razlogov, zakaj se nasprotuje naši rešitvi in pa nekaj odgovorov na poslanska vprašanja. To smo doživeli v prvih štirih mesecih. Če boste ubrali to tehnologijo dela, potem težko pričakujete, da boste od nas dobili kakšno podporo, ker ko nam na tako neargumentiran način zavračate predloge zakonov, ki so nujno potrebni, ki rešujejo vitalne probleme na nekaterih področjih, da na tak način daleč ne bomo prišli. Tudi naprej imamo še nekaj predlogov zakonov, ki so doživeli isto argumentacijo vlade, da niso celoviti. Mislim, da je čas, da se ta vladna struktura in struktura Državnega zbora nekoliko konsolidira, dejansko pogleda, kje so problemi, kaj je treba narediti, če ne gre v enem koraku, gremo postopoma, tudi to je način – in predlagamo, da se nekaterih rešitev lotevamo postopoma.

To, kar smo predlagali s spremembo Zakona o medijih, je korak na posameznem segmentu v boljšo smer, v smer izboljšave. Zaradi tega ne bodo prizadeti ne komercialni mediji, ne bo prizadet Javni zavod Radiotelevizija, bo pa veliko več zadovoljstva pri

slovenskih glasbenih ustvarjalcih, ki se bodo lahko temu področju bolj posvetili in tudi dvignili kvaliteto navsezadnje. Težko pričakujemo od nekoga, ki dela na margini, ki dela v oteženih pogojih, ki je prisiljen, da se z dejavnostjo ukvarja na neprofesionalen način, dosežke, kot jih delajo profesionalci drugod. Pa še posebnost slovenskega trga je ta, da je ta trg izredno majhen in močno pod vplivom drugih večjih narodov, ki so okoli nas, predvsem južnega in zahodnega.

Mislím, da bi morali, preden se tako opredeljuje Vlada, ki je kar pobegnila, kot tudi koalicijski poslanci v Državnem zboru do predlogov zakonov, ki jih vlagamo dobronamerno v Državnem zboru, da nekako to bolj pregledate resno, da se tem stvarém bolj posvetite in da ne padajo te pavšalne ocene o tem, da so zadeve nesistemske, da niso celovite in tako naprej. Niti en zakon, ki ga boste vložili v zakonodajni postopek bodisi kot vlada ali kot koalicijski poslanci, ne bo celovit. Niti eden. Niti eden ne bo tak, da bi šel mimo redakcij s potrebnimi amandmaji skozi zakonodajni postopek. Niti eden ne bo tak, da ne bo treba črtati kakšnega člena, ker bo ali pleonazem, ali bo neustaven, ali bo karkoli drugače. Uporabiti to količino rok samo za to, da se pove največji opozicijski stranki, ki se je na tem področju potrudila, da je vmes morda v tem predlogu kakšna pomanjkljivost, je najbrž zelo slabo znamenje in slabo sporočilo.

Tu ste dobili tudi dopis, tega SUGU v katerém opozarjajo, da so že pred dvema letoma, tremi leti podpisali več peticij in jih tudi naslovili tudi na Vlado in tudi javnosti. Te peticije pač niso narejene zato, da se jim bo tem slovenskim glasbenim ustvarjalcem naredil nek nadstandard. Napisane so zato, da bi se jim zagotovili vsaj minimalni standardi za opravljanje tistega, kar od slovenskih glasbenih in tudi drugih ustvarjalcev pričakujemo. Na področju knjige, s tega področja kulture, je več slovenskih kulturnikov, pisateljev, ki živijo od posebne državne subvencije, čeprav nekateri projekti ne gredo v promet. Na tem področju gre več ali manj za čisto komercialno dejavnost teh avtorjev. Nobeden verjetno nima posebne državne subvencije za to, da je glasbeni ustvarjalec. To je verjetno problem tega področja in mislim, da bi bilo treba vsem tem ljudem prisluhniti; to, kar predlagamo, eventualno dopolniti s kakšnimi rešitvami, ki so lahko še boljše, nikakor pa ne to takole, a priori, kot smo bili danes priča, pospraviti pod mizo in iti veselo domov.

Kar zadeva pa spoštovane razpravljalce, ki govorijo o zapravljanju časa. Vi dobite plačo in mi, ali imamo sejo Državnega zbora ali je nimamo. Za vsak dan posebej. In govoriti o tem, da je najboljše, da ne zapravljamo časa v Državnem zboru, pomeni, da bi bilo najbolj fino, da bi bilo doma in sedeli in pač bi dobili ta pavšal, ki ga dobimo kot zaposleni funkcionarji v Državnem zboru. Naša naloga je,

in to pri nas to resno jemljemo, da se potrudimo, pripravimo zakone, pripravimo rešitve, jih vložimo, branimo, zagovarjamo in to bomo počeli tudi naprej. Vsi tisti, ki imate pa težave s tem, da zapravljate čas, s tem ko ste prisiljeni sodelovati v razpravi, pa ne najavite časa, navsezadnje. Naj velja to za ministrstvo ali ministrstva, ni velikih razlik, velja tudi za poslanske skupine. Smo pa pripravljeni, kadar bodo prišli predlogi zakonov, ki jih čakamo, to sem že enkrat rekel, priti tudi v nedeljo, zato da bomo te stvari urejali, sprejemali, obravnavali itn. Ampak tega ni, ljudje božji. Tega ni! Čakamo štiri mesece, razmišljate poglobljeno, verjetno pripravljate analize, strategije, ampak rešitve, ki bi odpravile kakšen problem, so pa izjemno počasne. Na tej seji je eden takih samo zakon o fiskalnem pravilu, ki ste ga vložili.

Tako je treba tudi takrat, ko kritizirate aktivnost kakšne poslanske skupine, imeti določeno mero razumevanja za to. V Državnem zboru smo zato, da predlagamo, ne glede na področje, pa naj gre to za kulturo, pravosodje, notranje zadeve, finance, da predlagamo rešitve. In glede na to, kako razpravljajo poslanci koalicijskih poslanskih skupin, je razumeti, kot da nam to pravico odrekate. Kot da nam pravico, da nekaj predlagamo, za kar mislimo, da je potrebno in dobro, odrekate. In tudi to, da samo opozorim – čeprav predsednik že čaka, da bo povedal –, mislim, da je treba tudi to vzeti z določeno dozo razumevanja in tudi našega prispevka k temu, da se razmere v slovenskem prostoru nekako izboljšajo za tiste, ki imajo željo, da karkoli prispevajo. Področje glasbenega ustvarjanja je eno takih; področje razdeljevanja sredstev, ki zadeva glasbene ustvarjalce itn., je tudi področje, ki je izredno problematično. Samo to se na žalost ureja v drugem zakonu. To bo padlo pač pod drug režim, in tudi temu se najbrž Vlada, ne koalicija in ne opozicija ne bo mogla izogniti. In če ne bo Vlada hitro kaj naredila, vam zagotavljam, da bomo tudi kakšno drugo področje s področja kulture novelirali, ne glede na želje ali pa pripombe, ki jih boste imeli koalicijski poslanci in Vlada. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Preden dam besedo ministrici za kulturo, samo pač opazka na tisti proceduralni del vašega nastopa.

Namreč, strinjam se s tem, da Vlada neracionalno najavlja svoj čas in še preden ste dali to pripombo, sem naročil dopis v zvezi s tem, tako da bo Vlada tudi pisno opozorjena, da mora bolj racionalno najavljati svoj čas.

Zdaj pa dajem besedo ministrici za kulturo mag. Julijani Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala lepa. Spoštovani!

Najprej sem glede na celotno razpravo želela prihraniti čas vsem nam, po drugi strani tudi, ker mi je dejansko kar nerodno govoriti o tem. Torej, gre samo za šest členov, ampak veste, v teh šestih členih je toliko pomanjkljivosti,

toliko pomanjkljivosti, da sem si morala rezervirati kar eno uro časa za razpravo. Vendar, ko sem videla, kam gre razprava, da ste tudi sami že ugotovili določene pomanjkljivosti, tudi s pomočjo tega, ker ste si kasneje, kot smo si mi na ministrstvu ...

Torej, mi nismo vedeli za te predloge, ki so kasneje prišli od RTV Slovenija, in ostalo, mi smo sami te stvari pripravili in nekako ugotovili, da se ujemo tudi s tem, kar je koalicija danes povedala. Zaradi tega sem najprej mislila, da bi prihranila čas vsem, tudi gledalcem pred TV-ekranom, ker mislim, da bi morali začeti, vsaj kar se tiče politike, malo drugače delati; ne pa, da neka politična stranka vloži pomanjkljiv zakon samo zaradi tega, da je vložen v proceduro in da se potem odvijajo borbe med eno in drugo stranjo. Mislim, da bi morala vsaka stran, ne glede na to, kaj pravzaprav vlaga, da bi morali biti ti predlogi drugačni, kot sledi iz tega zakona. Vendar, želim povedati, kateri so še razlogi za zavrnitev tega zakona, ki ga seveda ni možno podpreti zaradi številnih pomanjkljivosti, na katere sem opozorila že v svojem uvodnem delu.

Tako med drugim manjkajo določbe, ki bi omogočile izvajanje hitrejšega in učinkovitejšega nadzora, tako s strani Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije in tudi Inšpektorata Republike Slovenije za kulturo in medije ter določile ustrezne sankcije za kršitelje. Veljavni zakon o medijih namreč ne predvideva predpisanih glob za nedoseganje predpisanega deleža slovenskih avdiovizualnih del in tega zakona ni sestavila sedanja koalicija. Večje kvote bi krepko povečale prilive organizacijam, kot je SAZAS. Ta interes razumemo, vendar pa si na ministrstvu prizadevamo najprej za transparentno poslovanje tovrstnih organizacij, ki sicer sijo v okvir Ministrstva za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo. Zato s tem ministrstvom aktivno sodelujemo na področju okrepitev nadzora nad SAZAS in tudi drugimi tovrstnimi organizacijami, kjer samo na ta način lahko zagotovimo, da bodo kvote, najsibo takšne ali drugačne, da bodo tudi spoštovane.

Predlagatelj navaja, da se z natančnejšimi opredelitvami na področju definicije avdiovizualnih del omogoča učinkovitejši nadzor in posledično spoštovanje predpisanih deležev, pri čemer pa se določbe o nadzoru, to je 108. in 109. člen Zakona o medijih, sploh ne spreminjajo. Nedodelano ostaja tudi področje predpisanega deleža slovenske glasbe v radijskih in televizijskih programih, saj predlog novele zakona ne odpravlja določila veljavnega Zakona o medijih, pri katerem šteje predvajanje slovenske glasbe v delež lastne produkcije. Tudi ne rešuje povsem jasno dilem, katera glasba sploh šteje za slovensko glasbo: glasba v slovenskem jeziku ali glasba, ki jo ustvarjajo slovenski državljani. V 1. členu predlagatelj spreminja drugi odstavek sedanjega 68. člena in s tem ožji pojem

slovenskih avdiovizualnih del na tista, ki so na kakršenkoli način izražena kot individualne intelektualne storitve s področja književnosti, znanosti in umetnosti in je bil za njih napisan sinopsis in ali scenarij. S to spremembo bi se vrsta avdiovizualnih del, na primer videospoti, pogovorne oddaje, televizijske priredbe predstav in drugo ne mogla več upoštevati kot avdiovizualna dela, saj zanje niso napisani sinopsisi in oziroma scenariji, pa čeprav takšna dela ustrezajo vsem strokovnim pojmovanjem avdiovizualne dejavnosti oziroma avdiovizualnega dela.

Namesto poenotenja že sedaj različnih definicij avdiovizualnih del bi s to definicijo, ki je v tej noveli zakona, vnesli še dodatno zmedo v obstoječe definicije, ki so v Zakonu o Slovenskem filmskem centru, Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah in drugje. Predlagane definicije neutemeljeno spreminjajo in ožijo pojmovanje avdiovizualnega dela v primerjavi z ostalimi predpisi v Republiki Sloveniji. Prav tako pa pojem ni povsem jasno opredeljen.

Predlog novele zakona, kot je bilo povedano, ne temelji na nobeni analizi stanja slovenske glasbene in avdiovizualne produkcije. Ta bi bila nujna zlasti na področju slovenske glasbene produkcije, saj predlog novele zakona v 2. členu predvideva kar dvakratno povečanje veljavnega predpisanega deleža slovenske glasbe na komercialnih programih, od katerega mora polovico predstavljati slovenska glasba, mlajša od 5 let. Nacionalni interes, ki mu sledi ministrstvo, je zagotovo v predvajanju slovenske glasbe; vendar, kot povedano, ni preučeno, ali je slovenski glasbeni trg dovolj velik, da zagotavlja dovolj kakovostne glasbe. Ne bi se smelo zgoditi, da bi se zaradi izpolnjevanja zvišanih predpisanih deležev predvajala tudi manj kakovostna slovenska glasba, ki ni povsem primerna za nacionalni program, kar bi bilo seveda v nasprotju z zahtevami in pričakovanji, ki jih imamo na primer do Radiotelevizije Slovenija. Takšno vprašanje je še posebej utemeljeno, ker naj bi po predlogu novele zakona vsaj polovico deleža predvajanja slovenske glasbe predstavljala glasbena produkcija slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev, ki je mlajša od 5 let. Ta trg pa je še toliko ožji.

Uvodni del predloga novele zakona ne vsebuje analize potencialne količine, količine kvalitetne slovenske glasbe, ki bi lahko zapolnila tako visok predpisan delež. Zaradi navedenega bi bila predhodna proučitev predloga novele zakona in analiza posledic še toliko pomembnejša. Predlagana novela zakona ne upošteva razvoja tematskih programov slovenskih izdajateljev, pri katerih je treba še posebej preučiti, ali je mogoče doseči predpisane deleže domače produkcije, na primer pri filmskih in dokumentarnih tematskih programih. Po nekaterih podatkih naj bi to ne bilo mogoče, predlagatelj pa o tem nima nobene

analize in tudi nezadovoljivih odgovorov, da bi bilo mogoče nasprotno trditve sprejeti ali pa jih zavrniti. Tako ostaja namen oziroma razlog za podrobno in strožjo ureditev področja predpisanih deležev slovenskih avdiovizualnih del v televizijskih programih RTV Slovenija le na ravni želja po večjem deležu slovenskih del, kar je, mimogrede, tudi cilj Ministrstva za kulturo. Vendar, pa se ministrstvo zaveda svoje odgovornosti za tehtnost podanih predlogov, zaradi česar smo prepričani, da je treba najprej proučiti posledice morebitne uvedbe tako velikih deležev.

Da so predlogi preuranjeni, dokazuje tudi dejstvo, da predlagatelj ne pojasni prepričljivo, zakaj se po novem v predpisani delež slovenskih avdiovizualnih del štejejo le premiere in prve ponovitve, kar je, mimogrede, tudi odmik od ureditve, ki velja za evropska avdiovizualna dela. Takšna določba ima lahko finančne posledice, na primer tudi za regionalna centra Televizijo Koper in Televizijo Maribor, kar bi zahtevalo višji vložek v slovenska avdiovizualna dela in neodvisno produkcijo.

Predlog novele zakona nadalje napačno navaja, da predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun. Predlog namreč uvaja register neodvisnih producentov, kar pa pomeni dodatne obremenitve tako za obstoječe delovne obveznosti, za vodenje registra, za nadzor in proračun, eventualne potrebe po dodatni zaposlitvi kot tudi za same producente obveznost vpisa v register – plačilo takse. Prav tako pa se s tem uvaja dodatna administrativna ovira, uvaja se nov postopek oziroma register.

Predlog novele zakona se z vidika primerjalnih ureditev sklicuje zlasti na francosko in hrvaško ureditev, pri čemer je hrvaška ureditev po pričakovanju identična sedaj veljavni slovenski ureditvi in torej ne more služiti za utemeljitev predlaganih sprememb. Tako predlagatelju ostaja francoska ureditev, ki pa naj bi v okviru Evropske unije na področju predpisanih deležev produkcije v francoskem jeziku veljala za izjemo. Zato pri primerjalnem pregledu pogrešamo poleg analize stanja in učinkov vsaj še kakšen primer druge države, ki bi zaradi primerljivosti s Slovenijo lahko služila kot primer dobre prakse.

S 4. členom predloga novele zakona se spreminja drugi odstavek, 92. člena Zakona o medijih in se dodaja novi šesti odstavek istega člena. Slovenska avdiovizualna dela morajo na prvem in drugem televizijskem programu Radiotelevizije Slovenije skupaj obsegati najmanj 25 % letnega oddajnega časa, pri čemer morajo eno četrtino oziroma 6,25 % tega deleža – tukaj bi vas opozorila, da ena četrtina ni 6,25 % tega deleža –, ustvariti neodvisni producenti oziroma najmanj 600 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del in najmanj 150 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov. Proučiti bi bilo treba, ali je predlagana sprememba zakona izvedljiva, na

primer, za Radiotelevizijo Slovenija, saj se pojavlja mnenje, da z vsemi javnimi razpis letno ne pridobi toliko programskih avdiovizualnih vsebin, ki bi dosegle predlagani obvezni čas premiernih predvajanj.

Poleg tega je treba proučiti finančno vzdržnost predlagane spremembe, saj naj bi po nekaterih podatkih pomenila, da mora Radiotelevizija Slovenija bistveno povečati sedanja sredstva za produkcijo, če želi ustvariti, pridobiti ali odkupiti najmanj 600 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del in najmanj 150 ur premiernih slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov, če gledamo po ožjih definiciji slovenskih avdiovizualnih del, kot je navedeno v samem predlogu novele zakona. Količinski dvig obveznega deleža primernih oziroma novih avdiovizualnih del ne zagotavlja hkrati tudi dviga kvalitete, ampak lahko, kot smo že poudarili, povzroči znižanje kakovosti predvajanega programa. To pa je v nasprotju z javnim interesom, zaradi katerega je Radiotelevizija Slovenija z zakonom sploh ustanovljena.

Še enkrat bi želela opozoriti na napako v predlogu določbe drugega odstavka, saj 6,25 % ni ena četrtina deleža. Šesti odstavek določa, da se na Ministrstvu za kulturo vodi register neodvisnih producentov, ki se osvežuje dvakrat letno s pomočjo združenj, ki zastopajo neodvisne producete. Predlog zakona je tudi nomotehnično pomanjkljiv, zlasti v primeru določbe o vodenju registra neodvisnih producentov. Predlog zakona namreč ne določa postopka oziroma načina vodenja takšnega registra, vpis in izbris iz registra, sporočanje sprememb in tako dalje. Ne določa natančno pogojev za vpis v register, določilo, da se register osvežuje s pomočjo združenj, ki zastopajo neodvisne producete, pa z vidika vodenja in odločanja v upravnih postopkih povsem neustrezno. Ugotovimo pa lahko še druge pomanjkljivosti predloga novele zakona, kot so manjkajoči kriteriji presoje o upravičenosti vpisa v register. Tako ni predvidenih določb glede kriterijev oziroma zagotovitve možnosti presoje države o upravičenosti producenta do statusa neodvisnega producenta.

Nomotehnično neustrezna je tudi prehodna določba, da se spremenjeni tretji odstavek 86. člena začne uporabljati najkasneje dve leti po uveljavitvi tega zakona, saj bi to pomenilo, da se lahko začne uporabljati kadarkoli v roku dveh let. To je z vidika zagotovitve pravne varnosti nedopustno, saj mora biti čas veljave določb oziroma predpisov določen povsem ugotovljivo.

Iz predloga novele zakona izhaja, da so bile predlagane rešitve pripravljene na hitro, brez predhodne analize stanja, necelovite in nedodelane, saj obravnavajo le posamezna področja medijske regulacije in tudi znotraj posameznih področij ne urejajo vseh relevantnih vprašanj, njihova utemeljitev pa je glede na

področje urejanja zelo kratka in ne zagotavlja celovite podlage za učinkovito presojo posledic.

Naj nadaljujem. Predlog novele zakona ni v skladu, kot smo rekli, z Nacionalnim programom za kulturo 2014–2017, ki predvideva celovito prenovu medijske zakonodaje, ne pa sprejemanje parcialnih rešitev. Od poslancev SDS ste za tak program glasovali tudi prvopodpisani Jože Tanko, Andrej Čuš, mag. Branko Grims, Zvonko Lah, mag. Marko Pogačnik in Ljubo Žnidar. Predlog novele zakona tudi ni v skladu s sklepom Državnega zbora Republike Slovenije, Odbora za kulturo, šolstvo, šport in mladino, sprejetega 6. oktobra 2009, ki določa naslednje: "Strategija razvoja radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji naj nastane med Svetom za radiofuzijo, APEK, izdajatelj in Ministrstvom za kulturo. Strategija naj bo podlaga za pripravo sprememb in dopolnitev zakona o medijih." Predlagatelji tega sklepa so bili: Franc Pukšič, SDS oziroma Poslanska skupina SDS.

Ne nazadnje je treba omeniti, da je bil predlog zakona vložен 16. januarja letos in je danes, 9 dni kasneje, že v prvi obravnavi. Problematično je, da politična stranka, ki je predlog novele zakona vložila, k oblikovanju predpisa ni povabila strokovne in druge javnosti, da podata svoje mnenje in pripombe – ne s stališča procedure, ampak s stališča tega, kar naj bi vsak zakon seveda vseboval, to se pravi, obravnavo tudi, kar se tiče strokovne in laične javnosti, zainteresirane seveda, je pa to velika pomanjkljivost. Mislim, da je to tudi problem. Tudi iz pripomb na predlog novele zakona, ki sem jih zaznala v vmesnem času, izhaja, da ni bilo dovolj časa za vključitev zainteresirane strokovne in druge javnosti v razpravo o predlogu novele zakona. To, da strokovna in druga javnost nima možnosti za oblikovanje pripomb do predloga novele zakona, pa že sodi na polje transparentnosti oziroma tega, da predlagatelj ne želi ali pa se mu ne zdi pomembno, da bi se javnost sploh opredelila do rešitev, ki jih predlaga.

Ne glede na vse, kot danes že rečeno, pa se predlagateljem predloga novele zakona zahvaljujem za dobro namero in tudi za konstruktivne predloge v smislu usmeritve v povečanje predpisanih deležev slovenske produkcije, ki jih bomo pri pripravi celovitih sprememb medijske zakonodaje vsekakor proučili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno?

Gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa. Spoštovana ministrica, spoštovani predsednik, kolegi!

Približno 70, 80 % tega, kar je zdajle prebrala spoštovana ministrica, je napisanega dobesedno v mnenju Vlade, ki ste ga dobili 23. 1. posredovanega na mizo, dobesedno. Gospa

ministrica, nam ni treba brati stvari, ki jih je Vlada že posredovala in o čemer smo opravili razpravo, h kateri se niste prijavili. Res ste z nekaj pasusi to zadevo razširili, to drži, ampak več ali manj je večina tega to.

Kar zadeva tisto, kar govorite o pomanjkljivostih. Za vložene zakone v zakonodajni postopek ima Državni zbor Zakonodajno-pravno službo, ki opozori glede skladnosti predlaganega zakona z ustavo in pravnim redom Republike Slovenije. To velja za vaše zakone, velja za naše zakonske predloge. Sodba o tem bi, če ste za to, prepustili Zakonodajno-pravni službi Državnega zbora, da ne bi zdaj tu pavšalno ugotavljali, kaj naj bi bilo ali ne bi bilo skladno in neprimerno urejeno.

Gospod predsednik, mi smo predlagali resda popravek nekaterih členov zakona, mi nismo šli v sistemsko ureditev, to zagotovo drži, tudi naš cilj ni bilo to. Čakamo in upamo, da se bo ta sistemskost, popolnost in idealnost nekoč zgodila. Mi smo popravili samo strukturo, ki je problem. In upam, da je to za Vlado sprejemljivo.

Kar zadeva očitke, da se nismo tega lotili celovito, se pa tudi ne moremo, ker to, kar je povedala gospa ministrica, zadeva tudi nekatere druge zakone, ki niso v postopku. Vse to, kar predlagamo, pa je skladno z Zakonom o medijih, in popravljamo določbe Zakona o medijih.

Očitek o tem, da nismo dopustili neke širše javne razprave, pa bi kazalo bolj usmeriti na Vlado. Včeraj ste lahko poslušali pet zakonov s področja pravosodja, h katerim je Vlada zavezana, pa jih ni dala v javno razpravo v predpisanem času. Poslanci k temu nismo zavezani. Lahko pa, če gre zakon v naslednjo fazo obravnave, razpišemo javno predstavitev mnenj o predlagani materiji – in to je tista, ki o tem odloča. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Tanko, zelo pazljivo sem poslušal.

V celotni zadevi ni koščka proceduralnosti, ki je bila namenjena meni, ampak je bilo namenjeno razpravi z ministrico. Opozarjam vas zato, ker ste jo zlorabili postopkovno.

Zdaj ima besedo predlagatelj mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):
Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

Uvodoma je s strani predlagatelja treba pojasniti, da niti z enim namenom nismo te novele predlagali zaradi SAZAS, kot ste, spoštovana ministrica, dejali v svojem govoru. Ne vem, kje ste našli SAZAS. In, spoštovana ministrica, postavil sem vam kar nekaj vprašanj tekom razprave in niti na eno vprašanje mi niste odgovorili. Zdaj ste tukaj porabili petindvajset minut časa, da ste prebrali stališče Vlade, ki ste ga že nekako povzeli tudi v tistih petih minutah predstavitve. Vaši govori, da nam nočete kratiti

časa pa da ste raje tiho zaradi tega, mislim, da je to takšen šibek signal.

Me pa zanima, če mi boste odgovorili na kakšno vprašanje glede na to, da je bil tudi poziv marsikatero koalicijske poslanke ali pa poslanca, in sicer da so spremembe tega zakona nujno potrebne, in kdaj boste kot ministrica vložili v proceduro spremembo tega zakona. Čas še imate, mislim, da mi lahko na to odgovorite, in pričakujem ta vaš odgovor ali pa, če že kaj delate na spremembi tega zakona. Mislim, da smo jasno povedali, kje so bili razlogi za vložitev te spremembe oziroma dopolnitve, prihaja do zlorab, s tem posledično se omejujejo tudi, bi rekel, dela, predvsem slovenskih avtorjev in ustvarjalcev. S tem ne kreiramo neke perspektive na tem področju. Mislim, da bi s takšno spremembo zakona na nek način lahko odprli marsikatero delovno mesto v Sloveniji, dali bi neko spodbudo, danes pri vsem tem, kar se pa dogaja – mislim, da številke, ki sem jih pred predstavil, so jasne in povedo mnogo, kakšno je bilo predvajanje slovenske glasbe v letu 2005 in kakšno je predvajanje oziroma poslušnost te glasbe med TOP 10, TOP 200 leta 2013. dosti je bilo govora tudi o kvotah in treba je poudariti, da kvote so stalnica Evropske unije in da je to edina logična obramba pred glasbenimi multinacionalkami, ki kreirajo to zadevo. Mislim, če si ena Francija lahko privoščiti kvote, potem nedvomno sledi temu, da si jih Slovenija še trikrat bolj mora. Kajti mislim, da je francoski jezik je bistveno bolj poznan po svetu in tudi njihove pesmi in če se je Francija odločila za kvoto 40 %, potem bi se mi morali za bistveno večjo, če hočemo zaščititi svojo kulturno identiteto, besedo, slovenski jezik in predvsem, da spodbujamo slovenske avtorje in soavtorje.

V današnji razpravi me je pa presenetila tudi ena zadeva, in sicer da ste se koalicijski poslanke in poslanci postavili izključno na stran medijskih mogotcev. Niti eden izmed vas pa ni vsaj prebral ali pa povedal enega stališča, ki ga zagovarjajo slovenski glasbeni ustvarjalci. Vi ste se postavili izključno na stran medijskih mogotcev v Sloveniji, tako komercialnih postaj kot Radiotelevizije Slovenija. Tukaj me pa zanimajo razlogi, zakaj ste se tako 100-odstotno postavili na eno stran. Ali je tukaj notri kakšen interes ali je kaj drugega? Niti eden od vas se ni oprl vsaj na en zapis, ki so ga dali slovenski avtorji. Kakor vem, da so obiskali tudi posamezne poslanske skupine; vendar – ne! Vi se izključno postavili na stran medijskih mogotcev.

Mi smo še vedno prepričani, da je bil ta naš predlog na mestu, predvsem zaradi tega, ker gre za prvo branje, in ne glede na to, kot kaže po današnji razpravi, bo dejansko koalicijski glasovalni aparat povozil ta naš predlog, da smo na nek način v Slovenski demokratski stranki s to današnjo proceduro naredili kvalitetno razpravo, in sicer v tej smeri, da se na nek način zavedamo tega problema. Upam, da vsaj nekaj tega bo vlada Mira Cerarja

in vi, spoštovana ministrica za kulturo, tudi vzela v zakup, in sicer da boste čim prej pripravili ta zakon in dopolnitev o medijih, ki bo šel v proceduro. Kajti, če se bo ta trend nadaljeval, mislim, da se bo ta slovenska identiteta, slovenska beseda, slovenska glasba izgubila.

Spoštovana koalicija, kot sem že prej omenil, glede teh podatkov iz 2005, 2013 – tukaj bi pa lahko govorili o razprodaji in o kraji slovenske identitete. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati. Želite. Če želite razpravljati tudi predstavnik predlagatelja predloga zakona mag. Marko Pogačnik in predstavnica Vlade, prosim, da se prijavita z dvigom roke. Prosim za prijavo. Vsak razpravljavec ima na voljo 5 minut časa.

Besedo ima gospod Jožef Horvat. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala za besedo, spoštovana gospa podpredsednica! Spoštovana ministrica, spoštovani kolegice in kolegi!

Današnja razprava je kljub vsemu na trenutke morda ostra, ampak je pokazala, da je to področje, ki so ga želeli kolegi rešiti bolje, kot je do sedaj. To se pravi, področje slovenske glasbe v slovenskih medijih je potrebno revidirati in potrebno urediti bolje, kot je do sedaj. Ne smemo se sramovati naše kulture, naše slovenske glasbe. Imamo odlične skladatelje, svetovno znane skladatelje, tudi izvajalce in se težko sprijaznim, da ta kvota, ki je predpisana, da jo praktično na radijskih postajah lahko slišimo ponoči, ko običajen državljan spi. Mi imamo takšno glasbeno zakladnico, da je dan prekratek, bi moral imeti vsaj 48 ur. Zakaj se sramujemo, zakaj se ne postavimo na svoje slovensko stališče? Zakaj ne zastopamo naše slovenske kulture, v tem primeru slovenske glasbe? Če bomo tako razmišljali naprej, da se bomo sramežljivo obnašali v evropskem in globalnem merilu, se bo zgodilo to, kar sem prej problematiziral in napovedal v nekem strahu, da se bo naša kultura, konkretno naša slovenska glasba, stalila v tem velikem evropskem loncu in je ne bo. Preprosto je ne bo. Moj rojak, gotovo ga redkokdo med vami pozna, dr. France Cigan, rojen leta 1908 v moji vasi, delal pa večino svojih najpomembnejših let na slovenskem Koroškem med Slovenci – gospa ministrica gotovo pozna njegovo delo, zbiral je ljudske pesmi med Slovenci na avstrijskem Koroškem –, je med drugim povedal v tem smislu, da bomo Slovenci živeli, se pravi, bomo obstajali tako dolgo, dokler bomo peli. Mislim, da je to globoka resnica in bi se morali tega zavedati tudi poslanci.

V prvem branju bom predlog zakona podprl v upanju, da damo priložnost temu

zakonskemu predlogu in da ga v drugem branju po potrebi še izboljšamo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala. Besedo ima gospa Ljudmila Novak. Izvolite.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem, tudi našim obiskovalcem!

V Državnem zboru pogosto govorimo o nacionalnem interesu in zanimivo, da smo vedno na različni strani. Ko govorimo o lastništvu podjetij, drugo stran zelo moti, če so ta podjetja v tuji lasti. Seveda, tudi jaz bi bila vesela in zadovoljna, če bi imeli veliko slovenskih lastnikov, ki so bogati, zato ker so pridni in delovni, ne tisti, ki so na nepošten način prišli do bogastva, ampak zato, tisti, ki so pridni in delovni, imajo pravico, da so bogati, in je krivica, če jim to pravico kratimo. Ampak, zame ni tako pomembno, v čigavi lasti je neka tovarna, pomembno je, da so delovna mesta, da ljudje lahko delajo, zaslužijo, plačujejo davke in normalno živijo. Mi je pa zelo pomembno, ali se bo ohranila slovenska kultura, slovenska pesem, slovenska beseda. To pa lahko zagotovimo samo mi, samo mi, Slovenci. In ali se slovenske pesmi, slovenska glasba v veliki meri predvaja na tujih radijskih postajah ali tujih televizijah? Verjetno, da ne, upam, da se kakšna; v zamejskih medijih, v medijih, ki pokrivajo Slovence po svetu, zagotovo. Ampak, slovensko kulturo, jezik lahko ohranjamo samo mi in zato moramo biti na tem področju zelo pazljivi.

Tudi vse naše razprave so pokazale, da enostavno radijske postaje ne upoštevajo v dovoljšni meri dosedanjega zakona in v glavnem v manj poslušanem času predvajajo slovensko glasbo. To je večina od nas ugotavljala. Torej, je nekaj narobe v tem zakonu in pričakujemo – mi bomo sicer podprli ta zakon, to novelo zakona, zato in če ne bo sprejeta – od gospe ministrice, da bo kmalu dala v proceduro nov zakon, kjer se bodo vsi ti pomisleki upoštevali, kjer bomo našli tudi drugačne, boljše rešitve, predvsem pa rešitve v podporo slovenski kulturi, slovenskim izvajalcem.

Če so nekateri govorili, da se bo zdaj SAZAS okoristil – ja, saj SAZAS pobira tudi denar za tuje izvajalce, tukaj se mi pa le zdi bolje, da pa slovenski izvajalci dobijo. In kdaj bomo imeli boljšo kvaliteto – če jih bomo imeli več, če bodo bolje plačani, če ne bodo obupali, ker že na začetku ni pozornosti za njihovo delo. Torej, mislim, da tukaj ne gre za zasluzke teh, ampak pravzaprav za komercialne namene določenih radijskih postaj, televizijskih postaj, ki pa v premajhni meri upoštevajo prav slovenske avtorje. Če smo citirali ene, moramo povedati, da so se nam oglašali tudi drugi slovenski izvajalci, ki pa si želijo, da bi ta novela zakona dobila podporo.

Želim si, da bi jo, če ne, pa seveda apeliram na gospo ministrico, da vendarle vse te pripombe, ki jih je danes slišala, upošteva in

pođa nov predlog; takšen, ki bo dejansko v podporo slovenski kulturi, slovenskim izvajalcem.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala. S tem zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali čez pol ure.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prekinjam tudi sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali ob 19.50.

(Seja je bila prekinjena ob 19.19 in se je nadaljevala ob 19.50.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbora. Prehajamo na glasovanje zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 12. točko dnevnega reda, z obravnavo Predloga deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju od julija 2014 do decembra 2015.

Prehajamo na odločanje o vloženem amandmaju. Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k podpoglavju EU kot globalni akter in odnosi s strateškimi partnerji v poglavju Zunanje zadeve in obramba. Pristojno delovno telo, Odbor za zunanjo politiko, amandmaja ne podpira.

Glasujemo. Prekinjeno. Je vse v redu? Torej glasujemo še enkrat.

Pričenjamo z glasovanjem. Navzočih je 71 poslancev, za sta glasovala 2 in 68 proti.

(Za sta glasovala 2.) (Proti 68.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

S tem smo končali glasovanjem o amandmaju in prehajamo na odločanje o predlogu deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v letu 2015 v celiti.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na pristojnih delovnih telesih oziroma na seji Državnega zbora, predlog deklaracije neusklajen.

Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 53, proti 3.

(Za je glasovalo 53.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je deklaracija sprejeta.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 4. točko dnevnega reda – s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, spoštovani predsednik. Kolegi, kolegi!

Danes smo veliko govorili o zavedanju, slovenskih simbolih, o slovenskih vrednotah, o slovenskih kulturah in očitno se je ta vladna koalicija odločila, da to ni pomembna tema, medtem ko bo ta ista koalicija verjetno že jutri nadaljevala z debato o svojem lastnem nacionalnem interesu, kjer seveda gre za velike dobičke in tam ima ta vladna koalicija zelo velike želje in apetite.

Še zadnjič želim poudariti, da ne gre za nobeno spreminjanje slovenskih simbolov. Grb ostane isti. Zastava ostane ista. Himna ostane ista; le želimo, da se na državnih proslavah izvede Zdravljica v celotni 8-kitični verziji, ob ostalih priložnostih pa se izvede druga kitica, ki povečuje slovenski narod, in sedanja obstoječa sedma kitica. Apeliram predvsem na vas, dragi kolegi in kolegice, da sprejmemo ta zakon v prvi obravnavi zato, ker ima ta zakon eno hudo pomanjkljivost. Še vedno so globe v tolarjih. Upam, da je pri vseh teh letih naše druge valute čas, da pa v tem zakonu spremenimo valutni sistem, ki ga uporabljamo.

Seveda smo se želeli v Poslanski skupini SDS dotakniti tudi prepovedi povečevanja totalitarnih sistemov. Na žalost me je minister presenetil s tem, da niti ne ve, kaj so totalitarni sistemi in s tem je verjetno odprl eno Pandorino skrinjico, ki se mu reče ekstremizem v Sloveniji, o katerem veliko govorimo, zelo malo pa naredimo, da bi ga nekako skušali umakniti z našega dnevnega političnega reda.

Skratka upam, da vas naslednjič, ko bomo govorili o slovenskih vrednotah, o slovenskih simbolih in slovenski kulturi, ne bodo samo polna usta besed, ampak tudi dejanj.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SMC dr. Simona Kustec Lipicer. Potem napačna informacija.

Anita Koleča v imenu Poslanske skupine SMC.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Kolegice in kolegi, spoštovani predsednik!

V Poslanski skupini SMC Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter slovenski narodni zastavi ne podpiramo, ker ne

dosega zastavljenih ciljev. Predlagane spremembe so nelogične, nepotrebne oziroma ne sodijo v zakonsko vsebino, ki se spreminja, ter vsebujejo nedoslednosti in zmedo. Zato bomo glasovali proti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovani kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini Nove Slovenije bomo predlog zakona podprli. Iz dveh samih razlogov. Prvič zaradi tega, ker predlog zakona ne prinaša, spoštovane gospe in gospodje, nič slabega, ampak kvečjemu dobrega. Kajti s tem, ko se naša himna dopolni, krepimo ne nazadnje tudi našo narodno zavest, krepimo domoljubje, ki ga zagotovo slovenskem narodu in tudi v tem parlamentu primanjkuje. Ne govorimo v Novi Sloveniji o nobenem nacionalizmu, govorimo o domoljubju. Narod, ki ima v sebi dovolj mere domoljubja, je narod, ki lahko tudi hrepeni po razvoju, uspešnosti, dobremu gospodarstvu, stoječi ekonomiji.

In ne nazadnje se tudi strinjamo s tistim členom glede prepovedi povečevanja totalitarnih simbolov. Že prej sem dejal v stališču poslanske skupine: na eni strani hriba so se zmerjali s komunisti, na drugi s fašisti; ne nazadnje – vsi so isti! In kje je potem problem, da teh istih družno končno enkrat ne obsodimo.

Prav zaradi tega bo Nova Slovenija predlog zakona podprla. Poudarjam, čas je tudi, da začnemo krepiti našo narodno zavest. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Zavezništvo gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Danes smo se naposlušali kup enih neumnosti predvsem zaradi tega, ker če bi to bilo res kaj v smislu tega, da bomo krepili domoljubje in narodno zavest, še posebej ob dejstvu, da so predlagatelji ves čas trdili, da ne gre ne za spreminjanje grba, ne za spreminjanje zastave, ne za spreminjanje besedila himne, potem sploh ne vem, zakaj predlagate spremembe. Kajti tisti, ki do danes ni ozavestil narodne zavesti – to, kar pravite vi – in bil dovolj domoljuben, potem tudi po teh spremembah ne bo. Je pa zagotovo, da ta predlog, ki ste ga podali, ne prinaša domoljubja, ampak kvečjemu razdvajanje v družbi in ne nazadnje tudi zmedo in nerazumevanje.

Predlagateljem predlagam, da greste na Ustavno sodišče, če pravite, da ni ustavno, tega akta ste že vajeni in verjetno boste tam kakšno spremembo dobili. Ker če je neustavno, potem zagotovo to Ustavno sodišče ve. Eksperimentirali pa tukaj ne bomo. Ne nazadnje, v vaši vladi je minister z uredbo že določal, kje in

kako in na kakšen način morajo zastave viseti, in ne vem, zakaj bi morali to spreminjati z zakonom.

Zakon je dober, zdajšnji, ki določa, kako se te stvari urejajo, in verjamem, da vsi Slovenke in Slovenci vedo, kako se poje himna in si predstavljate, da bi Slovenci po novem stali že deset minut za himno. Lepo vas prosim, ne smešimo se!

Mi seveda takšnega predloga ne bomo podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SD gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Hvala.

Socialni demokrati Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter slovenski narodni zastavi, ki so ga ponovno vložili v proceduralni postopek poslanci Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, ne bomo podprli.

Kot je bilo že povedano, Slovenci imamo svojo himno, z njo smo se poistovetili, večina državljanek in državljanov jo zna zapeti, jo zna deklamirati in to je pomembno za zavest o pripadnosti države in ni utemeljenih razlogov, da bi himno menjali.

Kar pa se tiče predlaganega novega 24. a člena, ki se nanaša na prepoved uporabe simbolov. Partizansko gibanje je bilo pilotsko gibanje in je bilo enkratni dogodek v zgodovini in v zgodovini evropskih narodov in obstoj slovenskega partizanskega gibanja je nekaj, kar bi nas moralo navdajati s ponosom in spoštovanjem in sem spada tudi rdeča zvezda.

In še nekaj, treba je obsoditi potvarjanje zgodovinskih dejstev, ki so se zgodila prejšnji mesec v Kočevski Reki, ko se je na kapah vojakov Teritorialne obrambe izbrisalo rdeče zvezde, ki so jih nosili leta 1990.

In povem še enkrat, Socialni demokrati ne pristajamo na potvarjanje zgodovinskih dejstev, zato tega zakona ne bomo podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: S tem smo končali z obrazložitvijo glasov in lahko glasujemo.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev. Za je glasovalo 18, proti pa 54.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 54.)

Ugotavljam da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):
Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo!

V Slovenski demokrati stranki bomo predlog podprli, kajti ocenjujemo, da je predlagani zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Ta zakon je bil izključno vložen zaradi ugotovitev, da v zadnjem obdobju prihaja do zlorab kvot v samem Zakonu o medijih in da se slovenska glasba vrti večinoma v nočnem času. Spremembe, ki jih predlagamo, pač omogočajo večjo poudarjenost slovenski besedi, slovenski entiteti, slovenskim avtorjem in s tem posledično tudi otvoritvi novih delovnih mest.

Zavedamo se, da v določenih delih bi se ta zakon dal še izboljšati, pričakujemo, da se bo to naredilo v drugem oziroma v tretjem branju. Skozi današnjo razpravo smo lahko prišli do ugotovitve, da verjetno ta naš predlog ne bo deležen večje podpore v koaliciji. Kot sem že v sami razpravi poudaril, pa me preseneča predvsem dejstvo, da se je koalicija postavila predvsem na stran bi rekel medijskih mogotcev, niti z eno besedo pa niste podprli zahtev problematike, ki jo izpostavljajo predvsem slovenski avtorji. Če pogledamo popularnost izvajanja slovenske glasbe leta 2005 in leta 2013, pridemo do spoznanja, da so se ti odstotki dejansko obrnili. Če kje, potem lahko verjetno tukaj govorimo o razprodaji oziroma o kraji identitete.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SMC dr. Dragan Matić.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Gospod predsednik, hvala za besedo.

V Poslanski skupini SMC novele Zakona o medijih ne bomo podprli.

Zakon je pripravljen slabo, nesistemsko, uvaja samo parcialne rešitve, ki temeljijo na zmotni domnevni, da bo večja kvantiteta prinesla tudi večjo kvaliteto. Tudi ni pravno usklajen glede definicije o tem, kaj so avdiovizualna dela, z ostalo zakonodajo, ki je v veljavi.

Prav posebej pa velja omeniti, da izhaja iz zmotnih izhodišč, da zakon ne prinaša nobenih finančnih posledic, kar je seveda neresnično. Samo sprejetje te novele bi pomenilo 20 milijonov dodatnih sredstev iz proračuna Republike Slovenije oziroma RTV Slovenija bi teh 20 milijonov morala pridobiti.

Torej, glede same problematike pa se z opozicijo strinjamo, da je treba Zakon o medijih novelirati, vendar na tak način, kot je predviden v Nacionalnem programu za kulturo. To se pravi, na podlagi sprejete strategije za področje

medijev in v tem smislu pričakujemo od Ministrstva za kulturo, da bo čim prej začelo dejavno delati na tej strategiji, na podlagi katere bo seveda potem tudi sprejet zakon, v katerem bo jasno opredeljeno, kaj je javni interes na področju medijev. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Zavezništvo, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Tega predloga seveda ne bomo podprli iz preprostega razloga, ker se je predlagatelj preveč osredotočil samo na en segment, to pa je, kako povečati delež slovenske glasbe, vendar pa se ni ukvarjal z vsemi posledicami in analizami, ki bi prinesle bistveno škodo, glede na to, da zadeve ni celovito predlagana z ostalimi rešitvami.

Sam sicer pogrešam pri tej temi predvsem to, da Vlada oziroma Ministrstvo za kulturo ni bolj aktivno poseglo in razložilo še druge aspekte in vidike, ampak to je že drug segment, vendar tisto, kar me je najbolj motilo pri predlagateljih v resnici, je igra števil. Samo tiste številke, ki jih jaz razumem in ko pregledam IPF lestvico 500 najbolj predvajanih glasb, lahko vidim, da od leta 2010 do leta 2013 se ta delež povečuje. Če je v 2010 bilo 27 %, je bilo v 2011 od 500 najbolj predvajanih 32 % slovenskih, 2012 31 % in 2013 42,2 %. Matematika je zelo preprosta. Če bi v eni noči zavrteli 900 slovenskih pesmi, ki bi se zavrtle samo enkrat, in 10 tujih, ki bi se vrtele 10-krat, se pravi ena 10-krat, in bi potem prišli na izračun, da praktično lahko pridemo do tega, da je celo tuje glasbe 100 %. Vendar, bom zelo vesel, če se bomo nehali pogovarjati o tem, kako bomo tukaj spet ustvarjali neko domoljubje, kajti prepričan sem, da v drugih državah, na katere so se danes razpravljavci in predlagatelji tudi sklicevali, če boste pogledali res prave podatke in o njih na glas spregovorili, boste videli, da se jim je trend obrnil v kontraučinek tistega, kar so v resnici želeli.

Zakon o medijih je potreben sprememb, v tem se strinjam s predlagatelji, vendar na celotnem sistemu, za katerega pa vi zelo dobro veste, saj ste bili enkrat že avtorji tega in poznate posledice, kaj se je zgodilo s tistim predlogom. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vidim, da ni več obrazložitev glasu. Je. Torej, če je obrazložitev glasu v lastnem imenu, prosim, da se prijavite.

Obrazložitev glasu v svojem imenu gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS ZaAB): Hvala za besedo.

Največkrat omenjeni primer reševanja nacionalne glasbe je francoski. Tudi danes smo slišali veliko o tem, tudi kolega Pogačnik je govoril o njem v svojem zaključnem govoru. In

sicer so v Franciji določene 40-odstotne kvote, za nekatere oblike radia tudi do 60 %. Po podatkih sindikata francoskih glasbenikov pa omenjene kvote ne dosegajo zelenih rezultatov. Statistični podatki za obdobje 2001–2010 kažejo, da se je število izdanih albumov, cede plošč francoskih avtorjev v 10 letih zmanjšalo za 64 %. V enakem obdobju se je za 59 % zmanjšalo tudi vlaganje v marketinško promocijo, povezano s francosko glasbo. Naslednji podatek in pokazatelj negativnega učinka kvot pa je statistika predvajanja francoske glasbe na radijskih postajah od leta 2001 do leta 2010, saj se je število novoizdanih sklad, singlov, na radijskih postajah zmanjšalo za 46 %. Na francoskih radijskih postajah se je v prvi polovici leta 2010 sicer predvajalo 42,8 % francoske glasbe, vendar pa je bil delež francoskih sklad med celotnim naborom skladb le 18 %. Če poenostavim, torej 18 % izvajalcev in skladb je predstavljalo teh 42,8 %, medtem ko je ostalih 58 % programa predstavljala nabor kar 72 % tujih skladb. Kljub kvotam torej pa najbolj predvajana skladba in izvajalka v prvem polletju leta 2010, recimo, nista bili francoski, ampak je bila najbolj predvajana tuja skladba in tuja izvajalka. Iz seznama predvajanih sklad na francoskih radijskih postajah za leto 2008 je razvidno, da se je kljub kvotam med prvih 10 uspelo uvrstiti le eni francoski skladbi, in to na 9. mesto. Zato menim, da tak parcialen pristop ni dober in ga seveda ne bom podprl.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v svojem imenu mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

Osebno bom predlog podprl, iz več razlogov. Mislim, da je ta problematika Zakona o medijih v Sloveniji resna in da so nujno potrebne spremembe. Bom pa še enkrat poudaril, da sem bil nad razpravo predvsem poslancev koalicije razočaran, kajti ugotavljali so predvsem, zakaj je ta zakon slab, ne pa, da bi se iskalo neko rešitev.

Kolega Möderndorfer, govorili smo o kvoti 200 najbolj poslušanih, vi ste prišli s podatkom o 500. Mislim, da je tu bistvena razlika. Verjetno bi tudi bolje razumeli, če bi potem rekel, recimo, med prvih 20 košarkarjev v Sloveniji je 10 tujcev z največjo minutažo, jaz bi pa zagovarjal, recimo, med 200 imajo pa Slovenci največjo minutažo. Mislim, da gre tu tudi na nek način za zlorabo, ampak dejstvo je, poslušnost in popularnost slovenske glasbe pada. Pada verjetno tudi iz razloga, ker imajo mediji večji interes vrteči tujo, globalno, multimedijško glasbo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mislim, da smo izčrpali obrazložitve glasu, zato lahko glasujemo.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 17, proti 48.

(Za je glasovalo 17.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da Državni zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na prekinjeno 1. točko dnevnega reda – Vprašanja poslank in poslancev.

Pregled predlogov sklepov poslank in poslancev za razpravo o odgovorih predsednika Vlade, ministrice in ministrov je objavljen na e-klopi.

V skladu s predlogom poslanke gospe Ljudmile Novak bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje Ljudmile Novak v zvezi s privatizacijo državnih podjetij.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Postavila sem vprašanje v zvezi s privatizacijo podjetij v državni lasti gospodu predsedniku Vlade. Z odgovorom nisem zadovoljna, seveda pa nisem zadovoljna tudi z razmerami, ki vladajo na tem področju v Sloveniji. V Novi Sloveniji predvsem želimo, da bi poiskali odgovorne lastnike, bodisi slovenske bodisi lastnike, ki prihajajo iz tujine, ki bi bili sposobni vlagati in razvijati podjetja. Vemo pa, da prav zaradi teh podjetij v državni lasti tudi potekajo razni prepiri znotraj koalicij, razpadajo vlade, nekateri se tudi iz ozadja okoriščajo in tako naprej, menjavajo se uprave, nadzorni odbori, nihče za nič ne odgovarja. Mislim, da tudi potrebujemo širšo razpravo o tem, kaj sploh pomeni nekaj v privatni lasti, kaj pa v javni lasti. Mislim, da se tega ne zavedamo ne na področju šolstva, ne na področju zdravstva in tudi ne na področju gospodarstva. Zaradi tega predlagam, da o tem opravimo razpravo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 20, proti 50.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca mag. Marka Pogačnika bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje mag. Marka Pogačnika v zvezi s privatizacijskimi postopki in upravljanjem državnega premoženja.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da je nujno, da se opravi javna razprava, kajti na večino vprašanj predsednika Vlade ni odgovoril oziroma je podal pavšalne odgovore.

V Slovenski demokratični stranki je za nas zaskrbljujoče, da se v Sloveniji izvaja ad hoc privatizacija in ocenjujemo, da bi bilo nujno potrebno čim prej sprejeti strategijo in postaviti nadzorni svet v Slovenskem državnem holdingu. Na vprašanje, kdaj bo imenovan nadzorni svet v Slovenskem državnem holdingu, ni bil podan odgovor. Podani so bili pa tudi mešani odgovori s strani predsednika Vlade, kajti dobivamo občutek, da predsednik Vlade v javnosti nekaj govori, dejansko pa njegovi koalicijski partnerji oziroma poslanci in poslanke tega državnega zbora, te koalicije glasujejo drugače, kot si zastavlja predsednik Vlade stališče gleda privatizacije.

Ocenjujemo, da je nujno potrebna javna razprava, kajti treba je tako državljanom in državljanom kot vsem potencialnim investitorjem enkrat jasno končno povedati, kaj Slovenija pričakuje na tem področju, kakšni bodo nadaljnji procesi privatizacije, predvsem pa, kaj bo s podjetji, ki so že v privatizacijski fazi.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 20, proti 50.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanke gospe Eve Irgl bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za notranje zadeve mag. Vesne Györköš Žnidar ter ministra za pravosodje mag. Gorana Klemenčiča na poslansko vprašanje gospe Eve Irgl v zvezi z aktivnostmi organov pregona in odkrivanja zoper kazniva dejanja, vezana na nezakonito dejavnost nekdanje službe državne varnosti.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospa Eva Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovani poslanke, spoštovani poslanci!

Včeraj sem ministrici za notranje zadeve in ministru za pravosodje zastavila poslansko vprašanje v zvezi z umori, ki jih je izvrševala nekdanja Služba državne varnosti, še prej Udba, če pa gremo še bolj v preteklost, pa tudi OZNA. Res je, da tovrstno kaznivo dejanje danes po Kazenskem zakoniku je že zastaralo, na kar se je skliceval tudi Silvo Gorenc, ko je tožilstvo v Avstriji, natančneje v Salzburgu, zahtevalo, da se ga v Sloveniji zasliši oziroma njegovi odvetniki so se na to sklicevali. Vendar pa moramo vedeti, da po sedanjih zakonodaji

imamo oziroma poznamo tudi tri vrste dejanj in so vezana na to vprašanje, ki pa še niso zastarala. Govorim o zločinu proti človečnosti, o hudodelstvu in o genocidu.

Glede na to, da je šlo pri umorih nekdanje Službe državne varnosti za nekakšno podporo obstoječemu režimu, glede na to, da se je do sedaj ugotovilo, da je bilo najmanj dokazanih do sedaj 70 umorov, ki jih je izvršila Služba državne varnosti, zagotovo pa jih je bilo več, lahko rečemo, da gre za sistematičnost umorov, da je tukaj povezana rdeča nit, ki je ključna za to, da lahko nekaj utemeljimo kot zločin zoper človečnost in da je šlo tudi za sistematično mučenje, kar je tudi predpogoj, da lahko to utemeljimo kot zločin zoper človečnost, kar je ne nazadnje potrdil včeraj tudi minister za pravosodje. Ampak to kaznivo dejanje pa po naši zakonodaji ni zastaralo. Zato sem obema ministroma zastavila vprašanje ali nameravate delati karkoli v tej smeri, da bodo potekale usmeritve, zlasti policije, v zvezi s temi dejanji. Ministrica je odgovorila, da policija dela, da je tožilstvo tisto, ki ne opravi svojega dela, zato sem ministru tudi predlagala, da bi bilo dobro, da bi v okviru svojih pristojnosti omogočil, da bo mogoča preiskava v tej smeri, da bo šla v smeri kaznivih dejanj zoper človečnost, ki sem jo že prej utemeljila.

Glede na to, da gre za izjemno pomembna vprašanja, da gre za pomembnost tematike, ko govorimo o nedotakljivosti človeškega življenja, da je skrajni čas, da v tem prostoru opravimo neko razpravo, ki bo dala vedeti, da smo uredili z zadevami iz preteklosti, da jih postavimo na svoje mesto, da lahko končno kot narod zadihamo s polnimi pljuči.

Zato vas prosim, da glasujete za podporo temu predlogu ... / znak za konec razprave/ Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 21, proti 50.

(Za je glasovalo 21.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca gospoda Tomaža Lisca bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za infrastrukturo dr. Petra Gašperšiča na poslansko vprašanje gospoda Tomaža Lisca v zvezi s sanacijo premostitvenih objektov.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 18, proti 50.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanke gospe Anje Bah Žibert bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za notranje zadeve mag. Vesne Györkös Žnidar ter ministra za pravosodje mag. Gorana Klemenčiča

na poslansko vprašanje gospe Anje Bah Žibert v zvezi z grožnjami novinarjev.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Spoštovani!

Neodgovorno bi bilo, da bi nas grožnje skrbele zgolj zato, ker se je zgodil pokol v Parizu. To je lahko dodatni razlog, nikakor pa ne more biti edini. Razlog, zakaj nas mora to vprašanje skrbeti, je, da se s tem soočamo vedno pogosteje. Nazadnje se je to zgodilo novinarjem Reporterja, Demokracije in novinarju Financ, vendar žal to niso edini primeri. Zelo pomembno je, da merila pri pregonu niso to, od kod grožnje prihajajo oziroma komu so namenjene, ampak da je merilo eno samo. to je grožnja kot taka.

Ker je to v veliki meri še vedno nedorečeno in predvsem merila niso za vse enaka, na nek način smo tako lahko to tudi dobili v odgovorih obeh ministrov, predlagam, da opravimo o tem javno razpravo. Kajti, ni argumenta za to, da bi dopuščali v Državnemu zboru, da so grožnje v naši državi nekaj samoumevnega in dopustnega.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo.

Navzočih je 71 poslank in poslancev. Za je glasovalo 19, proti pa 50.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Franca Trčka bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za okolje in prostor gospe Irene Majcen na poslansko vprašanje gospoda dr. Franca Trčka v zvezi s stanovanjsko politiko Republike Slovenije.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev. Za je glasovalo 23, proti pa 45.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca gospoda Ljuba Žnidarja bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za infrastrukturo dr. Petra Gašperšiča na poslansko vprašanje gospoda Ljuba Žnidarja v zvezi s prometno infrastrukturo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospod Ljubo Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Evropska statistična agencija Evrostat je konec lanskega leta objavila podatek, da je pri izvedbi gradbenih del Slovenija na najnižji ravni med vsemi evropskimi državami, to je podatek s konca novembra lansko leto. Po mojem sta tukaj največja dva vzroka, prvi je nerazumno znižanje

vseh investicijskih sredstev aktualne vlade – jaz bi rekel ne že znižanja, ampak ukinitve vseh investicijskih sredstev predvsem na projektih državnega pomena.

Druga težava je pa pri pripravi novih projektov, konkretno tukaj govorim in mislim na umeščanje v prostor največjih infrastrukturnih projektov državnega pomena. Tu gre za veliko ovir, če kar zakonodajne naštejemo, so tukaj na področju kmetijske zakonodaje, okoljske, naravovarstvene in tako naprej. Tu imamo izjemno slabo prakso, saj se največji projekti umeščajo v prostor nekje od osem do dvanajst let. Seveda to vpliva na tako drago in tako počasno pripravo teh projektov.

Seveda tudi minister ni ogovoril, zakaj je temu tako oziroma kakšni bodo novi ukrepi. Zaradi tega predlagam, da bi bilo koristno opraviti javno razpravo in v tej razpravi zbrati vse dobre sugestije, predloge, ki bi dali tudi določene odgovore, kako prostorsko umeščanje opraviti v krajšem času, kot je to pokazala dosedanja praksa.

Tako predlagam, da se ta predlog za javno razpravo podpre.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo.

Navzočih je 70 poslank in poslancev.
Za je glasovalo 20, proti pa 49.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca gospoda Žana Mahniča bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za infrastrukturo dr. Petra Gašperšiča na poslansko vprašanje gospoda Žana Mahniča v zvezi s stanjem na državni cestni infrastrukturi.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Kolegice in kolegi!

Prosim vas, da podprete zahtevo za razpravo. Gospoda ministra sem vprašal glede slabega stanja državnega cestnega omrežja. Gospod minister mi je sicer odkrito povedal, da v prihodnosti oziroma glede na proračune ni kaj dosti pričakovati na tem področju, pa vendar sem ga vprašal o eni zadevi, na katero nisem dobil odgovora. Gre za zgrešen ukrep iz časa Pahorjeve vlade, ko lahko letne dajatve za uporabo vozil in pa davkov od prometa motornih vozil prenašamo na to, da urejamo železniško infrastrukturo, tako recimo Direkcija dobi za leto 2015 samo 106 milijonov evrov, medtem ko je vseh taks tistih, ki se vozijo z avtomobili, za 172 milijonov evrov. Torej iz tega naslova kar 67 milijonov evrov izgubimo iz naslova cestne infrastrukture, zato da potem ta sredstva damo v železniško infrastrukturo.

Ne rečem, da ni potreba tudi obnova železniške infrastrukture, ki je zastarela in ki

smo jo predvsem na račun avtocestnega križa v preteklosti opuščali, ker smo imeli podjetja, slovenska, ki so znala graditi avtoceste in je bila to prioriteta, pa vendar menim, da je treba začrtati neke smernice, v kakšni meri se bo financiralo določene zadeve.

Kot problem lokalnega pomena sem izpostavil cesto v Sorico v mojem kraju v Selški dolini, tri kilometre ceste čaka zadeva že od leta 2005. Vsak minister za infrastrukturo obljublja, da se bo tega lotil, pa vendar Direkcija je nedolgo nazaj sporočila, da ob takih sredstvih in v takem stanju te ceste ne bo mogla več dolgo vzdrževati. Prva etapa se je zgodila oziroma rekonstrukcija prve etape v dolžini 800 metrov leta 2005, druga etapa isto 800 metrov 2007, tretja etapa 0,9 kilometra leta 2009, potem se je minister Omrzel nekako trudil, začeli so s četrto etapo, ta se je potem nekako tudi podaljšala. Še vedno ostaja peta etapa in tudi del četrte, več kot 500 metrov. Tako je resnično žalostno, glede na to, da gre za dokaj odročne kraje, ki nimajo tako dobrih cestnih povezav kot nekatera urbana središča, da morajo čakati deset let oziroma ker verjetno letos še ne bo, da morajo čakati deset let in več, da dobijo neko cesto. Po tej se ne morejo niti avtobusi več voziti, nevarna je tudi za osebna vozila. Cesta se je stalno zapirala, odpirala, glede na situacijo. Bile so obljube dane in ko sem bil gor, lahko rečemo, da so ljudje resnično razočarani. Treba bo v tej državi že končno enkrat povedati, katere ceste so prioriteta. Verjamem, da je takih še veliko več. To sem pač zato izpostavil, ker je iz mojega okolja in ker deset let se čaka za tri kilometre.

Mislim, da je to neresno in da so ljudje upravičeno razočarani glede na to, da jih očitno država ne jemlje resno in da so prepuščeni sami sebi. Prosim za podporo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 20, proti 48.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Vinka Gorenaka bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministricice za notranje zadeve mag. Vesne Györköš Žnidar na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi z osebno vizijo vodenja Ministrstva za notranje zadeve.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 18, proti 52.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 52.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Franca Trčka bo zbor odločal v naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministricice za zdravje gospe Marije Milojke Kolar Celarc na

poslansko vprašanje dr. Franca Trčka je v zvezi s problematiko nujne medicinske pomoči.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev. Za je glasovalo 23, proti pa 45.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca gospoda Žana Mahniča bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za notranje zadeve mag. Vesne Györkös Žnidar na poslansko vprašanje gospoda Žana Mahniča v zvezi z ukrepanjem zoper udeleženca oboroženih spopadov izven območja Republike Slovenije.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik.

Poslanska skupina SDS bo ta predlog za razpravo podprla. Lahko pa rečem samo to, spominjam se še, ko smo 19. decembra 2014 tukaj govorili o predlogu novele Kazenskega zakonika glede tujih terorističnih bojnikov, ki ga je predložila Slovenska demokratska stranka v obravnavo, in ko smo v Slovenski demokratski stranki opozarjali, kaj se bo začelo dogajati po vsej Evropi zaradi borcev iz Evrope, ki se udeležujejo bojev v islamski državi, ko bomo potem prišli nazaj, ste nekateri začudeno gledali, nekateri nas niste jemali resno. Čez 14 dni se je potem zgodil teroristični napad v Franciji.

Države Evropske unije pospešeno spreminjajo zakonodajo, le Slovenija tukaj zaostaja. Gospe ministrici sem postavil čisto enostavno vprašanje: Ali slovenska policija ima podlago, da razišče te zadeve, ali lahko ustavi tuje državljane, ki prečkajo Slovenijo, ali lahko preganja na predlog tožilca, tožilstva tiste, ki se vrnejo iz islamske države?

Zdaj mogoče bom malo oster, ampak bom takoj podkrepil z dokazom. V petek sem imel novinarsko konferenco, gledal sem oddajo Epilog na POP TV. Tam je bilo rečeno, da ministrica ne ve, da je članica Sveta za nacionalno varnost, in tako arogantno, kot je meni ministrica včeraj napadla, dve minuti je mene spraševala, od kod mi to, da lahko rečem, da zahtevam razpravo, gospod predsednik, zato ker je ministrica za notranje zadeve nekompetentna. Zdaj vam bom prebral: "Po tem sem takoj odgovorni urednici Epiloga Suzani Lovec napisal, če je bila slučajno v oddaji izrečena ne resnica? In kaj mi je gospa napisala? Njena argumenta, zakaj ne želi priti v Epilog na POP TV, sta bila, da ni dovolj kompetentna za to razpravo in da ni članica Sveta. To je bilo izrečeno v pogovoru z Juretom Bračkom. To je javno na mojem twitterju lahko pogledate. Imate ministrico za notranje zadeve, ki se ne čudi dovolj kompetentno, da gre na POP TV na oddajo Epilog – enega kompetentnega ste pustili sedeti v poslanskih

klopeh, ki pozna to zadevo –, potem pa naj pričakujem, da mi bo ta gospa lahko odgovorila na moje vprašanje. To je razlog več, to je razlog več, da je treba narediti razpravo najprej o tem, kaj se tukaj dogaja, ali policija ima pooblastila ali ne – upam, da bo nekdo drugi prišel na to odgovoriti, ker je ministrica sama rekla, da ni kompetentna za to. Potem pa, očitno, da opravimo še eno razpravo glede dela ministrice za notranje zadeve.

Me veseli, da je gospa vsaj to priznala, ker po tem, kar sem danes slišal od urednice Epiloga, me resnično skrbi za varnost državljanov in državljanov.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev. Za je glasovalo 20, proti pa 50.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Mihe Kordiša bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo v naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za obrambo gospoda Janka Vebra na poslansko vprašanje Mihe Kordiša v zvezi z umikom Slovenske vojske s Kosova.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena Levica Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo. Se bom potrudil biti kratek.

Pred kratkim je minila obletnica petnajstih let, odkar so se naše prve enote znašle na Kosovu. Petnajst let smo že na Kosovu in mislimo v Združeni levici, da se moramo o naši prisotnosti tamkaj pogovoriti. Že dvakrat sem omenil, da petnajst let traja ta prisotnost in bodisi nekaj počnem narobe bodisi tam nimamo ničesar več iskati.

Zdi se nam to dovolj pomembno vprašanje, do katerega bi se morale opredeliti vse poslanske skupine, in to lahko primerno storimo samo s tem, da to točko umestimo na nek dnevni red in opravimo resno razpravo. Hvala za besedo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo.

Navzočih je 69 poslank in poslancev. Za je glasovalo 5, proti pa 52.

(Za je glasovalo 5.) (Proti 52.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in prekinjam 4. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 27. JANUARJA 2015 OB 20.41 IN SE JE NADALJEVALA 28. JANUARJA 2015 OB 9.04.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam nadaljevanje 4. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Ksenija Korenjak Kramar, gospa Andreja Potočnik, mag. Lilijana Kozlovič, gospa Jelka Godec, mag. Andrej Šircelj, dr. Vinko Gorenak, mag. Matej Tonin, Matjaž Hanžek, gospod Srečko Blažič, mag. Anže Logar, dr. Franc Trček, dr. Matej T. Vatovec in gospod Kamal Izidor Shaker od 16. ure dalje.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA REDA – PREDLOG ZAKONA O FISKALNEM PRAVILU, PRVA OBRAVNAVA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 52 poslank in poslancev s prvopodpisano dr. Simono Kustec Lipicer zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predsedniku Vlade dr. Miru Cerarju.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Po dobrem mesecu dni je pred vami ponovno Predlog zakona o fiskalnem pravilu, pri čemer, kot veste, gre tokrat za predlog Vlade. Dovolite mi, da na kratko predstavim zgodovino priprave predloga. V maju 2013 je bil sprejet Ustavni zakon o spremembi 148. člena Ustave Republike Slovenije, z namenom doseči dolgoročno stabilnost javnih financ. Zdrave javne finance so eden ključnih elementov za doseganje stabilnega makroekonomskega okolja in gospodarskega razvoja. 148. člen Ustave Republike Slovenije določa načelo, da morajo biti prihodki in izdatki proračunov države srednjeročno najmanj uravnoteženi brez zadolževanja. Določa tudi, da se način in časovni okvir izvajanja tega načela podrobneje določi z zakonom, ki ga Državni zbor sprejme z dvotretjinsko večino v šestih mesecih po uveljavitvi te ustavne spremembe. Ta rok je bil, kot veste, že močno prekoračen. Naša vlada je zaradi zamude pri sprejetju izvedbenega zakona takoj po nastopu svojega mandata pristopila k pripravi Predloga zakona o fiskalnem pravilu. Besedilo Predloga zakona o fiskalnem pravilu je sprejela v začetku decembra na svoji 12. redni seji in ga takoj poslala v obravnavo in sprejetje Državnemu zboru. Od takrat so potekala številna usklajevanja z vsemi parlamentarnimi strankami, da bi za sprejetje zakona dosegli široko podporo. V teh pogovorih je vlada pokazala, da je pripravljena na vzdržne kompromise, takšne, ki sledijo oziroma so v okviru določb Ustave Republike Slovenije in Pakta o stabilnosti.

Predloga izvedbenega zakona, o katerem je v Državnem zboru tekla razprava decembra 2014, zaradi konceptualnih razlik v primerjavi z vladnim predlogom, ki je bil takrat že predložen Državnemu zboru, nismo mogli podpreti predvsem iz dveh razlogov. Prvič, predlog poslancev ni omogočal uporabe fiskalne politike za blaženje nihanja v gospodarski aktivnosti znotraj okvirov, ki ne ogrozijo srednjeročne vzdržnosti javnih financ. In drugič, zaradi metodoloških težav pri ugotavljanju dejanskega stanja ekonomije znotraj gospodarskega cikla bi na podlagi poslanskega predloga obstajalo tveganje, da fiskalna politika deluje prociklično in s tem povečuje šoke v ekonomski aktivnosti. Upam, da smo uspeli v številnih razgovorih v zadnjih dveh mesecih te razlike dodobra pojasniti in obrazložiti ter s tem doseči sprejemljivost sedaj obravnavanega predloga zakona tudi za opozicijske politične stranke.

Na tem mestu bi še enkrat rad poudaril, da vladni Predlog zakona o fiskalnem pravilu določa zelo strog okvir za vodenje javnofinančne politike. To izpostavljam zato, ker se je na podlagi preteklih razprav dalo zaznati, da so nekatera mnenja temu nasprotna. Sprejetje predlaganega zakona namreč pomeni, da moramo javne finance v prihodnjih nekaj letih strukturno uravnotežiti, kar bo glede na strukturni deficit v višini več kot 2 % oziroma 700 milijonov evrov izjemno zahtevna naloga. Na to, kako zelo zahtevna bo, kaže dejstvo, da je sektor država v zadnjih 15 letih, tudi v časih največje gospodarske rasti, strukturno vedno izkazoval deficit. Vseeno pa je strukturna uravnoteženost javnih financ v srednjeročnem obdobju nekaj, kar je po skorajda splošnem soglasju treba doseči.

Spoštovani poslanke in poslanci! Imejte, prosim, ta skupni cilj pred sabo, ko boste odločali o podpori temu zakonu. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina SDS, v njenem imenu mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):

Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovani predsednik Vlade, spoštovani ministrski zbor!

V nadaljevanju bom predstavil stališče Slovenske demokratske stranke v zvezi s fiskalnim pravilom. Ne moremo mimo dejstva, da je Slovenija že več kot eno leto v neustavnem stanju, kajti Državnemu zboru do danes – ne pod vlado Alenke Bratušek, ne pod vlado Mira Cerarja – ni uspelo sprejeti izvedbenega zakona. Ta izvedbeni zakon bi moral biti sprejet že novembra 2013. Državni zbor Republike Slovenije je 24. maja 2013 sprejel Ustavni zakon o spremembi 148. člena Ustave Republike Slovenije, s katerim je spremenil 148. člen Ustave Republike Slovenije in določil način

izvrševanja tega spremenjenega člena Ustave. V 148. členu je v 1. odstavku določil, da morajo biti vsi prejemki in izdatki za financiranje javne porabe zajeti v proračunu države. Prihodki in izdatki proračuna države morajo biti srednjeročno uravnoteženi in brez zadolževanje ali pa morajo prihodki presegati izdatke. Od tega načela se lahko začasno odstopi samo v izjemnih okoliščinah za državo. Z zakonom, ki ga sprejme Državni zbor z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev, se določajo način in časovni okvir izvajanja ustavnega načela uravnoveženosti, merila za določitev izjemnih okoliščin in načina ravnanja ob njihovem nastopu.

V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da je stanje na področju javnih financ zaskrbiljujoče. Trend ekstremnega zadolževanja se je začel pod časom vlade Boruta Pahorja. Trend zadolževanja se je nadaljeval tako pod vlado Alenke Bratušek, ne nazadnje pa je bil eden izmed prvih ukrepov vlade Mira Cerarja tudi ponovno zadolževanje. Stanje javnih financ v Sloveniji je, da zadolževanje presega že več kot 80 % BDP, če to primerjamo z ostalimi državami Evropske unije, bi lahko rekli, da to zadolževanje še nekako vzdrži, vendar v Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da je glavni problem, in sicer v letu 2014 smo samo iz naslova obresti morali plačati več kot 1,1 milijardo evrov. Pri tem je treba poudariti, da letni prihodki v proračun pa znašajo zgolj malo več kot 8 milijard evrov. Iz tega naslova bi lahko dejali, da 15 % vseh letnih prihodkov porabimo za poplačilo teh obresti. Torej, 15 % namenimo zgolj za poplačilo obresti.

V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da je fiskalno pravilo treba nujno sprejeti, s tem smo se zavezali tudi z ustavo in posledično temu je treba poudariti, da se je ob koncu leta 2014 Slovenska demokratična stranka odločila, da sama vloži predlog fiskalnega pravila v proceduro Državnega zbora. Žal takrat zakon, predlagan s strani Slovenske demokratične stranke, ni bil podprt in so bili dejansko razlogi oziroma argumenti s strani sedanje vlade in koalicije, da se pripravljiva nov fiskalni zakon, ki naj bi bil vsebinsko bolj dovršen, kot je bil predlog s strani Slovenske demokratične stranke.

Zakon iz tretjega odstavka spremenjenega 148. člena Ustave Republike Slovenije ni bil niti predlagan v sprejetje v Državni zbor Republike Slovenije, dokler tega predloga ni predlagala Slovenska demokratična stranka. Mi ocenjujemo, da se je škoda za Slovenijo z nesprejetjem tega fiskalnega zakona že naredila. Poudariti je treba, da več kot eno leto je Slovenija že v neustavnem stanju. Dokončna in dejanska implementacija fiskalnega pravila oziroma pravila uravnoveženosti javnih financ, predvsem pa njegovo izvrševanje v proračunu države, ima merljive pozitivne učinke tako na bonitetno državo in na obrestno mero, po kateri se država zadolžuje. V času takega

neustavnega javnofinančnega položaja na področju javnih financ je dne 11. februarja 2014 prišlo do zadolžitve Republike Slovenije v višini 3,5 milijarde dolarjev za pet in za deset let. Če bi bil izvedbeni zakon po ustavnem zakonu o 148. členu sprejet in bi se proračunska politika izvajala z načeli po ustavnem zakonu o 148. členu, bi bile lahko obrestne mere bistveno nižje. Podatki iz drugih primerljivih držav kažejo, da vsaj za 1-odstotno točko, kar pomeni, da bi bilo zadolževanje države v tem primeru cenejše vsaj za 35 milijonov dolarjev letno. Republika Slovenija se je pod vlado Mira Cerarja zadolžila dne 28. oktobra 2014 za dodatno 1 milijardo po sicer bolj ugodno obrestni meri, kot se je pred tem zadolževala vlada Alenke Bratušek, predvsem zaradi mednarodnih ekonomskih gibanj na finančnih trgih in zaradi ukrepov Evropske centralne banke. Ne glede na to pa bi se s pravočasnim sprejetjem zakona o fiskalnem pravilu lahko dosegla še nižja obrestna mera, ki bi upoštevala tudi pravne okvire zakona o fiskalnem pravilu, ki bi pripomogli k srednjeročni in dolgoročni konsolidaciji javnih financ.

V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu mora določiti predvsem proračunsko disciplino. Podlaga za to je seveda tudi ustava, ki je jasno določila, na kakšen način mora Slovenija izvesti to izvedbo fiskalnega pravila. V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da posledice tega in odgovornost morajo sprejeti tisti, ki tega izvedbenega zakona niso pripravili. V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da je za ta izvedbeni zakon nujen iz več razlogov, ki smo jih že našteali. Po drugi strani bi pa izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu moral biti predvsem v interesu državljanov in državljanov Republike Slovenije, kajti izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu bo državljanke in državljanke Republike Slovenije ne glede na to, ali bo leva, ali bo srednja, ali bo desna vlada, zaščitil pred enormnim zadolževanjem. V Slovenski demokratični stranki smo prepričani, da izvedbeni zakon ne sprejemamo zaradi Bruslja, ampak ga sprejemamo zaradi nas samih. Treba je pa poudariti tudi, da izvedbeni zakon mora vsebinsko biti takšen, da se lahko jasno določi, kdaj je treba odhodke omejiti.

Poudariti je treba, da na prvi pogled predlog tega zakona, ki ga je pripravila vlada Mira Cerarja, pušča mnoga vprašanja še odprta. Ocenjujemo, da vsebinski del, ki je trenutno na mizi, ne zadovoljuje vseh tistih pogledov, ki jih ima Slovenska demokratična stranka na vsebino, katero bi fiskalno pravilo moralo vsebovati. V Slovenski demokratični stranki pričakujemo, da bo skozi današnjo razpravo minister za finance znal pojasniti, katere zadeve so za njih pomembne, in seveda, ali se razmišlja, da se bo predlagani zakon v nekaterih segmentih še tudi dopolnil. Pričakujemo danes konstruktivno razpravo in tudi pogoj za to so, za sprejetje oziroma za potrditev tega fiskalnega pravila, dejansko odgovori in pa pojasnila s strani

Ministrstva za finance. Poglavitno za Slovenijo je, da ta izvedbeni zakon dobi, predvsem je pa pomembno, da to fiskalno pravilo vsebuje vse tiste vsebine, katere bodo jasno določale, da bo Slovenija imela v prihodnosti lahko uravnotežene javne finance, uravnotežen proračun in da bo to varovalka za vsako vlado, da ne bo mogla Slovenije enormno zadolžiti.

V Slovenski demokratski stranki ocenjujemo tudi, da glede na vse dogodke, ki so se zgodili, in glede na vse zadeve, kajti to fiskalno pravilo bi moralo biti uveljavljeno že pred več kot enim letom, da verjetno v danem trenutku se sprašujemo, ali je sploh mogoče z novim fiskalnim pravilom, ki bo sprejeto, slediti ustavnim načelom, ustavnim pravilom, da se bo fiskalno pravilo začelo uporabljati že za leto 2015. Tukaj pričakujemo seveda dodatna pojasnila Ministrstva za finance. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, predsednik Vlade, spoštovani kolegi ministri in ministrici, spoštovane kolegice in kolegi, poslanke in poslanci!

V Poslanski skupini Desus se zavedamo, da je svetovna finančna in gospodarska kriza močno prizadela celotno Evropsko unijo, s tem pa tudi Slovenijo. Če želimo Sloveniji iskreno dobro in iskreno pomagati pri okrevanju, predvsem pa preprečiti ponoven nastanek podobne krize, moramo sprejeti pravila, ki omejujejo predvsem javnofinančne odhodke, s tem pa tudi obseg zadolževanja za tekočo javno porabo. V Poslanski skupini Desus smo maja 2013 podprli spremembo ustave, s katero se je v ta najvišji pravni akt vneslo fiskalno pravilo. To smo seveda storili v želji, da bi zagotovili boljše spoštovanje proračunske discipline in bolj odgovorno ravnanje z javnimi financami. K sprejetju ustreznih fiskalnih pravil za krepitev fiskalne discipline pa nas zavezuje ne nazadnje tudi fiskalni pakt.

Republika Slovenija je z vključitvijo fiskalnega pravila v ustavo poslala pomembno sporočilo o zavezi Slovenije k fiskalni disciplini. Poleg tega menimo, da ima implementacija fiskalnega pravila, predvsem njegovo izvrševanje v proračunu države, merljive pozitivne učinke na boniteto države, na obrestno mero, po kateri se posamezna država zadolžuje. Res je, z ustavnim zakonom smo se zavezali, da bomo izvedbeni akt sprejeli do konca novembra 2013. In res je tudi to, da tega do danes še nismo storili. Vprašanje, ali je k temu pripomogla politična kriza, menjava vlade, predčasne volitve. Morda, verjetno. Mogoče pa tudi, ali pa zagotovo pa to ne sme biti razlog, da še vedno nimamo zakona o fiskalnem pravilu. Zato je stališče naše poslanske skupine, Poslanske skupine Desus, da moramo nujno in čim prej

sprejeti kakovosten zakon za izvedbo tega ustavnega določila.

Opozicija bo verjetno dejala ob tej priložnosti, da smo imeli njihov zakon na mizi že na prejšnji seji in smo ga zavrnil. To seveda drži. Vendar, zakaj? Poglavitni razlog, da se je do tega negativno odzvala tudi Poslanska skupina Desus, je bil seveda ta, da je bil predlagani zakon opozicije zelo restriktiven, mnogo bolj restriktiven, kot je ta, dopuščal je mnogo manj manevrskega prostora, ne nazadnje pa je pod vprašaj postavil tudi ustanovitev demografskega sklada. Za ustanovitev tega sklada pa – kot dobro veste in je tudi zapisano v koalicijskem sporazumu – si je Desus prizadeval od vsega začetka in bo seveda tudi striktno bdel nad tem, da se zadeva realizira.

Zakaj izpostavljam to na tem mestu? Osnovni namen demografskega sklada je zagotavljanje dodatnih virov za financiranje pokojninskega stebra. Namenjen je torej zagotavljanju dolgoročne vzdržnosti pokojninske blagajne oziroma pokojninskega sistema iz demografskih razlogov. Dejstvo namreč je, da so prilivi v pokojninsko blagajno iz leta v leto manjši, število upokojencev pa se večja. To so pač demografska dejstva. To posledično vedno bolj obremenjuje državni proračun. Z dodatnimi viri iz upravljanja državnega proračuna bi vsaj delno nadomeščali sredstva in posledično razbremenili pritisk na proračun. Izvedbeni zakon, ki je sedaj pred nami, je drugačen, saj ne omejuje ustanovitve oziroma financiranja demografskega sklada, je bolj fleksibilen, ima več manevrskega prostora in, po našem mnenju, primeren za sprejetje.

V Poslanski skupini Desus se nam zdi tudi pomembno dejstvo, da zakon opušča tako imenovano švicarsko formulo, ki je primernejša za države, ki imajo fiskalno, tudi lastno denarno, torej monetarno politiko. Slovenija kot članica evrskega območja nima več lastne in denarne politike, zato za hitro reagiranje na gospodarske šoke ali druge izjemne okoliščine potrebuje vsaj še del fiskalne politike, avtonomne fiskalne politike. Predlagani zakon nam dopušča več fleksibilnosti v izvajanju fiskalne politike in hkrati daje več prostora za proticiklično ekonomsko politiko. V dobrih gospodarskih časih zahteva večje proračunske presežke, v slabih pa dopušča višje primanjkljaje, s tem pa se državi omogoča večje možnosti za gospodarsko rast.

V Desusu dopuščamo možnost, da bo zakon, ko bo v tej fazi potrjen, deležen tudi morebitnih sprememb. Ob tem pa v Poslanski skupini Desus zopet poudarjamo in opozarjamo, da vnos fiskalnega pravila v ustavo nikakor ne sme posegati na področje socialno najšibkejših ciljnih skupin in na področje pokojnin. Desus je namreč pri oblikovanju koalicijske pogodbe vztrajal na stališču, da so ukrepi za konsolidacijo javnih financ oblikovani tako, da imajo čim manjše negativne posledice za konkurenčnost in rast slovenskega gospodarstva ter da se

obenem uveljavi na način, da niso prizadete najbolj ranljive ciljne skupine. Nad tem bomo tekom zakonodajnega postopka budno bdeli in skrbeli.

V Poslanski skupini Desus se zavedamo, da so za sprejetje zakona nujno potrebni tudi glasovi vsaj dela, želeli bi si pa celotne opozicije, saj je za sprejetje zakona potrebna dvotretjinska večina. Verjamemo, da bo predlog zakona, ki ga je pripravila in vložila vlada, deležen široke podpore, kakor smo bili priče v primeru sprejemanja oziroma spreminjanja ustavnega zakona.

Ob zaključku; predlog zakona bo s strani Poslanske skupine Desus podprlo vseh deset naših poslank in poslancev v upanju, da bo predlog omogočil uravnoteženje javnih financ, makroekonomsko stabilnost ter dolgoročno blaginjo v Republiki Sloveniji, bolj natančno, njenih prebivalk in prebivalcev, ob tem pa ne bodo utrpeli škode najranljivejše ciljne skupine. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SD, zanjo gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa. Spoštovani predsednik, predsednik Vlade, ministrski zbor, poslanke in poslanci!

Znova smo pred razpravo o fiskalnem pravilu oziroma o njegovem izvedbenem zakonu. Da je temu tako, gre pripisati dejstvu, da je Državni zbor leta 2013 potrdil zapis fiskalnega pravila v ustavo, zakona pa kljub nekajkratnim poskusom ni bilo moč spraviti skozi zakonodajno proceduro.

Ko pogledamo nazaj na razmere, v katerih je zrasla in se s svetlobno hitrostjo po evropskem prostoru širila ideja o fiskalnem pravilu, spoštovani, vidimo, da je fiskalno pravilo v letih največje krize postalo nekakšen gasilni aparat, ki naj pogasi ogenj velikih proračunskih primanjkljajev, zadolževanj ter vse obsežnejših neravnovesij držav. Kaj kmalu se je izkazalo, da so ideje, kako bo fiskalno pravilo rešilo javne finance evropskih držav, kako bo le z njim mogoče pogasiti ta nevaren požar, ki se širi in ki lahko ogrozi ne samo proračunov, temveč razvoj celotnega območja – takšno fiskalno pravilo sta posvojili dve vrsti ljudi. Eni, lahko jim rečemo naivni dobronamerneži, so v fiskalnem pravilu videli edino odrešitev za vse proračunske muke. Brez teh bomo lahko zopet postavili temelje gospodarske rasti in z uravnoteženim proračunom dobili verodostojno zaščito, ki bo preprečila enoglasne in radikalne poteze posameznih vlad. Druga skupina pa je skupina ljudi, ki jim lahko rečemo špekulanti z njim lastnimi interesi. Ta skupina ljudi pa je v fiskalnem pravilu videla odlično priložnost, da se poreže z vsem tistim, kar odžira priložnost za dobiček, kar vzdržuje in omogoča kolektivno zaslužkarsko logiko, kateri je socialna država, javno šolstvo, javno zdravstvo velik trn v peti. Ti

so se potihoma, preko raznovrstnih predlogov pritajili tudi v razprave o tako imenovanem fiskalnem pravilu. Njihov glas je bilo marsikdaj slišati prav v iskanju soglasja, ki naj zaobidi varovalke, ki bi fiskalno pravilo zaščitilo pred njim samim. Če sem prej omenjal fiskalno pravilo kot gasilni aparat, bi prav skupina naivnih, tako imenovanih dobronamernežev, rekla, da pogasimo ta proračunski ogenj in še dodatno zmočimo celoten gozd, da ne pride do požara. Druga skupina, tista skupina špekulantov, pa pravi, da nič, gozd raje posekajmo in je stvar opravljena – aja, hlodovino, ki bo ostala, pa odpeljemo na varno.

Socialni demokrati ne moremo pristati na nobeno od logik teh dveh skupin; eno, ki pravi, da je vse, kar nam ponuja naša širša evropska družina, suho zlato v vsaki meri, po vsako ceno, in drugo, ki se preko fiskalnega pravila nadejajo odlične priložnosti za zasluzke in različne mahinacije. Fiskalno pravilo, spoštovani, ni suho zlato, ki nas bo rešilo vseh proračunskih zagat, ki si ga lahko glede na posamezne politične interese vsakomesečno malo prilagodimo in ga uporabimo takrat, ko nam to seveda ustreza. Fiskalno pravilo, spoštovani, je resna zaveza, ki pa jo je treba na način – da nam bo koristila, ne glede na okoliščine gospodarske rasti, ne glede na to, katera opcija bo na oblasti. Ob razpravi o fiskalnem pravilu ponovno poudarjamo, da to ni pravilo in ni enoznačen maneuver. Tako fiskalno pravilo v svojem bistvu ni le zakon, ki ga danes obravnavamo, ni samo zapis v ustavo, ki nam bi samo po sebi pomagalo k srednjeročni uravnoteženi proračunski politiki; je niz ukrepov, je niz akcij, ki morajo v prvi vrsti skrbeti za ranljivo ravnotežje med proračunskimi odhodki in prihodki, na drugi strani pa ne smejo rušiti temeljnih ustavnih postulatov, ki jih je sprejela naša družba, naša država.

Da je Slovenija socialna država, kar piše v ustavi, je danes dikcija, ki ne gre zlahka od ust. Socialna država je bila v letih krize tolikokrat na preizkušnji in zmotno je mišljenje, da ji s pozitivnimi napovedi in obeti kaj prizanesemo. Ne samo zmotno, celo zavajajoče je takšno mišljenje, prav danes, ko imamo na tnalno izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu, ki lahko ob neprimerni uporabi ali načinu njegove izvedbe ne samo ogrozi, temveč tudi razgradi socialno državo. Zato Socialni demokrati ostajamo skeptični do vsakršnih poskusov, da lahko manevriramo s fiskalnim pravilom brez jasnih in nedvoumnih zavez po zmernem uveljavljanju njegovega cilja. Zmernost vidimo v tem, da ne želimo, nočemo in ne bomo soglašali z enormnimi rezi in odpovedovanju na račun najšibkejših. Seveda bi nam Evropa ob nepoznavanju in nezaznavanju ostalih / nerazumljivo/ trendov, ki bi se nam s tem obetali, prijazno prikimavala. Pa vendar, to prikimavanje bi kaj kmalu zamenjala zaskrbljenost, ko bi bili priča negativnim trendom, brezposelnosti, revščini in še večjemu razslojevanju družbe.

Socialni demokrati na to nismo pristajali, ne pristajamo in ne bomo nikoli pristali! Besedilo izvedbenega pravila, kot je danes na mizi, tako ni odkrivanje tople vode in plod velikih političnih kompromisov.

Fiskalno pravilo mora biti resna zaveza in ne nazadnje tudi, če želite, kompromis med vsemi političnimi strankami v Sloveniji. Je predlog, ki je prehodil dolgo pot preko vseh razprav, preko vseh mnenj in preko vseh stališč. Socialni demokrati smo zadovoljni, da je predlagatelj prisluhnil našim opozorilom, da če že fiskalno pravilo moramo imeti, če želimo z njim res kaj narediti, potem je zmernost, potem je odgovornost, skrb za najranjivejše tisti kompas, ki mu mora to pravilo slediti in ne obratno. Da ne bomo potem nemo obstali, ko bo socialna država postala le še nepomembna podružnica v službi vsemogočnega fiskalnega pravila, ki živi na račun ljudi, zato smo Socialni demokrati vztrajali pri zavezah, da mora predlagatelj upoštevati okoliščine in določen čas, v katerem se lahko fiskalno pravilo v celotni meri uveljavi. Hkrati mora država imeti manevrski prostor na prihodkovni strani. Predvsem pa, še enkrat, fiskalno pravilo ne sme niti v najmanjši meri stopiti na tekmovalno stezo skupaj s socialno državo.

Še za konec. Ko se tako veliko pogovarjamo o fiskalnem pravilu, bi bil že skrajni čas, da ob bok temu postavimo tudi pravilo – če želite, socialno pravilo –, pravilo, ki ne bo ščitilo le proračun, temveč bo ščitilo socialno državo, javno šolstvo, javno zdravstvo. Besedilo izvedbenega zakona o fiskalnem pravilu kot je predlagano, je za Poslansko skupino Socialnih demokrat sprejemljivo, zato bomo v tej fazi postopka sklep o primernosti za nadaljnjo obravnavo seveda tudi podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani ministrski zbor, spoštovani predsednik Vlade, kolegice in kolegi!

Zvezna Republika Nemčija po letu 1969 ni imela nikoli izravnane proračuna. Na to sem pred enim mesecem opozoril predlagatelj švicarske formule, danes pa se s tem opozorilom obračam na finančnega ministra, Vlado in koalicijske partnerje. Nemčije pa ne omenjam po naključju, ampak kot državo, ki je po prvi in drugi svetovni vojni doživela dve ogromni dolžniški krizi.

Po prvi svetovni vojni so zmagovalci vztrajali pri odplačilu reparacij in povrnitvi vsega dolga in to sta bila dva od ključnih razlogov za hudo poslabšanje ekonomskih in socialnih razmer v Nemčiji v naslednjem desetletju, ki so tlakovale vzpon nacizma. Po drugi svetovni vojni zato zmagovalci niso ponovili te napake. Z londonskim sporazumom leta 1953 so Nemčiji polovico dolga odpisali, preostanek dolga pa je

bil reprogramiran. Pogodba o reprogramu je določala, da bo Nemčija dolg odplačevala samo v letih, ko bo imela zunanji trgovinski presežek in da odplačila ne bodo presežala 3 % prihodkov od izvoza; torej, Nemčija je dolg odplačevala samo v letih, ko je imela presežek in odplačila niso presežala 3 % prihodkov od izvoza, polovica dolga pa je bila odpisana.

Ti pogoji, spoštovane kolegice in kolegi, so bili pogoj za nemški gospodarski čudež po drugi svetovni vojni. Nemški primer odpisa dolgov pa omenjam ravno zato, da vidimo, kako so se dolžniške krize razreševale v preteklosti. Pa danes? Fiskalno pravilo je dobesedno nasprotje odpisov in reprogramiranju dolga. Fiskalno pravilo je orodje za izterjavo naslednjih naložb finančnih špekulantov neposredno od prebivalcev prizadetih držav, ki s finančno krizo nimajo nič. Ponovimo, visoki javni dolgovi evropskih držav niso vzrok za sedanjo krizo, ampak njena posledica. Kriza se je začela v dereguliranem finančnem sektorju, prešla na medbančni trg, od tam naprej pa so morale vskočiti države, da so se izognile popolnemu kolapsu svetovnega finančnega sistema. Torej, povečani primanjkljaji in visoki dolgovi držav v zadnjih letih so posledica dokapitalizacije povečini zasebnih bank in skladov z bilijoni davkoplavevskega denarja. V nasprotju z reševanjem krize po drugi svetovni vojni se tokrat evropske ekonomske in politične elite niso odločile za razreševanje te krize s kombinacijo gospodarske rasti in inflacije, kar preverjeno deluje, ampak so se odločile breme krize neposredno prealiti na ramena prebivalstva. To je tudi v nasprotju z odločitvijo, recimo, Japonske in ZDA, kjer dolžniško krizo rešujejo z monetarnimi orodji.

Kaj pomeni fiskalna konsolidacija v času krize, smo videli tudi že v Sloveniji. Imamo že četrto vlado zapored, ki se je reševanje dolžniške krize lotila z zmanjševanjem socialnih pravic in zategovanjem pasov najšibkejšim skupinam prebivalstva, brezposelnim, upokojencem, javnim delavcem, učiteljem, sedaj celo učencem. A če kdaj, je danes po petih letih tako imenovanega reševanja krize s fiskalno konsolidacijo popolnoma jasno, da ta pušča za seboj socialno in gospodarsko opustošenje, hkrati pa ne dosega niti osnovnega namena – zmanjšanja javnega dolga. Namreč, od leta 2010, ko se je Evropska komisija in z njo večina držav članic Evropske unije odločila za pot fiskalne konsolidacije in odplačevanje dolgov z zategovanjem pasov, se je dolg, skupni dolg držav v evroobmočju, povečal s taktirnih 7 tisoč 900 milijard evrov na današnjih 9 tisoč milijard evrov. Torej, za tisoč milijard evrov se je v zadnjih treh letih povečal dolg, medtem ko so države varčevale, da bi ga odplačale. Verjetno ni treba ponavljati, do kakšnega socialnega in ekonomskega opustošenja je medtem prišlo v vsem evrskem območju, še zlasti pa na njeni periferiji, Grčiji, Španiji, Portugalski in Italiji in tudi Slovenija je na žalost na tej poti.

Današnja razprava je namenja prvi, torej konceptualni obravnavi, zato bi rad podal splošno oceno politike, ki temelji na fiskalnem in podobnih pravilih in analizo političnih posledic.

Fiskalno pravilo je način, kako doktrino fiskalne konsolidacije dvigniti na najvišjo raven, na raven ustavne zaveze. Je vpis zgrešene neoliberalne politike v ustavo in zakon. V slovenskem primeru gre to neposredno proti volji ljudstva, saj tukaj nobena stranka z neoliberalnim programom ni nikoli dobila večine glasov na volitvah in nobena vlada, ki je tako politiko vodila, ni zdržala do konca štiriletnega mandata.

Predsednika Vlade in poslance koalicije bi zato rad še enkrat opozoril na to, kako se je to nesrečno fiskalno pravilo sploh znašlo v slovenskem pravnem redu. 2. marca 2012 je bila v Evropski uniji podpisana Pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji. To je bila neobvezujoča mednarodna pogodba, ki je Češka in Velika Britanija sploh nista podpisali. A naša vlada, ki jo je takrat vodila skrajno desničarska SDS, pa je v Državnem zboru to pogodbo ratificirala že v treh tednih. In čeprav se tovrstne pogodbe uporabljajo v našem pravnem redu neposredno, je ta stranka vztrajala k vpisu v ustavo. Vlada je med tem padla, a to ni žalost ni oviralo fiskalnega pravila v ustavo. Nova koalicija je vpis fiskalnega pravila podprla v zameno za, pazite to, podporo desničarskih strank pri prepovedi referendum. Torej stranke, članice evropskih liberalcev ter socialistov in demokratov so fiskalno pravilo sprejele, zato da bi zmanjšale demokratično raven pravic ljudstva. Prepoved referendumskega odločanja o zadevah, ki imajo proračunske posledice, je bila sprejeta, kljub temu da je v več kot 20 letih bil izveden samo en referendum, ki je urejal te prispevke. To je bila pokojninska reforma in pokojninski zakon Pahorjeve vlade. Sporno vprašanje tukaj pa ni bila višina prispevkov, ampak upokojitveni pogoji. Velika napaka Pahorjeve vlade, zaradi česar je ta tudi padla, je bila, da se je obrnila proti lastni bazi, namesto da bi sprejela kompromis, ki je bil leto kasneje sprejet kot ZPIZ-2.

Prepoved odločanja na referendumu je bila sprejeta, kljub temu da v državah s primerljivo ureditvijo referendum, v tem primeru, recimo Švica, takih prepovedi ni in kljub temu da je bilo o vseh teh vprašanjih v 22 letih organiziran samo en referendum.

To žalostno epizodo sem opisal, ker je v tem parlamentu približno polovica poslancev, ki s tem nimamo nič. Smo pa bili izvoljeni z obljubami in z upanjem, da bomo prekinili osovražene nedemokratične prakse. Vprašati se moramo, do kdaj bomo pristajali na to politiko izvršenih dejstev, čeprav vemo, da je napačna. Do kdaj bomo upoštevali nelegitimne zaveze o privatizaciji, o zmanjševanju primanjkljajev, o v ustavo zapisane protidemokratične politike? Gospe in gospodje iz tako imenovane sredine,

ali ne vidite, da smo s pristajanjem na izvršena dejstva vsak dan bližje fantaziji skrajne desnice o drugi republiki, čeprav imate že tri mandate zapored večino v tem državnem zboru in čeprav je ideja druge republike v popolnem nasprotju z voljo več kot dveh tretjin slovenskega volilnega telesa.

Fiskalna konsolidacija, katere del je fiskalno pravilo, ne bo rešila dolžniške krize, sploh pa ne dolžniške krize takega obsega. Morda najslavnejši svetovni ekonomist našega časa Thomas Piketty je bil nedavno v intervjuju glede tega jassen: nobena država v svetovni zgodovini ni rešila dolga na ta način in ga ne more. Jože P. Damijan je ob spremljanju socialne tragedije v Grčiji dodal še, da nobena država ne more odplačati takih dolgov, ne da bi ob tem uničila polovico svojega gospodarstva in pomorila polovico svojega prebivalstva in vsako bo ustavila prej revolucija. Zgodovina to jasno potrjuje. Ceaușescujeva Romunija, ki je ena izmed redkih držav, ki je dolžniško krizo rešila med recesijo in zategovanjem pasov, je imela ob začetku dolžniške krize po bankrotu Mehike leta 1981 28 % BDP javnega dolga. Slovenija ga ima danes 80, Romunija ga je imela takrat 28. Tamkajšnja oblast se je odločila za reševanje te dolžniške krize z zategovanjem pasov in starejši se verjetno dobro spomnite, v kakšne skrajnosti je to pripeljalo: izklapljanje elektrike, izklapljanje ogrevanja pozimi, racionalizacija porabe jajc in mesa, popolno uničenje socialne in gospodarstva. Diktator je do konca desetletja ta dolg dejansko odplačal, teh 28 %, sam pa je končal pred zidom.

Pa pogledimo dva druga primera, kako pa se dejansko na civiliziran način rešuje dolžniške krize. Dolg Velike Britanije je bil konec druge svetovne vojne 240 % BDP. 240%! Velika Britanija ga je v naslednjih 20 letih uspešno zmanjšati pod 100 %, do leta 1971 pa na 68 %. Kako? Dolg se ni zmanjšal zaradi varčevanja, ampak ravno obratno, po edini normalni poti, s kombinacijo reprogramiranja kreditov, inflacije in gospodarske rasti. In v tem času, torej govorim o obdobju od 1945 do 1971, je v Britaniji nastala moderna socialna država, s praktično polno zaposlenostjo, standard se je povečeval, delavski razred se je dvignil v srednjega, inflacija je bila vseskozi obvladljiva, povprečno okrog 4,3 % letno, nikoli ni preseгла 12 %. Tako s socialnega kot ekonomskega vidika je bilo to daleč najboljše obdobje v britanski zgodovini.

Da ne hodimo predaleč, spomnimo še na domač primer. Tudi v Jugoslaviji in Sloveniji smo, ne nazadnje nedolgo tega, doživeli dolžniško krizo. Guverner Arhar je večkrat poudarjal, da v Sloveniji v nasprotju s kakšno bolj proameriško, vzhodnoevropsko državo ni bil odpisan niti cent dolga. Zdaj vemo, da to popolnoma ne drži, ker je bil nekaj časa odpisan dolg do hrvaških in bosanskih varčevalcev Ljubljanske banke, ampak to ni bistveno. Bistveno je, da se je Slovenija izvlekla iz dolžniške krize v teh letih na normalen način,

torej z gospodarsko rastjo in inflacijo, ne pa s fiskalno konsolidacijo. Kako je prišlo do tega? Leta 1992 so delavci z močnim nasprotovanjem takratne vlade s splošno stavko dosegli dvig realnih plač, povečanje plač pa je privedlo do povečanja domačega povpraševanja in s tem pospešilo gospodarsko rast. Slovenija je imela v naslednjem desetletju in pol vseskozi malenkosten primanjkljaj, ki je znašal v povprečju do leta 2004 1,6 %, v nekaterih letih je zanihal do 3 %, presežek je imela samo v letih 1996 in 1993. Pa vendar, čeprav smo imeli 15 let javnofinančni primanjkljaj, kar bi bilo s fiskalnim pravilom prepovedano, v tem času dolg nikoli ni presegel 30 % BDP. Zakaj? Ker je deloma pomagala inflacija, ker smo se zadolževali v tolarjih, glavino pa je prispevala gospodarska rast, ki je bila vedno višja od javnofinančnih primanjkljajev. V tem času je Slovenija rastle organsko in kot celota, torej država, prebivalstvo in podjetja je bila nasproti tujini neto upnica, primanjkljaj in dolg so bili pod maastrihtskimi pogoji, plačilnobilančni primanjkljaji pa pod 2 %.

Vse te izkušnje so popolnoma v nasprotju s tem, kar je danes prevladujoča usmeritev Evropske komisije in njenih držav članic. Zato ponavljam oceno: fiskalno pravilo je zgrešen, škodljiv in nevaren projekt. Zgrešen, ker so primanjkljaji normalen del kapitalističnega gospodarstva; škodljiv, ker zavira rast in družbeni razvoj, in nevaren, ker so skrajne razmere, v katerih demokratično izvoljeni organi in državljani izgubljajo nadzor nad družbenim dogajanjem, zgodovinsko gojišče fašizma. To se spet kaže danes, ko v Grčiji po 70 letih zopet postaja fašizem normalen del parlamentarnega življenja, govorim o Zlati zori, in podobno v Ukrajini, kjer fašizem z aktivno podporo Nata in EU postaja celo prevladujoč političnega življenja, kjer, mimogrede, IMF in Evropska unija izvajata podoben program izžemanja prebivalstva in fiskalne konsolidacije kot trojka v Grčiji. Tudi namen je isti, ohranjati na oblasti kolaborantski režim in poskrbeti, da bodo tuji upniki do Ukrajine poplačani. Doživljamo déjà vu iz južne Amerike in weimarske Nemčije.

Zdaj pa prehajam na konkretno oceno vladnega predloga. Svetla točka tega predloga definitivno je, da ga v obdobju krize verjetno ne bo treba uporabljati. Zdi se, da sta finančni minister in premier to razumela, kajti ta zakon državi omogoča več manevrskega prostora kot predlog skrajne desnice. Tisti predlog je bil naravnost samomorilski. Izjemne okoliščine so opredelili kar se da togo in strogo, fiskalno pravilo naj bi se nehalo uporabljati samo v primerih, ko bi prišlo do 3-odstotnega padca BDP v enem ali dveh letih, kar je Slovenija doživela samo dvakrat v zadnjih dvajsetih letih: prvič leta 2009, ko je finančna kriza zajela Slovenijo, in drugič, skupaj v letih 2013 in 2012, ko je tedanji vladi z ZUJF uspelo državo potegniti v drugo recesijo. A celo v tem primeru je bil ta kriterij, ki so ga predlagali predlagatelji

švicarske formule, komajda izpolnjen, ker se je BDP v obeh letih skupaj zmanjšal za 3,6 %. Kar hočem povedati, je, da bi ta formula suspendirala fiskalno pravilo samo v res res skrajnih okoliščinah.

Ampak danes se redkokdo spomni, da smo imeli pred tem, se pravi v letih 2010 in 2011, že gospodarsko rast, a če bi fiskalno pravilo takrat veljalo, tako kot ga je predlagala skrajna desnica, bi morali radikalno zmanjšati porabo že v teh letih. Po tem scenariju bi Slovenije že dve leti pred ZUJF padla v recesijo. Vladni predlog v tem smislu pomeni korak naprej, ker ne določa fiksnih pogojev izjemnih okoliščin, ampak odločitev o tem prepušča Fiskalnemu svetu. Korak naprej je tudi to, da o tem, kdaj se fiskalnega pravila ne uporablja, dokončno odloči Vlada – torej načeloma demokratično izvoljeni organ, ne pa neka tehnokratska institucija, kot je Fiskalni svet. Toda tudi ta rešitev ne odpravlja težav s fiskalnim pravilom. To pomeni – te določbe pomenijo, govorimo o 12. in 13. členu –, da bo zakon verjetno nekoliko znosnejši v kriznih časih, ker se pravilo lahko v tem času, če bo taka volja Vlade in Fiskalnega sveta, lahko prenehal uporabljati, a kar nas v Združeni levici skrbi še bolj od tega, pa je, kako se bo fiskalno pravilo obneslo v normalnih časih in v prehodnem obdobju, ko se končajo izjemne okoliščine in se sproži tako imenovani korekcijski mehanizem. O tem več, ko bo razprava o posameznem členu.

Na kar bi rad tukaj opozoril, pa je simulacija o hipotetičnem delovanju švicarske in vladne formule fiskalnega pravila v obdobju od leta 2000 do 2014, ki jo je pripravilo Ministrstvo za finance. Bistveno je, da si tukaj pogledamo, kako se obe pravili obneseta v normalnih časih. Recimo, če vzamemo obdobje od 2000 do 2005. Med tema letoma je BDP v Sloveniji rasel v povprečju za 3,7 % na leto, država, prebivalstvo in gospodarstvo so bili neto upniki do tujine, brezposelnost se je zmanjševala, raven socialnih pravic je bila solidna. Slovenija pa je imela v tem času konstanten javnofinančni primanjkljaj, v povprečju je znašal 2,7 %, a javni dolg, kot sem povedal že prej, zaradi gospodarske rasti ni naraščal, bil je vseskozi pod 30 % BDP. Ključno pa je tole: kaj bi bilo, če bi fiskalno pravilo veljalo takrat? Po vladnih izračunih bi morali imeti v vseh teh letih, torej od 2000 do 2005 namesto v povprečju 2,7 % javnofinančnega primanjkljaja, ki je tudi zagotavljalo stabilno rast, bi morali imeti namesto tega vseskozi javnofinančni presežek. Kaj to pomeni? Če vzamemo, recimo, za primer leto 2002, ko je bila rast 3,8 %, bi morali po fiskalnem pravilu, po vladnem predlogu v tem letu zmanjšati javno porabo za 750 milijonov evrov. 750 milijonov! V tem letu, se pravi v letu 2002, so celotni prejemki socialne pomoči znašali 346 milijonov evrov. To pomeni, da bi morali, če bi hoteli ta javnofinančni cilj doseči, odpraviti vse prihodke socialnih transferjev, da bi

dosegli teh 750 milijonov. Zato sprašujem, kaj bi to pomenilo, če bi imeli leta 2002 fiskalno pravilo in bi morali zmanjšati te izdatke? Koliko javnih uslužbencev bi bilo treba odpustiti? Za koliko zmanjšati socialno pomoč? Koliko bi bilo treba zarezati v pokojnine? In; bi s takim fiskalnim pravilom, se pravi tudi po vladnem predlogu, sploh lahko imeli socialno državo ali bi to enostavno pomenilo njeno gotovo smrt? In ob tem se je treba vprašati tudi, kaj bi s 750-milijonsko zmanjševanjem javne porabe v teh dobrih letih pomenilo za rast BDP. Koliko delovnih mest bi bilo zaradi tega uničenih? Leta 2002 je slovenski BDP v evrih znašal dobrih 23 milijard evrov. V krizi se je zdaj izkazalo, da se je za vsak evro, ki ga je država vzela iz javne porabe, BDP zmanjšal v povprečju za 1,7 evra. Če zdaj preračunamo, kaj to pomeni za zmanjšanje porabe, 750 milijonov evrov, to pomeni, da bi v letu 2002 imeli kar 5,6 % nižji BDP.

Te številke so jasne in po mojem dovolj zgovorne. Preprosto ne vidim možnosti, kako bi sploh lahko s fiskalnim pravilom tudi v dobrih časih ohranjali socialno državo in ekonomsko rast, če bi nam, recimo, kdo leta 1993 ali pa leta 2000 vsilil fiskalno pravilo, kakršnega imamo na mizi danes. In to ni abstraktno vprašanje, to je zelo konkretno vprašanje o tem, če uzakonjenje fiskalnega pravila pomeni, da lahko v prihodnosti pozabimo na gospodarsko okrevanje, razvoj in socialno državo. Nisem makroekonomist, morda se motim, ampak to so številke ministrstva in kot vedno je dokazno breme na strani predlagatelja.

Naj zaključim. Ker v Združeni levici ne želimo postati grobarji slovenske socialne države in gospodarstva, zakona seveda ne bomo podprli. Vlado pa še zadnjič pozivamo, naj ga raje izbriše iz ustave. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Nove Slovenije - krščanskih demokratov bo predstavil gospod Jožef Horvat. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovana gospa podpredsednica. Spoštovani predsednik Vlade, ministrski zbor, spoštovane kolegice in kolegi!

Predlanskim, točneje, 23. maja 2013, je bila izglasovana ustavna sprememba 148. člena Ustave Republike Slovenije, po kateri je prišlo do zapisa fiskalnega pravila v ustavo. To ustavno določilo zavezuje vsakokratno vlado k srednjeročni uravnoteženosti prihodkov in izdatkov proračuna države brez zadolževanja. 148. člen ustave napotuje na sprejetje izvedbenega zakona v obliki zakona o fiskalnem pravilu. Za sprejetje zakona o fiskalnem pravilu je potrebna dvotretjinska večina vseh poslancev Državnega zbora, torej 60 poslanskih glasov, zato je treba iskati širše politično soglasje za sprejetje tega zakona. Upam, da se sedanja koalicija tega dejstva zaveda.

Naj spomnim. 2. marca 2012 so voditelji 25 držav članic Evropske unije podpisali Pogodbo o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji med 25 državami članicami Evropske unije ali, krajše, Pogodbo o fiskalnem paktu, ki jo je ratificiral tudi slovenski državni zbor. Namen pogodbe je okrepiti gospodarski steber gospodarske in denarne unije z nizom pravil za krepitev proračunske discipline s fiskalnim utrjevanjem, krepitvijo usklajevanja gospodarskih politik in izboljšanjem upravljanja območja evra ter obenem s tem podpreti cilje za zagotavljanje vzdržne rasti, zaposlovanja, konkurenčnosti in socialne kohezije. Pogodba je začela veljati 1. januarja 2013. Temelj pogodbe pa je fiskalno ali zlato pravilo, ki določa, da morajo biti proračuni uravnoteženi ali v presežku. To pomeni, da strukturni primanjkljaj, to je primanjkljaj, ki ne upošteva gospodarskega cikla, torej konjunktura in recesije, na letni ravni ne sme preseči 0,5 % bruto domačega proizvoda. Pogodbenice morajo zlato pravilo prenesti v nacionalne zakonodaje najpozneje v roku enega leta od uveljavitve pogodbe, in sicer z zavezujočimi in stalnimi določbami, pri čemer so zaželeno ustavne določbe.

Na eni strani, kolegice in kolegi, se zdi neverjetno, da se v tretjem tisočletju po Kristusu ukvarjamo z vprašanjem finančne discipline oziroma s fiskalnim pravilom, ko pa so ga poznali in tudi prakticirali že faraoni tri tisočletja pred Kristusom. Na drugi strani pa prav to kaže na pomembnost in nujnost upoštevanja finančne discipline v gospodarskih in še bolj v državnih financah. Nova Slovenija – krščanski demokrati trdimo, da sta podjetnost in varčnost dva potrebna pogoja za razvoj družbe. Od tod izhaja, da imamo do državnih financ konservativna stališča in konservativne zahteve. Že večkrat smo poudarjali, kako odločilno je ravnanje v obdobjih gospodarske rasti. Kriz se namreč ne da reševati takrat, ko nastopijo, temveč se jih rešuje, preden se zgodijo, predvsem z dobro pripravo zaloga v času tako imenovanih debelih krav.

Ta svetopisemski nauk že več tisoč let opozarja na modro ravnanje, po katerem v najboljših letih ni pametno porabiti vsega, temveč je določen del nujno shraniti za slabe čase. Takole pravi prva Mojzsova knjiga: "Torej naj faraon sedaj poskrbi za razumnega in modrega moža in naj ga postavi nad egiptovsko deželo. Postavi naj oskrbnike po deželi, da bodo v sedmih letih obilja pobirali petino v egiptovski deželi. Naj zberejo ves živež teh dobrih let, ki pridejo, in naj spravijo žito pod faraonovo oblastjo kot živež po mestih in ga shranijo. Ta živež bo zaloga za deželo za sedem let lakote, ko bo vladala v egiptovski deželi. Tako dežela zaradi lakote ne bo propadla." Konec citata. Za dolgoročen obstoj družbe je torej nujno zagotoviti restriktivnost določb zakona o fiskalnem pravilu za čas gospodarske rasti. Žal pa zakon, kot je predlagan, po našem mnenju ni dovolj

restriktiven. Lahko pristajamo na zakonske določbe, ki ministru za finance oziroma vladi dajejo zeleno fleksibilnost v času recesije. Toda v času rasti, v času konjunktore te fleksibilnosti ne potrebujemo – nasprotno! Takrat je še kako potrebna javnofinančna restriktivnost. Mi, Nova Slovenija – krščanski demokrati želimo jasne določbe v zakonu o fiskalnem pravilu, s katerimi bi vladi oziroma vsakokratni vladajoči koaliciji preprečili skušnjave po financiranju ljudstvu všečnih zadev. Za čas debelih krav mora v zakonu o fiskalnem pravilu vsakokratna vlada imeti zavezo po maksimalnem razdolževanju države, sicer bodo v letih recesije obresti državo dušile in jo bodo lahko pripeljale na rob bankrota.

Nas skrbi dolgoročna usoda Slovenije, zato želimo dobiti ustrezno zagotovilo za razdolžitve države v prihajajoči konjunkturi. Omejevanje obsega javne porabe v času konjunktore bi preprečevalo tudi nevarnost nastajanja strukturnega primanjkljaja. V času velikega blagostanja se vse preveč rado zgodi, da se delijo politični bombončki, še posebej pred volitvami, ki jih na dolgi rok družba ni sposobna plačevati. Žal se ta nezmožnost plačevanja pokaže šele v recesiji. Zato, kolegice in kolegi, predlagamo v razmislek, da v del, ki ureja uravnavanje države v konjunkturi, pripeljemo nazaj tako imenovano švicarsko formulo. Stvar je namreč preizkušena in dobro deluje. Švicarji so se v letih gospodarske rasti med 2005 in 2010 razdolžili z 130 na 111 milijard švicarskih frankov. To je približno s 53 % BDP na 40 % BDP. In še, ko smo usklajevali predhodni vladni zakon o fiskalnem pravilu, švicarski formuli nobena od političnih strank ni nasprotovala. K numeričnim fiskalnim pravilom, določenimi torej z eksaktnimi formulami, pa nas ne nazadnje zavezujejo tudi evropske direktive.

Kolegice in kolegi, gospe in gospodje, v zadnjih šestih letih smo našo državo dodatno zadolžili za preko 20 milijard evrov, 20 tisoč milijonov evrov. Javni dolg sedaj že dosega 80 % BDP, še konec leta 2008 pa je javni dolg znašal 22 % BDP. Zaskrbljujoča je ne le višina javnega dolga, pač pa sam trend naraščanja višine javnega dolga. Kakšen cilj pravzaprav zasledujemo z zapisom fiskalnega pravila v ustavo in s sprejetjem predlaganega izvedbenega zakona v zvezi s sprejetim fiskalnim pravilom? Cilj je jasen: zavezati zadolževanje države in strukturno uravnotežiti javne finance, kar vodi k zaključku, da je bila slovenska ekonomska politika v zadnjih letih izključno in samo politika najemanja dolga v tujini. Strukturnih reform ni bilo niti jih ne napoveduje sedanja vlada. In kaj je v tem slabega, da se zadolžujemo, bodo vprašali nekateri. Vsekakor dejstvo, da je dolgove treba vrniti; in ne le to. Za najete dolgove je treba plačati tudi obresti. Obresti sedaj dosegajo višino približno 1,2 milijarde evrov. To je seveda stanje sedaj, pa smo še daleč od uravnoteženega proračuna. Torej se bomo za

pokrivanje tekočih potreb najverjetneje še nadalje zadolževali. Tak scenarij pomeni vedno manj denarja za javne storitve, vedno manj denarja za šolstvo, vedno manj denarja za zdravstvo, pomeni slabše življenje državljanov in nižanje njihovega standarda. Tak scenarij pomeni, da se zavijamo vedno globlje v spiralo zadolženosti. Kaj je na koncu spirale, vemo in poznamo – Grčija. Si res tega želimo? Mi, krščanski demokrati zagotovo ne. V Novi Sloveniji smo prepričani, da je treba zadolževanju države dejansko in čim prej konec in k temu želimo iskreno in konstruktivno pomagati. čeprav bodo ukrepi za doseg tega cilja morda boleči, vendar so nujni in dolgoročno bodo prinašali boljše življenje za vse nas. Vsako odlaganje s tem rezom pomeni samo to, da bodo potrebni rezi večji in še bolj boleči. Ali je vladni predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki ga obravnavamo danes, res tista zanesljiva pot, ki nas vodi iz primeža zadolževanja? Po našem prepričanju in po prepričanju finančnih in ekonomskih strokovnjakov, s katerimi smo se posvetovali, v vsebini, kot je bil predložen Državnemu zboru v postopek, žal, ne. Toda mogoče so izboljšave, pri tem želimo konstruktivno pomagati.

Predlog zakona je zelo ohlapen, preštevilna področja prepušča presoji vsakokratne vlade, pa naj gre za ugotavljanje obstoja izjemnih okoliščin, ko je dopustno začasno odstopanje od fiskalnega pravila, pa vse do ukrepov, ki so potrebni za ponovno vzpostavitev javnofinančnega ravnotežja. Sprašujemo se, ali res lahko dobo dodatnega zadolževanja podaljšujemo še nekaj let? Ali je zakon brez zavezujoče numerične formule za izračun maksimalne višine izdatkov pri pripravi vsakoletnega proračuna sploh kakšna resnična zavezujoča omejitev za vsakokratno vlado? Poznamo razlage zakonov slovenskih pravnikov, formula je vendarle eksaktnejša.

Naslednje vprašanje, ki smo si ga zastavili krščanski demokrati pri obravnavanju tega zakona in ostaja še odprto, pa je, ali je priložena vsebina predloga zakona primerna podlaga za začetek zakonodajnega postopka in bi jo bilo mogoče v nadaljnjem postopku popraviti, dopolniti in izboljšati. Naj najprej spomnim, da smo poslanci Nove Slovenije glasovali za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije, ker želimo med drugim tudi ustaviti vračanje v socializem, ker ne želimo, da bi sedanji starši – tako kot nekoč jaz – za svoje otroke švercali pomaranče iz Radkensburga. Ne želimo, da bi kakšen direktor informatike kot nekoč jaz potreboval dve leti za uvozno dovoljenje računalniškega sistema. Platon je nekoč povedal, da se vse vrti v nenehnih ciklikih. To pomeni lahko tudi tole: je čas debelih krav in je čas suhih krav; sedaj je čas suhih krav. Evroskepticizem nam ne bo pomagal do blagostanja državljanek in državljanov. Potrebujemo konsolidacijo javnih financ, a najprej potrebujemo konsolidacijo koalicijske

večine, do sedaj izražena mnenja so po našem prepričanju preveč mlačna. Mi tudi razumemo, da implementacija fiskalnega pravila garantira, zagotavlja obstoj socialne države. In poslanci Poslanske skupine Nove Slovenije - krščanskih demokratov bomo danes pozorno še naprej spremljali razpravo o tem predlogu zakona, tako argumente koalicijskih kot tudi opozicijskih poslancev. Seveda bomo pozorno prisluhnili komentarjem in razlagam ministra za finance dr. Mramorja. Stališče do tega predloga zakona bomo oblikovali glede na vsebino razprave in ga jasno obrazložili pred samim glasovanjem o zakonu ta petek. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Zavezništvo, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS ZaAB): Spoštovana predsednika, gospe in gospodje!

V konsolidaciji javnih financ se v zadnjem času veliko govori, veliko se piše, v zadnjih dveh letih se je pa v zvezi s tem tudi kar nekaj naredilo. Da gre za pomemben zakon, kaže tudi to, da je za sprejetje tega zakona potrebna dvotretjinska večina. Lahko rečem, da mi že od ustavnorevidijskega postopka za spremembo 148. člena Ustave, torej od leta 2012 naprej, zagovarjamo stališče, da mora biti konsolidacija javnih financ postopna, vse ostalo bi bila katastrofa za državo in naše ljudi. Ko govorimo o konsolidaciji javnih financ, govorimo o tem, da je našo skupno javno porabo treba spraviti v okvire, ki si jih dolgoročno lahko privoščimo, upoštevati pa je seveda treba več dejavnikov. Tako na primer mora biti javnofinančna politika, ki jo država vodi, vzdržna. To seveda velja tako za čas gospodarskega razcveta kot za čas krize. Javnofinančna politika v zaostrenih gospodarskih razmerah nikakor ne sme dodatno negativno vplivati na gospodarsko rast in na zaposlovanje. Ljudje prav v težkih kriznih časih upravičeno pričakujejo pomoč od države. V najtežjih časih država mora pomagati ljudem, zato pa nasprotno, v času dobrih gospodarskih razmer država ne sme porabiti preveč. Kljub temu da so javnofinančni prihodki dobri, kar je logično posledica dobre gospodarske situacije, mora država voditi vzdržno javnofinančno politiko in v teh dobrih časih pripraviti zalogo za slabe čase.

Slovenija je imela v letu 2006 – in še posebej 2007, deloma tudi 2008 – rekordno visoko gospodarsko rast. Kljub temu smo prišli v krizo, ki je sledila, popolnoma nepripravljene, zato je bil šok tako velik. Zgodovina nas uči, da bomo imeli vedno dobre in slabe oziroma manj dobre čase, zato je pomembno, da smo na to pripravljene. Slovenija in naši državljani so krizo občutili veliko bolj kot večina evropskih državljanov, še vedno pa manj kot v tistih državah, kjer problemov niso zmogli rešiti sami in so morali zaprositi za pomoč. Pomembno se

mi zdi poudariti tudi danes, ko govorimo o fiskalnem pravilu, kako pomembno je, da še vedno sami odločamo o tem, na kakšen način in v kakšnih časovnih okvirjih bomo svoje probleme reševali. Dve leti nazaj ni bilo tako samoumevno. Res je, danes beležimo praktično najvišjo gospodarsko rast v Evropski uniji, brezposelnost se relativno hitro zmanjšuje. Stroški našega zadolževanja so rekordno nizki. Velikokrat slišim komentarje, da se je vse to seveda zgodilo samo od sebe, pa je daleč od tega. Veliko trdega dela in preišljenih ukrepov je bilo potrebnih za to, da smo danes tam, kjer smo. Skratka, ni se zgodilo samo od sebe, zavedam pa se, da če bi država bankrotirala, pa nismo bili daleč od tega, pa bi seveda za to bila kriva in odgovorna prejšnja vlada – to se ne bi zgodilo samo od sebe.

Dve leti nazaj je tudi velika večina finančnih analitikov in mogoče tudi politikov pričakovala, da bo slovenska pot podobna ciprski ali grški, kar pomeni, da bi nekdo drug odločal o načinu in hitrosti naše konsolidacije javnih financ. In prav način in hitrost konsolidacije je za Zavezništvo ključnega pomena pri odločanju o podpori zakonu o fiskalnem pravilu. Nikoli nismo in ne pristajamo na brezglavo hitenje pri konsolidaciji javnih financ in s tem rušenje socialne države. Postopnost konsolidacije mora zagotoviti, da na področju sociale, javnega zdravstva, javnega šolstva in delovanje širšega javnega sektorja ne bo brezglavega poseganja in prav tako ne sme biti dodatnih negativnih posledic za gospodarstvo in zaposlenost. Verjetno se marsikdo vpraša, ali je to sploh mogoče. Vsekakor je! Naš cilj mora biti vzdržna socialna država. Ljudem moramo jasno pokazati, kaj je naš cilj in zakaj je postopna konsolidacija potrebna in dobra tudi za njih. V Zavezništvu smo prepričani, da kar je dobro za državo, mora biti in je dobro tudi za Zavezništvo, zato smo napovedali podporo zakonu o fiskalnem pravilu. Če bodo zaradi podpore ostalih strank potrebne še dodatne spremembe v zakonu, smo seveda pripravljene prisluhniti, nikakor pa ne bomo podprli zakona, ki bi zahteval hitrejšo konsolidacijo na račun socialne države.

Kot je znano, so tudi v začetku leta 2014 potekala usklajevanja med predstavniki parlamentarnih strank in Ministrstvom za finance v zvezi s pripravo zakona o fiskalnem pravilu. Usklajevalo se je besedilo, ki je v marsičem enako z današnjim predlogom, a tudi v marsičem popolnoma drugačno. Če se vprašamo, kaj sprejetje tega zakona pravzaprav sploh pomeni za javnofinančno politiko države, potem lahko odgovorim, da pravzaprav nič novega, k čemur nas že tako ali tako ne zavezuje fiskalni pakt in določene stvari v okviru tako imenovanih korektivnih mehanizmov, ki smo jih dolžni upoštevati pri pripravi naših proračunov. Če pa se vprašamo, kaj sprejetje tega zakona pomeni za kredibilnost Slovenije, kredibilnost Slovenije na mednarodnih finančnih

trgih, pa je odgovor bistveno drugačen. Sprejetje zakona o fiskalnem pravilu bo dal jasen signal mednarodnim trgov, da smo v Sloveniji resni in tudi dovolj enotni, ko govorimo o konsolidaciji javnih financ.

Če na koncu povzamem. V Zavezništvu smo zagovorniki postopne finančne konsolidacije, a ne za vsako ceno. Ne za ceno socialne države, ne za ceno zaposlenosti in ne za ceno gospodarskega okrevanja. Verjamemo, da je postopna konsolidacija edina prava pot, ki nas bo v razumnem času pripeljala na pot stabilnega, zdravega javnofinančnega okolja. To so bila tudi naša izhodišča, ko smo se z vladno stranjo začeli pogovarjati o podpori zakonu. Izračuni, ki nam jih je ministrstvo predstavilo, kažejo, da izvajanje zdaj predlaganega fiskalnega pravila zagotavlja prav to: zagotavlja postopno konsolidacijo javnih financ.

Ministrstvo nam je posredovalo tudi predlog sprememb, ki bodo ali naj bi bile v nadaljevanju vključene v predlog zakona. Tudi te predvidene spremembe so za Zavezništvo sprejemljive, zato smo se v Poslanski skupini Zavezništva odločili, da v tej fazi obravnavo zakona podpremo. Naša podpora pa seveda ni brezpogojna. Kot sem že omenila, podpiramo besedilo, ki je pred nami danes. Imamo pa še kar nekaj, lahko rečem, tudi bolj tehničnih vprašanj glede izvajanja tega zakona. Verjamem, da bomo uspeli v okviru postopka ta vprašanja razčistiti. Prav tako bomo vse morebitne nove spremembe dodatno proučili in se odločali na podlagi novih dejstev.

V Zavezništvu se zavedamo svoje odgovornosti, zavedamo se pomembnosti tega zakona in, kot sem enkrat že omenila, kar je dobro za državo je in mora biti dobro tudi za Zavezništvo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti, zanjo dr. László Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod predsednik Vlade, spoštovane ministrice in ministri, poslanke in poslanci!

S spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije, s katero smo v skladu s Paktom za stabilnost položili osnove odgovornega oziroma odgovornejšega ravnanja z javnim denarjem, smo se tudi zavezali, da bomo konkretne izvedbene določbe t. i. fiskalnega pravila uredili v zakonu. Poslanca narodnih skupnosti sva se do tega vprašanja od začetka postopka spreminjanja ustave opredelila odgovorno, v duhu evropskih načel in racionalnega ravnanja z javnimi sredstvi, kar sva tudi potrdila pri odločanju o tem pomembnem vprašanju. Tako nameravamo storiti tudi pri tem odločanju o Predlogu zakona o fiskalnem pravilu oziroma pri njegovem prvem branju.

Zavedamo se, da je doseganje poglobitvenih ciljev zakona, ki temeljijo na načelih

fiskalnega pravila, torej srednjeročna uravnoteženost ter previdnost pri načrtovanju in ocenjevanju obsega javnofinančnih prihodkov in izdatkov, kakor tudi zagotavljanje neodvisnega nadzora v dokaj oteženih okoliščinah zelo zahtevna naloga. Iskanje rešitve ponuja več mogočih variant, kar potrjuje tudi dejstvo, da se pri različnih državah srečujemo s precej odstopajočimi rešitvami. V preteklih tednih smo se podrobno seznanili z različnimi mogočimi variantami zakonskega besedila. Ugotavljamo, da ima lahko sleherna varianta svoje prednosti in pomanjkljivosti.

V zvezi s sedanjim vladnim predlogom nas je najbolj zanimalo, ali so predlagane določbe dejansko zadostne z vidika zagotovitve dolgoročno vzdržnih javnih financ. Pripravljavci zakona so z navedbami nekaterih relevantnih argumentov potrdili, da glede na slovenske specifične, predvsem če izhajamo iz dejstva, da sodimo v krog držav s skupno evropsko valuto, je predlagano besedo sprejemljiva varianta. Predlagane določbe zakona o fiskalnem pravilu postajajo bolj jasne tudi skupaj s prebiranjem že omenjenih t. i. amandmajev, ki po naših informacijah tudi na osnovi pristojnih evropskih strokovnih ustanov oziroma njihovih mnenj kvalitetno nadgrajujejo sedanje besedilo. Zavedamo se, da bodo glede na neugodne finančne trende v zadnjih letih predvsem prvi koraki približevanja k uravnoteženemu proračunu zelo zahtevni in težko izvedljivi, ker prejudicirajo tudi posege v pomembne sisteme, kot so sociala, zdravstvo, šolstvo ter ostala javna sfera. Zato je jasno, da je sprejetje zakona o fiskalnem pravilu, s katerim sicer zelo zamujamo, nujen korak, ki ga moramo narediti, vendar to pogojuje tudi nujen pristop k ostalim strukturnim reformam, brez katerih dejanskega dolgoročnega učinka fiskalnega pravila ne more biti.

Pri načrtovanju in izvajanju reform seveda mora obveljati načelo pravičnosti in preglednosti, ne sme pa biti vprašanja, ali lahko prihodnost države temelji samo na zadolževanju. Torej, pri sprejemanju tega zakona nihče ne bi smel imeti fige v žepu, ker s takšnim pristopom predvsem zavajamo sami sebe.

Torej, kot sem že nakazal, s kolegom Battellijem bova predlog zakona v tem prvem branju podprla, upava pa tudi, da bo v naslednjih dneh besedilo še nadgrajeno, da bo res dosežen karseda najširši možni konsenz. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo gospa Urška Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Spoštovani predsednik Državnega zbora, hvala za besedo. Spoštovani predsednik Vlade, spoštovani ministrski zbor, poslanke in poslanci!

Predstavila bom stališče Poslanske skupine SMC glede zakona o fiskalnem pravilu, ki ga danes obravnavamo. Pa če grem od začetka. Leta 1997 so države članice EU sprejele Pakt za stabilnost in rast, ki vsebuje skupne usmeritve za ekonomski razvoj v okviru EU. Zagotavljanje vzdržne javnofinančne politike je del tega pakta, natančneje, temelj fiskalnega pakta je zlato pravilo, po katerem morajo biti proračuni držav podpisnic uravnoteženi ali v presežku. Pakt za stabilnosti in rast so države članice EU kasneje večkrat dopolnjevale in nadgrajevale. Ta prizadevanja pa so v letu 2012 pripeljale k pripravi in potrditvi fiskalnega pakta kot posebne mednarodne pogodbe, ki ureja temeljno vprašanje izvajanja javnofinančnih politik v državah članicah EU, posebej tistih, ki so se odločile za vključitev v monetarno unijo. Slovenija je podpisnica tega fiskalnega pakta. V skladu z drugim odstavkom 3. člena ta pakt države pogodbenice zavezuje, da v enem letu od začetka veljavnosti te pogodbe v svojo zakonodajo vključijo ustrezna fiskalna pravila za krepitev fiskalne discipline.

V letu 2013 je Državni zbor Republike Slovenije tako sprejel spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije. S to spremembo je določil temeljno načelo javnofinančne politike države in določil, da se z zakonom, ki ga sprejme Državni zbor Republike Slovenije z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev, določijo načini in časovni okvir izvajanja načela srednjeročne uravnoveženosti proračunov države brez zadolževanja, merilo za določitev izjemnih okoliščin in način ravnanja ob njihovem nastopu. To je bil prvi korak, ne pa tudi zadosten ukrep za srednjeročno stabilizacijo gospodarskih razmer v Sloveniji. S to spremembo 148. člena Ustave smo v Sloveniji svoj pravni red prilagodili zahtevam evropskega fiskalnega pakta. A to je le pravni okvir in začetek nove poti. Slediti mu bodo morali še drugi zakoni, reformska ekonomska politika, socialni dogovor in drugi ukrepi, ki nam bi prinesli več produktivnih naložb za gospodarski preobrat. Zato tega pravila ne vidimo kot magično rešitev, ocenjujemo pa, da gre za pomemben instrument nujno potrebnega uravnoveženja javnih financ. Slovenija je sicer že do sedaj imela pravilo uravnoveženih javnih financ zapisano v zakonodaji, konkretno v Zakonu o javnih financah, a ga žal nismo spoštovali. Očitno potrebujemo nekaj več, kot je samo zakon, da bi se sprejetega resnično držali, kar smo z zapisom v Ustavo Republike Slovenije kot najvišji pravni akt tudi storili. Je pa prvi naslednji korak vsekakor sprejetje danes predlaganega zakona o fiskalnem pravilu. Sprejetje zakona o fiskalnem pravilu na osnovi spremembe ustave bo vsekakor pomenilo napredek pri vodenju fiskalne politike, saj je diskrecijska fiskalna politika vodila v nevzdržne proračunske primanjkljaje. Fiskalna politika, temelječa na fiskalnih pravilih, naj bi zaradi večje transparentnosti in kredibilnosti vodila do hitrejše konsolidacije javnega dolga, dolgoročne

vzdržnosti javnih financ ter manjše procikličnosti fiskalne politike.

Pri samem konceptu fiskalnega pravila je treba upoštevati tudi pomembno dejstvo, da je Slovenija država članica Evropske unije, ki uporabljajo skupno valuto in nima možnosti uporabe monetarne politike, zato ji javnofinančna pravila Evropske unije omogočajo več fleksibilnosti pri uporabi fiskalne politike. Z vključitvijo Slovenije v monetarno unijo ob spremenjenih makroekonomskih pogojev tako nimamo več deviznega tečaja, s katerim bi bilo mogoče vsaj do neke mere popravljati slabosti preostalih politik oziroma z drugimi besedami, slabosti preostalih politik so postale relativno dražje za državo in teh ni bilo malo na področju fiskalne politike. Tako je imela Slovenija v pogojih zanjo visoke gospodarske rasti v letih neposredno pred krizo samo uravnotežen javnofinančni položaj, čeprav bi morala imeti znaten presežek. V času trajanja same krize pa je vlada izrazito zamujala s prepotrebno javnofinančno konsolidacijo. Slabosti so bile tudi na področju strukturnih politik, kjer se je predolgo odlašalo s sprejetjem prepotrebni strukturnih reform, kar se je sčasoma odrazilo v izgubljanju tudi mednarodne konkurenčnosti.

Kot rečeno je bil ključen namen spremembe 148. člena Ustave Republike Slovenije zagotoviti dolgoročno vzdržnost javnofinančne politike ob upoštevanju prevzetih mednarodnih obveznosti. Skladno s tem morajo biti rešitve v izvedbenem zakonu o fiskalnem pravilu v kar največji meri usklajene z določbami iz mednarodne Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni politiki. Pri tem je pomembno tudi to, da mora Vlada Republike Slovenije že v skladu z usmeritvami EU sprejemati takšne rešitve, ki srednjeročno zagotavljajo makroekonomsko stabilnost in ravnovesje.

Fiskalno pravilo lahko najenostavneje opredelimo kot stalno omejitev pri vodenju fiskalne politike, ki jo izrazimo z indikatorjem fiskalne porabe. S fiskalnim pravilom, ki je tudi temelj fiskalnega pakta, se namreč država podpisnica zaveže, da ne bo porabila več, kot ustvari. Z drugimi besedami, nacionalni proračun države mora biti uravnotežen ali pa izkazovati presežek. V skladu s fiskalnim paktom bo cilj veljal za doseženega, če letni strukturni javnofinančni primanjkljaj države, torej primanjkljaj, ki ne upošteva ali konjunkture ali recesije, ne bo presegel meje 0,5 % bruto družbenega proizvoda. Če je javni dolg občutno nižji od referenčne vrednosti 60 % bruto družbenega proizvoda, se lahko meja primanjkljaja določi na enem odstotku bruto družbenega proizvoda. Ključno merilo pri določitvi minimalne vrednosti na nivoju Evropske unije sta vprašanji preseganja mejne vrednosti za javnofinančni deficit na ravni 3 % BDP in dolgoročne vzdržnosti javnih financ, ki je odvisna predvsem od višine dolga, sektorja država in stroškov potencialnih obveznosti, ki bi

v prihodnosti lahko močno vplivale na javno porabo. Zaradi tega je Evropska komisija določila srednjeročni cilj za Slovenijo izravnani strukturni saldo. Res je, da je trenutni srednjeročni cilj, ki ga je Evropska komisija postavila, na ravni strukturne uravnoteženosti, vendar pa se to lahko zniža, ko bo Slovenije izvedla strukturne ukrepe, ki bodo izboljšali dolgoročno vzdržnost javnih financ in dvignili potencialno gospodarsko rast. Odstopanje od srednjeročnega cilja je le v izjemnih gospodarskih razmerah, na primer v obdobju globoke gospodarske krize oziroma kot to določa zakon.

V 3. členu predlaganega zakona je opredeljeno fiskalno pravilo skladno z načelom srednjeročno uravnoteženosti, ki izhaja iz drugega odstavka spremenjenega 148. člena Ustave Republike Slovenije. Šteje se namreč, da so prihodki in izdatki proračunov države srednjeročno uravnoteženi brez zadolževanja, če strukturni saldo sektorja država v posameznem letu ni nižji od srednjeročnega fiskalnega cilja, pri čemer se kot minimalna vrednost srednjeročnega fiskalnega cilja upošteva vrednost, določena v mednarodni pogodbi, ki ureja stabilnost, usklajevanje in upravljanje v ekonomski in monetarni uniji. S tem odstavkom se določi fiskalno pravilo. Le-to zavezuje sektor država kot celoto in ne zahteva, da je proračun ali finančni načrt vsake posamezne institucionalne enote sektorja država srednjeročno uravnotežen. Izhodišče je, da mora biti strukturni saldo sektorja država v posameznem letu višji ali vsaj enak srednjeročnemu fiskalnemu cilju. Najnižja dopustna vrednost srednjeročnega fiskalnega cilja je strukturni deficit v višini 0,5 % BDP, kot to trenutno opredeljuje tudi mednarodna pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju. Srednjeročni fiskalni cilj za sektor država kot celoto sicer ob upoštevanju prevzetih mednarodnih obveznosti predpisov in aktov Evropske unije določi Vlada Republike Slovenije. Srednjeročni fiskalni cilj, ki se določi v razponu med strukturnim deficitom na ravni 0,5 % BDP in neomejenim strukturnim presežkom, to sicer pomeni, da znotraj srednjeročnega obdobja v posameznem letu lahko pride do minimalnega strukturnega deficita, vendar največ do 0,5 % BDP, v srednjeročnem obdobju pa je to skladno z določili ustave treba zagotoviti, da tekoča javnofinančna poraba ne ustvari dolga. Bistvo pri tem pa je, da v dobrih ekonomskih časih lahko ustvarimo višje javnofinančne prihranke.

V Poslanski skupini SMC razumemo, da je opisana opredelitev načela uravnoteženosti primernejša od zapisa numeričnih pravil, saj bi se s tem pristopom povečalo tveganje za potrebo po večkratnem spreminjanju zakona, ko Vlada Republike Slovenije določa nove vrednosti srednjeročnega fiskalnega cilja glede na spremenjene okoliščine ali referenčno vrednost srednjeročnega

fiskalnega cilja na podlagi evropskih izračunov, ki se navadno spreminjajo vsake tri leta. Predlog zakona pa z drugim odstavkom 3. člena še operacionalizira fiskalno pravilo iz prvega odstavka, saj je strukturni saldo kategorija, odvisna od tekočih gospodarskih gibanj. Za zagotovitev predvidljivosti v proračunskem načrtovanju se na podlagi določenega srednjeročnega fiskalnega cilja in glede na predviden obseg prihodkov sektorja država določi najvišji mogoč obseg izdatkov sektorja država.

Iz povedanega sledi, da se zastavljanje numeričnih ciljev fiskalne politike lahko izkaže za prociklične in kontraproduktivne. Tega ta zakon ne predvideva, uvaža pa se srednjeročno sidro javnofinančne stabilnosti, ki poleg trdnih zavez k omejitvi zadolževanja omogoča večjo fleksibilnost v recesiji. Mehanizem doseganja te fleksibilnosti ob trdnih srednjeročnih temeljih pa je prav fiskalno pravilo. Kot že poudarjeno, je bistvo fiskalnega pravila, da v recesijah omogoča povišano trošenje države in ustvarjanje presežkov v dobrih časih.

V Poslanski skupini SMC menimo, da na podlagi povedanega predlagani vladni zakon omogoča določeno fleksibilnost vladam pri svojem delovanju in sestavljanju proračunov ter daje več prostora za vodenje proticiklične ekonomske politike. Kljub temu pa se zavedamo, kot sem že omenila, da fiskalna pravila niso zadosten pogoj za uspešno fiskalno konsolidacijo v Sloveniji brez ustreznih strukturnih reform. S predlogom tega zakona se določa tudi prehodno obdobje, ki ga razumemo tako, da se bo do leta 2019 odpravil strukturni primanjkljaj. Tako je namreč zapisan 15. člen tega zakona. Slovenija bo zaradi tega morala minimalno zmanjševati strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP. Sedanje napovedi kažejo, da se bo gospodarstvo pobiralo nekje do leta 2019. Leto 2019 naj bi bilo po izračunih leto, v katerem bo izravnani strukturni primanjkljaj in dejanski primanjkljaj, ki bo najmanj izravnani ali v presežku. Tako bo, seveda, če ne bodo nastopile izjemne okoliščine. Če bi hitreje zmanjševali primanjkljaj, kot to predvideva ta zakon in Pakt o stabilnosti, bi s tem povzročili gospodarsko škodo, več brezposelnih, slabši položaj občutljivih skupin, kot so upokojenci, prejemniki socialnih transferjev, mladi in drugi. To bi se zgodilo, na primer, na podlagi uporabe švicarske formule.

Zakon tudi določa načelo previdnosti pri načrtovanju prihodkov in odhodkov, kar v Poslanski skupini SMC pozdravljamo, ker se zavedamo težav v napovedovanju prihodkov. Dejansko pa bo treba prilagajati izdatke proračunov sektorja država spremembam prihodkov na letni ravni. Državni zbor bo določil tako ciljni saldo in zgornjo mejo izdatkov. Kombinacija obeh je bolj smiselna, ker je lažje slediti cilju dejanskega salda.

V Poslanski skupini SMC smo z ostalimi koalicijskimi partnerji zahtevali splošno

obravnava tega zakona prav z namenom, da se jasno soočijo različna mnenja in da skupaj najdemo rešitev, ki bo omogočila vzdržno fiskalno politiko, ki ne bo škodovala ne prebivalstvu in ne gospodarstvu.

Spoštovani! Poslanska skupina SMC bo predlagani zakon v prvi obravnavi podprla oziroma ocenjujemo, da je ta predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo.

Če strnem še enkrat, zakaj lahko kot pozitivno ocenim predvsem pet ključnih sporočil predlaganega zakona. Prvič, fiskalno pravilo zagotavlja najmanj uravnoteženi saldo sektorja države v srednjeročnem obdobju brez ustvarjanja dolgov za tekočo javnofinančno porabo.

Drugič. Pravilo omogoča vodenje proticiklične fiskalne politike v slabih časih do meje, dopuščene s Pogodbo o stabilnosti, upravljanju in usklajevanju v ekonomski in monetarni uniji, ter bolj ambiciozno proticiklično fiskalno politiko v dobrih časih. Na ta način se lahko ustvari več fiskalnih rezerv.

Tretjič. Zaradi asimetričnosti pravilo omogoča omejeno uporabo fiskalne politike za spodbujanje gospodarstva v slabih časih, ko je učinek fiskalne politike za uravnavanje gospodarske aktivnosti močnejši, in bolj restriktivne javne finance v dobrih časih, ko je ta učinek manjši.

Četrtič. Pravilo zmanjšuje tveganje procikličnosti pri načrtovanju fiskalne politike, ki se lahko pojavi zaradi metodoloških problemov določanja trenutnega položaja gospodarstva v poslovnem ciklu.

Petič. Pravilo zmanjšuje tveganje precejšnjih napak pri volatilnosti pri načrtovanju fiskalne politike, ki so posledica negotovosti zaradi metodoloških problemov določanja trenutnega položaja gospodarstva po poslovnem ciklu. Zagotavljanje manevrskega prostora do strukturnega deficita v višini 0,5 % BDP v posameznem letu.

To je utemeljitev Poslanske skupine SMC, zakaj bomo ta zakon, kot že povedano, v tej fazi obravnave podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Najprej pa se je k besedi prijavil minister za finance dr. Dušan Mramor.

DR. DUŠAN MRAMOR: Spoštovani!

Mogoče bom kakšno stvar ponovil, ki ste jo že povedali, ampak v kontekstu te uvodne predstavitve mi, prosim, ne zamerite.

Predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki je danes pred vami, podrobneje določa način in časovni okvir izvajanja načela srednjeročne uravnoteženosti iz 148. člena Ustave. Predlog temelji tudi na evropskih pravilih, kot smo že slišali, ki že sama po sebi predstavljajo strog okvir za vodenje fiskalne politike in za katero smo se z ratifikacijo Pogodbe o stabilnosti,

usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji, tako imenovani fiskalni pakt, tudi zavezali, da jih bomo prenesli v slovenski pravni red.

Predlagano fiskalno pravilo torej upošteva dane okvire ustavne določbe in mednarodnih zavez. Pravilo državi brez lastne denarne politike dopušča relativno majhen manevrski prostor za reagiranje na negativne šoke v ekonomski aktivnosti in za izvajanje bolj intenzivne proticiklične fiskalne politike v dobrih časih. Možnost uravnavanja ekonomske aktivnosti z instrumentom fiskalne politike je še posebej pomembna za države brez lastne denarne politike, kar velja za Slovenijo. Poleg tega študije kažejo, da ima v slabih časih fiskalna politika večji vpliv na gospodarstvo kot v dobrih časih, to pomeni, da je potreben drugačen odziv ekonomske politike v odvisnosti od gospodarskega cikla. To je ključna konceptualna razlika, zaradi katere nismo mogli podpreti predloga zakona, ki je bil obravnavan v državnem zboru decembra in je določanje fiskalne politike prepustil simetrični matematični formuli. Ta formula ni priznavala tega asimetričnega vpliva fiskalne politike na ekonomijo. Poleg tega je zaradi metodoloških težav pri sprotne določanju stanja ekonomije, tako imenovana potencialna rast znotraj gospodarskega cikla, na kar opozarjajo številni ekonomisti, formula povzročala tveganje za vodenje ne anticiklične, temveč prociklične fiskalne politike, kar bi okrepilo šok v ekonomiji, namesto da bi ga blažilo. Poleg tega je uporabljena formula bolj omejevala odziv na slabe ekonomske razmere, kot to omejujejo ali določajo evropska pravila.

Vseeno pa bi še enkrat rad poudaril, podobno kot je to storil že premier, da je predlagano pravilo zelo strogo, ne glede na dejstvo, da nam dopušča določeno ali izjemno omejeno fleksibilno za vodenje fiskalne politike odvisnosti od ekonomskega cikla. Zahteva namreč strukturno uravnoteženost javnih financ v srednjeročnem obdobju. V zvezi s tem se nam je v decembrski razpravi očitilo, da vladni predlog zakona ni skladen z ustavnim določilom, ki govori o srednjeročni uravnoteženosti brez zadolževanja. To ne drži. V tem predlogu, ki je pred vami, je to spoštovano.

Na tem mestu bi rad zavrnil še eno tezo, ki se je večkrat pojavila v zadnji razpravi, to je vprašanje zadolževanja države. Tako predlog zakona, ki je pred vami, kot tudi predlog zakona, o katerem je tekla razprava prejšnji mesec, omogočata javnofinančni primanjkljaj in s tem zadolževanje v času recesije ter javnofinančni presežek in odplačevanje dolga v časih konjunktore. V srednjeročnem obdobju pa se skladno s fiskalnim pravilom za tekočo javnofinančno porabo ne ustvarja dodatnega dolga. Država se ne zadolžuje, temveč porabi toliko, kot ustvari. Izjema so izredni in enkratni dogodki večjega obsega, kot je bila, na primer, sanacija bančnega sistema, mogoče so tudi

naravne nesreče, za kar bo novo zadolževanje še vedno mogoče.

Dovolite mi, da sedaj na kratko predstavim še vsebino predloga zakona. Ključni cilj predlaganega zakona je zagotoviti dolgoročno vzdržno javnofinančno politiko, ki je ključen element makroekonomske stabilnosti ter trajnega in stabilnega gospodarskega razvoja. S predlaganim zakonom se želi zagotoviti tudi redno spremljanje javnih financ, zato se s predlaganim zakonom Fiskalnemu svetu kot neodvisnemu in samostojnemu državnemu organu podeljuje pristojnost za neodvisno oceno vzdržnosti javnih financ, oceno upoštevanja načela srednjeročne uravnoteženosti in podajo predhodnih mnenj glede ključnih dokumentov v zvezi s fiskalno politiko, ki jih pripravi vlada.

V uvodnih določbah tako predlog zakona opredeli vsebino zakona in pomen posameznih izrazov. In ta pomen posameznih izrazov je zelo pomemben. V 3. členu je opredeljeno fiskalno pravilo. Le-to določa način zagotavljanja srednjeročne uravnoteženosti prihodkov in izdatkov proračunov države brez zadolževanja, ki se doseže s prilagajanjem višine izdatkov sektorja država ekonomski moči države. 4. člen določa načelo previdnosti pri načrtovanju prihodkov in izdatkov. V 5. členu predlog zakona določa, kako je mogoče porabiti presežke prihodkov nad izdatki, ki jih ustvari posamezna institucionalna enota. Teh presežkov ni mogoče porabiti za tekočo porabo, ampak se zbirajo v posebnih skladih, zbrana sredstva pa se lahko uporabijo le za odplačilo glavnih dolga teh enot. Če posamezna institucionalna enota nima dolga, lahko presežke prihodkov nad izdatki porabi za financiranje primanjkljaja v obdobjih podpotencialne ravni rasti bruto domačega proizvoda, za financiranje primanjkljaja, ki nastane zaradi izjemnih okoliščin, in za financiranje investicij v prihodnjih letih. V 6. členu so podane osnovne rešitve načrtovanja proračunov sektorja države. V sam postopek proračunskega načrtovanja se uvaja program stabilnosti in v njem formalizira nekatere odločitve oziroma zaveze, ki jih država sprejme z vsakoletnim programom stabilnosti. Pristojnost za določitev ciljnega salda in najvišjega mogočega obsega izdatkov sektorja država je podeljena Državnemu zboru Republike Slovenije. V 7., 8., 9. in 10. členu so vsebovane ključne določbe v zvezi z ustanovitvijo, pristojnostmi in načinom delovanja Fiskalnega sveta. Dodatne pristojnosti pa se lahko Fiskalnemu svetu podelijo še z drugimi nacionalnimi predpisi. 11. člen določa tako imenovani avtomatični korekcijski mehanizem v primeru odstopanja od fiskalnega pravila, ki vključuje možnost zadržanja izvrševanja proračuna in pripravo ukrepov za ponovno zagotovitev spoštovanja načela srednjeročne uravnoteženosti. V 12. členu so zajete določbe o izjemnih okoliščinah, ki lahko privedejo do srednjeročnega neravnovesja med prihodki in izdatki sektorja država. Izjemne okoliščine,

katere so, so povzete po rešitvah iz Pakta za stabilnost in rast. Določena sta tudi postopek in pristojnost Vlade Republike Slovenije ter Fiskalnega sveta glede ugotovitve obstoja izjemnih okoliščin. Določitev izjemnih okoliščin je pomembna zaradi določitve dopustnega obsega odstopanja od načela srednjeročne uravnoteženosti proračunov države. Odločitev glede tega vprašanja sprejema zopet Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade in po predhodnem mnenju Fiskalnega sveta.

V prehodnih določbah predlog zakona določa posebno pravilo glede srednjeročne uravnoteženosti v obdobju, ko se Slovenija še postopno približuje srednjeročnemu fiskalnemu cilju. To prehodno obdobje za postopno doseganje te srednjeročne uravnoteženosti je pomembno predvsem z vidika ohranjanja postopnega gospodarskega okrevanja.

Če še enkrat povzamem ključne elemente predlaganega zakona: določa najnižji dovoljeni strukturni saldo sektorja države, zagotavlja strukturno uravnoteženost v srednjeročnem obdobju brez zadolževanja, opredeljuje razmere izjemnih okoliščin, ko je dovoljeno odstopanje od pravila, določa prehodno obdobje za postopno odpravo strukturnega deficita, predvideva ustanovitev Fiskalnega sveta kot neodvisnega in samostojnega državnega organa, omejuje tveganje procikličnega delovanja fiskalne politike, saj v posameznem letu dopušča manevrski prostor okoli strukturno izravnane salda. S tem omogoča sicer omejeno, vendar proticiklično odzivanje fiskalne politike v slabih časih in močnejše, torej asimetrično, proticiklično odzivanje v dobrih časih, kar pomeni lažje uravnavanje ekonomske aktivnosti in posledično večjo blaginjo ljudi.

Spoštovani! Slovenija je edina država, ki v svoj pravni red še ni v celoti prenesla fiskalno pravilo. To je z vidika ocene, kako je Slovenija kreditno sposobna, slabo in zato plačujemo tudi ceno: višje obresti, slabše pogoje poslovanja gospodarstva in tako dalje. To je en vidik današnje razprave. Vsaj tako, če ne celo bolj pomemben, pa je drugi vidik. Kot sem že povedal, so pravila Pakta o stabilnosti in rasti ter fiskalnega pakta zelo stroga, naša ustava pa jih še dodatno zaostrojuje. Razprava o smiselnosti takšne strogosti je živahna, gre pa za vprašanje, kako vpliva na blagostanje. Zato je bistveno vprašanje, kako določiti fiskalno pravilo na način, ki bo tako v prehodnem obdobju kot tudi v normalnih razmerah srednjeročnega obdobja kar najmanj negativno oziroma kar najbolj pozitivno vplival na gospodarsko rast in zaposlenost. Simulacije, ki smo jih naredili, jasno kažejo, da še večje zaostrovanje, kot ga določajo evropska pravila in ustava, prinaša nižjo gospodarsko rast in zaposlenost. Na primer, če bi dosegli strukturno izravnano proračuna v prehodnem obdobju z zmanjševanjem javnofinančnih izdatkov v enem letu – torej ta strukturni deficit, ki ga imamo v višini približno 2,2 % bruto

domačega proizvoda. Če bi to poskušali v enem letu z zmanjšanjem izdatkov odpraviti, bi to zmanjšalo v štiriletnem obdobju bruto domači proizvod za 6,3-odstotne točke. Če pa bi izravnavo raztegnili na štiri leta in sledili temu, kar je mogoče in kar dopuščajo evropska pravila, se pravi zmanjševanje po 0,5 % strukturnega deficita letno, pa samo za 2,7 %. To se pravi, tukaj bi izgubili skoraj 4 % bruto domačega proizvoda, če ne bi sledili temu, kar je v predlogu zakona tudi zapisano. Enako velja za možnost vodenja proticiklične fiskalne politike. Večja kot je ta možnost, več kot imamo možnosti nevtralizirati slabo stanje in dobro stanje, višja bo dolgoročna gospodarska rast in zaposlenost.

V tem predlogu zakona smo dosledno sledili tem spoznanjem. Že sama evropska pravila in ustava, ki jih prenaša v ta zakon, pa jamčijo, da se bo zadolženost Slovenije zmanjševala. Z največjo mogočo gospodarsko rastjo in razdolževanjem pa bomo omogočili tudi boljše izgleda za financiranje hitrega večanja izdatkov, za staranje prebivalstva, financiranje socialne države in hkrati zmanjševali obveznosti, ki jih prenašamo na mlade. Zato upam, da bomo za njegovo sprejetje, se pravi tega fiskalnega pravila, ob ustrezni nadgradnji predloga, ki je pred vami, uspeli doseči čim širše politično soglasje. Toliko uvodoma. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Nadaljujemo z razpravo.

Besedo ima gospod Uroš Prikl, Desus, pripravi naj se dr. Franc Križanič, SD.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo. Spoštovani gospod predsednik, kolegice in kolegi! Pozdravljam tudi obiskovalce, ki nas gledajo in poslušajo.

Kar nekaj je že bilo danes povedanega o zgodovini tega fiskalnega pravila oziroma posega v ustavo – ima že kar dolgo brado. Na tem mestu ne bi razpravljaj, ali je bilo to smiselno, ali je bilo to pametno, ali ima smisel iti nazaj. Dejstvo je, da je fiskalno pravilo tukaj in zdaj pred nami. Tudi mislim, da ni korektno se obračati na fiskalno pravilo oziroma predlog zakona, ki ga je opozicija oziroma Slovenska demokratska stranka predlagala prejšnji mesec, ampak se fokusirajmo in vse napore naredimo, da obstoječi predlog zakona spravimo v življenje. Mislim, da bo to še kako potrebno. Namreč, dvotretjinska večina je potrebna in mislim, da je bilo s strani predsednika Vlade, s strani finančnega ministra že kar nekaj naporov vloženo, da se vendarle pride zadevi do dna in da to fiskalno pravilo tudi v praksi zaživi. Razmišljajmo, postavimo se z javnih financ na domače finance. Razmišljajmo, kako se obnašamo doma z družinskim budžetom in podobno ravnajmo tudi z javnimi financami. Vsi vemo, ko finančnih sredstev ni, pač varčujemo, pač malo zategujemo pasove, dasiravno mi je ta izraz zelo tuj. Kadar pa seveda je nekoliko več

denarja, da ne bom rekel v izobilju, pa je dobro in pametno in smiselno napraviti neke zaloge za tiste slabše čase – kolega je prej omenil suhe krave – ko dejansko ta denar potrebujemo. Vse to, kar sem sedaj zelo poenostavljeno povedal, vsebuje tudi Predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki je pred nami.

Bilo je rečeno nekajkrat, tudi sam sem v stališču poslanske skupine omenjal, da je v tem predlaganem zakonu več fleksibilnosti v fiskalni politiki ter več prostora za proticiklične ukrepe ekonomske politike. To sem prepričan, da drži. To je tudi razlog, zakaj bomo v Poslanski skupini Desus in jaz osebno podprl ta zakon. Dejstvo pa je seveda, da bi si želeli tistih odstopanj, ki so v zakonu navedena, pa samo da naštejemo, ni težko in ne bo dolgo časa potrebno, kakšni so razlogi za odstopanja: resni gospodarski upad – to vemo, kaj pomeni – in neobičajni dogodki, na katere države vpliva nima in vplivajo na finančno stanje v državi. Iskreno povedano, jaz bi si tukaj želel še kakšen socialen moment, še kakšno tretjo točko, tretjo alinejo, ki bi govorila o tem, da so mogoča odstopanja tudi v trenutku, ko se bistveno poslabša socialni položaj večjemu ali pa pretežnemu delu populacije, ciljnim skupinam, ki so najbolj ranljive, pa ni izpolnjen pogoj ena ali dva. Tukaj je potrebna, tako mislim, velika mera fleksibilnosti, občutljivosti, tankočutnosti, da vendarle ne bomo s konsolidacijo javnih financ – verjamem, da dolgoročno in na srednji rok – vendarle povzročili kratkotrajne negativne učinke na upokojeince, na socialno ogrožene, na mladino, na otroke itd.

Mimogrede, fiskalno pravilo ne sme in ne bo postalo grobar socialne države, ne sme vplivati na poslabšanje socialnega položaja upokojeincev. Mimogrede, letos seveda upravičeno pričakujemo valorizacijo pokojnin, upoštevajoč oziroma upajoč, da bo izračunana rast bruto družbenega proizvoda za lansko leto več kot 2,5 % in to je dejstvo, ki ga v Desusu vsaj tako razumemo. Hkrati pa ne smemo tukaj otežiti, kot rečeno, gmotnega položaja otrok, tistih ki so brez zaposlitve, in tistih, ki že sedaj živijo na robu socialnega minimuma.

Da še enkrat povzamem. Tak zakon, ki je pred nami, pomeni zaključek enega, več kot dve leti trajajočega proces od spremembe 148. člena Ustave pa do evalvacije oziroma uveljavite samega pravila, ki bo, prepričan sem, pomenil na relativno postopen, v srednjeročnem obdobju postopen način konsolidacije javnih financ, hkrati pa ne poslabšal gmotnega položaja tistih, ki so najbolj ranljivi in so že sedaj na robu socialne eksistence. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Križanič, SD. Pripravi naj se gospod Jernej Vrtovec, Nova Slovenija.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovani visoki zbor!

Govora je bilo že o najstarejšem poznanem gospodarskem ciklusu, navaja ga Mojzes v svojih knjigah, govorimo o Jožefovi priliki. Češki ekonomist Tomáš Sedláček – upam, da sem prav izgovoril –, je napisal imenitno knjigo Ekonomija dobrega in zla, kjer obdeluje to priliko in ta primer, ki se je v resnici zgodil. Veste, kako se je končalo? Končalo se je tako, da je Egipt dejansko vodil uspešno proticiklično politiko in obračunal s sosedi. Vsaka podobnost s kakšnimi dogodki v sedanjosti je seveda zgolj slučajna.

Potem je bilo govora o nemškem primanjkljaju, seveda se ta kopiči; kopiči se v javnem dolgu in Nemci ne izpolnjujejo maastrihtskega kriterija po deležu javnega dolga v BDP. Še huje je z Avstrijo. Ta je še precej slabša kot mi, pa vendar mislim, da jih nihče ne sili v prodajanje kakšnih strateških podjetij njihovim konkurentom.

Kar se tiče fiskalnega pravila, je treba reči, da je to tipičen institut, instrument kenezijanske ekonomske politika. Spada v koordinate, v katerih razmišljajo kenezijanci; tako starokenezijanci, ki gledajo samo na makroekonomsko raven, kot novokenezijanci, ki se posvečajo tudi ravni delovanja podjetja oziroma gospodinjstev. Predpostavlja se, da mora država v obdobju recesije voditi ekspanzivno fiskalno politiko. Deloma se to zgodi že samo po sebi zaradi povečanja socialnih pomoči, zavarovalnin za primer brezposelnosti, deloma pa mora država umetno poskrbeti za povečanje izdatkov. In temu rečemo ekspanzivna fiskalna politika.

Tudi v učbenikih je znano, da je ta politika pomembna zlasti v obdobju recesije, ko monetarna politika zaleže ali pa tudi ne. Vidimo, kakšne težave ima danes z monetarno politiko ECB v obdobju počasne rasti v evro skupini. V obdobju konjunktore se presežek povečuje, mora nastati in mora omogočiti, mora amortizirati primanjkljaje v obdobju recesije. Seveda se to dogaja z rastjo BDP in to se pač preračunava, da presežek, vsaj v procentu BDP, ni potrebno, da je tako velik, kot je bil prej primanjkljaj. Ti izračuni bi kazali, če bi jih naredili za leto 2007 in 2008 in če ne bi imeli tiste nesrečne davčne reforme leta 2007, bi morali imeti v vsakem letu po približno milijardo presežka v tistem času, ko se je gospodarstva pregrevalo, in bistveno lažje bi prišli v krizo z bistveno bolj izravnanim javnofinančnim ravnotežjem. Ves čas oziroma takrat smo bili še celo država, ki je imela že primanjkljaj v zunanjetrgovinski menjavi. To smo potem sanirali, sedaj smo država, ki več naredi, kot poje oziroma narodno gospodarstvo, ki več naredi, kot poje. V tem smislu smo suvereni v vsakem primeru in bi se morali tudi naši predstavniki tako obnašati.

Pomembno na postindustrijski ravni razvoja je, da se – in to smo mi dodali tudi temu zakonu o fiskalnem pravilu, ki ga podpiramo – ravnotežje vzpostavlja tudi pri dovolj visokem deležu javnofinančnih prejemkov in izdatkov v

bruto domačem produktu. Gospodarstvo, ki je na postindustrijski ravni razvoja, namreč temelji na uspešnem kvartarnem sektorju. Konkurenčnost, možnost blaginje, proizvodnjo omogoča človeški kapital, ta pa je odvisen od šolstva, zdravstva, znanosti, tudi socialnih zavarovanj in drugih zavarovanj in tudi od varnosti. Varnost tu ni zadnja, tudi varnost je izjemno pomembna. Če se tega ne financira, seveda pride do resnih motenj v družbeni reprodukciji. Fiskalno pravilo, ki tega ne bi upoštevalo, lahko take motnje v družbeni reprodukciji dejansko povzroči. Tega se kritiki bojijo. Bojijo se pa in predloge dajejo na popolnoma napačen način, da se enostavno ne bi pazilo na strukturno izravnano primanjkljaj. Tudi če ga ne bi bilo v ustavi, je bilo že rečeno, je treba paziti, da tak strukturni primanjkljaj ne nastaja in da se dolg ne akumulira. Mi smo si ta strukturni primanjkljaj ustvarili z davčnimi reformami 2007 in 2012, skupaj v višini približno 3 % BDP, z dvigom davka na dodano vrednost, stopenj davka na dodano vrednost in s trošarinami smo ga do neke mere amortizirali, ne pa v celoti, kot je povedal finančni minister. In tu nas čaka še nekaj dela. Mislim, da tudi na strani javnofinančnih prilivov, ne samo na krčenju izdatkov oziroma če bo prišlo do pretiranih pritiskov na kvartarni sektor, na vse to, čemu rečemo mi javni sektor, pa v resnici zagotavlja konkurenčnost in izvoz je neposredno posledično odvisen od tega, ker je odvisen od razvojne dejavnosti podjetij, potem bomo imeli resne težave.

Se pravi, zelo odvisno je, kdo in kako bo vodil ekonomsko politiko, da bo to fiskalno pravilo ustrezno upoštevano, je pa koristno in jaz bom zanj glasoval. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Jerneju Vatovcu, pripravi naj se gospod Marko Ferluga. Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister, podpredsednik!

Ponovno smo pred zadnjim dejanjem, da se končno zavežemo, tudi z izvedbenim zakonom, k uravnoveženosti naših javnih financ. Gre torej za lastno zavezo, da v bodoče preprečimo to skušnjava, ki nas je v preteklosti, tako v času suhih krav kot v času t. i. debelih krav, nekako premamila. In najbolj nas je ta skušnjava premamila v obdobju med letom 2009 in 2011, ko se je Slovenija enormno, prekomerno začela zadolževati. Posledice tega, da nimamo uravnoveženih javnih financ, da nimamo fiskalnega pravila, da nimamo izvedbenega zakona o fiskalnem pravilu, je ta, da je danes Republika Slovenija zadolžena za skoraj 80 % bruto domačega proizvoda, je posledica tega, da zgolj za obresti plačujemo milijardo 100 milijonov evrov. Zdaj pa

primerjajte: za obresti plačujemo milijardo 100 milijonov evrov, za pokojnine pa iz državnega proračuna plačujemo milijardo 400 milijonov evrov. Zaradi tega ker plačujemo tako visoke obresti, zaradi tega gre tudi manj denarja za šolstvo, gre tudi manj denarja za socialno državo, zaradi tega govorjenje o tem, da je uvedba fiskalnega pravila, da izvedbeni zakon fiskalnega pravila lahko ruši socialno državo, je napačno. Namreč, po mojem trdnem prepričanju in prepričanju krščanskih demokratov zlato fiskalno pravilo ščiti pravice, ščiti socialno državo, jo vzdržuje, ščiti pravice naših otrok, ki so zaradi neuravnoteženosti javnih financ zadolženi – danes je vsak novorojenček že zadolžen za 15 tisoč evrov. To je ta politika neuravnoteženosti naših javnih financ.

Da se vrnem na sam izvedbeni zakon oziroma na predlog zakona. Seveda, bolje kot nič, ampak mnogo premalo, da bi osebno ta predlog zakona tudi v nadaljevanju dokončno podprl. Kje je ključni problem? Ključen problem je v sami zavezi, v sami formuli. Gospod minister je pravkar dejal, da zdajšnji predlog jamči, da se bo Slovenija razdolževala, razdolžila. Sam menim nasprotno! Namreč, do leta 2019, zaradi tega ker naša gospodarska rast še ne bo na takšnem nivoju, ne bo še tako visoka, se bomo morali zagotovo dodatno zadolžiti. To je dejstvo. Mimo tega dejstva namreč ne moremo iti. Ampak, če dodamo zavezo, če dodamo formulo, formulo v člen, se torej sami zavežemo, da ne bomo posegli po skušnjavah, da bi se dodano zadolžili. Sam sem pristaš t. i. švicarske formule. Strinjam se s tistimi, ki pravite, da švicarska formula ni primerna za našo državo, kajti nimamo svoje fiskalne politike, nimamo svoje valute. To je res. To drži, tukaj tiči največji problem, ampak ta formula je kljub temu preizkušena in ta formula je uveljavljena tako za čas konjunktore, se pravi debelih krav, in sam sem bil del politične stranke v obdobju 2004–2008, ko smo bili v vladi in se je tudi takrat delilo preveč bombončkov. To je moje osebno mnenje, preveč bombončkov za čas konjunktore. Morali bi znati poskrbeti, da bi nekako napolnili vreče. Ampak delili smo bombončke tudi zaradi tega, ker nismo imeli jasne zaveze, da jih ne bomo delili, da bomo tudi v času konjunktore varčevali. In švicarska formula opredeljuje tudi to, da bomo varčevali, da bomo uravnotežili naše javne finance v času krize, v času suhih krav. Za to gre. Zaradi tega sem jaz pristaš švicarske formule. Sem pa pripravljen kljub temu na nek splošen kompromis, da se le uvede določena formula, da se zapiše v člen, ampak da bo tudi opredeljevala čas konjunktore. Zaradi tega, spoštovana vlada, morda ta čas sploh vas ne bo dosegel, čas konjunktore. Morda bo dosegel nas. In kljub temu se k temu zavežujemo.

Za konec glede socialne države. Še enkrat povem, socialna država ni to, spoštovani gospodje, da se mi prekomerno zadolžujemo na račun naših prihodnjih rodov, da mi plačujemo toliko obresti iz naslova našega javnega dolga,

da bremenimo naše pokojnine, da bremenimo tudi javno šolstvo, zdravstvo, naše otroke. To je neodgovorna in nespametna fiskalna politika, zaradi tega moramo biti zagovorniki uravnoteženosti javnih financ, zaradi tega sem tudi sam zagovornik švicarske formule oziroma jasne zaveze, jasne formule v samem členu zakona, ki bo opredeljevala tako čas suhih krav kot čas debelih krav. Najlepša hvala.

PODPRESEDNİK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa gospod Vrtovec. Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravi naj se gospa Nada Brinovšek.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Lep pozdrav vsem, cenjenemu zboru ministrskemu, kolegom in obiskovalcem, ki so še tukaj.

Torej dejstva so jasna. Mi smo člani Evropske unije in s tem tudi monetarne unije. Dejansko moramo delovati po smernicah pakta za stabilnost in rast in kot ena od podpisnic fiskalnega pakta iz leta 2012 se ga moramo tudi držati. Ne nazadnje je tudi naša zaveza zapisana v ustavo, tako da izvedbeni akt o fiskalnem pravilu zagotovo mora preiti k finalnemu delu, to je sprejetju. Vsekakor sem za to, da se debata o tem, na kakšen način in kako bi to fiskalno pravilo moralo biti zapisano, strinjam. Menim pa, da niso predpisana s strani Evrope najstrožja pravila, kako in kaj, ampak da smo mi sami tisti, ki lahko o tem govorimo. Kolega Vrtovec je omenjal švicarski model. Se strinjam, to je ena od variant. Menim pa, da je bližji naši situaciji in gospodarskemu stanju, ki je v Sloveniji, predlog Vlade in predlog Ministrstva za finance. Zakaj? Švicarski model ne dopušča velike fleksibilnosti in s tem manevrskega prostora, kar je eden izmed bistvenih elementov predloga Vlade. Prehitro zmanjševanje primanjkljaja, katerega cilj je švicarski model, bi imelo po mojem mnenju velik vpliv na šibko rast, ki je sedaj zaznana v naši državi. Nadalje, pravilo, ki omogoča najnižji primanjkljaj v skladu z evropskimi navodili in skrbi za dolgoročno vzdržnost fiskalne politike, je tudi pomembno zaradi teh gospodarskih ciklov. Kot sami vemo, so gospodarski cikli nepredvidljivi in imajo tudi različna nihanja. Švicarski model je izredno tog in ne dopušča velikih toleranc, medtem ko predlog vlade omogoča nižanje dolga na neko srednjeročno obdobje, kar menim, da je glede na stanje in glede na dejansko možnost Slovenije primernejše in tudi ima manjši vpliv na samo gospodarstvo. Daljše prehodno obdobje tudi omogoča lajšanje teh ciklov in s tem uravnavanje same finančne situacije znotraj države, ne samo znotraj Evropske unije.

Če lahko pripomnim in dam eno pripombo kot Primorec. Mislim, da je evropski fiskalni pakt ustrezen fiskalni okvir oziroma mehanizem. Kaj hočem s tem povedati? Uvaja neko srednjeročno sidro – zato pravim kot Primorec, za javnofinančno stabilnost in s tem trdo zavezo k omejitvi zadolževanja, ob tem pa omogoča tudi fleksibilnost pri recesiji. Se pravi, v

recesiji omogoča povišano, se pravi trošenje države in ustvarjanje presežkov v dobrih časih, se pravi v konjunkturi. Ne nazadnje bi rad povedal, da je po mojem mnenju ta predlog zakona ena od pik na i pri stabilizaciji naših financ, zato predlagam, da ga sprejmemo, seveda ga lahko tudi amandmiramo, lahko tudi dodajamo in odvezujemo zadeve, ampak mislim, da je to ena od dolgoročnih zavez samega ministrstva za finance in same vlade, da lahko stabiliziramo naše finance in ob jasnih strukturnih spremembah dalje konsolidiramo finančno politiko in same finance v Sloveniji. Toliko z moje strani. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo ima gospa Nada Brinovšek. Pripravi naj se gospod Franc Jurša.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav vsem prisotnim.

Res je, tako kot je že bilo rečeno uvodoma, da se o tem izvedbenem zakonu oziroma o zakonu o fiskalnem pravilu pogovarjamo dolgo, predolgo. Moram izraziti svoje prepričanje, da če bi vlado vodil Janez Janša, bi bil izvedbeni zakon pripravljen, poudarjam, pripravljen do novembra 2013, kot je bilo tudi v ustavnem zakonu določeno. Naša stranka je tudi v decembru vložila predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki je bil pa žal zavrnjen. Tako pa smo v času neustavnega položaja se ponovno zadolževali v februarju 2014 za 3,5 milijard in nato še v oktobru 2014 za 1 milijardo. Ja, res je, tako se že dve leti pogovarjamo in poslušamo razprave o fiskalnem pravilu, o tem, koliko se bo lahko država zadolžila v slabih letih, kako se ta meja izračuna, kako dolgo naj bi bilo srednjeročno obdobje, v katerem se morajo seveda prihodki in izdatki izravnati in kdo bo vse to financiral.

Ustavila se bom le pri teh točkah, in sicer pri fiskalnem svetu, nadzoru in pa izjemnih okoliščinah. Fiskalni svet bo nadziral spoštovanje pravil kot neodvisni državni organ. Pri tem se mi pa poraja vprašanje glede neodvisnega organa, če pa člane fiskalnega sveta imenuje državni zbor z navadno večino vseh poslancev. Člane fiskalnega sveta imenuje predsednik države, Vlada in pa Banka Slovenije. Pričakovala bi, da se tudi o kandidatih za člane fiskalnega sveta glasuje z dvotretjinsko večino tako kot za zakon. Ker mislim, da dvotretjinska večina zahteva širše soglasje, torej tudi neko soglasje opozicije. Meni se res zdi, da bo vlada imenovala svet v sestavi, kot si ga sama nekako želi. Spoštovanje pravila bo torej nadziral fiskalni svet kot neodvisni organ, toda po tem predlogu ocene in priporočila fiskalnega sveta ne bodo obvezujoče za vlado. Če bo fiskalni svet na primer ugotovil, da proračun odstopa od pravila, bo o tem obvestil vlado in državni zbor in javnost, vlada pa bo morala zavzeti neko stališče do te ocene in bo lahko oziroma po

potrebi predlagala ukrepe, se pravi – lahko, ne pa – morala. Težko si predstavljam, da bo vlada po negativnem mnenju fiskalnega sveta priznala in bo rekla: "Ups, res, zmotila sem se." In nato predlagala ukrepe, s katerim bo svojo napako priznala in kasneje tudi odpravila. Sploh zato, ker v primeru nespoštovanja fiskalnega pravila zakon za vlado tudi ne predvideva nobenih sankcij.

Naj se dotaknem še okoliščin, v katerih se lahko odstopi od srednjeročne uravnoteženosti. 2. točka 12. člena navaja, da v primeru neobičajnega dogodka, na katerega ni mogoče vplivati in ima pomembne posledice za finančno stanje države. Kaj so ti neobičajni dogodki, še ni nikjer določeno. Ali je to spet krpanje bančne luknje? Ne vem, lahko je to organizacija olimpijskih iger. Lahko je to nek mednarodni folk koncert. Ne vem. Pri nas, verjemite, je lahko marsikaj neobičajni dogodek.

Nisem prepričana, da bomo s takim predlogom zakona pravočasno uravnotežili javne finance, da ne bomo preko vseh možnih meja obremenili davkoplačevalcev, pa tudi našega gospodarstva, da bomo zajezili nadaljnje zadolževanje, da bomo trošili toliko, kolikor ustvarimo, in da bo trošenje bolj racionalno, s čimer bi se vsekakor izognili brezglavemu zapravljanju predvsem v javnem sektorju, kot je to značilno za to vlado.

Opozorila bi rada še na to, da se pa pri tem nekako kar pozabimo vprašati ali pa vse preredko, zakaj sploh smo morali to zlato pravilo vpisati v ustavo. Ja, verjetno zato, ker je pač država v zadnjem času veliko več trošila, kot je ustvarila. Bojim se, da čez nekaj let stanje ne bo več rešljivo. Posledice prekomernega trošenja in zadolževanja čutijo že vsi naši državljani. Mnogo ljudi živi pod pragom revščine, so obupani, nekateri že tudi lačni. In to nas bi moralo v prvi vrsti skrbeti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Francu Jurši. Pripravi naj se mag. Bojana Muršič.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav predstavnikom Vlade, kolegicam in kolegom!

Že ob razpravi o sprejemanju 168. člena ustave, v katerega smo zapisali tako imenovano fiskalno pravilo, je bila stranka Desus kakor tudi takratna poslanska skupina enotna da v Sloveniji moramo stremeti k temu, da v prihodnosti ne bomo porabili več, kot ustvarimo. To je tudi osnovno vodilo v vsakem gospodarstvu oziroma gospodinjstvu. Pa naj se to imenuje fiskalno pravilo ali kakorkoli drugače. Če si le lahko vsi na tak način razporejamo svoje lastne finance doma, torej da porabimo manj, kot ustvarimo. Konec koncev ne vemo, kaj nam bo prinesla prihodnost, in si vsi poskušamo na nek način zagotoviti nekaj za na stran za kasnejša leta, za boljše preživljanje časa, ko se

bomo upokojili, za naše vnuke in njihovo življenje. Ja, tudi za naše otroke in vnuke. Žal je danes tako, da starejši s svojimi majhnimi, skromnimi pokojninami in prihranki vzdržujejo svoje otroke in tudi svoje vnuke. To ni ravno spodbudno in razveseljivo. Še bolj žalostni pa so primeri, ko družine za osnovne življenjske potrebščine porabijo več, kot zaslužijo, pa ne zaradi tega, ker bi bili razični, ampak ker imajo tako nizke prihodke. In takih ljudi je danes kar precej, preveč.

Naj se vrnem na predlog zakona o fiskalnem pravilu. Predlog določa način zagotavljanja srednjeročne uravnoveženosti prihodkov in izdatkov proračunov države brez zadolževanja. Žal vsa dosedanja prizadevanja za zaustavitev posledic globalne krize niso prinesla želenih rezultatov, zato se v Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev zavedamo, da je zakon o fiskalnem pravilu treba čim prej sprejeti. Že res, da se napoveduje višja gospodarska rast, da se manjša število brezposelnih, a kljub temu potrebujemo zavezo proračunske discipline zaradi nas samih in zaradi odnosa drugih držav, saj bomo lahko mednarodni javnosti in finančnim trgovcem poslali jasen signal o naših prizadevanjih k uravnoveženju javnih financ.

Ob tem bi rad še poudaril, da fiskalno pravilo na noben način ne sme negativno vplivati na področje sociale, še posebej pa na področje tako nizkih pokojnin, kot jih imajo naši upokojenci v Sloveniji. Pri pisanju koalicijske pogodbe je Desus vztrajal na stališču, da ukrepi za konsolidacijo javnih financ nikakor ne smejo prizadeti najbolj ranljivih skupin prebivalcev, zato si bomo v Desusu prizadevali za realizacijo tega dogovora, vendar ne samo zaradi same izpolnitve obljube, pač pa zato, da resnično zaščitimo tiste, ki so jih gospodarska kriza, nekateri nesposobni gospodarstveniki na eni strani oziroma njihove malverzacije na drugi strani pahnilo v primež revščine. Še naprej bomo v Desusu vztrajali pri oblikovanju trdnega pokojninskega sistema, ki bo že vnaprej zagotavljal osnove osebne in, poudarjam, zaslužene pravice upokojencev in vsakega izmed nas. Ravno demografski rezervni sklad je inštitut, ki bo to po našem prepričanju in prepričanju številnih strokovnjakov tudi omogočil. Zato je nujno, da fiskalno pravilo ne jemlje kot zgolj pravilo, računico oziroma zapoved: ne smemo porabiti več, kot ustvarimo, temveč je to pravilo treba gledati celostno, kaj to pomeni za ljudi in njihove pravice tako rekoč na vsakem področju in v vsakem obdobju njihovega življenja. Zagotovo si marsikdo od vas, tako opozicijski kot koalicijski kolegi misli, da ta demografski sklad znova in znova izpostavljam. Res je. Ker se zavedamo njihovega pomena in pričakujemo, da bomo zakon, ki bo omogočil njegovo ustanovitev, v kratkem dobili na poslanske klopi. To je tudi naša zaveza, zaveza predsednika vlade. Ne želim prejudicirati, naj vam še posebej jasno povem, da morebitnih

izgovorov, da sklada ni mogoče ustanoviti, kot je načrtano, zaradi fiskalnega pravila, mi ne bomo sprejeli. Izogibanje pod takšnimi razlogi bi bilo za nas nesprejemljivo. Verjamemo in zaupamo, da do tega ne bo prišlo in da se bomo kmalu lahko lotili takšnih in podobnih sistemskih sprememb, ki pa so nujne. Nujne niso samo zaradi demografske slike, pač pa tudi zaradi tega, tako ocenjujem sam in tudi moji poslanski kolegi, da je treba državno premoženje, ki so ga mnoga leta ustvarjale upokojenske generacije in tudi sedanje generacije, ki so še zaposlene. Vsi tukaj prisotni smo v službi ljudstva. Trenutna situacija nam veleva, da stopimo skupaj in sprejmemo ukrepe za zajezitev posledic globalne krize.

V Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev smo prepričani, da bi s sprejetjem zakona o fiskalnem pravilu zagotovili stabilen razvoj naše države ter uspešno krmarjenje v morebitnih prihodnjih krizah širših razsežnosti. Sam osebno bom ta predlog v tej fazi podprl. Nikakor pa to ne pomeni, da bom v prihodnje pod grožnjo tega pravila podpiral takšne predloge, ki bi bili v nasprotju z mojim prepričanjem in prepričanjem stranke, katere program podpiram, in ki bo posegal v socialni položaj naših ljudi.

Še nekaj besed o zakonu, ki ga imamo pred seboj. V Poslanski skupini Desus smo zadovoljni z dejstvom, da se zakon odmika od tako imenovane švicarske formule, saj Slovenija kot članica evrskega območja nima več lastne denarne politike, in potrebuje več prožnosti pri vodenju fiskalne politike. Bistven je zlasti 12. člen, ki govori o izjemnih okoliščinah, ki lahko privedejo do srednjeročnega neravnovesja med prihodki in izdatki sektorja države. Določitev izjemnih okoliščin je pomembna, saj določa dopusten obseg odstopanja od načela srednjeročne uravnoveženosti proračunov države. Odločitev glede tega vprašanja sprejema Državni zbor na predlog Vlade in po predhodnem mnenju fiskalnega sveta.

Kot sem že omenil, mi bomo predlog podprli oziroma osebno ga bom tudi podprl.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem mag. Bojani Muršič. Pripravi naj se gospa Suzana Lep Šimenko.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik. Ministri, državni sekretarji, poslanke in poslanci, lep pozdrav!

Predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki ga danes obravnavamo, bi moral biti sprejet že pred mesecem od uveljavitve ustavnega zakona, torej konec meseca novembra 2013. To pomeni, da smo že več kot leto dni v neustavnem položaju. Res je, da je bilo tudi nekaj predlogov o fiskalnem pravilu, a treba je zagotoviti, da bo proračun sledil načelu srednjeročne uravnoveženosti brez zadolževanja. Cilj zagotoviti vzdržno

javnofinančno politiko je sestavni del skupnih usmeritev za ekonomski razvoj v okviru Evropske unije od leta 1997 dalje, ko so njene države članice sprejele Pakt za stabilnost in rast.

Slovenija. V Sloveniji je izbruhnila kriza leta 2008. Vsi smo upali, da bo kriza trajala največ dve leti, a žal temu ni bilo tako in je trajala vse do leta 2013, ko se je bruto domači proizvod v vseh teh letih zmanjšal za več kot 10 %. Slovenija ima velik strukturni javnofinančni primanjkljaj, povzročili pa sta ga dve veliki znižanji davčnih stopenj v letu 2007, posledice pa so bile v višini 1,2 milijardi manj prihodkov v letu 2009 in 2012. Izpad javnofinančnih prihodkov je bil deloma nadomeščen z dvigom DDV in trošarinami, a vse na škodo državljanov in državljanov. Prav tako se je zaostri la davčna disciplina. Omejitev gotovinskega poslovanja, uvedba davčnih blagajn, izboljšanje informacijske podpore pri usmerjanju davčne inšpekcije, vse z namenom, da se strukturni primanjkljaj odpravi. Menim, da je čas, da naredimo razbremenitve in naj bo fiskalno pravilo prava pot. Res je, da so se kazalci v zadnjem času vendarle obrnili na bolje. V letu 2014 beležimo pozitivno gospodarsko rast v višini 2,5 %. Število brezposelnosti se znižuje. Imamo več delovno aktivnih ljudi. Trendi se izboljšujejo, zato moramo poskrbeti, da bo definicija fiskalnega pravila življenjska, saj ne želimo povzročati nove varčevalne historije, ki jo je uvedel Zakon za uravnoteženje javnih financ, ko je bruto domači proizvod padel in znašal minus odstotno 3,7 %, javni finančni odhodki pa so se znižali za 400 milijonov evrov. Varčevalo se je povsod, najbolj pa se je zmanjševala potrošnja, ki je pustila ta negativni vpliv na bruto domači proizvod. Najbolj prizadete so bile posebej ranljive skupine državljanov in državljanov, ki so svojo potrošnjo znižale na minimum. Več enostavno ne zmorejo. Zato ljudje pričakujejo našo pomoč, kar je upravičeno. Zato upam, da bomo z določbo fiskalnega pravila ohranili možnosti, da bo Slovenija ob srednjeročnem uravnoteženju javnih financ uporabila fiskalne možnosti za spodbujanje gospodarske rasti, ustvarjanje novih delovnih mest in ne nazadnje tudi zagon investicijskih projektov, ki so v zadnjih letih ostali na mrtvi točki. Ne nazadnje, fiskalno pravilo mora ščititi socialno državo, javno šolstvo in javno zdravstvo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Suzani Lep Šimenko. Pripravi naj se gospod Marjan Dolinšek.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovani ministrski zbor in predstavniki Vlade!

V Sloveniji že dlje časa vemo, da zapravimo več kot ustvarimo. Če v ozadju ne bi

bilo nekaj večjih investicij, ki bi nam srednjeročno povrnile, za našo državo je to izredno slabo. Če smo še v letu 2007 imeli proračunski presežek in v letu 2008 primanjkljaj pod dovoljeno maastrichtsko mejo 3 %, se žal v letih od 2009 naprej vseskozi srečujemo s primanjkljajem v višini nad 3 %. V letu 2013 je zaradi sanacije bančnega sistema le-ta znašal celo 14,6 % bruto domačega proizvoda. Tudi v letu 2014 smo to mejo 3 % krepko presegli. Javne finance glede na to v Sloveniji že dlje časa niso uravnotežene. Če pogledamo samo javni dolg, ki znaša okoli 82 % bruto domačega proizvoda in je še šest let nazaj, konec leta 2008, znašal 22 %, ti podatki seveda kažejo na izjemno hiter trend naraščanja tega javnega dolga, kar je za Slovenijo izredno zaskrbljujoče. Slovenija ni ekonomsko močna država. Vprašanje, kdaj in kako bomo ta dolg vrnili, je seveda upravičeno in na mestu. Verjamem pa in prepričana sem, da bomo svoj dolg pa zagotovo morali vrniti. Zaradi visoke zadolženosti moramo letno 1,1 milijardo evrov nameniti le za obresti. Če bi pogledali, kaj to pomeni glede na prihode v proračun v letu 2014, to pomeni, blizu 15 % vsega, kar v proračun dobimo. Vse to namenimo le za obresti. In če si predstavljamo, da bi lahko ta denar namenili za razbremenitev gospodarstva, bi lahko ustvarili na stotine delovnih mest. Lahko bi razbremenili plače v Sloveniji, ki so glede na druge evropske države izjemno obdavčene. In smo resnično nekonkurenčni. S tem bi lahko dvignili neto plače državljanom in državljanke. Lahko bi izboljšali pogoje za življenje ljudi na različnih področjih. Vendar namesto da bi danes govorili o teh ukrepih, moramo govoriti o načinu, kako bomo nenehno nadaljnje zadolževanje ustavili. In da bi to brezglavo zadolževanje države in s tem prenašanje bremena krize na gospodarstvo, na državljanke in državljanke, na naše otroke in na generacije še za našimi otroki, je seveda izjemno pomembno, da čim prej zapišemo pravilo za izvedbo fiskalnega zakona. Nobena vlada si ne sme jemati pravice, da bi potrošila več kot ustvarila. Proračun mora biti vsaj srednjeročno izravnano. Tukaj se strinjamo vsi. Kot smo danes že slišali, bi ta izvedbeni zakon mora biti sprejet do konca novembra 2013. Danes je že skoraj konec januarja 2015, pa ga še vedno nimamo. Slovenska demokratska stranka je predlog izvedbenega zakona v lanskem letu predlagala. Vendar zanj ni bilo ustrezne podpore. Začetek veljavnosti ustavne določbe, ki zavezuje srednjeročno uravnoteženje iz proračuna v letu 2015, se tako oddaljuje in hkrati seveda tudi pomeni vedno težje delo finančnemu ministru. Glede na finančno situacijo menimo, da nismo zreli za ohlapna pravila v samem izvedbenem zakonu, in se mi zdi ključno, da ta zakon vključuje formulo, ki jasno določa izračun zgornje meje izdatkov države, in pa seveda jasno zapisano, v katerih okoliščinah se od tega lahko odstopa. Oboje je zakon, ki ga je predstavila Slovenska

demokratska stranka, imel. Seveda je ključen sam namen fiskalnega pravila, in sicer da se prepreči naraščanje zadolževanja države in da naš proračun postane srednjeročno uravnotežen ter da nehamo zapravljati več, kot ustvarimo. Verjamem pa, da morajo biti pravila za izvedbo tega zakona jasno in nedvoumno zapisana. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Marjanu Dolinšku, pripravi naj se gospod Miha Kordiš.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovani ministrski zbor, Spoštovane kolegice, kolegi!

Pred nami je predlog zakona o fiskalnem pravilu. Pravilo, ki zagotavlja uravnotežen proračun in onemogoča razsipnost vlade, z zagotovitvijo, da niso odhodki večji od prihodkov. Prepričan sem, da se vsi zavedamo, da je ta izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu nujen. Ne oziraje katera vlada bo jutri, bo ta zakon zagotavljal garant za finančno pametno vodenje države v dobro in korist vseh državljanov. Čeprav so v javnosti prisotna tudi mnenja, ki se gibljejo od tega, da je fiskalno pravilo nepotrebno, do tega, da fiskalno pravilo pomeni večji demokratični primanjkljaj. Vsa takšna razmišljanja in mnenja so legitimna. Mnenja o nepotrebosti fiskalnega pravila, o njegovi protidemokraciji pa so povsem napačna. Temeljijo na predpostavkah, ki ne upoštevajo stvarnosti in ne razumejo, kako fiskalno pravilo deluje. Nekateri, tudi del ekonomske stroke, so mnenja, da zapis fiskalne vzdržnosti v ustavo ruši temeljni demokratični princip, da lahko politiki kot izvoljeni predstavniki ljudstva suvereno odločajo o tem, kako in koliko bodo v dani situaciji trošili javnega denarja v skupne namene, temeljijo na predpostavkah, da je politika odgovorna. Žal se je vse prevečkrat v preteklosti pokazalo, da temu ni tako. Ljudje naj bi bili v svojih odločitvah razumni, zato jih nobena ekonomska politika ne bi mogla presenetiti, pa se je izkazalo, da temu ni tako, saj ne nazadnje vsaka gospodarska kriza, sploh zadnja globalna finančna kriza, pokaže, da se ljudje in tudi trgi ne odzivajo racionalno, temveč z nekim nagonom in povsem drugačnim interesom. Enako je z odgovornostjo politikov. Politiki so v večini podvrženi k neodgovornemu trošenju javnega denarja. Zato je treba zagotoviti kakovost javnih financ že v fazi načrtovanja. In predlog zakona posebno pozornost namenja prav tej fazi.

Predlagani zakon z namenom vzpostavitve vzdržne javnofinančne politike določa vse primere, tako načelo srednjeročne uravnoteženosti, načelo previdnosti, način porabe presežkov prihodkov nad izdatki, korekcijski mehanizem v primeru odstopanja od pravil, odstopanje v izjemnih okoliščinah in drugo. Posebej načelo previdnosti pri

načrtovanju prihodkov in odhodkov, kar je napovedovanje prihodkov zelo težavno glede na nepredvidljive situacije danes in verjetno bo tako tudi v prihodnje. Seveda pa se zavedamo, da vseh elementov nikoli ne moreš zajeti oziroma predvideti. Zavedamo se, da bo čas sigurno pokazal ali so potrebni tudi kakšni popravki. Sam sem mnenja, da je izredno pomembna postopnost pri tem uravnoteženju javnih financ. kajti zatečeno stanje financ danes je takšno, kot je, za nazaj, žal, nimamo vpliva. Imamo pa vpliv danes. In naša odgovornost je, da poskrbimo za jutri. To nas zavezujejo naši državljani.

Zato je nujno, da zakon sprejmemo in zagotovimo katerikoli vladi, da dela odgovorno in zagotovi dolgoročno vzdržnost javnofinančne politike.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Mihi Kordišu, pripravi naj se gospod Jožef Horvat.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Tule imam pripravljeno intervencijo na temo fiskalnega pravila, ki sem si jo pripravil zaradi tega, da jo predstavim danes na tem zboru. Ampak v luči vseh izrečenih besed, vseh intervencij se preprosto moram namesto tega na te intervencije odzvati. Kratko malo so me zboleli možgani zaradi takšnih trditvev.

Pa če grem kar po vrsti. Prva trditvev, s katero smo imeli danes mnogo opravka, da je država gospodinjstvo. Spoštovani, spoštovane, kot smo vam v Združeni levici, pa ne nazadnje ne samo v Združeni levici že večkrat predočili v Državnem zboru in v odborih, ki mu pripadajo, država ni gospodinjstvo. Kdorkoli izreče takšno tezo, pozivam kogarkoli, ki zagovarja takšno politično stališče in nam predstavlja takšno tezo, da mi pokaže eno samo samcato gospodinjstvo, ki pobira svoje davke in operira s svojo lastno valuto. Če bomo pogledali, pa mislim, da nam niti ni treba preveč podrobno pogledati, takšnega gospodinjstva seveda ne bomo našli. Lepo vas naprošam, če lahko končamo z nekimi floskulami in demagogijo, češ, da je država kot gospodinjstvo in da se mora kot gospodinjstvo tudi obnašati. To kratko malo ne drži, to ni res. To je neka prva takšna floskula, ki je bila danes prisotna na tej seji v izobilju.

Druga takšna rečenica, ki za to, da država ni gospodinjstvo, v ničemer ne zaostaja, je, da potrošimo več, kot ustvarimo. Tudi če bi ta teza kakorkoli zdržala oziroma bi bila primerna za obravnavo javnih financ, kratko malo ne zdrži, tudi če nanjo pristanemo. Ne potrošimo več, kot ustvarimo. Če pogledamo na primer podatke za leto 2013, bomo zelo hitro ugotovili, da je imela Slovenija presežek na tekočem računu plačilne bilance v višini 5,8 % bruto družbenega proizvoda oziroma gromozanskih 2,1 milijarde evrov tega presežka. Kaj nam to pove? To nam pove ne samo, da ne ustvarimo toliko, kolikor

potrošimo, ampak ustvarimo še veliko veliko več, kot potrošimo. Potem se nam pa tu postavlja vprašanje, kam pa gre teh 2,1 milijarde evrov, zakaj se pa to ne odraža na našem proračunu, zakaj se to ne odraža na kvaliteti življenja ljudi, zakaj se to ne odraža v številu delovnih mest. In odgovor je v resnici precej preprost, če ga pogledamo skozi neko razredno optiko. Zato, ker se dobički, ta denar zliva v žepe tistega najbogatejšega razreda, 1 % najbogatejših državljanov, medtem ko je narod – vseh ostalih 99 % ,vsak dan bolj gol in vsak dan bolj bos. In če želimo prispevati k dobrobiti ljudi, omenjenih 99 % delovnih ljudi, velike večine državljanek in državljanov, ne potrebujemo še več reform v korist gospodarstva ali takšnih restrikcij, kot je na primer fiskalno pravilo, ki zgolj prevrača težo, breme krize na delovne ljudi, čeprav je delovni ljudje niso zakrivil. Ne. Potrebujemo več pritiskov in prijemov v smeri pravične redistribucije tega bogastva od teh ki imajo, ki kopičijo gromozanske presežke v svojih rokah, iz rok te peščice ljudi v roke tistih, ki so to bogastvo dejansko ustvarili – delovnim ljudem. In o tem bi se bilo bistveno bolj smotno pogovarjati. Ampak če zaključim pri tej točki. To, da več porabimo, kot ustvarimo, kratko malo ne drži, in to je pač druga demagoška floskula, s katero smo se danes soočili. In bi prosil, da jo umaknemo iz repertoarja v nadaljnji razpravi, ker kratko malo ne zdrži. Pika.

In še tretja stvar. To je pa variacija na to, o čemer sem ravnokar govoril, ki se je tudi nekajkrat pojavila, in moram reči, da je moja najljubša – da je država tista, ki ustvari premalo. Spoštovani in spoštovane! Trditev, da je država tista, ki ustvari premalo in potroši preveč, najjasneje izpostavljate ravno tisti, ki hkrati zagovarjate procese privatizacije. Militantno odločno, nepopustljivo zagovarjate privatizacijo, danes pa tu trdite, da država ustvari premalo. Pa ravno podjetja v javni lasti so tista, ki naj bi ustvarila nek presežek, ki lahko financira tudi kvaliteto javnih storitev za vse državljanke in državljane. Samo na to vas želim opozoriti, da si, prosim, ko boste naslednjič trdili kakšne take stvari, vzamete tistih nekaj sekund in vsaj približno razmislite, kaj rečete in v kakšna protislovja se zapletate. Najlepša hvala za besedo.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Jožefu Horvatu, pripravi naj se gospa Marija Antonija Kovačič.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister za finance, ostali ministri, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Res je, da je zakon o fiskalnem pravilu izjemno strokovna, zahtevna vsebina, logika pa pravzaprav zelo preprosta. Rad bi danes tudi državljanke in državljanom povedal, zakaj

pravzaprav je treba ta zakon sprejeti, zakaj je Nova Slovenija – to smo sicer že večkrat povedali – podprla spremembo 148. člena ustav. Z iskrenim namenom, da bi vsem nam šlo bolje. Kot sem že uvodoma v predstavitvi stališča povedal, ta čas je čas suhih krav. In ta čas traja predolgo. Zgleda, da bo res sedem let. Upam, da ne več. Do bogastva družbe sta pravzaprav pomembni samo dve besedi, kot je povedal Benjamin Franklin, oziroma uresničitev dveh besed – varčnost in podjetnost, nič drugega. Varčnost seveda ni zategovanje pasu, dušenje, varčnost je pravzaprav vrednota. Podjetnosti, te nam pa najbrž res v naši državi manjka.

Danes sem slišal očitke na ukrepe Vlade v mandatu 2004–2008, zakaj smo takrat odpravili neko slovensko specialnost, to je bil davek na izplačane plače, zakaj smo znižali davek od dohodka pravnih oseb. Ja, zato, da se je lahko gospodarstvo bolje razvijalo. Takrat smo imeli neverjetno gospodarsko rast, morda res pregreto gospodarstvo. Imeli pa smo tudi nekaj – ne pozabiti – v koalicijski pogodbi smo imeli zavezo, za koliko odstotnih točk bomo vsako leto zmanjšali javni dolg. Kar preverite! In če bomo imeli izravnani proračun, se pravi, če ne bo potrebnih 1,2 milijarde evrov za obresti, potem bomo lahko tudi znižali davke, da bodo državljani lažje živeli, da bodo več trošili ne nazadnje in da bo gospodarstvo, da bodo podjetja bolje funkcionirala, dihala z obema kriloma pljuč. Saj pravi podjetnik je vendarle tisti, ki nekako v sebi goji strast po rasti, po novih trgih, po novih produktih in po novih delovnih mestih. In prav to, nova delovna mesta, potrebujemo. V tej državi potrebujemo danes približno po naši oceni 60 tisoč novih delovnih mest. In ta bodo največ pravzaprav pripomogla k prihodkovni strani proračuna oziroma k uravnoteženju javnih financ oziroma proračuna države.

Mi pričakujemo od ministra za finance dr. Mramorja, nakazal je že nekaj dobre volje, da prisluhne tudi Novi Sloveniji, prisluhne tudi našim zahtevam preprosto zato, ker smo veliko naporov vložili v izboljšavo predloga zakona, ki je pred nami. Ker res želimo iskreno in konstruktivno pomagati k najboljšim rešitvam, ki bodo dobre pravzaprav za vse državljanke in državljane te države. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Mariji Antoniji Kovačič, pripravi naj se gospod Tilen Božič.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Spoštovani podpredsednik, spoštovani ministrski zbor, poslanci in poslanke, lep pozdrav!

Dovolite mi, da predstavim svoj odnos in stališče do Zakona o fiskalnem pravilu. Finančna in ekonomska kriza, ki se je v večjem številu držav, med drugim tudi pri nas izrazila v javnofinančnem neravnotežju, je razkrila pomanjkljivosti v načrtovanju in izvajanju

javnofinančnih politik držav. Predpisi na tem področju so bili premalo zavezujoči, zato so se ključna načela javnofinančne politike opredelila v najvišjih pravnih aktih v državi. Maja 2013 smo podprli spremembo ustave, v katero se je vneslo fiskalno pravilo v želji, da bi zagotovili boljše spoštovanje proračunske discipline in bolj odgovorno ravnanje z javnimi financami. K temu nas zavezuje tudi fiskalni pakt. Z ustavnim zakonom smo se zavezali, da bomo izvedbeni akt sprejeli do konca novembra 2013, vendar tega še do danes nismo storili. Najvišji akt države – ustava nas zavezuje, da zakon o finančnem pravilu čim prej sprejmemo. Zagotovo pa je fiskalno pravilo nujno za načrtovanje uravnotežene finančne politike v Sloveniji, kar pomeni prihodki in izdatki proračunov države morajo biti srednjeročno postopno uravnoteženi brez zadolžitve ali pa morajo prihodki presežati izdatke. Od tega načela je lahko začasno odstopiti samo v izjemnih okoliščinah za državo. Gre za primere izjemnih dogodkov zunaj nadzora držav ali za primer hudih gospodarskih težav.

Najpomembnejši cilji predlaganega zakona so: zagotoviti dolgoročno vzdržne javne finance, zagotoviti čvrstejši zakonski okvir za učinkovito upravljanje javnih financ, zagotoviti okvire pogoja za makroekonomsko stabilnost ter trajni in stabilni gospodarski razvoj, oblikovati pravno močnejša pravila za boljšo fiskalno disciplino. Prihodke nad izdatki je možno zbirati v posebnih skladih za odplačilo dolga, kasneje pa, ko se finance uravnotežijo, tudi za druga financiranja tam, kjer je izkazan primanjkljaj, ki nastane zaradi izrednih okoliščin. Tukaj bi si želela na primer skrb za polnjenje demografskega sklada, za pokrivanja socialnih transferjev, preprečevanje revščine in vzdrževanje šolstva ter zdravja zlasti otrok, invalidov in starejših ljudi. V sam postopek načrtovanja se uvaja program stabilnosti. V zakonu o fiskalnem pravilu so ključne določbe v zvezi z ustanovitvijo, pristojnostmi in načinom delovanja fiskalnega sveta. Pristojnosti so določene v skladu z obveznostmi, ki jih je Slovenija sprejela s fiskalnim paktom ter uredbo Sveta in Evropskega parlamenta številka 473/2012. Dodatne pristojnosti pa se lahko neodvisnemu Fiskalnemu svetu podelijo še z drugimi nacionalnimi predpisi.

Fiskalni svet kot samostojni strokovni in neodvisni državni organ bo v skladu s svojimi pristojnostmi pripravljal ocene, dajal priporočila Vladi in Državnemu zboru v zvezi z vodenjem javnofinančne politike. Vse programske prioritete in ukrepi nadaljnjega razvoja Slovenije, zastavljeni v tej koalicijski pogodbi, morajo biti prilagojeni postavljenemu fiskalnemu okvirju, tako da bo izboljšanje makroekonomskih neravnotežij vzpostavilo razmere za ponovno doseganje gospodarske rasti in ustvarjanja novih delovnih mest. Fiskalno pravilo, izvedbeni zakon je prvič uporabljen letošnje leto. S tem bo odpravljeno neustavno stanje. Učinkovitost

fiskalnega pravila se v razlagi predloga rebalansa proračuna za leto 2015 že nakazuje, kar ima merljive pozitivne učinke na boniteto države in na nižjo obrestno mero.

Zaradi naštetih pozitivnih učinkov bom Predlog zakona o fiskalnem pravilu podprla. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Tilnu Božiču. Pripravi naj se gospa Marjana Kotnik Poropat.

TILEN BOŽIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

V razpravi se bom osredotočil na nekatere prednosti, ki jih fiskalno pravilo prinaša, in slabosti, ki jih morajo zakonske rešitve opravljati ali vsaj omejevati.

Najprej prednosti. Najprej velja izpostaviti ugoden učinek, o katerem se v zadnjih mesecih veliko poroča. Gre za nižanje obresti na državni dolg in preko refinanciranja dolgov na obet postopnega nižanja obrestnih izdatkov države. V primeru Slovenije je upad obrestnih mer s skoraj 7 % v času pristopa k paktu na današnjih 1,4 % in nedavno izboljšanje bonitetne ocene brez dvoma vsaj delno pripisati tudi vpisu fiskalnega pravila v ustavo in obetom, da bo v kratkem izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu dobil zadostno politično podporo v Državnem zboru. S temi in mnogimi drugimi vzporednimi ukrepi je bil mednarodnim finančnim trgov dan jasen signal o utemeljenem obstoju višje verjetnosti, da bodo obsežni dolgovi, ki jih je prevzela država in trenutno znašajo okrog 30 milijard evrov, tudi poplačani. Nadalje. Kot je bilo že večkrat omenjeno, smo z vstopom v evroobmočje našo denarno politiko poverili Evropski centralni banki. Zato moramo z instrumentarijem fiskalne politike, to je edino politiko, ki nam še preostaja, ravnati toliko bolj premišljeno. Fiskalno pravilo je vsekakor korak, ki to in prihodnje vlade sili v večjo preudarnost in načrtovanje javnih financ za daljše obdobje, kot je bilo to do sedaj. Brez strateške in razvojne naravnosti se odslej pač ne bo dalo več priti dlje kot le do naslednje javnofinančne krize. Ne gre zanemariti niti priročnosti izgovaranja na fiskalno pravilo v pozitivnem smislu in s tem na lažje obvladovanje in premagovanje stalnih političnih pritiskov na povečevanje trošenja nad zmoglostmi države in s tem lažje vračanje v fiskalni okvir, ki si ga država lahko na srednji do dolgi rok lahko privoščiti. Govorim o dolžnosti po doslednem zoperstavljanju prekomernemu trošenju in s tem zadolževanju na kratek rok, brez upoštevanja škodljivih učinkov, ki jih to prinaša na dolgi rok moji in prihodnjim generacijam. Stroški zadolževanja lahko namreč kaj kmalu zaidejo v spiralo in s tem v past eksponentne rasti izdatkov za obresti in novega zadolževanja za odplačevanje starih dolgov. To je že danes naša realnost.

Zdaj pa k slabostim. Glede na to, da smo se za implementacijo fiskalnega pravila v

slovenski pravni red najprej z ratifikacijo pakta in nato še z vpisom v ustavo že zavezali in pri tem poželi lep del pozitivnih učinkov, kot omenjeno nižje obrestne mere, dvig bonitetne ocene, večji pritiski na vlado, da javnofinančne izdatke načrtuje preudarno in tako naprej, velja posebej poudariti slabosti, ki bi nas ob pomanjkljivih ali nepravilnih rešitvah v zakonu lahko doletele. Naj navedem le nekatere poudarke iz stanja javnih financ pri nas. Slovenija je kot številne druge članice Evropske unije v postopku presežnega primanjkljaja. Odpraviti ga bo treba. Odpraviti je treba strukturni primanjkljaj. Danes je bilo omenjenih 2,2 %, dopustiti moramo, da do tega pride postopoma. Dolg države je še tretjino nad maastrichtskim kriterijem in veliko napora bo treba, da se bomo vrnili na nivo pod 60 % BDP, ki se še šteje za varnega. Obrestni izdatki preko milijarde evrov so v razmerju do drugih izdatkov proračuna naravnost nepojmljivi. Struktura proračuna je trenutno še nevzdržna. Po zadnjih informacijah, s katerimi smo se imeli priložnost koalicijski poslanci seznaniti včeraj pozno zvečer, je naša vlada v to kislno jabolko končno in odločno ugriznila, kar se bo odražalo že v okviru rebalansa proračuna za leto 2015 in tako naprej. Neuspela reforma strukture in vsebine državnega proračuna bi nas lahko vodila v izjemno pritiske na javne finance. Bi bili za rešitev nastale situacije morda pripravljeni privatizirati šolstvo, zdravstvo in druge ključne gradnike naše države, za katere radi rečemo, da je socialna, še bolj radi pa, da želimo da taka v razumnih merah tudi ostane? Tudi od rešitev v zakonu o fiskalnem pravilu bo odvisno, kako hudo nam bo, če se naša gospodarska rast prehitro ponovno obrne navzdol. Gre za možnost proticikličnega delovanja: dati več, ko nam gre slabo in prihraniti za težke čase, ko nam gre dobro. Zaradi težkih razmer in srednjeročne omejitve mora Slovenija delati na odpravi hitreje in s tršo roko, kot bi morala, če bi bila imela morda nemško politično in gospodarsko vlogo v svetu. Upoštevati je treba, da tudi njihov vpliv na evropsko in s tem na našo denarno politiko, iskanje rešitev v inflaciji, ki je bila omenjena v eni izmed predhodnih razprav, je instrument denarne politike in ne fiskalne. Slovenija kljub morebitnim željam tega razkošja v svojem instrumentariju nima. Fiskalno pravilo mora zato imeti dovolj mehkoobe za vzdrževanje krhkega ravnotežja, da ne pride do pride do trdnega pristanka, da bomo lahko ob polnem upoštevanju obvez, ki si jih postavljamo sami, nadaljevali z dvigom gospodarstva in države kot celote preko rasti BDP, finančnega in poslovnega prestrukturiranja gospodarstva, dviga domače povpraševanja, novih zaposlitev in tako dalje, da bomo tako lahko ponovno krenili po poti zagotavljanja višje ravni blaginje državljanov Republike Slovenije. Ostrina pristopa je torej po mojem mnenju ključ. Sam se zavzemam, da je prehod čim manj oster. Vsekakor pa se sočasno ne zavzemam za to, da je fiskalno pravilo napisano tako ohlapno,

da se zgodi tisto, kar se v slovenski politiki zelo rado zgodi. Nič. Vladni predlog fiskalnega pravila, ki ga imamo sedaj pred seboj, bo v zakonodajnem postopku brez dvoma deležen še marsikatero izboljšavo tako s strani opozicije kot tudi pozicije.

S tem v mislih sem mnenja, da je zakon o fiskalnem pravilu, ki ga obravnavamo danes, primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNİK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Marjani Kotnik Poropat, pripravi naj se mag. Klavdija Markež.

MARJANI KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Lep pozdrav ministrom, sodelavcem, spoštovanim poslankam in poslancem!

Predlagani zakon sledi pravu Evropske unije, saj se z njim v nacionalni pravni red vnaša več določb direktive Sveta Evrope o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic in zaveze iz pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji.

S predlaganim zakonom o fiskalnem pravilu se določajo pravila, s katerimi se krepí proračunska disciplina, omejuje srednjeročno zadolževanje države za tekočo porabo in s tem zagotavlja dolgoročno vzdržnost javnih financ države. Gre za trajni in stabilni finančni razvoj države. Torej uravnoteženost proračuna brez zadolževanja in zagotavljanje finančnih sredstev za socialno državo, javno zdravstvo, javno šolstvo, za pokojnine in druge transferje. Gre za to, da država za javno porabo ne troši preko svojih zmožnosti, kar je zelo pomembno. Da ne najema dragih kreditov, ki jih seveda nekega dne moramo vrniti, poleg tega pa plačati še visoke obresti. To je treba omeniti, saj tak način reševanja finančnega primanjkljaja slabi državo, vodi v hujšo recesijo. Naj spomnim na probleme nekaterih držav, kot so Ciper, Grčija in tako dalje. Tega si seveda mi ne želimo. Res je, da mora država v težkih časih pomagati ljudem. V dobrih časih pa država ne sme porabiti vsega, je danes rekla Alenka Bratušek. V letih 2006 in 2007 smo imeli rekordno gospodarsko rast, vendar za težke čase nismo prihranili. To je bilo zelo narobe. Pomembno je torej, da smo na hude čase pripravljeni.

Spoštovane in spoštovani! Poudariti želim še eno pomembno dejstvo, ki ga je treba uočiti pri sprejemanju zakona o fiskalnem pravilu. To je, zelo pomembno, da sami odločamo o tem, na kakšen način in v kakšnem časovnem obdobju bomo reševali probleme recesije. Zato ocenjujem, da je ta zakon treba sprejeti. Res je da zamujamo, pa o tem sedaj ne bi, ker je bilo tudi že o tem dovolj rečenega. Prepričana sem, da poslanke in poslanci razumemo, kako pomemben je ta zakon in da bomo za sprejetje le-tega prispevali vsaj dve tretjini naših glasov. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem mag. Klavdiji Markež, pripravi naj se gospod Žan Mahnič.

MAG. KLAVDIJA MARKEŽ (PS SMC): Hvala lepa. Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovani ministrski zbor, dragi kolegi in kolegice!

Veliko je bilo danes slišane o predlogu vlade zakona o fiskalnem pravilu, veliko o predlogu tudi opozicijske stranke. Vendarle mislim, da je treba danes to razpravo nekako zaključiti, pripeljati k cilju, kajti ta zakon nujno potrebujemo. Treba ga je tudi potrditi, kajti zavedamo se, da je treba uravnorežiti javne finance, ki so ključne za doseganje stabilnega makroekonomskega okolja in za naš gospodarski razvoj.

Še enkrat bi želela izpostaviti na tem mestu, da tako imenovani fiskalni pakt oziroma pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji ima pravzaprav poglobilni namen dolgoročno zagotoviti določeno proračunsko disciplino in preprečevati krizo, v kateri se je naša država znašla, v kateri smo že nekaj let, in tudi sama osebno si srčno želim, da smo nekje pri koncu teh kriznih let. Kazalniki kažejo v tej smeri. Tukaj je potrebna še naša strumna drža, konsenz političnih strank, da dosežemo naš skupen rezultat, za katerega si vsi prizadevamo. S podpisom in pa z ratifikacijo tega pakta se je tudi Slovenija zavezala k finančni disciplini, pravzaprav z uporabo pravila o uravnoreženem proračunu in samodejnemu korektivnem mehanizmu. O tem nas je podrobno seznanil naš finančni minister dr. Mramor, hkrati pa smo se zavezali, da s to zavezo vnesemo v naše nacionalne pravne sisteme na ustavni ravni določeno zakonodajo, ki nas vodi k zavezam, ki smo jih dali Evropski komisiji.

Nikakor se ne morem strinjati z besedami nekaterih opozicijskih partnerjev, da je fiskalno pravilo zgrešen, škodljiv in nevaren projekt. Pravzaprav temu nasprotujem, oporekam, kajti menim, da fiskalno pravilo določa način zagotavljanja srednjeročne uravnoreženosti prihodkov in izdatkov proračuna države brez zadolževanja, ki se doseže s prilagajanjem višine izdatkov sektorja država. Vsi vemo, da je bistvo fiskalnega pravila pravzaprav temelj fiskalnega pakta in država se s tem zaveže, da ne bomo porabili več, kot ustvarimo. Z drugimi besedami, naš nacionalni proračun države mora biti uravnorežen ali pa izkazovati presežek. Tukaj ni neke posebne filozofije.

V skladu s fiskalnim paktom pa bo cilj veljal za doseženega, če letni strukturni javnofinančni primanjkljaj države, to je primanjkljaj, ki ne upošteva ali konjunktura ali recesije, ne bo presegel meje 0,5 BDP. Pomembno mi je tudi to naše ključno merilo v fiskalnem pravilu, da pri določitvi minimalne

vrednosti na nivo Evropske unije, predvsem vprašanje presejanja mejne vrednosti za javnofinančni deficit na ravni 3 % BDP in pa dolgoročna vzdržnost javnih financ, ki pa je odvisna predvsem od višine našega dolga, sektorja države in stroškov potencialnih obveznosti, ki bi pa v prihodnosti lahko tudi ne nazadnje vplivale na našo javno porabo. Ravno zaradi tega, kar sem zdaj nazadnje navedla, je Evropska komisija določila srednjeročni cilj za državo Slovenijo, izravnalni strukturni saldo. To so tisti ključni razlogi, čeprav se moramo tudi strinjati, da trenutni srednjeročni cilj za Slovenijo, ki ga je Evropska komisija postavila na ravni strukturne uravnoreženosti, se lahko zniža, ko bomo izvedli te strukturne ukrepe, ki bodo izboljšali dolgoročno vzdržnost javnih financ in dvignili potencialno gospodarsko rast.

Želela pa bi vseeno še enkrat izpostaviti razlike pri predlogu zakona o fiskalnem pravilu, ki ga tokrat predlaga vlada. Pomembno se mi zdi, da se s predlogom zakona o fiskalnem pravilu določa najnižji dovoljeni strukturni saldo sektorja države. Mislim, da to ni nezanemarljivo dejstvo in je na nek način tudi varovalka. Po drugi strani zagotavlja strukturno uravnoreženost v srednjeročnem obdobju, brez zadolževanja. Tretja pomembna postavka, ki jo vsebuje zakon, je, da opredeljuje razmerje izjemnih okoliščin, ko je dovoljeno odstopanje od tega pravila. Določa tudi prehodno obdobje za postopno odpravo strukturnega deficita brez ogrožitve makroekonomske stabilnosti, potem omejuje tveganje proticikličnega delovanja fiskalne politike, saj v posameznem letu pravzaprav dopušča ta manevrski prostor okoli strukturno izravnane salda. In pomembno se mi zdi tudi, da omogoča omejeno proticiklično odzivanje fiskalne politike v slabih časih in pravzaprav močnejše proticiklično odzivanje v dobrih časih. Ko smo v krizi, takrat nam narekuje ukrepe, da se ne zadolžujemo, ko smo pa v dobrih časih, če tako poenostavim, pa je pomembno, da si na nek način tudi zagotovimo rezerve ali pa v smislu dobrega gospodarja v prihodnosti. Vse to pa pomeni, jasno, lažje uravnavanje ekonomskih aktivnosti in posledično tudi večjo blaginjo ljudi. Ključni cilj predlaganega zakona je predvsem zagotoviti dolgoročno vzdržno javnofinančno politiko, ki pa je poglobilni element makroekonomske stabilnosti ter trajnega in stabilnega gospodarskega razvoja.

Dragi kolegi poslanci, kolegice poslanke! Danes razpravljamo o predlogu zakona o fiskalnem pravilu in res srčno upam, da boste v petek glasovali za potrditev tega zakona. Pravzaprav si želim, da bi v nas prevladal razum, tudi preudarnost ne nazadnje, tudi treznost, ki nam narekuje pravilnost naših odločitev. Sama sem sicer kratek čas v politiki, vendarle pa menim, da smo ne nazadnje vsi posredno ali neposredno povezani, odgovorni za rešitev te težke gospodarske situacije v državi. Mislim, da smo dovolj odrasli, razumni in tudi

politično zreli, da sprejmemo širši politični konsenz, širše politično soglasje v Državnem zboru in s tem damo jasen signal našim državljanom in državljanke, da nam je mar zanje in za stabilnost naše države, predvsem pa za blaginjo ljudi, ki so zunaj tega hrama demokracije. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Žanu Mahnič, pripravi naj se gospa Andreja Katič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Spoštovani ministri, drage kolegice, kolegi!

Pred nami je ena izmed najpomembnejših tem v tem mandatu, poleg seveda tiste, ko smo takrat že v prejšnjem mandatu v ustavo uzakonili zlato fiskalno pravilo, kajti fiskalno pravilo je pravilo, ki predstavlja temelj odgovorne in vzdržne javnofinančne politike. Kar preprosto pomeni, da v tej državi porabimo toliko, kolikor ustvarimo, z davki in ostalimi prihodki državnega proračuna. Zlatega fiskalnega pravila se drži vsak gospodarstvenik. Vsak gospodarstvenik si lahko v okviru svojega podjetja privoščiti toliko izdatkov, kolikor uspe prodati svojih artiklov ali storitev na trgu. To je povsem jasno. Ne sme se zadolževati in porabljati denarja, ki si ga izposodi za to, kar dela, brez da bi ta dolg odplačeval. To je jasno tudi vsakemu družinskemu članu. Vsakemu odgovornemu gospodarju pa ne nazadnje tudi članu je jasno, da če pride s plačo v neko družino na primer 2 tisoč ali tisoč evrov na mesec, lahko toliko in nič več porabi. Bolje je celo, da manj porabi in ustvari neko zlato rezervo za težke čase. To smo naredili v letu 2007, v času prve Janševe vlade. Tudi kmet, ko gospodari na svojem kmetijstvu, se točno zaveda, kaj so njegovi odhodki, in se zaveda, koliko lahko s svojo dejavnostjo dobi na trgu, in da ne sme porabiti več, kolikor tam dobi. Lahko se zadolži za recimo nakup stroja, nakup traktorjev, česar koli drugega, vendar mora hkrati vedeti, da mora v naslednjih letih ustvariti presežek oziroma da mora več prodati, kot ima izdatkov, da lahko ta posojila vrne. In spoštovani, mi danes tukaj v tem parlamentu razlagamo logiko, da se mora tako obnašati tudi država oziroma odgovorne javne finance, da lahko v tej državi porabimo toliko, kolikor zberemo z davčnimi, nedavčnimi in drugimi viri. Mi za več kot 20 % več porabimo, kot zberemo s tekočimi prihodki oziroma davki in nedavčnimi prihodki. To je katastrofalna javnofinančna politika, ki je svetlobno leto do vzdržnih javnih financ. To je podobno, kot če bi imeli družino, ki na mesec zasluži tisoč evrov, porabi pa tisoč 250, in tega ne počne samo en mesec ali eno leto, ampak to počne šest let ali več.

V Slovenski demokratični stranki smo proti takšni politiki in zagovarjamo drugačno politiko. Smo za pravilo, da se z nižjimi davki da

porabiti več davkov, kajti če zajamemo večjo količino gospodarskih subjektov in upravičencev, se pravi, če doživimo neko gospodarsko rast, več podjetij, več delovnih mest, tudi večja potrošnja, posledično bomo lahko pobirali tudi več davčnih prihodkov. Mi ne pristajamo na dvigovanje obstoječih davkov v dani situaciji, mislimo nasprotno, da je treba gospodarstvo davčno razbremeniti, tudi tiste, ki zaslužijo malo, je treba davčno razbremeniti, da se ne bi, brez da bi s tem kakorkoli vplivali na konkurenčnost podjetja, hkrati pa moramo marsikaj narediti tudi na odhodkovni strani, ko govorimo o javnem sektorju. Jaz se strinjam, prej je eden od kolegov govoril, da država ni gospodinjstvo, tega mi tudi ne trdimo, trdimo pa, da je pa treba ravnati bolj z gospodinjstvo logiko, z logiko posameznika, ki verjamem, da vsak v svojem osebem življenju s svojim denarjem ravna odgovorno, ker je pač od tega odvisna tudi njegova eksistenca in ker sam zagovarjam tezo, da je ekonomska svoboda temeljni pogoj tudi za politično in pa vse nadaljnje svobode. Več bi potrebovali takšne logike tudi pri upravljanju denarja, ki ni naš. Več bi potrebovali takšne logike za upravljanje z državnim premoženjem, z državnim denarjem.

Verjetno veste, kaj se je zgodilo v Grčiji. Mene po eni strani veseli, da se je zgodilo to, kar se je, ker to bo samo pomenilo, da ko bo Ciprasova vlada nadaljevala praktično ukrepe, ki jih je izvajala vlada premierja Samarasa, se bo pokazalo, da razno razne socialistične floskule o odpisu dolga in ne vem kaj še vse, ne vzdržijo, in da je bila trenutna politika, ki so jo vodili, tista prava. S tem bo tudi, upam da, prišla streznitev ne samo v Slovenijo, ampak tudi v druge države, kjer ljudje čedalje bolj nasedajo skrajno levim populističnim socialističnim strankam.

Bilo je tudi govora o državnem premoženju, kako to prinaša v proračun. Poglejte si finančno poročilo SDH za leto 2013, kjer je recimo Telekom Slovenije ustvaril 52 milijonov evrov. Jaz sem eno leto delal v podjetju T2 in poznam Telekom Slovenije, vem, kaj to podjetje je, vem predvsem, kaj ni, in 52 milijonov evrov dobička, oprostite, je za tako podjetje rahlo malo. Seveda pa so ta državna podjetja priročna za razno razne druge mahinacije in manipulacije. In če samo zaključim s tem, bilanca, če pogledate tisto poročilo, je približno minus 2,2 milijarde evrov. Toliko so nam prinesla oziroma bolje rečeno odnesla državna podjetja v letu 2013.

Jaz bom podprl samo takšno fiskalno pravilo, ki bo omejevalo politiko. In to je zanimivo, ko se tukaj pogovarjamo, politiki imamo oziroma jaz sam nimam, glede na to, kakšen zakon ste predlagali, imate vi očitno zelo zelo hude težave s samoomejevanjem. Manj države potrebujemo zlasti na teh področjih, s tem se bo razvrednotilo tisto, kar piše v ustavi. V Slovenski demokratični stranki, kot je že bilo rečeno, smo pripravljeni popustiti vsaj pri letnici, se pravi, da ne bo 2015, ker vemo, da to realno ni izvedljivo. Vendar pa nekako težko poslušam te vaše besede glede

tega, kako bo hudo, kako je treba gledati na socialo. Mislim, da gre vsak na volitve zato, da zmaga, da lahko sodeluje v vladi. In tega, drage kolegice in kolegi, bi se morali tudi takrat zavedati, da ne bodo samo lepe zadeve, da se bodo delili bombončki in volivcem všečni ukrepi sprejemali, da bo treba tudi poseči po takih zadevah. In zdaj, ko pridejo, če rečem po domače, se pa temu kar nekako izogibamo, kako bi oziroma kako bi, da ne bi. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Andreji Katič, pripravi naj se dr. Dragan Matić.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Hvala, podpredsednik. Spoštovani!

Strogo varčevanje in napovedi držav so na državljane vplivale tako, da so prenehali vlagati, trošiti in da so kupovali le najnujnejše, kar pa seveda nikakor ni pripomoglo k hitrejšemu gospodarskemu okrevanju. Danes beležimo gospodarsko rast, vendar le-te državljanke in državljani še ne občutijo. Še vedno beležimo številne potrebe po pomoči najranljivejšim skupinam. Še vedno se ni sprostil bančni krč. Beležimo rahlo upadanje brezposelnosti, vendar se v vsakodnevem življenju srečujemo z velikim številom brezposelnih v najrazličnejših starostnih skupinah, predvsem pa med mladimi. Veliko število brezposelnih je mladih. Mladi se učijo, končajo študij, diplomirajo, pa vedo, da nimajo izbire, razen da se prijavijo na zavod za zaposlovanje kot brezposelne osebe.

Strinjam se z oceno, ki je bila predstavljena s slikovitim primerom, ukazom faraona, ki jo je podal eden izmed predhodnikov. Res je, v času blaginje je prav, da vsi damo nekaj na stran, da si naredimo zaloge. A vendar Socialni demokrati zahtevamo, da si potem v času krize vsi te zaloge delimo, ne le privilegirani, tako kot je bilo v času faraona, predvsem najranljivejši. In to je tisto, kar mora zagotoviti država. Lahko danes tu govorimo o različnih fiskalnih pravilih, o različnih formulah, švicarski in drugih formulah. Socialni demokrati ne podpiramo tistega fiskalnega pravila, ki bo šlo na škodo socialne države. Dana so zagotovila, da bo ta zakon skrbel za občutljivo ravnovesje med proračunskimi prihodki in odhodki na način, da se bodo vedno zaščitili tudi temelji, zapisani v ustavi – socialna država, javno šolstvo, javno zdravstvo. Socialni demokrati ne bomo soglašali s fiskalnim pravilom brez jasnih in nedvoumnih zavez o zmernem uveljavljanju njegovega cilja. Le kako naj danes, recimo, mladi brezposelni varčujejo, če bi se mi danes tu odločili za takojšnje uravnoteženje javnih financ. Ti tudi preživeti ne bi mogli, žal.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem dr. Draganu Matiću, pripravi naj se gospod Franc Breznik.

DR. DRAGAN MATIČ (PS SMC): Gospod podpredsednik, hvala za besedo. Spoštovani predstavniki Vlade, spoštovani kolegi!

V Stranki Mira Cerarja smo zadovoljni, da Predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki ga je pred kratkim predlagala SDS, ni dobil podpore in da je Vlada pripravila svoj predlog. Slutiti je namreč bilo, da bi radikalna desnica s fiskalnim pravilom po švicarskem receptu rada uničila socialno državo v najširšem smislu. Ko bi državo striktno prisilili, da mora imeti v najkrajšem času skoraj v vseh okoliščinah izravnani proračun, bi prej ali slej prišlo do kriznega obdobja, ko bi bili prilivi v državno blagajno premajhni za servisiranje vseh javnih služb in podsistemov. Ker se ne bi smeli zadolževati, bi morali prodajati državno lastnino, potem bi bile vse vladne strategije razpolaganja z državnim premoženjem odveč. Prodajati bi bilo treba vse po vrsti, dokler ne bi bila tehnica med prihodki in izdatki izravnana. Ko bi državnega lastništva zmanjkalo, fiskalno pravilo švicarskega tipa pa bi ostalo, mi morali privatizacijo nadaljevati. V žrelo privatizacijskega brezna bi padla tudi javna infrastruktura, v naslednji fazi pa bi morali privatizirati javni sektor, to se pravi zdravstvo, izobraževanje, kulturo itd., saj bi sicer vsi ti servisi prenehali delovati, ker ga država ne bi imela s čim financirati. Kdo in kako bi potem prevzel še politične vzvode, ni težko uganiti. Kapital pač. Skratka, uzakonjeno in v ustavi zapisano fiskalno pravilo bi lahko bilo zlorabljeno kot svetilnik na poti v neoliberalno avtoritarno družbo.

V Stranki Mira Cerarja verjamemo v ustavno načelo, da je Slovenija pravna in socialna država, država, v kateri deluje tržno gospodarstvo, kjer je interes po dobičku legitimen in kjer je zasebna pobuda dobrodošla, vendar ne verjamemo v svobodo neoliberalnega tipa, ki je podobna svoboda v džungli, kjer ni prostora za šibke, pač močnejši požre slabotnejše. Prepričani smo, da lahko z mehanizmi demokracije ohranimo sistem tržnega mehanizma, ki korigiran s socialno ter nadziran s pravno državo, državo, v kateri velja ničelna toleranca do korupcije, kjer pristojne službe za nadzor gospodarskega in finančnega kriminala delujejo in kjer pravosodni sistem funkcionira v normalnih rokih. Za vse skupaj pa je, čeprav se slišali zljajnano, pomembno ohraniti in obraniti nacionalni interes, čeprav se marsikomu ta izraz zdi obrabljen in mu ni všeč.

V prvi vrsti se moramo zavedati, kaj je v interesu te države in njenih prebivalcev, in to mora biti zelo konkretno predstavljeno. V danem primeru je nacionalni interes to, da imamo vlado, ki ima jasno strategijo upravljanja z državnim premoženjem in ki bo vodila ekonomsko in monetarno proticiklično politiko, ki v času konjunktore ne bo spodbujala potrošnje in pregrevala gospodarstva, ampak ustvarjala

naložbe za hude dni. V času recesije pa ne bo sledila črednemu refleksu varčevanja in sekanja vsepovprek, pač pa bo v stanju povečevati potrošnjo ter bo s smiselnim investiranjem ohranjala znosen standard svojih državljanov. Edini nacionalni interes in edina ideologija, ki ji v SMC sledimo, je graditi sistem, ki bo v služil državljanom, in to ne enega, ampak 99 % državljanov.

V tem smislu bomo tudi glasovali za vladni predlog zakona o fiskalnem pravilu, saj je v interesu vseh državljanov, da je javni proračun stabilen in na srednji rok izravnane. Skrbno pa bomo spremljali javno predstavitev mnenj o tem vprašanju in po potrebi zakonski predlog amandmirali. Manično zastavljanje numeričnih ciljev fiskalne politike se namreč lahko izkaže za kontraproduktivno. Evropski fiskalni pakt se zdi ustrezen fiskalni okvir. Na sploh se zdi, da bo težišče končne rešitve tega zapletenega vprašanja izven Slovenije, zato tudi pričakujemo več razprav in več posvetovanj vlade s parlamentom, ko bo šlo za odločanje o pomembnih zadevah mednarodne trgovine, ekonomije, varstva okolja itd., in sicer tako na evropski kot na celinski ravni. Budno bomo spremljali tovrstne aktivnosti vlade, ki nas bo o svojih potezah morala seznanjati, o upravičenosti svojih odločitev pa prepričati. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo dajem gospodu Francu Brezniku, pripravi naj se gospod Matjaž Nemec.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Spoštovani podpredsednik, najlepša hvala za besedo. Lep pozdrav, spoštovane kolegice in kolegi!

Danes smo leta 2015 in menim, da glede zaveze, ki smo jih dali v fiskalnem paktu, zamujamo s tem zakonom že več kot dve leti. Med tem časom se je okrog nas v zahodnih razvitih državah zgodilo marsikaj. Slovenija je od leta 2009 po mojem mnenju kot tisti čoln sredi oceana, ki ga je nekoč krmaril pokojni Šterk, ki ga glede na valove, glede na veter premetava levo in desno. In ta gospodarska rast, o kateri govorite, je čisto naključna. Lahko rečemo, da je to zaradi tega, ker so države okoli nas izpeljale celo vrsto reform, peljale so izredno konzervativno finančno politiko, imajo gospodarsko rast, tudi če so se zadolževale, so se zadolževale za nove tehnologije, bile so v marsikaterih evropskih projektih. Nikoli ne slišim projekta Eureka, kjer govorimo o neverjetnih tehnologijah. Tudi tisti, ki v tem trenutku govorite, ne prodati Telekoma, bi jih rad videl, lahko bi si pogledali, kaj dela Deutsche Telekom v tem trenutku v projektu Eureka, kaj pomeni super hitri internet, o katerem lahko marsikateri slovenski državljan ali državljanica samo sanja in bo sanjala naslednjih 30 let, če bo poslušal to socialistično miselnost v tem državnem zboru. Poglejte, mi zamujamo. Mi zamujamo, zamuja cela generacija in če bomo zamujali še eno leto,

se bo to potenciralo tako, da bomo zamudili naslednjih 30 let. Z istimi politikami, istimi napakami ponavljamo točno to po določenem principu vsaj v finančnem smislu, kot smo napravili že eno državo, s katero smo skupaj živeli. Poglejte, Nemčija je fiskalno pravilo sprejela leta 2009. Švica, ker vsi govorite o švicarskem franku, kako je narastel, kakšni so problemi. Poglejte, Švicarji so s svojo konservativno liberalno politiko, katere promotor je, lahko rečem, to ne gre za noben neoliberalizem. V Sloveniji neoliberalizem niti ne obstaja, niti nimamo promotorjev neoliberalizma, bi ga mogoče tudi potrebovali, neko resno desno stranko, ampak Slovenija ima oziroma vsaj SDS predstavlja čisto konservativno liberalno politiko, ki je pogoj, ki jo promovirajo Švica, Nemčija, pa tudi del avstrijskih ekonomistov. Zato pogledajte, spomnite se zadnje tedne, spomnite se, kaj se je zgodilo s švicarskim frankom. Oni so to uvedli leta 2001, pred dvema letoma smo imeli obisk, pogovarjal sem se po tistem sestanku s predsednikom švicarskega parlamenta, govoril mi je o njihovih načinih, tudi kako so sodelovali z ETH, ETH fakultete v Zürichu in kakšne rezultate daje. Spoštovane kolegice in kolegi, pogledajte, sam sem pripravljen stopiti korak nazaj, tudi mislim, da moji kolegi v Slovenski demokratični stranki, da se na kakršenkoli način to uvede. Prvič zaradi tega ker vedno dajemo signale. Dajemo signale na trg, dajemo signale vsem, ki bi morebiti imeli idejo, da bi investirali še kdajkoli v tej postsocialistični državi, in to je lahko samo en korak naprej. Drugi korak je seveda vzdrževanje nekega normalnega tržnega gospodarstva. In pogoj za normalno tržno gospodarstvo je svobodna konkurenca. Mi te svobodne konkurence nimamo. Največji monopoli, v katerih se zlivajo, imajo milijardne dotoke denarja, še vedno obstajajo in omejujejo vsako normalno konkurenco v tej državi. Ali je to na področju telekomunikacije ali je to na področju zavarovalništva, naftnih derivatov itn. In pogledajte, to je ključni problem te družbe. In vi, tudi tisti, ki se imate za neke, vsaj menim, da držite neko liberalno smer, neko neodvisno smer, vas seveda sprašujem, kaj je naš cilj. Ali je tudi vaš cilj večja blaginja ljudi in državljanov in državljanek? Ne rabimo izumljati tople vode, ker imamo okrog sebe države, ki imajo kapitalizem 150 let. In neahajte poslušati ljudi, ki so bili ekonomisti te države, ki so bili planski gospodarstveniki in danes bi s temi planskimi razmišljanji radi nas peljali v tej konkurenci evropskih narodov. Ne gre. Ne morete več imeti možnosti. Jaz upam, da vam državljanji, državljanke več te možnosti ne dajo, ker nikjer se niste dokazali. Razen tega da smo v nenormalnem času, od leta 2009 do danes, BDP zadolžili z 22 na 82 %. Ali se vi zavedate, da gre za skoraj eksponentialno rast našega dolga. In mi se nismo zadolževali za noben projekt v tem času. Mi smo se zadolževali za to, da ohranjamo umetno ustvarjena delovna mesta, ki jih je delno sproduciral slovenski šolski sistem, ki so

marsikje v javni upravi, v raznih agencijah, ne nazadnje tudi v Telekomu so ugotavljali, da imajo več kot tisoč 200 odvečnih ljudi, ki ne vedo, kaj sploh delajo v Telekomu. In vsi državljani preko storitev plačujejo storitve Telekoma, podpirajo njihov monopol, tisoč 200 ljudi v Telekomu pa ne ve, kaj dela. Na podeželju pa imajo ljudje internet, ki je počasen, kot ga je imela Nemčija pred dvajsetimi leti ali pa ga sploh ne dobijo. To je leta 2015 Republika Slovenija. Jaz upam, spoštovani kolegi v stranki SMC, da se tega zavedate, da je konec temi socialističnimi modeli. S tem moramo zaključiti in moramo iti po poti normalnih zahodnih demokracij, ki imajo 150 let normalni kapitalizem, in to so podjetja kot Porsche, kjer je prejšnje leto, spoštovani kolega Križanič, zadnja čistilka v Porscheju iz dobička dobila 8 tisoč evrov. To je tisto, kar so si razdelili. Takšen kapitalizem si mi želimo. To je pa dodana vrednost tam, kjer spoštujejo inženirje, kjer spoštujejo normalne kapitaliste in kjer spoštujejo ljudi, ki so kakorkoli doprinesli, in seveda privatno iniciativo in privatno lastnino. Vse to je pogoj, da lahko ustvarimo normalni tržni kapitalizem, ki smo si ga želeli, ko smo ustvarjali to državo.

Glede fiskalnega pravila. To je lahko prvi korak, to je prvo znamenje, da Slovenija resno razmišlja. Da pa bo začela peljati resno konzervativno liberalno politiko in da bo za svojimi dejanji tudi stala in da nobena vlada ne bo gradila svojega obstoja na populizmu. Vsaka vlada od zdaj naprej bo morala tudi stopiti in povedati ljudem resnico, kje smo, kaj bomo naredili, kdaj bomo morali vsi stopiti korak nazaj, da bomo nekoč v prihodnosti lahko naredili dva, tri ali pa štiri korake naprej. In to je bistvo vsega tega, o čemer razpravljamo. Upam in verjamem, da tudi tega izvedbenega zakona glede fiskalnega pravila ne boste še bolj raztegnili kot meh. Mi bomo poskušali stopiti korak nazaj, vsaj verjamem, da del kolegov. Ugrizniti to kislo jabolko ni najbolj po tistem, kar smo si mi zamislili, ampak verjamem, da bomo našli nek skupen kompromis, ki bo dal vsaj nek rezultat. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, gospod Franc Križanič.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Hvala lepa.

Spoštovani! Gotovo ima Nemčija nek vzrok, da je država pomemben lastnik v Telekomu. Očitno je s strukture lastništva vzrok ta, da se boji prevzema in potem razgradnje tega podjetja. Se pravi, če bi ga nek velik konkurent prevzel, bi ga razgradil in tudi kolikor poznam razmišljanja in sem jih zasledil, se bojijo, da predvsem ta razgradnja bo izgledala tako, da bodo tisti oddaljeni kraji, oddaljene kmetije bodo imele bistveno poslabšano storitev telekomunikacij. Tako da naj nam dajo oni zgled in prodajo, pa bomo potem mi videli, ali je ta

strah nepotreben, pa bi šele potem mi prodajali tako pomembna infrastrukturna podjetja, na katerih temeljni praktično celoten razvoj. Tukaj gre za ključno, gre za prodajo hrbenice v sedanjí strukturi delovanja gospodarstva. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Matjažu Nemcu. Pripravi naj se gospa Maruša Škopac.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči.

Leta 2011 sprejet fiskalni pakt, 2013 zapisan v ustavo, od takrat naprej se je v slovenskem političnem prostoru zamenjala tretja vlada. Vemo vsi tisti, ki spremljamo ne samo ljubiteljsko politiko, marsikaj se je v tem obdobju dogodilo. Od največje vznemirjenosti do faze neke kontinuirane rehabilitacije tako gospodarstva kot družbe na sploh, kar z veseljem pozdravljam. To poudarjam predvsem zaradi tega, ker danes smo večkrat slišali, da smo eno leto praktično delovali neustavno, da dejansko smo pred sprejetjem zakona, ki bi ga morali že potrjevati s potrdilom v samo ustavo. Sam sem mnenje glede na okoliščine, da je to mogoče še dobro. Zakaj tako mislim? Zaradi tega, ker v letu 2013, ko je bil ta sprejet oziroma zapisan v ustavo, je bilo najverjetneje mišljeno, da bo to pospešilo določene cikle, ki nam bodo omogočali, da bomo izstopili iz najhujšega, iz krize. Sedaj v letu 2015 opažamo, da ta lahko samo pospeši in na nek način samo podpre relativno pozitivne trende, ki so sicer zelo krhki, ampak v upanju, da se bo ta trend tudi v bodoče nadaljeval.

Sprejetje fiskalnega pravila ne temelji na želji iz Bruslja oziroma večjih težav, ampak predvsem podpira in krepi disciplino delovanja naše države, kjer v preteklosti, kot smo sami lahko z neko refleksijo priča, nismo bili najbolj dosledni. Se pravi, sprejemamo nek akt, neko pravilo, ki nas bo obvarovalo pred samim seboj, da bomo uravnovesili javne finance, da bomo preprečili nadaljnjo nepremišljeno zadolževanje in na nek način pospešili oziroma omejili nek negativen cikel.

Temeljni poudarki izvedbenega akta zakona določajo, da morajo biti prihodki in izdatki proračuna, kot že povedano, srednjeročne uravnoteženi brez zadolževanja. Določena so pravila, s katerimi se krepi proračunska disciplina, omejuje se srednjeročno zadolževanje in zagotavlja vzdržnost javnih financ. To pa vse v nekem upanju, da bi bil lahko primanjkljaj do konca leta oziroma v letu 2019 tudi odpravljen.

Fiskalno pravilo se bo začelo upoštevati pri pripravi proračunov za leti 2016 in 2017. Tako kot za vse politične stranke tudi za Socialne demokrate podpora temu pravilu ni samoumevna. Tako je za nas zelo pomembno in zagovarjamo predvsem načelo srednjeročne

uravnoteženosti proračuna, a ne na račun socialne države. Tu imamo sicer različne poglede, vendar vemo, da Socialni demokrati zagovarjamo predvsem odnos do socialne države. V predlogu bomo krepili upoštevanje naše socialne komponente, kot že rečeno, da se je treba v doseganju cilja srednjeročne uravnoteženosti proračuna izogniti avtomatizmu, ki bi krčili človekove pravice prebivalcev in prebivalcev.

Predlog Vlade v predloženem besedilu podpiramo do neke mere, saj sledi načelu postopnosti uvajanja ter vire za proračunsko ravnotežje išče tudi na prihodkovni strani. Iz razprave je razvidno, da če bo to sprejeto z nekim konsenzom, če bo prišlo do tega konsenza, lahko prvič v tem mandatu dosežemo skoraj stoodstotno podporo nekemu predlaganemu zakonu, kar bi dolgoročno krepilo disciplino upravljanja naše države, predvsem bi pa krepilo moč dialoga, ki bi bil potreben za to, da bi v prihodnosti tudi delovali tako, kot upam, da bomo v petek vsi skupaj. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Maruši Škopac, pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert.

MARUŠA ŠKOPAC (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovani minister, spoštovane kolegice in kolegi!

Zakon o fiskalnem pravilu sprejemamo zato, ker to od nas zahteva 148. člen Ustave Republike Slovenije. Naj ob tem poudarim, da nas k spoštovanju tega, kar je zapisano v 148. členu Ustave, zavezuje tudi podpisana Pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji, tako imenovani fiskalni pakt. Z zakonom o fiskalnem pravilu torej samo uzakonjamo nekaj, čemur smo že zavezani po mednarodnih pogodbah.

Pred nami je vladni predlog zakona o fiskalnem pravilu, ki se od nedavno zavrnjenega predloga razlikuje predvsem v uporabi formule za izračun najvišjega možnega obsega izdatkov sektorja države in določitve minimalne vrednosti srednjeročnega fiskalnega cilja. Tako imenovana švicarska formula, ki je vključena v opozicijskem predlogu, mnogo bolj rigidno določa najvišji možni obseg izdatkov sektorja države, ki je odvisen od predvidenega obsega prihodkov in ravni potencialnega v primerjavi z dejanskim BDP, pri čemer pa je spodnja meja izravnani strukturalni saldo. Pri tem je treba poudariti, da je Švica država s svojo valuto in ima kot taka možnost, da za doseg želenih ciljev uporablja tako fiskalno kot monetarno politiko. Vladni predlog po drugi strani najvišji možni obseg izdatkov določi na način, da se doseže ciljni strukturalni saldo sektorja države, ki pa je v skladu s Pogodbo o stabilnosti lahko tudi negativen, in sicer do minus 0,5 % bruto družbenega proizvoda. In zakaj je to tako pomembno? To je pomembno zato, ker vladni

predlog fiskalnega pravila omogoča več manevrskega prostora za vodenje proticiklične fiskalne politike v slabih časih, in sicer do meje, dopuščene s Pogodbo o stabilnosti, upravljanju in usklajevanju v ekonomski in monetarni uniji, ter bolj ambiciozno proticiklično fiskalno politiko v dobrih časih. Kaj pravzaprav to pomeni? To pomeni, da lahko država s svojo fiskalno politiko preko svoje potrošnje spodbuja gospodarstvo v času njegovega zatona oziroma recesije in po drugi strani varčuje in znižuje svojo potrošnjo v fazi gospodarskega razcveta. Takrat država namreč lahko varčuje, saj gospodarstvo njene dodatne spodbude ne potrebuje. To so tudi časi, ko država viške sredstev nalaga na posebnem ločenem računu. Ta sredstva se lahko porabijo primarno za odplačila glavnice dolga, če pa tega ni, pa za financiranje primanjkljajev v času podpotencialne rasti. Možnost uporabe fiskalne politike kot sredstva za spodbudo gospodarskega razvoja je za našo državo toliko bolj pomembna, saj svoje monetarne politike kot država v sklopu monetarne unije ne more voditi. Predlagani zakon v prehodnih določbah vključuje posebno pravilo glede srednjeročne uravnoteženosti v obdobju, ko se Slovenija še postopno približuje srednjeročnemu fiskalnemu cilju. To prehodno obdobje ja za nas izjemnega pomena, saj bi takojšnja uveljavitev uravnoteženosti strukturalnega salda sektorja država pomenilo krčevite reze v javni porabi in posledično novo obdobje recesije. Tega si vsekakor ne moremo privoščiti, še manj si tega želimo. Naše gospodarstvo se je v zadnjem letu po dveh letih negativne gospodarske rasti končno postavilo na noge in dosega zavidljivo raven rasti, v tretjem četrtletju leta 2014 celo 3,2 % BDP. Seveda pa se vsi zavedamo, da je ta rast še vedno na trhljih temeljih, in bi jo šoki, povzročeni z zahtevo o prehitrem doseganju strukturalne uravnoteženosti sektorja država, nedvomno povzročili. Projekcije Ministrstva za finance kažejo, da bomo strukturalno uravnoteženost sektorja država predvidoma dosegli v letu 2019, pri čemer je treba izrecno izpostaviti, da se bo z upoštevanjem predlaganega zakona o fiskalnem pravilu kljub neizravnani saldu sektorja država javni dolg zniževal tja do 76,4 % BDP v letu 2019. K temu nam bo nedvomno pripomoglo tudi odlično opravljeno delo Ministrstva za finance, ki je s svojim delom od nastopa svoje funkcije uspelo prepričati svetovno javnost v pozitivne premike v naši državi. O tem nedvomno govorita dve zelo pomembni dejstvi. V petek, 23. januarja 2015, je namreč bonitetna agencija Moody's zvišala bonitetno oceno Slovenije iz Ba1 na Baa3 ter oceni pripisala stabilni izgled. Tako je Republika Slovenija tudi po oceni te bonitetne hiše zapustila skupino visoko tveganih držav. Donosnost slovenskih desetletnih obveznic je bila včeraj, 27. januarja 2015, na rekordno nizki ravni 1,43 %, kar je 15,8 bazičnih točk nižje od donosnosti italijanskih obveznic.

Vse to govori v prid temu, da vlada Mira Cerarja dela v pravi smeri. Korak nadalje v tej smeri pa je uzakonitev predlaganega fiskalnega pravila. Pri uzakonitvi fiskalnega pravila se bomo trudili za pridobitev čim širšega političnega konsenza, kar pomeni, da so posamezni člani še vedno odprti za različne poglede in nadaljnja usklajevanja. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se gospod mag. Dušan Verbič.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Kolegice in kolegi!

Sicer mi je žal, da so nas ravno prej zapustili mladi gledalci na balkonu, ki so nas obiskali. Predvsem zato, ker današnji zakon govori predvsem o prihodnosti. Govori o tem, kako bodo živeli oni in seveda tudi njihove družine.

Tistim, ki so današnji čas izkoriščali predvsem za jadranje na populističnih izjavah po vzoru Grčije, da varčevanje ni potrebno, da lahko trošimo, kolikor nam je volja, in da je malha nenehno polna in iz nje lahko jemljemo v nedogled, sporočam, lepo vas prosim ne mečite sol na rano tistim, ki so dejansko ogroženi, ki živijo na robu in ne vedo, kako preživeti iz dneva v dan. Včeraj sem veliko poslušala o tem, kako Slovenska demokratska stranka ni sposobna pripraviti dobrega zakona, ki bi ga vam bilo vredno podpreti oziroma vsaj spustiti v nadaljnjo obravnavo. Vi, spoštovane kolegice in kolegi, pa nam ponujate zakon, ki v prvi vrsti govori o tem, kako zaobiti zapis v ustavi Republike Slovenije. To je predvsem tisto, kar lahko razberemo iz tega zakona. Povejte mi, kako boste uresničili naslednji zapis: "Prihodki in izdatki proračunov države morajo biti srednjeročno uravnoteženi, brez zadolževanja, ali pa morajo prihodki presegati izdatke. Od tega načela se lahko začasno odstopi samo v izjemnih okoliščinah za državo." In če nekaj odstavkov izpustim in grem na 2. člen, se prvič zapis v ustavi uporablja pri pripravi proračuna za leto 2015. Ja, res me zanima, na kakšen način. V fiskalnem zakonu ni nobene formule. Na kakšen način, spoštovani, boste to uresničili? Govorite o cikličnosti – povsem neoprijemljiv pojem. Kje v nekem trenutku smo, kam gremo, gremo navzgor, gremo tja, gremo sem – se pravi, neoprijemljivost, popolnoma.

Govorite o nekaterih izjemnih okoliščinah in navajate neobičajne dogodke, na katere ni mogoče vplivati. Sprašujem vas, ali je neobičajni dogodek morda tudi prvo naslednje srečanje vas in sindikatov. Morda je tudi to za vas pomemben dogodek in bo potem seveda odstop od fiskalnega pravila mogoč.

Zakon, ki ima nekaj strani, mislim, da šest, če se ne motim, kar dve strani namenja Fiskalnemu svetu. Veste, bilo bi vse lepo in prav, čeprav imam sama kar precej pomislekov, kajti veliko tega, kar je zapisano v zakonu pri

Fiskalnem svetu, bi veljalo opredeliti v kakšnem poslovniku. Ampak če s tem želite poudariti, kako pomemben je ta Fiskalni svet, ki bo tisti ključni organ, ki bo nadziral vse to delovanje, potem me čudi zapis glede opravljanja te pomembne in odgovorne funkcije. Mislim, da govorite o 20 % delovnega časa in tako naprej. Žal mi je, da niste napisali zraven že kar imen in priimkov, ker iz zapisa izhaja, da verjetno gre za točno določene osebe, ki svojih drugih prijetnih funkcij ne bodo zapustile.

Spoštovani! Ob vsej svoji mašineriji ste nam ponudili zakon brez enega samega oprijemljivega dela. Za razliko od vas, spoštovani, predvsem iz stranke SMC, ki nenehno poudarjate potrebo po sodelovanju in o tem, da lahko skupaj naredimo in moramo narediti nekaj dobrega za Slovenijo, jaz dopuščam, da boste ta zakon dopolnili in nadgradili. Za razliko od vas, ki nikoli do sedaj niste dali te možnosti Slovenski demokratski stranki. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima mag. Dušan Verbič, pripravi naj se gospa Violeta Tomič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Spoštovana podpredsednica, spoštovane poslanke in poslanci, minister s sodelavci, prav lep pozdrav!

Zavedam se, da bo moja razprava nekoliko prikaz že znanih dejstev in slišanih besed o fiskalnem pravilu, vendar zaradi pomembnosti materije za Republiko Slovenijo sem mnenja, da je za odpravo trenutnega neustavnega stanja morda to celo potrebno. Soočamo se z realnostjo v naši državi, in sicer da smo že vrsto let v javnofinančnem neravnovesju, in to razkriva pomanjkljivost v načrtovanju in izvajanju javnofinančne politike. Izrečeni stavek, ki smo ga v zadnjih letih in tudi danes velikokrat slišali – kaj nam pove? Da izvršilna oblast vsa ta leta ni bila sposobna izvajati temeljne politike upravljanja države na način, da se ne zadolžuje kar tako. Posledično to pomeni nezavidljivo nevzdržno finančno stanje Republike Slovenije. Zaradi objektivnosti navedenega dajem naslednjo obrazložitev, ki vsebuje znana relevantna dejstva.

Članice Evropske unije so že leta 1997 sprejele pakt za stabilnost in rast, ki je bil večkrat dopolnjen. In v letu 2012 so potrdile tudi fiskalni pakt. Temu je potrebno dodati še uredbo Sveta in Evropskega parlamenta ter pogodbo o stabilnosti, o usklajevanju v ekonomski in monetarni uniji. Vse to je Državni zbor Republike Slovenije potrdil v letu 2012. Kot članica Evropske unije smo se zavezali, da s 1. januarjem 2013 vse to vključimo v fiskalna pravila z namenom krepitve fiskalne discipline. Res je tudi, da se je v letu 2013 dopolnil v 148. členu Ustave z namenom, da se to področje začne premikati v smeri zaželenosti. Poleg navedenega ima Republika Slovenija v Zakonu o javnih financah eksplicitno v 2. členu

navedeno, da se je treba pri pripravi proračuna prizadevati za makroekonomske stabilnost. Nadalje, v uredbi o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna je v 20. točki prvega odstavka 2. člena opredeljeno tudi fiskalno pravilo, in sicer s konkretno formulo. Vse navedeno in veljavno očitno v Republiki Sloveniji ni bilo dovolj, da bi dosledno sledili pravilom in načelom javne finančne politike, da bi zagotavljali čvrsto podlago za vzdržno javno finančno politiko. Res je zanimivo, da to lahko dosežemo zgolj s prijetjem čvrste zakonske podlage, ki se imenuje Zakon o fiskalnem pravilu, vendar samo to ne bo dovolj in bo treba še marsikaj drugega postoriti.

Nekaj besed glede samega zakona, in sicer Fiskalnega sveta. Zelo podpiram usmeritev oziroma opredelitev, da ima ta organ visoko stopnjo funkcionalne avtonomije in še posebno odgovornost. Zelo pozdravljam opredelitve, da ne bo na njih kakorkoli vplivala izvršilna veja oblasti in s tem vsakokratna politična oblast ter da morajo njegovi člani imeti res izkušnje na teh področjih ter biti zelo kompetentne osebe. Želim si, da bodo predlagatelji Državnemu zboru resnično predlagali v potrditev zaupanja vredne strokovnjake. Dopuščam različno gledanje na pristop in vsebino samega fiskalnega pravila, kar se je izkazalo ob obravnavi pred dobrim mesecem za isto predmetno zadevo. Predpostavljam, da je takratni predlagatelj bil že seznanjen, da resorno ministrstvo pripravlja ta zakon, ki je danes pred nami, in objektivna ocena pred predmetnim odločanjem je bila, da v sedanjem času ni smotno sprejemati odločitve, ki v tem letu ne bi bile izvedljive zaradi znanih okoliščin. Poleg navedenega je bilo odločujoče tudi dejstvo, da so bile določbe predlaganega zakona bolj stroge, kot so bile omejitve, ki izhajajo iz pravil, sprejetih na ravni Evropske unije. Pri tem pa se zavedam, da nam vsem skupaj še tako dobra pravna norma sama po sebi ne pomaga, če se izvršilna veja oblasti ne zaveda svoje odgovornosti do državljanov in državljanek.

Predlog zakona, ki je pred nami, sem prepričan, da sledi bistvu zavrženega predloga, ki pa ima svojo vsebino prilagojeno današnjemu realnemu stanju države. Je zavezujoč za katerokoli vlado glede vodenja javnofinančne politike. Zato ne dvomim v sprejetje tega zakona, ki potrebuje dvotretjinsko večino, kajti iz dosedanjih nastopov in izjav poslancev tega mandata je razbrati, da se vsak izmed nas zaveda pomembnosti uravnoveženja javnih financ. In tisto, kar menim, da je najbolj pomembno, je povezano z odpravo neustavnega stanja, ki je vezan na sam zakon o fiskalnem pravilu. Hvala za pozornost.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Janez Janša, pripravi naj se gospa Urška Ban.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Minister za finance je prej v svojem nastopu dejal, da je Slovenija edina država, ki še ni implementirala v celoti zlatega fiskalnega pravila. To pač veliko pove o nas. Dejstvo je, da smo z ustavno spremembo maja leta 2013 poslali zgolj nek pozitiven signal v mednarodno javnost, zaradi tega so padli pribitki na naše zadolževanje, potem pa v roku, ki je bil določen v ustavnem zakonu in ki so ga zunaj vzeli resno, mi pa ne, nismo pripravili ustreznega zakona. Zaradi te neustavnosti se kaj dosti prejšnja vlada ni razburjala. Ko je izgovarjanje prišlo do konca in je bila kredibilnost resno načeta, je nastala vladna kriza in dobili smo novo vlado, in zdaj je, potem ko je bil prvič zavržen resen in usklajen izvedbeni zakon, pred nami v bistvu neko gradivo, ki ne prinaša ničesar v pozitivno smer, v negativno smer pa prinaša relativizacijo samega ustavnega člena. O tem je bilo že veliko povedanega zadnjič, ko se je prvič razpravljalo o izvedbenem zakonu, in nima smisla veliko ponavljati. Če bi se te pripovedi o tem, kako bo maksimalno fleksibilna fiskalna politika, ki omogoča nebrzdano zadolževanje, ohranjala gospodarsko rast, varovala državo socialne pravičnosti in blaginje in reševala nakopičene gospodarske probleme, potem bi bilo to idealno. Ampak pogledajmo samo zadnjih 6 let, ko je Slovenija z izjemo leta in pol vodila drastično politiko enormnega zadolževanja, se pravi neomejene fiskalne politike v tem smislu, pa nobenega velikega razcveta ni bilo. Mi smo od leta 2008 do konca lanskega leta naš javni dolg povečali najbolj v Evropi, mislim da tudi najbolj na svetu, rast našega zadolževanja je bila največja. Tukaj smo absolutni rekorderji po evropskih statistikah. Prišli smo z manj kot 8 milijard zadolženosti konec leta 2008 na skoraj 30 milijard, bližamo se 100 % bruto domačega proizvoda, se pravi zadolženosti, ki bo dosegla vse, kar Slovenija v enem letu ustvari, in to očitno zelo kmalu.

S tem v zvezi sprašujem ministra za finance, kdaj bo treba temu našemu javnemu dolgu, uradnemu, prišteti še bilanco državne SIB banke. Po naših informacijah kmalu, še letos. Kaj je z dolgovi Darsa? Kdaj pridejo v isto kategorijo? Vse to so podatki, ki jih je treba imeti na mizi, ko se pogovarjamo o tako resnih stvareh, kot je izvedbeni zakon za uresničevanje zlatega fiskalnega pravila. Bivša država je razpadla ko je imela okrog 20 milijard dolarjev – ne evrov dolga, bila je manj razvita, kot smo mi, ampak je bilo tistih, ki so ta dolg odplačevali, 10-krat več. Ta razprava je skrajno resna, ne zadeva samo nas, zadeva v enaki meri tudi generacijo, katere predstavniki so prej sedeli na balkonu, in verjetno niso čisto razumeli, o čem mi tukaj govorimo, vendar bodo oni plačevali napačne odločitve, sprejete ob odločanju o tem zakonu in tudi sicer. Zaradi tega je ta odgovornost zakonodajalca še toliko večja.

Sanje o tem, da bodo dolgovi odpisani, so zgolj sanje.

Pred dobrimi dvajsetimi leti, pred dvajsetimi leti in šestimi meseci je Slovenija bila ponovno sprejeta v mednarodne finančne kroge, v pariški klub, ampak da je bila ponovno sprejeta in da se je lahko ponovno zadolževala na finančnih trgih, je morala podpisati sporazum o prevzemu bivšega jugoslovanskega dolga. V tem sporazumu je Slovenija v celoti prevzela celoten alocirani dolg bivše države, se pravi tiste kredite, za katere se je vedelo, da so bili porabljeni na ozemlju Republike Slovenije in ustrezen delež tako imenovanih nealociranih dolgov, se pravi tistih kreditov, ki so bili porabljeni v federaciji in se ni točno vedelo za katere projekte. V glavnem je šlo to za jugoslovansko vojsko, za granate, ki so jih potem streljali na nas pa na Sarajevo. In zanimiv je rezultat teh pogajanj. V pogajalski ekipi so bili takratni finančni minister Gaspari, guverner centralne banke gospod Arhar, dr. Mrak. Vsi so še živi in lahko povedo in so gradiva tudi na razpolago. Slovenija je, če se ne motim, prevzela 54 % nealociranih jugoslovanskih dolgov. Nas je bilo 8 % v Jugoslaviji, predstavljali smo 16 % bruto domačega proizvoda bivše države, prevzeli smo pa mislim da 54 % nealociranih dolgov, ki jih plačujemo še vedno, vsako leto. V odplačevanju glavnice, ki jih plačuje finančno ministrstvo, mislim da je še nekaj sto tisoč evrov, seveda konvertiranih iz prejšnjih valut kraljevine Srbije. Ta dolg je prevzela država SHS, potem Kraljevina Jugoslavija, Socialistična federativna Republika Jugoslavija, kljub socialistični retoriki, in tudi mi ob osamosvojitvi. To so dolgovi iz, ne prejšnjega, ampak iz predprejšnjega stoletja, ki jih še plačujemo, neke države, v kateri sploh nismo bili. Smo bili takrat v Avstro-Ogrski. Torej to govorjenje o tem, kako je treba čim več zapraviti, več zapraviš, bolj si zadolžen, manj boš vrnil, ima svoje omejitve v realizaciji. Slovenija je leta 1994, ko je Drnovškov vlada podpisala ta sporazum in ga je parlament ratificiral in spremenil ustavo, tista ustavna sprememba, ki je bila sprejeta v nekaj urah in o kateri danes slovenska javnost praktično stoprocentno misli, da je šlo zgolj za to, da se je ustanovila Nova Ljubljanska banka in Nova Kreditna banka Maribor, je imela precej hujše namene, ki imajo ravno tako finančne posledice. S tisto ustavno spremembo se je iz slovenskega ustavnega reda črtala določba, ki je bila sprejeta v tej oziroma v starejši dvorani na tem istem mestu 25. junija 1991 in v kateri je pisalo, da je Slovenija pripravljena plačati samo sorazmeren del bivših jugoslovanskih dolgov. Da se je Slovenija lahko vrnila na finančne trge, je Slovenija pristala na plačilo ne samo nesorazmernega, ampak absolutno nesorazmernega dela bivših jugoslovanskih dolgov, zato je v dveh urah spremenila ustavo oziroma Temeljno ustavno listino. Kdor ne verjame, naj pogleda besedilo iz leta 1991 in

besedilo, ki ga imamo danes v ustavi. Brez tega da bi se slovenski javnosti takrat povedala vsa resnica. Poslanci so dobili gradivo na mizo. Bila je zaprta seja, nihče ni smel ven, telefone so jim pobrali. In zvečer je bila ustavna sprememba pod streho. Odmevalo je samo to, da se je pustilo dolgove varčevalcev podružnice Ljubljanske banke v Zagrebu in Sarajevu pač na lupinah in da so se ustanovile nove banke, govorilo se je, kako se rešuje suverenost države, zdaj ko bomo plačali tudi tisto in ko plačujemo nesorazmeren del bivših jugoslovanskih dolgov, se da izračunati, kakšna je bila cena tistih odločitev. Jaz mislim, da mora slovenska javnost to vedeti, ko danes posluša pravljice o tem, kako se je kar možnost v nedogled zadolževati in kako je ta volilni rezultat na nedeljskih volitvah v Grčiji nekaj, kar je zgolj okrepilo argumente v to smer. Grčija je zadolžena tako visoko, da je dejansko veliko vprašanje, ali je sposobna te kredite plačati v nekem realnem času. In je skoraj gotovo, da bo, verjetno ne pod to vlado, ampak pod naslednjo prišlo do nadaljnjih reprogramov. Že prejšnja vlada se je za to pogajala, potem je bil zaradi te politične krize ta rok podaljšan, podaljšan do konca februarja, konca naslednjega meseca. Če ne bo reprogramov, zapade glavnica, 10 milijard morajo vrniti letos do konca avgusta. Bomo videli, kako bo tam. Samo tam je tudi naš denar. Tisti, ki se veselijo, da bodo Grčiji odpisali dolgove, morate vedeti, da bomo to tudi mi plačevali. Naši davkoplačevalci. Grška vlada je danes sklenila, da se minimalna plača poveča do 30 %, se pravi, da bo višja kot pri nas. Hkrati bomo pa mi plačevali njihove dolgove, če se bo to izšlo. Jaz mislim, da se pač ne bo izšlo. Poglejmo rezultate te neomejene nebrzdane politike zadolževanja v zadnjih šestih letih. Po izračunih Gospodarske zbornice smo v tem času izgubili 91 tisoč delovnih mest v gospodarstvu. Zadolžili smo se za 22 milijard evrov. Ob tem smo pa izgubili 91 tisoč delovnih mest v gospodarstvu, nekaj jih je bilo ustvarjenih v javnem sektorju, ki so dodaten strošek. Seveda v tem času. Brez potrebe. Naš bruto domači proizvod je v tem času padel za 7,5 %. Tukaj so neki izračuni, koliko bi padel, če bi se uporabljala švicarska formula v naslednjih štirih ali pa petih letih. Naj bi padel za 6,5 %, če se ne motim, je izračunalo Ministrstvo za finance. V zadnjih šestih letih nismo imeli švicarske formule, nobenih omejitev za vlado, so bile evropske, enake, ki jih zdaj hočete dati v zakon, pa so se kršile. Pa ni delovalo. Nismo izgubili samo 91 tisoč delovnih mest. Leta 2008 je Slovenija izdala skoraj enako število ali pa celo več delovnih dovoljenj za tujce. Se pravi še približno toliko, skoraj 100 tisoč ljudi v Sloveniji je delalo in ustvarjalo dodano vrednost, pa niso vštet v to celotno statistiko, ker se je vodilo to posebej. In to so ogromne številke, ki neposredno vplivajo na blaginjo ne samo tistih, ki so izgubili delo, ampak tudi vseh ostalih in na celotno bilanco in na bruto domači proizvod in

makroekonomske številke. Stvari niso tako enostavne. Zadolžujemo se, pa bodo nova delovna mesta. Očitno to ne gre. Nekje drugje so rešitve. In tukaj iz teh razprav, ki so bile, se vidi, da gre za temeljna konceptualna razhajanja. Govori se o tem, da je treba zlato fiskalno pravilo, ki je zdaj v ustavi, nekako razrahljati zaradi suverenosti pa zaradi socialne države. Obratno je res. Bolj solidne javne finance bomo imeli, manj bomo zadolženi, bolj bomo suvereni. Boljše javne finance bomo imeli, več se bo ustvarjalo, manj bomo zadolženi, manj bo treba dajati za glavnico in obresti, večja bo blaginja, večja bo socialna država. Zelo preproste stvari so, ki se jih pač noče slišati. Govorjeno je bilo celo o človekovih pravicah, češ, da bi, če bi preveč uravnotežili prihodke in odhodke, da bi kršili človekove pravice. Jaz mislim, da je tudi tukaj stvar ravno obratna. Z novim zadolževanjem ne kršite samo človekovih pravic tistih, ki morajo sedaj prekomerno plačevati ali pa teh 91 tisoč ljudi, ki so izgubili delo, ampak tudi človekove pravice prihodnjih generacij, tudi še nerojenih, ki bodo plačevale te račune. Bodimo malo zmerni pri uporabi teh besed.

Sedaj še konkretno o samem zakonu. Kot že rečeno, mimogrede, besedilo takšno, kot je pred nami, relativizira jasne besede, jasno dikcijo, pravno prečiščeno in usklajevano leto in pol, iz ustavne spremembe, ki smo jo sprejeli maja leta 2013. Postopek sprejemanja se ni začel maja, takrat se je končal. Začel se je že daleč prej pod našo vlado. Besedilo ustavnega izvedbenega zakona, ki ste ga pred nekaj tedni zavrnili, s to švicarsko formulo je bilo usklajeno hkrati z ustavno spremembo. Ker takrat nekatere stranke niso hotele glasovati za ustavno spremembo, dokler se ne uskladi tudi izvedbeni zakon. Kljub temu niso hotele, šele po tem, ko so rušili našo vlado in smo kot opozicija ravnali maksimalno konstruktivno, je bilo besedilo ustavne spremembe dokončno sprejeto. Ampak takrat je valjalo, da je izvedbeni zakon usklajen, vključno s tako imenovano švicarsko formulo, ki jo danes nekateri označujete za ne vem kaj, ste pa nanjo že enkrat pristali. Saj v Desusu in v SD ste bili v glavnem isti poslanke in poslanci, iste stranke, z isto odgovornostjo, nobene bistvene razlike tukaj. Obstajajo zapisniki teh koordinacij, kjer so se teksti usklajevali, pa jih preberite, saj stranke jih imate. Tukaj ne gre za to, da se je Slovenska demokratska stranka premislila. Premislili sta se dve stranki, ki sta danes v koaliciji. SMC in Združena levica tu nimata zgodovine in je nemogoče o tem govoriti, ampak dve stranki koaliciji sta pa že enkrat usklajevali in uskladili neko besedilo, in bi morali pač slediti temu. Tukaj je predlagano zgolj uzakonjenje pravil, ki že veljajo. Pakt stabilnosti in rasti velja za nas od leta 2004, ko smo šli v Evropsko unijo. Fiskalni kompakt velja od leta 2009 ali 2010, ko smo ga podpisali, ratificirali. In sedaj bomo še v ustavni zakon zapisali iste določbe, ki so že v teh obeh aktih. Vlada tu tudi priznava, da

gre pač za to. To že velja, je to sprejeto ali ne sprejeto, za Slovenijo to velja, je obvezno, ker teh ciljev ne dosegamo, smo v mehanizmu presežnega proračunskega primanjkljaja. Smo pod kontrolo Evropske komisije, zato hodijo komisije, inšpekcije. Ena je ravnokar šla. In nič drugače ne bo, če se to zapiše še v ta zakon. Nobene dodane vrednosti tukaj. Se pa s tem relativizira zelo jasna dikcija, ki je v sami ustavi, in s tega vidika je za tiste, ki zagovarjamo neko resno politiko in branimo dejansko in socialno državo in suverenost Slovenije, bolje, da tega zakona, takšnega kot je, ni, kot da je. Ta dilema je popolnoma jasna. Če do petka koalicija usklajeno ne bo prišla s kakšnimi dopolnitvami v smer, ki je realna in ki jo je mogoče podpreti, mi za takšno rešitev ne bomo glasovali. Priznamo časovno dilemo. Ta vlada, z izjemo dveh manjših strank, ki sta v vsaki vladi, pač ni imela teh dveh let časa za prehodno obdobje, ki ga določa Ustavni zakon, s katerim smo spremenili ustavo. In tu se je možno pogovarjati o fleksibilnosti. Mi smo leto 2015 zapisali kot obvezen rok uskladitve maja leta 2013, se pravi, pred dvema letoma. In ta čas je potreben. Fiskalna konsolidacija ima svoje omejitve, to drži. Zelo drastični šoki imajo tudi negativne posledice. In možno se je pogovarjati o tem, da to prehodno obdobje dveh let, ki je bilo določeno leta 2013, vstavimo v rešitev in s tem se vlada razbremeni tega Damoklejevega meča, ki ga sicer ima na vratu. Ne moremo pa pristati na to, da se zato, da se reši ta problem, enostavno relativizira neka določba, ki je v ustavi potrebna. Je ostrejša od tega, kar piše v Paktu stabilnosti in rasti in Fiskalnem kompaktu, predvsem ostrejša, kot je določba Pakta stabilnosti, vendar pa je Pakt stabilnosti nekaj, kar velja nasploh za vse, za države, ki so v boljši ali pa slabši poziciji od nas, v glavnem boljši, mi pa rešujemo konkretno situacijo. In nobena evropska uredba, ki velja za vse, ne more biti dovolj specifična za vsako državo posebej, zato končno imamo manevrski prostor. Mi smo v tej fazi postopka zakon pripravljeni podpreti zgolj ob neki trdni in jasni zavezi koalicije, da ga bo nadgradila. Povedal sem, kje vidimo realno težavo za to ali pa za katerokoli drugo vlado in v katero smer smo se tu pripravljene pogovarjati.

Mogoče še dve stvari. Objavljena je bila lestvica držav z indeksom ekonomske svobode. Mislim, da bi morala ta lestvica zelo strezniti vse, ki smo del zakonodajnega telesa, predvsem pa vlado, še posebej tisti del vlade, ki sodi v liberalno internacionalo. V vladi sta dve stranki, ki imata svoje poslance ali pa svoje predstavnike, ko gre za sestanke na evropski ravni, med evropskimi liberalci, Desus in Stranka Mira Cerarja. V Evropi so liberalci bistveno bolj striktni zagovorniki finančne discipline kot pa, recimo, naša skupina konservativcev in krščanskih demokratov oziroma Evropska ljudska stranka. To, kar sem prej poslušal, o nekem surovem liberalizmu, divjem liberalizmu, neoliberalizmu s strani poslancev, ki spadate

med formalne evropske liberalce – glejte, ali se ne bojite, da bo nekdo to prevedel in vašega predsednika kaj vprašal. To je ravno tako, kot da bi kolegi iz SD tu na veliko kritizirali socialno politiko in socialo. Enako velja za Desus. Kolikor vem, vaš poslanec gospod Vajgl sedi v Poslanski skupini evropskih liberalcev. Tu pa razpravljate o surovem liberalizmu. V Evropi ga pa zastopate, glasujete za takšne rešitve. Malo se bo treba uskladiti, bom rekel, sami s sabo. Potem se bo lahko resno razpravljalo in odločalo o konceptualnih vprašanjih.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Urška Ban. Pripravi naj se gospod Jože Tanko.

URŠKA BAN (PS SMC): Hvala lepa, predsedujoča, za besedo. Spoštovani poslanci in poslanke!

Danes razpravljamo o Predlogu zakona o fiskalnem pravilu. Glede na veljavni pravni okvir, ki smo si ga postavili sami, na eni strani je to ustava, leta 2013 smo spremenili 148. člen, na drugi strani fiskalni pakt kot posebno mednarodna pogodba, to smo tudi z Zakonom o ratifikaciji sprejeli v Državnem zboru leta 2012, tako mislim, da tukaj ne more biti nobenega dvoma, ali ta izvedbeni zakon sprejmemo ali ne. Mislim, da je to treba glede vsaj na dva pravna okvirja nujno sprejeti. Izvedbeni zakon bo pač zgolj določil način izvajanja tega, kar je že zapisano na eni strani v ustavi, na eni strani pa v fiskalnemu paktu.

Na tem mestu je bilo tekom razprave zaznati, da smo si relativno enotni, razen ene poslanske skupine, ki pač stoji na stališču, da bi morali fiskalno pravilo izbrisati iz ustave. Sama menim nasprotno, saj je zapis fiskalnega pravila v ustavo bil prvi korak k stabilizaciji oziroma uravnoveženju naših javnih financ in pozitiven signal za finančne trge. Da pa bomo ta cilj, se pravi uravnoveženje javnih financ, dejansko tudi res dosegli, bo potrebno še veliko več kot zapis pravila v ustavo in verjetno tudi v ta izvedbeni zakon, saj sem prej navedla, ustava je bila sprejeta oziroma popravljena 2013, fiskalni pakt 2012, pa nam to kaj dosti ni pomagalo. Kaj tukaj mislim? Predvsem spremembe v smeri drugačne priprave proračuna, v smeri programskega proračuna, ki nam bo omogočal spremljanje porabe sredstev po posameznih programih in s tem omogočil učinkovito racionalizacijo, učinkovito oceno uspešnosti in tako naprej. Potem sprejetje drugih zakonov, predvsem Zakona o javnih financah, pa drugi ukrepi, strukturne reforme in tako naprej. Sama menim, da fiskalno pravilo, čeprav je bilo danes nekajkrat izpostavljeno, ni mehanizem, ki bi škodljivo deloval na gospodarstvo. Nasprotno. Trendi v svetu in Evropi kažejo na to, da narašča število držav s sprejetimi fiskalnimi pravili, narašča število držav z več kot enim fiskalnim pravilom in narašča tudi pomen strukture oziroma ... / znak za konec razprave/

proračuna. Tako se mi zdi bolj vsebinsko pomembno, kakšno je primerno posamezno pravilo za posamezno državo. Tukaj pa menim, da je način, ki ga ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Jože Tanko, pripravi naj se gospod Luka Mesec. Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Mogoče bi najprej v uvodu spomnil na nekatere razprave in stališča članov poslanskih skupin koalicije, ki smo jih poslušali včeraj. Včeraj je bilo izredno veliko govora o tem, da rešitve, ki jih predlagamo poslanci Slovenske demokratske stranke pri obeh vloženi zakonih, niso ne celovite, niso ne systemske, niso take in drugačne, ne znam se spomniti vseh tistih mogočih pridevnikov in okrasov, ki ste jih uporabili. Za današnjo točko dnevnega reda pa niste ugotovili, da to, kar imamo na dnevnem redu, ni skladno z ustavo. Včeraj ste obdelali naše zakone izredno podrobno, v detajle, danes ste spregledali kapitalni problem. Mislim, da je to eden od velikih problemov v tej državi. Tudi če samo spomnim na začetek te seje Državnega zbora, ko smo proceduralno obravnavali problem, da se tako imenovana mini pravosodna reforma, uzakonijo neka priporočila GRECO, ki niso del evropskega pravnega reda, tu enostavno imamo problem, ker s tem zakonom nismo sposobni implementirati rešitve, ki je zapisana v drugem razdelku ustavnega zakona, ki je bil pravočasno in že dolgo nazaj, leto in pol nazaj, sprejet. Skratka gre za neke velike probleme, ki jih imamo pred seboj.

Druga stvar, kar ne dajo ravno dobrih obetov za izpeljavo tega projekta, je vzgled. Vsaka prejšnja vlada in ta vlada se je najbrž zavedala težke situacije, v kateri se je znašla država, se zavedala velikih finančnih problemov, vendar prvi ukrepi te vlade so bili taki, da so pomenili bohotenje tistega, kar je glavni problem v javnih financah, to je administracija, državna uprava in pa ostale stvari, ki so povezane in povzročajo stroške. To se pravi točno tisto, kar je predmet fiskalne ureditve, to se pravi uravnoveženja. Če je prvi ukrep vlade to, da poveča število ministrstev, da ne naredi nič na racionalizaciji državne uprave, če se dodatno zaposluje in odpira delovna mesta, ki povzročajo stroške, potem ni to dobra popotnica za nobeno vlado, da se loti urejanja zadev, pri katerih imamo velike probleme. Ne more vlada početi eno, od vseh drugih pa zahtevati nekaj povsem drugega; varčevanje, skrajšanje, rezanje stroškov in podobno – pravzaprav ne varčevanje, ampak izključno rezanje stroškov in potreb.

Tudi tole izjavo, ki jo je v uvodu imel predsednik Vlade, gospod Cerar, da je povedal, da Vlada predlaga zelo stroga pravila za vodenje javnih financ, v bistvu ne drži. Zakon, ki ste ga zavrnili decembra, ki ga je vložila

Slovenska demokratska stranka, je bil zavržen s točno isto argumentacijo. Vi ste ta zakon zavržili, zato ker je pretog, ker ne dopušča nobene fleksibilnosti in zdaj vi govorite o zakonu, ki nalaga zelo stroga pravila za javne finance. Mislim, da bi bilo zelo dobro, če bi predsednik Vlade, tudi minister, tudi tisti, ki v Državnem zboru razpravljate o rešitvah pri posameznih zakonih, pogledali s čim ste takrat, ko ste neko zadevo zavržili, s čim ste jo tudi argumentirali. Mislim, da je problem v tem, da te zadeve na nek način samo piarovsko umeščajo nek predlog zakona v postopek, vsebinsko pa pomeni to povsem drugačen koncept. Mislim, da je predsednik, naš predsednik prej zelo lepo povedal, da je cilj in Vlade in tudi koalicije samo ta, kako zadevo razvrednotiti, razvodeniti, da te ustavne določbe oziroma ta ustavna določba ne bi učinkovala na način, kot je bil zapisan v ustavo.

Zdaj, če bi se tisti, ki smo sodelovali pri vpisu oziroma pri spremembi te ustavne določbe, teh težav resno zavedali, potem bi pravočasno pristopili že takrat, ko je bila ta določba zapisana, k reševanju tega problema. Vendar Vlada, ki jo podpirajo morda še kakšni drugi zavezniki, ne samo tisti iz Zavezništva, se tega ni lotila resno. Šlo je, podobno kot najbrž v tem primeru, za neko piarovsko umestitev v ustavo. Vlada je skočila na glavo takrat, spremenila oziroma tista stranka, ki je takrat vodila vlado, je spremenila stališče samo toliko, da je pač zadovoljila pričakovanja Evropske unije, in potem pustila vse, da je teklo dalje, tako kot je teklo oziroma celo nasprotno, po vpisu fiskalnega pravila v ustavo je bilo enormno veliko število izjav, da ne bo posegov ne sem ne tja, ne tako ne drugače; skratka vlada Alenke Bratušek je takrat povedala, da to smo sicer naredili, od tukaj naprej pa ne bomo naredili nobenih korenitih posegov.

Rad bi opozoril še na en problem. To, kar se poskuša narediti s tem zakonom, pravzaprav je v bistvu kupovanje časa. Kupovanje časa, da se te stvari amortizirajo, da se nekako polahko umestijo, potem ko bo situacija dovolj ostra, bodo tako ali tako najbrž volitve – redne ali predčasne – in do vlade, ki bo prišla, morda bo ponovno vlada, ki jo bo sestavila Slovenska demokratska stranka, takrat se bo to vse zategnilo. Naredilo vse, da se bo vlado sesulo in potem 10 let miru za tiste, ki niste na tem delu naredili praktično nič čvrstega, nič zavezujočega.

Skratka, rad bi opozoril, da se stvari, ki jih imamo zapisane v ustavo, in stvari, ki so temeljni problem te države, lotevate na zelo neoster, ampak blag način. Vse, kako bi se te zadeve odpeljale naprej, vmes nastajajo dodatni stroški in bremena v proračunu, efektov iz tega, kar se bo dodatno pobralo z davki in s kupovanjem denarja na borzah, ne bo narejenega nič produktivnega – se pravi, ne bo porabljeno za razvoj, ne uporabljeno za delovna mesta in tako naprej, ampak samo za kupovanje

socialnega miru in za posamezne oblike zaposlovanja. Menim, da je treba do te rešitve, ki jo predlaga Vlada, zavzeti resno in odgovorno stališče. Tu ne gre več za to, da bi zdaj preigravali en drugega, Vlada mora dati neko čvrsto zavezo, tudi prirediti in uskladiti rešitev s tem, kar je zapisano v ustavi, in če tega ni, potem imamo žal vrhunskega ustavnopravnega strokovnjaka na mestu predsednika vlade, ki skrbi za to, da se ustavne določbe ne realizirajo. To je pač poanta tega, ker je pripeljana skozi vladni postopek v zakonodajni postopek. Čas je, da te maske padejo, da se začnemo o problemih pogovarjati resno, da ne iščemo tistih obtokov, kako koga preigrati, zapeljati, na koncu pa ostane problem samo še večji. To, da padamo po teh lestvicah zdaj že vrsto let, ne samo s temi zadnjimi stvarmi, z zadnjimi objavami, ampak vrsto let, pomeni, da se stvari v tej državi ne gibljejo v pravo smer. Na nobenem primerjalnem področju, ki ga objavljajo mednarodne institucije, Slovenija po letu 2008 ni napredovala. Po nobenem. Mislim, da je to znak za alarm za vse. Žal stvari, ki se predlagajo s temi rešitvami, ki prihajajo v Državni zbor, ne napovedujejo, ne dajejo nobenega upanja, da bi se stvari izboljšale. Ni pričakovati ne na področju javnih financ, ne na področju, ne vem, davčne svobode, če uporabimo te podatke, tisti dan D, ko si ga porabil, da si zadovoljiv vse davčne obveznosti do države in tako naprej. Skratka, na nobenem od teh področij ni mogoče pričakovati nobenih izboljšav.

Mislim, da je ta zakon, tako kot je napisan, nesprejemljiv, ni skladen s tem, kar je zapisano v ustavi, in žal mi je, da vsi tisti, ki vas tukaj ni malo, niste tega opazili niti na ta problem opozorili ne na internih – najbrž internih – koalicijskih usklajevanjih, ne pri razpravah v Državnem zboru. Še posebej problem pa se mi zdi to zato, ker smo včeraj poslušali razprave vseh koalicijskih poslancev izključno na tej točki, da so neskladne, necelovite, nepopolne, da posegajo v neke druge stvari, tam je to drugače urejeno. Tukaj imamo enostavno in kratko določbo, številka je napisana, datum je napisan, proračun, ki se izvaja, ki se zdaj izvaja, je neskladen s to določbo, rebalans najbrž tudi ne more biti drugačen, ker je podlaga ostala popolnoma enaka.

Skratka, mislim, da je prav, da se opozori Vladi in koaliciji, da je čas, da se začne probleme reševati na resen način in tako, kot je zapisano v tem primeru v ustavni določbi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Luka Mesec. Pripravi naj se gospod mag. Marko Pogačnik. Izvolite.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo.

Najprej se moram obregnuti ob neko splošno retoriko, ki smo jo spremljali predvsem z desne strani, o ekonomiji in o narecih o tem,

da državo pogosto primerjajo z gospodinjstvom, nekateri jo primerjajo s kmetijo, iščejo utemeljitve v bistvu za svoje ekonomske recepte in nasvete v nekih predmodernih družbah, celo nazaj do Mojzesa. Tako bi povedal kot prvo, da država ni ne kmetija in ne gospodinjstvo. Obstaja neka temeljna razlika med temi, recimo, gospodarskimi entitetami. Če država vzame en evro iz svoje porabe, si bo s tem bistveno zmanjšala tudi svoje prihodke na drugi strani, bo zmanjšala BDP. Kot smo videli med krizo, za vsak evro, ki ga je država vzela iz obtoka, se je njen BDP zmanjšal za 1,7 evra. Na drugi strani, če to naredi kmetija ali gospodinjstvo, to nima nobenih učinkov na njegove prihodke, ker pač tam obstaja temeljna ločnica med prihodki in odhodki na drugi strani, kar za državo ne velja, ker so te zadeve prepletene. Tako ta metafora v temelju ne zdrži in prosim, če nehate javnost zavajati s takimi primerjavami.

Potem druga stvar, glede teh predmodernih družb in kako so takrat obteževali čase debelih in suhih krav, bi rekel to. To je bilo pred nastankom modernih kapitalističnih gospodarstev, to je bilo pred nastankom modernih monetarnih sistemov in ekonomski nasveti, ki so jih takrat, lahko jih pač vzamemo kot nek ne vem, zgodovinski relikv, ne moremo jih pa vzeti kot recepte, kako reševati težave modernih družb, ker te družbe imajo drugačne težave in drugačne recepte za soočenje z njimi. Raje kot k Mojzesu se obrnimo h kakšnemu Keynesu.

Druga stvar, ki jo pogosto desnica in skrajna desnica uporabljata, je neko prepričanje, da se je svet začel leta 2009. Ta naracija se začneja tako: prišlo je leto 2009 in z letom 2009 to grozno zadolževanje države. Nihče se pa ne vpraša, kaj je bilo pred tem oziroma kaj je botrovalo temu zadolževanju države in bom zato še enkrat ponovil, kar sem zelo jasno povedal v svojem uvodnem nagovoru. Finančna kriza se je začela na finančnih trgih. Od tam se je prelila v bančni sektor. Ko je bančni sektor kolapsiral in z njim še velik del produktivnega sektorja, pa so morale vskočiti države, da so krizo rešile. Kako je to izgledalo v Sloveniji? Desna stran tega parlamenta najbolje ve, ker je v teh ključnih letih pred krizo vodila državo in v teh ključnih letih se je neto zunanji dolg te države povečal za 10 milijard evrov. Ne govorim o javnem dolgu, ampak o dolgu države kot celote, torej prebivalstva, gospodinjstev in podjetij. In kaj se je zgodilo po letu 2009? Ko je kriza opustošila naše gospodarstvo in bančni sektor, je morala vskočiti država in od takrat se je začelo veliko državno zadolževanje, podobno kot povsod na jugu Evrope. Razlika med Slovenijo in Grčijo je samo v tem, da je Grčija podobno politiko, kot ste jo vi vodili štiri leta, ona vodila 20 let in zato je toliko v večji godlji.

In zadnjič; slišali smo, da to zadolževanje naj bi bilo tisto, ki nas bo pripeljalo v Grčijo. Ravno obratno! Kot sem pokazal v svojem uvodnem nagovoru, je ravno fiskalna

konsolidacija in ta politika zategovanja pasov, ki ni nič drugega kot prelaganje odgovornosti za finančno krizo na ramena prebivalstva, ravno to nas bo pripeljalo v Grčijo in zgodovina Grčije zadnjih pet let ni zgodovina enormnega zadolževanja, tudi enormnega zadolževanja, ampak predvsem poskusa uravnoteženja javnih financ.

Za konec pa imam samo še eno prošnjo za ministra Mramorja, in sicer bi ga prosil, če lahko odgovori na naš pomislek glede funkcioniranja fiskalnega pravila v dobrih časih. Ker kot kaže simulacija finančnega ministrstva, se utegne zgoditi, da bomo morali v dobrih časih pasove zategniti še bistveno bolj kot v recesiji, me zanima, če imamo po vaših ocenah lahko hkrati / znak za konec razprave/ socialno državo in gospodarsko rast. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod mag. Marko Pogačnik, izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovana predsedujoča, hvala za dano razpravo.

V bistvu je bila danes razprava kar pestra in tukaj je bilo kar nekaj številkk interpretiranih oziroma predstavljenih in mislim, da moramo z nekimi številkami pač postreči, ki so realne. V zgodovini Slovenije je bil proračunski presežek enkrat, to je bilo leta 2007. Predsednik vlade je bil takrat gospod Janez Janša, finančni minister je bil dr. Andrej Bajuk. 3,3-odstotna gospodarska rast, 4,3-odstotna brezposelnost in 22 % zadolžitve v primerjavi z BDP. To je bilo konec leta 2008, ko se je tudi zaključil mandat vlade Janeza Janše in potem smo v Sloveniji prišli na tako imenovano levo stran; levica nekako vlada do danes in pogledimo, kje smo s temi številkami; padec bruto domačega proizvoda kumulativno približno 12 %, brezposelnost se približuje 10 %, zadolženost države dosega že več 80 % bruto domačega proizvoda. To pomeni, da je v teh šestih letih levičarski vladi uspelo zadolžiti Slovenijo enormno, povečati brezposelnost skoraj za 10 % in pa za več kot 12 % zmanjšati bruto domači proizvod. To je politika levih vlad.

Zdaj, če bi bilo res to, kar ste vi govorili, kako je zadolževanje pozitivno, potem bi pričakoval, glede nato, da se Slovenija v tem obdobju levih vlad ekstremno zadolžila, da bi imeli, bi rekel, tudi bistveno manjšo brezposelnost. Ampak vam je uspelo državo enormno zadolžiti in tudi povečati brezposelnost na skoraj 10 %. To pomeni, da vaša teorija verjetno ne drži. Slovenija danes plačuje 1,1 milijardo evrov obresti, to pomeni, da približno 15 % letnih prihodkov v proračun plačujemo zgolj za obresti. Mislim, da te številke nekaj povedo in da j skrajni čas, da si nalijemo čistega vina in da se zavedamo, da je to fiskalno pravilo treba sprejeti.

Slovenija je v neustavnem položaju že več kot eno leto, to pomeni, da mi ne spoštujemo ustave. Zelo zanimivo je bilo poslušati razpravo nekaterih poslancev in poslank SMC, ki se nekako zavedajo, da ta predlagani zakon fiskalnega pravila, ki ga je predlagala vlada Mira Cerarja, da je nekako prazen in vsebinsko pomanjkljiv. Tudi v svojem nagovoru so povedali, da s pomočjo opozicije pričakujejo, da se bo ta predlog zakona še izboljšal.

Tukaj lahko pridemo do nekega zaključka, da je Slovenija več kot eno leto že v neustavnem položaju in Slovenska demokratska stranka se je tega zavedala in mi smo novembra 2014 dali v proceduro Državnega zbora svoje fiskalno pravilo. Če je temu res tako, kot pravijo nekateri poslanci in poslanki SMC, me zdaj zanima, zakaj takrat niste podprli fiskalnega pravila, ki ga je dala Slovenska demokratska stranka, ker je bil v enakem odnosu kot zdaj vaš – to pomeni, da je bil v prvem branju – in zaradi pač vaše kaprice, da vsega, kar predlaga SDS, ni treba podpreti oziroma ne morete podpreti, je Slovenija izgubila ponovno tri mesece. Če bi takrat vi podprli tisto naše fiskalno pravilo, bi danes verjetno lahko v Državnem zboru imeli že drugo branje. Ampak ne! Vi sami ste prišli do ugotovitve, da je Predlog zakona o fiskalnem pravilu nekako ohlapen, da dopušča preveč možnosti in da ga bo treba še izboljšati. Vsaj tako sem jaz razumel razprave nekaterih poslank in poslancev Stranke Mira Cerarja.

Naše mnenje je seveda, da je nujno potrebno, da mi fiskalno pravilo sprejmemo zaradi Slovenije in zaradi državljanov Republike Slovenije in državljanov Republike Slovenije, ne zaradi Bruslja. Kajti, edino to fiskalno pravilo in izvedbeni zakon, zapisan v skladu z ustavo, je edina garancija, da v prihodnosti ne leva, ne srednja, ne desna vlada ne bo mogla več zadolžiti Slovenije do ekstremnih zadev. Kajti vidimo, da to ekstremno zadolževanje, ki smo mu bili priča v zadnjem obdobju 6 let, da je zadolžilo verjetno 5, 6 generacij naprej in da to zadolževanje zelo drago plačujemo. Predvsem pa to zadolževanje občuti slovensko gospodarstvo in tudi posamezna državljanica in pa državljan Republike Slovenije, kajti s tega naslova ni drugega efekta, kot da se povečujejo davki.

Problem Slovenije je tudi to, da so vse te zadolžitve, ki so bile narejene, so bile narejene za tekočo porabo. Niti ena zadolžitev ni bila, da bi se iz nje izvajala neka investicija, da bi to pripomoglo k rasti bruto domačega proizvoda ali da bi se na račun zadolževanja odprlo kakšno novo delovno mesto. Ne, Slovenija je zgubila približno 90 tisoč delovnih mest.

Spoštovani minister, upam, da čas še imate, da boste povedali. Zdaj tukaj imamo nek okvir, imamo nek osnutek tega predloga. Tudi sami ste poslušali današnjo razpravo, bilo je tudi že nekaj sestankov s posameznimi strankami in

res me zanima, kaj nameravate narediti v prihodnosti s tem predlogom. Ali ocenjujete, da je ta predlog dokončen ali ste pripravljene znotraj narediti še kakšne popravke, še kakšne korekture vsebinsko, da ta zakon ne bo prazen in da bo dejansko sledil ustavi? Pričakujem te vaše odgovore, kajti ocenjujemo, da ta izvedbeni zakon v danem trenutku, Predlog zakona o fiskalnem pravilu, dopušča preveč odprtih možnosti in da tukaj ni neke garancije, da bi potem to fiskalno pravilo, če bi bilo sprejeto, dejansko ščitilo državljanke in državljanke Republike Slovenije pred enormnim zadolževanjem ene ali druge vlade.

Pomembno je tukaj poudariti tudi, da je verjetno treba to fiskalno pravilo sprejeti čim prej. Zdaj za vsako ceno osebno fiskalnega pravila ne bom podprl samo zgolj zaradi tega, da imamo izvedbeni zakon. Mislim, da ta izvedbeni zakon mora imeti rep in glavo in vmes neko vsebino, ki bo ustrezala vsem zadevam, ki so bile tudi napovedane že prej. Stanje v Sloveniji se zgolj poslabšuje, razen pri obrestnih merah, ampak to je bil ukrep Evropske centralne banke in pa Draghija, zaradi tega ne tako govoriti, kako so padci obrestnih mer in kako je to zaslug a ene ali druge vlade. Ne glede na vse pa Sloveniji še vedno ostaja ta zadolženost, ki jo bo treba nekoč odplačati in pa predvsem tisto letno plačilo obrestnih mer, ki dosežejo že več kot 15 % proračunskih prihodkov.

Pričakujem tudi, da bo v nekih naslednjih minutah, ki jih še imate, pojasnjeno, kaj nameravate še dopolniti oziroma katere zadeve so nekako za vas sprejemljive, ki ste jih tudi slišali iz predlogov, ki smo jih podali posamezne poslanke oziroma poslanci.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima minister za finance dr. Dušan Mramor.

Izvolite.

DR. DUŠAN MRAMOR: Hvala lepa.

Poskušal bom povzeti tisto, kar se je neposredno nanašalo na zakon in kar so bila odprta vprašanja. Preden pa grem na to, pa mi, prosim, dajte samo malo časa, da odgovorim še na nekaj vprašanj oziroma trditev, ki so se pojavile v tej diskusiji.

Kot prvo bi rad poudaril, da bo imela Nemčija, ki je bila večkrat navedena, letos strukturno izravnani proračun in ima fiskalno pravilo, ki je mehkejše od tega, ki ga mi predlagamo danes. Hkrati ima relativno dobro gospodarsko rast, na kateri počiva tudi slovenska gospodarska rast. Te reference na Nemčijo morda niso povsem ustrezne. Nadalje, v Nemčiji dolg pada kot delež v bruto domačem proizvodu s preko 80 % na 76 % in s tem fiskalnim pravilom se bo tudi razdolževanje Nemčije nadaljevalo.

Naslednja stvar je teza o prezadolženosti Grčije in odpisu, mislim, o popolnoma logičnem odpisu dolgov za Grčijo.

Rekel bi, da se moramo vseeno zavedati, da je Slovenija dala neposredno posojil Grčiji za 263 milijonov evrov in hkrati garantira, jamči za 1,55 milijarde njihovih dolgov. Pri tem bi še posebej rad opozoril na naslednje dejstvo. V Sloveniji pri 80-odstotni zadolžitvi, se pravi v bruto domačem proizvodu, na leto plačujemo približno 3 % bruto domačega proizvoda obresti – čez 3, 3,3 približno, medtem ko plačuje Grčija 4,57 % BDP za obresti, zadolženi so pa za preko 170 % BDP. Torej, oni imajo bistveno nižje obrestne mere, kot jih ima Slovenija, približno za 1,5 %, zaradi mednarodne pomoči. In že na ta način je del tega dolga praktično odpisanega, ker je sedanja vrednost tega dolga bistveno manjša. To se pravi, ocena, da Grčija ne zmore svojega dolga, ko ga ima pa nad nami praktično samo 1,2 % bruto domačega proizvoda in pri tem mi normalno načrtujemo za letošnje leto nižji deficit od 3 % BDP, ta ocena je tako, bi rekel, zelo pavšalna. Sam ne bi kar ocenjeval, da Grčija ni sposobna tega dolga odplačevati. Se pa strinjam, da je tu potrebna časovna razmejitev tega dolga, tako da je to znosno.

Tudi teza, da so države, ki so bile v programu trojke, da je bila katastrofa – imate države, kjer je to izbilo kot problem, kot je Grčija, imate države, ki so na povsem drugem koncu. Takšna je, recimo, Irska. Irska je izšla iz programa, in to z izjemno čvrsto gospodarsko rastjo, čez 4 % bruto domačega proizvoda. Problem na Irskem je celo, da se bojijo, da bodo prišli do podobne situacije, kot so bili pred krizo, in da bodo imeli na nepremičninskem trgu balon. Tako zadaj centralna banka na Irskem omejuje posojila, ki se dajejo prebivalstvu, in na ta način poskuša hladiti ta trg. Tako imamo cel spekter in jaz ne bi prišel do tako preprostih sklepov, kot so bili tu navedeni.

Toliko mogoče samo k splošni razpravi. Zdaj pa bolj konkretno, v zvezi s predlogom zakona, ki je danes v obravnavi, in vašimi pripombami nanj ter neposredno vprašanje mag. Pogačnika, kaj je tu sprejemljivo oziroma v kateri smeri bi se lahko ta draft, ta predlog izboljšal. Prva stvar, ki je bila večkrat omenjena, je, da ni dovolj natančno določeno, kaj je največji obseg javnofinančnih izdatkov v posameznem letu. Mi smo sledili temu paktu stabilnosti in rasti in za vse te simulacije, ki smo jih naredili in ki smo vam jih tudi predali, smo uporabljali formule zadaj. Tako opis te formule in potem tudi lahko zapisano v matematični obliki –tu ne vidimo nobenega problema. Edina stvar, ki je ključna, je, da cel zakon počiva na fiskalnem paktu in Paktu stabilnosti in če se tam spremeni v bistvu definicija oziroma spremenijo ti evropski predpisi, potem je smiselno, da se tudi ustrezno takrat prilagodi formula, če do teh sprememb pride, ker smo mi sopodpisniki, sprejemamo skupaj z drugimi iz Evropske unije te predpise. Tako je mogoče to zapisati v obliki, mi se lahko dogovorimo, v kakšni obliki, tukaj ne vidim problema, in s tem bolj natančno opišemo tisto, kar v simulacijah dejansko je.

To se pravi, ta jasen zapis te omejitve. Navzdol je ta zapis relativno preprost in se formulo da relativno lahko zapisati, navzgor je nekoliko težje in tam bi bilo treba v bistvu se dogovoriti, kateri zapis bi bil ustrezen, zaradi tega ker je na gor, se pravi takrat, kadar je dobro stanje v ekonomiji, vprašanje, da je navzgor odprto in se lahko deficit povečuje, kadar je dobro stanje v gospodarstvu. Ni omejen deficit in je lahko tudi večji.

Tukaj naj dam takoj odgovor gospodu Mescu: takrat, kadar je nadpovprečna, nadpotencialna rast gospodarstva, mora biti načeloma srednjeročno obdobje brez zadolževanja. Torej toliko, kolikor je šlo oziroma bo šlo navzdol – se pravi, kolikor bo lahko deficita v obdobjih, ko bo podpotencialna rast, kadar bo slabo stanje v gospodarstvu, toliko moraš v bistvu ustvariti presežka v tistem obdobju, ki je dobro obdobje. S tem zagotavljaš za celo obdobje seveda ničelno zadolževanje in se pravi, da je lahko simetrično. Je pa lahko, če se tako Vlada odloči oziroma Državni zbor odloči, v času, ko gre zalo dobro, se lahko naredi rezervo in ta rezerva omogoča takrat, ko gre samo malo dobro, da se manj prilagaja, srednjeročno obdobje pa mora biti brez zadolževanja. Toliko mogoče glede formule oziroma bolj jasnega zapisa in iz česar potem nekateri menijo, da je potem ta restriktivnost relativno dobro določena.

Še to sem želel povedati, da na primer Irska, ki je v podobni situaciji kot Slovenija glede majhnosti in ne vpliva na denarno politiko ECB, ima popolnoma enak zapis fiskalnega pravila, kot ga imamo mi. Se pravi, tudi oni v bistvu samo uvajajo to, kar je v Paktu stabilnosti in fiskalnem paktu, imajo pa nekoliko bolj določeno delovanje Fiskalnega sveta.

Cikličnost. Vprašanje je bilo, kaj je cikličnost. Mislim, da to je pa dovolj jasno zapisano v samem tekstu. En gospodarski cikel je seveda, ko imaš nadpovprečno in podpovprečno gospodarsko rast in ko se ti v tem ciklu, mi smo to tako definirali, da se v tem ciklu izravna; nadpovprečne rasti se morajo izravnati s podpovprečnimi rastmi. S tem je fleksibilnost pri definiranju cikla dana, ampak cikli, kot vemo, so lahko tri leta, lahko so pet let, lahko so deset let. Ključno je, da ne ubijemo v ciklu z vnaprej določenim omejevanjem izdatkov, ampak moramo prilagoditi omejevanje izdatkov dejanskemu stanju v ciklu. Tako je to z ekonomskega vidika najbolj smiselna definicija.

Naslednje vprašanje je bilo, kaj je neobičajen dogodek. Tam so bili določeni primeri, olimpijske igre itn. Ključna stvar je, da nanj ni mogoče vplivati. Ključna. Za olimpijske igre se seveda odloča država, verjetno so tudi v proračunu določena sredstva za to. Kar je tukaj ključno je, da neobičajni dogodek je dogodek, na katerega ni mogoče vplivati, to so izjemne okoliščine, in kje je potem – ker če sem vas prav razumel, je bilo vprašanje, kje je potem neko jamstvo, da si ne bomo izmislili teh izjemnih

dogodkov in potem zaradi tega odstopali od fiskalnega pravila. Zavedati se moramo, da v bistvu v okviru Pakta stabilnosti in fiskalnega pakta se izvajajo tudi procedure, kot je, recimo, presežni primanjkljaj. Če bi mi odstopali pri definiciji izjemnih okoliščin od tega, kar je definicija Evropske komisije, potem bi mi bili še vedno v postopku. Tako ni mogoče izjemnih okoliščin samostojno določati, ne da bi se uskladi v bistvu z Evropsko komisijo, ker drugače imaš takoj problem. Enako imajo Irci, zelo enako imajo.

Glede Fiskalnega sveta, vprašanje Fiskalnega sveta je naslednje. O Fiskalnem svetu smo razmišljali na ta način, da so strokovnjaki, ki ves čas praktično na teh problemih delajo. Torej, ja, predsednik Fiskalnega sveta je tisti, ki ima mnogo več dela s samo administracijo, se pravi s pisanjem poročil, mnenj in tako naprej, s komunikacijo, medtem ko dva ostala člana, ki to delata itak v svojem rednem delovnem času, bi lahko bila samo 20 % zaposlena in to je po našem mnenju popolnoma dovolj. Seveda, vse ostalo ima višje stroške. Poleg tega seveda pa Fiskalni svet, kot je zamišljen, je lahko stvar debate. Tukaj ne moremo reči, da je to ... Tukaj ni ene najboljše rešitve, so pač lahko različne in tudi različna mnenja.

Tehnična vprašanja so bila tudi izpostavljena; no, za tehnična vprašanja smo odprti, če so kakršnakoli tehnična vprašanja, bomo o njih poskušali najti boljši odgovor, če tega odgovora ni nekdo našel notri.

Naslednje vprašanje je bilo, ali zdaj ta zakon jamči razdolževanje. Razdolževanje je seveda smatran kot delež dolga v bruto domačem proizvodu, tako je definiran tudi v maastrichtskih pogojih, in tako naprej. Mi smo naredili simulacijo. Če se ta fiskalni zakon uporabi tako, kot je sedaj, kaj se dogaja z dolgom v bruto domačem proizvodu? V Letu 2015 je najvišji, to je 83,2 %, potem pa pada, do leta 2019 pade na 76,4 %. Gre za to, da je v bistvu ta padec precej odvisen od gospodarske rasti; višja kot je gospodarska rast, večji je ta padec, ampak pri predpostavljanju gospodarske rasti do leta 2019 vsako leto pade in, recimo, zadnje leto pade, to se pravi z 2018 na 2019, za približno tri odstotne točke. Tako se na ta način tudi zagotovi, da se zadolženost države počasi prilagaja temu pravilu 60 % in da gre proti 60 %, to se zdaj točno dogaja tudi v Nemčiji. S to uvedbo fiskalnega pravila se dolg Nemčije znižuje. Se pravi, s tem jamčimo razdolževanje.

Naslednje vprašanje je bilo to ključno vprašanje ustavnosti. Temu smo posvetili zelo veliko pozornosti, tudi s predsednikom Vlade, kar je bilo tudi že omenjeno. Kot ustavni pravnik je bil prva oseba, h kateri sem šel, da bi razčistili, kaj pravzaprav v ustavi piše, ker od strank, ki ste bili takrat, ki ste sprejemali to spremembo ustave, sem dobil popolnoma nasprotujoče si razlage, kaj tam piše. Nekateri so razlagali, da v bistvu piše, da v 2015 mora biti

že strukturno uravnotežen proračun, drugi so smatrali, da do 2015 mora biti prvič proračun narejen v skladu s približevanjem temu srednjeročnemu cilju. Premier, ki je sodeloval pri tem oblikovanju besedila, je tisto še enkrat prebral – večkrat. Po njegovem mnenju, tako kot piše z vrinjenim stavkom, v katerem je ta letnica 2015, pomeni, da v letu 2015 narejeni proračun mora biti v skladu s fiskalnim zakonom, ki bo sprejet. Mi smo naredili vse, da je, ker glede na evropska pravila moraš najprej, ko imaš v bistvu korektivne ukrepe, biti pod 3 % BDP, deficit mora biti pod 3, potem je treba v nadaljevanju po 0,5 % zmanjševati strukturni deficit do tam, kjer je pač izravnano. Točno to smo naredili. Ta rebalans proračuna, ki ga bo sprejemala Vlada jutri, ta rebalans proračuna zmanjšuje skupni deficit po ESI s 5,4 % na manj kot 3 %. Se pravi, s tem smo zadovoljili temu kriteriju, da je deficit pod 3 % in proračun za 2015 bo narejen v skladu s temi pravili – s Paktom stabilnosti in pa fiskalnim paktom.

Tako smo se držali tega, da mora biti do leta 2015 proračun prvič tako narejen. Potem, ali bo ta zakon o fiskalnem pravilu sprejet prej ali kasneje kot proračun, ni relevantno. Ključno je, da je proračun v skladu s tem. Menimo, da v bistvu na tej osnovi se vsako leto do takrat, ko začnemo srednjeročno obdobje, to je pač čez približno štiri leta, do takrat se vsako leto strukturni deficit zmanjšuje za 0,5 in da je to v skladu s tem, kar je zapisano v ustavi. Tukaj so interpretacije različne. Interpretacija osebe, ki je bila do takrat, ki je postala predsednik Vlade, pa najbolj spoštovana na tem področju ustavnega prava, je pač takšna in smo na Ministrstvu za finance temu tudi sledil, tako pri pripravi proračuna kot pri pripravi tega fiskalnega zakona.

Potem je bilo pa še vprašanje, ali zakon zagotavlja, da bo socialna država; pač, da ne bomo načeli v bistvu te osnove iz ustave, da je država socialna. Mi smo naredili zakon tako, da je pri omejitvah, ki so dane s strani evropske zakonodaje in zdaj s strani ustave, maksimalno podprta rast BDP. Se pravi, da to omogočanje fleksibilnosti znotraj cikla in tudi to približevanje v srednjeročnem obdobju, se pravi prehodno obdobje, v katerem dosežeš ničelni strukturni deficit. Tako je narejeno. Ravno to je ta razlika med obema predlogoma zakona, da je rast BDP maksimirana. Z maksimirano rastjo BDP seveda imamo pa tudi največ možnosti, kar se je danes že večkrat slišalo, da imamo največji mogoč prostor tudi za socialno državo in za socialnost. To bi bil mogoče moj odgovor.

To se pravi, seveda, do glasovanja smo mi odprti. Se pravi na področju bolj natančnega definiranja, tudi na področju mogoče tega obdobja približevanja, kako definirati to obdobje, da čim bolj čvrsto definirano in tudi na področju Fiskalnega sveta, če je tukaj karkoli dilema, seveda, smo odprti za razgovore. To je pač zakon, ki ga sprejemamo kot parlament z

večino, z dvotretjinsko večino in tu mora biti soglasno. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala, gospod minister.

Vsi prijavljeni razpravljavci ... Kaj bi želeli? Proceduralno? Replika.
Izvolite, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Zahvaljujem se vam za nekatere odgovore, pa vendar se mi zdi prav, tudi zato, ker nas posluša javnost.

Namreč, pri Fiskalnem svetu ste navedli, da je 20 % zapisano predvsem zato, ker moramo gledati tudi varčevalne vidike. Poglejte, če bi res bili tako eksaktni, ne vem, zakaj potem dva dodatna državna sekretarja, ki sta zgolj politična funkcija, tukaj govorimo pa le o neki strokovni funkciji. Tudi zanima me, zakaj 20 %. Namreč, pogledajte, najmanj 20 % pri predsedniku. Sami ste v odgovoru podali kar nekaj zadolžitvev, obveznosti in nalog, ki jih bo ta predsednik imel, a zapišete, da je lahko dovolj 20 %. Ne vem, od kod takšni izračuni, zakaj takšen konkreten predlog. Res bi rada pojasnilo, ker se mi zdi glede na ostale zelo ohlapne zapise v zakonu to nekoliko nenavadno. Ne nazadnje ne vem, zakaj ne 10 %; če pa nam je res tako do varčevanja, pa naj bo to častna funkcija za vse tri.

Torej res bi vas prosila za nek odgovor, ker leži mi na duši in predvsem sem prepričana, da gre za točno določene osebe, ki seveda niso pripravljene pustiti nekih drugih funkcij. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

To ocenjujem, da ni bila replika, ampak glede na to, da čas za razpravo še ni potekel. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste želeli, ste dobili besedo. Sprašujem, če želi še kdo na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora razpravljati. Izkazana je zahteva. Če želi razpravljati tudi predsednik Vlade kot predstavnik predlagatelja zakona, prosim, da se prijavi z dvigom roke. Prosim za prijavo.

Besedo ima gospod Jožef Horvat, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospa podpredsednica, sem mislil, da bo več interesa.

Želel bi dve zadevi povedati; najprej eno splošno, potem pa eno zelo konkretno. Z vpisom fiskalnega pravila v ustavo in s sprejemom zakona o fiskalnem pravilu bi se Slovenija gotovo vključila med tiste države, ki bodo zagotavljale vedno večjo pravičnost in solidarnost tudi na finančni ravni, tako v državi sami kot na mednarodnem prizorišču. Krepitev pravičnosti in solidarnosti tudi na finančni ravni pa hkrati zagotavljata kakovostno boljše sožitje in sistematično delo za mir doma in po svetu. V prizadevanjih za te največje dobrine smo kljub

svoji zemljepisni in številčni majhnosti lahko veliki.

Zdelo se mi je zelo pomembno, da to misel predstavim tudi vam, kolegice in kolegi, in predstavnikom Vlade. Poglejte, mi se zdaj dejansko nahajamo v neki časovni stiski. Ugotavljamo, da smo še edina država podpisnica pogodbe o fiskalnem paktu, ki zakona o fiskalnem pravilu še ni sprejela. Ko smo v časovni stiski, gotovo obstaja nevarnost, da rešitve ne bodo optimalne, zakonske rešitve seveda. Tukaj obstaja bojazen, predvsem na naši opozicijski strani, da bi nas, po domače rečeno, Vlada peljala žejne čez vodo. Zato pričakujemo, da tukaj res vsi skupaj, če je interes Vlade in te koalicije, da bo ta zakon dobil 60 glasov, da res iskreno igramo, da igramo srčno in z odprtimi kartami. Če bo kakšna zadrega, če bo kakšna zadeva zapisana med vrsticami, potem mi enostavno takšne rešitve tudi ne kupimo.

Mogoče se še z besedo tudi sam navežem na Fiskalni svet. Mislim, da ga lahko slikovito opišemo, kot da so člani Fiskalnega sveta pravzaprav mojstri, dobri mojstri, naj bi bili dobri mojstri, ki bodo zasledovali realizacijo fiskalnega pravila; ampak, kolegice in kolegi, mi, zakonodajalci pa moramo tem mojstrom dati dobro orodje. Če ti mojstri – Fiskalni svet – ne bodo imeli dobrega orodja, veste, da izdelek tudi ne bo dober. In mi, Nova Slovenija - krščanski demokrati, vidimo prav v eksaktnih določbah zakona, v formulah vidimo dobro orodje za te mojstre, ki jim v zakonu pravimo Fiskalni svet. In prosim, da to tudi na nek način predlagatelj zakona upoštevate. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo dajem še predstavniku Vlade, ministru za finance dr. Dušanu Mramorju, izvolite.

DR. DUŠAN MRAMOR: Najlepša hvala.

Moram reči, da sem prej še nekaj pozabil, potem bi pa rad še vam odgovoril, da ne bi ostalo neodgovorjeno.

Najprej, prišlo je še eno vprašanje v zvezi z vključitvijo Sidovega dolga med dolg države. Moram reči, da je bilo to vprašanje tudi v medijih izraženo. Gre namreč za to, da SID se na eni strani zadolžuje, na drugi strani investira in je kot finančni posrednik v tej vlogi. Mi smo skupaj s statistiki, se pravi Statističnim zavodom Slovenije in Eurostatom, razčističevali, ali tak dolg, ki je dolg, kjer v bistvu gre za finančno institucijo, po katerikoli logiki lahko sodi v javni dolg države, ker se ni država zadolžila, ampak je šlo za druge namene. S tem v zvezi je bilo zaenkrat stališče dovolj trdno na slovenski strani, da to ne more iti v javni dolg. Kaj bo Eurostat na koncu naredil, ne vemo, ker pač Eurostatova beseda bo zadnja, glavna, ampak mislim – jaz ne vidim prave logike v tem, bom zelo odkrito povedal, da bi dolg finančne institucije pač bil javni dolg.

Druga stvar pa je v zvezi s Fiskalnim svetom. Naše razmišljanje je bilo takšno, kot sem prej rekel. Se pravi, imamo tri člane, predsednik mora biti najmanj 20 % zaposlen; in mora biti. Se pravi, tukaj smo dejansko bili mnenja, da bi bilo dobro, da je s polnim delovnim časom, na primer še 20 % nekje na drugi instituciji, kjer je vpet v stalno delo ali v stalno raziskovanje področja – kot smo tudi definirali ta področja, za katera je pristojen v Fiskalnem svetu. Tako s tega vidika predsednik, pač ki bo imel bistveno več dela s samim delovanjem Fiskalnega sveta, mora biti najmanj toliko zaposlen, pričakujemo 100 %. Za ostala dva pa nekako pričakujemo, da bosta vpeta v strokovno delo, ne da bosta samo na Fiskalnem svetu, ampak da bosta ali v neki instituciji, kjer se to ves čas dogaja in sta strokovnjaka na tem področju: ali sta v neki raziskovalni instituciji, ali sta na univerzi, ali sta nekje v tujini, kjer sta del – saj ni treba da so Slovenci, to so lahko tudi tujci, ki so strokovnjaki na tem področju, in želimo, da vsa ta znanja prinesejo potem na Fiskalni svet. Ne želimo, da bi bili tukaj zaposleni, recimo, administrativno zaposleni, ampak odprti strokovnjaki. Zato se nam je zdela ta rešitev prava. Zdaj, ali je to res idealno, smo pa odprti za protiarumente.

Glede tega, kar ste pa vi rekli, gospod Horvat, to vam pa zagotavljam, da mi ne želimo nobenega žejnega čez vodo prepeljati in da želimo tako zapisati, da bo jasno in enako razumljeno. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

S tem zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali v petek, 30. 1. 2015, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU.

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem predstavniku predlagatelja predloga zakona besedo, to je gospod Tomaž Liseč, izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, podpredsednica, za besedo. Spoštovana ministrica!

V Poslanski skupini SDS smo v parlamentarno proceduro spet vložili novelo

Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju z namenom čim bolj povezati vzgojno-izobraževalni sistem s potrebami obrti in gospodarstva. Kot že rečeno, gre za naš drugi poskus, saj smo na podlagi predlogov in pozitivnih pripomb ob predložitvi dokaj podobnega zakona pred slabim letom skušali ta zakon narediti še bolj življenjski. Dejstvo je, da v Sloveniji že dolgo govorimo o nujni povezanosti poklicnega in strokovnega izobraževalnega procesa z obrtjo in gospodarstvom; predvsem govorimo, zelo malo oziroma nič pa ne naredimo.

Poleg tega pa se v zadnjih letih srečujemo predvsem z nizkim vpisom v poklicne srednje šole, poleg tega pa so še dodatno slaba gospodarska situacija, nestabilna davčna in socialna politika ter propad številnih podjetij v zadnjih letih povzročili upadanje zanimanja delodajalcev za izvajanje poklicnega izobraževanja in hkrati povzročili tudi upad ugleda določenih poklicev. Določeni poklici so zaradi napak v izobraževalnem sistemu skoraj izginili iz naše ponudbe. Sočasno se soočamo tudi z veliko strukturno brezposelnostjo mladih, mnogo mladih pa se ravno s temi pridobljenimi poklici odpravljajo s trebuhom za kruhom v države, kjer so obrti, gospodarstvu in mladim bolj naklonjeni.

Kaj je dualni sistem, ki ga predlagamo? Gre za kombinacijo vajeništva, torej praktičnega dela v podjetju, in poklicnega izobraževanja v šoli. Ta sistem smo pred leti že uvajali, danes pa ga najbolj uspešno uvajajo predvsem pa izvajajo v nam tako bližnjih državah Nemčiji in Avstriji. Še več, primerjalna analiza sistemov poklicnega in strokovnega izobraževanja v evropskih državah kaže na to, da je povsod prisoten trend krepitve povezovanja obrti, gospodarstva in strokovnega izobraževanja. Slovenski delodajalci pa na drugi strani pogosto tarnajo, da imajo zaradi pomanjkanja praktičnih izkušenj mladih probleme z njihovim uvajanjem v procese dela.

Nekaj ključnih komponent tega zakona: bistvo dualnega sistema je, da odgovornost za vajenca prevzame delodajalec, torej se vzpostavi kultura vzgajanja dobrega kadra. Vajeniško razmerje se sklene z vajeniško učno pogodbo med delodajalcem in vajencem, v zakonu so natančno opredeljeni tudi pogoji za delodajalca ter dolžnosti tako delodajalca kot vajenca. V zakonu se doda zahtevano obdobje, ki mora biti namenjeno praktičnemu usposabljanju. Obdobje obsega polovico izobraževalnega časa za poklicne šole in 20 % za strokovne šole. V času trajanja tega vajeniškega razmerja ima vajenec vse pravice iz zdravstvenega zavarovanja ter iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v skladu s slovensko zakonodajo.

Zakon bo omogočal tudi modularnost glede na program ter institucijo; še več, ure, ki jih vajenec opravi v času praktičnega izobraževanja pri delodajalcu, se mu upoštevajo

kot ure delovnih izkušenj in se štejejo v delovno dobo. V času vajeništva ima vajenec pravico do nagrade.

V Poslanski skupini SDS pa se zavedamo, da ima ta zakon dokaj velike finančne posledice, zato postavljamo njegovo uvajanje oziroma uveljavitev v leto 2016. Časa za prilagoditev je torej več kot dovolj. Do leta 2020 se za izplačilo nagrada vajencem v celoti zavzame država in poskrbi za njihovo nagrado preko evropskih sredstev. Takšni modeli obstajajo v drugih evropskih državah. Po letu 2020 pa 50 % nagrade plača država, 50 % nagrade pa delodajalec. Država plača tudi izvajalcem mojstrskih in delovodskih izpitov prispevek za opravljanje teh izpitov.

Več v nadaljevanju, za začetek pa samo še to, da upamo, verjamemo in pričakujemo, da bodo podjetja zaradi teh stimulacij znotraj zakona, ki bi jim morale slediti tudi davčne spodbude, pripravila programe vajeništva in uspešno pričela s prestrukturiranjem izobraževanja.

Spoštovani, gre za kompleksen razlog in zakon, ki smo ga v stranki SDS pripravljali kar nekaj časa. Ker resnično želimo, da bi zagledal luč sveta, predvsem pa, da bi bil zakon uporaben tako za izobraževalni sistem, delodajalce, predvsem pa dijake, smo v Poslanski skupini SDS vložili zakon po rednem postopku. Razmišljamo pa tudi, da v primeru, če gre zakon v nadaljnjo obravnavo / znak za konec razprave / javno predstavitev mnenj in tako dobimo še čim bolj široko paleto stališč in mnenj, ki bi naredile ta zakon resnično uporaben. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade dr. Stanislavi Setnikar Cankar, ministrici za izobraževanje, znanost in šport. Izvolite.

DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR:
Spoštovana predsedujoča, ...

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ:
Izvolite, kar.

DR. STANISLAVA SETNIKAR CANKAR:
Spoštovane poslanke, poslanci, spoštovani predlagatelj!

Dovolite mi, da posredujem glavne ugotovitve iz mnenja Vlade Republike Slovenije k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju je vložila skupina poslancev že drugič v letu 2014; prvič marca 2014. Vlada Republike Slovenije navedenemu predlogu nasprotuje, kar utemeljuje z naslednjim.

Predlagane spremembe zakona, ki jih je Poslanska skupina SDS vložila v skoraj

identični obliki kot marca 2014, obnavljajo zakonsko ureditev vajeništva, tako da v celoti in skoraj nespremenjeno povzema poglavje o vajeništvu, kakršno je bilo urejeno v Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju iz leta 1996. Uresničevanje zakona v letih od 1996 do 2005 je pokazalo, da tako urejeno vajeništvo ni doseglo svojih ciljev. Takratna ocena ministrstva, ki ga je vodil dr. Milan Zver, je pokazala, da niso bili ustvarjeni ustrezni pogoji na strani delodajalcev, da bi se vajeništvo lahko ustrezno razvilo. Ob tem je treba poudariti, da so bile takratne zakonske rešitve usklajene tudi z Zakonom o delovnih razmerjih, ta materija pa je bila leta 2013 iz Zakona o delovnih razmerjih izločena. Uvedba vajeniškega sistema pomeni v temelju spremenjen odnos do poklicnega izobraževanja, saj se temeljna odgovornost za izobraževanje vajenca prenaša s šole na delodajalca. Zgledi vajeništva, ki ga poznajo druge primerljive države v Evropski uniji, še zlasti pa dualnega sistema, kakršnega poznajo v nemško govorečih državah Srednje Evrope, to je Avstrija, Švica, Nemčija, temeljijo na statusu vajenca, ki je izenačen ali vsaj primerljiv s statusom delavca. Iz tega izhaja tudi zakonska ureditev področja, ki opredeljuje predvsem delovnopravna vprašanja, obveznosti in pristojnosti zbornic kot asociacij delavcev in zaščito mladih, ki se kot vajenci usposablajo na delovnem mestu.

V Evropski uniji poteka obsežna pobuda, zlasti v Nemčiji, da bi se dualni sistem uveljavil širše v državah članicah Evropske unije, in tudi Slovenija se je pridružila tej pobudi. Pobudnice poudarjajo, da je ključna prednost dualnega sistema zgodnejše zaposlovanje mladih. Povsod, kjer vajeništva ne poznajo oziroma ne poznamo, pa smo soočeni s skokovitim naraščanjem brezposelnostim mladih. Izkušnje, ki jih imamo v Sloveniji iz obdobja, ko je bilo vajeništvo sestavni del sistema poklicnega izobraževanja, kažejo, da je za uspešno delovanje vajeništva potreben širok družbeni konsenz, še zlasti med socialni partnerji, in obsežne spodbude delodajalcem iz javnih sredstev. Pogovori, ki jih je bilo zlasti veliko z organizacijami delodajalcev, predvsem z Obrtno-podjetniško zbornico, Gospodarsko zbornico Slovenije, so pokazali, da se delodajalci zavedajo pomena dualnega sistema oziroma vajeništva na vseh ravneh izobraževalnega sistema, da pa zaenkrat v tem sistemu vidijo predvsem nove obveznosti za delodajalce – stroške –, predvsem pa prevzem velikega tveganja, zato ker bi v delovno razmerja sprejemali mladoletne osebe. Opozarjajo na obveznosti delodajalcev v primeru nesreče, odgovornosti do vajencev v primeru težav podjetja, nejasnosti glede plačila nagrade vajencev itd., zato pričakujejo obsežne državne spodbude oziroma spodbude iz javnih sredstev.

Predlagana novela zakona temelji na prepričanju, da je mogoče s spremembo tega zakona urediti problematiko vajeništva. V

nasprotju s predlagatelji Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pripravlja predlog sprememb Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki odpira možnost uvedbe vajeništva, če bodo izpolnjeni pogoji glede financiranja iz javnih sredstev in če bodo v posebnem zakonu ali v več zakonih v celoti urejena statusna razmerja vajenca in iz tega izhajajoče obveznosti delodajalcev in države. Ta koncept je bil dogovorjen tudi v partnerskem dialogu ob pripravi socialnega sporazuma.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala, gospa ministrica.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Stališče poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije bo predstavil gospod Primož Hainz. Izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Spoštovana podpredsednica, gospa ministrica, kolegice in kolegi!

V zadnjih nekaj letih se srečujemo z nizkim vpisom v srednje šole, še bolj pa v poklicne šole. Temu botruje več neugodnih dejavnikov, med njimi je gotovo dejstvo, da je določenim vrstam dela oziroma določenim poklicem ugled padel. Vzroki za to so gotovo v propadu številnih podjetij in nizki ceni za opravljeno delo. Prav tako je pomembno dejstvo, da se soočamo z veliko strukturno brezposelnostjo mladih, ki se vključuje v gimnazije in nadaljujejo študij družboslovja, kjer pa ne primanjkuje delovne sile. Istočasno pa se gospodarstvo spopada s pomanjkanjem kadra v določenih poklicih, ki pa jih naša podjetja nujno potrebujejo. Kljub temu da je zaposlitev zagotovljena, saj povpraševanje po nekaterih poklicih presega ponudbo, interesa za izobraževanje v določenih programih ni. Ostaja neskladje med izobraženostjo iskalcev zaposlitve in potrebami trga delovne sile in to neskladje je treba odpraviti. S tem soglašajo tako izobraževalni zavodi kot tudi delodajalci.

Tudi v Poslanski skupini Desus menimo, kar se tiče dopolnitve Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, da je nujno, da sta izobraževalni sistem in gospodarski sektor tesno povezana. V Poslanski skupini Desus smo prepričani, da je pri oblikovanju izobraževalnih programov nujno treba iskati dialog z gospodarstvom, negospodarstvom ter izobraževalnim sistemom zaradi ugotavljanja razvojnih tendenc in potreb po kadrih ter načrtovati takšno vsebino izobraževalnih programov ter kakovost učnih izidov in kompetenc, da bodo dijaki zaposljivi takoj po koncu srednjega šolanja oziroma se bodo lahko izobraževali naprej in tudi po končanem višjem izobraževanju dobili primerno zaposlitev.

V naši poslanski skupini soglašamo, da imajo delodajalci, ki izvajajo praktično usposabljanje z delom, lahko velik vpliv na

nadaljnji razvoj mladih in njihovo uspešno poklicno kariero in posledično na njihovo življenje. Povezovanje izobraževanja in praktičnega usposabljanja z delom je eno izmed pomembnejših področij uvajanja mladih v delovni proces in njihovo zaposlitev. Zato mi, poslanke in poslanci Desusa, ne zavračamo možnosti za ponovno uvedbo tako imenovanega dualnega izobraževalnega sistema, torej vpeljave vajeništva v poklicnem in srednje strokovnem izobraževanju. Zavedamo pa se, da je treba k tej, naj tako rečem, mini reformi pristopiti premišljeno in načrtno, predvsem pa je treba upoštevati tudi aktualne finančne razmere, in sicer ne samo v gospodarstvu, ampak tudi javnofinančne zmožnosti države za vsaj sofinanciranje stroškov, ki jih vajeništvo potegne nekako za sabo. Torej potrebujemo konsenz med socialnimi partnerji, sistemsko ureditev te vrste izobraževanja ter finančno zmožnost nosilcev in države.

Glede prvega pogoja, torej konsenza, lahko rečemo, da je izpolnjen. Nedavno parafiran socialni sporazum namreč vsebuje dogovor, da se bo vajeništvo sistemsko uredilo ob zagotovitvi stabilnega in dolgoročnega financiranja. Iz tega sporazuma izhaja tudi, da je nujna promocija poklicnega in strokovnega izobraževanja med mladimi delodajalci in starši, v katere naj bodo v polni meri vključeni vsi socialni partnerji. Še posebej je promocija pomembna pri tako imenovanih deficitarnih poklicih. Drugi pogoj, sistemsko ureditev tega področja, seveda zahteva poseg oziroma ureditev pri večjem številu zakonov, torej vsaj še v Zakon o delovnem razmerju, Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja in odpreti bi bilo verjetno treba še kakšen tretji predpis.

In tretji pogoj je torej zmožnost financiranja dualnega sistema, kar pomeni zagotavljanje sredstev, pa to ne glede na vir financiranja, ali naj bo to država ali delodajalec, pa je po naši oceni v tem času to največja težava in morebiti tudi zadržek, da se vajeništvo uvede v zelo kratkem času. Predvsem je na delodajalcih, da spremenijo svoj pogled na zaposlene in v kontekstu vajeništva tudi na vajence, saj žal v svojih zaposlenih le redki vidijo dodano vrednost svojemu podjetju, za večino delovna sila namreč več ali manj predstavlja le strošek.

Naj spomnim, da smo v prejšnjem mandatu že obravnavali skoraj identičen predlog zakona, danes obravnavani se razlikuje od prejšnjega v tem, da se dodaja še možnost brezplačnega najema prostora in naprav diplomantom, ki zaradi socialnega stanja ne zmorejo sami pričeiti s podjetniško dejavnostjo. Takrat ga je sestava Poslanske skupine Desus zavrnila, pa še enkrat poudarjam, da nismo nasprotovali in tudi zdaj ne nasprotujemo uvedbi vajeništva. Tako kot takrat pa se tudi danes sprašujemo, ali predlagatelj danes obravnavanega zakona meni, da so v današnjih

aktualnih razmerah rešitve izpred osemnajstih let res primerne, da se skoraj v identični obliki vpeljejo v popolnoma drugačen gospodarski, finančni položaj v državi, kot je bilo daljnega leta 1996.

Vajeniški sistem izobraževanja je naša država namreč že poznala, in sicer v obdobju desetih let nekako med letom 1996 in letom 2006. V letu 2006 je bil ta sistem ukinjen, in sicer s strani takratne vlade ravno pod vodstvom Slovenske demokratske stranke, ki je hkrati predlagateljica novele zakona, o kateri teče zdaj razprava. Takrat je bil kot razlog za ukinitve dualnega sistema navedeno, da so "predstavniki Obrtne zbornice kmalu po uveljavitvi zakona kritično presojali zakonske rešitve, saj so pričakovali proračunska sredstva ali druge spodbude" – torej davčne olajšave ali druge oblike spodbud – "za tiste, ki izvajajo praktično usposabljanje vajencev." In drugič, da so "na ustrezno uveljavljene statuse vajencev opozorile tudi evalvacijske študije, ki so bile opravljene s strani tujih ekspertov".

Zaradi vseh dvomov, ki se pojavljajo v zvezi s tem konkretnim predlogom novele zakona, se bomo poslance in poslanci o podpori zakona za nadaljnjo obravnavo odločili po opravljeni razpravi, katera sledi. Podpore ne zavračamo a priori, pretehtali bomo možnosti za modificiranje tega predloga v nadaljevanju postopka in v skladu z mnenjem oziroma predstavljenimi načrti Vlade bomo sprejeli končno odločitev glede predloga novele. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil gospod Matjaž Nemeč.

Izvolite.

MATJAŽ NEMEČ (PS SD): Hvala lepa predsedujoča, spoštovana ministrica, drage kolegice, dragi kolegi!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov smo naklonjeni razpravam o tematikah, ki bi v izobraževanje vnesle neko novo kakovost. Pridobivanje praktičnih znanj je eden izmed pomembnejših razmislekov, a predlog Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke sloni na izkušnji, ki se je v preteklosti pokazala kot povsem neprimerna. Ker je Državni zbor omenjeni predlog z manjšimi razlikami obravnaval šele pred nekaj meseci, natančneje konec aprila 2014, v stališču poslanske skupine ponavljam nekatere ključne razloge za nasprotovanje predlogu. Predlagatelji namreč ostajajo pri rešitvah, ki so v zakonu nekoč že bile, določila o vajeništvu so bila del zakona vse od sprejema leta 1996 do leta 2006, ko so bila črtana s povsem novim zakonom, ki ga je pripravilo šolsko ministrstvo pod vodstvom ministra Milana Zvera.

V uvodu predloga zakona iz leta 2006 je med drugim zapisano, da dualni sistem,

kakršnega je uvedel zakon, predpostavlja posebno vajeniško razmerje, ki ni povsem primerljivo z rešitvami v primerljivih državah, kjer gre za posebno obliko delovnega razmerja. Vajeniško razmerje ob ustrezni zaščiti vajenca glede na opravljena dela, povezana z njegovim izobraževanjem, zagotavlja vajencu tudi minimalno nagrado in eno leto in pol zavarovalne dobe za tri leta vajeniškega razmerja. Predstavniki Obrtne zbornice Slovenije so kmalu po uveljavitvi zakona kritično presojali te zakonske rešitve, saj so pričakovali proračunska sredstva ali druge spodbude, kot so davčne olajšave ali druge oblike spodbud za tiste, ki izvajajo praktično usposabljanje vajencev. Za spodbude, ki so jo takrat umerjale, naj bi sicer po obravnavanem predlogu namenili do 70 milijonov letno. Pomanjkljivost predloga se kaže tudi v njegovi neuskkljenosti z drugimi zakoni in socialnimi partnerji. Zakonske rešitve iz leta 2006 za vajeništvo so bile usklajene z vsaj tako pomembnim zakonom, z Zakonom o delovnih razmerjih, a vsebina o vajeništvu je od leta 2013 iz tega zakona izvzeta.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov opozarjamo, da uvedba vajeniškega sistema pomeni v temelju spremenjen odnos do poklicnega izobraževanja, saj se odgovornost za izobraževanje vajenca prenaša s šole na delodajalca. Zgledi vajeništva, kot ga poznajo druge države v Evropski uniji, še zlasti pa dualnega sistema, kakršnega poznajo v nemško govorečih državah Evrope, kot so denimo Avstrija, Švica ali Nemčija, nas opozarjajo, da gre predvsem za vprašanje statusa vajenca. Ta status je izenačen ali vsaj primerljiv s statusom delavca. Iz tega izhaja tudi zahteva po zakonski ureditvi in drugih pravnih aktih. Nadalje ugotavljamo, da predlog ni usklajen s partnerji, s katerimi bi moral biti. Izkušnje, ki jih imamo v Sloveniji iz obdobja, ko je bilo vajeništvo sestavni del sistema poklicnega izobraževanja, kažejo, da je za uspešno delovanje vajeništva potreben konsenz med socialnimi partnerji in obsežne spodbude iz javnih sredstev. Izkazuje se, da se delodajalci zavedajo pomena dualnega sistema oziroma vajeništva na vseh ravneh izobraževalnega sistema, da pa zaenkrat v tem sistemu vidijo predvsem nove obveznosti za delodajalce, ki jih sistem prinaša zanje; kot so plače oziroma nagrade, prispevki, drugi prejemki, oprema učnega mesta, zavarovanja, obremenitev mentorjev in tako dalje, ne pa tudi dodatne vrednosti, ki bi upravičevale te stroške. Predlog zakona tudi nima finančnega pokritja. Kot je omenjeno, naj bi letno potrebovali do 70 milijonov evrov.

Iz navedenih razlogov bomo v Poslanski skupini Socialnih demokratov glasovali proti sklepu, da je predlog novele Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju primeren za nadaljnjo obravnavo. Kot smo v tem prostoru že slišali, ni smelo pričakovati drugačnega rezultata, če se stvari

znova in znova lotevamo na enak način, z istimi predlogi. Zato naj zaključim z izrazom pričakovanja, ki ga naslavljam na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, in sicer da čim prej pristopi k oblikovanju sprememb, ki bodo na primeren ter javnofinančno skladen način vzpostavile pogoje za izvajanje takšnega način izobraževanja.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Združena levica bo predstavil gospod Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo. Tovariši in tovarišice!

Pred nami je zakonodajni predlog, ki naj bi pripomogel k zmanjšanju brezposelnosti med mladimi in k povečanju gospodarske aktivnosti. Temu splošnemu cilju seveda ni mogoče oporekati. Gospodarska aktivnost v Sloveniji je bila v tretjem četrtletju lanskega leta sicer najvišja v evrskem območju, ampak je to še daleč od realne rasti, ki smo je bili vajeni pred krizo. Stopnja brezposelnosti je še vedno nesprejemljiva, sploh za republiko, ki je imela po drugi vojni več kot 30 let polne zaposlenosti. 9,6 % brezposelnosti po anketni metodi je za evropske in južnoevropske razmere sicer zmerna stopnja, vendar ne smemo pozabiti, da smo z nad 20-odstotno brezposelnostjo delavcev do 24. leta starosti – ukrepi za spodbujanje zaposlovanja mladih sploh, sploh pa te skupine mladih so torej nujno potrebni.

Predlagatelj polaga svoje upe v institucijo vajeništva. Ker je to prva obravnava, se je treba do te rešitve najprej opredeliti na idejni ravni in s političnega stališča. Odgovoriti je treba na vprašanje, ali lahko z vajeništvom dosežemo cilje izobraževalnega sistema in kdo bo imel korist od uvedbe takega sistema, kam bodo šla javna sredstva. Primarni cilj srednješolskega izobraževanja, pa naj bo poklicno, strokovno ali splošno, je vsestranski razvoj mladih ljudi. S tega stališča je lahko po našem mnenju vsako usposabljanje na delovnem mestu zgolj dopolnilo, nikoli pa steber izobraževanja.

Vlada v svojem gradivu pravilno ugotavlja, da je namen sistema vajeništva v nemško govorečih državah čimprejšnje zaposlovanje mladih. Zgodnje zaposlovanje mladih je, sploh v času, ko se zahtevana delovna doba neprestano podaljšuje in ko delavci v podjetjih nimajo možnosti realnega odločanja o svojih pogojih dela, prej ovira kot spodbuda za vsestranski razvoj mladih. Namesto enostranskega usmerjanja sta potrebna svobodna izbira in razvijanje potencialov. Ustanova, ki mora poskrbeti za to, ne more biti hierarhično organizirano podjetje, še manj obrtna delavnica. To seveda ne pomeni, da bi želeli preprečevati mladim, da se sami odločajo med izobraževanjem in zaposlitvijo, pomeni pa, da je treba javna sredstva usmerjati v izobraževalni in kulturni sistem, da je treba

odpravljati socialne ovire za svoboden razvoj mladih ljudi, torej revščino in neenake življenjske možnosti. Naše splošno stališče je, da morajo imeti dijaki za obvezne prakse, vajeništvo in podobno dovolj časa, da zaradi tega ne sme biti okrnjeno njihovo širše vsestransko izobraževanje in razvoj. Predvsem pa opozarjamo, da je treba jasno razmejiti, kaj je poklicno oziroma praktično izobraževanje, s katerim se delavec usposobi za širok spekter nalog, kaj pa je usposabljanje za konkreten in specifičen delovni proces konkretnega posameznega delodajalca. Subvencioniranje tega specifičnega usposabljanja z javnimi sredstvi ne pride v poštev. Z javnofinančnega vidika predlog namreč predpostavlja dodatno obliko subvencioniranja gospodarske dejavnosti. Ker pa gospodarstvo ni harmonična skupnost proizvajalcev, ampak konflikten sklop delavcev in njihovih zaposlovalcev, se je treba vprašati, v čigavem interesu je tako subvencioniranje. Odgovor je jasn: v sistemu, kjer ni splošnega soodločanja delavcev in delitve prihodkov, kjer so dohodki menedžmenta včasih desetkrat ali še večkrat višji od odhodkov delavcev, subvencioniranje gospodarstva pomeni subvencioniranje menedžmenta in lastnikov kapitala – torej ozkega privilegiranega sloja! Predlog ne nazadnje tega niti ne skriva. A še jasnejše je mnenje Vlade – delodajalci, torej menedžerji in lastniki kapitala, citiram, "pričakujejo obsežne državne spodbude oziroma spodbude iz javnih sredstev." Se pravi, če premislimo: privilegirana manjšina, ki ima monopol odločanja o organizaciji dela in o delitvi dohodka, pričakuje javni denar za usposabljanje delovne sile, ki je osnova njenega dohodka in privilegijev. Naj ponovim ta del: privilegirana manjšina, ki ima monopol odločanja o organizaciji dela in delitvi dohodka, pričakuje javni denar za usposabljanje delovne sile, ki je osnova njenega dohodka in privilegijev. Še več, če se ponovno obrnem k navedenemu stališču Vlade, vidijo delodajalci kot problem predvsem plače oziroma nagrade za novopečene vajence, prispevke, zavarovanja, obveznosti v primeru nesreče, obveznosti do vajencev v primeru težav podjetja in tako naprej. Težavo imajo, skratka, s tem, da si pošteno delo zasluži pošteno plačilo. Prevzemajo dohodke in privilegije vodij podjetij in obratov, ne prevzemajo pa naloge specifičnega usposabljanja delavca za konkretne delovne naloge. Ne želijo prevzeti običajnega podjetniškega tveganja, da vsi delavci pač niso enako primerni za vsako delo.

V Združeni levici ne podpiramo načelne usmeritve, ki je podlaga tega predloga. Strinjamo se tudi z vladno stranjo, ki ugotavlja, da so tehnične rešitve neustrezne. Zato po našem mnenju zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Vlada je napovedala, da bo pripravila svojo rešitev na osnovi parafiranega socialnega sporazuma, ki si za cilj zastavlja sistemsko ureditev vajeništva ob zagotovitvi stabilnega in dolgoročnega financiranja. V zvezi

s tem še enkrat ponavljam: "Cilj mora biti splošni razvoj posameznika, osrednja institucija pa ne moreta biti hierarhično organizirano podjetje ali obrtna delavnica, ampak javna šola in spremljajoče ustanove. Dijaki strokovnih šol morajo biti deležni ustrezne splošne izobrazbe. Praktično izobraževanje je normalen in potreben del njihovega izobraževanja, vendar jim je treba dati za to dovolj časa, nikakor ne smejo biti preobremenjeni." In še zadnjič, proračunska sredstva se lahko namenijo zgolj za poklicno in strokovno izobraževanje, ne pa za usposabljanje delavca za delo pri specifičnem zaposlovalcu".

Najlepša hvala za besedo. Vas na svoji desni bi pa opozoril oziroma poprosil za naslednjič za malo manj hihitanja in klepetanja vmes, ker je strašno nadležno. Predvidevam, da se tako počuti profesor za katedrom, kadar govorijo tam v drugi, tretji vrsti. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ:

Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospa Ljudmila Novak.

Izvolite.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovana gospa podpredsednica, gospa ministrica, kolegice in kolegi, gospe in gospodje!

V izobraževanju je potrebno tesnejše povezovanje teorije in prakse, še posebej v srednješolskem, strokovnem in poklicnem izobraževanju ter tudi na visokošolski ravni. Strokovno, poklicno in srednje šolstvo imajo pomembno vlogo pri razvoju kadrov za razvoj občin, regij in države. Zavzemamo se za povezovanje teorije s prakso ter za doseganje višjih ravni znanja. Krščanski demokrati še zdaleč nismo osamljeni v tem prepričanju, kljub temu pa je trenutno slovensko strokovno in poklicno izobraževanje še daleč od teh želelnih ciljev.

Predlagana novela gre v to smer, zato krščanski demokrati predlagane rešitve podpiramo. Predlagatelji si želijo znova povezati izobraževalni sistem in gospodarstvo. Povezava med teoretičnim izobraževanjem in pridobivanjem kakovostnih praktičnih kompetenc zagotavlja lažji prehod med poklici, kar je sedaj že običaj sodobnih kariernih poti. Vseživljenjsko izobraževanje zahteva, da človek absolvira široko paleto teoretičnega znanja in tudi pridobi čim več praktičnih, neposrednih izkušenj. Obstoječo zakonodajo ta predlog v tem smislu nadgrajuje tako, da se ob obstoječem sistemu omogoči tudi dualni sistem. Slednji odgovornost za izobrazbo podeljuje delodajalcu, ki si vzgaja za zanesljiv bodoči kader in tako skrbi za večjo kakovost proizvodnje oziroma storitve.

Krščanski demokrati bi na tem mestu spomnili na dobre izkušnje uspešnih držav, kot sta Nemčija in Avstrija, s takšnim oziroma podobnim izobraževalnim sistemom. Dvig kakovosti dela bi neposredno spodbudil gospodarsko aktivnost, hkrati pa bi bilo manj

strukturne brezposelnosti, saj bi se mladi lažje odločali za izobraževanje za poklice, s katerimi bi bili tudi lažje zaposljivi, saj bi jih med šolanjem in po njegovem zaključku morda že čakalo delovno mesto. Podjetja bi v tem trenutku težko izplačevala nagrade za vajence in nagrade mentorjem, zato predlagatelj to odgovornost prenese na državo, ki bi s subvencijami delodajalcem spodbujala zanimanje za izvajanje izobraževanja, kar se lahko pokrije z uspešnim črpanjem evropskih sredstev.

Predlog predvideva postopno uvajanje dualnega sistema, kjer bi sedanji in dualni sistem dejansko nekaj časa sobivala. Dualni sistem se bo zelo verjetno uveljavil predvsem tam, kjer so uspešna podjetja in gospodarske družbe, ki tudi povprašujejo po določenih poklicnih profilih. To bi pozitivno vplivalo tudi na ugled teh poklicev in večjo zaposljivost mladih. Pričakovati je, da bodo podjetja zaradi stimulacij, ki bi jim morale slediti tudi davčne spodbude, pripravile programe vajeništva in uspešno pričela s prestrukturiranjem izobraževanja. Zelo pomembna rešitev je, da se vajencem omogoči, da se čas poklicnega izobraževanja šteje v delovno dobo, kar bo dodatna spodbuda mladim za odločitev za poklicno izobraževanje ter redno napredovanje iz letnika v letnik.

Novela Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju je v skladu s programom krščanskih demokratov, zato jo bomo tudi podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Mirjam Bon Klanjšček bo predstavila stališče Poslanske skupine Zavezništvo Alenke Bratušek.

Izvolite.

MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS ZaAB): Spoštovani!

Te dni smo bili priča pozivu Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije za ponovno vzpostavitev dualnega sistema poklicnega izobraževanja. Iz njihovega poziva je bilo moč razbrati tudi navedbo, da si bodo za ponovno vzpostavitev le-tega prizadevali v dogovoru s pristojnim ministrstvom. Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil sprejet leta 1996. Kot je uvodoma gospa ministrica že povedala, je bila ustreznost dualnega sistema ocenjena v okviru programa Phare Mocca, kjer so študije opozorile na neustrezno uveljavljanje statusa vajencev in potrebo po temeljiti modernizaciji izobraževalnih programov za pridobitev srednje poklicne in srednje strokovne izobrazbe.

Uresničevanje tega zakona do leta 2005 je pokazalo, da tako urejeno vajeništvo ni dosegalo svojih ciljev. Takratno ministrstvo je ocenilo, da niso bili ustvarjeni ustrezní pogoji na strani delodajalcev, da bi se vajeništvo lahko ustrezno odvijalo. Zato je leta 2006 takratni pristojni minister z novim Zakonom o poklicnem

in strokovnem izobraževanju odpravil poseben status vajenca v izobraževalnih programih v dualnem sistemu, namesto tega pa je uvedel individualno in kolektivno učno pogodbo.

Predlagana novela zakona obnavlja zakonsko ureditev vajeništva, tako da v celoti in skoraj nespremenjeno povzema poglavje o vajeništvu, kakršno je bilo urejeno v Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju iz leta 1996. In skoraj enak predlog, kot ga danes obravnavamo, je Poslanska skupina SDS vložila že marca lani in ga je Državni zbor zavrnil. Ob tem pa je treba poudariti, da so bile zakonske rešitve iz leta 1996 usklajene tudi z Zakonom o delovnih razmerjih, leta 2013 pa je bila ta materija iz zakona izločena.

Uvedba vajeniškega sistema pomeni v temelju spremenjen odnos do poklicnega izobraževanja, saj se temeljna odgovornost za izobraževanje vajenca prenaša s šole na delodajalca. Zgledi vajeništva, ki ga poznajo druge primerljive države v Evropski uniji, še zlasti pa dualnega sistema, kakršnega poznajo v nemško govorečih državah Srednje Evrope, nas opozarjajo, da gre predvsem za vprašanje statusa vajenca, ki je izenačen ali vsaj primerljiv s statusom delavca. Iz tega izhaja tudi zakonska ureditev področja, ki ni zgolj šolska zakonodaja. V Evropski uniji poteka obsežna pobuda zlasti iz Nemčije, da bi se dualni sistem uveljavil širše v državah članicah Evropske unije. Tudi Slovenija se je pridružila tej pobudi. Ključna prednost dualnega sistema je zgodnejše zaposlovanje mladih, povsod, kjer vajeništva ne poznajo oziroma ne poznamo, pa smo soočeni s skokovitim naraščanjem brezposelnosti mladih.

Predlagani predlog novele temelji na zmotnem prepričanju, da je mogoče s spremembo tega zakona urediti celotno problematiko vajeništva. Na pristojnih ministrstvih nadaljujejo z načrtovano uvedbo vajeništva in iščejo predvsem odgovore na vprašanja, povezana s statusom mladih, ki bi poleg šolanja delali, kar pomeni, da bi bili vajenci na nek način v delovnem razmerju. To seveda pomeni, da bo treba skupaj s socialnimi partnerji doseči konsenz o strategiji razvoja poklicnega izobraževanja vsaj do leta 2020 ter pripraviti poseben zakon o vajeništvu. Zato tukaj posebej izpostavljam, da predlog novele ni usklajen s socialnimi partnerji. Prav tako tudi finančne posledice predlagane novele niso usklajene niti z zmožnostmi sprejetih proračunov niti s predvidenimi sredstvi evropskih skladov v novem, večletnem finančnem okviru do leta 2020.

Vse naštetu so razlogi zaradi katerih predloga novele zakona v Zavezništvu ne bomo podprli. Od pristojnega ministrstva pa pričakujemo, da bo nadaljevalo priprave za spremembo Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki bo to področje uredil bolj celovito. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Irena Kotnik bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke Mira Cerarja.

Izvolite.

IRENA KOTNIK (PS SMC): Spoštovani kolegi, kolegice!

Poslanska skupina SMC se zavzema za spremembe poklicnega in strokovnega izobraževanja. To izobraževanje bi omogočilo hitrejše in boljše odzivnost na potrebe trga dela in bi ob izpolnjevanju določenih pogojev uvedle tudi sistem vajeništva. To na področju vzgoje in izobraževanje ne nazadnje predvideva tudi naša koalicijska pogodba, in sicer nadgradnja izhodišč za načrtovanje programov poklicnega in strokovnega izobraževanja in obenem tudi dvig kakovosti in pa privlačnosti. Pogodba prav tako predvideva vpeljavo različnih modelov praktičnega usposabljanja med izobraževanjem ter prenovo dualnega sistema izobraževanja ter uvedbo vajeništva, ki bo temeljilo na zaposlitvenem statusom vajencem.

Predlagane spremembe zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki jih je vložil predlagatelj, so zasnovani v smeri uvedbe dualnega sistema izobraževanja z namenom povezovanja izobraževalnega sistema in gospodarstva oziroma trga delovne sile. SMC se strinja z mnenjem predlagatelja zakona, in sicer da se slovenski poklicni izobraževalni prostor sooča s problemi, kot so večletno upadanje vpisa in zanimanja za poklicno izobraževanje, prav tako za problem deficitarnih poklicev in pa premajhno povezanostjo izobraževalnih programov s trgom dela.

Na drugi strani pa smo mnenja, da predlagana novela zakona temelji na zmotnem prepričanju, da je mogoče s spremembo tega zakona urediti celotno problematiko vajeništva.

Prvič. Uvedba vajeniškega sistema pomeni v temelju spremenjen odnos do poklicnega izobraževanja, saj se temeljna odgovornost za izobraževanje vajenca prenaša s šole na delodajalca. To pomeni, da bi morale biti spremembe zakona usklajene tudi z delovnopravno zakonodajo. Zgledi vajeništva, kot ga imajo urejene države, kot so Avstrija ali Nemčija, namreč temeljijo na izenačenem statusu vajenca s statusom delavca, iz česar izhaja tudi zakonska ureditev področja, ki opredeljuje predvsem delovnopravna vprašanja.

Drugič. Za uspešno delovanje sistema vajeništva je potreben širok konsenz z deležniki civilne družbe, predvsem s predstavniki delodajalskih organizacij. Vprašanja, kot so prenove izobraževalnih programov, pogoji za izvedbo vajeništva, ukrepi za spodbujanje delodajalcev, morajo biti usklajeni s predstavniki delodajalcev oziroma zbornic kot njihovih asociacij.

Tretjič. Pomembno je, da morajo biti za možnost uvedbe vajeništva izpolnjeni pogoji glede financiranja in javnih sredstev in to v posebnem zakonu v celoti urejena statusna razmerja vajencev. Finančne posledice, ki jih predvideva predlagana novela zakona, namreč nimajo realne podlage v sprejetih proračunih. Predlagani zakon se prav tako parcialno dotika nekaterih drugih vprašanj, kot so na primer pravice dijakov in vzgojno ukrepanje.

Glede na opisane pomanjkljivosti Poslanska skupina SMC ne podpira Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, hkrati pa je poslanska skupina mnenja, da je prenova sistema poklicnega izobraževanja, ki odpira možnost uvedbe vajeništva, ob izpolnjevanju pogojev glede financiranja in javnih sredstev ter urejenih statusnih razmerjih vajenca nujna in potrebna.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Suzana Lep Šimenko bo predstavila stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane prisotne poslanke in poslanci, spoštovana ministrica!

Izjemno visoke stopnje brezposelnosti mladih v Evropi zahtevajo takojšnje ukrepanje držav članic. Ena od prednostnih nalog je zagotovo večji odziv na potrebe trga dela in zagotavljanje mladim nemoten prehod iz šolanja v zaposlitev. V Slovenski demokratski stranki na tej seji predlagamo dva zakona, ki na eni strani pospešujeta zaposlovanje mladih, na drugi strani pa se s Predlogom o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju omogoča tudi večja odzivnost na potrebe trga dela. Ni treba posebej poudarjati, da se vsi zavedamo, da pri nas šepamo na področju povezanosti izobraževalnega sistema in gospodarstva. Vsi si želimo povečano zaposlitveno aktivnost mladih ter hkrati zagotavljanje kadra za delo v gospodarskih družbah in obrtnih dejavnostih. S predlogom sprememb Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju želimo nadgraditi obstoječo zakonodajo na tem področju na način, da ob obstoječem sistemu izobraževanja omogočimo še tako imenovani dualni sistem. Le-to pomeni, da si delodajalec sam vzgaja zanesljiv bodoči kader in tako skrbi za kakovost lastne proizvodnje oziroma storitve.

Predlagane spremembe zakona omogočajo sobivanje tako sedanjega sistema izobraževanja kot bodočega dualnega sistema. Dualni sistem se bo uveljavil predvsem tam, kjer imamo uspešna podjetja, kar sočasno pomeni dvig ugleda določenih poklicev, ki danes med mladimi več niso priljubljeni ali jih ni poznajo dovolj dobro. Hkrati se vajencem omogoči, da se jim čas praktičnega izobraževanja šteje v

delovno dobo, kar bo dodatna spodbuda mladim za odločitve za poklicno izobraževanje. Gospodarska kriza, kriza zaposlenosti ter padec konkurenčnosti se niso tako ostro odrazili v državah z dobrim poklicnim šolstvom. V državah z uveljavljenimi sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, kot so Nemčija, Danska, Nizozemska in Avstrija, je brezposelnost med mladimi nižja. To ugotovitev potrjuje Evropska komisija že v letu 2013 v pregledu zaposlovanja in socialnih razmer v Evropi, ki kaže, da so vajeništva in pripravništva pogosto odskočna deska za stalno zaposlitev.

V Slovenski demokratski stranki menimo, da danes vajeništvo postaja priložnost. Ob tem pa tudi Evropska unija namenja znatna sredstva za to. Evropska komisija je leta 2013 začela z Evropsko koalicijo za vajeništvo, ki bo pomagala v boju proti brezposelnosti mladih z izboljšanjem kakovosti in ponudbe vajeništva v Evropski uniji. Pri tem so pozvali vse deležnike, da se vključijo v Evropsko koalicijo za vajeništvo in prispeva k obveznejšemu in boljšemu vajeništvu v Evropi. Zaradi stanja na področju poklicnega izobraževanja v Sloveniji in tudi zaradi pozitivnega odnosa EU do vajeništva, saj se namenja vedno več evropskih sredstev za razvoj in financiranje vajeništva, je Slovenska demokratska stranka podobno besedilo zakona o poklicnem izobraževanju vložila že marca 2014 v času vlade Alenke Bratušek. Danes, v času vlade Mira Cerarja bi pričakovali, da vlada, ki se zavzema za večjo zaposlitev mladih, za večje povezovanje izobraževanja in gospodarstva, danes, ko ministrica za izobraževanje verjame v uspeh dualnega sistema, da bo ta vladna koalicija bolje razumela sistem vajeništva in njegov pomen, zlasti pomembnost, ki ga temu vprašanju posveča Evropska unija tako na načelni ravni kot s finančnimi spodbudami. Zato toliko bolj čudi mnenje Vlade z zatrjevanjem, da je zakon, ki ga vlaga Slovenska demokratska stranka, nedodelan in da ima Vlada boljše ideje in predvsem bolj celovite rešitve. Dosedanje zakonske rešitve o poklicnem šolstvu so bile dobra podlaga, ne pa zadostne za današnji čas, zato so ključne rešitve dopolnjene. Urejeno je drugačno nagrajevanje vajencev, njihov čas, prebit na delovnem mestu, pa se šteje v delovno dobo. Prav tako predlog uvaja možnost vajeništva za odrasle brezposelne in uvaja možnost nadaljevanja praktičnega dela kljub negativni oceni v teoretičnem delu, ki jo ima možnost popraviti do konca šolanja.

Dualni sistem omogoča, da bodo mladi v izobraževanju videli smisel. Smisel bodo videli predvsem takrat, ko bodo z izbrano smerjo izobraževanja zadovoljni in ko bodo imeli možnost zaposlitev po končanju študija oziroma šolanja. Hkrati pa to za državo pomeni tudi zmanjšanje števila fiktivno vpisanih v sisteme izobraževanja. Pred nekaj dnevi smo se na Odboru za delo družino, socialne zadeve in invalide seznanili s poročilom Unicefa in Inštituta

za socialno varstvo Slovenije. Oba dokumenta opozarjata na povečanje stopnje revščine med otroci ter na povečano število brezposelnih mladih, starih med 15 in 24 let. V poročilih smo prejeli predloge oziroma priporočila, ki bi lahko spremenili zaskrbljujoče stanje. Eden izmed njih je tudi uvajanje različnih oblik vajeništva. Tudi te organizacije menijo, da ima vajeništvo ključno vlogo v boju proti brezposelnosti mladih, saj z njimi mladi pridobivajo spretnost in izkušnje, ki jih iščejo delodajalci.

V Slovenski demokratični stranki upamo, da ne bo ob sprejemanju predloga o spremembah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju ponovno spet preveč besed v smislu: se strinjamo, podpiramo dualni sistem, se zavedamo, bomo proučili, predlagali boljšo rešitev, bolj sistemsko rešitev. Čas namreč teče, brezposelnost med mladimi narašča, številni mladi zaradi nezmožnosti zaposlitve v Sloveniji odhajajo v tujino.

Zato bomo v Poslanski skupini Slovenske demokratične stranke vsekakor podprli Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Za besedo je prosil predlagatelj gospod Tomaž Liseč. Izvolite.

TOMAŽ LISEČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik, za besedo.

Večina stališč poslanskih skupin, predvsem tistih, ki a priori nasprotujejo predlogu zakona, je sledilo mnenju Vlade. Pred sabo imam dokument, 22. april leta 2014 – mnenje Vlade. In imam dokument, 22. 1. 2015 – mnenje Vlade. 9 mesecev razlike in skoraj identičen dokument. Razen so se celo tako potrdili, da so napisali, da skupina poslancev že drugič vlaga zakon. Vse ostalo pa je isto.

Spoštovani, lani smo govorili: potrebne so volitve, potrebne so spremembe. Volitve so se zgodile, 60 poslancev je novih, samo dva ministra, mislim, da sta ista kot v prejšnji vladi, vsi ostali so novi – pa isti dokument! Zato ker so isti uradniki, ki so obakrat zapisali, citiram: "Vlada Republike Slovenije bo v zakonodajni postopek predložila predlog zakona, ki bo ustrezno uredil predloženo tematiko." Isto: 22. april leta 2014 in 22. 1. 2015. Seveda vse poslanske skupine, predvsem koalicije podrobno povzemajo to mnenje Vlade, kar bom v nadaljevanju še večkrat povedal, da vlada oziroma predvsem vladni uradniki – očitno, gospa ministrica, ki jim slepo sledite, na žalost – pišejo nekaj, so proti drugemu zakonu, zato ker je predlagatelj SDS, ne navajajo pa svojih rešitev. Vaša rešitev je, da nekoč bo zakon, ki bo vse to uredil. Predlog SDS pa je a priori slab,

ker je predlog SDS. Na koncu te seje bomo verjetno spet v SDS okrcani, kako se gremo ideološki boj, zato ker odpiramo teme na področju pravosodja, na področju medijev, na področju izobraževanja, na področju gospodarstva. Ne! Ta vlada, ki je toliko za etiko, moralo, za sodelovanje, je proti. Izključno iz enega razloga; ne zato, ker je zakon nesistemski, nekonsistenten in ne vem kakšen, zato ker je predlagatelj SDS.

V uvodu sem povedal, za razliko od koalicije, ki tistih nekaj zakonov, ki jih sprejme, sprejme po skrajšanem postopku – pogledajte primer področje pravosodja, reforma po skrajšanem postopku –, gremo mi v prvo obravnavo. Napovedal sem, če bo predlog danes sprejet, da gre naprej, bomo predlagali javno razpravo, torej bomo lahko znotraj tega državnega zbora povabili obrtnike, gospodarstvenike, ljudi iz izobraževalnega sistema, pa verjetno še koga drugega, morda kakšnega iz Avstrije ali Nemčije, da vam bo razložil, kako to pri njih deluje, pri nas pa to ne sme delovati, ker so se uradniki na ministrstvu odločili, da 25 let se ne sme nobena zadeva spremeniti, bolje kakšno ukiniti kot pa kakšno na novo urediti.

Skratka, ministrica, žalostno, da se podpišete pod dokument, ki je identičen, tri ali štiri besede sem našel, ki so različne, kot sem že rekel, zato ker piše, da smo drugič predlagali. In zakaj smo drugič predlagali? Še enkrat preberem, gospa ministrica, da boste lažje odšli domov: "Vlada Republike Slovenije bo v zakonodajni postopek predložila predlog zakona, ki bo ustrezno uredil predloženo tematiko." Figo bo! Zato, ker je copy-paste 9-mesečnega papirja. In kaj se je naredilo? Leta 2014 ste zapisali, kako se sestajate, in sedaj ste zapisali, kako se z vsemi deležniki sestajate. Me resnično zanima, kje je kakšen predlog zakona. Ne bo ga! To vam garantiram!

Sedaj pa, preden grem še podrobno na mnenje Vlade, pa ga počasi seciram, pa dovolite, spoštujem mnenje Desusa, za razliko od vseh ostalih danes, niso a priori proti. Rekli so, da bodo tekom razprave videli, kaj in kako. Upam, da večina poslancev Desusa prihaja iz realnega sektorja za razliko od njihovih kolegov Združene levice, ki jim želim čim več vajeništva v realnem sektorju, pa ne v kakšnih punkrskih organizacijah, ampak v realnem sektorju. Želim, da tisti, ki ste iz realnega sektorja prišli v parlament s strani Desusa, da boste podprli ta zakon. Danes je prva obravnavo. Lahko imamo javno predstavitev mnenj. Druga obravnavo. Mislim, da razlogov in časa, da to naredimo, je več kot dovolj. Še več, za razliko od ministrice, ki je na področju učne pomoči 5. 1. obvestila vse, da s 1. 1. pa nekaj velja, smo mi tukaj časovno komponento raztegnili. Rekli smo, zakon naj bi začel veljati z letom 2016. Tudi glede finančnih virov, gospa ministrica. Rekli smo, od leta 2016 do 2020 vse plača država. Ja. Zakaj? Ker so na razpolago evropska sredstva! Kako lahko

Avstrija, Nemčija in ostale države črpajo evropska sredstva, namenjena za ta namen, pri nas pa tega ne smemo, ne znamo ali ne zmoremo, spoštovana gospa ministrica? Verjetno so vsi trije stavki pritrilni. Ne znamo in očitno tudi ne smete.

Potem stranka SD. Seveda, finančne posledice. Njihova ministrica za delo, družino in socialne zadeve se vedno hvali, kako je Evropa dobrohotna gospa, kjer se lahko črpajo sredstva, ampak očitno gospa ministrica za delo zna najti neke mehanizme in zna najti vsaj delež teh evropskih sredstev, da jih pripelje v državo. Očitno ministrica, vi z vašimi uradniki tega ne znate, nočete ali ne zmorete. Kot sem že rekel glede Združene levice, privoščim jim čim več vajeništva v realnem sektorju, pa na njihovo srečo smo še vedno v Republiki Sloveniji ne v Venezueli, kjer je delo še vedno spoštovano.

Kar se tiče postopne / nerazumljivo/. Rekel sem, od leta 2016 do 2020 – država. Tudi mi kot predlagatelji ne pričakujemo, da bo pa s 1. 1. 2016 pa vajeništvo preplavilo to našo Republiko Slovenijo in bo tipi topi takoj. Vemo, koliko imamo učencev; čedalje manj jih imamo in se bo uvajalo. Verjamemo, da bodo do leta 2020, ko naj bi se to financiranje nekako uskladilo, 50 % država, 50% pa delodajalci, da lahko pripravimo tudi kakšno novelo zakona, če sistem ne bo optimalen. Lahko pripravimo. Lahko ga pripravimo mi, če ga na ministrstvu ne boste zmožni pripraviti. Nobenih ovir.

Sedaj pa dovolite še nekaj stavkov iz mnenja Vlade. Vlada, ki v devetih mesecih pripravi identično mnenje, pravi: "Predlagane spremembe zakona, ki jih je poslanska skupina SDS vložila v skoraj identični obliki kot marca 2013." Spoštovana ministrica, vaši uradniki na ministrstvu niso naredili popolnoma domače naloge. Kar nekaj je novih zadev, ampak očitno so nekateri raje pripisali, dali copy-paste in je bila domača naloga opravljena. Zapisali ste: "Uvedba vajeniškega sistema pomeni v temelju spremenjen odnos do poklicnega izobraževanja, saj se temeljna odgovornost za izobraževanje vajenca prenaša s šole na delodajalca." Pravite, da ta sistem ni dober, ki je veljavni, ampak da bi pa spremenili koncept – tega pa seveda ne oziroma ga boste nekoč, ko boste čez dve leti, ko bomo spet vložili isti zakon, zopet zapisali, kako bo vlada v zakonodajni postopek predložila predlog zakona, ki bo ustrezen. Torej, kot da nočete spremeniti sistema oziroma ga odlagate na pleča vaših uradnikov, ki spet ne bodo naredili svoje naloge. Sami ste zapisali, citiram: "V Evropski uniji poteka obsežna pobuda, zlasti Nemčije, da bi se dani sistem uveljavil širše v članicah EU. Tudi Slovenija se je pridružila tej pobudi." Kako, gospa ministrica? Ste prikimali, pa ste rekli, mi smo tudi za, ampak proti zakonu pa smo. "Pobudnice poudarjajo, da je ključna prednost dualnega sistema zgodnejše zaposlovanje mladih ..." – vi pa ste očitno proti. "Povsod, kjer vajeništva ne poznajo oziroma ne poznamo, pa smo soočeni s skokovitim

naraščanjem brezposelnosti mladih." In ministrica nima rešitve! Predlagam, gospa ministrica, pa upam, da ne bo problem, pa da ne bo imela vaša ministrska kolegica gospa Anja Kopač Mrak probleme, ker je pa vsaj deloma učinkovita na tem področju, pojdite na eno koalicijsko usklajevanja tudi na tem področju, ne samo na drugih področjih. Potem ste zapisali: "Predlagana novela zakona temelji na zmotnem prepričanju, da je mogoče s spremembo tega zakona urediti celotno problematiko vajeništva." A po drugi strani nam pa očitno, da smo iz zakona iz leta 1996 vzeli materijo ven in jo predstavili! Sedaj pa pravite, da ni to celovita problematika vajeništva. In kot še vedno, še enkrat ste zapisali, da "v nasprotju s predlagatelji ministrstvo pripravlja predlog sprememb zakona". Resnično me zanima, v katerem predalu, v katerem oddelku katerega urada je ta predlog zakona, ki bo rešil sistem vajeništva. Če je v enem zakonu rešeno, kot je to naš predlog, je problem, če bi naredili, da bi v petih zakonih uredili sistem vajeništva, tako kot smo ga na drugi strani v primeru zadeve pripravništva, pa bi bil spet problem, problem bi bil sistem oziroma predlog zakona nesistemski. Seveda je bil nesistemski, zato ker je napačen predlagatelj.

Potem pa ključna točka, da finančne posledice, ki jih predvideva predlagana novela zakona, nima realne podlage niti v obstoječih sprejetih proračunskih niti v predvidenih sredstvih evropskih kohezijskih skladov. Najlažje je reči, da denarja ni, ne da se, pa je zadeva zaključena. Če tako razmišljate, je popolnoma brez zveze, da ste zapisali, še enkrat bom citiral zadnji stavek: "Vlada Republike Slovenije bo v zakonodajni postopek vložila predlog zakona, ki bo ustrezno rešil ..." To je ta vaša ljubezen do vajeništva, kolikor je sploh je, se bo očitno pri vprašanju financ zaključila. Še več, glede na to, da očitno vaši uradniki niso prebrali zakona, je že devet mesecev v istem mnenju Vlade zapisano: "Kažejo se znaki naraščanja tako imenovanega fiktivnega vpisa. V šolah na vseh ravneh izobraževalnega sistema se vpisujejo kandidati, ki nimajo namena uporabiti obveznosti po izobraževalnem programu." Povejte mi enega dijaka na poklicni in strokovni šoli, ki bo moral dati čez program vajeništva, da ni zainteresiran za dokončanje izobraževalnega sistema! Morda študentje na raznih fakultetah. Pa jih ne bom omenjal, ker verjetno tudi sam prihajam s tiste fakultete, ki je zelo problematična, kjer smo ali so bili do takrat, ko še ni bilo bolonjskega sistema, 20 % v predavalnicah, 80% pa doma ali pa eno nadstropje nižje v restavraciji ali v bifeju. Ampak zapisati, da je problem fiktivni vpis, tukaj pa imamo predlog zakona, kjer da obvezo šolskemu sistemu, delodajalcem in mladim, da v primeru poklicne izobrazbe so 50 %, v primeru strokovne izobrazbe pa so 20 % pri delodajalcu, imajo učno vajeniško pogodbo – vse je natančno zapisano v predlogu zakona – to pa ne bo rešilo fiktivnega vpisa! Torej, je neko tako posplošeno

mnenje, bi lahko iz tega izvlekel, da tudi mladi, ki bodo med šolskim izobraževalnim sistemom, procesom, delali, da bodo delali sebi v škodo ali sebi v neprid ali kako? Resnično ne razumem tega vašega zapisanega. In še enkrat, upam, da zadnjič, " ... na ministrstvu je pripravljeno delovno gradivo za spremembe in dopolnitve zakona..." – isto zapisano 24. aprila 2014 in isto zapisano 22. januarja 2015. Pa druga vlada, pa šest novih poslancev, ampak na žalost, očitno, isti uradniki in spremenilo se ne bo nič. Morda pa se bo spremenilo, če bo zakon napisala kakšna odvetniška pisarna, očitno ima spoštovana ministrica tudi pri kakšni odvetniški pisarni dobro zapisano ime in bodo za pravo ceno zapisali predlog zakona, ki bo – kako je zapisano? – "celovito in sistemsko rešil to področje."

Skratka, spoštovana ministrica, da se, ampak ne s takšnim odnosom uradnikov, ki naredijo copy-paste mnenja vlade in rečejo, da se bo vse uredilo. S takšnim razmišljanjem, spoštovana gospa ministrica, predvsem pa vaši uradniki, s takšnim razmišljanjem, predvsem pa s takšnim nedelovanjem se zadeve tudi na področju vajeništva ne bodo uredile. Na žalost. Mi pa bomo še vedno govorili, kako super imajo to rešeno v Avstriji, kako super imajo to urejeno v Nemčiji, kako lahko črpajo evropska sredstva – očitno znajo. Mi pa očitno ne znamo, na žalost.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Francu Juršu, izvolite. Pripravi naj se gospa Iva Dimic.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Gospod podpredsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav ministrici s sodelavko, tudi kolegicam in kolegom seveda!

Ko sem poslušal ta stališča poslanskih skupin in tudi zdaj razpravljavca, predstavnika predlagatelja, se mi porajajo nekatera vprašanja. Moram reči, da tukaj ne bomo govoril o poslanski skupini, tu ne bom govoril striktno o samem zakonu, tu bom govoril o nekih svojih osebnih razmišljanjih.

Pa bom za začetek povedal eno zadevo. Zelo zanimiva mi je bila razprava s te strani in zelo zanimiva mi je bila razprava s te strani; preveč spolitizirana namreč. Vajeništvu, poklic, zaslužek ljudi, življenje ni samo politika, še kaj več in zaradi tega bi ta problem morali gledati s čisto drugega zornega kota. Pa sem začel razmišljati: tu med nami je ogromno ... Nikoli verjetno v tem državnem zboru ni bilo toliko doktorjev znanosti, kot jih je zdaj. Zakaj to govorim? Mogoče je kateri izmed teh doktorjev znanosti tudi šel skozi sistem vajeništva. Nekoč, v preteklosti je tam na tistem stolu sedel en gospod, ki je skozi takšni sistem prišel tudi do naziva doktorja znanosti.

Kaj še me vode k temu razmišljanju, da govorim o tem? Predvsem to, nekoč so starši svoje otroke učili od prilike tako: uči se, da boš

vedel delati. Nekaj časa nazaj pa so učili starši svoje otroke: uči se, da ti ne bo treba delati. Seveda to je na nek način smernica bila staršev do svojih otrok, ker so na nek način mislili, če bodo končali neko izobrazbo, da potem enostavno in preprosto ne bo treba delati. Skozi učne procese smo sproducirali neskončno število gimnazijskih maturantov, ekonomskih tehnikov in še drugih poklicev, ki so nekoč namreč lahko bili zaposleni in zaposljivi, v tem trenutku in zdaj pa to ni več mogoče.

Pa malo za osvežitev spomina. Mi smo imeli zakon, smo ga imeli in je bil tudi na nek način ukinjen ta zakon – kolega Lisec je odšel, sem ga želel spomniti, kdaj je to bilo in kdaj se je to zgodilo: 2006. leta. Pa ne delam iz tega zdaj drame, ampak toliko, da ne bi tako politično nastopali in govorili in obsojali. Pa ne zagovarjam zdaj ministrstva in ministrice. Veste, kaj? Meni je ta sistem všeč, ampak bom povedal nekatere druge probleme, ki pa so vezani še za to, da moramo zadeve razrešiti, da bomo potem lahko prišli do neke kvalitetne zakonodaje. Tudi se spominjam vajeništva v preteklosti v neki drugi državi, v kateri smo skupaj želi, pa se nismo takrat spraševali, ali bo to subvencionirala država ali kdo bo; ali bo šla ta doba v pokojninsko zavarovanje ali ne bo šla. Ni šla, nagrada je bila, bila je skromna, ker smo znali skromno živeti. Mogoče bi v tej smeri bilo treba dodelati stvari in razmišljati.

Danes v bomo verjetno vsi razpravljavci govorili o treh segmentih: eden je konsenz s socialnimi partnerji, tega verjetno nimamo, potem so državne spodbude in seveda vlada bo rekla, kot bi mi Prleki rekli, da "nemam penez pa nemrem dati". To pomeni, ni denarja, kar na nek način tudi razumem. Seveda ti samostojni podjetniki in podjetja, ki naj bi imeli na uku vaje, na nek način to pričakujejo. Tega v preteklosti niso pričakovali in tega tudi niso dobili. Tu je treba najti ustrezen konsenz.

Če sem dobro slišal in si dobro zapomnil, je predsednik Obrtno-podjetniške zbornice rekel, da podpira ta sistem. No, glede na to, da se verjetno ne bomo mogli znajti v skupnem čolnu z Vlado, bi vseeno predlagal, da ne ostanemo na tej točki, da zadevo nadgrajujemo in da pripeljemo stvar do konca. Mislim in prepričan sem, da bi bil ta sistem koristen tudi v Sloveniji, zelo koristen. Poglejte, imamo nekatere poklice, drobne poklice, če bo šel iskati neke inštalaterje in tako dalje, enostavno in preprosto jih na terenu ne najdeš. Moraš imeti veliko srečo, da prideš do nekih takih poklicev, ki bi ti na primer lahko v določenem momentu tudi pomagali. Zato jih pogrešamo. Osebo jih tudi sam pogrešam.

In še na eno stvar bi rad spomnil. Ko smo bili v velikem gospodarskem razcvetu, v času debelih krav ali konjunktore, enostavno so naši podjetniki na terenu dobesedno jamrali, da nimajo lesarjev, tišlarjev, nimajo kovinarjev, strugarjev in tako dalje in tako dalje bi lahko našteval. Zato je mogoče zdaj idealna

priložnost, da v tem trenutku, ko enostavno in preprosto je več delovne sile, se pripravljamo na čas, ko bomo dejansko začeli na nek drug način živeti, brez gospodarske krize, seveda z gospodarskim razvojem. Takrat pa bomo imeli enostavno in preprosto manko teh poklicev.

Imel sem priložnost se pogovarjati ob avstrijsko-slovenski meji z nekaterimi posamezniki, ki so mi rekli, da v Avstriji je spodbuda. Na primer za vajenca zidarja v tretjem razredu vajeniške šole, v tretjem razredu uka tisoč 700 evrov. Meni je bila ta številka astronomska. Te številke nisem preveril, mislim, da je tudi malo pretirana; ampak jo dajo državljanu Republike Avstrije. Vedo, zakaj. In ti, ki imajo tovrstne poklice, so dobro stimulirani, dobro se jih plača. Mi pa smo obrnili stvari na glavo, mojstrov ne plačamo dobro, mi smo pač plačevali dobro nekoga drugega, ki je delal za nekatere in po nekateri presoji bolj pomembna dela. Ta dela so zelo pomembna in v tej smeri bi predlagal, da se poenotimo, da delamo v interesu države in da to tematiko dejansko na nek način skupno poskušamo razrešiti z vsemi tistimi elementi, ki so potrebni za sprejetje dobrega zakona.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Ivi Dimic, pripravi naj se mag. Klavdija Markež.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovane kolegice in kolegi!

To, na kar je opozoril tako predhodni govornik gospod Jurša ali pa še prej moj kolega Lisec, da dve različni vladi, dve isti mnenji, mislim, da daje odgovor, kdo vodi vlade. Mogoče je treba pogledati še kakšno leto nazaj, pa bi bilo verjetno isto mnenje. Ampak jaz bi želela opozoriti na to, na kar nas opozarjajo vsi obrtniki, podjetniki, gospodarstveniki, s katerimi se kot poslanci Nove Slovenije srečujemo na terenu. Da dobivajo kadre, lahko rečem poklicno izobražene dijake. Nekako bi izpostavila štiri elektro smeri, lesarstva, kovinske industrije, stavbni kleparji pa lahko rečem tudi ekonomski tehniki, ki so se prej omenjali. Ko pridejo na prvo prakso ali ko se poskušajo zaposliti, enostavno imajo premalo znanja in so za take obrtnike, podjetnike neuporabni. Celó je rekel gospod, ki ima dolgoletno uveljavljeno elektropodjetje, inštalaterstvo, da se takega dijaka mora dodatno usposabljanje tri leta. To je za njega dejansko skoraj predolga doba, ker pač si posel išče na trgu in mora temu slediti. Lahko rečem, da lesarji oziroma, če drugače rečem, mizarji rečejo, da dobijo zelo dobro usposobljene kadre, ki znajo narediti čudovito okna in vrata, ne znajo pa upravljati SMC-naprav. To je bilo tudi po medijih izpostavljeno, da lesna industrija, še kolikor jo imamo v Sloveniji, nima dovolj ali pa ustrezno usposobljenih kadrov, ki bi bili zmožni delati s sodobnimi stroji. Če omenim kovinsko industrijo, se še vedno iščejo dobri varilci. Tudi teh

primanjkuje v Sloveniji. In če še omenim na koncu ekonomske tehnike, dobro izobražene, splošno izobražene, vendar računovodske hiše pravijo, premalo usposobljene, premalo izučene. Če bi mi imeli nek tak izobraževalni sistem, kjer bi se omogočalo vajeništvo ali pa kjer bi bilo na nek način zagotovljeno več prakse in večja vpetost mojstrov in pa delodajalcev, sem prepričana, da bi imeli poleg tega, da so zelo dobro splošno razgledani, tudi tehnično zelo dobre delavce. Pa še na nekaj bi opozorila. Mi govorimo o neki splošni izobraženosti. Jaz ne vem, koliko poznate kaj današnja mladino, ki se izobražuje na poklicnih šolah. Oni si želijo delati v poklicu, za katerega se izobražujejo, čim prej in čim bolje. Oni nimajo nobene želje po neki dolgoročnem izobraževanju, zahtevnem izobraževanju, oni si želijo delati čim prej, in to čim bolje. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem mag. Klavdiji Markež, pripravi naj se mag. Jana Jenko.

MAG. KLAVDIJA MARKEŽ (PS SMC): Lepo pozdravljeni ponovno z moje strani.

Gospa Dimiceva mi je dala na iztočnico. Sama prihajam s tega področja in se bom vseeno kasneje vrnila k tej temi. Želela bi poudariti, predlagatelji zakona ne vem, ali ne želite razumeti ali nas ne poslušate, vendarle bi pa ponovno poudarila, da se v stranki Mira Cerarja zavzemamo za spremembe poklicnega in strokovnega izobraževanja v našem šolskem sistemu. Izrazito podpiramo sistem vajeništva, kajti poznamo dobre, odlične prakse, predvsem Danska, Avstrija in pa Skandinavske dežele. Moram reči, da vse analize kažejo, da učinkovito vplivajo na gospodarsko rast, na višanje BDP. In pravzaprav bi si sama želela, da čim prej, še včeraj, začnemo z implementacijo vajeništva v našem šolskem sistemu. Ampak ves čas vam govorimo, problem je globlji v smislu, da ne moremo vsega rešiti z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Potrebujemo podrobnejši zakon, ki bo v dialogu s socialnimi partnerji, ki ne bo ponovno nalagal vseh bremen delodajalcu, kajti vemo, tukaj se status dijaka mladoletne osebe z vajeništvom spremeni in treba je definirati, kdo bo nosil te posledice. Pa ne razmišljajte, da jih bo nosil delodajalec v celoti. Nekaj časa nazaj sem bila zaposlena v veliki gospodarski družbi, ki se ukvarja z varilci in cevarji. To je podjetje, ki je samozaposlovalo in izobraževalo varilce in cevarje, kjer moram izpostaviti, da pravzaprav naš šolski sistem niti poklicnega standarda za cevarja še nima, kljub temu da je takšno povpraševanje po tem poklicu, ki je relativno dobro plačan, vendar ga pa naš šolski sistem ne daje. Kaj želim povedati? Da ta gospodarska družba vsako leto vlaga ogromna sredstva, da usposobi strokovni kader, predvsem mlade, in tudi ogromno nameni promociji teh poklicev, jih zaposli, ne nazadnje

naučni, jim je dana možnost uporabe vseh strojev, naprav in vsega, kar je potrebno. Začeli smo tudi z medresorskim povezovanjem z ministrstvi, z zbornicami, zato vam povem, potreben je širši konsenz, socialne partnerje je treba vključiti, zbornice, nekako po vzoru dobrih praks iz tujine, ne nazadnje implementirati to v naše domače okolje. Tega ne moremo rešiti samo z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Kar pa ne pomeni, da ne podpiramo vaše ideje. Ideja je odlična. Kot sem povedala na začetku, že zdavnaj bi jo morali implementirati, kajti resnično lahko tako vplivamo na našo gospodarsko rast. Sama se tudi zavzemam za uvedbo vajeništva, mislim, da je nujno potrebna. Je pa še nekaj. Ste se kdaj vprašali, kako je z osveščanjem za te poklice. Menim, da je treba iti nekoliko nazaj, tudi v predšolsko obdobje naših otrok, in že v vrtcih začeti v bistvu s tem, da jim približamo poklice, da ni vse v visokošolskem izobraževanju in podobno, ampak da so tudi ti klasični poklici, ki jih potrebujemo, ki so zaposljivi v našem gospodarstvu, ne nazadnje potrebni, spoštovani in da se da pravzaprav od teh poklicev z lastnim delom normalno in lepo živeti, da je tudi to delo vrednota. Bi pa resnično povedala, da se moramo zavedati, da uvedba tega vajeniškega sistema pomeni v temelju spremenjen odnos do poklicnega izobraževanja. Temeljna odgovornost se v tem primeru prenaša s šole na delodajalca. Vajenec v tem trenutku ni več dijak srednje šole, ampak je vajenec v podjetju. In tukaj ne moremo tega bremena naprtiti delodajalcu. Delodajalci jim dajo ne nazadnje materialne pogoje, jih naučijo, so mentorji, tudi jim omogočijo kasnejšo zaposlitev, vendarle pa vseh stroškov plačevanja prispevkov, zavarovanja, varnosti in zdravja pri delu, se mi zdi prehrana in podobno je čisto postranskega pomena, nagrada pri delu, pomembneje se mi zdi, da motiviramo podjetje na primeren način, da so se pripravljene ukvarjati s temi otroki, kajti govorimo o mladoletnih osebah. Morate vedeti nekaj, podjetje, ki se bori na trgu, ki želi biti konkurenčno, verjemite, da mu ni glavni interes priučiti te dijake. Kajti njemu to ovira proizvodni proces. Na nek način je mašilo, če si priznamo ali ne. Vendarle pa so pripravljene v nekem socialnem dialogu ob konstruktivnem sodelovanju stopiti skupaj z nami in izpeljati to zgodbo. Kolikor mi je znano, tudi naše zbornice, socialni partnerji opozarjajo na to dejstvo, da želijo sodelovati pri celovitem sistemu urejanja pogojev za morebitno postopno ponovno uveljavljanje vajeništva v slovenski izobraževalni sistem, vendar pa poudarjajo, da je treba to aktivno vključiti v oblikovanje ustreznih rešitev v naši novi zakonodaji. In aktivno morajo tudi sodelovati pri pripravi teh ukrepov. Še enkrat poudarjam, nismo proti predlogu, ampak treba ga je globlje definirati in sistemsko urediti. Predvsem ta bremena, kakšen je status vajenca, kdo nosi pravzaprav obveznosti, ki iz tega

izhajajo. Treba je problem rešiti vertikalno, ne samo z enega vidika.

In resnično, zavedam se kompleksnosti tega področja, podpiramo, vendarle pa zakona, kot je predlagan, ne moremo podpreti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem mag. Jani Jenko, pripravi naj se gospa Marija Bačič.

MAG. JANA JENKO (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči. Vsem skupaj prav lep pozdrav!

Težko se je učiti, če ne veš, kako zadeva izgleda prav v praksi. To je izkusil skoraj vsak, ki sedi tukaj notri. V času šolanja se je nekaj učil na pamet, pa ni vedel, kako v praksi to uporabiti, kako v praksi to izgleda. Zato jaz zelo podpiram uvedbo prakse v učni sistem. V Sloveniji je trenutno manj kot 6 % dijakov v programih z več kot 25-odstotnim deležem praktičnega usposabljanja v podjetjih. To je res izredno malo. Šole, izobraževalni programi usposabljajo dijake oziroma mladino, ki je praktično izobražena, vendar brez delovnih izkušenj, brez prakse. Ko gledam razpise na zavodu, skoraj vsak razpis vsebuje zaželeno toliko in toliko praktičnih izkušenj. Kje naj jih mladina dobi, če se samo izobražuje, nima pa praktičnega vpogleda v delovanje oziroma vpogleda v delo, ki ga bo kasneje upravljal? Zato jaz tukaj na tem mestu ne razumem niti obrtnikov, sicer podpirajo prakso, ampak nekako spet pričakujejo od države, da naj bi vse financirala. To meni ne gre skupaj. Jaz sama bi rajši zaposlila nekoga, ki bi ga tekom izobraževanja uvedla v posel. Zame je namreč vajeništvo kot proces med teoretičnim znanjem, praktičnim delom in lastnostmi kandidata oziroma vajenca. Pomembne pri tem so predvsem tudi lastnosti, koliko je nekdo sposoben neko delo opravljati, in to se bi zelo hitro videlo že v teku izobraževanja in v procesu praktičnega usposabljanja. Pri tem bi delodajalec že zelo hitro imel možnost ali nekoga še vajeniško podpira v praksi ali pa že takoj vidi, da nima tistih določenih spretnosti, ki bi jih potem potreboval pri svojem delu.

Delodajalci se mogoče tudi premalo zavedajo, da potrebujejo usposobljen kader. Šola je predvsem namenjena teoretičnemu podajanju znanja. Nekatere poklicne šole imajo tudi nekaj praktičnega usposabljanja, vendar glede na premajhno število prostorov je zelo težko zagotoviti vso prakso za vse profile na šoli.

Tukaj toplo polagam delodajalcem, naj nekako žrtvujejo nekaj časa za usposabljanje in mogoče tudi nekaj sredstev več, država jim bo sigurno prišla tudi v tem delu naproti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Mariji Bačič, pripravi naj se gospa Vesna Vervega.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana direktorica, poslanke in poslanci!

Kot poslanka prihajam z obmejnega območja in sprejemam razpravo o vajištvu predvsem s ciljem zagotovitve takšnih pogojev, ki bi zlatim mladim omogočili, da bi lahko svoje delo opravljali v Sloveniji. Dnevno se namreč po nekaterih podatkih čez mejo v Avstrijo odpravlja na delo okoli sedem tisoč ljudi, v času krize pa se motiv za odhod le še povečuje. Razprave o vajištvu, ki so v preteklosti v tej dvorani že bile, so se običajno izrodile v posplošene sodbe o poklicnem izobraževanju in prerasle celo v nekakšen mali ideološki spopad. Pogosto slišimo, da poklicno izobraževanje ni odzivno na potrebe gospodarstva in da je slabe kakovosti. Sama se s takimi ocenami ne morem strinjati, četudi je podpora vnosu več prakse v izobraževalni sistem naš skupni cilj. Da vse ni tako črno, nas spomnijo pogoste dobre novice o odličnih uvrstitvah naših dijakov na mednarodnih tekmovanjih. Tudi brezposelnost je v skupini tistih, ki imajo poklicno ali višjo izobrazbo, bistveno nižja. Povezanost med izobraževanjem in delom danes obstaja ne le znotraj formalnega izobraževanja, temveč tudi preko projektov, skupin, delavnic. Spomnimo zgolj na medpodjetniške izobraževalne centre, ki so del Zakona o strokovnem in poklicnem izobraževanju, ali pa Jamstvo za mlade, ki je program, katerega namen je vključevanje ukrepov, ki spodbujajo ustvarjalnost, podjetnost, inovativnost med mladimi. Med drugim vsebujejo tudi ukrepe, ki bodo na bolj učinkovit način povezovali izobraževalni sistem s trgom dela, spodbujali realizacijo podjetniške ideje pri mladih ter jim tako olajšali pot v svet podjetništva. Vajištvo pa je lahko uspešno le ob polnem sodelovanju med izobraževalnimi institucijami in gospodarstvom. Ti morajo biti primerno vključeni v pripravo predloga zakonodajnih rešitev. To je toliko bolj pomembno zaradi ugotovitve predlagatelja, ki ju zapiše v uvodu. Tam namreč piše, citiram: "Poskušali smo uvesti tako imenovano dualno in šolsko obliko izobraževalnih programov za isti naziv poklicne izobrazbe, vendar uvajanje dualne oblike ni uspelo zlasti zaradi tega, ker gospodarstvo ni prepoznalo potrebe po vzgoji kakovostnega strokovnega kadra ob načrtovanju vizije razvoja podjetij." Konec citata. Predlagatelj tako razen načelnih ugotovitev potreb gospodarstva predlogov ne podkrepil.

Za konec naj spomnim še na en detajl. Ko je februarja 2013 takratni minister za šolstvo iz stranke SDS predstavljal predlagane spremembe Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, je bilo v omenjenem dokumentu na koncu uvoda zapisano, citiram: "Ocenjujemo, da temeljitejše sistemske spremembe poklicnega in strokovnega izobraževanja niso

potrebne, treba pa je spremeniti oziroma dopolniti nekatera določila." Konec citata.

Takrat določb, ki so danes na naših klopih in so enake predlogu istega predlagatelja iz leta 2014, ni bilo med predlaganimi rešitvami. Poudarjam, da podpiram namen predlagatelja, da je treba poklicno in strokovno izobraževanje približati gospodarstvu, saj bomo le na ta način dosegli zadostno sinergijo, ki vodi v razvoj. Po tehtnem razmisleku o predlogu novele pa menim, da to besedilo ni tista materija, s katero bi bilo moč doseči to sinergijo. Hkrati pa ta vsebina zaradi svoje kompleksnosti in vključenosti v mnogo segmentov našega šolskega in gospodarskega področja potrebuje precizno usklajenost s socialnimi partnerji, stroko ter širšo zainteresirano javnostjo. Verjamem, da je današnja novela korak v pravo smer, saj potrebujemo tovrstno razpravo, zato ne želim, da se moja nepodpora noveli razlaga kot neodobravanje, temveč priložnost, da mora današnja razprava ter vsakršen predlog postati osnova, ki bo z nadgradnjo dobila zeleno in prepotrebno vsebino. Verjamem, da bo Vlada temu sledila in v kratkem pripravila novelo zakona, ki bo tukaj v Državnem zboru kaj kmalu prižgana zelena luč. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Vesni Vervega, pripravi naj se gospod Žan Mahnič. Izvolite.

VESNA VERVEGA (PS SMC): Hvala, gospod podpredsednik. Gospa državna sekretarka, kolegice in kolegi poslanci!

Naj začnem z besedilom iz koalicijske pogodbe. "Prenovili bomo dualni sistem izobraževanja in uvedli vajištvo, ki bo temeljilo na zaposlitvenem statusu vajenca." Zakaj potem tega zakona ne moremo podpreti? Nekateri kolegi poslanci so že obrazložili glavne argumente za to, jaz pa se bom dotaknila samo nekaterih navedb v predlaganem zakonu. Predlagatelji navajajo, da se slovenski poklicnoizobraževalni prostor sooča s problemom večletnega upadanja v poklicno in strokovno izobraževanje. Za trend upadanja vpisa na vseh srednješolskih programih so poglaviti vzrok manj številčne generacije. Zelo pomembno pa je gibanje deleža vpisanih na različne programe. Podatki Statističnega urada Slovenije kažejo, da je v letu 2009 delež vpisanih v vse programe poklicnega in strokovnega izobraževanja znašal 59 %, v gimnazijsko pa 41 %. V naslednjih letih se je razlika povečevala v korist poklicnega in strokovnega izobraževanja, leta 2013 pa je to razmerje znašalo že 62 proti 38. Torej podatki za obdobje 2009–2013 tako kažejo, da je delež dijakov, ki so se izobraževali v vseh programih poklicnega in strokovnega izobraževanja, za okrog 40 % višji od deleža dijakov, ki so se izobraževali v gimnazijskih programih. Naj to ponazorim s kakšno konkretno številko. Leta

2013 je v poklicnem in strokovnem izobraževanju bilo vpisanih 47 tisoč 224 dijakov, v gimnazijskem programu pa 29 tisoč 490. V šolskem letu 2014/2015 se je delež vpisanih gimnazijcev zmanjšal na 37 %. Torej delež dijakov, ki se vpisujejo na poklicne in strokovne izobraževalne programe, se povečuje. Prav zaradi tega je treba v sodelovanju z različnimi deležniki oblikovati strategijo srednješolskega izobraževanja in glede na potrebe v gospodarstvu razpisati ustrezno število mest na vseh programih. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport že izvaja te aktivnosti.

Naslednji problem, ki so ga predlagatelji izpostavili in se z zakonom tudi delno rešuje, je problem deficitarnih poklicev in brezposelnosti mladih. Vajeništvo in usposabljanje na delovnem mestu je s strani Evropske komisije, kot smo že slišali, predlagano kot ključni del strategije za boj proti brezposelnosti mladih in socialni izključenosti. Spodbujanje povezovanja med delom in izobraževanjem je v zadnjih letih eno od pomembnih orodij na dnevnem redu evropske politike zaposlovanja. Strinjamo se s predlogom, da zgledi vajeništva in dualnega sistema, kot ga poznajo druge evropske države, kažejo, da je v teh državah brezposelnost med mladimi nižja in da so vajeništva pogosto odskočna deska za stalno zaposlitev, kot je že bilo navedeno. Tudi podatek OECD za Slovenijo za leto 2013 kaže, da je stopnja brezposelnosti tistih, ki so končali programe poklicnega izobraževanja v starostni skupini od 25 do 64 let, nižja od tistih, ki so končali splošno gimnazijsko izobraževanje. In ne nazadnje je v predlogu zakona izpostavljena neuskkljenost med izobraževalnimi programi in programi in potrebami na trgu dela, kar seveda drži. Kot smo že slišali, se zavzemamo za spremembe v poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki bodo omogočile hitro odzivnost na potrebe trga dela. Na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport je bila ustanovljena poklicna koordinacija, ki jo vodi ministrica, sodelujejo pa delodajalci, sindikati in druga ministrstva, ki lahko prispevajo k uvedbi dualnega sistema ter usklajujejo vprašanja, kot so prenova izobraževalnih programov, pogoji za izvedbo vajeništva, ukrepi za spodbujanje delodajalcev.

Naj zaključim. Krepitev poklicnega in strokovnega izobraževanja je ena izmed prioritete ministrstva v letu 2015, ki pripravlja predlog sprememb tega zakona celovito, temeljito in sistemsko. Naj glava končno uskladi delovanje posameznih delov svojega telesa. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospodu Žanu Mahničju, pripravi naj se gospa Ljudmila Novak.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Kolegice in kolegi poslanci!

S tem ko smo v Slovenski demokratični stranki vložili predlog tega zakona, smo sledili svojemu predvolilnemu programu na področju izobraževanja, v povezavi s trgom dela, kjer smo zapisali, da se bomo zavzemali oziroma da bomo uvedli dualni sistem izobraževanja po vzoru nekaterih drugih držav, kot ste že tudi sami ugotovili, predvsem po vzoru držav, kjer je praksa na tem področju zelo pozitivna.

Kot verjetno vsi poznate, v Sloveniji imamo Mladinski svet Slovenije, ki se v glavnem ukvarja z mladinskimi vprašanji. Pred leti so izdali nekaj publikacij na različnih področjih, ki so predvsem pereča za mlade, kot so recimo participacija, zaposlovanje, stanovanjska problematika, izobraževanje. Pa vam bom samo prebral eno priporočilo iz zaposlovanja in eno iz izobraževanja. In sicer tukaj piše: "Formalne izobraževalne inštitucije pozivamo k uvedbi praktičnega usposabljanja v vse izobraževalne programe in učne načrte za vse mlade, ki se izobražujejo. Na tem mestu si prizadevamo za sodelovanje formalnih izobraževalnih inštitucij z delodajalci ter nevladnimi in zlasti mladinskimi organizacijami, ki nudijo ustrezno učno polje za pridobivanje pomembnih praktičnih izkušenj. Povezovanje izobraževalnega sistema z delodajalci pa naj se poleg tega začne odvijati tudi pri konkretnih nalogah, na primer prek seminarskih, diplomskih, magistrskih nalog, študijskih in obštudijskih projektov, ki se lahko nanašajo na konkretna podjetja ter organizacije in njihove naloge ali delovanje." In pa še malo daljše priporočilo, ki je bilo objavljeno v publikaciji glede zaposlovanja: "Če želi Slovenija postati država razvoja in inovacij ter država, ki temelji na znanju, je treba spodbujati vzajemno delovanje izobraževalnega sistema in trga dela. Z namenom doseganja večje povezanosti med izobraževalnim sistemom in trgom dela predlagamo uvedbo naslednjih ukrepov. Formalne izobraževalne inštitucije pozivamo k večjemu povezovanju s trgom delovne sile. Po eni strani to pomeni prilagajanje izobraževalnih programov in mest na posameznih programih potrebam po znanju, ki jih narekuje trg dela. Za ta namen morajo ustrezne inštitucije izdelati dolgoročno strategijo zaposlovanja z upoštevanjem projekcij gibanj na trgu dela. Izobrazbeno strukturo mladih je treba bolj prilagoditi razmeram na trgu dela in mladim tako zagotoviti možnost za pridobitev zaposlitev, ki so skladne z njihovo izobrazbo. Na drugi strani morajo formalne izobraževalne inštitucije ob sodelovanju z javnim in gospodarskim sektorjem v okviru izobraževalnega procesa vsem uporabnikom zagotoviti pridobitev praktičnih izkušenj na področjih, za katera se izobražujejo. Povezovanje izobraževalnega sistema z delodajalci pa naj se poleg tega začne odvijati tudi pri konkretnih nalogah, na primer preko seminarskih, diplomskih nalog ..." – se pravi, tukaj naštevajo vse tisto, kar je bilo že pod poglavjem glede izobraževanja in pa predlagajo, da se praktični del študije opravi pri delodajalcih.

Tako delodajalce kot vzgojno-izobraževalne delavce je treba spodbujati k temu, da mladim omogočajo tako sodelovanje in jih za opravljanje nalog motivirajo z nagradami, subvencijami in podobno.

Torej nihče tukaj ne govori oziroma ne očita, da imamo ne vem kakšen slab šolski sistem, vendar pa v Slovenski demokratični stranki ugotavljamo, da so še številne rezerve. Seveda smo za avtonomnost, pa vendar se zavzemamo in zagovarjamo dejstvo, da bi morale biti univerze oziroma v tem primeru ko govorimo o srednjih šolah, strokovnih, poklicnih in tako naprej, da bi morale biti te izobraževalne inštitucije bolj povezane z delodajalci, da bi morale biti bolj povezane s trgom delovne sile. Ne morem se strinjati s kolegi, ki sedijo skrajno levo, ko so rekli, da ta predlog, pa ne samo naš, vajeništvo na splošno, da gre predvsem v smeri, da delodajalci dobijo dobre kadre na račun države, to se pravi iz naše skupne malhe, ki jih bodo potem izkoriščali za to, da bodo kovali enormne dobičke. Gre predvsem za to, da se mladi izobražujejo, da se izobražujemo, da bomo nekoč imeli zaposlitev, torej se zaposlujemo za trg dela. In trg dela upravičeno pričakuje, da dobi kar najboljše in kar najbolj sposobne kadre, ki bodo potem delovali seveda v skupno dobro, ker ne nazadnje politika novih delovnih mest je edina prava socialna politika. Upravičeno se pričakujejo kadri, ki bodo k temu prispevali. Delodajalci so si v Sloveniji praktično enotni, da mladi pridemo iz šol teoretično dobro podkovani, problem je pa potem tisti praktični del. In ravno s tem, z uvedbo dualnega šolskega sistema v Slovenski demokratični stranki menimo, da bi ta problem začeli reševati v samem izvoru.

Tudi na podlagi teh priporočil Mladinskega sveta Slovenije smo potem predlagali ta zakon. Kljub temu da ima veliko členov, naj samo navedem nekatere spremembe in predloge, ki jih uvajamo, ki se mi zdijo še posebej pomembne. V zakonu so dodali zahtevano obdobje, ki mora biti namenjeno praktičnemu usposabljanju dijakov poklicnih in srednjih strokovnih šol. Obdobje obsega polovico časa izobraževalnega programa za poklicne šole in 20 % za srednje poklicne oziroma strokovne šole. Ure, ki jih vajenec opravi v času praktičnega izobraževanja pri delodajalcu, se upoštevajo kot ure delovnih izkušenj za istovrsten ali podoben poklic in se štejejo v delovno dobo, kar je v teh časih še posebej pomembno. Po tem našem predlogu se vsakih osem ur, ki jih naredi vajenec, šteje v en dan delovne dobe. Vajencu se omogoči napredovanje v naslednji letnik in nemoten potek praktičnega izobraževanja, če je pozitivno ocenjen pri teoretičnem delu pri vseh predmetih, lahko pa je ocenjen pri dveh predmetih tudi negativno, vendar mora v naslednjem letu opraviti izpite iz teh dveh predmetov, sicer letnik ponavlja. Če je vajenec ocenjen negativno iz istih predmetov dve leti zapored, letnik ponavlja,

nagrada pri delodajalcu pa mu v času ponavljanja ne pripada. In pa, kar je tudi pomembno, glede nagrade, ki jo predlagamo, da jih vajenci dobijo. V času vajeniškega razmerja ima vajenec pravico do nagrade. Višino bruto nagrade z uredbo določi Vlada Republike Slovenije v odstotku od povprečne bruto plače v gospodarstvu Republike Slovenije in znaša najmanj 10 % v prvem letniku, 15 % v drugem letniku, po 20 do 30 % pa v tretjem letniku.

Kar se mi zdi tudi še pomembno, je, da se za 32. členom dodaja nov 32.a člen, ki mlade, ki se želijo ukvarjati s podjetništvom, ne samo da jih spodbuja, ampak jim tudi na nek način omogoča premostiti tiste prve začetniške težave, kar se tiče delovnih pogojev, kar se tiče prostorov, kar se tiče mehanizacije in tako naprej. Tukaj smo zapisali glede razvojnega centra: "Šola lahko svoje delavnice v prostih terminih odda diplomantu poklicne in strokovne šole, ki želi pričeti s samostojno dejavnostjo na strokovnem področju, na katerem je opravil zaključni izpit, če za izvajanje svoje dejavnosti nima lastnih zmogljivosti, vendar za največ dve leti. Šola lahko nudi diplomantu strokovno podporo na področju administrativnih storitev." Torej gremo še v to smer, da tudi po končanem zaključku formalnega izobraževanja še vedno ostaja stik s to izobraževalno ustanovo, ki mlademu še nadalje pomaga, s tem da mu omogoči prostore, po drugi strani pa, če se sklene neka pogodba, lahko izobraževalna institucija na ta način tudi nekaj dobi v svoj proračun.

Prej je gospod Jurša govoril, kako so včasih rekli, da se čim več uči, da boš čim več delal, danes pa naj bi veljalo, čim več se uči, da ti ne bo treba delati. Tudi jaz prihajam iz generacije, kjer so nam starši velikokrat to govorili. Predvsem so nas vse po vrsti spodbujali, naj se vpisujemo na gimnazije. Šlo je približno pri vseh enako v tej smeri, "dajte se učiti, da ne boste tišlerji, da ne boste avtomehaniki, da ne boste malarji" in kaj jaz vem kateri še poklici vse. Danes pa vidimo, kaj se je zgodilo, ko smo vsi hodili na gimnazije, ko je bil ta naval na gimnazije in pa drastično nižanje na strokovnem in pa poklicnem izobraževanju. Imamo veliko mladih, ki so brezposelni, imamo praktično izgubljene generacije in pa tako naprej. V naši državi še vedno v dokajšnji meri prevladuje neka, če se tako izrazim, logika v smislu bodi povprečen, toliko se nauči, po možnosti boš dobil službo nekje v enem podjetju ali pa v javnem sektorju, bodi konformen, tam boš lepo priden, boš delal to, kar ti bodo rekli, bog ne daj pa, da bi kdorkoli začel karkoli svojega. Če boš imel nekaj svojega, boš zaposloval ljudi, boš grd kapitalist, boš izkoriščevalski, in bog ne daj, da bi pri tem še koval kakšen dobiček. Žal je to logika, ki na vsakem koraku preveva našo državo in se je že uveljavilo pravilo, da je pravilo biti povprečen, pravilo ne izstopati v tej državi. Menimo, da bi s tem dualnim šolskim sistemom veliko stvari

izboljšali, jaz sam sem v času volilne kampanje obiskal v svojem volilnem kraju veliko podjetij in veliko mi jih je reklo, da šola je potreba, da se dobi neko teoretsko znanje, da se dobi neka širina, ker konec koncev tudi samo praktično znanje ni vse, seveda pa je potrebno tudi praktično znanje. Ko sem spraševal, se jih je veliko strinjalo s tem procentom v smislu, da v nekaterih državah si v ponedeljek, torek, sredo, s v šoli, v četrtek in petek pa potem pri delodajalcu. In verjemite mi, da nekdo, ki bi delal pri delodajalcu, ki bi spoznal tisto delovno okolje, ki bi delal pri njem, poznal tiste delovne navade, da bi marsikateri mlad človek na ta račun potem dobil tudi zaposlitev. Preko tega tudi pripravništvo, ki ga bomo obravnavali v petek, je eden od takih načinov in tudi če gre za pač nekakšen vložek države, v Slovenski demokratični stranki menimo, da je ta denar investicija v prihodnost, kajti mladi, ki bodo zaposleni, bodo tudi prispevali v socialno, pokojninsko, zdravstveno blagajno in tako naprej.

Kot je slišati, bo koalicija ta naš predlog zavrnila. Jaz upam, da se bo ministrica skupaj s koalicijo, glede na to da je to rekla tudi na hearingu in da imate v koalicijski pogodbi, čim prej lotila tega vajeništva, pripravništva, da se čim prej potem ta zadeva tudi uveljavi. Kot sem zaznal iz razprave, se vsi strinjamo, da ta stvar je potrebna. Nekateri bi pač malo na drugačen način kot drugi. Vložili smo, ker ste nam očitali, da smo vložili isti oziroma podoben zakon, takrat je bila druga koalicija, zdaj smo poskušali, če bo pri tej šlo skozi. Upam pa, da smo samo na nek način vsaj spodbudili, da boste začeli razmišljati v tej smeri in kljub temu da se velikokrat v tem državnem zboru ponavljam, ampak menim, da v Sloveniji je to problem, da vsi uradniki razmišljajo, ko pride do nekega problema, se gre po liniji najmanjšega odpora, iščejo se napake, da ne bi bili treba tega izvesti oziroma kot sam stalno ponavljam, v tem državnem zboru, v tej državi predvsem delamo, kako bi, da ne bi, nihče pa ne prevzame neke pobude oziroma iniciative, da bi rekel, kako pa bomo se tega lotili, da bi ta stvar šla skozi.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem, gospe Ljudmili Novak, pripravi naj se, gospod Ivan Hršak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani, podpredsednik, hvala za besedo.

Jaz pa pozdravljam ta predlog kolega Lisca in se mu zahvaljujem, da je vložil ta zakon v proceduro, ker sem vesela, da o tem razpravljamo. Tudi če morda ta zakon ne bo dobil podpore, verjamem, da bo to spodbudilo tudi ministrstvo, da se bo hitreje lotilo tega problema. Mi se namreč veliko prepočasi odzivamo na probleme časa in pri tem ne najdemo pravih rešitev, ker predolgo časa čakamo. Dejstvo je, da imamo veliko

brezposelnih mladih, ki čedalje raje že prevzemajo katerokoli delo, če so včasih zavračali delo, raje študirali naprej, ker pač ni bilo ustreznega dela njihovemu poklicu, čedalje raje sprejemajo katerokoli delo. Sama sem prepričana, da smo imeli zgrešeno kadrovsko politiko, ko smo večji del generacije nekako spodbujali k vpisu v gimnazije. Zato smo tudi potrebovali toliko učnih ur dodatne učne pomoči, ker so to zahtevali starši, da so se lahko v čim večjem številu vpisovali na gimnazije in ne v tolikšni meri na poklicne šole. Ker sem sama 20 let svojega poklicnega življenja preživela prav v različnih srednjih poklicnih šolah, vem, kako pomembno je, da se v te šole vpišejo normalno inteligentni sposobni mladi ljudje. Če pa se tja vpisuje samo tisti, ki nič drugega ne zmorejo, potem pa tudi ne moremo obrtnikovati, da bomo imeli dobro usposobljene obrtnike ali da bodo ti obrtniki v nadaljnji fazi ustanovili svoje podjetje, da bodo podjetni, da bodo napredovali v tem poklicu. Mislim, da moramo gledati v tej smeri naprej. Kvalitetno poklicno izobraževanje, karierno napredovanje, spodbujanje podjetnosti in potem tudi ustanavljanje svojega podjetja, malih, srednjih podjetij. S tem bomo imeli več zaposlenih, s tem bomo imeli več plačanih davkov. In nesmiselno je govoriti o tem, da bodo sedaj tisti delodajalci, ki izobražujejo mlade, jih izkoriščali. Mislim, da tudi določene socialne kompetence pridobijo tisti mladi, ki opravijo vajeniško dobo. Žal pač živimo v takem času, ko delo ni vrednota in je čedalje manj praktičnih znanj. Tako da jaz podpiram čim prej ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Besedo ima gospod Ivan Hršak, pripravi naj se gospa Irena Kotnik.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Glede na to, da imam zelo malo časa, bom poskušal na hitro povedati tisto, kar sem mislil sicer bolj obširno. Vsekakor podpiram prizadevanja za rešitev navedene problematike. Neizpodbitno dejstvo je, da so danes veliki problemi pri izobraževanju v srednjih strokovnih šolah in še večji v poklicnih šolah. To je tako imenovani problem vajeništva. Za rešitev te problematike je nujno treba čim prej izvesti takšne ukrepe, ki bodo uredili ali vsaj bistveno izboljšali trenutno stanje. Absurd je, da gospodarstvo ima potrebe po določenem poklicnem kadru, profilu, ki pa ga na trgu ni moč najti. To je torej nemogoč položaj, ko na eni strani je potreba in je zagotovljena takojšnja zaposlitev, na drugi strani pa tega kadra na trgu dela ni mogoče najti.

Moram priznati, da poznam ta sistem iz bivše države, ki je bil zelo dobro urejen in je zelo dobro funkcioniral, se pravi da je gospodarstvo ali obrt in podjetništvo dobilo tiste kadre, ki so jih takrat potrebovali. Predvsem

moramo najti ustrezen način financiranja, ki je v tem trenutku še največji problem. Vsekakor bi moralo to financiranje biti nekako deljeno, en del država, en del delodajalci. S tem bi rešili ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Irena Kotnik, pripravi naj se mag. Branislav Rajič.

IRENA KOTNIK (PS SMC): Hvala za besedo.

Novela zakona, ki jo danes obravnavamo, ni pred nami prvič. Če pogledamo, je bila sprejeta že leta 1996. Leta 2006 je bil sprejet nov zakon s pomembnimi vsebinskimi spremembami in takratni šolski minister dr. Milan Zver je ob sprejemanju zakona poudarjal težnjo po večji odzivnosti šol na potrebe gospodarstva ter po večjem vključevanju socialnih partnerjev. Leta 2006 pa je bilo poglavje o vajeništvu iz njega črtano, ker naj ne bi prinašalo pričakovanih ciljev. Zakaj sem sedaj te podatke na hitro še enkrat prebrala, čeprav ste jih danes že slišali? Prav zato, ker danes gre za uveljavljanje nečesa, kar je nekoč že bilo sprejeto, a se je kasneje ukinilo, ker ni prineslo načrtovanih rezultatov. Rada bi povedala, da po vseh teh razpravah, ki sem jih danes slišala, je bilo razbrati, da se vsi zavedamo, da je urejanje statusnih razmerij vajencev nujno in potrebno. In vsi, ki smo danes tukaj, si želimo, da oblikujemo tak zakon, da bo v korist in pomoč mladim. Do tega bomo prišli pa samo v sodelovanju. In tukaj bi rada še enkrat poudarila, da sem vesela, da so kolegi iz SDS ta predlog predlagali. Prepričana sem, da bomo glede na vse to, kar smo danes slišali, naprej našli rešitve in našli tudi ideje in našli poti, da bomo lahko nekaj skupaj naredili za mlade, v njihovo korist.

Še enkrat bom rekla, nismo proti vašemu predlogu, smo pa za to, da se o tem res razmisli in da to nekje načrtno, v sodelovanju z vsemi, tudi z ministrstvom, speljemo do konca. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branislav Rajič, pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

Vajeništvo je tema, o kateri se razpravlja že vrsto let. Nismo prvi, ki se zanimamo za čim boljšo povezavo izobraževanja s trgom dela. Cilj je pozitiven učinek tako na gospodarstvo kot tudi na sistem poklicnega in strokovnega izobraževanja. Ne nazadnje vajeništvo in usposabljanje na delovnem mestu tudi na ravni Evropske unije predstavlja ključni del strategije za boj brezposelnosti mladih in socialne izključenosti. Spodbujanje povezovanja med delom in

izobraževanjem je tako v zadnjih letih eno od ključnih orodij na agendi evropske politike. Leta 2013 so se države članice Evropske unije združile v evropsko zaveznitvo za vajeništvo. V njem so se zavezale k izboljšanju vajeništva in podobnih sistemov poklicnega izobraževanja. Sistem vajeništva, kot ga želijo s predlaganim zakonom predlagatelji ponovno uvesti v slovensko izobraževanje, pa terja nekoliko globlji premislek o ustreznih rešitvah, zato se želim v nadaljevanju osredotočiti predvsem na toje.

Prvo. Zgledi vajeništva, kot ga poznajo druge primerljive države, na primer Avstrija, Švica, Nemčija temeljijo na statusu vajenca, ki je izenačen ali vsaj primerljiv s statusom delavca. To pomeni, da morajo biti vajeniške pogodbe usklajene z zakonskimi akti, ki urejajo pravice in obveznosti v skladu s slovensko delovnopravno zakonodajo. Iz tega izhaja potreba po zakonski ureditvi področja vajeništva, ki opredeljuje delovnopravna vprašanja. V Nemčiji je za to pristojen Zakon o zaščiti dela mladih. Leta 2013, ko se je pri nas sprejemal Zakon o delovnih razmerjih, pa je bilo vajeništvo iz zakona v celoti izključeno.

Drugo. Ena izmed zavez Slovenije v evropskem zaveznitvu za vajeništvo je spodbujanje srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja. Ukrep, ki ga je pri tem treba zasledovati, je torej usmerjanje števila vpisnih mest v programe srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja. Ampak to posledično pomeni zmanjševanje vpisnih mest v gimnazije. Treba je torej spodbujati zanimanje za tiste poklice, za katere mladi niso več tako močno zainteresirani, vendar za njih delodajalci kažejo potrebno na trgu dela. K sodelovanju je torej treba privabiti različne socialne partnerje, vse deležnike družbenega in gospodarskega razvoja. Le tako bi orisali popolno sliko, kam pravzaprav težimo s prenovno poklicnega in strokovnega izobraževanja.

In tretje. Ko se skušamo primerjati z ostalimi državami, kjer sistemi vajeništva delujejo brezhibno, je treba upoštevati tudi širše značilnosti okolja, v katerem se vajeništvo izvaja. Na primer, v Nemčiji, ki ima uveljavljen sistem vajeništva, imajo zbornice močno vlogo pri implementaciji vajeniškega sistema. Tam imajo zbornice poklicno članstvo, pri nas pa je bilo obvezno članstvo nekaj let nazaj ukinjeno. Zato nemškega modela ne moremo enostavno prilagoditi, saj nam manjka pomemben člen. Uspešen sistem vajeništva je mnogokrat povezan s strokovno podporo, ki jo nudijo prav zbornice.

Izpostavil sem nekaj odprtih vprašanj, ki morajo biti rešena pred uvedbo sistema vajeništva v Sloveniji. Slovenija je svoja prepričanja o pomembnosti povezovanja trga dela in izobraževalnega sistema izkazala s tem, ko se je leta 2011 priključila evropskemu zaveznitvu za vajeništvo. Za dober in delujoč sistem vajeništva pri nas pa je treba premisliti na kakšen način ga vpeljati v dva, zaenkrat še ne

povezana, sistema: v izobraževanje in v delo. Zgolj kopiranje modela vajeništva, kot ga poznajo v tujini, ni najboljša rešitev in skriva pasti. Zato moramo biti pozorni na njegovo celovito urejenost.

Predlog zakona je dobrodošel kot pobuda in naša skupna naloga je, da novim generacijam mladostnikom omogočimo izobraževanje, ki jim bo zagotovilo kruh. Zakon pa mora biti takšen, da jim zagotovi tudi varnost v primeru poškodb pri delu, pokojninsko zavarovanje, redno plačilo in celo pahljačo ostalih pripadajočih pravic. Obravnavani predlog tega ne zagotavlja.

Da bi se izognili morebitnim pripetljajem, ki bi jih nepopolna, mogoče dvoumna, na hitro spisana in nedorečena zakonodaja v primeru recimo delovne nesreče utegnila problematizirati do najvišjih pravosodnih instanc, je boljše, da predlagatelj v tem smislu predlog dopolni. Na tej temi vsekakor, spoštovani kolega Lisec, ne bojujemo ideološkega boja. Tukaj smo enotni, skupaj tlakujemo pot k dobrim mojstrom, pametni šoli in varni skupnosti z veliko zaposlenih. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se gospod Ivan Škodnik.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči.

Tudi mene veseli, da je danes naša razprava konstruktivna in predvsem v želji, da nekaj dejansko storimo na tem področju. Kar nekaj razpravljavcev je izrazilo pripravljenost, da se na tem področju dejansko pride do konkretnih rešitev in so pripravljene na to, da stopimo skupaj. Pokažimo, da bomo stopili skupaj in omogočimo temu zakonu, da gre skozi to obravnavo in ga potem skupaj izboljšajmo. Zakaj ne? Gotovo je osnova dobra, o tem ste tudi vsi na nek način govorili. Ima zagotovo pomanjkljivosti, ampak to ne pomeni, da bi ga bilo potrebno zavrniti zgolj zato, ker je predlagatelj Slovenska demokratska stranka. Če temu ni tako, potem si ta zakon gotovo zasluži korak naprej, kjer bo, kot je povedal Tomaž kot predlagatelj tega zakona v imenu Slovenske demokratske stranke, možna javna razprava, v katero bodo lahko vključeni različni strokovnjaki bodisi iz gospodarstva bodisi iz izobraževanja. Pokažimo pripravljenost k sodelovanju in dajmo temu zakonu možnost. Veste, velikokrat govorimo leta in leta, strukturna brezposelnost, strukturna brezposelnost. Kaj pa smo dejansko pripravljene narediti, da bo ta manjša? Ena od oblik je gotovo ta zakon. Seveda je ne bo popolnoma odpravil. To bi bila utopija, če bi to trdila. Gotovo pa lahko pripomore k temu, da bo ta manjša.

Dovolite, da vam povem primer enega od slovenskih podjetnikov. Iskal je v bistvu delavca za dve delovni mesti. Eno je bilo

razpisano za tako imenovanega sekretarja, administratorja, drugo je bilo za strokovni del podjetja. Šlo je sicer za potrebo po visoko izobraženem delavcu, pa vendar. Veste, kakšne prijave so prišle? Tako kot je bilo povedano, za prvo delovno mesto, se pravi za sekretarja okoli 800 prošenj. Za drugo delovno mesto, se pravi za strokovno usposobljenega delavca pa eno samo. To je realnost, s katero se soočamo in nas mora skrbeti.

Podatki, ki jih navajamo in jih v bistvu uporabljamo s strani ministrstva za šolstvo, govorijo, da od leta 2011, 2012, 2013 nižje poklicno izobraževanje upada, prav tako srednje poklicno izobraževanje. Torej bo deficit še vedno prisoten. V Sloveniji imamo na eni strani ogromno izobraženih za poklice družboslovne smeri, na drugi strani pa ne samo da je pomanjkanje poklicev, nekaterih poklicev praktično sploh ni več. V tej razpravi so nekateri, mislim da kolegi na oni strani, ki jih tako in tako v dvorani ni, govorili o tem, da s tem predlogom zakona želimo onemogočiti boljše izobraževanje, višje stopnje izobraževanja in tako naprej. Ni res. Temu ni tako. V nobenem od teh zapisov ni mogoče tega razbrati. Veste, mislim, da je prej kolega iz Desusa imel eno zelo zanimivo razpravo, tudi zame je bila, ko je govoril o tem, kako lahko tudi iz vajeništva napreduješ. Res je. Tudi iz teh poklicev lahko napreduješ naprej. In nekoč je vajeništvo že obstajalo. Primer mojega očeta kaže, da je iz vajeništva prišel do univerzitetno izobraženega človeka. Veste, česa sem danes najbolj vesela? Gospod Križanič se smeji, meni pa ni smešno, pa bom povedala, zakaj. Zato, ker sem izredno vesela in ponosna, da kadar pride k meni, mi zna celo zamenjati kakšno pipo, za katero žal teh znanj nimamo. Se pravi, ne glede na to, kje bo posameznik v izobraževalnem sistemu zaključil, je vsaka od stopenj pomembna. In nikakor ne sme zveneti kot manjvredna, kot je iz nekaterih razprav to bilo mogoče razbrati.

Šolski sistem je nekako prevzel večino izobraževalnega programa, kar se tiče praktičnega usposabljanja. Govorimo o tem, da bomo zdaj, če bomo uvedli vajeništvo, obremenili državo, kajti to bo nekaj stalo. Mi govorimo o tem, da bi prišlo v prvi fazi to na breme države, seveda pa je država lahko, bi rekla, uspešna na področju črpanja evropskih sredstev v primerjavi z nekaterimi drugimi državami. Ampak ne nazadnje, saj tudi ta izobraževalni sistem plačuje država. Saj tudi to nekaj stane, se pravi sistem, ki ga imamo zdaj. Saj to ni samoplačniško. Govorimo o nekih, bi rekla, pomanjkljivostih zakona, ker bojda bi preveč udaril državo, ampak menim, da temu ni povsem tako. Če bi bila volja, bi ta zakon lahko izpeljali tako, kot je predlagano, sicer pa njegovo uveljavitev tako predlagamo za leto 2016.

Tudi Evropska komisija poudarja, da ima poklicno izobraževanje in usposabljanje ključno gospodarsko vlogo, tudi kar se tiče visoke kakovosti tehničnih veščin, je pa gotovo

tudi dodana vrednost do izobraževanja, predvsem pa vključevanja mladih na trgu. Veste, vajeništvo se mi zdi pomembno tudi zato, kot je bilo prej rečeno, da bi s tem, ko bi vajeništvo opravljali v nekem podjetju, izgubili stik z izobraževalnim sistemom. Mislim, da temu ni tako, kajti še vedno bi bili del izobraževalnega sistema določene ure, določene ure pa bi praktično delo opravljali v podjetju, kjer bi dobili nekatera druga znanja, ki so prav tako znanja, ne nazadnje znanja ne daje samo izobraževalni sistem kot tak, ki jih sicer ne morejo dobiti. Ne nazadnje odnos do dela, ne nazadnje odnos do strank, podjetja, organizacije in tako naprej. Morda bo na tak način nekdo prej ugotovil, ali je nek poklic zanj ali ni zanj. Zdaj zaključujejo v bistvu to stopnjo izobraževanja, pridejo, poskušajo nekaj narediti, in ugotovijo, da ta poklic ni zanje. Mislim, da je to veliko bolj žalosten del resnice. Menim, da tudi ni prav, da govorijo nekateri, da je sicer podobna zadeva že bila, pa se ni izkazala. Ja, bila je, vendar je imela premalo časa, da bi se izkazala. Resnici pogledimo v oči in povejmo, da je takrat prišlo tudi do medpodjetniških izobraževalnih centrov, ki so na nek način del tega prevzeli, ampak nikoli ni vajeništvo zaživelo tako, kot bi moralo. Gotovo ima neko podjetje ali obrtnik veliko več pripomočkov in ostalih pogojev dela, ki temu dijaku omogočijo, da pridobi boljše izkušnje v tem poklicu, kot je to v šoli. Prostor v šoli nekaj omogoča, gotovo pa tudi že zaradi samih pripomočkov in ostalih potreb temu ne more slediti. Že tako govorimo o tem, da je treba krčiti sredstva kot taka v izobraževanju, na drugi strani pa seveda želimo, da bi nek dijak imel enake pogoje, kot bi jih imel v podjetju. To seveda ne gre in ne more biti tako.

Še posebej sem vesela v tem predlogu zakona, ki je pred nami, da vajeništva ne uvajamo zgolj samo za dijake in tiste, ki so vključeni v izobraževalni sistem, ampak tudi za tiste, ki so prosilci zaposlitve. S tem bo morda prišlo do več prestrukturiranja, do več novih znanj, novih poklicev in morda tudi do novih idej, kako lahko sebe kot človeka postaviš v neko družbo in nisi nekje tam na obrobju pozabljen od vseh. Namreč ti ljudje se velikokrat zaprejo sami vase in imajo občutek popolne izključenosti. Morda bi tudi ta način pripomogel k temu, da se lažje vključijo nazaj v družbo.

Če zaključim. Zagotovo zakon pripomore tudi k temu, da bo manj socialne izključenosti. Ne nazadnje bi mladi, ki bi to opravljali, nekaj zaslužili, prej bi lahko prišli v stik s poklicem. Lahko govorimo o tem, da bo vplivalo lahko na manjšo brezposelnost, ne nazadnje tudi na revščino, če želimo. To so gotovo elementi, ki so vredni tega, da gre ta zakon naprej in da ga v naslednjih fazah skupaj morda dodelamo, nadgradimo. Nikakor pa se ne morem strinjati s tistimi, ki pravijo, da ta zakon kot tak, ni vreden nadaljnje obravnave. To pomeni, da dejansko ne gre za to, da želimo tukaj nekaj spremeniti, ker sicer bomo še naprej

govorili o strukturi brezposelnosti, še naprej bomo govorili o deficitnih poklicih in tako naprej, naredilo pa se ne bo nič. Pokažimo, da nam je do tega, da se ta tematika uredi in bomo videli, ko bo enkrat, takrat bomo lahko rekli, kakšna je bila ta odločitev. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Škodnik, pripravi naj se gospod Franc Breznik.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovana sekretarka, kolegice in kolegi poslanci!

Poskušal bom nekako podati svoj pogled na ta dualni sistem izobraževanja, ker pač sem ga drugače spoznaval, delal na tem področju. Moram pa reči, da je bila razprava zelo dobra, zelo konstruktivna z vseh strani, tudi predlog ni slab, ki ga je podala stranka s kolegi na levi strani, če tako rečem. Predvsem pa bi rad nekako osvežil besede Franca Jurše, kolega, ki je res tako na preprost, zelo enostaven način predstavil izobraževanje, posebej pa dualno izobraževanje. Mislim, da ga je lahko vsak razumel. In vse, kar je povedal, je stoprocentno res. Seveda pa moram reči, da je takrat v govoru kolega Tomaž Lisec malo preveč zahteval od ministrice za šolstvo, da mora pa zdaj dualni sistem kar uvesti, kaj pa dela na ministrstvu. Veste, saj je šele štiri mesece na ministrstvu. Bi pa omenil to, kar je tudi prej omenil gospod Franc Jurša. Takrat ko je bil v vaši vladi minister dr. Milan Zver, je bil že dve leti minister, pa se je takole zgodilo. V času ministrovanja Milana Zvera leta 2006 je bilo celotno poglavje o vajeništvu izvzeto iz takratne novele zakona, saj sistem vajeništva ni prinašal pričakovanih ciljev. To si pogledajte, pa boste videli, da je to res.

V zadnjih petintridesetih letih, če tako malo nazaj dam pogled, so se oblike poklicnega in strokovnega izobraževanja pogosto menjavale. Od vseh oblik je bilo najslabše usmerjeno izobraževanje. Mislim, da tisti, ki ste to poznali, se s tem strinjate. Tako smo imeli v preteklem obdobju dualni sistem, šolski model, obrtni sistem ni šolski model, dualni sistem ni šolski model, zdaj imamo seveda po neki prenovi zopet šolski model, ampak vedno so bile tukaj težave pri tem dualnem in tudi obrtnem sistemu, ki sta bila zelo podobna, pri financiranju. To se je postavilo pri delodajalcih, ker vendarle ta sistem financiranja je pri nas bistveno drugačen in se težko primerjamo z Avstriji, Nemci. Tam je zadeva čisto drugačna, ker so drugačne nagrade, ki veliko bolj stimulatивно vplivajo na mlade.

Ampak to bo pri nas tudi prišlo, malo moramo počakati, da sistem uredimo, in jaz mislim, da bomo imeli pogoje in da dualni sistem vsekakor ima bodočnost tudi v Sloveniji. Sedaj imamo šolski model, kjer so se strokovni predmeti preimenovali v module, dodatno pa je

vneseš v triletno programe, seveda tudi v druge, ampak v triletno največ, praktično usposabljanje pri delodajalcih v skupnem obsegu od štiriindvajset tednov do devetindvajset tednov, seveda odvisno od programov.

Moram reči, da ta trenutni šolski sistem ni slab. Zakaj? Bom navedel nekaj razlogov. Prednosti praktičnega usposabljanja pri delodajalcih se kažejo v sledečem. Učenci, ki pridejo na prakso na usposabljanje k delodajalcu, se nekako soočijo z realnostjo, s tem, kar jih čaka v bodoče. Morajo priti točno ob uri, ure so polne, šestdeset minut, ne petinštirideset minut, pavze so drugačne. In kakor sem imel v tem času z različnimi generacijami razgovore, je pravzaprav na njih po tej plati deloval zelo dobro. Ta prednost, ki se je tukaj pokazala za usposabljanje, je zelo dobra. Težje je pa govoriti o izobraževanju. Pogoji za izobraževanje so pa vendarle v šoli veliko boljši kot pa pri delodajalcih, pa kakor koli to navajamo. Tudi večja odgovornost se nekako tukaj pojavlja pri učencih, dobijo čut za odgovornost. Bom kar povedal primer. Recimo, v šoli nekaj stori narobe, pač nekako reši, bomo pa vzeli drug material, saj šola plača, država ima denar. Pri delodajalcu je pa to malo drugače. Ko nekaj žaga, stori po svoje, ga prvič najbrž delodajalec še opozori, ampak drugič se pa pogovarja drugače. Iz vseh teh razgovorov sem pravzaprav tudi spoznal, so povedali, da so bili nekako veliko bolj odgovorni in da je veliko strožje pri delodajalcih. Ampak kljub temu so hodili radi, tako da to jih ni motilo preveč.

Ta dualni sistem, ki se pa vsake toliko časa pojavi in je zdaj zopet na tapeti, se sliši zelo privlačno. Po mojem mnenju ta trenutek seveda niso dani pogoji za ponovno izobraževanje po dualnem sistemu, ker je treba najprej urediti financiranje. Kot sem prej povedal, se v tem primeru z Avstrijo, Švico in pa Nemčijo ne more primerjati, ker imajo tam sistem financiranja bistveno drugačen in status vajenca je tam rešen. Ta delovna doba, nagrada, če ga nagraduješ, to stane, mi pa v tem trenutku gotovo nimamo denarja.

Drage poslanke, dragi poslanci, jaz moram reči, da brez teh razlogov, brez tega statusa in financiranja dualnega sistema ne bomo mogli uvesti. Ampak vsekakor pa v neki prihodnosti, mislim, da bodo pogoji in da to ni slab sistem. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravi naj se gospod Miha Kordiš.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospod podpredsednik.

Spoštovane kolegice in kolegi! Jaz mislim, da razprave, ki danes potekajo o spremembah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, da so to razprave, ki si jih kot poslanec želim, ki odpirajo tudi s strani opozicije

in koalicije neke diapazone, ki so nujno potrebni. Lahko rečem, da sem zelo velik optimist danes po teh razpravah, ker verjamem, da zasledujemo iste cilje, da opazujete pojave, ki se dogajajo med mlajšo generacijo, ki so strukturno brezposelni, da opazujete pojave razvitih zahodnih držav, ki imajo tako imenovane dualne šolske sisteme in le-ti so se izkazali ravno v času kriz za lahko rečemo ene izmed najboljših rešitev.

Jaz bom govoril o nekaterih zadevah, ne bi rad ponavljal neke razprave poslancev in poslank, ampak govoril bi iz nekih splošnih ali pa osebnostnih vidikov, ki sem jih zaznal, kot sem nekaj let bival v tujini, nekaj let v Avstriji v razvojnem podjetju Munin, kjer smo razvijali hotelske kartične sisteme za najbolj luksuzne hotele, kasneje avtomatizacija pri Siemensu. In tu so, kjer smo razvijali tudi neke avtomatizacijske procese, začeli smo pa tudi s posebnimi brizgalnimi procesi, ki jih danes uporabljajo vsa najboljša luksuzna vozila v svetu. Moja razprava bo tekla o tem, kako sem se srečeval s tistimi, ki so končali tudi v teh podjetjih dualni šolski sistem, kakšne funkcije so opravljali, kakšne izdelke so tudi proizvajali in kakšna je bila dodana vrednost teh izdelkov. Mi vsi skupaj, če želimo uvesti dualni šolski sistem, to ni samo, da sprejmemo zakonske rešitve, moramo biti tudi promotorji tega sistema, moramo verjeti v njega. Vsi skupaj, spoštovani kolegice in kolegi, tisti, ki ste starši, tisti, ki še nismo starši, ker zadovoljstvo človeka v nekem poklicu se mi zdi, da je ena izmed tistih zelo pomembnih vidikov, da delaš nekaj, kar bo ostalo za tabo, da izdeluješ vrhunske izdelke, vrhunske storitve, z visoko dodano vrednostjo. Ne nazadnje, pogledajte, nekoč sem bil v, lahko rečem, nekem argumentiranju z eno izmed svojih kolegic, ki predava ekonomijo na graški fakulteti, je zelo skromna oseba, kljub temu da je po eni strani velika strokovnjakinja na svojem področju, in sva se nekoč prepirala o obuvilih. Govorila je, da nikoli ne da za čevlje več kot 50 evrov in da vsako leto zamenja tri pare ali pet parov čevljev. Jaz sem po drugi strani razlagal, da imam nekoliko dražje čevlje, kljub temu da imam kolega, ki izdeluje čevlje. Imenuje se družba Mario Herzog, njegovi čevlji se danes prodajajo na tržišču med tisoč 500 do 3 tisoč 500 evrov. Gre za vrhunsko manufakturo, ki je postavljena v okolici Maribora. Čevlje nosijo največji oligarhi v Rusiji, njegove čevlje nosijo v bistvu tudi največje rodbine v Nemčiji, Švici, v Turčiji in tako naprej. Kaj hočem povedati? Gre za nekoga, ki je obrtnik. Gre za nekoga, ki v svojih čevljih odpira neko noto, neko lahko rečem nek brand, in ta brand krepi tudi državo, v kateri živimo. Gre za visoko dodano vrednost. V teh čevljih se ne skriva samo visoka cena, gre za celo vrsto nekih praktičnih rešitev, ki so se izkazale, ki so vlite v neko celoto, v neko estetsko celoto in na koncu taki čevlji zdržijo tudi lahko rečem celo desetletje ali več. In potem s to kolegico prideva do zaključka in sem ji rekel: "Ti

uporabljaš čevlje, s katerimi krepiš izkoriščanje otroške dnevne sile na Kitajskem, uničuješ delovna mesta v svoji lastni državi, zmanjšuješ vrednost in nikoli se nisi vprašala, koliko kemičnih substanc vzdržuje ta tvoja plastika, ki jo nosiš na nogah. Pustimo občutje, pustimo estetiko, na koncu je tudi ekološki odpadki tega čevlja." Kaj hočem povedati? Poglejte, v teh izdelkih se tudi Evropa izkazuje, po kateri poti bo šla. Ko govorite o neoliberalizmu ali ko govorite točno o takšnih poklicih, gremo potem lahko v to smer dualnega šolskega sistema, vrhunskih maloserijskih manufakturnih izdelkov. To je največja priložnost za Slovenijo v tem trenutku. Imamo celo vrsto podjetij v Sloveniji, obrtnikov, manjših družinskih podjetij, ki izdelujejo vrhunske zadeve. Jaz sem omenil čevljarja, ki nosi imidž enega najboljših izdelovalcev čevljev v tem trenutku na svetu, največja manufaktura, lahko rečem, kljub temu da gre za maloserijsko proizvodnjo. Ne nazadnje te čevlje ljudje kupujejo kot luksuzne avtomobile razreda Bentley, Lamborghini, dobijo te čevlje v poklon.

Slovenija ima enega najboljših izdelovalcev analognih gramofonov na svetu, Kuzma v Kranju. Morda nikoli niste slišali za njega. Ko prideš v London, največje avdiofilne revije pišejo o Kuzmi, o gramofonih Kuzma s 30-letno tradicijo. Poglejte, kaj hočem povedati. Slovenija mora iti po tej poti, poti dualnega šolskega sistema. Vrhunsko izdelovanje je tudi na področju mizarске industrije, na področju kovinostrugarstva, na področju avtomobilske industrije. V tem trenutku, ko mi govorimo o dualnem šolskem sistemu, se v Nemčiji odpira, je že tendenca v tej smeri, se odpira nov del avtomobilske industrije, kjer gre za obnovitev tako imenovanih klasičnih avtomobilov. To so avtomobili, ki so stari več kot 20 let, po današnjem standardu 30 let, in oni potrebujejo izredne maloserijske proizvodnje določenih rezervnih delov za te avtomobile. Gre za industrijo, ki je težka nekaj milijard evrov, kjer se obnavljajo vrhunske blagovne znamke, torej avtomobili po nekaj letih, in potrebujejo manufakture, obrtniške izdelke maloserijskih proizvodov, ki delujejo kot rezervni deli.

Spoštovane kolegice in kolegi! Naš šolski sistem nujno potrebuje preobrazbo, nujno potrebuje dodatni del tako imenovanega dualnega šolskega sistema. Če želimo neko dodano vrednost, če želimo resna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo, kjer bodo osebni dohodki v teh podjetjih na neki dostojni evropski ravni, potem moramo iti po tej poti. Rezultati Nemčije, rezultati Avstrije kažejo, da je to trenutno predvsem tudi za mlade nekaj najboljšega. Lahko vam pokažem dopis okrajnega glavarja dr. Aleksandra Majcna, ki mi ga je poslal lani, kjer je na naslovnici enega izmed avstrijskih časnikov pisalo: 80 % Einwohner braucht keine akademische Ausbildung. To pomeni, v Avstriji 80 % populacije ne potrebuje akademske izobrazbe. Torej večina ljudi se izobražuje preko dualnega

šolskega sistema. To ne pomeni, da nimajo intelektualne elite, da nimajo izdelkov z visoko dodano vrednostjo, ampak v družbi morajo delovati tudi neke razmerja. V našem šolskem sistemu smo tudi razmerja porušili. Gre za razmerja med tistimi, ki končajo neko svojo raven, ali preko dualnega sistema ali preko normalnega dualnega sistema na srednji izobraževalni stopnji ali na višji ali na akademski, tako imenovani stari, po naše bi rekli univerzitetni izobrazbi, ali po novem drugi bolonjski stopnji. Ta razmerja so v Sloveniji totalno porušena. Stotine diplomantov na fakultetah meče tudi slabo luč na fakulteto, ker če imam jaz diploma, ki jo ima tisoče ljudi v isti izobrazbi, v istem poklicu, to tudi povečuje konkurenco in izničuje tudi mojo diplomu. Po drugi strani razmerje, če govorimo izven tega zakona, danes je na fakultetah razmerje med družboslovjem in naravoslovjem katastrofalno. Totalno v prid družboslovja in humanistike, naravoslovje se kaže z manj kot 20 %. Ko je Nemčija imela manj kot 30 % inženirjev na fakultetah, je bil alarm. Država, ki ima 150 let vrhunske inženirje, ki ima vse največje patente v raketni industriji, avtomobilski industriji. Ne nazadnje od Otto motorja, dizelskega motorja, Wanklovega motorja, vse to so izdelki Nemcev. Ta država je pred leti bila dobesedno pred alarmom, ko so ugotovili, da se večina mladih želi izobraževati v humanizmu, v družboslovju. Predvsem je bila posledica raznih limonadnih filmov, vsi so bili odvetniki, vsi so nosili kravate, vsi so hodili, nihče pa ni cenil vseh teh obrtnikov, vseh teh manufakturnih delavnic. Ampak je ravno obratno. Nemčija je preživela krizo ravno zaradi tega, ker ima močno industrijo, ker ima močne inženirje, po drugi strani pa izrazite manufakturne delavnice z dobrimi brandi, ki so jih prodali v svet. To je tisto, kar je to državo pripeljalo na neko višjo razvojno raven in je ta država totalno konkurenčna. Lahko rečem, da vse države, ki so v Evropi, nekako capljajo za Nemčijo danes. Karkoli Nemčija naredi, vsi nekako gledamo. Tudi mi Slovenci lahko rečemo, da zaradi nemških inženirjev, zaradi njihovih uspehov, njihovih blagovnih znamk posledično živi marsikatera slovenska družina ali pa del Slovenije. Cela vrsta podizvajalcev v Sloveniji dela danes za nemško industrijo in glejte, zakaj se ne bi učili od najboljših, zakaj ne bi posnemali najboljših praks v svetu. Ne nazadnje, spoštovane kolegice in kolegi, ko smo pripravljali osnutek tega zakona, pogledajte, bil sem tretje podpisani, smo se zavedali tudi nekih realnosti, ki veljajo v Sloveniji, tudi glede financiranja, ampak mislim, da je čas, mislim, da lahko ta zakon nekako dopolnimo, pridemo nekje lahko rečem do nekih stičnih točk, poveste, kje vas kaj moti, vidimo, ali lahko to izvedemo in ta zakon poskusimo implementirati v slovenski šolski prostor, ker mislim da je v tem trenutku nujno potreben, zelo nujno potreben. Mladih je cela vrsta brezposelnih, imamo strukturno brezposelnost, v tem trenutku po

podatkih Računskega sodišča cca deset tisoč fiktivno vpisanih. Poglejte, nihče še ni odgovarjal. Ali ne moremo priti na fakulteto in vprašati, ali imate študente, ki so vpisani in niso pristopili niti k enemu izpitu? Ali ni to goljufija? To je čista goljufija, nihče še za to ni odgovarjal. Mislim da je 50 milijonov evrov posredne škode zaradi fiktivnega vpisa na fakultetah. Zdaj si predstavljajte, da ves ta denar preusmerimo v dualni šolski sistem. Zdaj si predstavljajte, tisti, ki zastopate interese upokojencev, mislim, da jih tudi mi zastopamo, in najbolj ravno preko tega, da s takšnim osnutkom zakona nekdo, ki pri šestnajstih letih plačuje prispevke in začne delno sredi svojega izobraževalnega procesa delati tudi v nekem resnem podjetju, da največ prispeva za pokojninsko blagajno. In to je lahko čudež, da se bo pokojninska blagajna napolnila in da bo nekako stabilna vsaj na dolgi rok. To so rešitve, pogledajte, ki so dokaj enostavne, lahko bi jih dokaj enostavno implementirali. Bil bi, lahko rečem, nek dodatek k šolskemu sistemu in menim, da ravno takšni ljudje, ki bodo končali takšen dualni šolski sistem, so tista največja prihodnost. Iz takšnih ljudi največkrat nastanejo ravno takšne manufakture delavnice, o katerih sem govoril, vrhunski izdelki. Vse čas govorimo tudi o dvigu lesne industrije. Poglejte, predhodnica za dvig lesne industrije je ravno dualni šolski sistem. Prvič, da tiste mojstre, ki jih še imamo na terenu, ki znajo izdelovati vrhunsko maloserijsko pohištvo, da te mojstre uporabimo, da jih dobesedno še dodatno financiramo, da ta znanja ne odhajajo z njimi v grob, ampak da se prinašajo na mlade. Vse to so zgodbe razvitega zahodnega sveta. To so zgodbe, ki jih boste srečali, ko boste potovali ali pa ste, po najbolj razvitih državah. To je zelo enostavno. Problem je, da mi kompliciramo vedno. In točno to je naš problem.

Danes bi del svoje zgodbe ali pa del te razprave zaključil, ko ste rekli, da je nekoč veljalo pravilo Uči se, da ne boš rabil delati. Poglejte, to pravilo je bilo v komunističnih državah. Bilo pa je zaradi tega, ker je bila uravnilovka. Potem pa je oni rekli: "Veš kaj, pojdi tja na organizacijo delat, to končaj, tam te bo partija dala na eno funkcijo nekega direktorja in potem ne boš rabil delati pa da boš imel malo večjo plačo." Tega v resnem kapitalizmu nikoli ni bilo. Poglejte, če pogledate tradicionalne blagovne znamke, tam so se vsi otroci, tudi tisti, ki so hodili na fakultete, vedno šolali v matičnem podjetju, pri prvi čistilki, šli so skozi kompleten proces, zato da je nekdo lahko to družbo nekoč v prihodnosti vodil. Tako deluje resen kapitalizem, ki sem ga jaz spoznal osebno, ki mislim, da deluje, ki daje najboljše rezultate, ki premaguje krize, ki daje kvalitetna delovna in stabilna delovna mesta. Spoštovani kolegice in kolegi, pogledajte, tukaj ne rabiš biti zelo izobražen, ne vem kako pameten. Treba je te prakse samo pobrati. Mi smo jih pobrali, prinesli smo jih sem iz svojih lastnih izkušenj in dali na papir. Prosim vas, če so vaše razprave iskrene,

da daste pripombe, da ta zakon, če bi ga morebiti podprli, podprete in da omogočimo mladim, da gredo po neki poti, ki sem jo lahko rečem sam spoznal, vsaj nekatere poti, ki so uspešne in ki bodo dale neko zadovoljstvo tem ljudem. Vi morate vedeti, mi imamo generacijo, ki je po eni strani izrazito uničena po eni strani. Poglejte, končajte nek dolgoročen proces, nimajo služb, apatični so, živijo pri starših. Uničujemo te mlade ljudi, odhajajo v tujino, tukaj gre za celo vrsto lahko rečem življenjskih zgodb. In del teh zgodb, del popularizacije tudi takih poklicev, vplivanje tudi na starše, da nič ni slabega, če je nekdo kovinostrugar, če je nekdo dober zidar, če je nekdo vrhunski mizar. Glejte, o tem se moramo pogovarjati, promovirati te ljudi. Menim, da bi to bila ena izmed najbolj pomembnih rešitev v tem sklicu državnega zbora. Tukaj je osnova vsega. Tukaj imaš zaposlenost, vplivaš na stabilnost marsikatere blagajne, tudi zdravstvene, ne samo pokojninske, zaradi tega cela vrsta mladih spoznava svoj poklic, lahko se tudi preusmeri. Sedaj mladi študirajo, nikoli nimajo niti stika s svojim delodajalcem, s svojim bodočim poklicem, nimajo niti odnosa do tega, nimajo niti občutka za timsko delo, za prilagajanje v nekem kolektivu in tako naprej. Poglejte, vse to so neki pozitivni kazalci, pozitivni argumenti, ki dajejo ravno podlago temu, kar smo vam danes pripravili. Zato verjamem, da ima marsikdo od vas podobno zgodbo ali je pa šel skozi nek tak proces v preteklosti.

Zato vas pač prosim še enkrat, logično, normalno, da ta osnutek spustite skozi prvo branje, da ga dopolnimo in da ga spravimo skozi proceduro. Menim, da je ta zadeva resnično resnično potrebna v slovenskem prostoru. Mislim, da bomo s tem naredili en velik korak, pokazali bomo tudi skupaj, da resno mislimo, da se zavedamo, kako živijo resne države okoli nas, ki jih kriza ni tako doletela. In še nekaj, poslanci smo tukaj, da iščemo rešitve, mi ne moremo ukazovati delodajalcem, lahko sočustvujemo, ampak ljudje so nas postavili sem, da iščemo najboljše rešitve, da implementiramo med zakonodajo najboljše prakse, ki bi dale neke uspehe predvsem v gospodarstvu. Spoštovane kolegice in kolegi, zato tudi apeliram na vas, da resno jemljete tudi funkcijo poslancev in da gremo v to resno zakonsko rešitev. Danes jo imate na mizi, zato prosim, resnično iskreno prosim še enkrat za vašo podporo. Nasvidenje.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ali sem prej pravilno videl, da hočete postopkovno?

Postopkovno, gospod Franc Jurša, izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Gospod predsednik! Ocenjujem in mislim, ampak vam bom tudi povedal nekaj v opravičilo. Takrat ste se ravno menjali s podpredsednikom. Niste poslušali razpravljavcev dovolj dobro. Kolega

Franc Breznik, spoštujem tudi tvojo razpravo v drugem delu, ampak v prvem delu je bila preveč promocijska in prevečkrat se je omenjal nekdo, ki proizvaja nekaj. Mislim, da poslanke in poslanci ne bi smeli izkoriščati mikrofona in kamer za take namene. Drugič ga prosim, njega ali pa tudi nas, ki bomo tako govorili, opozorite.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Upošteval bom vaš postopkovni predlog, ampak naslednjič.

Besedo ima Miha Kordiš, Združena levica. Pripravi naj se predstavnica Vlade.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Najprej mi dovolite, da se odzovem na neke navedbe, ki so se znašle danes v tej diskusiji, in sicer neki očitki predstavnikom o Državnem zboru iz vrst Združene levice, da nimajo nekih izkušenj v realnem sektorju oziroma ta ideja je bila predstavljena skozi najtoplejšo željo, da nam kolegi iz skrajne desne želijo čim več izkušenj v realnem sektorju. Mi socialisti imamo mnogo izkušenj iz realnega sektorja. Mnogo vajeništva smo dali skozi v tem realnem sektorju. Če tega ne bi storili, ne nazadnje ne bi bili tukaj. Bili smo zraven pri mnogo stvarkah, pri mnogo puntih, pri mnogo delavskih uporih, ko so se ljudje postavili za svoje pravice, stali smo z njimi z ramo ob rami, pomagali smo jim, da so se organizirali in da so ne nazadnje včasih bolj uspešno, včasih manj uspešno dosegli tisti cilj, ki so si ga zadali. Zakaj to omenjam? Tudi to je del realnega sektorja. Tudi to je del realnosti realnega sektorja. Samo razlika med nami socialisti in med vami skrajno desnico je ta, da mi stojimo z ramo ob rami z delavci, z delavki, zaposlenimi, s tistimi, ki vrednost ustvarjajo, ne pa s tistimi, ki si to vrednost prisvajajo, z menedžerji, z lastniki kapitala, skratka s tistimi ljudmi, s katerimi se pa vi toliko bolj najдете.

Kako se to veže na današnjo razpravo o vprašanju izobraževanja in o uvajanju vajeništva? O tem sem nekaj povedal že na predstavitvi stališča Združene levice. Gospodarstvo ni ena neproblematična celota, v gospodarstvu so tisti, ki si vrednost prisvajajo, in so tisti, ki to vrednost ustvarjajo. Po danem predlogu je situacija kratko malo taka, da bi z javnimi financami poskrbeli za to, da tisti, ki si to vrednost prisvajajo, ki iz te vrednosti že itak bogatijo, na ta račun še ustvarjali dodatne pogoje svojega bogatenja. To se mi zdi poanta, ki jo je treba tukaj poudariti. Na sploh javna izobraževalna vertikala ni namenjena temu, da bi servisirala tisti ali oni posamezni kapital, tistega ali onega kapitalista, menedžerja, ampak je namenjena nekim obćim splošnim smotrom. Seveda pa tudi ne smemo pozabiti na svobodo izbire poklica, kjer nikakor ne smemo zapirati nekih vrat zaradi razloga nekih naših velikih idej, kako bi pa gospodarstvo moralo izgledati, pri tem da je to gospodarstvo kapitalistično

gospodarstvo, gospodarstvo izkoriščanja. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, gospod Franc Breznik. Replika.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Poglejte, jaz bom uporabil repliko, ampak če dovolite, da to repliko uporabim, če mi daste besedo ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za repliko nimate časa, se mi zdi. 9 sekund imate.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Se bom odjavil, ker v devetih sekundah, mislim, da ne morem replicirati kolegu Kordišu. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnica Vlade dr. Andreja Barle Lakota, državna sekretarka na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

DR. ANDREJA BARLE LAKOTA: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci, hvala lepa za besedo!

Jaz bom poskušala se čim krajše odzvati na nekatera stališča in ponovno ponoviti morda tisto, kar je že gospa ministrica uvodoma poudarila. Najprej v zvezi z našo trdno zavezo, da bomo področje vajeništva opravili kot svojo prioriteto nalogo. Naj povem samo nekaj dejstev. Vajeništvo je vključeno v socialni sporazum, ki ga je podpisala Vlada z vsemi deležniki. Vajeništvo je vključeno v operativni program in zato res ni skrbi, da ne bi črpali evropskih sredstev tudi za ta namen. Ob tem naj poudarim, da je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport eno od tistih ministrstev, ki je tudi v prejšnji perspektivi izredno dobro črpalo evropska sredstva. Vsi razvojni programi so potekali ravno iz teh sredstev. In še tretji dokaz za to, da smo trdno zavezani vajeništvu, je razpis za vpisna mesta v srednje šole, kjer smo popolnoma vsem, ki so dokazali, da na področju poklicnega izobraževanja imajo svojega partnerja v gospodarstvu, se pravi, da lahko zagotovijo učna mesta, popolnoma vsem omogočili, da bodo izvajali tovrstne programe v prihodnjem šolskem letu. V nasprotju s tem, da vsem ostalim preprosto razpisna mesta niso bila dodeljena. Ko smo se spraševali, kaj je cilj vajeništva in je bila poudarjena predvsem odzivnost sistema izobraževanja na potrebe trga dela, pri čemer je treba podati, da izobraževanje seveda ne služi samo za usposabljanje za trg dela, je pa to tudi pomembna komponenta, smo govorili o tem, da morda se izobraževalni sistem ne odziva dovolj hitro ali pa dovolj dobro na potrebe trga dela. Ob tem naj opozorim, da na področju poklicnega izobraževanja prav noben program ni narejen drugače kot na osnovi poklicnih standardov, ki so narejeni skupaj s socialnimi partnerji. Če so ti poklicni standardi pretrdi, prezapleteni, kakorkoli to imenujemo,

potem je zagotovo to nekaj, kar bo treba opraviti v razpravi s socialnimi partnerji. Ob tem nas ravno definiranost poklicnih standardov opozarja na en velik problem, ki ga imamo tudi sicer, in sicer na vprašanje, kako ozka oziroma kako široka je poklicna izobrazba. Opozarjajo nas namreč tudi gospodarstveniki in drugi socialni deležniki, da preozko usposabljanje in poklicno izobraževanje lahko pripelje tudi do drugega ekstrema, ko preprosto zaradi tehnoloških sprememb prihaja do izginjanja poklicev in podobno, kar seveda ne pomeni, da nismo zavezani temu, da bomo v prihodnje izvajali vse aktivnosti za čimprejšnjo uvedbo vajeniškega sistema.

Še to bi rada rekla. Nekajkrat je bilo omenjeno, smo se spraševali o tem, ali so naši učenci, dijaki dovolj dobro usposobljeni za to, da se potem spopadejo z izzivi na trgu dela in z vključenostjo v realni sektor, kot je bilo rečeno. Ravno področje poklicnega izobraževanja ima dokaz za to, da sistem ni tako nekovosten, kot se včasih zdi ali pa kot včasih slišimo posamične primere. Naši učenci dosegajo odlična priznanja na vseh tekmovanjih iz Euroskillsa, se pravi iz mednarodno primerljivih tekmovanj. Rada bi opozorila še na to, kje pa je pravzaprav problem, če je to tako vse dobro in krasno in si vsi želimo uvesti vajeništvo. Kje je pravzaprav problem te zgodbe? Zakaj je bilo leta 2006, ki je bilo večkrat omenjeno, vendarle to poglavje, ta del, ta možnost izpuščena? Zato ker sta takrat umanjala dva ključna pogoja za uvedbo vajeništva. Tako kot se soočamo s to situacijo sedaj. Mogoče v nekoliko spremenjenih okoliščinah. Dva ključna pogoja za uvedbo vajeništva sta pa najprej kondicija gospodarstva oziroma odnos do tega v realnem sektorju, kot ste večkrat omenjali, in pa ureditev statusa vajencev. Status vajenca tudi takrat ni bil urejen, tako da bi bil zaposlen na način, ko bi bile znane vse obveznosti in odgovornosti. Gospodarstvo nas večkrat opozarja tudi na to, da ne gre samo za financiranje, ne gre samo za usposobljenost recimo gospodarstva – tudi obrtništva s te mislim, da bi lahko vzelo te učence v uk, ampak gre tudi za veliko odgovornost, na to so nas posebej opozorili tako na Gospodarski kot na Obrtni zbornici, tistega, ki vajenca sprejema, mislimo tudi na kazensko odgovornost.

Ko se sprašujemo po zgledih držav, ki to uspešno uvajajo ali pa imajo ta sistem že dlje časa, je seveda treba povedati, da takrat, ko smo mi imeli ta sistem zakonsko normiran, je bil normiran po zgledu držav, kot so Avstrija in Nemčija, vendar so te države, kot pravim, tudi v gospodarsko popolnoma drugačni kondiciji. Tudi tradicija je drugačna, kar ne pomeni, še enkrat, da se pri dokončni pripravi modelov ne bomo posluževali tudi njihovih izkušenj. Še več. Veliko izkušenj smo pridobili in si pogledali tudi v teh državah. Govora je bilo o interesu za izobraževanje na področju poklicnega izobraževanja. Najbrž bi bilo iluzorno trditi, da se nekdo odloča za določen poklic ali pa za

nadaljnje izobraževanje samo zato, ker mu je mama tako rekla. Zagotovo na odločitev, kam se boš vpisal, vplivajo tudi razmere v gospodarstvu in zato so trendi, o katerih je bilo danes že govora, namreč trendi, da se veliko, čedalje več učencev odloča za poklicno in strokovno izobraževanje, plod tega, da preprosto ugotavljajo, da zaposlitev drugje praktično ni. Zakaj se zelo veliko dijakov odloča za nadaljevanje? Prav ste imeli vsi tisti, ki ste opozarjali, da je kar nekaj dijakov, ki se želi zaposliti po končanem šolanju, pa vendar se potem vključijo v nadaljevanje. Razlog seveda ni v tem, kaj si je želel, razlog je v tem, da si z nadaljevanjem izobraževanja na nek zagotovi status. Torej je treba vedeti, da ne gre za problem odločitve ali nedovoljnije promocije poklicnega izobraževanja, ampak predvsem okoliščin, v katerih živimo.

Zdaj pa nekaj še o tem, kako naprej. Zaskrbljenost nad tem, da ne bi črpali evropskih sredstev, je zagotovo odveč. To vam zares zagotavljam. V operativnem programu, ki je bil sprejet, je večina pozornosti namenjena ravno modelu vajeništva, torej temu, da bomo razvili različne modele, s katerimi bi uvedli vajeništvo in si finančna sredstva zagotovili tudi iz evropskih sredstev. Ti modeli ne bodo uvedeni na nacionalni ravni vsi in takoj, ampak predvsem na področjih, kjer bo odzivnost gospodarstva največja. Zato že potekajo pogovori tako z Obrtno kot tudi z Gospodarsko zbornico, katera so tista področja, kjer bi zagotovili ključni pogoj, o katerem sem prej že govorila.

Da ne ponavljam vsega tistega, ker je že bilo izrečeno, bi rada na koncu samo rekla, da se vam zares zahvaljujem za to izjemno razpravo, ki je dala veliko tudi spodbud in morda nekaterih novih namigov, kaj še ni dobro premišljeno tudi na našem področju, zato še enkrat hvala pobudnikom in vsem razpravljavcem za to diskusijo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Predsednik, hvala še enkrat za besedo.

Upam, da dovolite, da na koncu v kakšni minuti ali dveh še malo strnjeno podebatiram z določenimi mnenji poslancev.

Tudi jaz se v imenu predlagatelja, Poslanske skupine SDS zahvaljujem za konstruktivno debato. Mislim, da je bila debata potrebna, da ta čas ni šel v tisti čas, ko pravijo ljudje: "Ah, saj kar nekaj brez zveze govorijo v Državnem zboru!" In deloma sem tudi zadovoljen z vsaj nekaterimi odgovori gospe državne sekretarke, kajti na začetku sem imel občutek, da sem bil morda res malo preoster do ministrice in je zaradi tega pobegnila. Ampak moj uvodni del se je nanašal izključno na to, da sta pač dve mnenji dveh različnih vlad v devetih mesecih popolnoma enaki. Moram reči, da takšne debate, kot jo je imel gospod Jurša, pa

upam, gospod Jurša, da zdaj to ni slaba promocija, da je to dobra promocija za vas, da vas lahko omenim, debata glede izumrtja poklicev je absolutno na mestu. Celo več. Danes smo se morda premalo dotaknili ne samo vajencev, ampak tudi mojstrov. Jaz, ko sem bil vajenec oziroma ko sem delal študentsko delo, so rekli: "Glej ga, našega vajenca." Sem rekel, da nisem vajenec, ampak da se boljše sliši, da sem pomočnik pomočnika. Potem naprej pa so mojstri in tako naprej. In se mi zdi, da če bodo enkrat vajenci izumrli, bodo tudi mojstri izumrli. Kot je bilo že prej v razpravi rečeno, premalo imamo mojstrov. Pa še tisti mojstri, ki so, mnogokrat pobegnejo v tujino ali pa imajo toliko dela, da čakamo nekaj mesecev, da nam položijo parket, zamenjajo pipo, prepleskajo stanovanje, tapecirajo stanovanje in tako naprej. Ko sem bil v osnovni šoli, sem enkrat za darilo dobil knjigo, mislim da je bilo 500 poklicev. Pa je bilo tako približno 10 stavkov o vsakem poklicu. In moram reči, da če bi zdaj tisto knjigo odprl, ki jo imam še nekje doma v predalu, bi verjetno ugotovil, da polovica teh poklicev je dejansko izumrla. Ali je problem to naše usmerjeno izobraževanje ali je ta naša nesrečna država kje drugje v preteklosti nekako zgrešila, o tem naj sodijo drugi, ne bom sodil. Zelo vesel pa sem, ko je državna sekretarka sedaj ob koncu rekla, da črpanje evropskih sredstev bo. Edino kar me je zmotilo pri večini današnjih razpravljalcev, je bilo to, dober namen zakona, dobri predlogi, ampak ni sredstev. In jaz resnično upam, da bo enkrat ta zakon zagledal luč sveta. Moj predlog bi bil, glede na to, kar so predvsem kolegi iz Stranke Mira Cerarja povedali, pa glede na to, da je ministrica iz njihove kvote, predlagam, da si damo eno takšno nepisano časovnico, ker danes ne moremo sprejeti sklepa, da nalagamo oziroma predlagamo Vladi, da do konca poletja pripravi predlog zakona, da ga takoj v drugi polovici leta sprejmemo in si lahko damo tudi čas, da zakon začnemo izvajati, ne vem, s 1. septembrom leta 2016, torej damo še eno leto časa, da vidimo, kje bomo lahko in v kakšni meri črpali tudi evropska sredstva, ki očitno obstajajo.

Drugo kar je, ne bom se razpravjal s kolegi na skrajni levi, ker njihova razprava gre popolnoma mimo razprav nekega normalnega in uravnoveženega zakonodajnega predloga, predvsem ker ti skrajni levičarji nosijo dobrine teh izkoriščevalskih multinacionalk. Eno so besede, drugo dejanja. Edino, kar bi še pripomnil, upam tudi, ko bomo slej kot prej prišli s tem predlogom naprej, očitno bo danes ta pot tega zakona končana, čeprav še vedno pravim, smo v prvi obravnavi, če bo danes šlo mimo, lahko damo javno predstavitev mnenj, lahko podaljšamo to javno predstavitev mnenj za naslednje tri mesece, saj ni rečeno, da moramo že na februarski seji imeti javno predstavitev mnenj, pa potem na marčevski drugo obravnavo in tako naprej, lahko to časovnico razpotegnemo, ne bi bilo nobenih problemov. Ko bomo govorili, upam, da ne bomo govorili, kaj je

bilo leta 1996 narobe, kaj je bilo leta 2006 narobe, kateri minister je bil, kateri minister ni bil, kdo je kaj uvedel, kdo česa ni uvedel, ampak da se bomo takrat vsi zavedali, da smo v letu 2015 in da z vsakim šolskim letom, kjer modelu vajeništva ne damo potrebne teže, zamudimo tudi široko razpravo glede spodbude Vladi in pa ... / znak za konec razprave/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ni problema, še deset minut imate, težave imamo s časom.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): No, morda pa še za zaključek, saj pravim, upam še vedno, da do petka da morda to načelnost ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dajte mu postopkovno. Težave imamo s časom, razlagam, deset minut nam je izginilo in prej nam ni odštevalo, ko je govorila predstavница Vlade, ki je petnajst minut govorila, ni odštevalo časa.

Imate še deset minut časa, ker sem gledal, prej ste imeli štirinajst minut, porabili ste štiri. In to je to.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Za zaključek še nekaj stavkov. Upam morda, da ta načelnost, ki je bila danes oziroma ta načelna podpora, ki je bila danes izrečena temu zakonu, da morda do petka razmislite, ali pa res ne bi vložili malo navora, šli v javno predstavitev mnenj in potem v nadaljnjo obravnavo. Naš pogoj ni, da mora biti na februarski ali pa na marčevski seji zakon sprejet. Mislim, da imamo dovolj časa, da tudi te prehodne in končne določbe raztegnemo. Naš namen je resnično bil, kar je tudi debata pokazala, ena konstruktivna razprava in pa en dober zakon. Upam na džentelmski načelni dogovor. Tudi mi smo v eni izmed vlad podprli določene amandmaje Poslanske skupine SD, mislim da je bil to Zakon o prehrani, kjer smo potem zakon spustili preko prve obravnave in na koncu naredili en zakon, ki je zelo dober. Jaz sem morda pogrešal pri mnenju Vlade, predvsem pri tem zaključku gospe državne sekretarke nekaj več mnenj glede teh dokaj natančnih navedb v zakonu, ali je zahtevano obdobje 50 % za poklicno izobraževanje in pa 20 % strokovno izobraževanje, ali smo zgrešili ali pa smo na pravi poti, kako je z upoštevanjem ur za delovno dobo ali je možno, da imajo mladi potem zdravstveno in seveda tudi pokojninsko zavarovanje všteto, kako je z nagradami vajencem, kako je z nagradami mojstrom. In še enkrat na koncu, če do petka ne bo neke džentelmske podpore tudi v podporo temu zakonu, resnično upam, da bo to, kar ste danes obljubili, da črpanje evropskih sredstev bo, da bo zadeva šla naprej. Tudi morda se danes nismo dotaknili vprašanja vajeništva za odrasle brezposelne. Mislim, da bodo predvsem Socialni demokrati z veseljem prisluhnili temu, da tudi

brezposelni, kar ima ministrica za delo eno glavnih tem, da lahko tukaj dodamo dodaten napor.

Spoštovana državna sekretarka, upamo, ko ste govorili o tem, da želite širok konsenz pri zakonu, ki ga boste pripravili, upam, da prej ko slej boste tudi prišli v Poslansko skupino SDS in vse te predloge, ki smo jih danes konkretizirali, tudi z nami predebatirali. Verjamem, da se nikoli, čeprav upanje še vedno tli, ne bomo strinjali o vseh rešitvah, pa tudi se bomo politiki strinjali, verjetno bodo ali znotraj izobraževalnega sistema ali pa znotraj delodajalcev prišli do kakšnih manjših konfliktov. Ampak resnično, in s tem bom zaključil, upam, da ta problematika vajeništva čim prej ponovno pride v ta državni zbor, da čim prej sprejmemo zakon in da čim prej mladim damo priložnost, da preko praktičnega znanja naredijo prve korake v realnem sektorju. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena poslovnika zbora še kdo razpravljati. Če želi, potem prosim za prijavo. Opozarjam tudi predstavnika predlagatelja in Vlade, da z dvigom rok lahko nakažeta, da želita na koncu razpravljati.

Besedo ima Miha Kordiš, 5 minut.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala, predsedujoči.

Mislím, da ne bom potreboval 5 minut, ker bi to priložnost izkoristil namesto replike, ki bi se je prej težko poslužil, na izvajanju kolega iz vrst skrajne desnice, ki je šel zelo v smeri diskreditacije, češ, kakšni socialisti pa ste, če pa nosite cunje, če uporabljate dobrine, ki so proizvedene v kapitalizmu. Spoštovani kolega, jaz bi z veseljem nosil obleke, ki niso proizvedene v izkoriščevalskem sistemu. Z največjim veseljem bi uporabljal dobrine, ki so plod dela ljudi, ki so pošteno plačani, ki s plodovi svojega dela dejansko upravljajo, ki upravljajo s svojim produkcijskim procesom. Žal pa te sreče nimam. Žal te sreče nimam preprosto zato, ker je kapitalizem totalen sistem. Zažrl se je v vse pore družbe po celotni zemeljski obli, in to žal ni mogoče. Za kaj takega bi kratko malo rabili biti v socializmu.

Kar se tiče pa očitkov, da so argumenti socialistov v zvezi s predlaganim zakonom oddani mimo neke razprave in da so pač preprosto čisto off, da nimajo neke teže, verjamem, da se vam taki zdijo. Zakaj? Zaradi tega ker smo praktično edini, ki smo intervenirali v to diskusijo z neko strukturno analizo, s sistemsko analizo, skozi katero smo lahko pokazali, kakšne materialne učinke pa ta zakon dejansko sproža, glede na neko družbeno dinamiko, glede na neko razredno opcijo. Pač družba ni ena enovita celota, družba je razdeljena v različne segmente, v različne

razrede. Temeljna ločnica v družbi brez dvoma poteka med delavci, med tistimi, ki morajo prodajati svojo delovno zmožnost, zato da lahko preživijo oziroma dajejo to delovno zmožnost v najem, in med tistimi, ki to delovno zmožnost jemljejo v najem in ne nazadnje potem profitirajo od plodov dela teh ljudi, teh delavcev, ki stopajo v neko mezodno razmerje.

Naše intervencije ne samo da so bile na mestu, bile so celo temeljne, vam gredo pa seveda v nos, nedvomno vam gredo v nos, ker vaš predlog razkrinkajo kot to, kar v resnici je. Da ne gre tukaj za neko pospeševanje gospodarstva kot nekega nosilca blaginje za vse, ampak da gre tukaj kratko malo za subvencije tisti ozki, mali strati v tej družbi, ki si prisvaja plodove tega dela, ki vedno bolj in bolj bogati, medtem ko je velika večina, 99 % vseh ostalih vedno bolj revna. Verjamem, da vam gre to zelo v nos, ker se temu sploh ne morete zoperstaviti drugače kot z neko preprosto diskreditacijo. Najlepša hvala za besedo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo razpravo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v petek, 30. 1., v okviru glasovanj.

S tem prekinjam 3. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **13. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ODLOKA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O USTANOVITVI IN NALOGAH DELOVNIH TELES DRŽAVNEGA ZBORA.**

Predlog odloka je v obravnavo zboru predložil Kolegij predsednika Državnega zbora.

Za dopolnilno obrazložitev predloga odloka dajem besedo predsedniku Državnega zbora dr. Milanu Brglezu.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SMC): Hvala, gospod predsedujoči. Kolegi poslanci in kolegice poslanke!

Kolegij predsednika Državnega zbora je na 15. seji 16. 1. 2015 določil besedilo Predloga odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi in nalogah delovnih teles Državnega zbora, in sicer zaradi uskladitve z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi, ki je spremenil oziroma dopolnil delovna področja nekaterih ministrstev. Pri tem je v veliki meri sledil zadnji noveli Zakona o Vladi Republike Slovenije, ki je predstavljala podlago veljavnemu odloku o ustanovitvi in nalogah delovnih teles Državnega zbora, v določeni meri pa je od ureditve v Zakonu o Vladi tudi odstopil in spremenil oziroma dopolnil stvarne pristojnosti nekaterih ministrstev. Med ključnimi spremembami izpostavljam prenos področja javnih naročil iz Odbora za finance in monetarno

politiko na Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo ter prenos področja sistemskega urejanja gospodarskih javnih služb iz Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo na Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor.

V predlog odloka je vključen tudi prenos področja kohezijske politike iz Odbora za gospodarstvo v pristojnost Odbora za zadeve Evropske unije, saj je z namenom boljšega nadzora nad evropsko kohezijsko politiko v Sloveniji smiselno, da pristojni odbor sprejema odločitve in obravnava dokumente, ki so vezani tako na sprejetje temeljnih aktov za to področje na ravni Evropske unije kot tudi teh na nacionalni ravni, ki določajo njeno izvajanje v Sloveniji. Poleg tega pa se dopolnjujejo pristojnosti tega odbora z obravnavo temeljnih dokumentov Evropske unije in Republike Slovenije, povezanih z evropskim semestrom in oblikovanjem poglobljene in prave ekonomske in monetarne unije, kar pa se v praksi sicer že izvaja. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Matjaž Nemeč bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, predsedujoči. Gospod predsednik parlamenta, spoštovana gospa generalna sekretarka, poslanke in poslanci!

Današnji Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi in nalogah delovnih teles Državnega zbora sledi spremembam Zakona o državni upravi, ki smo ga sprejeli v mesecu decembru 2014. Osnovni namen spremembe se nanaša na to, da so se spremenila delovna področja nekaterih ministrstev, kar posledično pomeni, da je treba spremeniti delovna področja in naloge delovnih teles Državnega zbora. Večina sprememb se na naša na pristojnost delovnega področja Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor, ki se dopolnjuje z delovnim področjem ravnanja z odpadki in učinkovito rabo virov, celovito presojo vplivov na okolje, ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi ter sistemsko urejanje gospodarskih javnih služb. Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo prevzema področje javnih naročil, sistemsko urejanje upravnih taks, upravljanje z informacijsko komunikacijskimi sistemi ter integriteto in preprečevanje korupcije. S spremembo centralizacije državne informatike bo zagotovljena boljša podpora vsem organom ter bo hkrati bolj transparentna. Področje kohezijske politike je eno izmed ključnih področij, kjer Slovenija pričakuje nepovratna sredstva, ki bodo omogočila črpanja le-teh. Ključno pa je, da se področje prenese iz Odbora

za gospodarstvo na delovno področje Odbora za zadeve EU, saj bo le tako lahko zagotoviti boljši nadzor nad evropsko kohezijo v Republiki Sloveniji, prav tako pa bo odbor pristojen za spremljanje odločitev, ki se nanašajo na sprejemanje temeljnih aktov Evropske unije. V zadnjem času je vse več aktivnosti tudi na področju socialnega podjetništva. Socialno podjetništvo je nova oblika podjetništva v družbi, ki upošteva tržno delovanje in ustvarja nova delovna mesta za ranljive skupine in osebe. Tako kot klasična podjetja tudi socialna podjetja spadajo na trg gospodarstva, kljub temu da dobička praviloma ne delijo, temveč se dobiček vrača nazaj v podjetje. Socialni demokrati smo že pri sprejemanju spremembe zakona podprli, da se na Ministrstvo za gospodarstvo prenaša delovno področje socialnega podjetništva. Posledično s tem je povsem smiselno, da se dopolni delovno področje Odbora za gospodarstvo s socialnim podjetništvom.

Socialni demokrati bomo Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi in nalogah delovnih teles Državnega zbora soglasno podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo mag. Margareta Guček Zakošek.

MAG. MARGARETA GUČEK ZAKOŠEK (PS SMC): Hvala, gospod predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci, kolegice in kolegi!

Poslanska skupina SMC podpira Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi in nalogah delovnih teles. Ta sledi logičnim spremembam Zakona o državni upravi, kot je bilo že povedano, in pa tudi noveli Zakona o vladi Republike Slovenije. Prenos področja javnih naročil z Odbora za finance in monetarno politiko na Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo ter področje sistemskega urejanja gospodarskih javnih družb z Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo na Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor. Prav tako podpiramo prenos področja socialnega podjetništva z Odbora za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na Odbor za gospodarstvo, kar doslej ni bilo navedeno nikjer v Zakonu o državni upravi. Še posebej pa predlog odloka podpiramo v delu, kjer smo tudi sami podali pobudo, in sicer da je v predlog odloka vključen prenos s področja kohezijske politike z Odbora za gospodarstvo v pristojnost Odbora za zadeve Evropske unije, kot krovnega odbora za omenjeno tematiko, še posebej zdaj ob ustanovitvi tudi samostojnega ministrstva brez resorja, pristojnega za razvoj, strateške projekte in kohezijo.

Prenos tako podpiramo posebej z namenom čim boljšega nadzora nad evropsko kohezijsko politiko v Sloveniji. Smiselno je namreč, da pristojni odbor sprejema odločitve in obravnava dokumente, ki so vezani tako na

sprejetje temeljnih aktov za to področje na ravni Evropske unije kot tudi teh na nacionalni ravni, ki določajo njeno izvajanje v Sloveniji. Poleg tega pa se dopolnjuje tudi pristojnost tega odbora za obravnavo temeljnih dokumentov Evropske unije in Republike Slovenije, povezane z evropskim semestrom ter oblikovanjem poglobljene in prave ekonomske ter monetarne unije, kar pa se v praksi tudi že izvaja, kot je omenil predsednik Državnega zbora.

Ta predlog odloka bomo v poslanski skupini z veseljem podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Naj takoj na začetku povem, da naša poslanska skupina nima zadržkov, kar se tiče vsebine te spremembe odloka, kar pomeni, da bomo vsi poslanci glasovali za njegovo sprejetje. Da gre za akt, ki praktično predstavlja pravno podlago za delovanje delovnih teles v tej hiši in s tem v državnem zboru kot takem, vemo vsi, in s tem ne bom tratil časa. Vsi smo seznanjeni tudi s tem, da je ta obravnavana sprememba posledica prilagoditve zakonodaji, ki opredeljuje delovna področja posameznih ministrstev, se pravi Zakona o Vladi in Zakona o državni upravi. Ta dva zakona sta spremenila strukturo vlade glede na prejšnji mandat in na novo določila nekatere ministrice oziroma ministre ter s tem tudi njihovo delovno področje. To pravico, da si delovanje in strukturo na ministrstvih vsaka vlada kroji po svoje, ima vsakokratna zmagovalna politična opcija, in vsaka to možnost tudi izkoristi. Kot sem že omenil, pa se potem odbori oziroma delovna telesa prezrcalijo tudi v državni zbor. Tako na primer področje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pokriva Odbor za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Tudi poimenovanje se običajno kar posvoji. Ali je nujno in smotno, da naši odbori sovpadajo s številom ministrstev, pa vam ne bi vedel natančno odgovoriti. Se mi pa to vprašanje zastavlja že ob sprejemanju osnovnega odloka. V preteklosti smo imeli na primer na področju okolja in prostora tako samostojno ministrstvo kot samostojni odbor v državnem zboru. Ko se je to ministrstvo v prejšnjem mandatu ukinilo, tudi samostojnega odbora v državnem zboru nismo imeli več. Tokratna vlada pa se je zopet odločila za samostojno Ministrstvo za okolje in prostor, tukaj pa samostojnega odbora, ki bi pokrival to področje, nimamo. Seveda to ne pomeni, da v Državnem zboru ne obravnavamo okoljskih zadev. Seveda jih. Glede na vse naravne nesreče v zadnjih letih so bile pogosta tema razprav na tem odboru, ki je pristojen za okolje in prostor, vendar pa bi bile tovrstne razprave mogoče kvalitetnejše, bi bili zaključki bolj premišljeni, učinkovitejši, če bi imeli odbor, ki bi

pokrival le to področje. To vam dajem zgolj v razmislek, nikakor pa tega ne gre razumeti kot zahtevo Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev, četudi gre v izpostavljenem primeru za področje, ki ga na vladi pokriva naša ministrica.

Glede obravnavanega odloka pa, kot sem že omenil, ga bomo v naši poslanski skupini tudi podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Obenem ugotavljam, da prijavljenih za splošno razpravo ni. Obveščam vas, da k predlogu odloka ni bilo vloženih amandmajev, zato bomo o predlogu odloka v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v petek, 30. 1. 2015, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam 13. točko dnevnega reda in tudi 4. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 28. JANUARJA 2015 OB 17.54 IN SE JE NADALJEVALA 29. JANUARJA 2015 OB 9.03.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam nadaljevanje 4. seje Državnega zbora. Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Andreja Katič od 18.30 ure dalje, gospa Ksenija Korenjak Kramar, gospa Andreja Potočnik, gospa Jelka Godec, gospa Vojka Šergan, dr. Jasna Murgel od 10.30 do 12.30 ure, mag. Andrej Šircelj, mag. Matej Tonin, Matjaž Hanžek, gospod Srečko Blažič, mag. Anže Logar in gospod Marjan Dolinšek od 10.30 do 12.30 ure. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **15. TOČKO DNEVNEGA REDA. TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI Z AKTIVNOSTMI BANKE SLOVENIJE GLEDE SANACIJE BANČNEGA SISTEMA.**

Predlog priporočila je v obravnavo Državnemu zboru skupina 18 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 18 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo predstavniku predlagatelja mag. Marku Pogačniku.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo. Spoštovani državni sekretar, spoštovani guverner Banke Slovenije, kolegice in kolegi!

Slovenska demokratska stranka se je odločila, da v proceduro da dodatna priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema. V Slovenski demokratski stranki ocenjujemo, da je nujno, da Državni zbor pridobi dodatna gradiva in da se dodatno seznanimo s sanacijo bančnega sistema. Slovenska demokratska stranka predlaga Državnemu zboru v sprejem dve priporočili, in sicer: Državni zbor priporoča Banki Slovenije, da v roku 30 dni pripravi in posreduje Državnemu zboru informacije o vzrokih za nastalo t. i. bančno luknjo in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic insolventnosti poslovnih bank. In drugo priporočilo: Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da ga v osmih dneh od sprejema tega priporočila seznanimo s stresnim testom Evropske centralne banke, po katerem naši največji banki, Nova Ljubljanska banka d. d. in Nova Kreditna banka Maribor d. d., v primeru neugodnega scenarija konec leta 2016 izkazujejo kapitalski primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov.

V Slovenski demokratski stranki pozdravljamo, da je matično delovno telo, Odbor za finance in monetarno politiko, nekako soglasno podprl naša priporočila in pričakujemo, da se bomo tudi na jutrišnjem glasovanju vsi poslanci in poslanke zavedali odgovornosti in podprli ti dve priporočili, ki ju je v proceduro poslala Slovenska demokratska stranka.

V nadaljevanju bom obrazložil razloge in pomembnost, da dobijo ta priporočila večino v tem državnem zboru; in sicer: Slovenija je edina izmed tranzicijskih držav, ki je že drugič na račun davkoplačevalcev morala sanirati bančni sistem. Ta druga sanacija bančnega sistema je slovenski proračun in slovenske davkoplačevalce v danem trenutku stala že več kot 5 milijard evrov. Pri tem pa je treba poudariti, da obstaja velika verjetnost, da bodo ti stroški sanacije še bistveno večji, kajti v presoji ima Ustavno sodišče tudi t. i. izbris podrejenih obveznic in iz tega naslova proračun utрпи dodatno bremenitev več kot pol milijarde evrov. V Slovenski demokratski stranki smo že pri samem sprejemu tega zakona izbrisa podrejenih obveznic opozarjali, da takšen način ocenjujemo, da je neustrezen in da pri tem obstaja velika verjetnost, da bo Ustavno sodišče presodilo, da je to dejanje neustavno.

Treba je poudariti, da bi v Slovenski demokratski stranki pričakovali t. i. proteste 13. decembra 2013, in sicer ko smo na račun davkoplačevalcev že drugič sanirali bančni sistem in je bilo v bančni sistem vloženih več kot 5 milijard evrov davkoplačevalskega denarja. Takrat se ni nihče vprašal, zakaj, kje so vzroki in sprejem same odgovornosti.

Prva sanacija bančnega sistema v Sloveniji se je začela nekje med letom 1993, 1994 in je bila uspešno zaključena med letom 1996 in 1997. Takrat je bilo po prvi sanaciji

bančnega sistema tudi predvideno, da naj bi se tako Nova Ljubljanska banka kot Nova Kreditna banka Maribor privatizirali, in sicer v letu 2001. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, če bi se sledilo temu programu v letu 2001 in da bi bila tako Nova Kreditna banka Maribor kot Nova Ljubljanska banka takrat privatizirani, da bi bile bistveno manjše posledice imela pri drugi sanaciji oziroma da ta teža ne bi bila na davkoplačevalcih, na proračunu, ampak na privatnih investitorjih, ki bi kupili deleže v teh dveh omenjenih bankah.

Treba je poudariti, da smo po tej sanaciji konec leta 2013 tako od finančnega ministra kot od takratne predsednice vlade in od predstavnikov Banke Slovenije lahko poslušali, da imamo po tej sanaciji v Evropi ene izmed najbolj zdravih bank. V letu 2014 so sledili enotni stresni testi Evropske centralne banke in glej ga, zlomka, dve največji sistemski banki v Sloveniji sta na dveh stresnih testih padli. Za Slovensko demokratsko stranko je bil takrat dejansko to šok, kajti po vseh milijardah, ki so bile vložene v bančni sistem in sanacijo, in po zagotovilih takrat tako finančnega ministra kot predsednice vlade, da imamo najbolj zdrave banke v Evropi, sta dve največji sistemski banki na teh dveh stresnih testih padli. Pri tem je treba opozoriti na dejstvo, da je bil izhodiščni položaj tako Nove Kreditne banke Maribor kot Nove Ljubljanske banke na teh stresnih testih med boljšimi. Ampak potem, ko so se stresni testi opravili, ko so se opravile projekcije pri neugodnih situacijah, se je ugotovilo, da sta ti dve banki padli in sta izkazovali primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov. V Slovenski demokratski stranki se sprašujemo, kje so razlogi, da sta ti dve naši največji sistemski banki na teh stresnih testih padli. Ali je bila takratna sanacija bančnega sistema neustrezna oziroma je bila sanacija v premajhnem obsegu, da niso bile prenesene vse terjatve na tako imenovano slabo banko, ali so razlogi kje drugje? Mi smo prepričani, da bodo v današnji razpravi tako predstavniki Ministrstva za finance kot predstavniki Banke Slovenije znali odgovoriti na ta vprašanja.

V Slovenski demokratski stranki smo pogrešali eno zadevo po tej sanaciji bančnega sistema, in sicer da ne Vlada, ne Ministrstvo za finance, ne Banka Slovenije niso zastavili pri teh dveh bankah niti enega cilja, kaj se bo z njima dogajalo v prihodnosti. Treba je poudariti, da iz naslova sanacije bančnega sistema na račun davkoplačevalcev imamo danes dejansko v državni lasti večino bank, ki delujejo na trgu v Sloveniji, se pravi, Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna banka Maribor, Abanka, Banka Celje. Od ministrstva in vlade smo pogrešali, da bi tema dvema bankama dali jasne cilje, kaj se bo po tej sanaciji, ki se je opravila, s tema bankama dogajalo. To pomeni, kakšno donosnost se pričakuje, ali se bodo te banke privatizirale ali ne, kakšna so dana priporočila upravi in nadzornemu svetu, kako se bodo te banke obnašale na trgu. Vseh teh zadev ni in

ocenjujemo, da posledično obstaja velika verjetnost, da s tem sanacija bančnega sistema, efekt za proračun in davkopačevalce še ni končan. V Slovenski demokratični stranki se samo še sprašujemo, kdaj bo prišel tisti čas, ko bodo ponovno regulatorji ali Evropska centralna banka ugotovili, da največje slovenske banke potrebujejo dodatne dokapitalizacije.

V Slovenski demokratični stranki smo prepričani, da del odgovornosti za nastali položaj nosi tudi regulator, Banka Slovenije, da niso bile opravljene vse naloge, ki bi morale biti, kajti ocenjujemo, da številka več kot 5 milijard evrov jasno govori, da tako nastala luknja ne more priti čez noč, ampak se je to verjetno vlekló dlje časa. Seveda ocenjujemo v Slovenski demokratični stranki, da posledica vseh teh lukenj ne more biti zgolj kriminalna dejanja. En del pa seveda ocenjujemo, da bi moral biti raziskan tako s strani organov pregona kot s strani regulatorja.

Če primerjamo ostale evropske banke, vidimo predvsem, da je ta sanacija bančnega sistema največ stala slovenske davkopačevalce. Kot smo že omenili, prepričani smo, če bi se sledilo načrtu privatizacije v letu 2001, bi bil efekt za davkopačevalce in za slovenski proračun lahko bistveno manjši. Torej še enkrat, Slovenska demokratična stranka Državnemu zboru priporoča, da Banka Slovenije v roku 30 dni pripravi in posreduje Državnemu zboru informacijo o vzrokih za nastalo tako imenovano bančno luknjo in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnemu regulatorju, da se preveri učinkovitost sistema korporativnega opravljanja bank v državni lasti in način reševanja posledic insolventnosti bank.

Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da ga v osmih dneh od sprejema tega priporočila seznaní s stresnim testom Evropske centralne banke, po katerem naši največji banki NLB in NKBM v primeru neugodnega scenarija konec leta 2016 izkazujeta kapitalski primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Predlog priporočila je obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici gospe Urški Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Spoštovana predsedujoča, hvala za besedo. Spoštovani vsi prisotni!

Odbor za finance in monetarno politiko je na 4. seji 14. 1. 2015 kot matično delovno telo obravnaval Predlog priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

Odbor je prejel naslednje gradivo: predlog priporočila, mnenje Zakonodajno-pravne službe, mnenje Vlade Republike Slovenije. Pri

delu odbora so sodelovali oziroma so bili vabljeni: predlagatelj, Zakonodajno-pravna služba, Vlada, Ministrstvo za finance in Banka Slovenije.

V poslovnem letu sta bila na podlagi mnenja ZPS vložena amandmaja Poslanske skupine SDS k 1. in 2. točki priporočila.

Iz dopolnilne obrazložitve predstavnika predlagateljev mag. Andreja Šircija izhaja, da gre za priporočilo SDS za pridobitev dodatnih gradiv z namenom hitrejše sanacije bančnega sistema glede na še vedno izkazano stanje bančnega primanjkljaja. V nadaljevanju je predstavnik Vlade odboru v kratki predstavitvi mnenje Vlade v zvezi s predlagano predstavitvijo rezultatov stresnega testa Evropske centralne banke povedal, da Vlada predlogu priporočila ne nasprotuje in je zahtevane rezultate stresnih testov v sprejemnem gradivu Državnega zbora tudi posredovala. Ob tem je pojasnil, da je v novembru 2014 začel delovati enotni mehanizem nadzora, s tem da je Evropska centralna banka še pred prevzemom polnih nadzornih pristojnosti pristopila k celoviti oceni poslovanja bank. Glavni aktivnosti navedene ocene sta bili pregled kakovosti sredstev in stresni testi, s tem da se je najprej preverjalo, ali so bila sredstva v bančnih bilancah stanja na dan 31. december 2013 primerno ovrednotena. Z uporabo tovrstnega pristopa na podlagi skupnih opredelitev tako enotnih konceptov kot enotne metodologije za ocenjevanje bilanc stanja so postale banke primerljive preko državnih meja, tako da s pregledom kakovosti sredstev ugotovljeni primanjkljaj znižuje izhodiščni nivo kapitala pred izvedbo stresnih testov.

S stresnimi testi se je ugotavljala odpornost bilance stanja v obremenitvenih scenarijih z uporabo osnovnega in neugodnega scenarija, samo odpornost bilance pa za obdobje treh let, od 2014 do 2016. Scenarij v stresnih testih niso bili napoved prihodnih dogodkov, temveč preizkus skrbnega in varnega poslovanja, v katerem se je preverilo sposobnost banke v morebitnem poslabšanju gospodarskih razmer z uporabo konservativnih makroekonomskih gibanj na podlagi zimske makroekonomske napovedi Evropske komisije za leto 2014. Navedeno je bilo, da po osnovnem scenariju stresnega testa ne bi nobena od slovenskih bank konec leta 2016 izkazovala kapitalskega primanjkljaja, s tem da bi kapitalski presežek vseh treh navedenih bank po osnovnem scenariju znašal 755 milijonov evrov, medtem ko bi po neugodnem scenariju konec leta 2016 dve banki, NLB in NKBM, izkazovali manjši kapitalski primanjkljaj, 65 milijonov evrov, SID banka pa še vedno kapitalski presežek. Ker so z izkazanim manjšim primanjkljajem v letu 2014 bili pri obeh bankah sprejeti ukrepi za krepitev stabilnosti in učinkovitosti prestrukturiranja, sta po izraženem mnenju identificirani kapitalski primanjkljaj z zadržanimi

dobički in znižanjem svoje tvegane aktive sposobni obe pokriti.

V nadaljevanju se je guverner Banke Slovenije s predloženim priporočilom strinjal in poudaril, da bo Banka Slovenije po sprejemu priporočila v Državnem zboru na tej podlagi pripravila poročilo o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj v pregledanih bankah v zvezi z vlogo Banke Slovenije kot bančnega regulatorja tako s stališča učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti kot z vidika reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank.

Ob obravnavi je odbor na pobudo predstavnika Banke Slovenije sprejel amandma k 1. točki priporočila, ki je redakcijske narave. Odbor je prav tako sprejel oba amandmaja Poslanske skupine SDS k 1. in 2. točki priporočila, kasneje je priporočilo v celoti sprejel. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade.

Izvolite, gospod Metod Dragonja, državni sekretar Ministrstva za finance.

METOD DRAGONJA: Spoštovani poslanke in poslanci, spoštovana gospa podpredsednica, gospod guverner!

Dovolite, da predstavim mnenje Vlade Republike Slovenije o predlogu priporočila glede seznanitve Državnega zbora s stresnim testom Evropske centralne banke in na kratko učinke in ukrepe, ki jih Vlada Republike Slovenije skupaj z Banko Slovenije izvaja, zato da se zagotovi nadaljnja stabilnost bančnega sistema.

Vlada Republike Slovenije, kot je bilo rečeno že v matičnem odboru, predlogu priporočila ne nasprotuje in je Državnemu zboru že poslala ustrezno seznanitev in svoj pogled na rezultate stresnih testov Evropske centralne banke, ki so tudi bili posredovani poslankam in poslancem. V novembru 2014 je začel delovati enotni mehanizem nadzora. Pred prevzemom polnih nadzorstvenih pristojnosti tega enotnega mehanizma, je Evropska centralna banka začela izvedbo celovite ocene poslovanja bank, katere glavna dela sta bila pregled kakovosti sredstev in stresni testi. S pregledom kakovosti aktive se je dejansko preverjalo, ali so bila sredstva v bančnih bilancah po stanju konec leta 2013 primerno ovrednotena. Z uporabo skupnih opredeljenih konceptov, ki so se sicer nekoliko razhajali, in enotne metodologije za ocenjevanje bilanc stanja so postale banke primerljive preko državnih meja. S pregledom kakovosti sredstev ugotovljen primanjkljaj ustreznega kapitala je bil tako postavljen na skupni imenovalc, s stresnimi testi pa se je ugotavljalo odpornost bilance stanja v obremenitvenih scenarijih. Predvidena sta bila dva scenarija; odpornosti bilance, in sicer nek normalni in stresni v obdobju treh let od leta 2014 do 2016. Kreditne institucije so morale po osnovnem scenariju v

vsakem letu doseči količnik navadnega najbolj kakovostnega lastniškega kapitala vsaj v višini 8 %, po neugodnem stresnem scenariju pa vsaj v višini 5,5 %. Scenariji v stresnih testih niso bili napoved prihodnjih dogodkov, ampak samo preizkus skrbnega in varnega poslovanja, v katerih se je preverilo sposobnost bank, da prenesejo slabše gospodarske razmere.

Pri izvedbi stresnih testov so bila tako za osnovni scenarij uporabljena konzervativna makroekonomska gibanja, temelječa na zimski makroekonomske napovedi Evropske komisije iz leta 2014. Ta so močno odstopala od dejanskih gibanj v letu 2014 in aktualnih napovedi tako Banke Slovenije in Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj in to je bil tudi osnovni razlog za to, da sta dve slovenski banki izkazali po predpostavkah stresnega scenarija rezultat, ki ni dosegel postavljenih kriterijev. Tako je v tem delu treba posebej izpostaviti, kar smo tudi v gradivu poudarili, da je bila predpostavka za leto 2014 minus 1,8-odstotna gospodarska rast, dosežena v letu 2014 po zadnjih ocenah – to še niso končni podatki –, pa je 2,5-odstotna pozitivna gospodarska rast. To se pravi, da gre za več kot 4 odstotna točke razlike v scenariju, ki je bil osnova za neugodni scenarij.

Pri obeh bankah z izkazanim manjšim primanjkljajem v letu 2014 so sprejeti ukrepi za krepitev stabilnost in učinki restrukturiranja, ki so bili izvedeno učinkovito in kar nam priznava tako Evropska komisija kot Mednarodni denarni sklad, učinkoviti in so prispevali k temu, da bančni sistem deluje učinkovito in da bo z nadaljnjimi ukrepi, ki so bili sprejeti predvsem z Zakonom o organu in skladu za reševanje bank, lahko dosežena stabilnost bančnega sistema tudi v bodoče. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo guvernerju Banke Slovenije dr. Boštjanu Jazbecu.

DR. BOŠTJAN JAZBEC: Predsednik, poslanke in poslanci!

Najlepša hvala za povabilo in predvsem za priporočilo v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema, ki ga v celoti pozdravljamo in pripravljamo, tako da bomo v roku 30 dni – tako kot nam je matični odbor priporočil in Državni zbor, upam, danes potrdil – pripravili informacijo o vzrokih za nastalo bančno luknjo in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic insolventnosti poslovnih bank. Prosil bi samo, če lahko to zadnjo zahtevo preformuliramo in namesto "posledic insolventnosti poslovnih bank" zapišemo "zaradi kapitalske neustreznosti bank"; namreč, insolventnih bank se ne rešuje, ampak zapira.

Hkrati bomo danes sodelovali v razpravi oziroma zbrali vsa vprašanja in pripombe, ki nam bodo pomagale pri dokončnem poročilu in pripravi poročila, ki ga bomo predstavili v 30 dneh. Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Pozdravljeni brez kurtoazij, ker bom relativno dolg in časa nimam preveč.

V Združeni levici ocenjujemo stanje v bančnem sistemu bistveno drugače kot predlagatelji. Trdimo, da sta prav dve desničarski koaliciji, v katerih je imela večino stranka predlagateljica, najbolj odgovorni za – citiram – "nastali kapitalski primanjkljaj pregledanih bank". Zato ocenjujemo, da gre za enega v vrsti manevrov prelaganje odgovornosti na druge, na sistem, na hobotnice, strice iz ozadja, mafijo, skratka Bolfenka, če hočete in podobno. Drugi vidik je, ali bi sprejetje tega sklepa vsaj z informiranjem javnosti prispevalo k odkrivanju dejanske odgovornosti in strukturnih vzrokov za nastali položaj, o katerem razpravljamo. Večina slabih terjatev je nastala, vemo, v času pregrevanja gospodarstva v letih 2005–2008. Temu procesu se po vstopu v evropsko območje in v času evropske konjunktore ni dalo popolnoma izogniti. Niti takratna vlada niti Banka Slovenije niste izvedli nobenega proticikličnega makroekonomskega ukrepa. Takratna koalicija in njeni ljudje v paradržavnih skladih niso storili nič za omejitev kreditne investicijske dejavnosti. Citiral bom dr. Prašnikarja, citat je iz tedanjega časa: "Vzorec zadolževanja in investiranja velikih slovenskih podjetij kaže odsotnost vsakršnih makroekonomskih zavor. So pa nosilci takratne ekonomske politike s prodajajo državnih in paradržavnih deležev aktivno sodelovali pri menedžerskih prevzemih podjetij in v napihovanju cerkvenih in posvetnih finančnih holdingov." Državni in paradržavni deleži podjetji, kot je na primer Mercator, se namreč niso prodajali kar sami od sebe. Naslednja velika napaka je bila neodločnost Pahorjeve vlade pri dokapitalizaciji bank. V banke so vložili depozite, niso pa povečali kapitala. Žebelj v krst je bilo ravno ravnanje Banke Slovenije, ki je eno leto pred drugimi regulatorji sredi leta 2010 zaostriilo kapitalsko ustreznost in povzročilo kreditni krč. Ta krč traja še danes kljub dokapitalizacijam, prenosom slabih terjatev in poceni denarju v Evropski centralni banki. Banka Slovenije se je pod vodstvom zadnjih treh guvernerjev in pod diktatom Evropske centralne banke izkazala nesposobno za predvidevanje dogodkov in izvajanje proticikličnih ukrepov. Na žalost se je izkazala za neverodostojno tudi pri izvedbi stresnih testov in pri masovni socializaciji

zasebnih dolgov, ki jih je odredila decembra 2013.

V Združeni levici se strinjamo z analizo kolega Križaniča, citiram: "Slovenija je bila v letih 2012 in 2013 v umetno organiziranem gospodarskem šoku in v tem šoku so bile sprejete nekatere izjemno škodljive makroekonomske poteze. Ena od hujših je bilo veliko povečanje javnega dolga na rovaš državnega prevzemanja obveznosti iz povsem privatnih razmerij." Konec citata. Dr. Križanič tudi pravilno opozarja na spornost stresnih testov, nekaj je govoril državni sekretar o tem. Osnova za dokapitalizacijo in prenos terjatev na slabo banko je bila najbolj negativna ocena. Banka Slovenije je dokapitalizirala popolnoma zasebni banki Probanko in Factor banko. Vprašanje, ali je bila ta odločitev skladna s tretjim odstavkom 20. člena zakona o ureditvi za krepitev stabilnosti bank, ki pravi, da se pri izreku ob ukrepu upošteva, citiram, "pomen banke za finančno stabilnost".

V Združeni levici ocenjujemo, da so bili stresni testi 2013 neverodostojni in da je bilo porabljenih preveč javnih sredstev. To trdimo tudi na podlagi izvedbe lanskih stresnih testih, v katerih je bil ugotovljen primanjkljaj, o katerem teče beseda. Ključno vprašanje, glede katerega se ne strinjamo s predlagateljem in tudi ne z vlado, je, ali so bili vsi ti testi izvedeni verodostojno. V Združeni levici ne moremo pristati na to, da so odločitve, zaradi katerih se lahko državni dolg poveča za milijardne zneske, sprejemajo na podlagi nekakih eksperimentov, namesto da bi se sprejele na podlagi objektivne napovedi prihodnjih dogodkov. Leta 2013 so v banke vbrizgali 3 in pol milijarde državnih sredstev, da ne govorimo o poroštvih za izdane obveznice slabe banke. Takih operacije se ne izvaja na podlagi eksperimentov. Slovenija je bila na teh testih obravnavana bistveno strožje od drugih držav pravzaprav strožja od vseh, z delno izjemo Irske – gospod Dragonja je govoril o tem. Bom samo navedel, če primerjamo Avstrijo s Slovenijo. Pri Avstriji je razlika med dejanskim BDP letošnjim in negativnim scenarijem samo 0,5 odstotne točke, pri Sloveniji je ta razlika – odvisno, katero napoved gledamo – 3,6 ali celo 4 odstotne točke nižja od dejanskega. Lahko verjamemo v naključja, ampak dejstvo je, da smo bili obravnavani strožje kot drugje, zato v Združeni levici ocenjujemo, da je ugotovljeni primanjkljaj dveh državnih bank v veliki meri fiktiven in nedvoumno vpliva na ceno državnega premoženja. Nova Kreditna banka Maribor je v prodajnem postopku in kaj je lepšega za zagovornike privatizacije in za kupce kot novica, ki znižuje ugled in vrednost državnih bank. Če bi imel več časa bi debatiral, da noben normalen ne prodaje banke po 0,2, 0,3 book vrednosti, kaj šele nižje, to je celo meni jasno kot sociologu.

Gremo k bistvenemu vprašanju, ali bi sprejetje tega sklepa vsaj z informiranjem javnosti prispevalo k odkrivanju dejanske

odgovornosti in strukturnih vzrokov za nastali položaj? Če analiziram sklepe po vrsti. "Banka Slovenije naj bi Državnemu zboru v roku 30 dni informirala o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj v bankah in vlogi Banke Slovenije pri tem." Makroekonomski vzroki za nastanek slabih terjatev so že znani. Akademiki so že veliko povedali o tem, iz odgovorov predstavnikov Banke Slovenije na dosedanjih sejah je jasno, da oni niso naslov za objektivno analiziranje njihovih lastnih napak. "Pričakuje se poročilo Banke Slovenije o" – citiram – "učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti." Stališča vodstva Banke Slovenije glede državne lastnine bank so zelo jasna in jih vodstvo večkrat javno izrazilo, saj ni bilo izbrano naključno, ampak zaradi svojih javnih neoliberalnih stališč, konkretnih slabih praks in odgovornih zanje pa v tem poročilu seveda ne bo. Zato bi bilo treba nekaj drugega – potrebna bi bila forenzična revizija ali pa kar kriminalistična preiskava odgovornosti politikov, državnih funkcionarjev, poslovnih oseb paradržavnih skladov in državnih podjetij ter bank. Nadalje – "Pričakuje se način reševanja kapitalске neustreznosti bank." Banka Slovenije redno poroča o dokapitalizacijah in prenosih terjatev na slabo banko. Glede pokrivanja domnevnega 65-milijonskega primanjkljaja je bilo že jasno povedano, da bo pokrit iz tekočih dobičkov. Bolj podrobnih podatkov zaradi varovanja poslovnih skrivnosti bank verjetno ne bomo dobili.

Enako velja za drugo priporočilo, naj Vlada poroča o razmerah in ukrepih za zagotovitev ustrezne politike države v zvezi z rezultati stresnega testa. Ne vem, zakaj se sprenevedamo, saj je Vlada že v mnenju zapisala, da ne nasprotuje poročilu. Sklep je odveč, informacije smo že dobili, Vlada boljše, očitno, ne namerava dati, iz enakih razlogov, kot jih ne moremo pričakovati od Banke Slovenije.

A vendar, za konec, od teh priporočil ne moremo pričakovati nobenega bistvenega učinka, nobenih novih relevantnih informacij. Ampak to tudi ni bistveno. V tem ni nobene blazno posebne škode, razen da Državni zbor po nepotrebnem izgublja, trati čas s tako in tovrstno razpravo. Kar pa je pomembno, je to, da nam s takimi priporočili solijo pamet tisti, ki so obvladovali to državo ključne štiri leta pred krizo, med pregrevanjem gospodarstva, in dve leti v času krize. Ista stranka, SDS, ki je navsezadnje sprejela Zakon o ukrepih za stabilnost bank, ki je odločno prispevala k izvolitvi guvernerja Banke Slovenije, nam zdaj soli pamet in se dela, da oni s tem stanjem, v katerem smo, nimajo čisto nič.

Ker mi je ostalo še nekaj časa, včeraj me je zvil trebušni virus in sem bil, žal, odsoten, ko smo razpravljali, katere kitice bi bile v himni Republike Slovenije. Dragi moji, če bomo tako naprej delali, obstaja samo en refren, ki je lahko himna Republike Slovenije, refren iz znane belokranjske pesmi, ki gre takole: "Sirota sam ja,

nemam nikoga. Nemam oca, nemam majke, nemam dragoga." Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa. Gospod predsednik Državnega zbora, spoštovane kolegice in spoštovani kolegi, spoštovani guverner Banke Slovenije dr. Jazbec, državni sekretar!

Današnja razprava o problematiki bančništva v Sloveniji je ena v nizu številnih razprav na to temo, z eno, a pomembno razliko; predlog priporočil je bil na matičnem odboru sprejet, torej z glasovi opozicijskih in koalicijskih članov Odbora za finance in monetarno politiko. Mi pričakujemo, da bo predlog priporočila doživel enako podporo tudi na seji Državnega zbora. Poslanci Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov bomo predlog priporočil v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema podprli. Današnja razprava bo gotovo tekla v smeri ugotavljanja vzrokov za nastali kapitalski primanjkljaj dveh sistemskih bank v državni lasti, Nove Ljubljanske banke in Nove Kreditne banke Maribor. Namreč, ti dve banki nista prestali stresnih testov, ki jih je objavila Evropska centralna banka lansko jesen. V primeru neugodnega scenarija konec leta 2016, torej naslednje leto, bi obe banki izkazovali kapitalski primanjkljaj v skupni višini 65 milijonov evrov. In to kljub temu da sta bili obe banki relativno kratek čas pred opravljanjem stresnih testov očiščeni slabih terjatev in izdatno dokapitalizirani z našim, davkoplačevskim denarjem.

V zvezi s tem se pojavlja logično vprašanje vloge Banke Slovenije in njene učinkovitosti v vlogi bančnega regulatorja. Predvsem to velja za pretekla obdobja intenzivnega kreditiranja. Po mnenju uglednih bančnih ekonomistov bi morala Banka Slovenije kot bančni regulator ukrepati tako, da bi dvignila kapitalске zahteve za obe banki. Tak ukrep bi deloval proticiklično, pa tega ukrepa ni storila in soočili smo se z veliko bančno luknjo, ki smo jo pokrili z davkoplačevskim denarjem. Po ugotovljenih zadnjih rezultatih stresnih testov Evropske centralne banke je sedaj naloga Banke Slovenije, da temeljito pregleda in analizira vzroke za nastali kapitalski primanjkljaj. Njena naloga je tudi, da pregleda, kje je bil nadzor nad poslovnimi bankami pomanjkljiv in kako v bodoče zagotoviti učinkovito izvajanje njene regulatorne vloge.

Poslanke in poslanci Nove Slovenije tudi pričakujemo, da bo lastnik slovenskih državnih bank dal na mizo tudi vprašanje odgovornosti nadzornih svetov državnih bank. O tem se, spoštovani, ne pogovarjamo, pa bi se morali. To vprašanje, gospe in gospodje, bi si po mnenju Nove Slovenije zaslužilo poglobljeno

razpravo v Državnem zboru. Zagotovo bo k boljšemu nadzoru prispeval enotni nadzor s strani Evropske centralne banke, ki je začel veljati 4. 11. lansko leto. Krščanski demokrati smo tudi prepričani, da je treba čim prej izvesti privatizacijo državnih bank, torej poiskati odgovornega lastnika, kar je največje zagotovilo za učinkovito upravljanje bančnega sistema. Na ta način se bomo lahko izognili nadaljnjim bančnim luknjam in z njimi povezanimi dokapitalizacij s strani davkoplačevalcev. V Poslanski skupini Nove Slovenije – krščanskih demokratov smo namreč prepričani, da nastala bančna luknja v Sloveniji ni toliko rezultat svetovne finančne krize oziroma je to v manjši meri, v večji meri pa je rezultat nesposobnosti, nepravilnosti in nezakonitosti dela in lahko rečemo koruptivne in kriminalne dejavnosti bančnih elit, elit, ki obvladujejo bančni, gospodarski in politični prostor. Minister za pravosodje, aktualni minister za pravosodje, nekdanji predsednik KPK bi rekel, da so za bančno luknjo odgovorne sive eminence slovenskega bančnega sistema. Pri dosedanjih obravnavah problematike bančništva smo se seznanil s poročilom KPK, ki v svojem poročilu navaja, da obstaja krog oseb, ki stalno krožijo znotraj bančnega sistema, enkrat so v vlogi nadzornika, drugič v vlogi upravljavca. Seveda za svoje delo in odločitve vsi ti pripadniki elit niso doslej nikoli odgovarjali ne kazensko, ne materialno in tudi ne politično.

V Novi Sloveniji smo zaskrbljeni nad počasnostjo dela organov preiskovanja in tudi pregona. Dana so bila zagotovila specializiranega državnega tožilstva, da bo na Specializiranem državnem tožilstvu preiskava bančnega kriminala dokončana do konca leta 2014. Zagotovljene so bile tudi izdatne kadrovske okrepitve Specializiranega državnega tožilstva za te namene. Pravih rezultatov na tem področju pa še vedno nimamo. Zaskrbljeni smo tudi nad počasnostjo dela Specializiranega državnega tožilstva in sodišč na področju odvzema premoženja nezakonitega izvora. Imamo zakonodajo, pa je ne izvajamo in poslušamo izgovore, da gre za nov zakon, da je potreben čas, da so potrebne kadrovske okrepitve, da se institut uvede v sistem in podobno in podobno. Sprašujemo se, kako to, da v naši državi sodni postopki trajajo leta in leta, medtem ko se v drugih državah Evropske unije ti postopki odvijajo bistveno hitreje in učinkoviteje in kako lahko v drugih državah Evropske unije posamičen institut prične izvajati delo takoj in daje rezultate že v prvem letu, pri nas pa še po dveh letih ni praktično nobenih rezultatov. Zadovoljni smo, da smo slišali s strani guvernerja Banke Slovenije, dr. Boštjana Jazbeca, da Banka Slovenije že realizira sklep, ki je bil sprejet na matičnem delovnem telesu in zanimiva bo razprava o poročilu oziroma o informaciji, ki nam jo bo posredovala Banka Slovenije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Zavezništvo, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS ZaAB): Spoštovani predsednik, guverner, gospe in gospodje!

V zadnjem času se veliko ukvarjamo z našimi bankami in sanacijo bančnega sistema, je pa zmotno prepričanje, da so se banke znašle na dnevnem redu šele leta 2013 ali 2014. Res je, da smo takrat začeli reševati probleme, ki so se v naših bankah nakopičili že bistveno prej, največ v letih 2006 in 2007. Je pa res, da Slovenija ni osamljen primer, oaza, kjer bi imeli z bankami probleme. Lahko smo zelo natančni; že leta 2007 se je zgodil zlom finančnih trgov, pa vendar so bili pri nas šele v letu 2013 storjeni veliki koraki pri stabilizaciji bančnega sistema. Če bi se reševanja tega problema lotili prej, bi lahko bila ta sanacija ali stabilizacija finančnega sistema tudi bistveno cenejša. Sprejeti je bilo treba težke odločitve o nadzorovani likvidaciji Probanke in Faktor banke pa dokapitalizaciji NLB, NKBM in Abanke ob hkratnem prenosu njihovih slabih terjatev na t. i. slabo banko. Vsi se spomnimo dolgega čakanja na preglede, ki jih je od nas zahtevala Evropska komisija. Spomnimo se čakanja, ko se je ugibalo o višini potrebnih sredstev za dokapitalizacijo našega bančnega sistema. Ta ugibanja so, če samo spomnim, segala tudi do 12, 13 milijard evrov in ugibalo se je seveda tudi o naši sposobnosti, da banke saniramo sami. Že takrat pa smo se zavedali, da samo sanacija bank ne bo dovolj. Potrebno je bilo pripraviti tudi ustrezno zakonodajo za sanacijo, predvsem pa razdolževanje gospodarstva. Tu mislim predvsem na prenovljeno insolventno zakonodajo, ki je omogočila finančno prestrukturiranje prezadolženih podjetij že v zgodnji fazi. Tako je bila sprejeta pravna podlaga za pospešeno in olajšano izvedbo zunajodsodnega prestrukturiranja ter konverzija dolga v kapital. Primeren pravni okvir omogoča ustrezne spodbude za upnike, lastnike in poslovodstva, kar je bistvenega pomena za olajšano izvedbo finančnega prestrukturiranja, sicer nelikvidnega, vendar rentabilnega podjetja.

Stresni testi, ki jih je v okviru enotnega mehanizma nadzora s strani ECB le-ta izvedla v letu 2014, so pokazali, da je bilo sicer veliko že narejenega, marsikaj pa je še treba storiti. V to smo v Zavezništvu prepričani, in prav zato menimo, da je ključno, da Banka Slovenije pripravi poročilo o tem, zakaj sta dve, pred kratkim sanirani banki ob neugodnem scenariju zopet izkazali kapitalski primanjkljaj. Prepričani smo, da se bo izkazalo, da so vzroki v tistih ukrepih, za izvedbo katerih je nam zmanjkalo časa, in tu imam v mislih pripravo ukrepov za prestrukturiranje malih in srednje velikih podjetij.

Predlog priporočil bomo seveda podprli. Od Vlade pa pričakujemo, da se bo, če ne drugače pa po seznanitvi s poročilom Banke

Slovenije začela aktivno in čim hitreje ukvarjati s pripravo ukrepov, ki bodo omogočili hitro in uspešno poslovno in finančno prestrukturiranje malih in srednje velikih podjetij. Ti ukrepi bodo po našem trdnem prepričanju pripomogli tako k bolj trdni gospodarski rasti in tudi dolgoročni stabilnosti bančnega sistema. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo mag. Dušan Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Spoštovani predsednik, poslanke in poslanci, predstavnik Vlade, guverner Banke Slovenije, prav lep pozdrav!

Danes je na mestu vprašanje, v kakšni kondiciji so banke v Republiki Sloveniji in kakšno breme prenašajo v to leto, se pravi v letu 2015. Splošna ocena je, da so banke v lasti države v povsem drugačni situaciji kot pred enim letom. Vzrok je v dejstvu, ker so tri banke v začetku leta 2014 nekako potegnile črto in precejšnji del svojega slabega poslovanja iz preteklosti nekako pustile za seboj in kot znano, prenašale terjatve na Družbo za upravljanje terjatev bank. To pa najverjetneje ne pomeni, da so težave slovenskega bančnega sektorja pozabljene. Z vidika tekočega poslovanja je ključno, da se je obrestna marža, verjetno tudi na račun dokapitalizacije z državnimi obveznicami, izboljšala in da bo večina bank uspešno končala poslovno leto. V slovenskem bančnem sistemu se na splošno krči bilančna vsota. Temu se ne morejo izogniti Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna banka Maribor in Abanka, dodamo lahko tudi Banko Celje, čeprav so dobile državno pomoč. Povečane kreditne aktivnosti pa tudi zaradi stanja, v katerem so se znašla podjetja, še ni realno pričakovati stanja, v katerem so se znašla podjetja.

Dejstvo je, da se rast slabih kreditov po padcu zaradi prenosa na Družbo za upravljanje terjatev bank ponovno nadaljuje. V to nas prepričuje poslovanje bančnega sistema v preteklem letu. Ob 9-mesečju je ta isti sistem po davkih prikazoval 108 milijonov evrov dobička, ob 11-mesečju pa 11 milijonov evrov izgube. Zaskrbljujoč pa je podatek, da je v teh dveh mesecih bilo izvedenih za 150 milijonov evrov oslabitev in povsem logično je vprašanje, ali se ob takem načinu poslovanja bančni sistem lahko obdrži nad gladino.

Stabilizacija razmer v preteklem letu slovenskega bančnega sistema in nizke obrestne mere Evropske centralne banke bi po pričakovanju nekako lahko pozitivno vplivale na posojilno aktivnost. Toda resnica je deloma tudi drugače. Razmere za naše banke niso idealne. Podjetjem, še posebno večjim, ki delujejo v našem poslovnem okolju, se je še bolj odprl dostop do finančnih trgov in tujih bank z relativno ugodnimi pogoji kreditiranja, istočasno pa bi dolgoročno ohranjanje nizkih obrestnih mer tako lahko negativno vplivalo na marže.

Danes obravnavamo priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema. Ravno zaradi prej omenjenih razmer v slovenskem bančnem sistemu in zaskrbljujoče višine oslabitve ob koncu preteklega leta je Poslanska skupina Stranka Mira Cerarja na Odboru za finance in monetarno politiko podprla predlog priporočil, da Državni zbor priporoča Banki Slovenije, da v roku 30 dni pripravi in posreduje Državnemu zboru informacijo o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj pregledanih bank in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja, o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic kapitalne neustreznosti poslovnih bank. Tudi danes bomo podprli predmetno priporočilo. Prav tako bomo podprli priporočilo, da Državni zbor predlaga Vladi Republike Slovenije, da mu v osmih dneh od prejema tega priporočila poroča o razmerah in ukrepih za zagotovitev ustrezne politike države v zvezi z rezultati stresnega testa Evropske centralne banke, po katerem naši največji banki Nove Ljubljanske banke in Nove Kreditne banke Maribor v primeru neugodnega scenarija konec leta 2016, izkazujeta kapitalski primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov. Vlada je sicer vsebino poslala in predstavila že v mnenju, vendar je prav, da jih pošlje uradno na podlagi tega zadevnega predloga sklepa.

Ob tej priložnosti bi se dotaknil še tako imenovane bančne luknje. Stranka Mira Cerarja se je v koalicijski pogodbi zavezala za preiskavo bančne luknje in opredelitev odgovornosti, zato je za zagotovitev povrnitve zaupanja v finančne institucije, nadzorne institucije in institut pravne države treba opredeliti odgovornost za nastalo bančno luknjo in zahtevati odškodninsko in materialno odgovornost članov uprav ter nadzornih svetov dokapitaliziranih bank. Odgovornost za izvedbo preiskave bančne luknje se prenese z Družbe za upravljanje terjatev bank na Banko Slovenije ter v primeru suma kaznivih dejanj na pristojne organe pregona.

V Stranki Mira Cerarja se zavedamo resnosti te materije, zato je nujno, da je to vključeno v program ukrepov Vlade za preprečevanje korupcije za obdobje 2015 do 2016 v tako imenovani program ničelna toleranca do korupcije. V okviru tega programa se mora izvesti identifikacija preteklih koruptivnih dejanj pri sklepanju bančnih poslov in priprava primernih podlag za njihovo preprečevanje in odkrivanje.

Na podlagi navedenega smo v Stranki Mira Cerarja mnenja, da vsi, ki so oziroma smo vpeti v bančni sistem Republike Slovenije, da delujemo v smeri, da je bančni sistem stabilen. Kot je že omenjeno, bo Poslanska skupina stranke Mira Cerarja podprla obe priporočili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SDS, zanjo gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci, spoštovani guverner Banke Slovenije, spoštovani državni sekretar!

V Slovenski demokratski stranki predlagamo dva priporočila, ki se nanašata predvsem na sanacijo bančnega sistema; sanacijo, ki je bila opravljena v letu 2013 in deloma v letu 2014. Glede na to, da smo v državne banke vložili veliko davkoplačevalskega denarja, je prav, da tej temi namenimo več pozornosti.

Pri obravnavi Letnega poročila Banke Slovenije za leto 2013 na pristojnih delovnih telesih se je izkazalo, da poročilo ne vsebuje celovitih informacij o sanaciji slovenskega bančnega sistema, ki se je izvedla konec leta 2013. Sanacija slovenskega bančnega sistema nas je do sedaj stala več kot 5 milijard evrov, pri čemer pa ta številka ni dokončna, saj bodo zaradi padca obeh največji državnih bank na stresnem testu Evropske centralne banke potrebna dodatna sredstva za zagotovitev kapitalске ustreznosti. Ob tem ne smemo pozabiti tudi na presojanje Ustavnega sodišča glede ugovora imetnikov podrejenih obveznic zaradi njihovega izbrisa. V primeru njihove ugotovitve se bo strošek sanacije bančnega sistema za davkoplačevalce povečal za dodatnih 500 milijonov evrov.

Kot že omenjeno, sta dve največji slovenski banki, ki sta v državni lasti, padli na nedavnem stresnem testu Evropske centralne banke. Ugotovljen kapitalški primanjkljaj bo najverjetneje treba pokriti s ponovno dokapitalizacijo obeh bank. Padec na stresnih testih pa kaže tudi na to, da izvedena sanacija bančnega sistema ni bila uspešna. Več kot 5 milijard evrov davkoplačevalskih sredstev očitno ni bilo dovolj. Odgovornost za nastalo situacijo je na strani Vlade, saj ni zagotovila uspešnega in učinkovitega nadzora in upravljanja bank. Odgovornost je tudi na strani Banke Slovenije, ki svojega nadzora očitno še vedno ne opravlja dovolj dobro. Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da kljub sanaciji bančnega sistema in v njih vloženi, ponovno ponavljam, 5 milijard evrov, ta znesek najverjetneje ni dokončen. Prav tako Vlada še vedno ni sprejela strategije poslovanja državnih bank z jasno določenimi cilji in politiko za vrnitev vsaj dela vloženga davkoplačevalskega denarja.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke smo prav zaradi navedenih razlogov predlagali dve priporočili. V prvem priporočilu priporočamo Banki Slovenije, da posreduje informacije Državnemu zboru glede vzrokov za nastalo tako imenovano bančno luknjo in vlogi Banke Slovenije kot bančnega regulatorja pri tem; da posreduje informacije o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja

bank v državni lasti in informacijo o načinu reševanja posledic kapitalске neustreznosti poslovnih bank. Z drugim priporočilom želimo, da Vlada Republike Slovenije seznaní Državni zbor o stresnem testu Evropske centralne banke, po katerem naši največji banki v državni lasti izkazujejo kapitalški primanjkljaj.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke bomo predlagana priporočila seveda podprli. Veseli nas tudi, da so bili predlogi priporočil z večino sprejeti na matičnem delovnem telesu, Odboru za finance. In verjamem, da bodo predlagana priporočila podobne podpore deležna tudi ob jutrišnjem glasovanju.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Spoštovani gospod predsednik, predstavniki Vlade, predstavniki centralne banke, kolegice in kolegi!

Priporočila bomo v Poslanski skupini Desus podprli. V naši poslanski skupini smo si enotni v prepričanju, da je treba definirati vzroke za nastanek tako imenovane bančne luknje ter opredeliti odgovornost za večmilijonsko dokapitalizacijo. Zato smo vseskozi trdno vztrajali na stališču, da je to nujno treba zapisati tudi v koalicijsko pogodbo. Opredelitev odgovornosti za nastalo škodo, ki hromi našo državo, je ključna za ponovno vzpostavitev zaupanja v finančne institucije, njihove nadzorne organe in ne nazadnje, kot to radi poudarjamo, tudi v institut pravne države. Kljub večmilijardni dokapitalizaciji pa smo bili v Poslanski skupini Desus izredno začudeni, ko so stresni testi Evropske centralne banke pokazali, da bi Nova Ljubljanska banka in tudi Nova Kreditna banka Maribor v primeru neugodnega scenarija izkazali kapitalški primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov. S stresnimi testi se je ugotavljala odpornost bilance stanja v obremenitvenih scenarijih. Predvidena sta bila osnovni in neugodni scenarij, odpornost bilance pa se je ugotavljala za obdobje treh let, lanskega, letošnjega in prihodnjega. Po osnovnem scenariju stresnega testa ne bi nobena od testiranih slovenskih bank konec leta 2016 izkazovala kapitalskega primanjkljaja, po neugodnem scenariju pa bi dve banki, Nova Ljubljanska banka in Nova Kreditna banka Maribor, izkazovali manjši kapitalški primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov, SID banka, zanimivo, pa bi tudi ob neugodnem scenariju izkazovala kapitalški presežek. Guverner Banke Slovenije je ob tem zatrdil, da bi v primeru neugodnega scenarija banki kapitalški primanjkljaj pokrili z zadržanimi dobički, saj, kot vemo, Evropska centralna banka ne dovoljuje izplačil dobičkov bank, ki so bile dokapitalizirane s strani države.

Poleg poročanja o ukrepih glede stresnih testov bi Državni zbor s sprejetjem priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije

glede sanacije bančnega sistema Banki Slovenije priporočil, da v roku 30 dni Državnemu zboru posreduje informacijo o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj pregledanih bank, učinkovitosti upravljanja bank v državni lasti ter načinu reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank.

Spoštovani! Preprosto povedano, čas je, da se odkrijejo krivci, ki so dolga leta poglobljali luknjo v bančnem sistemu. Tista na začetku je bila majhna kot špranjica, kot luknjica v ementalcu, končala pa se je z globokim kraterjem. Izgovor, da se je vse skupaj začelo na ameriškem hipotekarnem trgu in končalo na našem dvorišču, pred našimi vrati, je preveč preprost in preveč prikladen. V času konjunktura je bil trg zasičen s poceni denarjem, banke pa so kredite izdajale brez resne presoje o kreditni sposobnosti posojilojemalcev. V teh krajih bi se temu reklo kar tako, čez palec. S tem denarjem se je kar nekaj časa dobro, lagodno živelo. Ta si je kupil avto, drugi jahto, pa vikend na morju, spet tretji je dobil velik kredit za svoje gradbeno podjetje. Dokler je v obtoku veliko poceni denarja, je življenje za nekatere kot pogled skozi rožnata očala. Pa se zgodi kriza v ZDA, ki se bliskovito razširi po celem svetu in se krediti naenkrat podaljšujejo. Kar naenkrat banke obtičijo z naslednimi naložbami in v njihovo dokapitalizacijo je treba zmetati enormne količine denarja kot v brezno brez dna. Torej gremo iz ene skrajnosti v drugo. Prav vsi smo plačali ta račun, občutili. Najbolj so ga pa občutili tisti, ki so že v tem trenutku na socialnem dnu in ki jim ni mar za jahte, drage avte, križarjenja, ki nimajo ob koncu mesca niti za položnice in za pokritje najosnovnejših izdatkov. V Mariboru temu rečemo, ko nimajo niti kaj za v pisker dati; in to je zastrašujoče in zaskrbljujoče. Prelaganje krivde kar vsepovprek z enega na drugega, brez resne ocene, brez resne analize, pa seveda ne bom tukaj omenjal ukrepe Hypo banke, ne pomeni čisto nič.

V Poslanski skupini Desus smo trdno prepričani, da je treba zahtevati odškodninsko in materialno odgovornost članov uprav ter nadzornih svetov. To zagovarjamo predvsem zato, ker menimo, da je niz številnih dokapitalizacij pripeljal do učinka, ki mu v ZDA pravi "too big, to fail". Gre za prepričanje, ki vlada med velikimi sistemskimi bankami, da jih bo iz zagat večno reševala država, ker so preprosto preveliki, da bi jih pustila crkniti.

V Poslanski skupina Desus se trdno zavedamo, da je krpanje bančne luknje zahtevalo ogromno sredstev, ki zaradi tega žal niso bila porabljena za financiranje najbolj pomembnih ali pa bistveno pomembnejših področij, katerih Desus vseskozi zagovarja in jih izpostavlja – težko pričakovano valorizacijo pokojnin. Baje, da letos pričakujemo, da jo bomo vendarle dočakali in da bomo namenili denar tudi za pokojnine, ki se že kar vrsto let niso usklajevale. Nadalje za javno zdravstvo, nadalje za socialo in ne nazadnje tudi za gospodarstvo.

Prav uspešno gospodarstvo razumemo kot temeljni pogoj za oblikovanje družbe, blagostanja in uveljavljanje vseh socialnih in ekonomskih pravic. Pogoj za uspešno gospodarstvo pa so v temeljih zdravih sistemskih bank.

Raziskava vzrokov za nastanek tako imenovane bančne luknje ter opredelitev odgovornosti članov uprav ter nadzornih svetov dokapitaliziranih bank naj dokončno prekine desetletno obdobje dajanja posojil za menedžerske odkupe in podobne nasledle investicije na podlagi znanstev ter izmenjavi uslug. Ne nazadnje, kolega je že povedal, v koalicijsko pogodbo smo zapisali preiskava bančne luknje in opredelitev odgovornosti. Drugič, bančna sanacija in aktivni pristop pri reševanju slabih terjatev. Mi koalicijsko pogodbo razumemo kot obligatorni dokument in se ga bomo trdno držali, tako na tem kot na vseh drugih segmentih.

Ob zaključku. V Poslanski skupini Desus bomo zato predlog priporočil podprli v želji, da se slabe prakse za vedno prekinejo in da se ponovno vzpostavi bančni sistem, vreden suverene države, kot je Slovenija.

Čisto na koncu, pa nikakor ne najbolj pomembno. Končno želimo banke, ki bodo servis tako fizičnim kot pravnim gospodarskim subjektom, in takšne banke, ki se bodo zavedale svojega osnovnega poslanstva in bodo družbeno odgovorne v pravem pomenu te besede. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SD, zanjo dr. Franc Križanič.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Spoštovani predsednik, spoštovani visoki zbor!

Banke so v času pregrevanja gospodarske aktivnosti od 2004 do 2008 hazardirale. Predmet hazarda niso bile neke fiktivne vrednosti bankovcev in kovancev, izkazalo se je, da so se poigravale z usodo človeških življenj. Človeška življenja so banke premetavale kot nekakšne žetone po igralni mizi zakotnega casinoja – rečeno v prispodobni, jasno. Banka Slovenija bi morala v tej nevarni igri zavzeti vlogo nadzornika – se pravi, če nadaljujemo s prispodobno casinoja –, krupjeja. In kaj bi moral delati krupje, ki se zaveda svoje odgovornosti? Kot opis njegovih del opredeljuje definicija na spletni strani Zavoda za zaposlovanje naslednje: krupje med igro nadzira igralce in sodelavce, opozarja na nekorektno vedenje, neupoštevanje pravil, na primer na nedovoljeno izmenjavanje informacij med igralci, ob nepravilnostih ali napakah v igri, igro razveljavi in jo ponovi. A Banka Slovenija, kot ta krupje v prispodobni, tudi tega ni storila. Opravila je le tisti del posla, ki od krupjeja zahteva, da ko je izid igre znan, razglasi zmagovalne rezultate, izplača dobitke zmagovalcem in pobere vplačila o poražencev. In to slednje je Banka Slovenija z

odliko opravila. Po stresnem pretresanju je skupaj z Vlado konec let 2013 razglasila rezultate, po katerih je sledilo izplačilo skoraj 5 milijard evrov vrednega dobitka. Vplačila se od takrat pobirajo od poražencev, naraščajoči javni dolg pa kaže, da se bodo pobirala še naslednjih nekaj let. Banka Slovenija vse to cinično pospremlja z ugotovitvijo, kako je bilo to vplačilo izvedeno v minimalni zadostni višini in kot možen, četudi malo verjeten, dopušča scenarij potrebe po vnovični dokapitalizaciji.

Pasivna vloga Banke Slovenije, ki bi morala omejiti bančni hazard, je bistveno pripomogla h krizi, v kateri se je znašel naš bančni sistem. A to še ni vse! Banka Slovenije je namreč z neustrezno regulacijo povzročila upad kreditiranja gospodarstva. Julija 2010 je prišla z zahtevo po hitrem povečanju kapitalne ustreznosti poslovnih bank; precej hitreje kot je to na primer zahteval nemški regulator za nemške banke. Poslovne banke na Slovenskem so se na ta ukrep odzvale tako, da so začele zmanjševati obseg kreditov gospodarstvu. Prekinile so kreditna razmerja, ne glede na to, za kakšen namen so bila posojila dodeljena in kakšna je bila realno pričakovana ročnost njihovega vračila. To je bistvo naših slabih kreditov. Vztrajnost Banke Slovenije pri tej dejavnosti pa kaže, da gre za načrt. Če bi bila napaka, je to povsem opravičljivo, se pač zgodi. Od julija 2010 do novembra 2013 so se krediti poslovnih bank nefinančnim družbam, to je realni del gospodarstva, zmanjšali za 4,2 milijardi evrov ali 20 %. Decembra 2013 je začela država na slabo banko prenašati kredite, kar pa ni zaustavilo upadanja kreditiranja gospodarstva. Obseg kreditov bank nefinančnim družbam je iz meseca v mesec manjši, novembra lani, to je zadnji objavljen podatek, je znašal le še 12 milijard evrov, nekoliko manj celo, in samo ta mesec je upadel – šteti so tukaj notri tudi odpis, je treba vedeti – za 142 milijonov evrov. 12 milijard evrov, gospoda in gospe moji, je vsota, ki na makroekonomski ravni ustreza dvoletnemu znesku bruto privarčevanih sredstev v Sloveniji.

Če pogledamo formiranje dohodkov iz leta 2012, znaša potrošnja ustvarjenega kapitala, amortizacija 5,9 milijard, neto poslovni presežek 6,4 milijarde evrov, skupaj je to 12,3 milijarde evrov. Se pravi, z dvoletnim bruto presežkom je mogoče poravnati že vse terjatve, se pravi, tako kot je storil Ceausescu nekdanj v Romuniji. In to v gospodarstvu, ki spada, recimo po svoji tradiciji, v kontinentalni del Evrope in za katerega lahko predpostavljamo, da je kreditiranje osnovni vir napajanja gospodarstva s potrebno akumulacijo, ne toliko direktne investicije na delniških trgih.

A vrnimo se na začetek te zgodbe in si odgovorimo na vprašanje, ki bi ga morali kot institucija, odgovorna ljudem, imeti pred očmi vselej, ko odločamo o proračunu, o fiskalnem pravilu in tako naprej. Bistveno vprašanje je namreč, kdo so žrtve tega hazarderstva v zvezi

s pač neustrezno regulacijo bančnega sistema. Za odgovor ne rabimo iti daleč, dovolj je pogledati izza zidov teh hiše, do slehernega zaselka, kaže se v usodah ljudi, ki so izgubili službo, v usodah ljudi, ki so izgubili dostojanstvo, v usodah ljudi, ki so izgubili prihodnost. In kar je najhuje, med slednjimi je tudi veliko otrok. Današnja razprava verjetno ne bo v ničemer prispevala k popravi storjenih krivic in zmot. Kljub temu bomo v Poslanski skupini Socialnih demokratov predlagani priporočili podprli, z upanjem, da bosta izpolnjeni, in v želji, da bosta prispevali k modrejšemu ravnanju regulatorjev v prihodnje. Naj tokrat ne ostane samo pri želji. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev. Besedo ima gospod Tomaž ...

Najprej se je prijavil predlagatelj, torej ima besedo mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo!

Uvodoma bi rad pozdravil to odločitev vseh poslanskih skupin, ki so – večina – najavile podporo priporočilom, ki jih je vložila Slovenska demokratska stranka. S tem se je na nek način pokazalo, da je bilo dejanje in predlog Slovenske demokratske stranke ustrezen in pravilen, in da se zavedamo problema, ki ga imamo z bankami, in po naši oceni ta problem še ni zaključen in lahko nastane še večji, kot je.

Glede na predlog guvernerja Banke Slovenije, glede korekture tega priporočila, mislim, da v Slovenski demokratski stranki nimamo teh težav, in sicer da se način reševanja posledic insolventnosti poslovnih bank preoblikuje v način reševanja kapitalne ustreznosti, kot ste vi predlagali. Seveda bi pa verjetno sedaj v samem nadaljevanju in pri tej razpravi, ki jo bomo imeli poslanci in pa poslanke, tudi v Slovenski demokratski stranki pričakovali nekaj odgovorov tudi s strani regulatorja, predvsem Banke Slovenije. Mi smo to dikcijo insolventnost poslovnih bank mogoče dali tudi zaradi razloga posledic izbrisa podrejenih obveznic. Kajti tukaj bi želel verjetno še neka dodatna pojava, zakaj ste se za ta ukrep odločili, na osnovi česa, kje je tista zakonska podlaga. Tudi sedaj zadnji ukrepi, zakaj je bila takšnega ukrepa deležna tudi Banka Celje in imetniki podrejenih obveznic Banke Celje. Kajti v vseh teh perspektivah smo lahko zasledili, da se vrednost podrejenih obveznic pretvori v kapital samo po dveh pogojih; in sicer ali gre banka v likvidacijo ali gre banka v stečaj. Sedaj vemo, da tako pri Novi Kreditni banki Maribor, pri NLB, pri Banki Celje kot pri Abanki ni bilo ne likvidacije ni bilo ne stečaja, kljub temu pa so imetniki ostali brez vsega premoženja in zdaj je tukaj notri ustavna presoja. Počakajmo na to, vendar v primeru odločitve Ustavnega sodišča, ki bo v prid

imetnikom, pa bo verjetno zanimivo videti, kdo bo za to prevzel odgovornost oziroma kakšne bodo posledice. Posledice bodo vsekakor za proračun in tukaj ocenjujemo, da lahko ta sanacija bo še v bistveno višji vrednosti, kot je danes, ki jo ocenjujemo, da je nekako malo več kot 5 milijard evrov.

Mogoče bi se morali kot predlagatelji dotakniti še stališča, ki ga je imela Združena levica, in sicer da so ta priporočila brezvezna, da jih je že tako in tako obravnaval Odbor za monetarno politiko, ampak Državni zbor se pa z vsemi temi zadevami še ni seznanil in v Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da je tudi pravilno, da se Državni zbor in tudi širša javnost seznanijo s tem.

Glede verodostojnosti stresnih testov smo tudi v Slovenski demokratični stranki že od samega začetka imeli določene pomisleke. Pomisleke smo imeli predvsem zaradi tega, da nam Banka Slovenija ni postregla z dovolj kvalitetnimi informacijami in da dejansko iz odbora na odbor, ko smo obravnavali različno problematiko bančnega sistema, da nam je nekako na vsakem odboru Banka Slovenija postregla z neko novo informacijo. V Slovenski demokratični stranki bi pričakovali predvsem to celovitost podanih informacij v zvezi z drugo sanacijo bančnega sistema. Velikokrat je že guverner Banke Slovenije na odborih poudaril, da najdemo vse te podatke na njihovi spletni strani, vendar ti podatki so zelo razpršeni. Predlagal bi mogoče v nadaljevanju, tudi sem prepričan glede na stališče vseh poslanskih skupin, da Banka Slovenije pripravi en celovit dokument in da bo v enem dokumentu povzeta vsa od metodologije, do rezultatov, do večine sredstev, kajti danes, ko pridemo na vašo spletno stran, moramo poklikati 100 dokumentov, da pridemo do nekaterih informacij. Res predlagam, da narediti celovit dokument v celem kosu, tako kot je naredila Evropska centralna banka pri objavi teh stresnih testov. Naj je bilo to na 200 ali 250 straneh, z enim klikom si lahko prišel do teh informacij.

Na drugi strani bom pa še vedno vam postavil vprašanje, spoštovani guverner. Vi ste na odborih dejali, da v te stresne teste pri drugi sanaciji bančnega sistema, ki je bila izvedena, niso bile vključene hčerinske, odvisne družbe teh bank. Tukaj je šlo zgolj za NKBM in NLB. Po eni strani pa potem v častniku Delu lahko preberemo, da so bile prenesene terjatve na Družbo za upravljanje terjatev bank, tako imenovano slabo banko, tudi terjatve Poštna banke in pa Adria Bank z Dunaja. Te informacije niste postregli nikdar in nikoli. Zanimajo me sedaj razlogi in se mi zdi, da bi bilo tudi smiselno, da se enkrat Državni zbor seznanijo s tem – predmet stresnih testov pregleda, kdo je bil, ali so bile tukaj samo mame, hčerke ali so bile tudi odvisne družbe. To nas v Slovenski demokratični stranki najbolj moti pri načinu obveščanja Banke Slovenije. Na neki način rečete: delujemo transparentno, dali smo vse

informacije, vendar po več kot enem letu, mislim, da na vsak mesec ali pa na toliko časa dobimo neko novo informacijo, ki negira dejansko izjave predstavnikov Banke Slovenije tako v Državnem zboru kot na matičnem delovnem telesu.

Ocenjujem, da je pravilno, da danes tudi razprava poteka malce širša o tem bančnem sistemu, kajti treba je vzeti zakup, da je Slovenija edina tranzicijska država, ki je že drugič sanirala bančni sistem na račun davkoplačevalcev. Ta zadnja sanacija je stala več kot 5 milijard evrov. Mislim, da bi se bilo verjetno treba vprašati, kaj bi lahko s tem denarjem narediti, če ne bi bilo treba sanirati bančnega sistema. V Slovenski demokratični stranki smo prepričani, da če bi se sledilo planu privatizacije iz leta 2001, da bi bile posledice za proračun in za davkoplačevalce bistveno nižje kot do sedaj in da bi bilo verjetno bolj normalno, da bi se teh 5 milijard položilo v javno zdravstvo, ki je dejansko na psu, kot vidimo sedaj, v javno šolstvo – predvsem pa, kje so bili tukaj sindikati? Niti enega protesta, protesti so pa za privatizacijo. To meni nikdar, nikoli ne bo jasno.

Pred dnevi smo, spoštovani guverner, na enem izmed medijev zasledili zanimivo informacijo in me zanima vaše mnenje oziroma vaš komentar. In sicer, da naj bi storitve za Družbo za upravljanje terjatev bank začela izvajati Probanka. To je bila informacija, ki je bila podana na enem izmed slovenskih medijev. Zanima me, ali ste vi s tem seznanjeni. Ali je Banka Slovenija mora dati kakšno soglasje k temu? Predvsem pa me zanima, kakšen je status Probanke v danem trenutku. Takrat smo govorili o neki nadzorovani likvidaciji, danes me zanima, kaj piše v registru za Probanko, kakšen status ima, ali izredno upravo, in kakšen je status v registru. Zanima me, kakšen je status Probanke.

Mislim, da bomo tudi v nadaljevanju še lahko to temo odpri. Nas pač preseneča, da zdaj Družba za upravljanje terjatev bank, ki je bila ustanovljena, da se vse slabe terjatve prenesejo na eno mesto in da ta družba s tem upravlja in smo bili pa presenečeni s to informacijo, da naj bi pa zdaj ena izmed tistih bank, ki je zašla v veliko krizo, ki ji je Banka Slovenije odredila nadzorovano likvidacijo, zdaj za Družbo za upravljanje terjatev opravlja neke storitve. Tisti, ki je naredil težave in zaradi česar smo mi morali banko sanirati in ustanovili Družbo za upravljanje terjatev, bo zdaj opravljal storitve za to banko! Tukaj pa mislim, da bi morala Banka Slovenija dati neka pojasnila ali pa vaše mnenje, ali ste vi morali dati kaj soglasja. In zanima me predvsem v danem trenutku, kakšen je vpisan status Probanke v samem registru. Toliko zaenkrat. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj pa prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev.

Prvi ima besedo gospod Tomaž Gantar, Desus, pripravi naj se gospod Jernej Vrtovec, Nova Slovenija.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovani guverner, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

V zvezi z bančno luknjo in predvsem odgovornostjo tistih, ki so jo povzročili, je nedvomno odprtih bistveno več vprašanj, kot imamo odgovorov.

Sanacije bančnega sistema, to je bilo danes že večkrat omenjeno, so terjale preko 5 milijard davkoplačevalskega denarja, to je preko polovice predlaganega letošnjega proračuna pri rebalansu. Ob tem predvsem preseneča dejstvo, ima človek občutek, ko se je sprejemalo odločitve o dokapitalizacijah, sta obstajali ena ali dve čarobni besedi, seveda "Bruselj" in mogoče "bančni krč" in praktično čez noč se je zagotovilo 100, 200, 300 milijonov za posamezno banko, ki je pač v tistem trenutku potrebovala. Seveda je to predstavljalo dokaj velik absurd ob vseh ostalih potrebah, o katerih smo vedno razpravljali in bomo verjetno tudi čez kakšen teden ali malo več ponovno pri sprejemanju rebalansa razpravljali, kje in na katerem področju je potreben kakšen milijon, da v resnici ne pride do sesuvanja sistema, pa naj bo to na področju zdravstva ali pa priča smo bili pred kratkim razpravi o nekaj milijonih za oskrbo otrok s posebnimi potrebami. To je vedno nepremostljiva ovira in težava. Seveda pa, ko rečemo, da jutri pa rabi ta banka 200 milijonov, je pa odločitev zelo enostavna.

Ob vsem tem preseneča tudi dejstvo, da sta ti dve naši banki po vseh teh stotinah milijonov, ki so jih banke prejele, slabo ocenjeni na stresnih testih. Najprej se tu postavlja vloga potem Družbe za upravljanje terjatev bank, slabe banke. Čemu in na kakšen način je ta slaba banka delala? Namreč, tudi slabe terjatve, ki so še vedno v bankah, so posledično vplivale na odločitve o potrebni, morebitni potrebni dokapitalizaciji NKBM in Nove Ljubljanske banke do leta 2016. Torej, po kakšnih kriterijih so se podjetja oziroma te slabe terjatve prenašale oziroma koga je DUTB ščitila, da ni prišlo do prenosa teh slabih terjatev? Ali je bila tu bojazen, da se bo preveč vprašanje ponovno odpiralo? Zakaj pravzaprav so ta podjetja prenesena na slabo banko oziroma kdo jim je neupravičeno podeljeval kredite v preteklih letih?

Na drugi strani se postavlja še eno vprašanje, ki je neprijetno, verjetno tudi v povezavi z Evropsko centralno banko. Zakaj so bili kriteriji pri stresnih testih za naše banke drugačni kot sicer? Zakaj so nekaterim državam te kriterije, zakaj je Evropska centralna banka kriterije za stresne teste spreminjala, prilagajala nekaterim državam oziroma jih zaostrovala po nepotrebnem? Bazirali so podatki tudi na zastarelih, zato da so bili seveda rezultati slabši in tudi zato bomo morali verjetno še dodatno dokapitalizirati banke. Ali niso razlogi potem v

nadaljevanju v tem, da se Slovenija slučajno ne bi premislila, da kakšne banke ne proda ali pa dela nekdo komu, kot je bilo že rečeno, uslugo, da bo nekdo dobil za relativno malo denarja banko, ki je lahko tudi predokapitalizirana? Seveda so to dokaj težka vprašanja, težko se je pa izogniti dvomom, da gre v resnici v ozadju za drugačne scenarije nekaterih in so zato toliko bolj potrebni odgovori na vsa vprašanja.

Sam mislim, glede na to, da govorimo že dolgo časa o problemu korupcije v tej državi, da bi bilo treba ravno v primeru te bančne luknje, ki je v resnici stala nas vse in nas bo še tudi v bodoče veliko stala, kljub vsemu najti odgovorne. Verjamem, da so deloma razlogi v spremenjenih gospodarskih razmerah, v nekih poslovnih rizikih, ki se tudi dogajajo. Ampak težko bi me kdorkoli prepričal, da v teh odločitvah ni bilo tudi zelo velikih pomembnih odločitev čisto kriminalne narave, koruptivne narave. Težko bi me nekdo prepričal, da je dobil nekdo, na primer, 10, 20 milijonov kredita in zastavil hišo, ki je vredna, recimo, 500 tisoč evrov ali pa milijon. Seveda bi pričakovali, da so tudi na ta pomembna vprašanja, kjer so brez dvoma udeleženi vplivni posamezniki, pa naj bodo z leve ali desne opcije ali pa iz nobene, potrebni odgovori. In te odgovore bomo tudi v stranki Desus terjali. Čas je, da jih dobimo, zato tudi z moje strani nobenega dvoma ni, da v prvi fazi podpremo predlog, ki ga je SDS pripravila za to sejo. Ne nazadnje verjamemo, da se bodo morali postopki nadaljevati tudi na drugih nivojih, in jih pričakujemo, še predvsem ob zaostrovanju vprašanj v zvezi s proračunom, ki se bodo pojavljala. Namreč, kaj bomo naredili, saj imamo verjetno enako odgovornost kot do bank tudi do bolnišnic, do njihovih dolgov. Vem, da bo ostra razprava tudi na temo pokojnin, kjer ljudje, ki so delali 40 let, ne morejo konca s koncem sestaviti preko meseca.

Mislim, da so to ravno tako pomembna vprašanja in da si tudi ti ljudje, ki morajo to prenašati in ki to težko preživljajo, vse te odgovore zaslužijo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jernej Vrtovec, Nova Slovenija. Pripravi naj se gospod Uroš Prikl, Desus.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani predsednik, državni sekretar, spoštovani guverner!

Osebno priporočila Slovenske demokratske stranke zelo podpiram, in sicer iz razloga, ker je preteklost pokazala, da se moramo v slovenskem političnem prostoru, pa tudi sploh v družbi, zelo resno pogovarjati o slovenskem bančnem sistemu, kajti zgodovina nas je naučila, da smo izključno zaradi lastnih napak že dvakrat sanirali slovenski bančni sistem. Delno je bila zadnja sanacija tudi zaradi svetovne krize. Ampak, glejte, podatki kažejo, da so v zadnjih 9 letih banke v tuji lasti ustvarile za 200 milijonov evrov dobička, slovenske

banke, večinoma v državni lasti, pa za 3,2 milijarde evrov izgube. Tu se moramo vprašati, kaj je botrovalo tej izgubi, kaj je botrovalo bančni luknji. Posledice te bančne luknje, te izgube, plačujejo državljanke in državljani v okviru dokapitalizacij. Z več deset tisoč evri državljanke in državljani pomagajo pri reševanju slovenskega bančnega sistema, pa niso za to nič krivi, popolnoma nič krivi. Tu velja izpostaviti: prvič, nesposobnost, nepravilnosti, koruptivnost in tudi klientelizem ter seveda tudi klientelistične dejavnosti določenih elit.

Govoriti, da smo bili prisiljeni v zadnjo dokapitalizacijo, je popolnoma zgrešeno; češ Bruselj je tisti, ki nas je prisilil, da smo banke dokapitalizirali. Mi sami smo krivi, da smo jih morali dokapitalizirati, ker smo sami krivi za bančno luknjo. Še enkrat pravim, banke v tuji lasti teh težav niso imele. In zaradi tega je ena izmed temeljnih rešitev, pa kot kaže, se še vedno ne zavedamo, ampak nekako nas še vedno tolče to, da tudi s privatizacijo slovenski bank, bank v državni lasti še naprej odlašamo. Še enkrat poudarjam, če bi nekaj let nazaj NLB prodali za 1 evro, pa po vsej verjetnosti za 1 evro je ne bi hotel nihče kupiti s takim primanjkljajem, ne bi imeli te težave. In če jih ne bomo zdaj privatizirali, potem ko smo jih dokapitalizirali, ko so državljanke in državljani vplačali v bančni sistem, potem jih ne bomo nikoli več, kajti tudi gospod guverner – mislim, da ste 20. novembra dejali na eni izmed sej Komisije za nadzor javnih financ, da se ne izključuje nova dokapitalizacija. In tudi govoriti o temu, da glede verodostojnosti zadnjih stresnih testov Evropske centralne banke; saj glejte, vprašanje metodologije je večno vprašanje, ampak ponovno bomo mi bili tisti, ki bomo spet morali vložiti finančna sredstva v NKBM in NLB. Državljanke in državljani, nič krivi, nič dolžni! Dajmo se v Državnem zboru nekoč tudi pogovarjati resno, pa ne zaradi nas samih, ampak zaradi tega, ker osebno imam dovolj, da redno plačujemo in servisiramo naš bančni sistem.

Nastala bančna luknja je nedvomno, prvič, prizadela davkoplachevalce, drugič tudi gospodarstvo. Če ne bomo začeli z gospodarskimi reformami in z ukrepi za spodbudo gospodarstva, bo tudi bančna luknja seveda naraščala. To gre premosorazmerno. Lahko je tudi to eden izmed argumentov, da nimamo pravih spodbud za gospodarstvo, da nam Evropska centralna banka prikazuje tako za NKBM, kot NLB za leto 2016 primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov. Morda?! Najbolj pa je problematično oziroma ena izmed problematičnih pa je to, da ta kreditni krč oziroma da še niso vse slabe terjatve preseljene na slabo banko. To nas še vedno hira in tako NLB kot NKBM še danes nista sposobni kreditirati gospodarstva, kreditirati investicij in mi se potemtakem ne moremo pogovarjati o drugem tiru, o novih investicijah in tako naprej. In dokler tega krča ne bomo sprostili ... Tukaj bi

tudi imel vprašanje, kakšne kriterije je zdaj banka oziroma so uprave bank prevzele, da so same odločale, katere terjatve se prenašajo na slabo banko. To vprašanje je bilo na odborih večkrat postavljeno, tako na Komisiji za nadzor javnih financ, ampak tukaj so vsi poslanci Državnega zbora in prav je, da vedo, kakšni so bili ti kriteriji, kaj je bil razlog. Sam še vedno mislim, da se te terjatve prepočasi in tudi včasih nepremišljeno prenašajo na slabo banko.

Za konec še glede odgovornosti. Spomnite se, ko je bila ministrica za notranje zadeve gospa Katarina Kresal, kako je takrat še v delno avstrijski lasti, če se ne motim, Hypo banka, delni lasti države tudi, dobila v bistvu od uprave oziroma uprava je bila tista, ki je naročila forenzično preiskavo kriminalnih dejanj znotraj Hypo banke. Ali si vi, spoštovani gospe in gospodje, predstavljate, da bi uprava NKBM ali pa NLB sama rekla, da bodo naredili forenzično preiskavo? V Sloveniji je to nemogoče! Zaradi tega tukaj velja, tako kot so že kolegice in kolegi izpostavili: eno je vprašanje nadzora same Banke Slovenije, drugo pa je tudi neučinkovitost naših preiskovalnih organov. V Avstriji so v primeru Hypo banke zelo hitro postopale. Zelo hitro. In to sama banka! Sama uprava banke je naročila forenzično preiskavo. Pri nas pa se žal nič ne zgodi, na koncu pa so davkoplachevalci tisti, ki upravičeno tarnajo čez slovenski bančni sistem, kajti zaupanja ni – in je logično, da ga ni.

Torej ponavljam, priporočila Slovenske demokratske stranke bom podprl. Želim pa si, da čim prej odpremo tudi v Državnem zboru eno resno diskusijo, pa demagoško, kot smo temu priča, ampak resno diskusijo o sami privatizaciji slovenskega bančnega sistema oziroma čim prej vsaj o dveh bankah – privatizacija NKBM in tudi NLB. Davkoplachevalci bodo veliko na boljšem v primeru privatizacije. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo!

Zgolj samo eno pojasnilo v zvezi s tem redakcijskim popravkom priporočila, in sicer da je že ta redakcijski popravek opravilo matično delovno telo, Odbor za finance in monetarno politiko, in da bo Državni zbor o tem priporočilu glasoval tudi o takšnem, kot je bil z vaše strani predlagan, in da ni potrebnih nobenih sprememb, in sicer način reševanja posledic kapitalske neustreznosti bank. Samo toliko za pojasnilo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Sedaj ima besedo gospod Uroš Prikl, Desus, pripravi naj se gospa Andreja Katič, SD.

UROŠ PRIK (PS DeSUS): Hvala lepa, predsednik. Kologice in kolegi!

Mislim, da je prav, da se podprejo predlogi za to, da se pridobijo celovite

informacije, vsi relevantni podatki, kako in kaj se je delalo v postopkih dokapitalizacije, da se dejansko ovržejo ali pa potrdijo – skratka da se zadevi pride do dna z različnimi medijskimi informacijami, govoricami, morda celo insinuacijami, kaj je bilo vse narobe in kako so bili to fingirani, prilagojeni stresni testi in kako so bila to različna merila. Dejstvo je, da poslušamo, da so pri nekaterih državah bila upoštevana nova gibanja, ugodnejša gibanja; pri nekaterih državah se je nekoliko minimalno poslabšalo, torej kriteriji, po katerih se je ocenjevalo banke; samo v Sloveniji se je bistveno poslabšalo oziroma nismo upoštevali novih trendov, novih gospodarskih gibanj, ki so šli navzgor. Vse to je seveda privedlo do tega rezultata, kot sem ga že prej povedal in kot ga vsi poznamo. Obe banki bi po teh tako imenovanih negativnih scenarijih, negativnih predpostavkah dosegli finančno oziroma kapitalsko neustreznost v višini 65 milijonov. Prav je, da dobimo celovite relevantne podatke in na podlagi tega, da se zavrže ali pa zahteva sankcije zoper tiste, ki so se tukaj pregrešili.

Kolegice in kolegi! Mene v tem trenutku ob vseh stresnih rezultatih in stresnih izidih vsega tega pa vendarle navdaja z optimizmom dejstvo to, da smo vsi poslanci, praktično vsi poslanci pozicije in koalicije, se trdno odločili, da zadevi pridemo do dna, da zaustavimo tako imenovane – oprostite mi na tem izrazu – "priljavim rabotam" in da vendarle obsodimo, če se izkaže, da se je kdo tukaj pregrešil in da zato kazensko in odškodninsko odgovarja. Vesel sem, ker sem prepričan v to, da ima tudi vlada in naša centralna, torej Banka Slovenije, pri tem resen in nedvoumen namen. Nikakor pa ne bi rad, da so ti stresni testi s stresnimi izidi – na koncu vendarle je to stresni izid, ko se ob dveh dokapitalizacijah ugotovi, da morda pa bo še vendarle kapitalska neustreznost čez dve leti na vidiku –, da to ne bo pomenilo kakršenkoli pritisk ali pa kakršenkoli vpliv na nižanje cene bank, ki sta ali pa bosta v kratkem tudi ali v celoti – upam, da ne – ali pa delno v prodaji.

Skratka, želimo, da pridemo zadevi do dna. Pa ne zato, da bi poslanci dobili svoje. Mislim, da so odgovorov potrebni in da si jih zaslužijo vsi tisti davkoplačevalci, vse tiste fizične osebe in tiste gospodarske družbe, ki zaradi slabega poslovanja bank, zaradi njihove odzivnosti lahko bijejo plat zvona ali pa jim je vsakodnevno življenje še trše ali pa trše, kot bi jim smelo biti. Prepričan sem in verjamem, da bomo prešli od besed k dejanjem in da to niso prazne floskule, ampak da je to res namen vseh relevantnih dejavnikov, ki sem jih naštel.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Andreja Katič, SD. Pripravi naj se gospa Maruša Škopac, SMC.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Hvala, predsednik, spoštovani predstavniki Vlade in predstavniki Banke Slovenije, kolegice in kolegi!

Tudi sama bi opozorila najprej na vprašanje Vseslovenskega združenja malih delničarjev o skrajni neenakopravni obravnavi slovenskih bank. In sicer, zakaj se le pri Sloveniji ostaja pri statističnih statičnih in skrajno pesimističnih predpostavkah, zakaj so pa se drugih državah in bankah v Evropski uniji pristaja na uporabo svežih podatkov in dinamično vrednotenje ter da se celo omogoča izboljšanje kapitalske ustreznosti z diskontinuiranimi odkupi podrejenih obveznic? Kar vse skupaj izhaja tudi iz poročila izidov stresnih testov, ki ga je objavila Evropska centralna banka.

Združenje opozarja, da z izjemo Slovenije je ECB pri vseh državah, kjer so dejanska gibanja boljša od predpostavk, tudi Grčiji, Cipru in Španiji, pristala na uporabo svežih podatkov – dinamično vrednotenje. Le pri Sloveniji, kjer je bilo to izboljšanje največje, je pa ostala pri uporabi zastareli, statističnih in bistveno bolj pesimističnih predpostavk, ki so tako posledično pripeljale tudi do pesimističnih napovedi. Zakaj? Si je tako Banka Slovenije res priskrbela priročen dokaz za svoja zatiranje, češ da za dokapitalizacijo ni bilo porabljenega nič preveč davkoplačevalskega denarja? Zakaj torej neenakopravno in povsem nerealno statično vrednotenje bilanc NLB in NKDM in kdo je odgovoren za to? To je eno vprašanje.

In drugo, po približno 5-milijardni injekciji, ki naj bi bila potrebna in predpogoj za stabilizacijo finančnega sistema – ta naj bi bilo potem predpogoj za sprostitev kreditnega krča in to naj bi bilo predpogoj za okrevanje gospodarske aktivnosti – i, lahko ugotavljamo samo, da logično sosledje je umanjalo, da banke danes še vedno v zadostni meri ne kreditirajo gospodarstva. Kreditni krč torej ne popušča, banke pa, kot da se ni zgodilo nič; naznanjajo kreditiranje ob izpolnitvi novega pogoja, to je prestrukturiranje gospodarstva. Ob tem pa banke denar držijo v kratkoročnih plasmajih v tujini. Lahko bi rekli, da samo nekako držijo denar pri sebi. Očitno je torej, da smo na osnovi napačnih ekonomskih napovedi izdatno dokapitalizirali bančni sistem. Zavaljo tega se danes soočamo tudi s situacijo, ko se breme nastalega javnega dolga nalaga v nov paket varčevanja. S tem se tudi ustvarja pritisk na socialno državo ter se vnovič posega v preurejanje družbenoekonomskih odnosov.

Zato Socialni demokrati podpiramo priporočila, ki gredo v smer razpihanja megle, predvsem tudi to, da se ugotovi, kdo je v posameznih organih odgovoren za to. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Maruša Škopac, SMC. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija.

MARUŠA ŠKOPAC (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Danes obravnavamo Predlog priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema, ki ga je v Državni zbor predložila skupina poslank in poslancev SDS. Že na sami seji odbora smo in tudi danes bomo podprli obe točki priporočila. Prva točka priporočila se nanaša na poročilo Banke Slovenije, ki ga mora ta posredovati v Državni zbor. Poročilo mora vsebovati naslednje informacije: o vzrokih za nastali primanjkljaj pregledanih bank in vlogi Banke Slovenije pri tem, o učinkovitostih sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti ter načinu reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank.

V Stranki SMC smo se že v koalicijski pogodbi zavezali za preiskavo bančne luknje in opredelitev odgovornosti. Smatramo namreč, da je za povrnitev zaupanja v finančne in nadzorne institucije ter institut pravne države nujno potrebno opredeliti odgovornost za nastalo bančno luknjo, in tega nismo zapisali s figo v žepu, saj za to kot nova parlamentarna stranka prav gotovo nimamo razloga. Priporočilo Banke Slovenije torej lahko pričakujemo v roku 30 dni od potrditve predloga v Državnem zboru.

Druga točka priporočila nalaga Vladi Republike Slovenije, da Državnemu zboru poroča o razmerah in ukrepih za zagotovitev ustrezne politike države v zvezi z rezultati stresnega testa Evropske centralne banke, kar pa je Vlada Republike Slovenije že naredila, saj je bilo njeno poročilo sestavni del mnenja Vlade.

V novembru 2014 je začel delovati enotni mehanizem nadzora, v okviru katerega pristojnost nadzora nad sistemskimi bankami posameznih držav članic preide z matične centralne banke na Evropsko centralno banko. Le-ta je v novembru 2013 opravila celovito oceno vseh sistemskih bank v evroobmočju. Skupaj je bilo tako pregledanih 130 bank, med njimi tudi tri slovenske banke, in sicer Nova Ljubljanska banka, NKBM in SID banka. Namen stresnega testa je bilo ugotoviti odpornost bančnih bilanc v obremenitvenih scenarijih. Po osnovnem scenariju testa vse tri slovenske banke konec leta 2016 izkazujejo presežek kapitala v znesku 754,7 milijonov evrov, po neugodnem scenariju pa bi konec leta 2016 Nova Ljubljanska banka in Nova Kreditna banka Maribor izkazovali manjši kapitalski primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov, SID banka pa bi tudi v tem primeru izkazovala kapitalski presežek. Na osnovi rezultatov stresnih testov Evropske centralne banke so v obeh navedenih bankah sprejeli ukrepe za prestrukturiranje in izboljšanje dobičkonosnosti, tako da sta banki identificirani kapitalski primanjkljaj pokrili z zadržanimi dobički in zniževanjem tveganja aktive.

Na osnovi že izvedenih aktivnosti in zavedanja obeh bank, kakšni so bili njihovi rezultati stresnih testov, pričakujemo odgovorno in strokovno ravnanje vodstva bank, ki bo preprečilo morebiten negativen scenarij neugodnega stresnega testa. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija, pripravi naj se gospa Suzana Lep Šimenko, SDS.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala, gospod predsednik.

Najprej bi želel, mislim, da je treba v tej razpravi, pojasniti razliko med bančno regulacijo in bančnim nadzorom. Vesel pa sem, da ta celotna razprava terja odgovornost, da veliko govorimo o odgovornosti. Do zdaj se je nekako zdelo in se še vedno zdi, da je ta pojem "odgovornost" v Sloveniji nekako zelo prosojen in da dejansko ne zaznavamo te teže, kaj pravzaprav odgovornost sama pomeni.

Torej, obstaja bistvena razlika med pojmom "bančna regulacija" in "bančni nadzor". Bančna regulacija pomeni reguliranje poslovanja bank, pomemben element regulacije bank je določitev kapitalske ustreznosti, bančni nadzor pa vsebuje preverjanje, spremljanje in izvajanje revizije nad delovanjem bank z namenom, da banke delujejo v skladu z zakonodajo in v skladu s pravili. Banke so regulirane, da poskrbijo za dobro delovanje gospodarstva in ga oskrbujejo s potrebnimi dobrinami in storitvami predvsem tam, kjer je prisotna asimetričnost informacij in trg ni sposoben sam uravnavati ponudbe in povpraševanja. Bančna regulacija je nadzor, tako postavljajo pravila igre in nadzorujejo spoštovanje pravil.

V nadaljevanju bi se rad, čeprav najbrž brez upa, da bi kdo verjel mojim trditvam, pa se vseeno želim nekako prestaviti nazaj v obdobje drastične kreditne ekspanzije. Ena od poslanskih skupin je povedala, kdo je pravzaprav kriv za nastalo situacijo in tako naprej, in najbrž s prstom pokazala na obdobje 2004–2008, ko smo tudi mi bili v takratni koaliciji.

Kaj se je takrat dogajalo? 1. 1. 2007 smo dobili skupno evropsko valuto – evro, ker smo si to Slovenke in Slovenci zaslužili in priborili. Banke so denar ponujale – in kaj se je takrat dogajalo? Bruto zunanji dolg je drastično naraščal. Kdo je k temu prispeval? Komerzialne banke, gospodarske organizacije. Država se je pa razdolževala. Mi smo imeli konec leta 2008, ko smo dejansko predajali posle drugi vladni koaliciji, smo imeli slabih osem milijard dolga, država je imela slabe 8 milijard dolga, kar je pomenilo približno 22 % BDP. Kje smo danes? Danes smo dejansko pridelali na to podlago cifre, ki so praktično za faktor 4-krat večje. Ko smo imeli na zaslišanju Preiskovalne komisije Državnega zbora o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu nekdanjega guvernerja Banke Slovenije dr. Gasparija, smo ga spraševali, kaj pravzaprav Banka Slovenija ni naredila, pa bi morda morala, da bi preprečila to drastično kreditno ekspanzijo. Povedal je, obstajajo magnetogrami in to si vsak lahko prebere, vsak državljan si lahko to prebere – povedal je, da je bilo na mizi vprašanje uporabe

sistema dinamičnih rezervacij za preprečevanje procikličnosti v kreditni aktivnosti komercialnih bank. Pa smo rekli, zakaj pa potem niste zahtevali formiranja dinamičnih rezervacij in je gospod Gaspari povedal, da je temu nasprotovala Evropska komisija in tudi PricewaterhouseCoopers revizijska hiša. Na nek način smo razumeli in tudi sam razumem, da če bi Banka Slovenije ali pa bog ne daj vlada posegla s kakšnim ukrepom in preprečila dajanje kreditov komercialnim bankam, bi to pomenilo isto, kot da bi vlada neki, na primer, tovarni hladilnikov prepovedala, da na leto proizvede 500 tisoč hladilnikov in določila, da jih mora proizvesti samo 200 tisoč. Če bi torej vlada takrat stopila na zavoro, če lahko tako rečem, komercialnim bankam in prepovedala kreditiranje, bi bo pomenilo, da bi jih preprečila pravzaprav njihov osnovni biznis – core business. To gotovo ne bi bilo prav. Vsak pa, ki jemlje kredit, je za to tudi odgovoren! In spet smo pri odgovornosti in te pravzaprav pri nas ni.

Ključno vprašanje je, zakaj nihče od članov nadzornega sveta ne odgovarja zaposlovanje podjetij, bank v državni lasti, podjetij v državni lasti? Ali poznate koga od članov nadzornega sveta, ki bi odgovarjal? Neki sodni postopki menda tečejo, mislim pa, da še nič ni pravzaprav dokončno odločeno. Glede na to, da so pač uprave morale poročati nadzornim svetom o vseh detajlih, kar se dogaja znotraj državnih podjetij in znotraj bank, so torej nadzorni sveti imeli vse informacije, kar je šlo dobro in kar je šlo narobe, pa niso ukrepali – ker niso bili odgovorni do svojih lastnikov! V nadzornih svetih sedijo predstavniki lastnikov, to vemo, to je abeceda korporativnega upravljanja. Ker je velik del gospodarstva še vedno v državni lasti, to pomeni, da so bili predstavniki nadzornih svetov neposredno delegirani s strani raznih vlad in političnih opcij, zato mi, Nova Slovenija - krščanski demokrati pravimo, da je treba depolitizirati v slovenskem gospodarstvu. Politika ima preveč drugih nalog, ki jih ne opravlja, se pa raje vtika in ima celo svoje bankomate v državnih podjetjih in državnih bankah, to je dejstvo.

Vprašanja o odgovornosti nadzornih svetov danes nihče ne želi dati na mizo, ponavljam, kar sem povedal prej v stališču poslanske skupine, zato iščejo grešne kozle, ki jih je najlažje najti v instituciji uprave. Pa se morda za zaključek navežem na razpravo svojega kolega Vrtovca, ki je govoril o forenzičnih preiskavah v bankah. Poglejte, ko smo sprejemali Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank, to zadevo bom morda na naslednji točki dnevnega reda še enkrat povedal, smo v 33. člen zapisali zelo pomembno določilo. Najbrž je prav to določilo bilo tisto, ki je nekdanje, sedaj že lahko rečem nekdanje, politične stranke, recimo Pozitivno Slovenijo motiviralo ali prestrašilo, da so šli v zbiranje podpisov za referendum. In je potem Ustavno sodišče, hvala bogu, racionalno

odločilo, da referendum o tej zadevi, torej o omenjenem zakonu, o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank ne more biti. Kaj pa govori 33. člen? Člani upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank so dolžni vsak sum kaznivega ravnanja članov organov nadzora bank ter organov nadziranja bank, s katerimi se je seznanil v zvezi z opravljanjem svoje zaposlitve, predvsem ob pregledovanju kreditnih map iz devetega odstavka 11. člena tega zakona, takoj na ustrezen način naznaniti pristojnim organom. Ali se to dogaja ali se ne dogaja, nimamo informacij ali nimamo natančnih informacij. Želeli bi, da so davkoplachevalci o tem informirani in tako na nek način vsaj nekoliko potolaženi in da lažje razumejo, zakaj so pravzaprav morali težke milijarde vreči v bančne luknje. In tukaj v 33. členu ZUKSB, omenjenega zakona, ima upravni odbor Družbe za upravljanje terjatev bank orodje, zadostno orodje, in zadeve tako hitro tudi ne zastarajo, zastarajo v zastaralnem roku, ki je štirikratnik splošnih zastaralnih rokov, kot jih določa zakon, ki ureja kazniva dejanja, ter zakon, ki ureja obligacijska razmerja.

Kot rečeno, bom podprl ta priporočila in mislim, da moramo razpravo v smeri iskanja odgovornosti intenzivirati in tukaj je seveda tudi naš apel na organe pravosodja, na organe pregona, na preiskovalne organe, da vendarle sporočijo, ali imajo kadrovske podhranjenosti ali je kje kakšen drug problem, da vendarle odgovornosti damo ime in priimek. In to je naš edini cilj. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Suzana Lep Šimenko SDS, pripravi naj se gospa Nada Brinovšek SDS.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Lepo pozdravljeni še enkrat.

Bom pričela kar z jesensko napovedjo Umarja, kjer je navedeno, da se po sanaciji bančnega sistema razmere v slovenskem bančnem sistemu postopoma stabilizirajo, vendar se obseg kreditov podjetij še zmanjšuje. Torej, zmanjševanje kreditiranja gospodarstva – to zagotovo ni bil cilj sanacije bančnega sistema. Vsi vemo, da je zdrav bančni sistem in kreditiranje gospodarstva za normalno delovanje gospodarstva ključno. Seveda pa drži, da mora le-ta temeljiti na zdravih temeljih. To pa je predvsem na, prvič, kreditiranju pravih idej, in drugič, z ustreznim zavarovanjem. Glede na stanje, ki je v bančnem sistemu nastalo, pa je več kot očitno, da so banke v preteklosti kredite dajale, bom rekla, kar na lepe oči in marsikdaj brez ustreznega zavarovanja. Več kot očitno je, da banke niso imele za vse iste kriterije pri podeljevanju kreditov. Večina državljanov in državljanov Republike Slovenije namreč ni mogla prejeti kredita brez ustreznega zavarovanja in pa po bolj ugodnih obrestnih

merah. Medtem ko je znano, da pa so številni posamezniki in številna podjetja z ustreznimi prijateljskimi povezavami kredite prejela pod ugodnejšimi pogoji, in kar je še pomembneje, brez ustreznega zavarovanja. Situacija v bančnem sektorju je tako rezultat nesposobnosti in nepravilnega dela določenih elit.

O sanaciji bančnega sistema govorimo že dolgo časa, pa še vedno nismo našli odgovornih za nastanek tako imenovane bančne luknje – menda ta izraz zdaj ni več najbolj primeren, čeprav se ga je dolgo časa pogosto uporabljalo. Nismo našli odgovornih ne na strani uprav bank in ne na strani odgovornih nadzornih svetov. Še vedno ne vemo, kdo je odobril te neodplačane kredite. Te kredite, ki so se kasneje po tretjinski knjigovodski vrednosti prenašali na Družbo za upravljanje terjatev bank; kredite, ki so se prenesli na breme davkoplačevalcev; in kar je še huje, na naše otroke in na generacije za nami. Govorimo o 5 milijardah evrov. Edino pravilno bi bilo, da bi odgovarjali, prvič, tisti, ki so sporne kredite najemali, drugič, tisti, ki so te sporne kredite dajali, in tretjič, tisti, ki so to nadzorovali.

Kakorkoli, s predlaganimi priporočili v Slovenski demokratični stranki želimo, da nam Banka Slovenije posreduje več informacij o vzrokih za nastalo tako imenovano bančno luknjo, o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank, ki so v državni lasti, in informacijo o načinu reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank. To je prvo priporočilo. V drugem priporočilu pa želimo, da Vlada Državni zbor seznaní o rezultatih stresnih testov Evropske centralne banke, po katerih naši največji banki, Nova Ljubljanska banka in Nova Kreditna banka Maribor, še vedno izkazujejo kapitalsko neustreznost. Prav bi bilo, da državljanke in državljani Republike Slovenije vedo, kje so vzroki za porabo teh 5 milijard evrov, njihovega, našega denarja, za sanacijo bančnega sistema, in predvsem, kdo je za to odgovoren. Prav bi bilo tudi, da banke začnejo kreditirati, kot že rečeno, s pravimi idejami in ustreznim zavarovanjem. Sama seveda ta predlagana priporočila stoodstotno podpiram in se, kot je že kolega Horvat rekel, tudi jaz veselim nadaljnje razprave, ko bomo te informacije v Državnem zboru prejeli.

Veseli pa me tudi, da je danes v Državnem zboru tako široka podpora tem priporočilom, kar dejansko dokazuje, da je tema sanacije bančnega sistema še kako aktualna. Namreč, še vedno nismo prišli do konca, do odgovornosti in do razlogov, zakaj je do tega sploh prišlo. In prav je, da končno državljanke in državljani Republike Slovenije to izvedo. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Nada Brinovšek. Pripravi naj se gospod Jože Tanko.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Predsedujoči, hvala za besedo. Lep pozdrav vsem ostalim!

No, danes je bilo v tej dvorani že večkrat slišano, da je Slovenija edina evropska tranzicijska država, ki je od osamosvojitve dalje bila že kar dvakrat sanirana, in to na račun davkoplačevalcev. Bilo je povedano tudi, da nas je ta sanacija stala več kot 5 milijard v letu 2013. Tu se mi poraja vprašanje, kje so bili takrat protestniki, kje so bili takrat sindikalisti, saj je vendar šlo iz žepov davkoplačevalcev, iz žepov učiteljev, zdravnikov, medicinskih sester, policije, pa tudi navadnega delavca, ki s svojimi neredko 500 evri, seveda če jih dobi, zelo premišljuje, kako jih bo porabil.

Ko smo včeraj z nasprotne strani tega zbora poslušali, da ne moremo primerjati državnega proračuna z družinskim proračunom, bi pa kar po neki zdravi kmečki pameti vprašala, ali veste, koliko to pomeni, 5 milijard, ki gredo iz državnega proračuna, in kaj vse bi lahko s tem denarjem naredili. Mislim, da če ne bi šlo za dokapitalizacijo, se ne bi danes pogovarjali o ukinitvi financiranja učne pomoči, o ukinitvi financiranja glasbenim šolam, financiranja občin, ki so edini generator razvoja podeželja. Mimogrede, za primerjavo povem, da neka srednja velika občina s 5 tisoč prebivalci porabi letno okrog 4 milijone oziroma ima okrog 4 milijone visok proračun. 5 milijard pomeni 12 proračunov take občine. In kaj vse občina s tem svojim proračunom financira? Od svojih zavodov, na primer vrtca, materialnih stroškov šole, knjižnice, kulturna društva, športna društva, da o infrastrukturi sploh ne govorim. Lahko bi ta denar namenili tudi razvoju znanosti mladih, lahko bi s tem denarjem pomagali oziroma področje brezposelnih in odpiranju novih delovnih mest ali subvencioniranju nakupa stanovanj mladim družinam, pospeševanju kmetijstva, turizma, obrti in tako naprej.

Meni se zdi, da še kako lahko primerjamo državni proračun z družinskim proračunom. Bojim se, da bodo spet potrebna dodatna sredstva za pokrivanje izgube bančnega sistema ali pa mogoče naj verjameš besedam guvernerja Banke Slovenije, da ne bo posledic za davkoplačevalce in da bo kapitalski primanjkljaj pokrit z državnim dobičkom. Padec dveh bank v 100-odstotni lasti države na stresnih testih je po mojem mnenju tudi odgovornost Banke Slovenije, ki je seveda nihče ne ugotavlja in nadzor nad Banko Slovenije, ker še tudi ne deluje. Poleg tega vlada še tudi ni sprejela strategije poslovanja državnih bank z javnim dobičkom, seveda s ciljem za vrnitev vsaj delno vloženega davkoplačevalskega denarja. Pa saj pri tem se mi to še ne zdi najbolj hudo, ker verjetno v tem trenutku dobička tako ni pričakovati oziroma je pod velikim vprašajem. Zaradi tega menim in zaradi malega človeka menim, da je še kako potrebno, da danes podpremo ta priporočila naše stranke glede aktivnosti za sanacijo bančnega sistema. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jože Tanko, pripravi naj se dr. Franc Križanič. Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegi, spoštovani gostje!

Danes pač razpravljamo predvsem o posledicah dogodkov dejanj, ki so se dogodila v preteklih letih in so rezultirali v milijardni dokapitalizaciji slovenskih bank. Problem je to, da danes nimamo niti objektivne slike o tem, kakšne so dejanske posledice. Državnemu zboru tega niso želeli predstaviti ne bivši ministri za finance, ne guvernerji, ne bančniki in ne tisti, ki so hodili v Državni zbor, in še vedno nimamo celovitih podatkov o tem, kakšno je stanje našega bančnega sistema. Najbrž to, kar je bilo skozi dokapitalizacije izkazano, ni vse, ker je še vedno veliko zadev, ki so netransparentne, so prikrite, tudi na zaprtih sejah Državnega zbora o tem nismo dobili verodostojnih podatkov. Če se prav spomnim, so tu krožile razne liste s seznama firm in njihovih obveznosti, ki so potem prišle v neko bančno luknjo, ki so povzročile bančno luknjo. Ampak naprej o tem pa se dogaja zelo malo in je tudi zelo malo informacij. Mislim, da predvsem tisti, ki so skrbniki bančnega sistema v političnem delu, to se pravi Ministrstvo za finance, na nadzorstvenem delu, če vzamemo Banko Slovenije, in v poslovnem delu, se pravi sam bančni sistem, ne pridejo do pravih informacij. Najbrž se bo ta megla, to skrivanje, to prikrievanje vleklo še veliko let. In glede na to, kako se stvari odvijajo, najbrž ne bomo dobili nikoli celovite slike in tudi pravih podatkov. Tudi to, kar smo v zadnjem letu oziroma v zadnjih mesecih sprejeli skozi pripravo in ustanovitvijo tega sklada, mehanizma za tiho dokapitalizacijo in saniranje bančnega sistema, ne pripomore k temu, da bi prišli do pravih vzrokov in konkretnih pravih posledic.

Leta 2013 smo v Državnem zboru ustanovili tudi preiskovalno komisijo, ki se je posebej ali pa izključno posvetila bančnemu sistemu, vodil jo je kolega Pogačnik. Vendar vsi, ki so bili vabljeni na to preiskovalno komisijo niti na odprtem niti na zaprtem delu niso želeli posredovati nobenih konkretnih podatkov, nobenih konkretnih imen. Naloga te preiskovalne komisije je bila, da bi se ugotovila politična odgovornost za stanje v bančnem sistemu. Nihče od vabljenih ni zmožal povedati o tem popolnoma nič. Enega konkretnega imena! Če se prav spomnite, je komisija za preprečevanje korupcije, tedanji predsednik Goran Klemenčič, zelo pompozno najavil neko poročilo o ugotovitvah dolga v bančnem sistemu. Bilo je zelo spektakularno predstavljeno. Ko je prišel kot vabljeni na preiskovalno komisijo, ni hotel o tem poročilu govoriti skoraj popolnoma nič. Govoril je v javni predstavitvi tega poročila o sivih eminencah

bančnega sistema, ko smo vprašali in ko so vprašali poslance, kdo so sive eminenca bančnega sistema, ni bilo povedano niti eno ime. Niti eno ime! In ne, na tak način se reševanje problemov v tej državi ne more odvijati. Ne more!

Veliko teh kreditov, veliko odločitev je bilo tudi odrejenih s političnim posredovanjem. To najbrž tudi gospod Križanič, ki je bil je neko obdobje minister za finance, dobro ve. To, da se je posredovalo za določene projekte, vemo poslanci, ki smo bili takrat tukaj, celo predsednik vlade, nekdanji, gospod Pahor in še kdo, se je pohvalil s tem, da se je trudil za to, da bi se nek projekt v Ljubljani finančno pokril in financiral. Iz tistega projekta sta vsaj dve podjetji s kakšnih 200, 300 milijoni luknje prišli v to bančno luknjo. Ampak od tam naprej, ko je bilo to povedano in ko se je to preiskovalo, ni bilo povedano niti eno ime. Tedanji predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, ki se zelo posveča transparentnosti, etičnim standardom GRECA in priporočilom, ni hotel pred preiskovalno komisijo povedati nobenih konkretnih podatkov, ne o imenih, ne o stanju, ne o posameznih problemih v posameznih delih bančnega sistema. Samo sprašujem, katera priporočila GRECA, na katera se vedno sklicuje in tudi v zakonodaji, ki jo je zdaj prelagal Državni zbor, je to prepovedano. Zdaj je pripravil pet zakonov sprememb s področja pravosodja. Ključna sprememba so priporočila GRECA o transparentnosti, javnosti, etičnih standardih v politiki, v pravosodju in še kje. Ko je bil pred komisijo, teh etičnih standardov in priporočil GRECA ni niti omenil in se je skliceval na neke določbe zakonov, niti ni vedel členov, ki mu prepovedujejo govoriti o tem, kaj je ugotovila njegova Komisija za preprečevanje korupcije. Če bi koga morala Vlada danes poslati na to sejo, ko govorimo o bančnem sistemu, bi tukaj moral sedeti minister za pravosodje. Minister za pravosodje zato, ker je v drobovje preiskoval kot predsednik KPK to bančno luknjo.

Mislim, da to, takšno delegiranje Vlade na seji Državnega zbora, ko pošlje ljudi, ki se s tem niso niti podrobneje ukvarjali, niti se seznanjali ali pa se tudi niso hoteli, ne pa tistih, ki to obvladajo v drobovje, potem ne moremo pričakovati od te razprave nobenih konkretnih rezultatov, ne glede na priporočila, ki jih bomo sprejeli, nobenih konkretnih odločitev in tako naprej. V čem pa je problem, da se ne bi vedelo, kdo je politično odločal pri oblikovanju te bančne luknje? V čem je problem? Je to preveč denarja, so to linije, ki so tekle, so to oaze, kamor je to šlo, so to projekti, ki so vzniknili in ugasnili, samo zato, da se je zadeva oprala in tako naprej? So to posli prodora na jugovzhodne trge, kjer so se z ne vem kakšnim pompom najemale, kupovale firme ali ustanovljale firme, zato da bomo obvladovali trg bivše Jugoslavije, potem pa čisto po tiho se je vse ugasnilo. Pa naj je šlo to za eno banko, drugo banko, Telekom ali še koga drugega. To je vse teklo pod okriljem politike,

očitno; očitno, ker ta politika, čeprav smo jo vprašali in od nje zahtevali podatke, ni sposobna sproducirati niti enega konkretnega političnega imena. Tudi ko smo zahtevali podatka, takrat ko smo bili prisiljeni sprejeti ali pa ste nas prisilili, Državni zbor, da je odločil o dokapitalizaciji, in takrat smo imeli tudi na željo guvernerja kakšno sejo tukaj, ni bilo povedanega popolnoma nič konkretnega. Ta bančni sistem je kot tajne službe, prav na podoben način funkcionirajo: nič ne smeš vedeti, nič ne smeš vprašati, če kaj rabijo, moraš zagotoviti in dati brez da se kaj veliko oziraš, če kaj sprašuješ, si še okarakteriziran, nadzirajo pa te po dolgem in počez. Prav na enak način to funkcionira.

Da ni kakšnih dobrih obetov, da se bo v bančnem sistemu karkoli spremenilo, je tudi to, da več ali manj vsi tisti, ki so po službeni dolžnosti morali preverjati transparentnost, korupcijo in ostalo, so dobili na tak ali drugačen način službe v bančnem sistemu. Namestnik gospoda Klemenčiča gospod Praprotnik je zelo hitro pozabil na priporočila GRECA, etične standarde in dobil dobro plačano službo v največjem breznu v tej državi – Novi Ljubljanski banki. Tja je šlo največ denarja za poravnavo in dokapitalizacije. Še njegov predhodnik ima, ne vem, svetovalno ali revizijsko pogodbo z visokimi urnimi postavkami, zato da pregleduje dosjeje. Če to poskušamo obrniti nazaj, so ti ljudje zaposleni zdaj v bančnem sistemu samo zato, da ne bo nič prišlo ven. Če kot Komisija za preprečevanje korupcije niso zmogli in posegli v ta del in karkoli objavili in so zdaj dobili dobro plačane službe tam, potem so tam izključno zato, da blokirajo popolnoma vse stvari in onemogočajo, da bi zadeve postale javne. Tu pa smo prisiljeni, da ne vem iz kakšnih razlogov razpravljamo o posledicah bančne luknje – pa še o vseh posledicah ne, ampak samo o tistih, ki so ta hip približno javne in znane v globalu, ne v detajlu.

Mislím, da je treba na področju bančništva, če nočemo, da bomo samo govorili in porabili nekaj ur časa, sprejeti nekatere spremembe zakonodaje, ki v določenih stanjih, ko je treba v tem bančnem sistemu storiti karkoli, omogočajo, da tudi politika na tak ali drugačen način lahko ukrepa: proti osebam, Banka Slovenije mora imeti pooblastila, če jih ima, jih naj izkoristi. Če Banka Slovenija nima pooblastil, jih je treba dati, če Banka Slovenije ne ukrepa, je treba pač vodstvo Banke Slovenije Enako velja tudi za izvršno politiko. Vendar, kadarkoli smo ob takih problemih, ki so se pojavili, sprožili tudi interpelacijo proti odgovornim osebam, so bile te interpelacije vedno pokrite, kot da ni nič, kot da je vse v najlepšem redu. Mislím, da se je treba mnogo bolj kot se ukvarjati s kakšno nepremičnino v Triglavskem narodnem parku ali pa tam blizu posvetiti tistim, ki krojijo dejansko podobo ali pa stanje v Sloveniji, to pa je bančni sistem. Na tem področju ni znano, da bi državno tožilstvo, preiskovalni organi ekipirali kakršnokoli interdisciplinarno ali pa multidisciplinarno

skupino, ki bi se poglobila v raziskavo bančnega sistema. Ni znano! Tudi če je, teče v največji tajnosti –, je pa znano, da se z drobnarijami ukvarjajo razne skupine, ki te zadeve preiskujejo in delajo spektakle iz nekega posla, ko je nekdo mogoče prodal za nekoliko več, kot je kupil, kar je običajno, da tisti, ki se ukvarja s kupoprodajnimi posli ali ki je to storil, se potrudi, da bo prodal za več, kot je kupil. V tem delu, kjer gre pa za enormne vložke, ko gre za enormne obremenitve tudi bodočih generacij, pa vse poteka nekako pod okriljem, pod nekim temnim krovom in se ne vidi in ne sliši popolnoma nič. Da za 5 milijard dokapitalizacije ni nikogar v tej državi, ki je storil eno samo napako, je problem. O nobeni osebi se uradno ne piše, da se je karkoli zgodilo v vsem tem poosamosvojitvenem obdobju.

Vem, da je guverner povedal in mi tudi na poslansko vprašanje odgovoril, da so neki postopki sproženi, tudi Vlada je, ampak ni napisano, proti komu. Niti enega od odgovornih, direktorja kakšne banke, ni na tem seznamu, le kakšno nižje uradništvo. To lahko predpostavljamo, zato ker se v tem delu ne govori o popolnoma nobenih imenih. Danes imamo to razpravo o stanju v bančnem sistemu in o teh stvareh, pa je vprašanje, ali imamo vse podatke. Lahko nas še kaj presenetí. Ta dogajanja z Banko Celje so pač en problem. Imamo banko, ki je nimamo v sistemu nadzora, to je SID banka. Kaj se bo tu dogajalo? Ali bo tudi na osnovi tega prišlo kakšno podobno presenečenje, kot je prišlo s strani teh naših velikih bank? Mislím, da je to zelo verjetno, zato ker si ne upamo zaradi ne vem katerih razlogov, odpreti dosjejev, pogledati v obraz in se lotiti zadeve, tako kot se jih je treba v podobnem ali kakršnemkoli normalnem sistemu, kjer velja princip odgovornosti. Mi smo izjemno učinkoviti pri drobnih zadevah, pri teh kapitalnih, zaradi katerih imamo vsi težave – sedanje, prejšnje in bodoče generacije –, pa se stvari ne odvijajo in ne nadzirajo. In če se le da, se informacije tudi prikrijejo, tudi na tak način, da se tisti, ki bi morali o tem poročati, sklicujejo na neke bančne tajnosti, davčne skrivnosti in podobne zadeve. To, da nekdo, na primer, znotraj bančnega sistema poneveril, omogočil, da je nekdo dobil protipravno premoženjsko korist, najbrž ne more biti bančna tajnost. To je lahko bančna tajnost samo v primeru, če se hoče to osebo zaščititi in to transakcijo, ki je šla na tak način skozi. Ne more biti drugače to bančna tajnost. Kriminalna dejanja ne morejo biti bančne skrivnosti.

Mislím, da bo o teh stvareh treba slej ko prej odpreti debato. Tudi osebe, tiste, ki so na tak ali drugačen način sodelovale ali pa še sodelujejo s tem, ko onemogočijo, da bi javnost izvedela podatke, je pač treba poklicati enostavno na odgovornost. Tudi tiste, ki sedaj, ko najbrž poznajo te zadeve, ko vedo, da te zadeve imajo tak status, bi pač bilo treba tako ali drugače obravnavati. Tudi, če je treba, v Državnem zboru. Niso samo takrat te osebne

stvari pomembne, ko se kakšne imenuje na funkcije preko procedure, ki jo zahteva zakonodaja, pa naj gre to za politične ali kakšne druge funkcije. Tudi je treba to obravnavati takrat, kadar osebe, ki jih imenujemo, ne opravljajo svoje naloge v skladu s pričakovanji, v skladu z zakonodajo, v skladu s standardi, ki veljajo. Dokler mi tudi na tej ravni teh stvari ne bomo počistili, bomo lahko vedno govorili samo o dodatnih presenečenjih, o dodatnih potrebnih sredstvih, o dodatnih bremenih in tako naprej in tako nazaj.

Če je prejšnji minister za finance bil sposoben kakšen mesec ali dva pred bankrotom spraviti v bančni sistem dveh bank, ki sta bankrotirali, 200 milijonov, potem je šlo to, ne vem, za strokovno napako ali za zavestno odločitev. Najbrž je bila odločitev neke sprejeta. In da se nikomur nič ne zgodi, da nihče nič ne vpraša zakaj se je to zgodilo, potem je to hud problem! Ne moremo mi kar na tak način, da zaradi enostavnega dostopa do bančnih virov ali poceni kreditov take neumnosti pokrivati z državnim denarjem in najetim denarjem. Tisti, ki bankrotira, pač mora bankrotirati tudi kako drugače, ne tako, da mu država zagotovi denar, da se vse izplača, vse izčrpa, razdelijo nagrade, potem pa to obesiš na javni dolg. To najbrž ni korekten in pošten način reševanja problemov v bančnem sistemu. Dokler mi teh stvari ne bomo znali urediti odgovorno na tak način, da bomo dali imena, priimke in kvote, ki so jih ti ljudje na tak način zapravili, do takrat so te razprave in to, kar je, bolj pravljičnice kot kaj drugega.

Mislím, da bi tudi Banka Slovenije, Ministrstvo za finance in še kdo moral poskrbeti, da je javnost korektno obveščena o vseh zadevah, ki se dogajajo v bančnem sistemu, zato ker to mi plačujemo. Tega ne plačujejo bankirji, tega ne plačujejo predsedniki uprav, tega ne plačujejo člani nadzornih svetov, ampak to plačujemo državljani – ves njihov nadstandard in vse njihove napake. Mislím, da bi bilo treba, če to ni omogočeno, omogočiti, da se zadeve pač uredijo tudi ali pa predvsem na tak način, da tisti, ki so kaj storili, prevzamejo odgovornost in ne, da to delimo kar na dva milijona tistih, ki jih ni bilo zraven. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Zadnji od prijavljenih poslank in poslancev je dr. Franc Križanič. Izvolite.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Visoki zbor!

Na neke stvari bi rad opozoril še v diskusiji, in sicer najprej kot asociacija pri prejšnji razpravi. Recimo, zelo velik, največji dolžnik je bil Zvon 1, Zvon 2. In sedaj, kdo mu je odobril kredite, na kakšni osnovi, v kaj je verjel – vendarle so ti skladi dali precejšnje premoženje tudi v zastavo, v zavarovanje in to premoženje je sedaj preneseno na to slabo banko, kot ji rečemo, po zelo velikem odpisu, to bomo imeli v naslednji točki, in je na neke vrste jedilniku, če

se izrazim s prisposodobno, poceni bo razprodano. Primer Heliosa smo tu že videli. Sedaj pa "peglajo" mogoče nekega analitika na banki, ki je podpisal povsem brez pričakovanj, da bi se lahko kreditna razmerja na tak način prekinjala, kot so se prekinila. Stvari so kompleksne in če se že išče krivce, je treba to zelo skrbno in v okviru pravne države storiti, se pravi, premisliti in dati tistemu, ki bo, tudi možnost, da se brani.

To, kar sem hotel povedati v svoji diskusiji – in že gospod Horvat je to poudaril –, je, da v času hitrega zadolževanja Slovenije od 2004 do 2008 je Slovenija začela postajati namreč strukturno odvisno gospodarstvo. To je kazal zunanji dolg, ki je hitro naraščal, bruto zunanji in neto zunanji. Prej smo bili neto upnik, postajali smo neto dolžnik do države. To je kazal primanjkljaj v zunanjetrgovinski menjavi in to je kazal deficit tekočega računa plačilne bilance. Pahorjeva vlada je uspela to, seveda z ukrepi razvojne politike, vodenimi pretežno z evropskimi sredstvi, po evropskih standardih zaokreniti. Se pravi, tkivo realnega gospodarstva ni bilo prizadeto do te mere, da bi mi dejansko postali gospodarstvo, kot je zdaj Grčija. Mi smo povsem neprimerljivi. Naše osnove so povsem druge, kot jih ima na primer Grčija, ki pa je strukturno odvisno gospodarstvo. In od tod ta rast izvoza in od tod tudi ta obnovitev gospodarske rasti, ki je na uspešnih izvoznih rezultatih, ustvarjenih s komparativnimi prednostmi, ki temeljijo na znanju, na uvajanju novih tehnologij in novih pristopov, novih tržnih metod. To, kar se je zgodilo, je v bistvu posledica uspešne trdoživosti gospodarstva in uspešne razvojne politike.

Drugič. Poudaril bi rad, da sanacijo oziroma / nerazumljivo/ dokapitalizacije, depozite in na različne načine pomoč bankam, so izvedle skoraj vse države in to v veliki meri, krepko v več odstotkih, v 10 % BDP. Šele s to neracionalno dokapitalizacijo v letu 2013 smo postali zastavonoša, drugače pa smo mi vstopili, država je povečala svoje deleže, nekaj več kot 400 milijonov je bilo za te dokapitalizacije porabljeno leta 2010, 250 milijonov smo hoteli porabiti že leta 2009, pa po pravilih državnih pomoči nismo smeli. Namreč, Banka Slovenije je morala zahtevati dokapitalizacijo uradno, šele takrat je država lahko vstopila. Čakala je, da če bi privatniki vstopili z njo, se pravi partnerji, recimo v Ljubljanski banki, pa niso, pa je šla potem v celoti.

Potem smo pripravili tudi denar za naslednjo dokapitalizacijo, ki jo je izvedel moj naslednik s sredstvi, ki so bila v proračunu pripravljena v ta namen in se jih ni dalo porabiti, dokler država tega ni zahtevala. Če ne bi prišlo do spremembe v regulaciji, ki je terjala pač od bank, da omejujejo kreditno aktivnost, potem tudi do tako velikih nekurantnih terjatev tudi ne bi prihajalo. Zdaj pa je stanje tako, da imamo banke krepko dokapitalizirane in da se poskušajo ali pa da jih neka struktura, ali kakorkoli že rečeš, poskuša zelo hitro prodati.

Samo na primeru NKBM lahko opazujemo, da je država – po mojih informacijah, ki so neuradne – vložila približno 850 milijonov evrov, odpeljala slabe terjatve na slabo banko in zdaj to prodaja za 200 milijonov evrov. Se pravi razlika – glejte, jaz se tu pridružujem gospodu Tanku – v primeru vseh afer, kje je zdaj nekdo ustvaril nek dohodek, bo tu nekdo odpeljal 600 milijonov evrov. Veste, koliko je to? To je vrednost avtoceste od Ljubljane do Trebnjega po slovenski učinkovitosti gradnje avtocest, ki je 12 milijonov evrov na kilometer. Se pravi bomo imeli TEŠ 6, to je ta slovenski način. Mi pač poceni tega ne znamo narediti, 12 milijonov evrov na kilometer z vsem, z odkupom zemljišč, z vsem.. Nekdo bo odpeljal enega od teh mesecev vrednost te avtoceste. Pa to si ne more človek zamisliti! Razumete? Zamisliti.

Končal bi s tem, da imam upanje, da pravna država v Sloveniji bo delovala, ampak to upanje seveda pa navaja na sklep, da bodo lastniški deleži, tem, ki so bili razlašeni v bankah, na osnovi teh nenavadnih stresnih testov, o čemer več kasneje, da bodo ti lastniški deleži vrnjeni. In tu bodo nove odgovornosti za državni proračun in novi stresi za ta naš proračun.

Ker imam še minuto, 53 sekund časa, pri stresnih testih je treba povedati, da metodologija se je spreminjala v sredi in je bila netransparentna in nejavna in na koncu predstavljena kot privatna lastnina Oliverja Wymana, ki jih je izvajal. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Replika.
Izvolite, predlagatelj. Se opravičujem.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo! Mislim, da je razprava šla danes kar v pravo smer, in sicer smo se pogovarjali predvsem o posledicah, nazadnje so bili pa tudi izpostavljeni vzroki. Prepričan sem pač, da v primeru, če mi teh vzrokov za nastale posledice ne bomo odpravili, lahko verjetno v relativno kratkem času ali pa na srednji rok pričakujemo, da se bo ta trend nadaljeval, in sicer da bomo davkoplačevalci ujetniki bančnega hazardiranja in da se bodo te dokapitalizacije nadaljevale v nedogled.

Spoštovani guverner, spoštovani državni sekretar! Mene je malo presenetilo, ko sem pogledal, kako sta si Banka Slovenije pa Vlada razdelili čas za danes. Danes se pogovarjamo predvsem o zadevah, ki se tičejo Banke Slovenije in Banka Slovenije si je vzela zgolj pet minut za razpravo. Vlada ima eno uro. Mislim, da se danes večino vprašanj tukaj nanaša na predstavnike Banke Slovenije, in vljudno naprošam, če se lahko dogovorite med seboj, da Vlada del časa odstopi Banki Slovenije. Mislim, da se to po poslovniku z nekim dogovorom da, kajti prepričan sem, spoštovani guverner, da v petih minutah na vsa zastavljena vprašanja, ki so bila dana s strani

poslank in poslancev ter predlagatelja, ne morete odgovoriti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Čas za razpravo je bil določen na Kolegiju Državnega zbora, tako da bi ...
Izvolite, mag. Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči!

Kolikor vem, Kolegij res to določa, ampak verjetno na predlog tistih, ki so povabljeni. Spoštovani predsedujoči, nisem zaprosil vas, da naredite to, ampak sem naprosil predstavnika Ministrstva za finance, spoštovanega državnega sekretarja in guvernerja Banke Slovenije, da se med seboj dogovorita.

Mislim, da bosta ta moj predlog upoštevala, kajti namen tega danes je, da dobimo neke odgovore, ne pa da birokratsko vodimo to sejo, ki ste jo začeli vi.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, dr. Boštjan Jazbec, guverner Banke Slovenije.

DR. BOŠTJAN JAZBEC: Najlepša hvala.

Verjetno sem narobe razumel povabilo na to razpravo. Namreč, iz priporočila, ki je bilo že obravnavano na matičnem odboru, je razbrati, da bomo na današnjem zborovanju v Državnem zboru govorili oziroma se boste vi odločali o priporočilu, na podlagi katerega naj Banka Slovenije v 30 dneh odgovori in pripravi celovito informacijo, za katero je bilo izraženih nekaj pomislekov, ali bo Banka Slovenije to sploh lahko sama naredila na najbolj objektivni mogoči način. Zaradi tega sem razumel, da je današnja razprava namenjena temu, da se dodatno zahteva od Banke Slovenije pojasnila na dodatne pomisleke in razprave, ki smo jih danes slišali, si jih zapisali in na katere bomo v roku 30 dni, tako kot je razbrati iz priporočila, tudi pripravili.

Če sem narobe razumel, se opravičujem, mislim pa, da je prav, da nam vsaj daste možnost glede na vse kritike in pomisleke glede vloge Banke Slovenije kot regulatorja, nadzornika, da se na te stvari pripravimo, in upam, da bo razprava ob predložitvi priporočila tista, ki bi dogovarjala na te pomisleke. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predstavnik Vlade, državni sekretar gospod Metod Dragonja.

METOD DRAGONJA: Hvala lepa. Spoštovani!

Dejansko je pobuda, ki je bila posredovana s strani Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke namenjena temu, da pridobimo vse izražene želje po tem,

kako naj se razgovori pripravijo in kako naj se pravzaprav vsi vidiki preteklega delovanja in odgovornosti za nastanek problema v bančnem sistemu čim bolj pojasnijo in predvsem tudi ukrepi, ki se izvajajo, zato da zagotovimo stabilnost bančnega sistema in da preprečimo ponavljanje situacij, ki bi ponovno vodile v potrebo, da pride do intervencije države v kakršnikoli obliki. Vseeno bi, upoštevaje to, da bodo ti odgovori pripravljene posebno za sejo Državnega zbora, ki bo o tem še enkrat razpravljala, dal nekaj pojasnil na diskusijo tako poslancev in poslank kot tudi stališč poslanskih skupin. To bo pa potem tudi sestavni del gradiva, ki bo predloženo za obravnavo, ki se danes zahteva.

Želim poudariti, da Vlada gleda na problematiko bančnega sistema predvsem sistemsko. Se pravi, celovito; kako bančni sistem deluje, ali dosega makroekonomske cilje in kako se na primeren način uravnavajo tveganja, ki se v bančnem sistemu kot v finančnem posredništvu odvijajo. Osnovno stališče Vlade Republike Slovenije, da je bila z vsemi ukrepi, ki so bili izvedeni, stabilnosti bančnega sistema zagotovljena predvsem na osnovi ukrepov, ki so jih pripravljale že predhodne vlade in v precejšnji meri tudi že izvedle, deloma pa tudi sedanja koalicija oziroma vlada, ki je izvedla še nekaj dodatnih korakov.

Vsi ti ukrepi bazirajo na zakonu za ustvarjanje stabilnosti v bančnem sistemu in to, da so doseženi rezultati, nam priznavajo vse institucije, ki nadzirajo oziroma ki spremljajo tako družbeni, socialni kot ekonomski napredek Slovenije. V poročilih Evropske komisije in Evropske centralne banke je izrecno poudarjeno, da je bil dosežen velik napredek, kar se tiče stabilnosti bančnega sistema, ravno tako to velja za Mednarodni denarni sklad. Najbolj osnovno merilo stabilnosti bančnega sistema pa je kljub vsemu rast depozitov v bankah.

Rast depozitov v bankah je bila po izvedenih ukrepih pozitivna, posebno mogoče po najbolj kritičnemu momentu, ko je nastopila velika bančna kriza na Cipru in ko je kratkoročno prišlo do upadanja depozitov tako fizičnih oseb kot pravnih oseb. Depoziti so na osnovi številnih ukrepov, ki so bili izvedeni, ponovno ustvarili zaupanje in prebivalstva in gospodarstva in se dvigujejo. To je pravzaprav tisti osnovni pokazatelj, ki nam poleg bolj sofisticiranih ocen, ki jih dajejo institucije in strokovnjaki tisto, kar je treba stalno spremljati. Ob tem jasno, da ne smemo idealizirati stanja, da tveganja v finančnem sistemu ostajajo in da se s temi tveganji stalno borimo oziroma se sprejemajo ukrepi, da se ta tveganja zmanjšajo. Ta tveganja so predvsem povezana s sposobnostjo bank, da obnovijo kreditno aktivnost, kar je zelo pomembno za gospodarsko rast in z nadzorom bank in bančnega sistema, da zagotavlja ustrezno kvaliteto svojih plasmajev. To se je v

tem obdobju tudi stalno na tem veliko delalo in se izboljšuje.

Sami stresni testi, ki so bili povod, da se je ta pobuda pravzaprav sprožila, da se problem še enkrat osvetli predvsem s tega vidika, da se ocenijo nadaljnja tveganja, ki so prisotna v bančnem sistemu. Mislim, da je bilo na začetku dosti jasno izpostavljeno, da je verodostojnost stresnih testov premosorazmerna z oceno verodostojnosti predpostavk, ki so bile osnovna za to, da so se ti stresni testi izvedli. Mislim, da nas lahko vse veseli, da je Slovenija dokazala, da je ni v tem negativnem scenariju, ampak da je preseгла pričakovanja vseh tistih, ki so prognoze o nadaljnji gospodarski dinamiki v Sloveniji pripravljali.

Pomemben del tematike, ki je bila tu izpostavljena s strani vseh poslanskih skupin, je odgovornost za slabe kredite in sankcioniranje teh odgovornosti. Z operacijo prenosa slabih kreditov na slabo banko je bila ta odgovornost v veliki meri razkrita. Vsi slabi krediti, ki so bili preneseni na slabo banko, so danes v sferi javne dostopnosti, so z imeni in priimki objavljeni na spletni strani Družbe za upravljanje terjatev bank oziroma slabe banke. Se pravi, da si jih lahko vsak pogleda. Vsak lahko vidi, katera podjetja oziroma kateri kreditorejmalci so tisti, ki so navrtali največjo bančno luknjo in v katerih segmentih gospodarstva so ti ostali. Tako s tem, ko so ti podatki javno dostopni, je v bistvu velik del transparentnosti ali pa vsaj možnost, da se javnost s tem spozna, zagotovljen. Zagotovo pa to še ni vse, del stvari je verjetno ostalo prikritih in v tem delu se tudi Vlada strinja, da je treba ustvarjati pogoje, da se kakršnekolik slabe prakse, ki so v bančništvu obstajale, odpravljajo in da se skozi to znižujejo tveganja v bančnem sistemu.

Posebej velja poudariti tudi to, da je slaba praksa v slovenskih bankah, ki so bile deležne ukrepov za zagotavljanje stabilnosti, je v veliki meri posledica tudi slabe prakse, ki so jo v Sloveniji izvajale nekatere tuje banke, ki so na slovenskem trgu delovale in so nekatere od njih tudi v naši neposredni bližini, ne samo da so bile deležne ukrepov za njihovo sanacijo – ena, posebno tista, ki je bila najslabši zgled tej praksi, je danes praktično v veliki meri v likvidaciji oziroma v kontroliranem zapiranju. Pravzaprav v širši oceni dinamike, ki je bila od vstopa Slovenije v evro cono pa potem nadalje do začetka globalne finančne krize in kulminiranja problema slabih kreditov v bankah, v veliki meri tudi povzročena s tem, da smo bili delno soočeni z nelojalnim konkuriranjem in slabimi poslovnimi praksami tistih, ki so v našem ekonomskem prostoru v tistem momentu iskali svoj tržni delež in so ta tržni delež pridobivali na zelo pasivne načine. Celotna slovenska javnost, posebno Vlada se posebej zaveda, da so sredstva, ki so bila vložena v ukrepe za zagotavljanje stabilnosti bank, izredno velika, da predstavljajo veliko odrekanje v celi vrsti drugih segmentov družbe in da bremeni ta javni dolg tudi bodoče

generacije. Zato je še toliko bolj treba stabilnost v bančnem sistemu tudi nadalje zagotavljati.

Če pogledamo malo širšo sliko, koliko je Slovenija bila specifično soočena s tem problemom v primerjavi z drugimi državami evropskega prostora. Lahko rečemo – pa ne zato, da opravičujemo zdaj te banke –, da smo mi nekako primerljivi s tem, kakšen obseg sredstev relativno, če ga merimo z deležem v bruto družbenem produktu, so namenile druge evropske države. Slovenija je v obdobju od leta 2008 do konca lanskega tega namenila za ukrepe za zagotavljanje stabilnosti bank, to se pravi v tem šestletnem obdobju, 8,7 % svojega BDP, kar je nekaj nad evropskim povprečjem, ne pa bistveno. Na primer, imamo države, kot so Španija in Portugalska, kjer so bili ti odstotki za Španijo 5,9 % BDP, Portugalsko 4,6, Dansko 4,3. Naših 8,7 je slabše od teh; se pravi, mi smo bili, kar se tiče tveganj, višje od teh držav, tudi dela mediteranskih držav, so pa druge države, kjer so imeli pa, bi rekel, makro narodnogospodarske stroške, povezane s sanacijo bančnega sistema, bistveno večje. Tukaj pa na primer predvsem izstopajo Ciper, Irska, ki je kar 35 % GDP morala nameniti za to, da je stabilizirala svoj bančni sistem, Grčija pa 22,4. Se pravi, da vedno se je treba tudi primerjati v mednarodnem okolju in bančna kriza in potrebe, da so intervenirale države, niso prisotne bile samo v Sloveniji, ampak so bile prisotne v celotnem evropskem okolju.

Najbolj ključno je pa predvsem to, kaj predvsem Vlada skupaj z ostalimi nosilci ekonomske politike dela, zato da go zagotovila stabilnost bančnega sistema v bodoče, da gledamo naprej. Banke, ki so deležne ukrepov, so danes v državni lasti, pripravljeno imamo v okviru strategije upravljanja kapitalskih naložb države posebno strategijo za bančni sektor, ki je specifično usmerjena v banke v državni lasti in bo predmet tudi širše diskusije. Banke, ki so bile deležne ukrepov, morajo slediti zelo ostrim zavezam in programom sanacije, ki so vezane na programe na državno pomoč, ki je bila odobrena. Zaveze, ki so jih dale tako te banke kot Republika Slovenija, se tekoče spremljajo s strani posebnih revizorjev, tako imenovanih monitoring trusteejev, ki pregledujejo izvajanje vseh zavez; zaveze so pa v glavnem vezane tako na povečevanje prihodkov, na povečevanje učinkovitosti, stroškovne učinkovitosti, zniževanja stroškov, kompenzacijo, kar se tiče tržnih deležev, in na zniževanje deležev slabih kreditov. Tukaj imajo banke postavljene zelo, bi rekel, stroge cilje, vezano na programe za odobritev državne pomoči. Ti programi se tekoče spremljajo s strani neodvisnih revizorjev in dajejo poročila Evropski komisiji in zaenkrat moram reči, da ni nekih večjih odklonov ali opozoril s strani teh posebnih revizorjev, da banke, deležne ukrepov, svojih obveznosti po zavezah, ki so bile podane, ne izvajajo. Tako nas v tej smeri čaka še tudi precej zahtevna naloga, da pojačamo oziroma izboljšamo

korporativno upravljanje v teh bankah, ker je naloge, ki jih je sedaj država dobila, glede na to, da je postala lastnik bank, in jih mora izvajati v tem prehodnem obdobju, dokler pretežno banke, ki so bile deležne ukrepov, ne bodo privatizirane oziroma ne bodo dobile novih strateških lastnikov, ki bodo upravljalvske funkcije prevzeli. Tako se upravljanje v tem sklopu izvaja po mehanizmih, ki jih predvideva Zakon o Slovenskem državnem holdingu, poleg vseh ostalih aktivnosti, ki imajo naravo tako regulatornih aktivnosti, ki jih monetarna oblast izvaja, Banka Slovenije, kot tudi kontrolnih aktivnosti, ki jih izvaja Banka Slovenije. Tukaj posebej skrbimo za to na področju korporativnega upravljanja, da dejansko prakse pri upravljanju bank bistveno izboljšamo, kar pa je nek proces, ki bo nekaj časa trajal.

Vsekakor želimo zagotoviti, da bodo banke cilje, ki so zastavljeni, sledile, da bodo izpolnjevale zaveze in da bodo v neki solidni in dobri kondiciji lahko potem dobile tudi nove lastnike, ki jih bodo naprej razvijali v tistem momentu, ko se bo država odločila, da je primerno, da jih proda in da se na ta način lahko v določenem obsegu povrnejo sredstva, ki so bila vložena v sanacijo bank.

Celo operacijo je kljub temu treba ocenjevati tudi s tega, da je ukrep za zagotavljanje stabilnosti bank predvsem zagotovil tudi to, da so bili očuvani depoziti deponentov v bančnem sistemu. Brez tega, da ne bi bila to prva prioriteta, bi bili narodnogospodarski stroški najbrž še večji in celovita ocena ukrepov za zagotavljanje stabilnosti bank bo lahko narejena šele čez nekaj let. Vse tisto, kar pa vsi moramo zagotoviti, zato da znižamo tveganja v bančnem sistemu in da zagotovimo njegovo učinkovito delovanje, vseh teh odgovornosti pa se Vlada v celoti zaveda in deluje v tej smeri, da bomo te cilje uresničili in da bodo zaveze, ki so bile dane v teh procesih, tudi izpolnjene. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod predlagatelj mag. Marko Pogačnik, izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo!

V imenu predlagatelja Slovenske demokratske stranke bi še enkrat ponovil, da pozdravljamo to naklonjenost, da bo dejansko večina poslank in poslancev podprla te naše predloge. Seveda gre tukaj za davkoplačevalski denar in prepričan sem, da na sejo, ko bo ta prišla v zvezi s temi priporočili, mislim, da bo treba tako s strani Vlade kot s strani Banke Slovenije podati marsikateri odgovor, ki bo s podrobnostjo razjasnil nastalo situacijo, predvsem pa tisti pogled naprej, kaj se bo dogajalo zdaj naprej.

Zame je eno izmed ključnih vprašanj, ali lahko davkoplačevalci kdaj pričakujemo, da

bomo ta sredstva, ki so bila vložena v bančni sistem, na nek način dobili tudi nazaj. To se mi zdi eno izmed zelo pomembnih vprašanj in pričakujem na nek način odgovor. Državni sekretar je naredil neko primerjavo, koliko je sanacija bančnih sistemov na nek način stala ostale evropske države in koliko Slovenijo. Prepričan sem, da ta znesek, ki ga je navedel državni sekretar za Slovenijo, da bo bistveno višji in da je bistveno višji tudi že v danem trenutku. Ne glede na to je treba povedati, da mi vedno in vedno saniramo svoje banke, državne, ko ima država že lastništvo v teh bankah. Ti primeri so bili v ostalih evropskih državah, ko se je država spustila reševati, bi rekel, privatne banke, ker so se zavedale situacije, kakšna na trgu je, ampak država je s tem vložila denar, rešila na nek način bančni sistem in dobila delež v teh bankah, niso dali samo denarja. Vedno bom poudaril primer Commerzbank, ko je z državnim reševanjem, z državno sanacijo nemška država to banko šla reševati, ampak Commerzbank je v roku enega leta vsa ta sredstva skupaj z obrestmi nemški državi tudi vrnila. V tem je razlika. In v tem mi vedno poudarjamo, da zakaj bi bilo smiselno narediti to privatizacijo slovenskega bančnega sistema.

Prepričan sem in prepričani smo v Slovenski demokratični stranki, če bi se sledilo takrat privatizacijskemu programu iz leta 2001 in da bi bili tako Nova Ljubljanska banka kot Nova Kreditna banka sprivatizirani, da bi bil efekt in učinek na davkoplačevalce pri nadaljnji sanaciji bistveno manjši in da bi verjetno privatni lastniki morali prispevati k sami sanaciji. Vemo pa, kdo je odgovoren, zakaj do te privatizacije ni prišlo in tudi iz poročila Banke Slovenije je lepo razvidno, da je privatizacijo leta 2001 ustavila politika. Kdo je bil na oblasti leta 2001, pa mislim, da je tudi jasno. In s tem bi se morala prevzeti neka odgovornost. Mislim, da je ostala vrsta vprašanj, na katera ni bilo odgovorjeno in sem prepričan, da vsi v Državnem zboru, predvsem pa tudi davkoplačevalci, pričakujejo, da bomo dobili odgovore na ta vprašanja, ki so bila danes tekom razprave zastavljena tako Vladi Republike Slovenije pa predvsem tudi regulatorju. V Slovenski demokratični stranki ocenjujemo, da zdajšnja odgovornost tukaj za nastali položaj in predvsem tudi za nadaljnji potek dogodkov, da nosi tudi Banka Slovenije.

Ne glede na vse, spoštovani guverner, se strinjam deloma s tem odgovorom, ki ste ga mi dali glede vaših petih minut in vsega, da pač potrebujete dlje časa in da ste na današnjo razpravo prišli tako s tem prepričanjem, da boste potem v teh priporočilih, ki bodo – jaz upam – izglasovana v Državnem zboru, prišli z nekimi odgovori na naša vprašanja, ki so danes bila. Ampak kljub vsemu bi pa izkoristil to priložnost, da ste danes tukaj in glede na to, da je naslednja točka navezana na Družbo za upravljanje terjatev bank, če mi lahko postrežete odgovor v zvezi s sodelovanjem Probanke in Družbe za upravljanje terjatev bank, če se da.

Če teh ne bi, bi me pa zanimalo v danem trenutku, kako je zapisano v registru status Probanke.

Mislim, da je bila triurna razprava učinkovita, in še enkrat bi se kot predlagatelj zahvalil vsem kolegicam in kolegom, ki boste jutri, vsaj tako je bila dana danes vaša obljuba, podprli tudi naša priporočila Slovenske demokratične stranke.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Torej, vsi prijavljeni, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Če želijo razpravljati tudi predstavnik predlagatelja mag. Marko Pogačnik, predstavnik Vlade Metod Dragonja ali guverner dr. Boštjan Jazbec, prosim, da se prijavite z dvigom roke.

Dr. Boštjan Jazbec, izvolite.

DR. BOŠTJAN JAZBEC: V zvezi z vprašanjem poslovanja obeh bank v likvidaciji Probanke in Factor banke. Obe banki sta še vedno banki z licenco za opravljanje bančnih poslov do konca leta 2016, kot je to zaveza za dodelitev državne pomoči, ki je bila potrebna, da smo obe banki lahko dali v postopek nadzora likvidacije. Obe banki imata izredno upravo in neposredno poročata Svetu Banke Slovenije v zvezi z vsem poslovanjem.

V zvezi z vprašanjem, ali je Probanka dala, ponudila storitve Družbi za upravljanje terjatev bank, pa moram pritrditi: da, Probanka za Družbo za upravljanje terjatev bank upravlja storitve informacijskega sistema in spremljave poslov, kar je bilo potrebno za dobro poslovanje Družbe za upravljanje terjatev, ki bi morala te storitve drugače kupiti in naročiti na trgu. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Torej zaključujem splošno razpravo. Odbor za finance in monetarno politiko je Državnemu zboru predlagal dopolnjen predlog sklepa, h kateremu ni bilo vloženih amandmajev.

O dopolnjenem predlogu sklepa bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v petek, 30. januarja, v okviru glasovanj. S tem prekinjam 15. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 14. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI Z UPRAVLJANJEM DRŽAVNEGA PREMOŽENJA V DRUŽBI ZA UPRAVLJANJE TERJATEV BANK, D. D.

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina 18 poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 18 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo predstavniku predlagatelja mag. Marku Pogačniku.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo, spoštovani državni sekretar, kolegice, kolegi!

Slovenska demokratska stranka je vložila tri priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank, in sicer prvo priporočilo: Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da v roku 30 dni pripravi in posreduje informacijo o metodologiji izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se nanašale na Družbo za upravljanje terjatev bank, delniške družbe, iz poslovnih bank, ter poda oceno primernosti takega načina.

Drugo priporočilo: Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da ga seznanijo z dopolnjenim letnim poročilom Družbe za upravljanje terjatev bank, delniške družbe, za leto 2013 v roku 8 dni od prejema tega poročila od Družbe za upravljanje terjatev bank.

Tretje priporočilo: Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da ga seznanijo s poslovno-finančnim načrtom Družbe za upravljanje terjatev bank za leto 2015 v roku 8 dni od prejema tega načrta.

V stranki smo bili zadovoljni, in sicer glede na to, da je ta priporočila obravnavalo matično delovno telo, in sicer Odbor za finance in monetarno politiko, in da so bila tudi ta priporočila soglasno izglasovana in deležna podpore na tem odboru. Pričakujem tudi, enako kot pri priporočilih v zvezi z Banko Slovenije in z bančnim sistemom, da bomo tudi tu, pri teh priporočilih, s strani poslank in poslancev deležni podpore in da bodo ta priporočila deležna podpore v Državnem zboru.

Razloge, zaradi česa se je Slovenska demokratska stranka odločila, da vložijo priporočila, bi predstavil v nadaljevanju. V stranki SDS smo v določenih trenutkih malo zaskrbljeni glede delovanja Družbe za upravljanje terjatev bank. Predvsem glede določenih informacij, ki se pojavljajo v medijih in predvsem tudi glede letnega poročila za leto 2013, ki ga je pripravila ta družba, kajti že na Komisiji za nadzor javnih financ smo podali vrsto opozoril in vrsto očitkov, in sicer v tej smeri, da je za nas to poročilo pripravljeno pomanjkljivo in da določeni pomembni podatki, ki jih pričakujemo v Državnem zboru, kot davkoplačevalci, niso ustrezno razkriti. Tudi Vlada Republike Slovenije je to letno poročilo, ki ga je obravnavala – tukaj je potem lahko igra besed –, ali zahtevala dopolnitev tega poročila od Družbe za upravljanje terjatev bank oziroma ali ga je zavrnila. Mislim, da je tukaj dosti pomemben podatek, da je tudi Vlada Republike Slovenije zahtevala od Družbe za upravljanje terjatev bank, da se to letno poročilo dopolni. Za Slovensko demokratsko stranko je pomembno,

da se Državni zbor seznanijo tudi s tem dopolnjenim letnim poročilom.

Glede na to, da je zdaj že leto 2015 in da od tega dogodka, ko je Vlada zahtevala dopolnitev letnega poročila, minilo že nekaj mesecev, pričakujem, da bo Družba za upravljanje terjatev bank izpolnila nalogo, ki jo je zadala tudi Vlada Republike Slovenije, in da bo to dopolnjeno letno poročilo prišlo čim hitreje tudi v proceduro Državnemu zboru.

Kaj so še vprašanja, ki so pomembna za Slovensko demokratsko stranko? Načini prenosa teh terjatev z bank na Družbo za upravljanje terjatev bank, predvsem metodologija, kdaj, v kakšnih trenutkih se te terjatve prenašajo in kdo je za te prenose odgovoren. Presenetilo nas je pri prebiranju letnega poročila Družbe za upravljanje terjatev bank, da je vodstvo družbe ali da so strokovni sodelavci ugotovili neskladnost prenosa teh terjatev z bank na Družbo za upravljanje terjatev bank in da so oni sami delali svoje vrednotenje in je tu prihajalo do bistvenega odstopanja v pozitivno smer ali v negativno smer. Tu se ne pogovarjamo o tisočih evrih, ampak se pogovarjamo o milijonskih odstopanjih. Prepričan sem, da je treba tu dati dodatna pojasnila.

Predlagamo tudi, da se Državni zbor seznanijo s poslovno-finančnim načrtom Družbe za upravljanje terjatev bank za leto 2015. Mislim, da je to zelo pomemben dokument in da bi družba takšen poslovno-finančni načrt morala imeti že izdelan. Mislim, da je prav, da se tudi Državni zbor seznanijo s poslovno-finančnim načrtom. Mislim, da je tu bilo veliko vložene davkoplačevalskega denarja, kar je posledica sanacije več kot 5 milijard evrov. Slovensko demokratsko stranko absolutno zanima, na kakšen način se bo s temi terjatvami upravljal, kakšni bodo postopki in predvsem, ali lahko davkoplačevalci pričakujemo vrnitev sredstev iz tega naslova.

Kot je bilo že prej povedano, nas je informacija v medijih presenetila, da se pri tako visokih stroških upravljanja Družba za upravljanje terjatev bank odloči, da bo pri nekaterih svojih storitvah uporabljala storitve Probanke. V Slovenski demokratski stranki smo takrat bili predlagatelji tega Zakona o upravljanju terjatev bank predvsem iz razloga, da banke svojih slabih terjatev ne upravljajo same, ampak da se to upravlja izven, zaradi tega je bila tudi ustanovljena ta družba. Po eni strani smo prej govorili o prisilni likvidaciji oziroma o nadzorovani likvidaciji Probanke, to pomeni, da je Probanka tudi ena izmed bank, ki so povzročale te težave. In zdaj bo ta banka, ki je nastopala s težavami, opravljala storitve za Družbo za upravljanje terjatev bank! Mislim, da je tu potrebnih vrsta pojasnil, tako pri letnem poročilu za leto 2013, predvsem s stroški storitev, ki so vsaj zame osebno previsoki. Ti stroški storitev so bili zelo slabo obrazloženi. Ne nazadnje je Družba za upravljanje terjatev bank

v 100-odstotnem lastništvu države, tu gre za davkoplačevalski denar in se moramo s tem seznaniti. Obžalujem, da danes ni nobenega predstavnika Družbe za upravljanje terjatev bank, ki bi lahko podal ustrezne odgovore, ko se bo razvila razprava, ker sem prepričan, da bi marsikatera poslanka oziroma poslanec imel kakšno vprašanje tudi za vodstvo Družbe za upravljanje terjatev bank.

Spoštovane in spoštovani! V Slovenski demokratični stranki pričakujemo, da bodo jutri, ko bo glasovanje o teh priporočilih, ki smo jih predlagali, le-ta doživela podporo in bodo izglasovana. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Predlog priporočila je obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici gospe Urški Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Predsedujoči, hvala za besedo.

Odbor za finance in monetarno politiko je na 4. seji 14. 1. 2015 kot matično delovno telo obravnaval Predlog priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank, ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

Odboru je bilo posredovano pisno mnenje Zakonodajno-pravne službe in mnenje Vlade.

V poslovniško določenem roku je amandmaje k Predlogu priporočila vložila Poslanska skupina SDS, in sicer k preambuli k 1., 2. in 3. točki ter k naslovu predloga tega priporočila. Članom odbora in članom odbora so bili kot delovno gradivo predloženi predlogi za amandmaje odbora, in sicer k 2. in 3. točki Predloga priporočila, o katerih je Odbor v nadaljevanju glasoval in jih je sprejel.

Uvodno dopolnilno obrazložitev k Predlogu priporočila je v imenu predlagatelja podal član odbora in poslanec Poslanske skupine SDS Marko Pogačnik, ki je predstavil ključne razloge za predložitev Predloga priporočila Državnemu zboru in vsebino predlaganih rešitev. Predstavnik Vlade je dodatno pojasnil dosedanje prenose sredstev bank, v katerih so bili izvedeni ukrepi po zakonu na DUTB in kjer je šlo za državno pomoč, saj sredstva niso bila prenesena po njihovi tržni vrednosti, temveč po dolgoročni ekonomski vrednosti. Razlika med le-to in tržno vrednostjo sredstev predstavlja državno pomoč, saj banka v težavah te razlike ne bi mogla pridobiti, če bi sredstva v trenutku prenosa prodala na trgu. V primeru dosedanjih izvedenih prenosov na DUTB je vrednotenje tveganih postavk bank opravila Evropska komisija, saj je menila, da metodologija iz uredbe ni dovolj konservativna oziroma da ocenjene vrednosti presegajo

dolgoročno ekonomsko vrednost. Razlike izvirajo predvsem iz ocene denarnih tokov iz zavarovanj. Pri izvedbi ukrepov za krepitev stabilnosti je prenosna vrednost vplivala samo na razmerje, koliko sredstev se je zagotovilo s poroštvu države in koliko neposredno z denarnimi ali stvarnimi vložki v dokapitalizaciji bank. Ločitev prenosne vrednosti zato ni vplivala na višino sredstev, ki jo je država morala zagotoviti bankam.

Iz navedenega sledi, da sta pregled kakovosti sredstev bank leta 2013 in celovita ocena poslovanja bank leta 2014 temeljila na strogih makroekonomskih predpostavkah. Namen strogih predpostavk je bil zagotoviti robustnost bančnega sistema in tako znižati verjetnost morebitnih nadaljnjih dokapitalizacij bank z javnimi sredstvi. Na tak način se nadaljuje načrtana pot zniževanja makroekonomskih neravnovesij v prihodnje.

V razpravi se nekateri člani odbora opozorili na napačne predpostavke ocenjevalcev prenosne vrednosti, saj le-te niso temeljile na predpostavkah gospodarske rasti, ki je danes dejstvo, temveč na osnovi negativne gospodarske rasti. Po drugi strani je tudi še vedno prisoten tako imenovani kreditni krč, kar pomeni, da se sanacija bank ne odraža v realnem sektorju, ki ga vzdržuje izvozni del gospodarstva. Javni dolg predvsem v delu sanacije bank pa bo še le imel negativne posledice na gospodarsko rast.

Predstavnik Vlade je v odgovoru opozoril, da je treba pri sanaciji bank preko DUTB gledati širše v okviru zakonskih rešitev ukrepov za stabilizacijo in predvsem dolgoročno, ko se ocenjujejo učinki teh ukrepov.

Odbor je po razpravi na podlagi Poslovnika Državnega zbora obravnaval dva predloga za amandma odbora in ju sprejel. Odbor je obravnaval in sprejel vložene amandma Poslanske skupine SDS k preambuli k 1. točki in k naslovu Predloga priporočila. Brezpredmetna pa sta postala amandmaja k 2. in 3. točki Predloga priporočila. Odbor je v skladu s Poslovníkom Državnega zbora glasoval o vseh delih akta in jih sprejel. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade gospodu Metodu Dragonji, državnemu sekretarju na Ministrstvu za finance. Izvolite.

METOD DRAGONJA: Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke in poslanci!

Vlada ne nasprotuje priporočilu, da pripravi in v Državni zbor posreduje informacijo o metodologiji izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašala na slabo banko iz poslovnih bank, ter da poda oceno primernosti takega načina vrednotenja, informacijo o metodologiji izračunavanja vrednosti tega premoženja smo

praktično že posredovali Državnemu zboru kot priložno mnenju glede priprave teh poročil.

Glede drugega priporočila, da Vlada seznaní Državni zbor z dopolnjenim letnim poročilom DUTB za leto 2013, sporočamo, da bo po obravnavi dopoljenega poročila za leto 2013 le-tega v osmih dneh posredovala Državnemu zboru Republike Slovenije. To poročilo za leto 2013 je Vlada že obravnavala v oktobru 2014, vendar ga ni potrdila, naložila je Ministrstvu za finance, Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Ministrstvu za pravosodje, da DUTB pošljemo zahtevo za dopolnitev tega poročila. Ta zahteva je bila posredovana, DUTB je to poročilo že dopolnil, ga posredoval v pregled, vendar pa smo potem zahtevali, da se podana pojasnila vključijo v čistopis letnega poročila, da se letno poročilo ponovno revidira in tako revidirano dopolnjeno letno poročilo bo posredovano v obravnavo Vladi v začetku meseca februarja. Tako kot rečeno, bo pa potem posredovano v osmih dneh Državnemu zboru.

V zvezi s tretjim priporočilom, s katerim skupina poslank in poslancev predlaga, da Vlada seznaní Državni zbor o poslovno-finančnem načrtu slabe banke, sporočamo, da bomo ta poslovni načrt predložili Državnemu zboru skupaj z novelo zakona o ukrepih za zagotavljanje stabilnosti bank, ki ga bo Vlada predložila v zakonodajni postopek v prvem kvartalu letošnjega leta. Ob tem bodo pojasnjeni razlogi, zakaj je treba zakon dopolniti, in potem tudi podan poslovno-finančni načrt, iz katerega bo tudi plastično vidno, zakaj je treba v posameznih delih zakon dopolnjevati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Jožef Horvat bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala za priložnost, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod Dragonja, državni sekretar, spoštovane kolegice in kolegi!

Tudi priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank, delniški družbi, posegajo na vprašanje bančništva in tudi pri teh priporočilih so se poslanci koalicije in opozicije pri obravnavi na matičnem delovnem odboru poenotili in priporočila podprli. To je gotovo dober znak za slovensko javnost in slovenske davkoplačevalce.

Poslanci Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov napovedujemo podporo priporočilom v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank. Razlogov je več, razlogov je veliko, dva sta pa gotovo tudi naslednje; namreč, Računsko sodišče je

ugotovilo nepravilnosti na DUTB v poslovnem letu 2013, gospod Štefanec, KPK, sicer pravi, da ni ugotovil koruptivnih dejanj, da pa je ugotovil kar nekaj koruptivnih tveganj. S takšnimi informacijami, s katerimi razpolaga slovenska javnost, državljan gotovo ne more biti dobre volje.

Bistvena vsebina priporočil posega na področje vrednotenja terjatev, ki so bile prenesene z državnih bank, NLB in Nove KBM, na t. i. slabo banko oziroma uradno Družbo za upravljanje terjatev bank. Namreč, glede vrednotenja prenesenih terjatev s strani obeh državnih bank na slabo banko ni enotnega mnenja o tem, kakšna je njihova realna vrednost. Terjatve so bile prenesene po dolgoročni ekonomski vrednosti, kot je na seji Odbora za finance in monetarno politiko pojasnil državni sekretar Ministrstva za finance, ta pa ni nujno enaka tržni oziroma pošteni vrednosti. Družba za upravljanje terjatev bank pa vztraja na t. i. pošteni vrednosti, torej vrednosti, ki jo je za posamično terjatev mogoče iztržiti in so jo ocenjevali finančni analitiki, ki jih je angažirala Družba za upravljanje terjatev bank. Ta poštena oziroma tržna vrednost je znatno nižja od prenosne vrednosti. Iz NLB in NKBM je bilo na DUTB prenesenih terjatev v skupni vrednosti 3,3 milijarde evrov in zanje je Družba za upravljanje terjatev bank plačala 1,1 milijardo evrov v državnih obveznicah. Torej je v povprečju prenesena terjatev vredna približno eno tretjino njihovih nominalnih vrednosti. Po ponovnem vrednotenju teh terjatev, ki jih je naročila DUTB, je tako imenovana poštena vrednost teh terjatev nižja kar za 92 milijonov evrov in je torej skoraj 10 % nižja od prenosne vrednosti.

Obrazložitev metodologije za vrednotenje terjatev je torej eno izmed priporočil, o katerih razpravljamo danes. Krščanski demokrati menimo, da so priporočila potrebna, da se Državni zbor seznaní z dejanskim stanjem v zvezi s prenosom terjatev, saj je od tega dejstva odvisna ocena o uspešnosti poslovanja Družbe za upravljanje terjatev bank. Vemo, da so tudi številne druge države članice Evropske unije bančni sistem reševale preko tako imenovane slabe banke. Zato nas zanima tudi, kakšno metodologijo so pri prenosu terjatev na slabo banko uporabile druge države članice Evropske unije in ali je bila uporabljena metodologija pri nas primerljiva ali podobna, morda enaka kot v drugih državah.

In na koncu Nova Slovenija – krščanski demokrati z zaskrbljenostjo spremljamo medijska poročanja o sumih nepravilnosti in negospodarnega upravljanja te družbe, saj gre za ravnanje z davkoplačevalskim denarjem. Zato podpiramo razpravo na to temo, v kateri bodo razjasnjene in pojasnjene številne dileme in ugibanja o tem, kakšno je poslovanje Družbe za upravljanje terjatev bank, kakšna je kadrovska in plačna politika v tej družbi, kako upravičujejo enormno visoke stroške za svetovanje po sklenjeni svetovalnih pogodbah in ne nazadnje

tudi načrt uprave Družbe za upravljanje terjatev bank o postopkih prodaje oziroma prestrukturiranih posamičnih prenesenih terjatev. Tudi v tem delu bi bilo dobro pridobiti primerljive podatke o tem, kakšni so bili stroški poslovanja slabe banke v drugih državah, morebiti vsaj za stroške zaposlenih in sklenjenih svetovalnih pogodb.

Tukaj smo, kolegice in kolegi, za to, da v imenu državljanek in državljanov Republike Slovenije iščemo odgovornost za morebitne nepravilnosti, in to odgovornost z imeni in priimki.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine Zavezništvo Alenke Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS ZaAB): Spoštovani! Lep pozdrav vsem še enkrat.

Odbor za finance je že opravil razpravo o predlogu priporočil v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v tako imenovani slabi banki. Če se ne motim, smo vsa priporočila sprejeli soglasno: opozicijski in koalicijski poslanci. Seveda je to jasen signal, da se vsi skupaj zavedamo, kako pomembno vlogo in funkcijo ima Družba za upravljanje terjatev bank, in da je uspešno delovanje te institucije v našem skupnem interesu. V zadnjih tednih se je delovanje DUTB večkrat omenjalo. Tako smo na Komisiji za nadzor javnih financ, ki je bila, mimogrede, 5. novembra 2014, se pravi skoraj pred tremi meseci, lahko slišali razloge, zaradi katerih Vlada ni sprejela letnega poročila v zvezi z delovanjem te družbe. Predstavnik Vlade nam je takrat pojasnil, da Vlada sicer ni zavrnila poročila, je pa zahtevala nekaj dodatnih pojasnil, in to predvsem pojasnil, ki se nanašajo na določene tipe izdatkov, kot so na primer dodatna pojasnila, vezana na vzpostavitev vseh mehanizmov, ki zagotavljajo preglednost poslovanja, zakonitost poslovanja in skladnost z vsemi zakonskimi predpisi ter ne nazadnje pojasnila glede določenih ekstremno visokih stroškov, predvsem svetovalne narave.

Poslanci Državnega zbora se do danes nismo seznanili z dopolnitvami. Kot je možno sklepati, in prej je državni sekretar tudi povedal, se očitno tudi Vlada kot skupščina DUTB, še ni seznanila z zahtevanimi dopolnitvami. Tako se poslanci tudi nismo seznanili z ugotovitvami KPK, ki je, kot je znano, odkrila nekatere nepravilnosti v delovanju Družbe za upravljanje terjatev bank. Torej, očitno se vsi zavedamo, da je DUTB eden ključnih členov v verigi okrevanja gospodarstva, in dolžnost nas vseh je, da če nepravilnosti zgodijo, jih v najkrajšem možnem času odpravimo. Seveda jih moramo najprej odkriti, jih pripoznati, da bi lahko zahtevali, da se jih odpravi. V Zavezništvu tako menimo, da je transparentnost delovanja DUTB ključna, pa ne mislimo, da je treba javnost seznanjati z vsako

posamično odločitvijo. Vsekakor pa je izrednega pomena letno poročilo, saj nesprejetje poročila lahko ali pa kar pomeni tudi nezaupnico upravi DUTB. Mnogo nejasnosti bo odpravljenih takoj, ko bo sprejet poslovno-finančni načrt te družbe. Obveznost sprejema takega dokumenta izhaja tudi iz zakonskih norm, predvsem pa iz odgovornega korporativnega upravljanja. Mi razumemo, da je sprejetje poslovno-finančnega načrta treba zaključiti s prenosi terjatev iz bank, zato pa je zahteva, da se Državni zbor seznanji z njegovo vsebino v osmih dneh po obravnavi na Vladi, več kot razumna. V Zavezništvu bomo predlog priporočil ponovno podprli.

Poleg sanacije bančnega sistema je cilj Družbe za upravljanje terjatev bank tudi prestrukturiranje gospodarskih družb. In zopet smo na začetku. DUTB je eden ključnih členov v verigi gospodarskega okrevanja, zato sem prepričana, da bomo o delu te institucije v Državnem zboru še velikokrat govorili. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Branko Zorman bo predstavil stališče Poslanske skupine Stranke Mira Cerarja.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi, poslanci!

Obravnavano priporočilo v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank oziroma krajše DUTB, bolj poznano kot slaba banka, ki ga je vložila stranka SDS, je Poslanka skupina SMC že podprla na matičnem odboru. V prvi točki sklepa Državni zbor zahteva od Vlade Republike Slovenije, da v roku 30 dni pripravi in posreduje informacijo o metodologiji izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašala na Družbo za upravljanje terjatev bank iz poslovnih bank, ter poda oceno primernosti takega načina vrednotenja. To je sicer Vlada že pojasnila na sami seji Odbora za finance in monetarno politiko, vendar v Poslanski skupini SMC nimamo zadržkov, da Vlada še enkrat ne pripravi morebiti bolj podrobno informacijo od že posredovane.

V drugi točki sklepa Državni zbor predlaga Vladi Republike Slovenije, da ga seznanji z dopolnjenim letnim poročilom Družbe za upravljanje terjatev bank za leto 2013 v roku osmih dni po obravnavi na Vladi. Predlagani sklep je smiseln. Na Odboru za finance in monetarno politiko smo sicer že na seji 24. septembra 2014 obravnavali nerevidirano poročilo DUTB za leto 2013. DUTB je nato pripravila revidirano poročilo za leto 2013, ki pa ga Vlada na svoji seji 29. oktobra ni potrdila. Sledil je sestanek predstavnikov Ministrstva za finance in Družbe za upravljanje terjatev bank, kjer je Vlada od DUTB zahtevala dopolnitev letnega poročila z zelo natančnimi navodili. Ker parlamentarni Odbor za finance in monetarno

politiko sicer nima pristojnosti zavračanja poročil DUTB in se je na septembrski seji z njim samo seznanil, je vsekakor potrebna ponovna seznanitev odbora z dopolnjenim letnim poročilom DUTB za leto 2013, zato se v Poslanski skupini SMC strinjamo tudi z vsebino tega člana.

V tretji točki sklepa Državni zbor predlaga Vladi Republike Slovenije, da ga seznanijo s poslovno-finančnim načrtom DUTB za leto 2015 v roku osmih dni po obravnavi na Vladi. V Poslanski skupini SMC skrbno spremljamo delo DUTB oziroma slabe banke, zato nas še kako zanima, kako uprava DUTB planira poslovati v letu 2015.

Glede upravljanja državnega premoženja v DUTB je treba pojasniti, da se v SMC zavedamo, da je treba zagotoviti učinkovitejše in bolj transparentno upravljanje s premoženjem, prenesenim na slabo banko, v korist državnega proračuna in vseh državljanov. Cilj je izboljšati korporativno upravljanje in vzpostaviti učinkovitejši nadzor. To smo zapisali v koalicijski pogodbi in tega se loteva tudi Vlada. Glede DUTB je treba poudariti, da je vključena v program ukrepov Vlade Republike Slovenije za preprečevanje korupcije za obdobje 2015–2016. Zaradi tega bo pripravljen Zakon o ukrepih za stabilnost bank, ki bo upošteval doslej ugotovljene pomanjkljivosti pri delovanju DUTB, pri čemer bo zakonodajni okvir pripravljen v skladu z mnenjem Komisije za preprečevanje korupcije v primeru DUTB ter informacijami, ki jih bodo posredovali organi odkrivanja in pregona.

Kot rečeno, bo Poslanska skupina SMC podprla predlagano poročilo v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Suzana Lep Šimenko bo predstavila stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Lepo pozdravljeni vsi prisotni še enkrat!

Družba za upravljanje terjatev bank, ki je bila ustanovljena spomladi 2013, je danes zagotovo ena izmed najpomembnejših institucij v Sloveniji. Od njihove aktivnosti, njihovega delovanja je odvisen velik del slovenskega gospodarstva, delovanje bančnega sistema in ne nazadnje tudi naš proračun. Prav tako moramo biti odgovorni do državljanov in državljanov Republike Slovenije ter do slovenskega gospodarstva, ki nosi breme te dolgotrajne krize; krize, ki je nastala tudi zaradi stanja v bančnem sektorju.

Prav zaradi zgoraj navedenega smo se v Slovenski demokratski stranki odločili, da predlagamo tri priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja. Prvo se nanaša na

obrazložitev o metodologiji izračunavanja prenesenega premoženja sredstev z bank na Družbo za upravljanje terjatev bank. Glede na podatke iz letnega poročila za leto 2013, ki smo ga obravnavali na Odboru za finance, Družba za upravljanje terjatev bank ni bila vključena v izbiro sredstev, ki so se nanje prenesla, in na določanje prenosnih cen teh sredstev. Kot navajajo v svojem poročilu, tudi ne poznajo metodologije za izračun teh prenosnih cen. Družba za upravljanje terjatev bank naj bi za prenosne cene izvedela decembra 2013 oziroma za nekatere januarja 2014. Prav tako naj ne bi bili seznanjeni z informacijo, katera ustanova je dejansko izračunala končne prenosne cene in na kakšni podlagi so bile te vrednosti določene. Sami so po opravljanem pregledu in lastni oceni vrednostnih posojil za 20 podjetij ugotovili, da lahko obstaja razlika med prenosnimi cenami in tako imenovanimi poštenimi vrednostmi ter zaradi tega pripoznali izgubo. Naj spomnim, da je nominalna vrednost terjatev, ki so bile prenesene z Nove Ljubljanske banke znašala 2,28 milijarde evrov, nominalna vrednost terjatev, prenesenih z Nove Kreditne banke Maribor pa 1,22 milijarde evrov. Družba za upravljanje terjatev bank je bankama za prenesene terjatve izplačala za 1,1 milijardo evrov kapitala v državnih obveznicah z garancijo Republike Slovenije, kar je približno tretjina knjigovodske vrednosti. Razumevanje metodologije izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašali na Družbo za upravljanje terjatev bank s poslovnih bank, je ključna za oceno uspešnosti in učinkovitosti upravljanja premoženja. Prav zaradi tega smo v Slovenski demokratski stranki predlagali priporočilo, da Vlada pripravi informacijo o metodologiji izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašala na Družbo za upravljanje terjatev bank s poslovnih bank ter poda oceno primernosti takega načina vrednotenja.

Glede na to, da Vlada ni sprejela letnega poročila Družbe za upravljanje terjatev bank za leto 2013 in je bilo Družbi za upravljanje terjatev bank naloženo, da ga ustrezno dopolni, in dopoljenega obravnava še enkrat, v Slovenski demokratski stranki v drugem priporočilu predlagamo tudi seznanitev Državnega zbora z dopolnjenim letnim poročilom za leto 2013.

Ker je za oceno uspešnosti in učinkovitosti uresničevanja poslanstva Družbe za upravljanje terjatev bank pomembna seznanitev s poslovnim in finančnim načrtom družbe za leto 2015, se v tretjem priporočilu predlaga tudi seznanitev Državnega zbora z omenjenim poslovnim in finančnim načrtom za leto 2015.

V Slovenski demokratski stranki bomo predlagana priporočila seveda podprli. Veseli nas tudi dejstvo, da so bila predlagana priporočila z večino sprejeta na matičnem odboru za finance, in seveda, kot danes tukaj

rečeno, tudi sprejeta s strani večine strank. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Marija Antonija Kovačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije. Izvolite.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Podpredsednik, spoštovani gospod sekretar, poslanke in poslanci, lep dober dan.

Dovolite mi, da predstavim stališče Poslanske skupine Desus k Predlogu priporočila v zvezi z upravljanje državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank. V Poslanski skupini Desus nenehno pozivamo odgovorne za transparentno poslovanje družb, zlasti tistih v lasti države. Zato menimo, da je Predlog priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank smiselno podpreti. Še posebno smo pozorni na delovanje nadzornih organov in sprejemanje njihovih odgovornosti tudi v bančnem sektorju. Bančni sektor je občutljiva tema tudi pri najširši javnosti, saj ogroža temelje socialnega aspekta države.

V priporočilu gre za tri točke, katerih vsebina se nanaša predvsem na jasno zagovarjanje transparentnega poslovanja DUTB. Pa ne gre samo za načela transparentnosti, ki jih zagovarja ljudstvo, ampak tudi za zakonska določila. Namreč, Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank opredeljuje dejavnost in pravila delovanja DUTB, le-ta mora ravnati s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika ter spoštovati načela preglednosti, učinkovitosti, gospodarnosti in uspešnosti. Tudi Vlada si prizadeva za takšne cilje, ki jih je mogoče realizirati v obliki smernice DUTB. Spomnimo se, slednje je določila že junija 2014 in jih posredovala v seznanitev Državnemu zboru. Smernice DUTB nalagajo upravljanje premoženja po načelu dobrega gospodarstvenika in načelih mednarodnih standardov korporativnega upravljanja. Prav tako Poslanska skupina Desus trdno zagovarja stališče, da je pri odločitvi o prodaji državnega premoženja nujno upoštevati načelo gospodarstvenosti in transparentnosti.

Veliko polemik je povzročilo tudi različno razumevanje metodologije izračunavanja vrednosti prenesenih terjatev DUTB, na kar je predlagatelj opozoril v prvi točki priporočila. Gre pravzaprav za razliko med prenosno in realno vrednostjo prenesenih terjatev. Največkrat so prenosne vrednosti precenjene oziroma višje od poštene vrednosti teh terjatev, glede na predhodno opravljeni pregled in oceno vrednosti posojil podjetij. Ključen namen je tako odprava napačnega izračuna, za kar si prizadeva tudi sama vlada. Ker bi pravilno in enotno tolmačenje načina izračunavanja vrednosti premoženja zagotovilo

natančno realno oceno stanja, bomo v Poslanski skupini Desus prvo točko predlaganega sklepa soglasno potrdili. Učinkovito in transparentno upravljanje z javnim premoženjem je konec koncev tudi del koalicijske zaveze.

Na odboru je bila tudi ustrezno modificirana preostala vsebina, ki se nanaša na poročanje. Tako v Poslanski skupini Desus nimamo več zadržkov. Ne nazadnje je priprava letnih poročil tudi del zakonske obveznosti. Ažuriranost priporočil bo zagotovo pripomogla k javni postavitvi kriterija uspešnosti glede gospodarjenja z državnim premoženjem, za kar se v Poslanski skupini DeSUS zavzemamo že od začetka.

Glede predlaganih sklepov v celoti napovedujemo, da bomo v Poslanski skupini Desus Predlog priporočila ponovno potrdili. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Križanič bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Predsedujoči, spoštovani visoki zbor!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov podpiramo vsako razpravo, ki bo privedla k boljšemu delovanju institucij, ki upravljajo premoženje države. Ne glede na to si pridružujemo pravico do dvoma v dobronamernost predlagateljev v tem primeru. Kot enega izmed namenov te točke namreč prepoznavamo interes krepiti okolje, kako je država, vključno z DUTB in Banko Slovenije, slab upravljavec. Strinjamo se, da je teza dokazljiva, ko imamo v mislih bančni sektor, a ne pozabimo, da smo vanj vložili pet milijard davkoplačevalskega denarja. Nekritično stremljenje k poceni prodaji tega, v kar smo vložili očitno preveč, je zato neodgovorno.

V Evropski uniji je bilo vzpostavljenih nekaj slabih bank kot oblike v spopadu s krizo; nekatere so zasebne in druge so javne. Pogosto so lastniki zasebnih slabih bank kar tiste banke, ki so se razbremenile in s to banko upravljajo in imajo potem boljše rezultate, kar se tiče slabih terjatev. To je primer tudi vsaj ene banke v tujih lasti, ki deluje v Sloveniji danes.

Raziskovalci think tanka Evropske unije, bruseljskega inštituta, ki mu lahko rečemo Bruegel, avtorja te študije, objavljene kot delovno gradivo, sta Gandrud in Hallerberg, so se posvetili nekako delovanju slabih bank po Evropi. Primerjava 15 slabih bank, ki so pretežno v javni lasti, je pokazala na velike razlike v vrednotenju prenesenih terjatev. Tako je pomenljiva ocena, da je bila v Sloveniji razlika med nominalno vrednostjo in transakcijsko vrednostjo, se pravi, koliko je bilo odpisano, največja. Avtorja analize ocenjujeta, da je ta odpis znašal kar 71 %. To je primerljivo s količnikom, ki ga dobimo, če primerjamo 4,5 milijarde prenesenih terjatev po transakcijski

vrednosti, se pravi, kolikor so jih knjižile banke, in 1,67 milijarde evrov, kolikor jim je to priznal DUTB – to je odpis 63 %. Gre za največji odpis, kot rekoč, v Evropski uniji, primerljiva sta mu odpisana na Irskem in v Španiji. Na Irskem je znašel na primer 58 %. Ostale države, ki so porabile te institute slabih bank in tudi kot javne institucije, so odpisale bistveno manj: 10 % do 40 % Francija, 0 % Nemčija. Zakaj so odpisale manj? Ker je seveda ves ta odpis všteti v javni dolg preko dokapitalizacije, ki mu sledi. Naslov te študije je Slabe banke v EU in vpliv pravil Evrostata ali – če angleško preberem – Bad banks in the EU: impact of Eurostat rules. Se pravi, zaradi tega se drugod opisovali precej manj. Posledica pa ni samo statistična, zanemarljiva ali pa delno zanemarljiva, ampak je tudi, po kakšni ceni bo potem ta institucija naprej podjetja prodajala. Pri nas bo imela prosto pot, da to proda hitro in poceni.

Omenjeni podatki nas napeljujejo k sklepu, da mora biti DUTB visoko donosna, saj je po relativno nizki ceni prišla do premoženja velike vrednosti. Temeljijo je seveda na premoženju, ki so ga dali dolžniki v zastavo za kredite, ki so ga dobili.

Ob obravnavi priporočil, ki temeljijo na dvomu o poštenosti izračuna vrednosti premoženja, prenesenega na slabo banko, v Poslanski skupini Socialnih demokratov opozarjamo, da skuša požar gasiti tisti, ki ga je zanetil. Slovenska demokratska stranka je namreč tista, ki je DUTB vzpostavila idejno in organizacijsko. Ob sprejemanju Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank smo Socialni demokrati opozarjali prav na možne špekulacije o vrednotenju prenesenih terjatev na slabo banko. Kot eno osrednjih smo poudarili vprašanje vrednotenja, za katerega smo menili, da odpira široko polje možnih oškodovanj in moralnega hazarda – moralni hazard, za nepodučene, je razlika v obveščenosti tistega, ki izvaja nek projekt, in tistega, ki mora potem plačati oziroma v imenu katerega deluje. Zastopnik precej več ve o zadevi kot ta, za katerega zastopnik dela. Ves ta moralni hazard bi utegnil iti, o čemer smo že razpravljali, na škodo države in denarja davkoplačevalcev oziroma naših delovnih ljudi. Na to so že takrat napeljevale izkušnje držav, ki so tak model uveljavile. A tedaj je bil to zgolj klic vprijočega v puščavi, zakon je bilo treba sprejeti v 14 dneh. Danes je problem vrednotenja vendarle enotno prepoznan kot glavni problem, ki povzroča številne glavobole. Ob tem je skrb vzbujajoče, da v tej knjigi do poglavja oškodovanj in moralnega hazarda še sploh nismo prišli.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov nas veseli na odboru izražena enotna podpora priporočilom za aktivnosti, ki naj bi razkrile razloge za različna vrednotenja prenesenih terjatev, in tem priporočilom izražamo podporo, za njih bomo tudi glasovali. Na DUTB pa naslavljamo pričakovanje, da se

dokončno izvije iz poporodnih krčev in igra aktivno vlogo pri prestrukturiranju podjetij, davkoplačevalcem pa zagotovi primerno povračilo preveč vloženi sredstev v bančni sistem ter prispeva k uspešnosti razvoja naše države. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Luka Mesec bo predstavil stališče Poslanske skupine Združene levice.

LUKA MESEC (PS ZL): Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Delovanje tako imenovane slabe banke je treba presojeti z vsaj treh različnih vidikov. Prvi je, ali je ustanovitev takšne ustanove res bila najboljša možnost za rešitev problema slabih terjatev. Drugi, ali DUTB, potem ko je že postala izvršeno dejstvo, opravlja to svoje poslanstvo optimalno. In tretji, ali DUTB zadovoljivo poroča Vladi, Državnemu zboru in državljanov o svojem delovanju. V svojem prispevku bom poskusil obdelati vse tri, če mi bo čas to dopuščal.

Prvič, ali je DUTB res bila najboljša možnost. Moramo se vrniti malo v zgodovino. Zakon o ukrepih za stabilnost bank je konec leta 2012 sprejela SDS koalicija, ki je nato čez eno leto po valu protestov razpadla. DUTB je bila projekt finančnega ministra in neoliberalne stranke, ki je na naslednjih državnozborskih volitvah dobila samo 1 % glasov in izpadla iz Državnega zbora. Zakon je bil sprejet kljub nasprotovanju večine strokovne javnosti, pri pripravi in izvedbi zakona pa so bile namerno ignorirane izkušnje ljudi, ki so v začetku 90. let že uspešno izvedli projekt slabe banke v okviru sanacije Ljubljanske banke in Kreditne banke Maribor. Takrat je nek sindikat, Sindikat kemične, kovinarske, nekovinarske in gumarske industrije, zbral dovolj državljankega poguma, da je v dobro vseh državljanov vložil pobudo za razpis referendum na to temo. Ta poskus se je najprej ustavil na relaciji Ministrstva za notranje zadeve–Državni zbor, kjer so po čudežu izgubili nekaj sto podpisov – za to, mimogrede, ni nikoli odgovarjal nihče, pa bi moral. Ko to ni delovalo, je vmes poseglo Ustavno sodišče. Ustavno sodišče je referendum prepovedalo z utemeljitvijo, da splošno znana dejstva o javnofinančni situaciji dokazujejo, da v pravnem redu ni učinkovitih sredstev, s katerimi bi bilo mogoče zagotoviti stabilnost javnih financ. O sodbah Ustavnega sodišča, takšnih, kot je ta, si lahko misli vsak svoje, a objektivna dejstva so nesporna. Prve terjatve so bile na DUTB prenesene šele konec decembra 2013, torej več kot eno leto in pol po tej odločitvi, da v slovenskem pravnem redu ni mogoče zagotoviti stabilnih javnih financ z obstoječimi pravnimi sredstvi. Pa kljub temu enoinpolletnemu odlogu slovenske javne finance niso propadle in v Slovenijo ni prišla trojka. K temu je vsekakor

pripomoglo dejstvo, da je v vmesnem času padla desna vlada, a kakorkoli, to je dejstvo.

Tudi sicer se niso izpolnila prizadevanja ustanoviteljev slabe banke. Izkušnje so potrdile naslednje. Prvič, prenos slabih terjatev ni bil nikakršno nadomestilo za dokapitalizacijo, kot se je trdilo. Drugič. Slaba banka je draga administrativna ustanova, ki ima velikokrat zvezane roke pri reševanju bank. Slaba banka namreč ni banka in zato ne more ne odpisovati ne reprogramirati posojil za prestrukturiranje dolgov podjetij. In tretjič, s prenosom terjatev ni bil odpravljen kreditni krč. Nasprotno, krediti v gospodarstvu še naprej padajo, kljub temu da smo v sanacijo bančnega sistema vložili že več kot 5 milijard evrov. Zato smo danes lahko še toliko bolj prepričani, da bi bilo takrat v tistih letih, ko se je slaba banka sprejemala, bolje pohiteti z dokapitalizacijo, problem slabih terjatev pa rešiti znotraj bank samih z ustanovitvijo tako imenovanih posebnih družb, ki jih sicer predvideva zakon o ukrepih za stabilnost bank, a te družbe niso nikoli zaživele. Vlada je imela takrat kot lastnik vse možnosti, da državne banke prisili v aktivno reševanje problema, ampak jih ni izkoristila. Odločitev za ustanovitev slabe banke torej ni bila ne optimalna, še manj pa najboljša izmed alternativ, ki so obstajale.

Drugič. Ker pa zdaj slabo banko imamo in ker so bili prenosi že opravljeni, se je treba vprašati, če ta ustanova, torej DUTB, svoje delo kljub omejitvam opravlja dobro. Za zdaj DUTB ni počel veliko drugega kot to, da se je ukvarjal sam s seboj in da je deloma izvedel prenos slabih terjatev z nekaterih bank. V Združeni levici si ne delamo nobenih iluzij, da bi lahko z vljudnostnimi pojasnili, kakršno je Vlada predlaga hkrati z mnenje o tem sklepu, ustvarili neko jasno sliko o prenesenih terjativah. Med temi terjativami so tako krediti do družb, ki so že šle v stečaj, kot terjatve do še živečih podjetij. Na našo poslansko skupino so se že obračali zaskrbljeni gospodarstveniki, ki pravijo, da delovanje DUTB ogroža prihodnost zdravih podjetij. Pred kratkim pa smo lahko v Državnem zboru slišali tudi pričevanja sindikalistov, ki kažejo na to, da pri prodaji podjetij paradržavne ustanove zavestno ne varujejo delovnih mest in pravic zaposlenih. Pojavlja se torej utemeljen sum, da nekdanji lastniki, ki so bili razbremenjeni obveznosti, zdaj svoje lastne dolgove ali pa deleže poskušajo odkupiti po diskontnih cenah, ki vsebujejo tudi 90-odstotni odpis.

Skratka, tej zgodbi o DUTB zlahka ne bomo prišli do dna s priporočili, ampak zgolj s strogo in natančno forenzično revizijo vseh prenosov. Če ocenimo delovanje DUTB z makroekonomskega vidika, pa nas lahko čudi naslednje. Franc Križanič je pred menoj že navajal poročilo inštituta Bruegel, ki ugotavlja, da je bil diskont pri prenosni ceni v slovenskem primeru daleč največji. Recimo, pri nas so se terjatve na DUTB prenašale tudi s 70-odstotnim diskontom, v Španiji so bili ti diskonti samo 45-

odstotni. V večini držav pa so terjatve bile prenesene na podobne institucije slabih bank po knjigovodskih vrednostih. Mimogrede, tudi pri sanaciji stare Ljubljanske banke se je terjatva prenašalo po knjigovodski vrednosti. To je posebno smiselno tam, kjer je država lastnica tako bank kot slabe banke, in tako je zdaj pri nas. Zato se je treba zamisliti ob naslednji ugotovitvi omenjene študije.

Slaba banka oziroma slabe banke sploh se do družb v zasebni lasti obnašajo drugače kot v javni lasti. Zasebne družbe po navadi vsilijo večje odpise vrednosti kot javne. Nevarnost, ki iz tega izhaja, pa je dvojna. Prvič, državne banke so oškodovane pri prenosu, ker dobijo manjši diskont in to se pozna pri njihovi kapitalski ustreznosti. In drugič, slaba banka lahko preneseno premoženje prodaja po likvidacijskih cenah, kar v praksi pomeni dvojje. Prvič, da ti obstoječi lastniki podjetij, ki so bankrotirali in se zdaj njihova podjetja prenašajo na slabo banko, lahko od slabe banke iste terjatve odkupujejo nazaj po minimalnih cenah, se pravi z odpisanimi 70 in več odstotki dolga. In pa drugič, investitorji, ki niso bili lastniki podjetij, pa zdaj kupujejo od slabe banke, dobijo te družbe v last tako poceni, da imajo dobiček že samo s tem, če podjetje kupijo in odprodajo njegovo premoženje. To je, recimo, trenutna situacija v podjetju M TOM.

V ta sistem slabe banke je torej vgrajeno tveganje, da bo prišlo do uničevanja podjetij in delovnih mest, namesto da bi prišlo do njihovega prestrukturiranja. In pa, to bo zanimalo podpisnike peticije za privatizacijo in gospoda premierja dr. Cerarja, iste lovke, ista legla, ki so podjetja pripeljali na rob propada ali v stečaj, bodo zdaj po diskontnih cenah dobili nazaj tisto v teh podjetjih, kar je od njih ostalo. Na žalost pa to še ni vse. Delovanje slabe banke je žalostno opozorilo, da postajamo banana republika. Ko so pristojni izbirali vodstvo slabe banke, so izhajali iz predpostavke, da je bolje, če upravljanje prepustimo tujcem, v tem primeru Skandinavcem, ki naj bi bili po nekih čudnih kriterijih najbolj pošteni ljudje. Zato je sedaj ironija usode, kako nas ti ljudje iz Quartzu vlečejo za nos, ker so hkrati člani uprave DUTB in hkrati si lastijo družbe, ki DUTB svetujejo. Celo korektnega revidiranega poročila niso bili sposobni pripraviti in celo če niso kršili nobenega zakona, so to, kar sem sedaj opisal, ravno tiste prakse, ki so se jim verjetno želeli z imenovanjem oziroma z izbiro upravljavcev izogniti tisti, ki so jih nastavili. Upam, da je to zadostno svarilo pred idejami, ki jih zagovarja tudi guverner Jazbec, ki je bil prej tukaj, da bi bilo treba tudi Slovenski državni holding prepustiti upravljanje kakšnemu Quartzu.

Če se pomikam k zaključku. Naša pričakovanja do Vlade so jasna. Z vso resnostjo je treba upoštevati ugotovitve protikorupcijske komisije glede ravnanja poslovodnih oseb. Ne zanimajo nas, če citiram Cerarja, "lovke, legla in druge prikazni". Zahtevamo, da se nepravilnosti

dokažejo in da se ugotovi odgovornost s konkretnimi imeni, priimki in kršitvami. V nasprotnem primeru bo Vlada zanemarila lastno odgovornost in uničila še tisto malo videza resnosti državnih institucij, ki ga je v zadnjih letih še ostalo. Dr. Cerar je napovedal, da bo Vlada pripravila zakon, ki bo omogočal revizijo investicije v TEŠ 6 in da bo zagotovil, da bo zakon omogočal tudi revizijo v drugih državnih podjetjih. Glede na to, da je tudi DUTB v 100-odstotni državni lasti, zato pozivamo Vlado in koalicijo, da pripravita zakon, ki bo zakonske pogoje za izvedba takšne celovite forenzične revizije tudi na primeru DUTB, saj je, kot sem skušal pokazati njeno delovanje, izjemno problematično. Naposled od Vlade pričakujemo to, za kar se zavzela sama. Namreč, da predloži popravke zakona o krepitvi stabilnosti bank. Vlada obljublja, da bo osnutek pripravljen marca. V spremenjenem zakonu je treba pravilneje določiti obveznosti DUTB glede upravljanja prenesenih terjatev. Trenutna naloga DUTB, da bo do konca leta 2017 prodala slabe terjatve in drugo premoženje, po možnosti z dobičkom, je bistveno pre malo in preveč ohlapno. Zakon mora obvezati DUTB, da omogoči prestrukturiranje podjetij, ne pa, da se prodaja kupcem, ki ne zmorejo ali nočejo zagotoviti, da bi se tam ohranila delovna mesta. Treba je podaljšati delovanja DUTB, ker v treh letih, kolikor je še ostalo, ni mogoče zagotoviti kakovostne prestrukturiranja velikih podjetij, na primer Cimos. Pričakujemo, da se bo stanovanjski fond, ki je sedaj v lasti DUTB, vključil v stanovanjsko politiko, saj DUTB trenutno sedi na nepremičninah, ki propadajo, veliko od njih je celo novogradenj, na drugi strani pa stanovanjski skladi v tem trenutku nimajo ugodnih stanovanj na primernih lokacijah in desetisoči mladih so prisiljeni živeti v hotelu Mama zaradi previsokih cen. Ker se prav sedaj pripravlja stanovanjski program, je tudi to prava priložnost, da se razprava o tem odpre.

Če se na kratko opredelim še do predlogom sklepov. Prvi sklep Vladi nalaga podajanje informacij o metodologiji prenosa in oceni primernosti. To smo dobili skupaj z mnenjem in sprejetje takega priporočila je odveč. To bi lahko dobili tudi v okviru poslanskega vprašanja ali pa, na primer, na zahtevo Komisije za nadzor javnih financ, kjer ima ne nazadnje predlagatelj tudi predsednika. Drugi sklep Vladi nalaga seznanitev DZ z letnim poročilom DUTB. Tudi tukaj ni jasno, zakaj naj bi Državni zbor Vlado k temu pozival, saj DUTB že tako ali tako mora skladno s 15. členom sama objaviti tako poročilo. Če je na tej relaciji bil kakšen komunikacijski šum, se ga lahko prav tako uredi s poslanskim vprašanjem ali pa s pozivom Komisije za nadzor javnih financ. In tretji sklep, Vladi se nalaga seznanitev DZ s poslovnim načrtom DUTB za leto 2015. Poslovno strategijo mora DUTB skladno s smernicami upravljanja objaviti na spletu. Finančni načrt bo obravnavala Vlada, ki je tudi

skupščina DUTB, zato DUTB ni treba po zakonu objavljati finančnega načrta ali ga pošiljati Državnemu zboru, ampak lahko dokument pridobi pristojna komisija. Iz povedanega je jasno, da bi Vlada lahko že posredovala večino informacij, da bi lahko že dobili večino informacij, ki izhajajo iz teh priporočil. Del teh informacij, torej poslovno poročilo, je predmet javne objave in ga mora DUTB po zakonu posredovati Vladi, poslovna strategija DUTB je predmet javne objave, finančni načrt pa bi po našem mnenju brez vsakih ovir lahko pridobila Komisija za nadzor javnih financ.

Skratka, priporočila nimajo nobene vrednosti. Predvidenih je 4 ure in 55 minut razprave Državnega zbora o sklepu, ki je že izvršen ali pa bi se ga dalo izvršiti z enim klicem predsednika Komisije za nadzor javnih financ pristojnemu ministru. Namen te splošne razprave zato najverjetneje ni informiranje, ampak propaganda. Zdaj bomo nekaj ur poslušali nasvete od tistih, ki so predlagali in sprejeli zakon o ukrepih za stabilnost bank kljub vsem nasprotovanju strokovnjakov in opozorilom. To zlorabljanje instituta splošne razprave za prvo ali drugo obravnavo zakona ali akta bo očitno glavna piar strategija skrajne desnice v tem mandatu. Pač po načelu, da ni važno, če je nekaj res, če bomo to zadostikrat ponovili, bo to pač postala resnica, ker bodo ljudje temu verjeli.

V Združeni levici bomo resno razmislili o obstrukciji, če se bodo take škandalozne prakse še nadaljevale. Pozivamo pa tudi koalicijske stranke in vse tiste, ki niste za drugo republiko, da v bodoče tudi sami razmislite, ali ima smisel predlagati predloge, ki so samo dimna zaveza za prikrivanje lastne odgovornosti in tratenje časa nas vseh. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Gospod Marko Pogačnik, izvolite. V zvezi s čim želite proceduralno?

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Bom vzel tri minute, da bom povedal.

Spoštovana predsedujoča, predlagam, da upoštevate Poslovnik Državnega zbora in da ukrepate in da opozorite na žaljenje spoštovanega kolega Meseca. V Državnem zboru ne vidim niti ene skrajne desnice; in to se pojavlja že včeraj, od radikalne desnice in danes skrajne desnice. Mislim, da kot predsedujoča morate na to opozoriti.

Druga zgodba je pa pri njih. Njihovi idoli in njihovi "verniki" zdaj pa imajo v svojem imenu "radikalna levica". Stranka SDS ni nobena skrajna desnica in to žaljenje se naj prekine v Državnem zboru! Vi ste edina pristojna oseba, kot predsedujoča, da to naredite! Tudi v našem programu, našem statutu ni nobenih radikalnih zadev. Mi smo člani Evropske ljudske stranke, ki ne spada na radikalno desnico. Vaša stranka pa ima idole v radikalni levici.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Sama ocenjujem, da je Državni zbor le mesto in prostor, kjer si poslanke in poslanci soočamo različna mnenja, zato tega predloga ne bom upoštevala.

V zvezi s čim želite proceduralno? Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Spoštovana!

Proceduralno je vaše delo. Prosim, da dejansko upoštevate poslovnik in opozorite poslanca, ki druge poslance naslavlja z žaljivimi in neresničnimi izrazi. To ni različnost mnenj, to je žaljenje, spoštovana predsedujoča. In prosim, da v ta namen izkoristite Poslovnik Državnega zbora in poslanca za to opomnite. Ne prihajam iz radikalne desnice in tega tudi ne dovolim, da kdorkoli v Državnem zboru proglašča. Preberite si, spoštovani kolega Mesec, naš statut, naš program in potem govorite o raznih populističnih in vam prijetnih izrazih. In res, predsedujoča, prosim za opozorilo.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Ponovno poudarjam, kar sem že povedala. Vem sama, da velikokrat vsi mi poslanci uporabljamo izraze, ki so na meji primerne, in to po praksi tudi dovoljujemo, tako da predlagam, da sedaj gremo naprej v skladu z dnevnim redom.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Izvolite še eno postopkovno.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, spoštovana gospa podpredsednica!

No, jaz bom pa tako povedala. V Državnem zboru sem zdaj že četrti mandat in kot poslanka tega državnega zbora sem vedno se trudila delati pošteno in odgovorno in tako sem opravljala tudi svoje delo in ne dovolim si, da gospod Luka Mesec, ki danes sedi v državnem zboru, približno, ne vem, štiri mesece, nam govori, kaj počnemo, kaj delamo in nas ozmerja z radikalno desnico. Tega si ne dovolim, gospod Mesec! Res si ne dovolim.

Tukaj ne gre za neprimerne ali primerne besede, spoštovana gospa podpredsednica, ampak gre za to, ali nekdo govori resnico ali govori laž. Prosim, da spoštovanega kolega Luko Mesca na to opozorite. In tudi vse ostale njegove kolege, ko bodo s takšnim izražanjem nadaljevali. Ker tega si v Slovenski demokratični stranki ne zaslužimo. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Povedali ste, da se ne strinjate s tem. Jaz bom debato zdaj tukaj prekinila. Prehajamo naprej na splošno razpravo poslank in poslancev. Besedo ima gospod Uroš Prikl, pripravi naj se gospod Jernej Vrtovec. Gospod Pogačnik, želite kot predlagatelj?

Najprej ima besedo gospod mag. Marko Pogačnik kot predlagatelj.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovana predsedujoča, hvala za dano besedo!

V uvodnem delu bi enako kot že pri prejšnji točki kot predlagatelj rad poudaril, da mi je pač v zadovoljstvo in v veselje, glede na stališče poslanskih skupin, da bodo ta naša tri priporočila tudi podprta. Mislim, da bo to z veliko večino podprto, in mislim, da tudi nekorekten odnos s strani Združene levice zadnje – glede na to, da imajo samo 6 ali koliko poslancev, ne bodo tega predloga podprli. Bi se pa sedaj še fokusiral na določen del pomislekov in razprav, ki so bile izrečene v zvezi z Družbo za upravljanje terjatev bank.

Tukaj predvsem na izjave gospoda kolega Francija Križaniča, ta zakon res da je bil pripravljen in tudi uveljavljen v času mandata vlade Janeza Janše, ampak daleč od tega, da bi bila resnica, da bi bil ta zakon pripravljen v 14 dneh. Treba je poudariti, da je vlada Janeza Janše se takrat odločila, da tako pri zakonu o upravljanju terjatev bank kot pri Zakonu o Slovenskem državnem holdingu k pripravi tega zakona povabi vse poslanske skupine, tako koalicijske kot opozicijske, in da je bilo več mesecev dela na teh dveh zakonih. Takrat sem tudi večkrat povedal kot vodja skupine za pripravo Zakona o Slovenskem državnem holdingu, da sta ta dva zakona tudi s pomočjo predlogov takratnih opozicijskih strank postala boljša. Treba je povedati, da slaba banka je zaživela nekaj dni po padcu vlade Janeza Janše. Ocenjujemo, da odgovornost za delovanje Družbe za upravljanje terjatev bank moram prevzeti vlada Alenka Bratušek in pa sedanja vlada gospoda Mira Cerarja. Nedvomno je zgovoren podatek, da je vlada Alenke Bratušek v relativno zelo kratkem času iz upravnega odbora te družbe razrešila našega kolega Andreja Širclja. To dokaj jasno pove, kakšni so bili nameni.

Zdaj, spoštovani kolega Križanič, veliko ste govorili o teh terjativah, da niso bile ... Tudi nam se zdijo te terjatve, bi rekel, predmet vprašanj in tudi enega izmed priporočil, da je treba razjasniti metodologijo in vse. Ampak po zakonu o upravljanju terjatev bank, terjatve, prenesene z bank na tako imenovano slabo banko, potrjuje Vlada Republike Slovenije. In te terjatve so se začele prenašati ob koncu leta 2013 in so se prenašale še v leto 2014. Kot koalicijska stranka SD ste imeli vso možnost pripomb na te terjatve. Tudi nam se zdijo te terjatve, bi rekel, v danem trenutku predmet precejšnjih vprašanj. Tudi tukaj, zdaj v nadaljevanju bi zastavil ta vprašanja državnemu sekretarju, da mogoče pa zdaj Državnemu zboru res malo bolj podrobno predstavi, kakšen je način prenosa teh terjatev. Po meni znanih informacijah obstaja neka medresorska komisija, ki je sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za finance in Banke Slovenije, ki pripravijo določene terjatve, potem

pa te terjatve potrdi Vlada Republike Slovenije. In tu mora Vlada Republike Slovenije – vemo, kdaj so se začele te terjatve, to pomeni, vlada Alenke Bratušek in vlada Mira Cerarja – sprejeti polno odgovornost. Na to Slovenska demokratska stranka nima vpliva; ne katere terjatve bodo prenesene ne po kakšnih vrednostih bodo te terjatve prenesene. Te terjatve, se strinjам, so bile prenesene s precejšnjim diskontom. Terjatve iz Nove Ljubljanske banke so bile prenesene v povprečju s 27-odstotno vrednostjo, terjatve Nove Kreditne banke Maribor pa s 37-odstotno vrednostjo.

Tu bi še poudaril nekonsistentnost pri stališču Združene levice, kajti enkrat so rekli, da so bili ti diskonti previsoki, v naslednjih stavkih je pa kolega Luka Mesec začel govoriti, da so pa banke v slabšem položaju zaradi tega, ker so manjši diskonti. Zdaj se odločite, ali so manjši ali so previsoki diskonti. To pač verjetno priča o tej nekonsistentnosti in tem populizmu, ki ga izvaja Združena levica.

Spoštovani državni sekretar, tudi mi bi želeli te informacije, o katerih sem prej govoril, kako je s temi prenosi terjatev. In, ali ste razmišljali tudi – saj ste že napovedali spremembo oziroma dopolnitev zakona – o prenosu teh slabih terjatev, kjer me zanima, zakaj, recimo, predstavniki Družbe za upravljanje terjatev bank ne morejo sodelovati pri prenosu teh terjatev? Kajti zdaj smo iz letnega poročila videli, da se je Družba za upravljanje terjatev bank kot dober gospodar odločila, da delajo tudi sami vrednotenja. Mislim, da je po eni strani to za njih tudi zavezujoče, kajti kot dobri gospodarji morajo to delo opravljati. Se pa seveda zastavlja vprašanje, ali ne bi bilo bolj smiselno, bolj ekonomično, da bi, recimo, bil predstavnik Družbe za upravljanje terjatev bank v tej medresorski komisiji in da ne bi potem oni naknadno preverjali vrednotenja. Vemo, da vrednotenje nekih naložb ali terjatev predstavlja tudi precejšen strošek, na drugi strani pa zahteva verjetno tudi čas. Tudi iz letnega poročila je bilo razvidno, da ta različna vrednotenja prenesenih terjatev ne odstopajo za nekaj deset tisoč evrov, ampak odstopajo za milijonske vrednosti. Tudi iz tega naslova se v letnem poročilu Družbe za upravljanje terjatev bank izkazuje rezultat v višini 92 milijonov evrov. Mislim, da bi bilo to smiselno povedati, predvsem pa o metodologiji. Kajti, kaj so sploh kriteriji za prenos slabih terjatev? Če bi bile res prenesene vse slabe terjatve z bank po koncu leta 2013, kot se je govorilo, potem verjetno dve naši največji sistemski banki ne bi padli na stresnih testih, ki so bili izvedeni v okviru Evropske centralne banke.

Mislim, da je prav, da se danes opravi to razpravo. Pravilno je tudi, da ta priporočila Državni zbor sprejme, kajti mnenja sem, da je Družba za upravljanje terjatev bank danes verjetno v Sloveniji ena izmed najpomembnejših institucij, ki narekujejo tempo, kako se bo gospodarstvo in tudi bančni sistem razvijal v

prihodnosti. Ne nazadnje je bilo tu vložena tudi precej davkoplačevalskega denarja. Letno poročilo – verjetno je Vlada iz razlogov, ki ste jih takrat podali na Komisiji za nadzor javnih financ, zahtevala dopolnitev. Tu je Slovenska demokratska stranka enakega mnenja, in sicer da je bilo to letno poročilo spisano pomanjkljivo, predvsem na področju finančnega poročila. Vemo, da se tudi nam zastavlja vprašanje upravičenosti teh visokih stroškov, ki jih ta družba ima, predvsem teh stroškov svetovalnih pogodb, ki so zelo na malo vpisani, predvsem razlogi, zakaj se poslužujejo svetovalnih pogodb in ali so takšni visoki zneski tudi upravičeni.

Zanima me, ali je Družba za upravljanje terjatev bank to letno poročilo za leto 2013 že dopolnila oziroma ali ga je Vlada Republike Slovenije že obravnavala oziroma kakšen rok ste dali Družbi za upravljanje terjatev bank, da to poročilo dopolni, in kdaj Vlada Republike Slovenije to poročilo tudi namerava obravnavati.

V Slovenski demokratski stranki ocenjujemo, da je zelo pomemben poslovno-finančni načrt za leto 2015, kajti iz tega bo jasno razvidno, kakšni so cilji delovanja te družbe in kam bodo šli; ali bo družba začela te terjatve odprodajati, veliko se je govorilo o nepremičninah, na katerih Družba za upravljanje terjatev bank sedi, tukaj gre za cele stanovanjske soseske, kjer so prekinili zadeve, in mislim, da iz tega poslovno-finančnega načrta bo verjetno tudi vidno, kakšna bo strategija in kakšni so predvideni ukrepi. Ne nazadnje pa tudi predvsem nas seveda zanima, kaj bo z družbami oziroma terjatvami, ki so bile prenesene na to družbo. Terjatve so, bi rekel, precejšnje in ne nazadnje ima danes Družba za upravljanje terjatev bank s tem posledično velik vpliv tudi na delovanje posameznih gospodarskih družb. Ali pričakuje družba tukaj kakšno gospodarstvo oziroma finančno prestrukturiranje teh družb ali kakšni so načrti?

Ne nazadnje bi tudi vprašal vas, spoštovani državni sekretar, na kakšen način Ministrstvo za finance oziroma Vlada izvaja kontrolo na tej družbi. Vemo, da ta družba ima upravni odbor, to pomeni izvršni in neizvršni direktorji, in na kakšen način vi sestanke imate, nimate, na kakšen način se seznanjate z delovanjem te družbe oziroma ali Vlada oziroma Ministrstvo za finance daje neka navodila oziroma neke signale, na kakšen način naj bi se ta družba razvijala tudi v prihodnosti. Ne nazadnje tudi, kar sem že pri prejšnji točki spraševal guvernerja Banke Slovenije, kakšen je vaš pogled glede na to, da je guverner Banke Slovenije zdaj potrdil, da Probanka sodeluje pri izvajanju storitev za Družbo za upravljanje terjatev bank. Družba za upravljanje terjatev bank je bila ustanovljena predvsem iz enega razloga, da se slabe terjatve z bank prenesejo na eno mesto in da ta novoustanovljena družba, z nekimi novimi in neodvisnimi kadri, s tistimi, ki so prej dejansko bili odgovorni za nastanek teh slabih terjatev, začne s tem upravljati, zdaj pa

vidimo, da družba, ki smo jo imeli pod nadzorovano likvidacijo, privatna banka, ki smo jo sanirali davkopačevalci, zdaj izvaja storitve za to družbo. Meni te zadeve niso na nek način na prvi korak najbolj logične. Če bi pa vi s tehtnimi argumenti obrazložili, kje so bili vzroki za to, in predvsem, ali se Ministrstvo za finance oziroma Vlada Republike Slovenije s takšnim načinom delovanja strinja.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala. Besedo ima gospod Uroš Prikl, izvolite.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, predsedujoča, kolegice in kolegi!

Povedati vam moram, da ko poslušam to razpravo, ko dežujejo obtožbe o skrajnosti z leve proti desni in obratno, moram povedati, da sem skrajno žalosten, ko to poslušam, ker temo nadziranja DUTB prenašamo na ideološko raven, kar pa mislim, da ni najbolj primerno.

Z Luko se v nekaterih pogledih seveda strinjam in delim njegovo mišljenje, tokrat pač ne. Tokrat pač ne, ker vidim na tej točki drugačne rešitve. Jaz in seveda moji kolegi v Desusu, vsem nam se zdi smiselno, temveč tudi nujno treba podpreti, in smo jih tudi podprli na odboru in jih bomo tudi na Državnem zboru, priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v tako imenovani slabi banki. Podobno kot pri sanaciji bančnega sistema, o čemer smo govorili pri prejšnji točki. Bom še enkrat povedal. V Desusu smo vedno bili, smo in bomo za pregledna, učinkovita, ekonomična, predvsem pa uspešna v končni konsekvenci načela poslovanja povsod. Seveda ni tukaj izjema bančni sektor, kjer je za nas in za vse prebivalce te države še posebej občutljiv, saj nam ureja vsakodnevno življenje. Menim, da je prav, da se Državni zbor seznaní, in to podrobno seznaní tudi s kakšno dodatno obrazložitvijo izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so bila prenesena na DUTB oziroma slabo banko. Zakaj? Namen je nedvomno razumeti samo metodologijo, predvsem pa jo potem tudi dosledno izvajati. Če tega ti ne razumeš, boš zelo težko gledal pod prste tistemu, ki dejansko to tudi dela. Prav je, da se tudi Državni zbor seznaní in sprejme neko ustrezno stališče s samimi poročili o delovanju DUTB v predhodnem obdobju, kakor tudi namen oziroma plan dela v prihodnje. Verjamem, da bomo v kratkem deležni najprej dopolnjenega poročila, ki ga je Vlada, verjamem, da je vedela, zakaj ga je zavrnila in zahtevala dopolnilo, predvsem pa, da bomo deležni seznanitve s planom, kaj namerava DUTB v prihodnje delati.

Naj to ne bo reklama za koalicijsko pogodbo ali pa za program Desusa, pa vendarle vam bom dva stavka iz teh dveh dokumentov prebral. Koalicijska pogodba govori o tem, da bo treba zagotoviti učinkovitejše in bolj transparentno upravljanje s premoženjem, prenesenim na DUTB, v korist državnega proračuna in državljanov. In državljanov, je

poudarek. Cilj pa je seveda izboljšati korporativno upravljanje in vzpostaviti učinkovit nadzor. Kaj pa govori program Desusa? Pa tudi to naj ne bo reklama za mojo stranko. Zahtevali bomo uspešno gospodarjenje z državnim premoženjem, zaostri odgovornost nadzornikov in uprav ter jasno postavili kriterije uspešnosti. Zakaj sem to prebral? Prebral sem predvsem z namenom, da se ovrže tista floskula, da je država slab gospodar. Kaj pa je država v tem primeru? Ali država sedi na mestu predsednika uprave podjetja x, podjetja y? Ne. To so ljudje z imeni in priimki, ki delajo in bi morali delati odgovorno. In če ne delajo, bodo z imeni in priimki pozvani na odgovornost – tako materialno kot kazensko. In treba jih bo poklicati, če so se pregrešili, na odgovornost, še enkrat poudarjam, odškodninsko in kazensko. Najlepša hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Jernej Vrtovec, pripravi naj se gospod Ivan Hršak.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani državni sekretar!

Ko se pogovarjamo o Družbi za upravljanje terjatev bank, jaz osebno vidim ključni problem, in sicer v tem, da je bila ta banka ustanovljena z enim zelo dobrim namenom, vprašanje pa je, koliko se je ta dober namen dejansko uresničil. V tujini, recimo, kjer so tudi problem naseljenih terjatev reševali z ustanovitvijo tako imenovane slabe banke, je bilo v mnogih tudi to, da so bili lastniki tako imenovane slabe banke tudi zasebniki s svojim lastnim kapitalom. V našem primeru je pa DUTB, in to vidim jaz osebno kot slabost, izključno v državni lasti. Saj veste, spet ponovljena teza, če bi bil ta kapital oziroma če bi bili zasebniki vključeni v to, bi se potem tudi te nasledle terjatve zagotovo naprej prodajale po višji vrednosti. In tudi sam se strinjam s tistimi, ki pravite, da je problem samo vrednotenje, in da prihaja do špekulacij. To je res. To je vse res. Ampak osnovni problem je tukaj tudi sam ta prenos naseljenih terjatev. In tudi imam vprašanje: Kdaj in če sploh bo sledil prenos vseh terjatev z državnih bank na DUTB? Še enkrat poudarjam, to tudi hira ne nazadnje slovensko gospodarstvo.

Glede špekulacij. Mnogo je bilo o ustanovitvi DUTB neuresničenega. Prihaja pa tudi, na kar opozarjata tudi Računsko sodišče in Komisija za preprečevanje korupcije, do določenih nepravilnosti. In tudi o tem je prav, da se bomo tudi v bodoče seznanili v Državnem zboru. Predvsem bi rad izpostavil en primer, ki se je zgodil, ko je DUTB v stečaj poslala eno izmed družb, potem pa je Vrhovno sodišče ta stečaj umaknilo oziroma razveljavilo. Tukaj se je treba vprašati, čigav interes, čigave špekulacije so bile v ozadju. Nekateri veste, o kateri slovenski družbi govorim, ampak zadaj so lahko resne odgovornosti posameznikov. Zaradi tega

je treba vsekakor v tem primeru prisluhniti Računskemu sodišču. Decembra meseca je Računsko sodišče, to je bilo tudi v v medijih, poslalo obvestilo, da ni vse v redu. Ugotovili so nepravilnosti. Tudi Komisija za preprečevanje korupcije ne ugotavlja nepravilnosti ali pa ne reče, da je šlo za primere korupcije, ampak za koruptivna tveganja v letu 2013. Jaz osebno si želim, da bi naša slaba banka dejansko začela delovati, časa pa ni več veliko. Njeno delovanje oziroma nedelovanje pa vpliva tudi na razvoj našega gospodarstva, naša podjetja.

In za konec. Že v prejšnji razpravi sem omenil 33. člen DUTB, pa ga bom še enkrat. 33. člen DUTB, prvi odstavek, pravi, da so člani odbora DUTB dolžni vsak sum kaznivega ravnanja članov organov vodenja in članov organov nadzora bank ter organov nadziranja bank, s katerim se seznanijo v zvezi z opravljanjem svoje zaposlitve, predvsem ob pregledovanju kreditnih map iz devetega odstavka 11. člena tega zakona, takoj na ustrezen način naznaniti pristojnim organom. Tukaj je odgovornost. V tem 33. členu DUTB. DUTB torej ima vse zakonske pristojnosti za tako imenovane forenzične preiskave kraje davkoplachevalskega denarja v bankah, pa tega ne izvaja. In glede na to, da je država lastnik DUTB, da ni zraven zasebnega kapitala, kar se kaže kot problematično, mora tukaj DUTB poklicati na odgovornost. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Ivan Hršak, pripravi naj se gospa Maruša Škopac.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovana podpredsednica. Spoštovani državni sekretar s sodelavko, spoštovani kolegi in kolegi!

Dovolite mi, da takoj na začetku jasno povem, da sam priporočila več kot podpiram. Bom pa bančno problematiko opisal malo širše, tako kot jo vidim sam. Kadarkoli začnemo razpravo o naših bankah in o DUTB, sem kar malo slabe volje in mi pritisk kar malo naraste. Na tem področju pravzaprav ne najdem nič kaj pozitivnega, temveč same probleme in kup zlorab. Na drugi strani pa nobenih ugotovljenih krivcev, ki bi morali odgovarjati za svoja dejanja na sodišču. Vsem nam so več kot poznane neverjetno visoke dokapitalizacije naših državnih bank, potem pa so te iste banke na naslednjem stresnem test spet padle. Kot bi rekli naši prebivalci izza naše Sotle oziroma Kolpe "Da ti pamet stane oziroma v slovenskem prevodu Da ti pamet odpove. Moja osebna ugotovitev, ki sem jo povedal tudi na eni seji preiskovalne komisije, katere član sem bil, je ta, da so banke, kot izgleda, država v državi. Pod krinko bančne tajnosti, tako kot je le-ta danes napisana v zakonu, so se dogajale nečednosti, verjetno pa se bodo tudi v bodoče, če ne bomo spremenili zakona in spremenili termina, pojma bančne

tajnosti. To pa moramo po mojem mnenju storiti čim prej.

Čudne zgodbe se poleg dogajanja v naših državnih bankah dogajajo tudi okrog DUTB. Ko se je ustanovila tako imenovana slaba banka, katere ustanovitev sem tudi sam osebno podpiral, si seveda nisem mislil, da bomo dobili resnično pravo slabo banko. Nadalje sem z odobravanjem gledal tudi na izbiro vodstva sestave DUTB, da bodo v njej tudi tujci, saj sem takrat mislil, da bo ste prekinjena dotedanja slovenska praksa, kjer se vsi med seboj menda poznajo in tako tudi delujejo, seveda v svojo korist in ne v korist države oziroma državljanov te države. To pa naj bi po mojem mnenju tujci preprečili in zagotovili tako prepotrebno transparentnost poslovanja v slovenskem bančnem prostoru. In prav prvo priporočilo se nanaša na problem metodologije izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašala na DUTB, zakaj so se nekatera prenašala in zakaj nekatera ne. Seveda so tukaj še druge nejasnosti, ki jih ne bom več omenjal. Omenil bom samo neprodajo stanovanj, prolongiranje obveznosti nekaterim in podobno.

Preiskovalna komisija za ugotovitev zlorab v bančnem sistemu, katere član sem bil, ni dosegla pravzaprav ničesar. Zakaj ne? Ker so se vse naše državne banke sklicevale na že prej omenjeno bančno tajnost in na podlagi le-te nam niso hoteli dati oziroma izročiti niti enega dokumenta spornih poslov, češ, da zaradi varovanja tajnosti komitentov. Pa tu ni šlo za navadne komitente, ki so poslovali v skladu z zakonom, ampak je v našem primeru šlo za sporne komitente, za sporne kreditne pogodbe. In kot pika na i, preiskovalna komisija se je obrnila tudi na pristojno sodišče, da te dokumente le pridobimo, to se pravi, da dosežemo, da nam jih bodo banke izročile, pa smo doživeli šok – tega nam niso dovolili. Ali je to normalno?

Iz vsega povedanega izhaja moja osebna ugotovitev, ki sem jo povedal tudi na tej seji preiskovalne komisije, kot sem že prej rekel, da se dejansko banke obnašajo kot ena država v državi. In še zadnje. Čim prej je treba končati to prakso, da bodo v bodoče morebitne dokapitalizacije teh državnih bank plačevali davkoplachevalci. Ampak samo lastniki, tako kot je to v drugih državah. Lahko si pogledamo, čeprav se večinoma ne primerjamo, recimo s Hrvaško. Hrvaška, kolikor vem, vse bistvene, glavne največje banke niso v hrvaški lasti. In za težave teh bank niso hrvaški davkoplachevalci dali niti enega evra. V Sloveniji je pa to seveda povsem drugače.

Moje mnenje je, da moramo to zadevo čim prej urediti, da te banke dobijo prave lastnike in potem bomo lahko normalno poslovali naprej. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Maruša Škopac, pripravi naj se gospa Nada Brinovšek.

MARUŠA ŠKOPAC (PS SMC): Hvala za besedo, gospa predsedujoča.

Danes obravnavamo predlog priporočila v zvezi z upravljanjem premoženja v DUTB. Tako kot tudi predhodno priporočilo v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema v Poslanski skupini SMC podpiramo tudi priporočilo v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v DUTB. Nedvomno tudi celotno Poslansko skupino SMC zanima metodologija izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašala na DUTB s poslovnih bank. Izbrana metodologija je pomembna, ker je bil na tej osnovi izračun končni znesek dokapitalizacije bank, že druge v naši samostojni državi, seveda iz žepov davkoplačevalcev. Znesek izbrane metodologije pa je pomemben še iz drugega razloga. Seveda so se slovenski finančniki že pri prvi sanaciji bančnega sistema naučili, da če terjatve ustrezno slabo oceniš, si si zagotoviš lagodno poslovanje za naslednjih nekaj prihodnjih let. Jasno, če vrednost terjatve zelo poceniš, ob tem pa se zavedaš, da je njena dejanska izterljivost precej večja, ti to v prihodnjih letih zagotavlja ustvarjanje velikih dobičkov, ki pravzaprav niso posledica rednega delovanja ampak predvsem zavestnega podvrednotenja terjatev, ki so bile predmet slabitve.

Glede na vse, kar lahko preberemo v različnih medijih, smo pravzaprav trdno prepričani, da je poleg metodologije vrednotenja treba preveriti predvsem seznam naložb, ki so bile prenesene na slabo banko. Kot lahko preberemo v Mladini z dne 21. 11. 2014, novinar gospod Borut Mekina piše, kako so se na seznamu prenesenih terjatev iz treh državnih bank, NLB, NKBM in Abanke znašli tudi krediti podjetja, ki ni ne v prisilni poravnavi in ne v stečaju. Podjetje pravzaprav svoje obveznosti poravnava redno, poleg tega pa so krediti odlično zavarovani tudi z delnicami našega največjega naftnega trgovca. In da sedaj bolj plastično prikažem bizarnost vsega tega, Nova Kreditna banka Maribor naj bi kredite na DUTB prenesla s 40 % diskontom, se pravi, da je ob samem prenosu terjatve morala odpisati 40 % vrednosti kredita, ki se meri v milijonskih zneskih.

V skladu s smernicami Vlade mora slaba banka skrbeti, da kreditojemalci, katerih terjatve so bile prenesene na DUTB, ne bi imeli možnosti odkupa svojih lastnih terjatev nazaj, z diskontom seveda. V realnosti pa je to težko oziroma nemogoče preprečiti, saj to lahko naredijo preko posrednikov. Pri tem dobro zaslužita oba, tako posrednik kot kreditojemalec, ki svojo terjatve odkupi nazaj z diskontom. Seveda gre to vse na račun nas, davkoplačevalcev. Ni čudno torej, da krožijo govorice, da so se podjetja trudila, da bila

uvrščena na seznam terjatev za prenos na slabo banko. In prav to je tisto, kar je po našem mnenju potrebno temeljite proučitve, kajti če se to izkaže za resnično, je to kraja davkoplačevalskega denarja in temu v Poslanski skupini SMC ostro nasprotujemo in seveda to tudi obsojamo. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Nada Brinovšek, pripravi naj se gospod Franc Jurša.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednica. Lep pozdrav vsem še enkrat!

Moje mnenje je, da dokler bodo podjetja in banke v državni lasti, je vpletanje politike v to nedvomno dejstvo. Posledice tega so največkrat slabe za državo, največkrat je to izguba, tudi v primeru bank. In temu smo bili priča v zadnjih letih. Politična elita in gradbeni baroni so najemali tajkunske kredite, ki niso bili ekonomsko upravičeni. Posledice teh kreditov so se pokazale kot težave bank NLB in pa NKBM, ki sta večji del svojih slabih terjatev potem prenesli na DUTB. Naj spomnim, da dokapitalizacija bank ne bi bila mogoča brez prenosa slabih terjatev na DUTB in da smo decembra 2013 dokapitalizirali ti dve banki v višini petih milijard.

Vse od ustanovitve v marcu 2013 smo informacije o delovanju samega DUTB lahko spremljali prek medijev. Najbolj smo si verjetno vsi zapomnili DUTB po tem, da je angažirala zunanje sodelavce za pomoč pri načrtovanju njihovih ukrepov in jih tudi dobro plačala, vsaj po našem mnenju, in da je DUTB pred letom dni tik pred podpisom kupoprodajnih pogodb ustavila prodajo stanovanj na Celovških dvornih. Tukaj je šlo oziroma gre za dvesto petdeset stanovanj iz stečajne mase propadlega Vegrada, ki v Celovških dvornih samevajo že peto leto. Kot razlog za neprodajo pa je DUTB navedel, da so se jim zdele cene prenizke. Slaba banka v enem letu še ni prevzela stanovanj, na drugi strani pa imamo mlade družine s stanovanjskimi problemi. Glede na poročilo DUTB, ki smo ga na Odboru za finance obravnavali ob koncu lanskega leta, le-ta navaja, da ni bila vključena v vrednotenje sredstev, niti v določitev prenosnih cen, da so bile prenosne cene izračunane z uporabo metodologije po njim neznani formuli, da ni bila seznanjena, katera ustanova je dejansko izračunala končne prenosne cene in na kakšni podlagi so bile cene določene, da je samo opravila vrednotenje za 20 podjetij in ugotovila, da lahko obstaja razlika med prenosnimi cenami in poštenimi vrednostmi in pa da je bila dokumentacija v veliko primerih pomanjkljiva ali da sploh ne obstaja.

Tu se mi postavlja vprašanje pravilnega ravnanja sploh s strani banke. Glede na to, da smo se člani Odbora za finance in monetarno politiko na seji odbora na predlog naše stranke s predlaganimi priporočili strinjali, upam, da bodo

ta priporočila danes tudi sprejeta. Če bodo, bom tudi zelo vesela, in tudi upam, da bodo realizirana. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Franc Jurša, pripravi naj se dr. Franci Križanič.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa, podpredsednica. Lep pozdrav kolegicam in kolegom!

Kot ste verjetno že sami opazili, vedno govorimo o slabi banki, o neuspehih malih podjetjih, morali pa bi govoriti o uspehih, pa tudi gospodarstva na sploh. Večina naših razprav se še vedno vrti okrog te tematike. Veste, če človek nekaj časa dela, pa ni učinka, potem je skrajni čas, da to navado spremenimo. Tudi pri poslovanju DUTB se je zataknilo pri napačnih izračunih in tolmačenju metod izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašala na slabo banko iz poslovnih bank. Ker so pravilni izračuni osnova transparentnega delovanja slabe banke in obvezen del letnega poročila, ki ga v obravnavo posreduje Vladi, je smisel, da med njimi ostaja odprt in uspešen razgovor oziroma dialog. Oceno uspešnosti poslovanja je možno narediti iz preteklih kazalnikov družbe, vendar se smer nadaljnjega razvoja riše s predvidenimi načrti za naprej. Zato ocenjujem, da je prav, da se seznanimo in podrobno pregledamo poslovno finančni načrt slabe banke za leto 2015. Ta nam je dal tiste informacije, da bomo vedeli, ali smo začeli stvari premikati v pravo smer ali pa še vedno gremo proti negativni smeri. Že junija 2014 je vlada potrdila smernice delovanja slabe banke. Slednje nalagajo DUTB naj v svojem poslovanju ravnava izključno po načelu dobrega gospodarja. Tudi v naši poslanski skupini smo prepričani, da če obstaja res pravi gospodar, potem ni strahu o pripravi in vsebini letnih poročil poslovanja o dejanskih podatkih ali mnenju nadzornih organov.

V poslanski skupini menimo, da je načelo gospodarnosti ena od rešitev za transparentno delovanje katerekoli družbe, tudi države, če hočete. To si prizadevamo že od samega začetka, je del koalicijske pogodbe in je tudi istočasno zaveza. Ja, res je, banke so še vedno v lasti države in za njih moramo skrbeti po prej omenjenem načelu. Banke so kar naprej potrebne državne finančne injekcije v obliki dokapitalizacije. Te dokapitalizacije smo v preteklosti delali prevečkrat. Zato posledično lahko z gotovostjo trdimo, da bančni sektor možno ogroža socialno področje. Na tem mestu sem dolžan izpostaviti tisto, kar v naši poslanski skupini največkrat izpostavljamo, to so pokojnine in tudi ostali socialni transferji. Nenehno smo priča različnim podatkom o zneskih slabih terjatev, ki se nanašajo na slabo banko. Kot je že znano, gre za pet milijard evrov bruto terjatev, ki jih je skupaj na slabo banko preneslo šest bank. Veste, koliko povprečnih pokojnin je to ali

pa koliko minimalnih plač je to? Znesek bi lahko uporabili za več kot šest milijonov minimalnih plač v Sloveniji in za skoraj devet milijonov povprečnih neto pokojnin v Republiki Sloveniji. Ti podatki zgovorno govorijo, s kakšno lopato smo vlagali denar v banke. Ogromen del slabih terjatev naj bi nastal zaradi kreditiranja gradbenih podjetij, ki so večinoma propadla. Njihovi lastniki, direktorji pa sedijo v zaporih oziroma so v bolnicah.

Spoštovani, tu je dejansko vzrok cele situacije. Bolj bi se morali osredotočiti na zagon gospodarstva, na ukrepe za povišanje števila delovnih mest in oživljanje gospodarske rasti. Od nekdanj je znano, da je boljše vlagati v preventivo kot v kurativo. Zanima me, kakšno število slabih terjatev je potrebno, da začnemo razmišljati v tej smeri. Glede sanacije pa tudi prihodnosti Poslanska skupina demokratične stranke upokojujencev še vedno verjame, da bo treba začeti pri zaostritvi odgovornosti nadzornih organov.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima dr. Franc Križanič, pripravi naj se gospod Branko Zorman.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Hvala lepa.

Dovolite mi na začetku, da se odzovem na nekaj idej, mnenj, ki so bila izrečena v razpravi. Najprej vas je treba seznaniti z dejstvom, da je Socialdemokratska stranka glasovala proti zakonu, ki je uvajal DUTB. Postopek v samem parlamentu, kakor je bilo nekako v našem fokusu vpogleda, jaz sicer nisem bil v parlamentu, ampak sem se pozanimal, je tekel od 20. septembra do 3. oktobra, se pravi nekako 14 dni v jeseni 2012. Potem je sledil veto v Državnem svetu, pa potem referendumska ponudba in še enkrat novembra je bil potem ta zakon dokončno potrjen. Potem ideja je bila o tem, da imajo na Hrvaškem zelo dobro strukturiran bančni sektor. Ne samo Hrvaška, celoten Zahodni Balkan ima osnovni problem v tem, da so banke v povsem tuji lasti in temu primerno so še vedno v recesiji. Mi smo že nekaj časa v vzponu. Gospod, ki je to govoril, ravnokar odhaja. Problem kreditov gradbenim baronom je večplasten. Ti baroni si bili zadolženi v osnovi za sicer velika sredstva, ampak udarilo je po bankah, po multiplikatorju, po vseh tistih dobaviteljskih verigah projektantskih, ekspertnih in drugih, ki so bili vezani na dejavnost teh pomembnih slovenskih podjetij. In preko tega so nastale slabe terjatve. Seveda so si pa ti ljudje, to so manjša in srednja podjetja, po dobaviteljski verigi potem našli nove niše in niso tako slabi, kot so izgledali na začetku, ko so doživeli nek določen šok. Še drugače je z ostalim delom gospodarstva, ki se je v veliki meri znašel na portfelnju DUTB v njegovi lasti. To je gospodarstvo, ki ustvari 70 milijard obrata. Lani verjetno 37 milijard in nekaj več BDP, 27 milijard ali nekaj več pa izvoza blaga in storitev, v bankah je bilo dolžno, ko je

bilo normalno financirano, 21 milijard. Delež bančnih kreditov gospodarstvu je bil med najmanjšimi, drugi najmanjši med članicami Evropske unije. Se pravi, ta pritisk nikakor ne bi mogel biti ne vem kako velik. Ker so bili s takšnim odpisom preneseni na DUTB in ko bo prišlo, upanje obstaja, in zaradi akcij Evropske centralne banke, zdaj sta že dve takšni, se mora zgoditi tudi Sloveniji, da bo kreditni tok stekel, potem se bo položaj teh podjetij znatno izboljšal, ročnost njihovih kreditov se bo izboljšala, ker to je njihov problem, da so hoteli vse naenkrat nazaj, možnost bo dobiti nov kredit. V tem primeru bo vrednost teh podjetij tudi preko rezultatov merjena s tistim EBITDA, se pravi amortizacija plus dobiček skozi nekih šest ali pa celo deset ali dvanajst let bo bistveno narasel in možnosti dobiti neka ustrezna sredstva, s katerimi se bodo pokrili stroški te sanacije, se bodo bistveno izboljšale. Če bo to šlo na hitro, in moja ideja je, da gre na hitro, potem bo koristnik tega vzpona, te povečane vrednosti tisti, ki bo ta podjetja dovolj hitro kupil.

Še bolj boleče je to pri bankah kjer je že zdaj dobesedno v likvidni obliki ta kapital naložen, ki je bil plasiran v dokapitalizacijo. Kako je do tega prišlo? Ker imam čas lahko povem, in bomo izpostavljali še naprej, jaz mislim, da se bomo morali s tem v parlamentu ukvarjati. V letu 2013 v zadnjih mesecih, v nekem orkestriranem in negativnem vzdušju, da zelo pazim na besedo, so bili organizirani stresni testi. Banka Slovenije je naredila takšnega, ob neki zelo globoki recesiji je ugotovila, da je možno, da se zgodi, če bi bila res strašna recesija, da bomo imeli slabih terjatev v Sloveniji za 2,4 milijarde. Potem to ni bilo dovolj in so najeli dva tuja ocenjevalca, pri čemer je eden takšen, da je bil obvezno tajen. Je že vprašanje, ali je sploh možno ravno na takšen način angažirati to podjetje za nek javni projekt. Ampak dobro, recimo, da ja. To je bil Oliver Wyman in ta je ugotovil, da v primeru nekega nevtralnega scenarija, sorazmerno počasne recesije, imam tukaj tudi napisano, leta 2014 naj bi slovenski BDP upadel za 1,5 % in potem leta 2015 naj bi ostal nespremenjen, se povečal za 0,1 %, bi rabili štiri milijarde. Potem pa v primeru recesije, da bi leta 2014 padel BDP za 3,8 % in leta 2015 še za 2,9 %, bi rabili pa kar 4,8 milijarde. In Evropska komisija oziroma ta, ki je zahteval, je vendarle naredil še kontrolni pregled. Tega je izvedel Roland Berger Consultants. Ti pa so ugotovili, da bi v primeru osnovnega scenarija ob istih predpostavkah rabili 2,7 milijard evrov, to je nekaj takšnega kot Banka Slovenije. Razlika je bila, da Banka Slovenije predpostavlja en globok padec, če sem prav razumel v tekstih, medtem ko Ronald Berger pa ima iste predpostavke, kot sem jih prej uvedel, ampak je tam nekje, medtem ko ob neugodnem scenariju pa je 3,3 milijarde evrov.

Razlika, če vzamemo Ronalda Bergerja za osnovo, je kar 45 % pri neugodnem scenariju in še večja pri osnovnem scenariju. Če

vzamemo pa Oliverja Wymana, je pa razlika okoli 30, 33 %. Se pravi, pri tako veliki razliki dveh stresnih testov bi bilo treba stresni test ponoviti. Nikakor pa ne moreš na tem razlastiti lastnikov bank in podobno. S tem se bomo morali še ukvarjati. Dejstvo je, da na osnovi tega testa je bil vzet, je prišel v poštev pri prenosu ta najbolj neugoden test 4,8 milijarde od Oliverja Wymana nekoliko zmanjšan.

Če pogledamo pri scenariju in ga primerjamo z dejanskim stanjem, je razlika 6,3-odstotne točke v BDP ali 2,3 milijarde evrov manjši BDP so predpostavljali. In na osnovi tega so ukrepali in na osnovi tega so jemali ljudem podjetja, so jih predstavljali in jih zdaj množično odprodajajo. To je velik problem, na kakšen način so te terjatve šle v DUTB, kako velik je bil odpis in kako se bo naprej s tem gospodarilo. Jaz mislim da, kako se bo naprej gospodarilo – nič se ni izgubljenega, ker vse še je, izgubljeno bo takrat, ko bo prodano po zelo nizki ceni, če gledamo tako zelo samo finančno, kaj šele potem učinki na zaposlenost, posredni učinki in podobno – je seveda na tej vladi. Ta vlada je odgovorna, kako bo DUTB funkcioniral in odgovorna je za ravnanje njegovega vodstva in menedžmenta.

Kot člani koalicije smo tu odgovorni in soodgovorni tudi Socialni demokrati. Bili smo soodgovorni tudi takrat, ko je to nastajalo, v tistem vzdušju, v katerem je to nastajalo, bi vlada seveda morala pokazati več poguma, pa ga ni. Kako bi pa to neka stranka v koaliciji lahko dosegla, je pa drugo vprašanje. Jaz sem takrat lahko pisal, deloma v Mladino, predvsem pa na mnenjsko stran Dela, in sem pisal, kakor se jaz spominim, da to ni v redu pristop, da bi bilo treba drugače, da so predpostavke napačne, tiste, ki sem jih pač poznal. Naj vas seznanim, da danes kot poslanec pa nimam več pravice objavljati na mnenjski strani časopisa Delo. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoča. Lepo pozdravljeni še enkrat.

Veliko je bilo danes že povedanega o sami Družbi za upravljanje terjatev bank, ki je bila ustanovljena predvsem zaradi enega razloga, in sicer zaradi sanacije bančnega sistema. Sanacije, ki nas je do danes stala že 5 milijard evrov. DUTB je bila ustanovljena z nalogo, da pomaga pri prestrukturiranju bank systemskega pomena, ki so se znašle v težavah. Potreben je bil prenos sredstev na Družbo za upravljanje terjatev bank, ki je bil narejen. Vse to seveda s ciljem, da bodo banke z izboljšanimi bilancami in zadostnim kapitalom odobrvala nova posojila in s tem pripomogle k rasti slovenskega gospodarstva. Pa danes tega na nek način še nismo občutili oziroma zelo težko bi o tem govorili. Vemo pa, da če bi teh 5 milijard

evrov, ki smo jih vložili v samo sanacijo bank, vložili v gospodarstvo, v dobre projekte ali morda v infrastrukturo, da bi danes zagotovo lahko videli številne pozitivne rezultate. Zagotovo bi lahko govorili o več tisočih novih delovnih mest, lahko bi govorili o zmanjšanju preobremenjenih plač s prispevki in zato višjimi neto plačami zaposlenih ali pa bi lahko govorili o boljšem sistemu zdravstva ali boljšem sistemu izobraževanja. Če samo pogledamo zadnje rezultate, analiza indeksa ekonomske svobode za leto 2015, lahko vidimo, da smo na lestvici ponovno padli. Med evropskimi državami smo na 36. mestu od 43 držav. Gledano na svetovni ravni smo nekje na sredini, na 88. mestu med 178 državami. Meni se zdi to slabo. V preteklosti smo se večkrat primerjali s Švico. Pa veste, kje je Švica?! Če bi primerjali z evropskimi državami, je na 1. Mestu, gledano svetovno med vsemi 178 državami pa na 5. mestu, na samem vrhu torej. Pred nami so vse sosednje države, pred nami je Hrvaška, Avstrija, Italija, pred nami je tudi Albanija, Makedonija. Na zadnjih treh mestih – pa veste katere države so?! Venezuela, Kuba in Severna Koreja. Verjetno si ne želimo primerjati s temi državami.

Pa se bom vrnila na sam prenos terjatev iz poslovnih bank na DUTB. Pri obravnavi letnega poročila za leto 2013 je bilo izpostavljeno, da družba DUTB ni bila vključena v sam proces določitve prenosnih vrednosti prevzetih terjatev in izbor sredstev, ki so se nanjo prenašala. Po opravljenem ponovnem ovrednotenju sredstev, ki so jih naredili, so ugotovili, da so poštene vrednosti prenesenih sredstev nižje od prenosne vrednosti in glede na to izkazale izgubo. Ravno zaradi tega se mi zdi izjemno pomembno, kakšna je bila ta metodologija izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so se prenašali na DUTB. In prav je, da je ta metodologija znana. Prav je, da se ve, kdo je odločal o tem, katere terjatve oziroma sredstva se prenašajo. In prav je, da se ve način, po katerem so se te terjatve prenašale. Prav zaradi tega podpiram priporočila, ki smo jih vložili v Slovenski demokratični stranki. Prvo priporočilo se nanaša ravno na predložitev omenjene metodologije.

Ker Vlada ni potrdila poročila DUTB za leto 2013, smo v drugem priporočilu predlagali, da dopolnjeno poročilo obravnavamo tudi v Državnem zboru, kar podpiram. Ker je za uspešno, učinkovito in transparentno delovanje DUTB nujno, da nam predstavi tudi načrt delovanja za 2015, smo le-to predlagali v tretjem priporočilu. Poslovni in finančni načrt je v bistvu osnovni dokument popolnoma vsake organizacije pri nas in v tujini, kjerkoli. In ker je Družba za opravljanje terjatev bank v državni lasti, ker je to družba, ki upravlja z davkoplačevalskih denarjem, je še toliko bolj pomembno, da je tako Državni zbor kot tudi širša javnost seznanjena s tem načrtom. In prav veselim se že te razprave, ko bomo ta načrt za leto 2015 obravnavali v Državnem zboru, čeprav

menim, da bi ta načrt že morali obravnavati konec leta, nekje v mesecu novembru ali najpozneje v decembru za leto 2015. Veliko slabe volje je že bilo na račun DUTB v preteklosti rečeno in resnično se mi zdi, da je prav, da naredimo prav vse, da bo delovanje te organizacije, institucije ali kakorkoli jo imenujemo, čim bolj transparentno. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Želi predstavnik Vlade besedo?

Državni sekretar gospod Metod Dragonja, izvolite.

METOD DRAGONJA: Hvala lepa. Spoštovane poslanke, poslanci in gospa podpredsednica!

Poskušal bom dati nekaj pojasnil.

Veliko vprašanj je bilo v diskusiji, veliko vprašanj je bilo v stališčih strank, tako da bom poskušal vsaj v grobem odgovoriti. Se bo pa ta diskusija še nadaljevala, ko bodo posamezni dokumenti v skladu s predlaganim sklepom predloženi Državnemu zboru. Izvirni problem pravzaprav kot izgleda iz teh diskusij naj bi ležal v sami DUTB in v njenem delovanju, najprej bi osebno stališče podal sedaj, ne kot predstavnik Vlade. Pravzaprav izvirni problem je bil v poslovniki banke. DUTB je slaba banka, je bila ustanovljena zato, da se vključi v reševanje te problematike.

Glede konceptov, kako reševati banke, je bilo v tistih letih 2012, 2013 veliko diskusij. Nekateri so bili za ta koncept, da se banke razbremenijo slabih kreditov, nekateri so pa zastopali stališče, da naj se ti problemi rešujejo tam, kjer so nastali, v samih bankah. Zakaj je prevladal koncept slabe banke, če naredimo en rezime, kolikor se ga sedaj da, ali pa eno oceno? Mislim, da je bil glavni razlog ustanovitve slabe banke predvsem zato, da se je znižala potreba po dokapitalizaciji bank. Če bi del slabih kreditov ne bil prenesen na slabo banko, bi bila potreba po dokapitalizaciji še večja, dokapitalizacija se pa mora narediti takoj. Praktično se je izvajala praviloma eno polovico takoj z denarnim vložkom oziroma s konverzijo depozitov, ki jih je država imela v bankah, samo en manjši del pa tudi v obveznicah. S prenosom slabih kreditov se je znižala rizična tehtana aktiva bank, in to je znižalo potrebo po kapitalu oziroma po znesku dokapitalizacije. To je po mojem glavni, ključni argument. Ali je bila ta rešitev najbolj primerna ali ni najbolj primerna, se bo še ocenjevalo, ampak ko je odločitev sprejeta, jo je treba izvajati. ZUKSB je te mehanizme predpisal, je ustanovil slabo banko. Zelo so se te procesi zakomplicirali v tem delu, kjer je bilo treba pridobiti soglasje Evropske komisije glede državne pomoči, in praktično vsi ti ukrepi so se smatrali kot državna pomoč bankam. In ti procesi so bili zahtevni. Pravzaprav je bila Slovenija ena od tistih držav, kjer so se te metodologije delno tudi preizkušale. Kako so bili krediti preneseni, po kakšnih vrednostnih, po kakšni logiki? Glede tega je bilo precej vprašanj.

Dejstvo je, da DUTB pri naboru teh kreditov, ki so bili preneseni na njih, ni sodeloval. DUTB je prejemnik, predlog, spisek slabih kreditov za prenos so pripravile same poslovne banke po svojih kriterijih. Ta predlog je verificirala Banka Slovenije. Jasno, da je ta predlog moral biti v okviru podzakonskega akta, ki ga je predvidel ZUSB, to je, ustrezne uredbe. V nabor slabih kreditov so bile lahko vzete samo rizične postavke, se pravi, tiste postavke, ki so glede na tveganja bile razvrščene v skupine D in E, se pravi, podjetja, ki so bodisi že v stečaju ali v insolventnih postopkih, in podjetja, ki že daljše obdobje ne servisirajo svojih obveznosti. Samo izjemoma je podzakonski akt omogočal, da so se prenašale tudi manj rizične postavke, če je bilo to ustrezno utemeljeno, da se konsolidira izpostavljenost oziroma konsolidirajo tveganja, povezana z upravljanjem posameznih postavk. Praviloma so bili preneseni na slabo banko samo slabi krediti oziroma so bile prenesene samo slovenske izpostavljenosti. Izpostavljenosti slovenskih bank izven Slovenije na slabo banko niso bile prenesene. Izjema je samo nekaj postavk, Adria Bank Dunaj, za katero je vprašal poslanec gospod Pogačnik – bomo nazaj pogledali, zakaj so bili potem v medresorski komisiji tudi ti predlogi odobreni. Običajno so bili odobreni, če je šlo za izpostavljenost do komitentov, ki so jih imele banke mame in hkrati njihove hčere, zato da bi se lažje potem upravljala ta situacija naprej.

Glede metodologije vrednotenja in teh ocen, kakšne so te prenosne vrednosti, zakaj so te prenosne vrednosti nekoliko različne od poštenih vrednosti. Metodologij je tu več možnih. V glavnem je prenosno vrednost določila Evropska komisija, vsebuje jo pa tudi element državne pomoči, zato nekoliko odstopajo od tistih vrednosti, ki jih je potem slaba banka tudi kot prejemnica ocenila, ker bo morala tudi v nadaljevanju tekoče ocenjevati njihovo vrednost, ali se ta povečuje ali se znižuje. Če pogledamo po bankah, kakšni so bili ti diskonti. Srednja, povprečna prenosna vrednost pri NLB je bila 27 % prenesenega bruto portfelja, pri NKBM 37 %, v lanskem letu pri Abanki 37 % in pri Banki Celje 30 %. Tako lahko rečemo, da je povprečna prenosna vrednost glede na bruto vrednost teh terjatev relativno nizka – 32 %. Študija, ki jo je dr. Križanič omenil, to je bila ocena izdelovalca študije, ta podatek nekoliko odstopa od tega, ni pa bistveno boljši, in je res, da so v primeru Slovenije prenosne vrednosti bile med najnižjimi oziroma diskonti, ki so bili dani v tem primeru na to prenosno vrednost, s tem pa pomoč, ki je bila dana bankam, ki so se rešile slabih terjatev, največja v okviru analize, ki je bila narejena med podobnimi institucijami v Evropski uniji. Se pravi, da je ta faza prenosa, ki je bil izvedena, bila relativno zahtevna že v tem delu, ko so se ocenjevale vrednosti, potem pa tudi pri sami izvedbi. Pri tem, kako so bili potem izdani instrumenti, obveznice, kako so se potem tudi posamezne postavke prenašale. Predvsem je

pa pri prenosu slabih kreditov ali pa slabih postavk najbolj zahtevna etapa prenosa, da se prenesejo tudi zavarovanja. Vsi krediti, ki so jih banke dale, imajo namreč takšno ali drugačno obliko zavarovanja in prenos zavarovanj pomeni vpis hipotek. Če so hipoteke v zemljiških knjigah, pomeni lahko druga pravna opravila, ki so lahko zahtevna, včasih potekajo ne samo pred slovenskimi sodišči, potekajo tudi kje v kakšnih drugih pravnih okoljih in drugih pravnih redih. In ta del, pravzaprav prenos v sami izvedbi je relativno zahteven, potem pa še vse, kar je vezano na upravljanje teh slabih kreditov. Ključni del upravljanja je pa v glavnem pravilno spet kontrola zavarovanj, potem pa obračunavanje obresti in drugih pripadkov in vse to, kar običajno v poslovnih bankah delajo zaledne službe, tako imenovani back office.

In tukaj prehajam na to, kar je bilo tudi vprašanje, da slaba banka ni vzpostavila svoje zaledne službe, ker so zaledne službe pravzaprav v bankah že obstajale, ki so prinesle slabe terjatve in ta del podpornih funkcij so ali izvajale naprej te banke, ki so prenašale kredite in jim je zato DUTB priznal del nadomestila za vodenje teh poslov. In to gre tudi v maso stroškov oziroma storitev, ki jih je DUTB priznala oziroma plačala deloma tudi bankam. Je pa jasno v teh stroških storitev, kar je pregledovala KPK, tudi vrsta drugih storitev, ki so bile vezane na samo poslovanje, vzpostavitev poslovanja DUTB. Ta proces se zdaj razvija tako, da pravzaprav za te zaledne storitve se je DUTB odločila, da jih sama ne bo vzpostavila, ker zahtevajo software, zahtevajo neka vlaganja, za katera so ocenili da so nesmiselna, in se zdaj pripravljaja situacija, da bo za vse izpostavljenosti DUTB, za vse naložbe to funkcijo izvajala ena od bank, ki je ena od teh dveh bank, ki sta v kontroliranem zapiranjju oziroma v likvidaciji, to je Probanka, ker je bilo nekako ocenjeno, da ima platformo software relativno ugodno in da ima kompetentno ekipo, ki bo to na učinkovit način delala in ki bo tudi specifične, ki jih ima DUTB pri svojem delovanju ali pa pri upravljanju teh naložb, lahko hitro in učinkovito izvedla. Če ima Vlada vpliv na delovanje DUTB, takšni rešitvi nismo nasprotovali, to lahko rečem, čeprav DUTB ima svoje organe odločanja, je avtonomna in eden od principov delovanja DUTB, kot inštitucije, ki ima relativno velika pooblastila in je hkrati pomembna pri teh procesih prestrukturiranja gospodarstva, je, da ima ustrezno avtonomijo pri odločanju, v mednarodnem poslovnem žargonu posluje po principu arm's length to se pravi po principu, da samostojno sprejema odločitve in da tudi lastniki neposredno v posamezne poslovne odločitve ne posegajo, ampak postavljajo cilje, okvire za delovanje in potem sledijo, kako se to dosega.

Ključni del, ki ga je tukaj treba poudariti pri delovanju takšne inštitucije, je pripoznavanje izgub. To je ključni del know-howa v bančništvu in posebej je tudi pomemben ključni del v slabi banki. Pripoznavanje izgub je nekaj, kar je

pravzaprav bolj zahteven del bančnega posla. Lepo je, bi rekel, v temu poslu delati ali pa enostavno, če imaš dobre upnike oziroma dobre dolžnike, ki kredit najamejo in ga normalno servisirajo. Bistveno težje je takrat, ko nastopijo težave pri servisiranju, posebej pa še takrat, ko je treba druge bolj prisilne metode uporabiti, da se sredstva, ki so bila posojena, vrnejo. In to pripoznavanje izgub je nekaj, kar je v slovenskem bančnem prostoru, če gledamo banke v celoti, zaostajalo. Banke so delovale po principih, da so oblikovale slabitve naložb, da so oblikovale rezervacije, niso pa zadosti aktivno teh problemov razreševale, niso sprožale izvršb zadosti aktivno, niso šle v aktivne oblike prestrukturiranja svojih dolžnikov, ampak so v glavnem čakale. V tem delu je to pripoznavanje izgub z ustanovitvijo slabe banko praktično prešlo na slabo banko, in to je menedžmentom v bankah, ki so bile deležne ukrepov, na nek način odgovarjalo, ker so se razbremenili odgovornosti za pripoznavanje teh izgub. Izgube se pa pripozna bodisi z odpisi, bodisi s konverzijami terjatev, predvsem na načine, da se dolžnike ohrani pri življenju. Se pravi, da se dobi maksimalni možni efekt pri njihovem restrukturiranju oziroma pri tem, da vsaj nekaj povrnejo, če že ne bodo povrnili vsega. Ti procesi so tudi najbolj zahtevni v Družbi za upravljanje terjatev bank. Pri tem, kako deluje Družba za upravljanje terjatev bank, ima jasne cilje, da mora povrniti državni javni dolg, ki je nastal s prenosom slabih terjatev na DUTB, ki se izraža v izdanih obveznicah DUTB. In zato je pravzaprav DUTB razpeta med dva cilja. Na eni strani je ta s prodajo premoženja, ki je bilo preneseno na DUTB, sprti servisira javni dolg, ki je nastal s prenosom slabih kreditov, na drugi strani pa ta, kar je bilo tudi v razpravah poudarjeno, da pa se dosežejo ekonomski učinki, kar se tiče uspešnosti restrukturiranja podjetij, v katerih prevzamejo vlogo bodisi upnika, v nekaterih primerih pa tudi vlogo bodisi delničarja ali pa deležnikov v takih družbah. Tako je v teh delih pravzaprav odločanje o tem, kako se pripravijo plani restrukturiranja, kako se ti plani potem izvajajo, kakšne oblike se izvedejo, koliko se potem v teh postopkih ustvari lahko še dodatne vrednosti, ki ustvari potem nek pozitivni učinek. To je tisto, kar morajo predvsem poslovodstvo in organi slabe banke pri svojem delu zagotoviti. In v tem delu bo novela zakona dopolnjena in bo dala večji poudarek tudi na aktivno vlogo DUTB pri prestrukturiranju podjetij in pri tem, ne samo, da to dela DUTB sam, ampak da DUTB organizira tudi ostale upnike, predvsem banke pa tudi druge tipe upnikov. Je pa, kar se tiče tega dela prestrukturiranja v Sloveniji, če primerjamo, tudi Vlada zelo spremlja tudi na osnovi priporočil Evropske komisije ta proces prestrukturiranja, ne samo postopkovno, procesno, tako kot se to gleda običajno, če se gleda po normativno pravni poti, ampak tudi vsebinsko. V petdesetih večjih primerih prestrukturiranja največjih gospodarskih

družb, ki so bile deležne prestrukturiranja svojih finančnih obveznosti v finančnem sektorju, imamo situacijo, da ta podjetja so zadolžena 3,5 milijarde evrov, je v že zaključenih postopkih prestrukturiranja ali pa tistih, ki so tik pred zaključkom, bilo konvertirano v kapital ali pa odpisano samo 10 % njihovih obveznosti. Kar je, če to primerjamo s podobnimi procesi pa z inštitucijami drugje v Evropi, manj, zato so ti procesi pravzaprav na nek način premalo učinkoviti in pripeljejo do tega, da se potem ta finančna restrukturiranja najprej verizijo in da ena, na primer, prisilna poravnava ne zadošča ali pa izvensodna poravnava, da jo je treba ponoviti, da so stvari prepočasne in da s tem pravzaprav premalo učinkovite, kar se teh procesov tiče. To bomo tudi potem v nadaljevanju lahko še bolj pojasnili.

Kar se tiče aktivne vloge ministrstva pri vplivanju na delovanje DUTB, velja najprej še enkrat razčistiti, kar se tiče poslovnega poročila za leto 2013. Poslovno poročilo je DUTB izdelala, predložila, Vlada ga je obravnavala, imela je še vrsto vprašanj in je naložila, da se poslovno poročilo dopolni. Dopolnitev je bila izdelana, dana so bila dodatna pojasnila, niso bila sestavni del redakcije, čistopisa in smo zahtevali, da se izdela čistopis in da se tudi čistopis revizijsko pogleda. To se pravi, da tudi na čistopis poslovnega poročila komercialni revizor, to je firma, mislim, da KPMG izda revizorsko mnenje. Revizorsko mnenje je bilo sicer izdano brez zadržka, prvo smo pa želeli, da se še enkrat to opravi. In dodatne razširitve in pojasnila, ki jih je Vlada zahtevala, so zdaj vključena v letno poročilo. Jasno pa je, da nekaterih dejstev za nazaj ni možno spremeniti. Če je bilo porabljeno za določene storitve toliko in toliko, je to v tem poročilu lahko še nekoliko bolj pojasnjeno, zakaj so taki stroški bili. Ne da se pa to za nazaj spremeniti. Ključni argument upravnega odbora DUTB je, da je bilo relativno veliko svetovalnih storitev v letu 2013, ker družba v letu 2013 še ni imela redno zaposlenih sodelavcev oziroma minimalno število in da so praktično vsa opravila, ki so bila vezana na vzpostavitev inštitucije, da je začela delovati, bila izvedena z zunanjimi izvajalci, delno tudi potem kasnejšimi direktorji ali pa ključnim osebjem, ki so, preden so postali zaposleni v DUTB ali pa prevzeli funkcije v tej družbi v upravnem odboru, opravljali to po posvetovalnih pogodbah. Drugi zelo velik del stroškov je vezan na pravna opravila, ki so vezana na prenose zavarovanj po kreditih, ki so vezana za različna pravna opravila, kjer se praviloma koristijo, tako kot koristijo tudi banke, v večjem delu odvetniške pisarne, notarje, del pravne ekipe je sicer vzpostavil tudi DUTB sam, so pa to storitve, ki so praviloma ekspertne, ki so dražje v tistem delu, kjer je treba izvesti javna naročila, so te stvari vzpostavljene. KPK pa je imel predvsem nekaj zadržkov. Kar se tiče leta 2013, so tukaj obstajala določena tveganja oziroma konflikti interesov.

Nadalje poteka nadzor nad delom DUTB na ta način, da je vzpostavljeno mesečno poročanje o delu, o napredku na vseh ključnih postavkah, ki so v premoženjskih postavkah, ki jih upravlja DUTB, in posebno tudi mesečna poročila o vseh naznanitvah oziroma sproženih postopkih o nepravilnostih, ki so ugotovljene v samem razreševanju teh terjatev. Z DUTB se tudi posvetujemo o kombinaciji ukrepov, kadar je prisotnih več deležnikov v teh procesih, imamo situacije, ko je treba restrukturirati ali pa se mora tudi državni, davčni dolg ali pa kakšen drug dolg usklajeno odločati, po tem, ko se odloča DUTB. Tako da neka prva prioriteta bi bila dana preglednosti, transparentnosti o njihovem delu, pa hkrati tudi sodelovanju. Kar se tiče sprejemanja odločitev o prodajah premoženja, s katerim razpolaga DUTB, so te odločitve o prodajah avtonomne. Sprejema jih upravni odbor DUTB. Upravni odbor je enotirni organ upravljanja. V njem so trije izvršni direktorji in štirje neizvršni direktorji. Za enkrat prevladujejo tujci, štirje, in trije so slovenski državljani. Že od samega začetka je bila taka struktura vzpostavljena, da so se ti odločitveni procesi nekoliko odmaknili iz slovenskih krogov in da se inštitucija izogiba konfliktom interesov. Treba je poudariti, da nekateri postopki restrukturiranja potem v naslednjih fazah, posebej ko so prodaje, če je v prvi fazi finančno restrukturiranje, reprogramiranje kreditov in tako naprej, ko pride do prodaje, izpostavljenosti, takrat pride do vstopa novih lastnikov. Tako da je treba zelo dobro razumeti, da so postopki restrukturiranja v nekaterih primerih tudi zahtevni s tega vidika, ker prihaja do spremembe lastniških kontrol v družbah. En profesor je v eni od zadnjih števil Bančnega vestnika, lahko ga tudi citiram, dr. Simoneti je napisal: "Restrukturiranje v slovenskih okoliščinah poteka na dokaj brutalen način." Brutalen način v tem, da podjetja, ki bodisi finančne dolgove ali druge obveznosti morajo restrukturirati, so ne samo pod velikim pritiskom svojih upnikov, ampak skozi te procese se zelo velikokrat praktično zamenja lastništvo teh podjetij. En tak primer, ki ga vsi poznamo, je na primer ACH, ki je na tem, ali se verjame, da bo novi lastnik skupino podjetij ali premoženje upravljal boljše kot sedanji oziroma kakšni bodo učinki v primeru prodaje takega premoženja. Se pravi, da so odločitve zahtevne, večplastne in da s tega vidika tudi vsaj Ministrstvo za finance meni, da je enotirni sistem upravljanja v tem delu boljši, kot je dvotirni, ker bolj integrira vlogo izvršnega menedžmenta in nadzornikov in na drugi strani daje večjo možnost državi, lastniku, da vsaj določi gabarite in vpliva na ključne cilje poslovanja te inštitucije.

Kar se tiče ciljev poslovanja, so ti tako napisani že v samem zakonu, pa v vseh aktih, predvsem politiki upravljanja in smernicah za delovanje. Prvi cilj je, da povrne sredstva, ki jih je država vložila ali pa ki jih bo vložila z izdajo obveznic. S tem da je v javnosti malo

poenostavljeno razumevanje, da ta sredstva pridejo v proračun. Sredstva, ki jih DUTB realizira s prodajo obveznic, se vrnejo prejemnikom obveznic. To pa so poslovne banke, ki so prinesle slabo aktivno. Se pravi, da v bistvu se bo rezultat slabe banke meril po tem, kako hitro bo prodajala sredstva, zato da bo servisirala obveznosti iz izdanih obveznic in da ne bo prišlo do tega, da bi te obveznosti morala financirati država na osnovi unovčevanja poroštev, ker te obveznice pa vse imajo poroštvo države. Zato je določen cilj, da na leto proda 10 % svojega portfelja. V enih delih je to lažje storiti, v drugih delih, kjer so velik del portfelja nepremičnine, je to zelo zahtevno, so procesi dolgotrajnejši in zahtevnejši. Portfelj DUTB, tako kot je prenesen, je netipičen za primerljive inštitucije slabih bank, ki so bile ustanovljene v Evropi. Večinoma so se evropske slabe banke ukvarjale ali so bili na njih preneseni nepremičninski portfelji. V našem primeru so ti portfelji bistveno bolj raznovrstni in so predvsem bistveno bolj nelikvidni. S tega vidika je cilj 10-unovčitev, prodaja premoženjskih postavk, zahteven in je bil v letu 2014 dosežen, in kot je sedaj v poslovnem načrtu za leto 2015, v predlogu, bo tudi doseženo. Se pravi, da lahko ocenimo, da ni neke neposredne nevarnosti za to, da bo treba za servisiranje obveznosti izdanih obveznic DUTB unovčevati državna poroštva. Naslednji cilj je aktivno restrukturiranje podjetij v teh večjih primerih, ki potekajo. Največji primer, ki ga vodi in kjer je tudi organizator ostalih bank restrukturiranje, je primer Cimos. Je pa še nekaj drugih, tudi takšnih večjih podjetij, ki so kar pomembni zaposlovalci, ki imajo širše funkcije. Lahko rečemo, da po oceni ministrstva DUTB v teh pomembnejših primerih te naloge relativno solidno opravlja, vedno so tam povezani na tveganja in vedno je prisotna dilema ali maksimirati dobiček ali slediti v bistvu cilj pripoznati ali pa ohraniti ekonomsko aktivnost, hkrati pa to zahteva, da se pripozna večji del izgub, ki v teh primerih nastanejo, če se ne sledi samo cilj maksimizacije ekonomske vrednosti z prodajo.

V tem delu je ministrstvo zelo intenziviralo svojo komunikacijo in načine dela z DUTB. Imamo dvakrat mesečno operativne sestanke, vsak drugi petek v mesecu, ki trajajo približno dve uri, kjer gledamo tako sistemske vidike delovanja, kakšne ovire v zakonodaji, potem sodelovanje države, kjer država tudi sodeluje ali pa drugih inštitucij, kjer pride do kakšnih sistemskih pravnih problemov do kakšnih operativnih vprašanj. Imeli smo precej veliko operativno vprašanje, ki je bilo vezano na to, da je del portfelja, ki je bil prenesen na DUTB, bil zavarovan z državnimi poroštvami, ki so bila izdana v letih 2009, 2010, in je tudi unovčeval državna poroštva, zato smo morali najti rešitve, da smo pravzaprav hkrati zaščitili DUTB in proračun. Potem so situacije, kjer bodisi DUTB ali pa SDH morata prevzeti vlogo

pravzaprav aktivnih upravljavcev v procesih restrukturiranja, na katerih se konsolidirajo lastniški oziroma kapitalski deleži. In je to tudi treba skoordimirati. Obstaja še vrsta podobnih situacij.

Tako da imamo aktivno komunikacijo s to inštitucijo, kar se tiče samih poslovnih načrtov, aktov, načinov izvajanja. Najbolj občutljiva je politika nagrajevanja, ki je bila tudi zelo izpostavljena s strani javnosti. Vladi smo predložili novo politiko nagrajevanja, ki je bila v prvi etapi obravnavana, v tem momentu še ni uveljavljena, ker se ocenjuje tudi potreba po tem, da se struktura upravnega odbora slabe banke dopolni oziroma delno spremeni in s tem v zvezi potekajo še določene konzultacije in razprave. Pa da ne bo narobe razumljeno, ne znotraj koalicije, ker so vse te funkcije predvsem profesionalne funkcije, ampak predvsem v tem, koliko ohraniti tujcev, na ta način se nekako kontrola znotraj tega upravnega odbora DUTB prevesi na strani slovenskih državljanov ali tujcev. Sedanja ekipa neizvršnih direktorjev smatra, da lahko deluje neodvisno samo, če imajo nekako večino glasovalnih pravic v tem upravnem odboru, da pa večja udeležba Slovencev lahko za seboj potegne posledice, ki so vezane na eventualno politično vplivanje na njihovo delovanje. Lahko rečem, da je sestava upravnega odbora sestavljena iz uglednih mednarodnih strokovnjakov, ki so podobne naloge opravljali že drugje, v drugih državah, in mislimo, da njihove odločitve oziroma njihov prispevek je bil zelo odločilen za to, da se je inštitucija ustrezno vzpostavila, obstoji pa tisti del negativne podobe, ki se je oblikovala v javnosti, ki pa se nanaša na višino njihovih dohodkov. Ko gremo gledat nazaj, na kakšen način so bile pogodbe z njimi sklenjene, kdo je te dohodke odobril, se tudi iz papirjev vidi, v kakšni etapi, kdaj je bilo to odločeno in formalizirano. In zdaj smo na tem, da se moramo uskladiti in da tudi ta del nagrajevanja, ki je pravzaprav v javnosti največjo negativno podobo te institucije oblikoval, ustrezno znormaliziramo.

Velja posebej še poudariti izogibanje konfliktu interesov, kar je gospa Škopac Maruša omenila. Osnovni princip pri teh poslih je, da se ne prodajajo premoženjske postavke samim dolžnikom. Sam dolžnik nikoli ne more direktno uveljavljati pravice do diskonta, to je osnovno pravilo, in se preverjajo konflikti interesov povezanosti oseb. To je sicer tudi princip, ki generalno velja v bančništvu, se pravi diskont ali nek popust na vrednost postavke lahko dobi samo nekdo, ki je popolnoma nov, nov nosilec, nov lastnik. In v tem delu je posebna pozornost namenjena ravno temu, da se preverja, da konflikti in navzkrižja interesov ne obstajajo in da se vsi ti elementi izločijo, če so kakršnikoli indici, da bi se lahko, bi rekel, razdolžili s ponovnim vstopom v pogodbeno razmerja stari lastniki ali pa osnovni dolžniki, se vedno odstopi od takšnih transakcij in ne samo praviloma. To je eno od

osnovnih pravil v njihovem poslovanju in je sestavni del tudi politike oziroma smernic za delovanje in principov delovanja te institucije.

Jaz bi zaključil s tem, poslanstvo te institucije, kot je DUTB, je zelo kompleksno. Na žalost se je oblikovalo negativno javno mnenje, ki izvira iz tega začetnega obdobja, ki ga bo treba korigirati. Jaz ne bi preveč posegala nazaj, kako so bile terjatve prenesene, zakaj so bile prenesene, ta del je zdaj pregledalo tudi Računsko sodišče. Ugotovitve Računskega sodišča sicer še niso javne, smo se pa veliko ukvarjali tudi v decembru in začetku januarja s komunikacijo z Računskim sodišče, kjer se je ocenjevalo ne samo poslovanje DUTB, ampak tudi ukrepi v celoti za zagotavljanje stabilnosti bank, način prenosa slabih terjatev, vloga vseh institucij, vloga medresorske komisije. Mislim, da je bilo to v veliki meri pojasnjeno.

V nadaljnjem delovanju te institucije, katere vloga je pravzaprav dvoplastna ali zelo kompleksna, je pa predvsem pomembno, da zagotovimo, da bo učinkovito lahko sodelovala v restrukturiranju gospodarstva in da bo zagotavljala javnofinančne cilje. Javnofinančni cilj pa je servisiranje javnega dolga iz naslova ukrepov in, drugo, tudi na kapital, ki pa je bil vplačan DUTB v višini 200 milijonov evrov, ustvariti donos, ki bo primerljiv z donosi podobnih institucij drugje v Evropi – za enkrat je v strategiji predvideno, da bi ta donos moral biti 8 %, in vsekakor eliminirati vsa dodatna tveganja, ki bi bila kakorkoli povezana s poslovanjem te družbe in upravljanjem teh postavk.

Velja tudi povedati, da je še tekom leta 2014 na osnovi ukrepov, ki so se izvajali v Abanki, v Banki Celje, dodatno premoženje DUTB prevzema od teh bank v sklopu ukrepov za te banke, prevzel je dodatno premoženje od Faktor banke, od Probanke, tam sicer izven procesov državnih pomoči po tržnih principih, in se bo najbrž zaključevala likvidacija teh dveh bank na ta način, da bo preostanek portfelja, ki ga začasni upravi teh dveh bank ne bosta uspeli novočiti, tudi prešel v neki etapi na to institucijo, ki je pravzaprav specializirana za to, da bo ta portfelj upravljala.

Ministrstvo za finance in Vlada se zelo trudimo, da vzpostavimo standard upravljanja in tudi učinkovitost upravljanja, ki je na nivoju upravljanja podobnih institucij v Evropi, da delimo najboljše prakse. Vsekakor so pa ključna tista vprašanja, ki so vezana na to, kako so bile določene vrednosti postavk in kako so bila dana soglasja za odobritev državnih pomoči za banke, ki so bile deležne ukrepov izven odločitvenih procesov Slovenije. Vrednosti teh postavk, kot je bilo poudarjeno, je določila Evropska komisija. Lahko povemo, da je za NLB komisija sama delala cenitev oziroma določila prenosno vrednost in je koristila cenitvene usluge Rolanda Bergerja, kar je prof. Križanič omenil. Medtem ko je pa cenitve prenesenih postavk za NKBM in Abanko ter cenitve za komisijo, ne za Vlado ali

za Banko Slovenije, delal Ernst & Young. Kar se tiče prenosnih vrednosti, bo pa morala v celoti posredovati Banka Slovenije. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo dajem še predstavniku predlagatelja mag. Marku Pogačniku.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Predsedujoča, hvala za besedo.

Kot predlagatelj bi se zahvalil državnemu sekretarju za izčrpne odgovore, ki nam jih je dal. Stališča poslanskih skupin so jasna. Zahvalil bi se vam za podporo pri teh priporočilih in mislim, da je pomembno, da se z vsemi temi zahtevami seznanijo tudi Državni zbor. V danem trenutku je verjetno to ena izmed najpomembnejših institucij v Sloveniji, ki bo imela vpliv tako na razvoj bančnega sistema, predvsem pa na razvoj gospodarstva. Edino, kar bi še spoštovanemu državnemu sekretarju dejal, mislim, da če Vlada oziroma Ministrstvo za finance ni neposredno odgovorno za delovanje te družbe, s čimer se nekako tudi strinjam, saj ima za to pač upravni odbor, pa mislim, da posredno odgovornost pri delovanju te družbe mora prevzeti. Mislim, da je smiselno, da se čim prej odgovori na vsa ta nerazjasnjena vprašanja v zvezi z delovanjem Družbe za upravljanje terjatev bank, od svetovalnih storitev do ostalih zadev. Ne nazadnje je Družba za upravljanje terjatev bank predlagala stečaj enega izmed večjih slovenskih podjetij, potem je pa sodišče ta postopek razveljavilo. In tu, mislim, bo pa moral nekdo prevzeti odgovornost, če se bo na koncu izkazalo, da so bili ti postopki neupravičeni. Ne glede na ta vaša pojasnila v zvezi s sodelovanjem s Probanko, pa osebno mislim, da se tu postavlja vrsta vprašanj, ali je ta manever smiseln ali ne oziroma da bo Družba za upravljanje terjatev bank podrobneje pojasnila, katere storitve ta banka za njih izvaja.

Ponavljam, jutri na glasovanju pričakujem od poslanskih skupin, da bodo ta naša priporočila tudi podprle. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Izkazana je zahteva. Če želite razpravljati predstavnik predlagatelja predloga in predstavnik Vlade, prosim, da se prijavita z dvigom rok. Prosim za prijavo. Razpravljavec ima na voljo pet minut časa.

Besedo ima gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala, gospa podpredsednica.

Saj bom čisto kratek; tudi sam želim pozdraviti in izraziti hvaležnost državnemu sekretarju gospodu Dragonji za korektno komentarje in odgovore na vprašanja, ki so bila

že izpostavljena. Sam bi pa tudi pri tej točki želel nekako pozvati upravo Družbe za upravljanje terjatev bank in opozoriti, da jim je zakonodajalec praktično dal v roke zelo kvalitetno orodje in želimo poslanci Državnega zbora, ki smo Zakon o ukrepih za krepitev stabilnosti bank sprejeli, da to orodje, ki ga ima upravni odbor Družbe za upravljanje terjatev bank, tudi uporablja.

Ponovno bi spomnil na 33. člen omenjenega zakona, ki govori o odgovornosti članov organov vodenja in nadzora bank ter organov nadziranja bank. Ta člen pravi naslednje: "Člani upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank so dolžni vsak sum kaznivega dejanja, kaznivega ravnanja članov organov vodenja in članov organov nadzora bank ter organov nadziranja bank, s katerim se seznanijo v zvezi z upravljanjem svoje zaposlitve, predvsem ob pregledovanju kreditnih map iz devetega odstavka 11. člena tega zakona, takoj na ustrezen način seznaniti pristojnim organom". Drugi odstavek: "Oпустitev dolžnosti iz prejšnjega odstavka se obravnava kot utemeljen razlog za razrešitev oziroma prekinitve delovnega razmerja iz krivdnih razlogov." In še zadnji, tretji odstavek, zelo pomemben, ki govori o zastaralnih rokih: "Ne glede na določbe zakona, ki ureja kazniva dejanja, in zakona, ki ureja obligacijska razmerja, kazniva dejanja in odškodninska odgovornost članov organov vodenja bank in organov nadzora bank ter organov nadziranja bank, ki so deležne ukrepov po tem zakonu, ki nastanejo zaradi ali v povezavi z opravljanjem funkcije člana organa vodenja ali organa nadzora ter organa nadziranja bank ali namenski družbi, ki je deležna ukrepov po tem zakonu, zastarajo v zastaralnem roku, ki je štirikratnik splošnih zastaralnih rokov, kot jih določa zakon, ki ureja kazniva dejanja, ter zakon, ki ureja obligacijska razmerja."

To se mi zdi, da je zelo pomembno orodje, ki je najbrž, kot sem že komentiral, zbudilo podpisnike zahteve za referendum, ko smo še imeli nespremenjeno ustavo v zvezi z referendumom. In najbrž je prav ta člen, torej 33. člen omenjenega zakona, nekaterim pognal strah v kosti, da so se lotili zbiranja podpisov za razpis referenduma. In potem je, hvala bogu, Ustavno sodišče to zadevo zavnilo.

Jaz se tukaj strinjam s komentarjem državnega sekretarja glede sestave upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank, torej splošno najodgovornejših v tej družbi, da je treba razmisliti, kako postaviti najodgovornejše ljudi, da bodo čim manj podvrženi vplivom politike. In tukaj kljub temu, da je jasno, da navijam za Slovence, se moram pravzaprav postaviti na stran tujih strokovnjakov, kjer je najbrž manjša verjetnost za politični vpliv na delovaje Družbe za upravljanje terjatev bank.

Bi pa dejansko imel vprašanje, ne vem, če ima možnost državni sekretar še odgovarjati. Dejstvo je, kar je bilo tudi že povedano, da je

Vlada v drugi polovici decembra že dobila na mizo revizijsko poročilo Računskega sodišča glede delovanja Družbe za upravljanje terjatev bank v letu 2013, ki ugotavlja določene nepravilnosti, kar je dejansko že naznanil finančni minister dr. Mramor, ki je tudi povedal, da primerjajo revizijo Računskega sodišča in poročilo Komisije za preprečevanje korupcije ter se je dogovarjal, kateri ukrepi bi bili najprimernejši. Tudi gospod Štefanec je povedal, da sicer korupcijskih dejanj ne zaznava, da pa je bilo kar nekaj korupcijskih tveganj. Tukaj me zanima, ali so že kakšne konkretne akcije Vlade.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Zaključujem splošno razpravo. Odbor za finance in monetarno politiko je Državnemu zboru predlagal dopolnjeni predlog sklepa, h kateremu ni bilo vloženih amandmajev. O dopolnjenem predlogu sklepa bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v petek, 30. 1. 2015, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **16. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI S POSTOPKI ZA ODPRAVLJANJE NEZAKONITOSTI PRI DELU VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA.**

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina devetnajstih poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina devetnajstih poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo predstavniku predlagatelja dr. Vinku Gorenaku.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Spoštovana gospa podpredsednica!

Če bi na tem mestu rekel predstavnica radikalne politične levice, bi vas užalil. Zato tega ne bom rekel. Hotel sem vas pa spomniti, da ste dopustili žaljenje mene malo prej. Jaz bom predstavil zahtevo za obravnavo točke dnevnega reda, in sicer gre za vprašanje odpravljanja nezakonnosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva. Ob desetih dopoldan sem poslušal Radio Slovenija in tam so povedali tudi to, da bomo danes to točko dnevnega reda obravnavali in so rekli, da gre za domnevne nezakonnosti, ki jih vidi SDS. Seveda je to v skladu s tistim, kar pač počno, in sicer ne vidijo samo SDS, vidijo tudi seveda Upravno sodišče Republike Slovenije, ki je to tudi fizično v obliki odločitve ugotovilo. Če pa dovolite, da malo podrobneje v času, ki mi je na razpolago, povem, je pa naslednje.

Vi veste, da tik pred koncem vsake vlade tako ali drugače je javnost seznanjena s tem, da prihaja do nekaj kadrovanj, do katerih naj ne bi prišlo. Če to prihaja v pravosodnih organih, potem je to še toliko slabše. En dan pred zaprisego, pred prevzemom funkcije Janševe vlade leta 2012 je prišlo do tipičnega primera politične korupcije političnega kadrovanja na Vrhovnem državnem tožilstvu, ki je bilo nezakonito. Nezakonito ne govorim jaz, tako je zapisalo seveda Upravno sodišče Republike Slovenije. Torej uporabljam sodno ugotovitev. Namreč, kaj se je zgodilo? Takratni minister za pravosodje Aleš Zalar je v dogovoru z vrhovnim državnim tožilec gospodom Fišerjem, sta enostavno zaposlila državnega sekretarja gospoda Škrleca na mestu generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva, ki sta ga ustvarila v zakonu nekaj mesecev pred tem. To pomeni, da je bilo delovno mesto ustvarjeno z zakonom in seveda na to delovno mesto je bil razporejen politik gospod Boštjan Škrlec, dotedanji državni sekretar na pravosodnem ministrstvu. V vladi, kjer sem bi sam, ki sem bil takrat zadolžen za tožilstvo, smo takoj posumili, zlasti pa me je na to opozorila tudi državna sekretarka, ki je bila strokovnjakinja s tega področja, smo posumili, da gre za nepravilnosti pri tem imenovanju. Zato je Vlada Republike Slovenije dva meseca kasneje to imenovanje razveljavila. Torej gospod Boštjan Škrlec ni bil več generalni direktor Vrhovnega državnega tožilstva. Ampak on se je pritožil. Pritožil se je na Upravno sodišče, ki je ugotovilo, da ima Vlada prav in da je prišlo na relaciji med bivšim ministrom za pravosodje Alešem Zalarjem in generalnim tožilec gospodom Fišerjem do, tako kot so zapisali, suma korupcije, nasprotja interesov oziroma oni so zapisali dobesedno takole, da je šlo za, ko so odločbo odpravili, da je šlo za "samovoljo pri izvrševanju oblasti". Pomeni, da sta dva funkcionarja, minister za pravosodje in generalni državni tožilec izvedla samovoljo pri izvrševanju oblasti in zlorabila zakon za to, da sta imenovala gospoda Škrleca na tako odgovorno delovno mesto. On se je seveda pritožil. Pritožil se je na Upravno sodišče in Upravno sodišče je to potem tudi razveljavilo, tako kot smo tu tudi povedali. Gospod Fišer je rekel, da je stvari vrnil v prejšnje stanje, po domače povedano. To je tako lepo povedano, da sam sebe opereš, nima pa to nobene realne podlage oziroma nobenega realnega dejstva ni v vsem tem.

Kaj se je zgodilo kasneje? Komisija za preprečevanje korupcije je prav tako ta isti primer obravnavala, in to za tem, ko je to obravnavalo Upravno sodišče Republike Slovenije. Komisija za preprečevanje korupcije je ugotovila, da gre za sum korupcije in nasprotje interesov. Torej imamo že drugo institucijo, ki je ugotovila, da gre za sum korupcije in nasprotje interesov. Vendar s to odločbo niste seznanjeni, ker ne smete biti. Zakaj ne smete biti oziroma ne smemo biti

seznanjeni? Zaradi tega ker je Aleš Zalar, nekdanji minister za pravosodje, sprožil upravni spor. In ne boste verjeli, Upravno sodišče mu ni dalo prav, Vrhovno sodišče Republike Slovenije je pa stvar zadržalo do dokončne odločitve. In to zadržanje do dokončne odločitve traja še danes. In traja že 14 mesecev. Iz tega lahko sklepam samo eno. To, da Vrhovno sodišče Republike Slovenije ščiti bivšega ministra za pravosodje in ščiti generalnega državnega tožilca. Ker ne odloči. Pravosodni minister je na odboru povedal, da je urgiral oziroma povprašal, kot je on rekel, na Vrhovnem sodišču: Kaj delate? Ali ste kaj naredili s to zadevo?" In obljubljeno mu je bilo, da bo zadeva končana decembra 2014. Sedaj smo pred pragom februarja 2015 in odločitve ni. Iz tega lahko sklepamo, da Vrhovno sodišče še vedno ščiti nezakonitosti, poudarjam nezakonitosti, nič domnevnih nezakonitosti ali nezakonitosti, ki jih vidi SDS po mnenju Radia Slovenija 1, ampak ščiti nezakonitosti, ki jih je ugotovilo Upravno sodišče. Stvar pa ima še dve dimenziji. Prva dimenzija je ta, da je nadzor nad poslovanjem državnotožilske uprave uvedel že minister Pličanič tudi v tej isti zadevi. Seveda je prišlo do tega, da so uradniki rabili šest, sedem mesecev, da so šli ta posel opraviti. In v času od septembra do decembra lanskega leta so ta posel tudi opravili. V času, ko smo to zahtevo pripravljali, še nismo vedeli, kakšni so rezultati. Vendar Ministrstvo za pravosodje, sodeč po izjavi za javnost, ki so jo dali prejšnji teden, je ugotovilo enako kot Upravno sodišče. Torej da je šlo pri imenovanju gospoda Škrleca za nezakonitosti, torej nepravilnosti in nezakonitosti. Imamo že drugi organ, poleg Upravnega sodišča imamo tudi Ministrstvo za pravosodje, ki ugotavljata, da je šlo za nezakonito imenovanje. Gremo naprej. V naši državi je veliko organov in ko se ti angažirajo, potem je kar težko, če svoje delo opravijo korektno. S tem se namreč ukvarja tudi Upravna inšpekcija. Upravna inšpekcija, ki je poslala, po podatkih, ki so jih dali, zahtevo gospodu Fišerju, to je bilo sredi lanskega leta, da dostavi podatke o imenovanju gospoda Škrleca. Veste, kaj je rekel gospod Fišer? "Ne, ne bom poslal." On se je torej upr brez zakonske osnove, to je jasno, in podatkov upravni inšpekciji oziroma inšpektorjem noče dati. Da bi zadeve zavlčeval, se je obrnil potem na pravosodno ministrstvo in rekel: "Ali sem jaz dolžan dati te podatke in ali je ta inšpekcija pristojna tudi za to, da nadzira nas?" Jaz mislim, da je Ministrstvo za pravosodje korektno odgovorilo oziroma korektno reagiralo in povedalo, da te podatke mora dati. Na odboru prejšnji teden nam je bilo pojasnjeno, da je zdaj inšpekcija ponovno zahtevala od gospoda Fišerja, da da podatke o tej isti zadevi. In inšpekcija bo odločila. Ko bo. Je pa zanimivo tudi to, da inšpektorji pravijo, da imajo veliko dela. To zahtevo so sprejeli pred enim letom in enim mesecem. Torej odločitev o tem, da bodo šli v ta nadzor. In zanimiva stvar, da traja potem skoraj 8 mesecev, da uvedejo

postopek. Ampak seveda zato, ker pravijo, da imajo veliko dela. Moram pa reči, da so maja lansko leto sprejeli neko anonimko o nekem domnevno nezakonitem kadrovanju v kabinetu ministra za notranje zadeve v času, ko sem sam vodil to zadevo, in, ne boste verjeli, en mesec po tistem so bili na delu. Jaz sem bil očitno prioriteta. Gospod Fišer pa ni prioriteta. Ampak dobro. Svoje delo so opravili korektno, jaz sem jim hvaležen, ugotovili so da v mojem kabinetu, v mojem času ni prišlo do nobenih nezakonitosti. Če povzamem, bom rekel takole.

Na odboru so bili naši predlogi sklepov zavrnjeni. Gospe in gospodje, tu na sredini in levo od mene, čeprav so bili sklepi relativno korektni, ugotovitveni sklepi so bili, da se seznanjamo s tem, da je Upravno sodišče povedalo, da sta gospod Fišer in gospod Zalar kadrovala nezakonito. Tega niste bili pripravljeni podpreti. Jaz mislim, da je zelo slabo stanje, ko tiščimo glavo v pesek in do pravosodja, predvsem seveda v tem primeru, v današnjem primeru, govorim seveda o tožilstvu in gospodu Fišerju, ki ga ni bilo na odbor. In ne boste verjeli, zapisal je: "Ne bom se udeležil." Jaz bi pričakoval od vodstva Državnega zbora in predsednika, mislim, da je zdaj z nami, da bi na tak dopis reagiral. Ja, potem če on pravi: "Ne bom prišel v Državni zbor", analogno, če delimo oblast na zakonodajno, sodno, izvršilno, potem lahko kdorkoli od nas mirne duše reče: "Ne bom se udeležil, ne bom prišel na razgovor, če bo nek tožilec nekaj zahteval od mene." Ja, s popolnoma enako pravico. Pa vas ne pozivam, da to naredite, ampak vas pozivam zato, da v takšnih primerih vodstvo Državnega zbora reagira in mu zelo jasno odgovori, da je dolžan priti, pa čisto nič drugega. On pa pravi: "Ne bom prišel."

Če zaključim. Imamo dve instituciji, ki sta ugotovili nezakonitosti pri imenovanju gospoda Škrleca na mesto generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva. To ni mala šala. To ni majhen, ampak je velik problem. Ti dve instituciji, ki sta nezakonitosti ugotovili, sta Upravno sodišče Republike Slovenije, verjetno moramo sodne odločbe spoštovati ali kako že, in na drugi strani je to nadzor Ministrstva za pravosodje, ki je dal skoraj identične ugotovitve, tako so predstavniki ministrstva povedali. Na tretji strani imamo v tej isti zadevi Vrhovno sodišče, ki blokira stvar že 14 mesecev. In v četrtem primeru imamo gospoda Fišerja, ki noče dati podatkov Upravni inšpekciji. Noče dati podatkov. Mimogrede, ko smo v Državnem zboru, kdaj je že bilo, leta 2012, konec leta, obravnavali t. i. izginotje podpisov pa tudi interpelacijo zoper mene, so štiri institucije svoje delo opravile v štirinajstih dneh. Tukaj pa Vrhovno sodišče vleče, kot sem rekel, že 14 mesecev, gospod Fišer pa pravi, "ne dam podatkov inšpeksijskim službam, ne dam." Se pravi, če Državni zbor dovoljuje, da nekdo reče, "ne bom dal podatkov", potem bomo jutri priča razpadu sistema, ker bodo vse

inšpekcijske službe deležne od oseb ali organov, ki jih preiskujejo, deležne takega odgovora "ne dam podatkov". Jaz mislim, da je zadeva alarmantna s tega vidika in Državni zbor bi moral pravzaprav sprejeti neke zaključke, moral sprejeti neke zaključke, ki pa jih na odboru seveda koalicija ni potrdila. In po potrebi bomo ponovili vajo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog priporočila je obravnaval Odbor za pravosodje kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici mag. Bojani Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Spoštovani predsednik, spoštovani državni sekretar, kolegice, kolegi in gostje na odru!

Odbor za pravosodje je na svoji 5. seji 15. 1. 2015 kot matično delovno telo obravnaval predlog priporočila v zvezi s postopki za odpravljanje nezakonitosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, in je bil objavljen na spletni strani Državnega zbora. Dopolnilno obrazložitev v imenu predlagatelja je podal poslanec dr. Vinko Gorenak in predlagal sprejetje ustreznih priporočil Državnega zbora ministru za pravosodje ter državnotožilskemu svetu. Leta 2012 je namreč prišlo do nezakonitosti pri imenovanju Boštjana Škrleca na mesto generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva, za kar sta po mnenju predlagatelja odgovorna tedanji minister za pravosodje Aleš Zalar in generalni državni tožilec dr. Zvonko Fišer. Do imenovanja je prišlo tik pred nastopom vlade premierja Janeza Janše, v kateri je poslanec dr. Vinko Gorenak opravlja funkcijo ministra za notranje zadeve, pristojnega tudi za državno tožilstvo. Vlada premierja Janeza Janše je odločbo o imenovanju razveljavila. Škrlec pa je zoper to sprožil upravni spor. Upravno sodišče je v odločbi decembra 2012 zapisalo, da je šlo v obravnavanem primeru za nezakonito imenovanje ter samovoljo ministra Zalarja in generalnega državnega tožilca dr. Fišerja pri izvrševanju oblasti. Dr. Gorenak je v zvezi s tem februarjem 2013 kot minister za notranje zadeve odredil nadzor nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave na Vrhovnem državnem tožilstvu. Po menjavi vlade je minister za pravosodje dr. Senko Pličanič omenjeni nadzor preklical ter ga ponovno odredil šele aprila 2014 in je bil opravljen jeseni 2014. Ugotovitve nadzorne skupine po besedah predlagatelja še niso znane. Postopek je leta 2012 zaradi suma korupcije in nasprotja interesov v zvezi s tem imenovanjem začela tudi Komisija za preprečevanje korupcije, a je javno objavo njenih ugotovitev Vrhovno sodišče začasno zadržalo, kar predlagatelj ocenjuje kot namerno zavlačevanje. Nadzor je v začetku 2014 začel tudi inšpektorat za javni sektor, ki po navedbah

predlagatelja z delom ne more zaključiti, ker mu generalni državni tožilec dr. Fišer ne želi posredovati za to potrebnih podatkov. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je predstavila njihovo pisno pravno mnenje in povedala, da vsebina 1. točke predstavlja ugotovitev določenih dejstev. Točke 2, 3 in 4 vsebujejo predlog, da Državni zbor sprejme že sprejete odločitve drugih pristojnih organov, kar je po mnenju Zakonodajno-pravne službe sporno z vidika načela pravne države in načela delitve oblasti, saj bi ga lahko razumeli tudi kot možnost zanikanja navedenih odločitev. Po oceni Zakonodajno-pravne službe je sporna tudi 5. točka, saj Državni zbor s priporočilom ne sme ocenjevati dela drugih državnih organov, hkrati pa bi lahko pomenilo poseg na področje sodne uprave in s tem prekoračitev pristojnosti Državnega zbora. S 6. točko se ministru za pravosodje in državnotožilskemu svetu nalagajo naloge, ki niso v njuni pristojnosti, temveč pristojnosti Inšpektorata za javni sektor, s čimer bi lahko prišlo tudi do nedopustnega vplivanja nanj. S 7. točko pa se v nasprotju s poslovniškimi določbami v priporočilu ministra za pravosodje in Državnotožilski svet poziva k začetku postopka za razrešitev generalnega državnega tožilca. Minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič je predstavil pisno mnenje Vlade in pojasnil, da je bilo v postopku imenovanja Boštjana Škrleca z navedeno odločbo Upravnega sodišča res ugotovljeno nezakonito stanje, a so bile njegove posledice že sanirane. Zaključen je tudi nadzor Ministrstva za pravosodje, ugotovitve nadzorne skupine so podobne ugotovitvam Upravnega sodišča. Glede postopka pred Komisijo za preprečevanje korupcije, katere predsednik je bil v času njegovega začetka, je povedal, da je bil začet na podlagi prijave tedanje državne sekretarke na Ministrstvu za notranje zadeve Barbare Brezigar, a je še pred izdajo dokončne odločitve zaustavljen s strani Vrhovnega sodišča, ki naj bi svojo odločitev sprejela že konec leta 2014. Glede nadzora Inšpektorata za javni sektor je pojasnil, da navedbe predlagatelja o tem, da generalni državni tožilec ne želi posredovati zahtevanih podatkov, niso točne, saj roki za njihovo posredovanje še tečejo.

V razpravi je bilo opozorjeno, da gre za obravnavo še nezaključenih postopkov, zato so ta vsaj preuranjena. Poslanci, ki so priporočilo predlagali, pa so nasprotno menili, da so že pridobljene ugotovitve državnih organov pokazatelj, da so na področju Državnega tožilstva potrebne korenite spremembe. Izrazili so tudi protest zaradi neudeležbe generalnega državnega tožilca na seji Odbora in navedb iz njegovega pisnega sporočila, ki sem ga vabila v skladu s poslovniškimi določili.

V nadaljevanju Odbor ni sprejel amandmaja Poslanske skupine SDS k 7. točki, amandma Poslanske skupine SDS k 6. točki pa je bil umaknjen. Odbor je v skladu s Poslovnikom zbora glasoval o posameznih

točkah Predloga priporočila in nobene ni sprejel. Hvala.

PRESEDNIK MAG. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju na Ministrstvu za pravosodje gospodu Darku Staretu.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Glede predloga priporočila v zvezi s postopki za odpravljanje nezakonnosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva, ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev, bi v nadaljevanju na kratko povzel oziroma predstavil mnenje vlade, ki je sestavni del gradiva. Vlada Republike Slovenije najprej ugotavlja, da so v prvih točkah podana priporočila, naj Državni zbor sprejme odločitve posameznih organov, tako sodišč, Komisije za preprečevanje korupcije, ki so v bistvu samostojni neodvisni organi. V zvezi s tem je pomembno poudariti, da se odločitve državnih organov kot takšne morajo spoštovati in dodatne potrditve oziroma morebitni naknadni sprejemi s strani Državnega zbora ali pa Vlade Republike Slovenije po mnenju Vlade niso potrebni. V zvezi z odpravljanjem nezakonnosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva se izpostavlja imenovanje gospoda Boštjana Škrleca za generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva. Gospod Škrlec je bil z odločbo ministra za pravosodje imenovan v letu 2012. Ta odločba pa je bila kasneje razveljavljena z odločbo Vlade Republike Slovenije v času, ko je bil minister gospod Gorenak, zaradi kršitve materialnega in postopkovnega prava, kar je potrdilo naknadno, kot je bilo že omenjeno, tudi Upravno sodišče Republike Slovenije. Nezakonito stanje je bilo torej s tem odpravljeno, imenovani pa je bil kasneje s sklepom državnotožilskega sveta, torej neodvisnega organa v okviru državnega tožilstva oziroma pravosodne veje oblasti, dodeljen na enako oziroma isto delovno mesto, torej za opravljanje funkcije generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva. Po naravi stvari in upoštevajoč že izvedeno odpravo ugotovljenih nezakonnosti oziroma nepravilnosti pri imenovanju morebitnih ukrepov za delo po 111. členu, kot določa to Poslovnik Državnega zbora, po mnenju Vlade ni mogoče opredeliti, in to iz razloga, ker so bili dejansko že uresničeni. V zvezi s postopkom imenovanja gospoda Škrleca za generalnega direktorja je bil na podlagi odločbe takratnega ministra gospoda Senka Pličaniča v času od 10. 9. 2014 do 12. 11. 2014, ko je prevzel vodenje ministrstva za pravosodje že gospod Klemenčič, izveden neposredni pravosodni nadzor nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave v Vrhovnem državnem tožilstvu. Iz poročila neodvisne komisije, ki je opravila ta nadzor, med drugim izhaja, da je v zvezi s postopki zasedbe delovnega mesta generalnega direktorja

ugotovljen ravno tako v bistvu nepravilen postopek oziroma nepravilno in nedovoljeno imenovanje, kot je ugotovilo tudi Upravno sodišče. V zvezi s predmetno nepravilnostjo je bilo tudi ugotovljeno, da je bila ta že sanirana oziroma odpravljena, ker je na podlagi predloga generalnega vrhovnega državnega tožilca takrat pristojno Ministrstvo za notranje zadeve objavilo javni poziv za dodelitev državnega tožilca na Vrhovno državno tožilstvo za opravljanje te funkcije, torej generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva. In na podlagi predloga državnotožilskega sveta, kot že rečeno, je bil potem ponovno imenovan gospod Boštjan Škrlec.

Glede na vsebino predloga priporočila, da naj Državni zbor pozove ministra za pravosodje in Državnotožilski svet, da ukreneta vse potrebno za to, da bodo potrebni podatki nemudoma posredovani Inšpektoratu za javno upravo, pa Vlada izpostavlja, da sta potekala dva ločena, neodvisna postopka, in sicer postopek pravosodnega nadzora, ki sem ga omenil uvodoma, in pa inšpekcijskega nadzora.

Ministrstvo za pravosodje je ob tem na prošnjo inšpektorata zavzelo stališče, kot je tudi gospod Gorenak danes že povedal, da gre za dva med seboj neodvisna postopka, ki imata različne pravne podlage in katerih ugotovitve imajo tudi različne pravne posledice, zaradi česar je po mnenju Ministrstva za pravosodje možno izvajati oba hkrati oziroma vzporedno.

V zvezi z vsebino predloga priporočila, da naj Državni zbor pozove ministra za pravosodje in Državnotožilski svet, da začneta postopke za razrešitev generalnega državnega tožilca dr. Zvonka Fišerja, pa Vlada poudarja, da je bilo nezakonito stanje sicer ugotovljeno z odločbo Upravnega sodišča, vendar kot že omenjeno, je bilo tudi odpravljeno in je bila torej navedena odločba Upravnega sodišča že upoštevana. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo dr. Jasna Murgel.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovani državni sekretar, spoštovane kolegice in kolegi!

Danes se pogovarjamo o še enem predlogu iste poslanske skupine, da Državni zbor odloči o tem, da nekaj ugotovi glede dela drugih državnih organov ali institucij oziroma da jim nekaj priporoči. Kaj lahko sploh Državni zbor naredi na podlagi Poslovnika Državnega zbora oziroma kaj lahko priporoči drugim organom ali institucijam, jasno določa 111. člen Poslovnika Državnega zbora, ki se glasi tako: "S priporočilom Državni zbor predlaga ukrepe za delo državnih organov, institucij in posameznikov, ki opravljajo javne službe ali izvršujejo javna pooblastila." Bistveno pri vsej tej razpravi, ki se je odvijala že na Odboru za

pravosodje, je, da je že Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora v svojem mnenju o predlaganem priporočilu ugotovila, da ta vsebuje pomanjkljivosti oziroma neskladja. Kot je že bilo omenjeno v poročilu Odbora za pravosodje, je Zakonodajno-pravna služba glede prve točke predloga ugotovila, da gre za predlog ugotovitve obstoja določenih dejstev in da to po 111. členu Poslovnika Državnega zbora ne more biti predlog priporočila. Torej Državni ne more ugotavljati nekih dejstev v skladu s poslovníkom.

Druga tretja in četrta točka predloga vsebujejo predlog za sprejetje odločitev Upravnega sodišča in Komisije za preprečevanje korupcije, kar po mnenju Zakonodajno-pravne službe ne samo da ni predlog ukrepov za delo drugih organov – zato tudi ne more biti predmet priporočila – ampak je sporno tudi z vidika delitve oblasti. Če bi takšno priporočilo sprejeli, bi posegli v pristojnosti drugih vej oblasti.

Zakonodajno-pravna služba glede pete točke priporočila ugotavlja, da je sporna, ker priporočilo ne more ocenjevati dela drugih državnih organov. Glede sedme točke je Zakonodajno-pravna služba ugotovila, da je sestavljena v obliki poziva, kar je v nasprotju s poslovníkom, in da lahko Državni zbor nekemu le priporoči, kaj naj naredi, pa še to ob spoštovanju načela delitve oblasti.

Slišali smo, da je Odbor za pravosodje predlog priporočil in ugotovitev zavrnil, ampak jih danes ponovno obravnavamo na plenarni seji, kljub temu da jih je Odbor za pravosodje zavrnil. Obravnavamo jih zato, ker tako določa poslovnik Državnega zbora, da jih je treba obravnavati. Ampak tega se predlagatelj še predobro zaveda, da bo ta tema še enkrat tukaj obravnavana kljub zavrnitvi. Ponovno se torej ukvarjamo z nečim, kar po mnenju Zakonodajne službe, ki jo je poslanska skupina, ki je predlagala predloge teh ugotovitev in priporočil, v nekem drugem primeru tako čislala, tokrat pa ne spoštuje tega, da ta priporočila niso v skladu z določbami Poslovnika Državnega zbora.

Kolegice in kolegi, menim, da je treba danes volivcem pojasniti, še enkrat povedati, da se ponovno pogovarjamo o neki zadevi, ki smo jo obravnavali na Odboru za pravosodje, in da smo na tem odboru in na Komisiji za človekove pravice že obravnavali tri podobne predloge poslanske skupine, ki so bili v neskladju s Poslovníkom Državnega zbora. Obravnavali smo jih na matičnem telesu in potem spet kljub zavrnitvi na plenarnem zasedanju Državnega zbora.

Kaj je skupni imenovalec teh priporočil? Predmet teh priporočil, ki jih sploh ne bi smelo biti po poslovníku, je pravosodje, bodisi sodišče, zdaj pa Vrhovno državno tožilstvo. Poskus uporabe poslovnika v nasprotju z njegovim namenom predstavlja nedopusten poseg v neodvisnost Vrhovnega državnega tožilstva, kot so bili prejšnji predlogi nedopustni posegi v

pravosodje. Zato je razprava o takšnih predlogih brezpredmetna in si z njo le zapravljamo čas.

Menimo pa, da je treba izpostaviti še nekaj v tem kontekstu. Pomembno je, da volivci, ki nas morda še spremljajo po televiziji, vedo, da se obravnavi priporočil in celo ugotovitev dejstev praktično ne moremo izogniti, namreč tisti, ki o tem ne bi želeli razpravljati, ker so brezpredmetne in ker ni potrebno o njih razpravljati, ker so v nasprotju s poslovníkom Državnega zbora. Če namreč poslanska skupina po drugem odstavku 48. člena Poslovnika predlaga sklic nujne seje delovnega telesa, v tem primeru Odbora za pravosodje, mora predsednik odbora sklicati sejo za obravnavo takšnega predloga, če izpolnjuje formalne pogoje. Zato moramo poslanci, ki ne želimo sodelovati v brezplodni razpravi o nekem imaginarnem problemu, sodelovati na seji odbora, katerega smo člani, saj je to naša delovna obveznost. Ja, rekli boste, da bi lahko to sejo obstruirali. Poslanska skupina SMC je to naredila samo enkrat, izjemoma, ker menimo, da moramo sodelovati v demokratičnem dialogu v Državnem zboru in je to temeljni namen parlamenta in ga bomo izpolnjevali.

Če tudi gre za predlog, ki, kot ugotavlja Zakonodajno-pravna služba, ni v skladu s poslovníkom, moramo sodelovati v njegovi obravnavi, saj moramo spoštovati poslovnik. Vendar to kljub vsemu pomeni, da tratimo čas in da ta, kot se boste mnogi strinjali, pomeni denar. Lahko bi namreč odločali o pomembnih zadevah, ne pa o zadevah, o katerih ne moremo in niti nismo pristojni odločati.

Zato smo člani Poslanske skupine SMC predlog priporočil in ugotovitev zavrnil, že na Odboru za pravosodje in ga kategorično zavračamo tudi zdaj. Kolegice in kolegi, pozivam vas, da se osredotočimo na obravnavo zakonov, ki jih je v zakonodajni postopek vložilo Ministrstvo za pravosodje. Časa imamo dovolj, kajti naslednja redna seja Državnega zbora bo marca. Ker Ministrstvo za pravosodje pripravlja tudi druge bolj obsežne posege zakonodajne predloge, kar zadeva pravosodja, bomo imeli veliko priložnosti, da se osredotočimo na razpravo o rešitvah problemov, ki v pravosodju obstajajo, tega nihče ne zanika, ampak takrat porabimo energijo za to, da poiščemo rešitve, ne pa za neke predloge, ki so, kot je ugotovila Zakonodajno-pravna služba, v nasprotju s Poslovníkom Državnega zbora. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SDS, zanjo mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Dober dan vsem in lep pozdrav tudi v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke!

Kdor je prebral slovensko ustavo, ve, da ima slovenski parlament, torej Državni zbor, kar nekaj pomembnih nalog, ki izhajajo iz ustave. Poleg zakonodajne ter nalog imenovanja

vlade in vseh drugih funkcionarjev iz svoje pristojnosti ima po ustavi tudi kontrolno funkcijo, ki je vsaj tako pomembna kot prvi dve. Se pravi, popoln nesmisel in nepoznavanje ustave je kakršnokoli zatrdjevanje, da Državni zbor ne bi smel ali ne bi mogel spregovoriti o kateremkoli pomembnem področju slovenske države, slovenske družbe, dati priporočila in oceno o tem, kakšno je stanje na tistem področju. Kdor to trdi, ne samo, da nima pojma o slovenski ustavi, ampak tudi ne ve, kaj demokracija sploh je. Demokracija temelji na medsebojnem ravnovesju različnih vej oblasti in vsaka oblast, vsaka veja ima seveda možnost in priložnost, da spregovori tudi o drugi v določenih primerih, na osnovi ustave in drugih načel pravnega reda pa lahko tudi neposredno posega v pristojnosti druge, vsaka na svoj način. Recimo, Državni zbor lahko sprejme zakonodajo s področja sodne veje oblasti, Ustavno sodišče, recimo, lahko kakšen zakon zavrne, in tako dalje, da ne naštevam naprej. To bi moralo biti jasno vsem. Da pa Državni zbor o čem ne bi smel govoriti, ta trditev je pa vsaj toliko protiustavna, kolikor je tudi smešna hkrati. Veste, jaz bi lepo prosil, da greste enkrat – pa vas lahko peljem dol, ker sem zmeraj tam osamljen – v knjižnico Državnega zbora, kjer je knjiga, ki govori o ustavnem pravu, učbenik ustavnega prava slovenske univerze, v katerem lepo piše, da je to, ali se o čem s področja sodne veje oblasti, celo tudi o sodbah, razpravlja tudi v politiki, tudi v Državnem zboru, če želite, celo kriterij demokratičnosti posamezne države. Se pravi, tisti, ki temu oporekate, imate s pojmom demokracija zelo hude težave. In ta učbenik vam res toplo priporočam.

Kar se tiče težav z demokracijo, jih očitno nima samo Državni zbor oziroma en njegov del, ki oporeka pravici Državnega zbora, da bi dajal ocene in priporočila, drugim institucijam te države, ampak jih ima očitno, žal, tudi Vlada. Še malo hujše. Kaj smo danes dobili od Vlade Republike Slovenije za tem govorniškimi pulptom, prej pa že v pisni obliki, kot odgovor na priporočilo v zvezi s postopki za odpravljanje zakonitosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva? Postopek, kot ste lahko slišali in kot je priznala tudi Vlada, je, če gremo skozi njegovo zgodovino, zelo jasno pokazal, da je do očitnih nepravilnosti prišlo. Tudi sodna veja oblasti je o tem že presodila na neki instanci, in to ugotovila, pa še kdo drug tudi. In potem se nek drug postopek, ki je začel kot izjema, vleče 14 mesecev. In po balkansko, "nikome ništa". Kaj Vlada pravi? Vse je že sanirano. Čakajte, no! Vsi odgovorni za prvotno stanje in za to zavlačevanje so še danes na svojih funkcijah. In Vlada pravi, vse je v redu. Ja potem jim pa še eno liziko dajte! In če to malo še razširimo, vsi ki bodo po novem v državi kršili zakon ali bodo prehitro vozili ali bodo pa kaj ukradli, bodo od te vlade verjetno dobili liziko po novem, pa bo rečeno, vse je sanirano. Če se bodo postopki zadosti dolgo zavlačevali, da ne bo nikoli konca.

Ravno vlada, gospe in gospodje, je tista, ki bi morala prva ukrepati in zagotoviti, da se sodni postopki ne bi vlekli v nedogled. Pa to ni samo mnenje nas v SDS, oprostite, na to nas leta zapored že opozarjajo evropske institucije v svojih vsakokratnih priporočilih. Zaradi neskončno dolgih sodnih postopkov plačuje ta država vsako leto desetine, tisoče evrov odškodnin in vlada pravi, da je vse sanirano, vse je v redu. Počakajte no, take vlade nihče ne potrebuje. Potem je taka vlada sokriva za tako stanje. In potem se ne gre čuditi, če že kroži krilatica, da je vlada razpadla, preden je sploh začela s svojim delom, in da je njeno edino vodilo lost in space, izgubljeni v vesolju. Vlada, ki ni sposobna zagotoviti v okviru svojih pristojnosti, v okviru svojih priporočil, svojih formalnih in neformalnih možnosti vpliva, da bi stvari premaknila z mrtve točke, pomeni z vsakim dnem svojega obstoja izgubljen čas, izgubljen razvoj, izgubljene razvojne priložnosti za državo Slovenijo. Ker pač drži štango tistim, ki zavlačujejo. V tem primeru je zavlačevanje očitno. In če so vsi, tako tisti, ki so odgovorni za svoje nepravilnosti, ostali na svojih položajih ali pa morda je še kdo kaj napredoval, tudi bi lahko sklepali iz gradiva, in da so tudi vsi tisti, ki bi v tem primeru morali ukrepati pa izpeljati postopke do konca, ostali na svojih položajih, je to v bistvu nagrada, kar pomeni da je nedelo ali pa, če želite, tudi neka odkrita nezakonitost, ki jo priznava celo sama vlada, po novem nagrajena. In to je politika te vlade. Ja, kot rečeno, samo še čakam, komu boste še dali kakšno liziko za nagrado, zato da ne opravlja svojega dela, ali pa ga ne opravlja korektno, ali pa ga ne opravlja zakonito, ali pa ga opravlja prepočasi, ker zavlačuje. In potem poslušamo v tem državnem zboru, da ko pa predlagamo, da bi se državni zbor zelo jasno opredelil do tega in dal ustrezna priporočila, da je to izguba časa. Ja, seveda, kolegi! Vaše razprave v tej smeri so pa res izguba časa, ker sploh ne razumete, zakaj ste tukaj. Državni zbor je dolžan ukrepati, če ugotovi, da na nekem področju stvari niso ustrezne, je dolžan sprejeti ustrezno zakonodajo, je dolžan sprejeti ukrepe iz svoje pristojnosti. Če pa teh ne more, ker gre v danem primeru za nek postopek druge veje oblasti, je pa dolžan na to vsaj javno opozoriti, če gre zadeva preko vseh meja, in dati priporočila. In točno to smo mi tudi predlagali. SDS smo predlagali ustrezna priporočila tako neposredno vpletenim kot tudi Vladi Republike Slovenije. In kaj je storila koalicija? Lepo po nojevsko, vse je zavrnila, sklepov ni več, to se pravi, zanjo ta problem ne obstaja. Če je bila ugotovljena ena nezakonitost, če nekdo očitno zavlačuje nek postopek, potem ta problem ne obstaja. In potem se čudimo, če ta država nazaduje iz dneva v dan. Take vlade nihče ne potrebuje. To ni vlada. Ampak žalostno pa je, da se potem to stanje prenese še v državni zbor. In potem se ne gre čuditi, če seveda v državnem zboru večina temu pritrjuje, da imajo ljudje do parlamenta

odklonilno stališče. kajti s tem tisto, za kar bi morala biti – in v normalni državi tudi je – odgovorna vlada, s tem prevzamete vi nase. Ampak potem, gospe in gospodje, nikdar več ne recite, da smo vsi isti, ker očitno nismo. Nekateri opozarjamo, da stvari niso ustrezne. Nekateri opozarjamo na nezakonitosti, nekateri opozarjamo, da se ne ukrepa ob ugotovljenih nezakonitostih in nekateri opozarjamo na to, da nekateri postopki predolgo tečejo. To je tisto, kar je naša naloga v slovenski ustavi, in tega nam pač ne morete odreči. In zaradi tega smo danes tukaj in zaradi tega vas opozarjamo, da je bil izveden nek postopek imenovanja, ki je bil očitno nezakonit, o čemer obstajajo nesporne ugotovitve, tudi pristojnega sodišča, da so bile pri tem izrečene ugotovitve pristojne komisije o utemeljenem sumu koruptivnega ravnanja, ki zdaj niso dostopne v javnosti, ker je v to nekdo drugi posegel. In da se ta postopek sedaj vleče že štirinajst mesecev. Najbrž je vsakomur od nas jasno zakaj. Ker nekomu pač ne paše, da bi se končal. Tam, ko pa nekomu paše, da bi se končal, pa, recimo, je šlo za neko tožbo ljubljanskega župana, je bila pa sodba pravnoomočna v devetih tednih, ker je bila njemu v korist. In potem smo pred zakonom vsi enaki. Ja, dajte, no! Kdo v Sloveniji pa to še verjame?! In, če je takšno stanje, gospe in gospodje, potem je pa dolžan ta Državni zbor ne samo o tem zelo resno spregovoriti, ampak bi moral ob tem tudi zelo resno zahtevati ukrepanje, v prvi vrsti od Vlade pa tudi od vseh drugih institucij te države, da storijo svoje in da stvari premaknejo iz mrtvega mesta. Kajti na konec koncev je najbrž vsakomur jasno, da te stvari, izgubljenega časa torej, z ničemer ni mogoče povrniti, in da vsak izgubljeni čas, tudi tisti s strani sedanje vlade pomeni izgubljene razvojne priložnosti za državo Slovenijo.

Zato, gospe in gospodje, so bila vsa priporočila, ki ste jih vi zavrnila, utemeljena. Vaše ravnanje pa je nekaj, kar temu Državnemu zboru zagotovo ne more biti v čast, žal, pa Vladi tudi ne.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovane in spoštovani!

Pred nami je nabor priporočil v zvezi s postopki za odpravljanje nezakonitosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva, ki so jih pripravili v stranki SDS. Če smo bolj konkretni, gre za sodne in inšpekcijske postopke okoli nezakonitosti pri imenovanju Boštjana Škrleca za generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva, končni cilj predlagatelja pa je začetek postopkov za razrešitev generalnega državnega tožilca Zvonka Fišerja.

Odločitev Upravnega sodišča izpred treh let je nesporna, njene posledice so bile že

sanirane. Imamo tudi zaključen nadzor nadzorne skupine, manjkata pa nam še dva ključna elementa, to je en sodni postopek v zvezi z odločitvijo Komisije za preprečevanje korupcije in sama odločitev Komisije za preprečevanje korupcije. Drugi element pa je še nezaključen inšpekcijski nadzor. Te odločitve zato še niso znane, niti niso javne, zato se o njih danes ne moremo pogovarjati.

V Poslanski skupni Desus ne želimo soditi o omenjenih postopkih, niti ne želimo soditi o tem, ali ne gre morebiti le za politično obračunavanje z generalnim državnim tožilcem. Dejstvo je, da postopki na Vrhovnem sodišču še tečejo, prav tako še ni zaključen inšpekcijski postopek, zato lahko samo pritrdimo odločitvi Odbora za pravosodje, da je preuranjeno, da bi Državni zbor sprejemal kakršnakoli priporočila glede predmetnega predloga. Hkrati opozarjamo tudi na mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki pravi, da je predlog, da Državni zbor sprejema odločitve drugega pristojnega organa, lahko sporen z vidika pravne države, 2. člen Ustave, in načela delitve oblasti, kar določa 3. člen Ustave Republike Slovenije, saj lahko po nasprotnem sklepanju pomeni tudi možnost zanikanja odločitve drugega pristojnega organa. Predlog je sporen tudi zato, ker priporočilo ne more ocenjevati dela drugih državnih organov. S potrditvijo predloga priporočil bi Državni zbor prekoračil svoje pristojnosti, saj bi posegel na področje sodne uprave, ki je v pristojnosti predsednikov sodišč. Prav tako Ministrstvo za pravosodje in Državnotožilski svet ne moreta posegati v inšpekcijske postopke, ker to ni v njihovi pristojnosti. Na koncu pa opozarjamo še na določila Zakona o inšpekcijskem postopku. Postopki še niso zaključeni, priporočila so politične narave, hkrati pa posegajo v načelo delitve oblasti, zato je prav, spoštovani, da je matično delovno telo predlog zavrnilo, saj ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Poslanska skupina Desus predlaganih priporočil ne bo podprla. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SD, zanjo, mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za ponovno besedo. Kolegice in kolegi!

Glede na to, da se predlagatelj te seje in pa pripravljavci gradiva sklicujejo na ravnanje Vrhovnega državnega tožilstva in Ministrstva za pravosodje v začetku leta 2012, je prav, da se spomnimo 54. izredne seje Državnega zbora iz prejšnjega sklica. Poslanke in poslanci so 7. februarja obravnavali točko z naslovom, navajam, "Predlog sklepa v zvezi s stanjem na Vrhovnem državnem tožilstvu v zvezi s pregonom najhujših oblik gospodarsko-finančnega kriminala in v zvezi z odkrivanjem osumljencev kaznivih dejanj nekdanje SDV". V tem dokumentu je bila tudi obširna točka, ki se je

nanašala na domnevno sporno imenovanje generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva Boštjana Škrleca. Po našem prepričanju je bilo že tedaj v obravnavanem gradivu na matičnem delovnem telesu in na izrednem plenarnem zasedanju povedano o tem praktično vse. Že tedaj smo opozorili, da začel politični boj SDS zoper pravosodje s takratno sejo ne bo končan. Danes se kaže, da smo imeli prav, saj se mnoge že obravnavane in politično motivirane teme vsake toliko časa ponovijo. Socialni demokrati nikomur, naj ponovim, nikomur ne odrekamo pravice do uporabe pravnih sredstev, tako smo menili lansko leto, tako menimo danes in tako bomo menili. Vendar, ko so ta sredstva uporabljena in je pravnomočno odločeno, kaj komu gre, potem je treba to spoštovati ne glede na status, ki ga posameznik v družbi ima, ali gre za predsednika največje opozicijske politične stranke ali pa za javnosti neprepoznavno osebo. Moti pa nas dvoličnost predlagateljev, ko v nekaterih primerih povečujejo uporabo pravnih sredstev in se sklicujejo na pravno državo, ko jim to politično ustreza, in obratno uporabo pravnih sredstev komu drugemu skoraj odrekajo ali pa jo označijo za zlorabo ali zavlačevanje.

Spoštovani, res je, dan pred imenovanjem nove Janševe vlade je gospod Boštjan Škrlec začel delati kot generalni direktor na Vrhovnem državnem tožilstvu. Nepravilnosti v postopku imenovanja gospoda Škrleca je Upravno sodišče že pred tremi leti res da ugotovilo, toda treba je jasno povedati, da so te nepravilnosti že sanirane. Glede omenjenega postopka imenovanja je bilo naknadno sproženih precej postopkov oziroma aktivnosti, tako je bil uveden neposredni pravosodni nadzor, ki ga je na pobudo bivšega ministra, dr. Gorenaka začela že Janševa vlada, kasneje pa je bil uveden še inšpekcijski nadzor pod okriljem Inšpektorata za javni sektor. Glede neposrednega pravosodnega nadzora že imamo poročilo nadzornih skupin o izvedenem neposrednem nadzoru nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, katere zaključki so zelo podobni ali identični tistim, ki jih je ugotovilo Upravno sodišče v svoji odločbi. Postopek imenovanja gospoda Škrleca je v okviru pooblastil preverila tudi Komisija za preprečevanje korupcije, objavo ugotovitev pa je začasno zadržalo Vrhovno sodišče. Zato uradnega poročila Komisije za preprečevanje korupcije še nimamo. Torej, vsi postopki v tem primeru še niso zaključeni, ker se ključni akterji poslužujejo uporabe vseh pravnih dopustnih sredstev. Glede na vse navedeno lahko Socialni demokrati zaključimo s sledečim. Omenjeni postopek imenovanja gospoda Škrleca je marsikaj pokazal. Pokazal je tudi, da so bile v postopku imenovanja storjene napake in je bil zakon napačno uporabljen. Tu ni dvoma. Pokazal je tudi, da zakonska ureditev morda ni najboljša ali pa ni dovolj natančno precizna v

smislu, da bi oba postopka imenovanja generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva moral zelo podrobno urediti. Zakaj? Ker ima uporaba posameznega postopka različen način imenovanja in različne pravne posledice, ki so zelo pomembne. Pomembne za pooblastila in status direktorja. Pomembne za uporabo pravnih sredstev in pomembne za pooblastila vseh ključnih akterjev pri nadzoru nad postopkom imenovanja. Nadzor nad pravilnostjo obeh postopkov je po našem razumevanju različen, zato bi bilo koristno v izogib morebitnim bodočim nesporazumom določila, kdo ima pooblastila in kakšna pooblastila ima pri izvajanju nadzora, v teh delih zakona precizirati.

In kaj je še pokazal ta postopek imenovanja? Žal je pokazal, da je mogoče na tem področju vsako stvar, vsako odločitev in dejanje tudi spolitizirati do skrajnosti. In to samo zato, ker predlagatelju ni po godu generalni državni tožilec dr. Fišer in so pripravljeni na vsak način poiskati razlog za njegovo razrešitev. Tokrat je ta razlog pač napačna uporaba zakona pri imenovanju gospoda Škrleca. Še več, ta postopek ni le razlog za razrešitev generalnega državnega tožilca, ampak je merilo in pokazatelj splošnega stanja na Državnem tožilstvu. Torej smo po predlagateljevem mnenju priča splošni nezakovitosti na državnem tožilstvu.

Socialni demokrati na takšne trditve in na način diskusije ne moremo pristati. Zakaj ne? Zato, ker se stvari prikazujejo zelo enostransko, dvolično in neobjektivno ter nimajo nič skupnega z iskrenim namenom, da bi državno tožilstvo in tudi pravosodje kot tako delovalo bolje, delovalo na način, ki bi tudi ljudem vzbujal višjo stopnjo zaupanja. Socialni demokrati ne menimo, da je v pravosodju vse idealno, ker zagotovo ni. Pa vendar menimo, da morata zakonodajna in izvršilna oblast z odmerjenim in tehtnim ukrepi posegati v položaj, ureditev in delovanje pravosodja. Ključno bi bilo, da pravosodje v vseh svojih segmentih, tudi v segmentu tožilstva, vzpostavi učinkovit sistem samonadzora, ki bi odkrival in odpravljal morebitne nepravilnosti, zakonodajna in izvršilna oblast pa morata pri tem pomagati. Ni prav, kar se dogaja zdaj, tudi danes na tej seji, da se po političnih merilih spodjeda kredibilnost pravosodja. Pa vendar, spoštovani predlagatelji, vsaka palica ima vedno dva konca. En konec vedno znova kaže v SDS, drugega pa vedno znova prezirate. Primer gospoda Škrleca vam vedno pride prav, in le vprašanje časa je, kdaj ga bomo na seji spet razpravljali. Nikoli pa ne predlagate izredne seje o neuspešnosti organov pregona in pravosodja pri izvajanju zaporne kazni člana SDS Roberta Časarja. Včeraj bi moral začeti prestajati zaporno kazen tudi gospod Igor Bavčar, pa mu je dr. Metka Zorc, tudi vaša članica, stopila v bran, da je njegovo zdravstveno stanje preslabo za prestajanje kazni. O teh primerih najbrž ne boste nikoli zahtevali izrednih sej in razprave v Državnem zboru. Zato nas boste pri tovrstnih temah težko prepričali o svoji objektivnosti,

dobronamernosti in resnicoljubnosti, ko gre za takšna odprta vprašanja v pravosodju.

Socialni demokrati si želimo, da organi pregona delajo v skladu z zakonodajo, brez političnih navodil in pritiskov. Dokazno gradivo naj bo pridobljeno na zakonit način, obsodbe pa naj bodo dobro utemeljene. Sodišča naj sodijo na podlagi zakona in zakonito pridobljenih dokazov. Ustavno sodišče naj bo varuh človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Državljanke in državljani spoštujemo zakonodajo, bodimo etični in moralni. Nosilci javnih funkcij, zlasti najvišjih v vseh vejah oblasti, pa bodimo vzgled, kajti le tako se bo v Slovenijo med vse državljanke in državljane, prebivalce in prebivalke vrnilo medsebojno spoštovanje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke, poslanci in gledalci pred TV ekrani!

V Državnem zboru v tem mandatu vsaj že šestič razpravljamo o predlogih, ki jih je matično delovno telo zavrnilo. Že šestič bomo torej pol dneva porabili za razpravo, na podlagi katere ne bo sprejet noben sklep in nobena rešitev. To je izčrpavanje poslancev, izčrpavanje Državnega zbora, izčrpavanje državnega proračuna in izčrpavanje države. In prosim vas, ne očitajte nam, da se ukvarjamo z brezplodnimi temami, kajti kot je že povedala dr. Jasna Murgel, mi po Poslovniku to moramo početi, vprašajte se o namenih predlagatelja. Namesto da bi ta čas porabili za reševanje resničnih problemov, kot je brezsravno varčevanje vlade na najšibkejših, nebrzdani privatizaciji prepleteni z očitki o korupciji, o problemih v zdravstvu, o vse večji stopnji revščine, o ljudeh, ki ne morejo poravnati niti položnice za gretje, o naraščajočem številu deložacij in še bi lahko naštevale, bomo danes ponovno razpravljali o, po mnenju predlagateljev, katastrofalnem stanju v pravosodju, tokrat v Vrhovnem državnem tožilstvu. Tokrat gre sicer za dokaj bolj izdelano temo, ki se dejansko nanaša na konkreten primer, ki je celo dejansko sporen, saj kar kriči po nepravilnostih, kar potrjuje tudi dejstvo, da se s primerom ukvarjajo tako Ministrstvo za pravosodje, inšpekcije, sodišče in Komisija za preprečevanje korupcije. Torej vsi tisti organi, ki so za razliko od nas, torej Državnega zbora za to pristojni in tudi razpolagajo z vso potrebno dokumentacijo. Da Državni zbor o tem in podobnih primerih nima nobenih pristojnosti najbrž vedo tudi predlagatelji. Razlog za vložitev priporočil pa je torej enak kot vsakič do sedaj. Predlagateljem seveda ni v interesu kakršnokoli reševanje problemov, ki jih pravosodje ima, pač pa gre za iskanje posameznih ekscesnih primerov, na podlagi katerih se nadaljuje kampanja proti pravosodnim organom ter

ustvarjanje vtisa, da so le ti v katastrofalnem stanju. Kot vsakič do sedaj bo torej govora o problemih s pravosodjem. Ja, prav ste razumeli. Ne bomo razpravljali o problemih, s katerimi se sooča pravosodje, pač pa o problemih, ki jih imajo nekateri posamezniki s pravosodjem. Gre torej za še en poskus v smeri, če bomo uspeli ustvariti vtis, da je sodstvo prepleteno s koruptivnimi, neusposobljenimi in zgolj samo politično motiviranimi posamezniki, ter da sodniki in tožilci vsepovprek kršijo človekove pravice in svoboščine, bomo javnost prej ali slej prepričali, da je tudi on le še ena izmed žrtev, ki ga vseskozi preganjajo prikazni preteklosti in mu prek političnih konstruktov nenehno kršijo človekove pravice. In potem bo čisto vse, kar bo naredil on, legitimno in kadarkoli bo slučajno kaznovan, bo to zarota in krivica.

Čas je torej, da se vsaj mi tukaj v Državnem zboru prenehamo ukvarjati z rušenjem pravne države in spodkopavanjem sodne veje oblasti, pač pa da začnemo iskati rešitve, ki bodo pozitivne trende v sodstvu še pospešile in državljanke in državljanom povrnile zaupanje v pravno državo. Se pa bojim, da nas takšno stališče zastopa le še peščica. Po zadnjih korakih ministra za pravosodje se namreč bojimo, da vlada niti obljube o krepitvi pravne države ne misli izpolniti. Upamo, da bo tudi minister ugotovil, da je treba probleme identificirati ter jih sistemsko odpraviti v dialogu s strokovno javnostjo, ne pa jih sprejemati po skrajšanih postopkih z nasprotovanjem tako strani strokovne kot zainteresirane javnosti. Dejstvo je, da imajo pravosodni organi probleme. Ne gre pa pozabiti, da so za te probleme sokrivi tudi tisti, ki so pripravljali zakonodajo in jo prilagajali trenutnim ali pa celo lastnim potrebam. Teh problemov pa, kot že rečeno danes, ne bomo rešili. Na mizi namreč nimamo nobene predlagane rešitve, o kateri bi lahko sploh dejansko razpravljali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Naj že uvodoma pojasnim, da se nam, poslancem Nove Slovenije – krščanskih demokratov zdi razprava o delu in poslovanju državnega tožilstva, pa čeprav jih je v preteklosti že kar nekaj bilo, potrebna. Čeprav na matičnem delovnem odboru predlogi priporočil niso bili sprejeti, saj jih niso podprli poslanci koalicijskih poslanskih skupin, bo tudi današnja razprava zagotovo pripomogla v določeni meri k osvetlitvi pravih vzrokov za stanje v tej instituciji pa tudi v naši državi in družbi nasploh.

Pa naj obrazložim naše stališče; iz redosleda dogodkov, kot so opisani v predlogu vloženih priporočil in v njihovi obrazložitvi, se lahko prepričamo, da postopek v zvezi z imenovanjem generalnega direktorja Vrhovnega

državnega tožilstva ni potekal v skladu s predpisi. Po obrazložitvi sodbe Upravnega sodišča je pomeni samovoljo pri izvrševanju oblasti, pri izdanem poročilu KPK pa je šlo v konkretnem primeru za sum korupcije in nasprotja interesov. V državah z razvito demokracijo ni nobenega dvoma, da bi javni funkcionar, ki bi se mu s sodbo očitalo samovoljno izvrševanje oblasti, sam odstopil. Ob nizkem nivoju politične kulture pri nas pa to pomeni, da javni funkcionarji na najvišjih javnih funkcijah ne odgovarjajo za svoje delo ne subjektivno, ne objektivno, ne kazensko, ne materialno. Odstopov javnih funkcionarjev zaradi objektivne odgovornosti ne poznamo. Za napake in celo za ugotovljeno nezakonito delo ne odgovarjajo. Tudi v zakonodaji ni nobenih mehanizmov, ki bi predpisovala avtomatske posledice takšnega ravnanja. Prav to dejstvo, torej pomanjkanje odgovornosti, je po našem mnenju glavni vzrok za stanje v naši družbi.

Stranka Mira Cerarja je tista, ki je v svojih predvolilnih nastopih obljubljala, da bo storila vse za ponovno vzpostavitev pravne države, in volivci so ji izkazali resnično visoko zaupanje. Zdaj je na tej stranki in celotni koaliciji velika odgovornost, da bodo to zaupanje tudi opravičili, in to ne le v besedah, tudi v dejanjih, ker dejanja štejejo. Mnenje, kot ga je zavzela Vlada v tem konkretnem primeru, ko pravi: "Nezakonito stanje je sedaj sanirano, počakajmo še malo", ne pomeni koraka naprej pri ponovno vzpostavitvi pravne države, pač pa ohranjanje statusa quo v družbi.

Rada bi poudarila, da je področje odgovornosti za napake pri delavcih v gospodarstvu, in tukaj poudarjam napake, mnenje zakonitosti, izvedeno zelo dosledno in se tudi zelo dosledno izvajajo. Delavci odgovarjajo, lahko rečem, za vsako napako, da o nezakonitosti sploh ne govorim. Delodajalec delavcu zmanjša uspešnost, plačo ali ga prerazporedi na slabše delovno mesto. Najpogosteje pa v sedanjih razmerah, ko je pravzaprav za posamično delovno mesto v vrsti najmanj deset kandidatov, kar izredno odpovejo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. In najmanj enaki standardi odgovornosti bi morali dosledno veljati še toliko bolj za najvišje javne funkcionarje. In samo to je pot za izhod iz sedanjega stanja v družbi.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Besedo ima predlagatelj dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

No, jaz se bom skušal malo sprehoditi čez tiste pripombe, ki jih imam na te uvodne nastope. Glejte, večkrat je bilo poudarjeno, že gospa Muršič je v uvodnem nastopu govorila, da je na odboru bilo govora o tako imenovanih nedopustnem vplivu na tožilstvo. Glejte, mi se bomo v tej državi enkrat mogli zmeniti, da bomo spoštovali ustavo. Ustava je zelo jasna, mi

imamo tri veje oblasti: zakonodajno izvršilno in sodno, ki so med seboj neodvisne. Hkrati pa je po tem ustavnem redu med njimi vzpostavljen tako imenovani sistem ravnovesij in zavor. Vendar tisto, kar jaz opažam v tej Državnem zboru od leta 2008 naprej, žal, pač se večina tistega levega dela dvorane menja in potem izpadem kot papagaj, ker stvari ponavljam, je pa situacija tukaj taka, da je Državni zbor sam sebe, bom rekel, zreduciral ali pa sam sebe ponižal v odnosu do ostalih vej oblasti. Leva politična opcija in pripadniki leve politične opcije v tem Državnem zboru več ali manj od leta 2008 do danes sami sebe ponižujete. Zakaj to govorim? Iz temeljnega razloga, ker ne uveljavljate ali ne želite uveljavljati tistega, kar bi morali uveljavljati kot zakonodajna veja oblasti do ostalih enakopravnih vej oblasti. Preprosto morali! Mi smo tisti, ki postavljamo zakone. Mi smo tisti, ki tako rekoč igramo neko melodijo, ki jo morajo drugi spoštovati, seveda govorim v smislu sprejemanja zakonov. Mi smo tisti, ki tudi nadziramo, imamo nekatere nadzorne funkcije do ostalih dveh vej oblasti. Druge nadzorne funkcije imajo seveda drugi organi, kot je Sodni svet, kot je Državnotožilski svet in tako dalje in tako dalje. Vendar v tem državnem zboru, bog ne daj, s od sodnije je že vmešavanje v sodstvo. Pa to ni res. To sploh ni res, ker potem bi v od vabila, ki ga dobi nek poslanec za razgovor na tožilstvo ali na sodiščo, pomenil analogno temo seveda pritisk na zakonodajno vejo oblasti. Ja, zakaj pa tega ne rečemo? Z enako pravico bi potem mi to rekli. Pa jaz mislim, da je prav, da spoštujemo zakonodajno vejo oblasti s tistega vidika, ko smo mi v postopkih. Ja, seveda je prav, saj jo moramo. Hkrati pa mora sodna veja oblasti spoštovati nas najmanj toliko, da vrhovni državni tožilec pride na sejo Državnega zbora oziroma na sejo delovnega telesa, tako kot je predpisano s poslovníkom. Tako pa veselo sporoči: Mene ne bo, ne bom prišel. A to pa ni vmešavanje v delo Državnega zbora? Oprostite, ne strinjam se s tistim.

Gremo naprej. Roki gospodu Fišerju za posredovanje podatkov še tečejo. Gospa Muršičeva, res je, tako je bilo res tam tudi rečeno, na odboru. Ampak kaj pa je resnica? Glejte, gospod Fišer je lani sredi leta dobil zahtevo inšpektorjev, pošljite nam podatke. Pa je rekel: Njet. On je rekel: Ne, ne bom dal. Potem se je pa obrnil na pravosodno ministrstvo, da bi to malo dlje trajalo, in pravosodno ministrstvo je odločilo, kot je, torej da jih mora dati. Saj drugega tudi biti ne mora. Saj toliko kot imajo uradniki pravosodnega ministrstva znanja, ga ima tudi gospod Fišer. To se pravi, da je to naredil in počel, ker je zleht in ker je hotel postopek zavlačevati. Torej je pravosodno ministrstvo prav odločilo. Gremo naprej. Seveda zdaj roki tečejo. Kakšni pa so ti roki, da mora ta gospod posredovati? V katerem zakonu so ti roki predpisani? Oprostite, takoj. Takoj je rok! Kakšni so torej roki? Jih ni. Rok je takoj. Ne, ne, ne polemiziram z vami, ampak govorim o tem,

ker ste pač to izpostavila, ker je bilo na odboru tako rečeno. Kakšne roke torej ima ta gospod? Kakšne drugače, kot sem jih jaz imel kot minister, ali kako?

Gremo naprej. Nezakonitost odpravljena, pravi gospod Stare. Gospod Stare, prosim, pišite si, kaj govorim ali potem pogledjte magnetogram in pravilno poročajte pravosodnemu ministru, ne tako, kot nazadnje. Glejte, nezakonitost je odpravljena. Ja, je res. Torej, določba Upravnega sodišča je spoštovana in imenovanje gospoda Škrleca ni več nezakonito, ampak je postalo zakonito, ker je pač uporabil nek drug člen. Ja. Ampak zakaj je tisto prvo naredil? Tisto prvo je naredil pa zato, da je zlorabil zakon, ker je vedel, da Janševa vlada tega ne bo potrdila. To je to. Ampak zdaj, če je nezakonito stanje odpravljeno, v redu, kolega Grims je govoril o lizik, ne vem, ali ste mu dali zdaj liziko ali kaj? Ali boste rekli, ja, nezakonito stanje je odpravljeno, ukrepi pa bodo taki in taki. Če nezakonito dela Vrhovni državni tožilec, oprostite, to je alarm številka ena. Alarm številka ena! Vse rdeče luči bi morale svetiti. In vi bi morali seveda ukrepati. Res je, da nimate neposrednih pristojnosti, saj veste, imate pa Državnotožilski svet. Torej, ne morem se zadovoljiti s tem nezakonitost je odpravljena. Vi ste vsaj tako rekli, korektno. Gospod Fišer pravi: "Stvar je postavljena v prvotno stanje." To se pravi, je še bolj zameglil. Poleg tega, da so nezakonitosti odpravljene, je treba ukrepati, po mojem mnenju. Jaz bi, če bi sedel v istem stolu.

Gremo naprej. Gospa Murgel: "Ne more biti predloga priporočila." Ja zakaj pa ne? No, zdaj je itak šla spet ven. V 111. členu Poslovnika piše, da mi dajemo priporočila. Jasno, saj mi ne moremo zahtevati, da naredijo tako in tako. Ampak priporočila pa lahko damo. In naše priporočilo je bilo, da Državnotožilski svet podvzame ustrezne ukrepe. Kaj je tu narobe? Kaj je tu narobe?! Po mojem nič.

Nedopustni poseg v pravosodje. Ja, lepo vas prosim! Ja, saj sem rekel, P od pravosodja je nedopusten poseg v pravosodje. Ja seveda. Glejte, dokler vlada politična zlihanost med slovensko politično levico in sodstvom, je temu tako. Saj je logično. Saj to je logično potem. Ampak, če o tem govori sodnica, ki je okužena – okužena je sodni izraz, da ne bo kdo kaj narobe razumel. V kakšnem smislu okužena? V tem smislu, da je to sodnica in zagovarja pravosodje, od koder je prišla, jutri bo pa tja nazaj šla. Potem je to tralala, saj govori nekdo, ki nima takega problema.

Še nekaj je bilo rečno tam. Gospa Murglova je govorila o delovni obvezi in ne vem čem, pa o zapravljanju časa je bilo govora in tako dalje in morali bi se, kot je recitala gospa Tomičeva – umetniški vtis spet, to ni kaj – delovna obveznost, skratka zapravljanje časa in te zgodbe. Gospe in gospodje, zlasti iz SMC, saj ostali SD pa tisti že vedo, pa Desus. Jaz se ne spomnim, ne spomnim sestave Državnega

zbora, ki bi imel 4. redno sejo, in ta 4. redna seja je prazna. Glejte, zdaj imamo na tej seji 18 točk dnevnega reda. Če bi obravnavali samo točke dnevnega reda, kjer je predlagateljica Vlada, bi bila seja zaključena v torek ob dveh. Jaz se pa ne spomnim v vseh teh letih, da bi kdaj bila seja zaključena v dveh dneh. Kaj sem hotel povedati? Glejte, od teh 18 točk dnevnega reda imamo 8 točk, ki so nevsebinske narave, pomeni, ratifikacije in podobno, saj vemo, kako to gre, po tekočem traku, tu Državni zbor ne razpravlja, nima obrazložitve glasu in je konec. Potem imamo 2 vsebinski točki, koalicijski, to je zlato pravilo, in še ena točka, to bi lahko končali v torek. Vse ostale točke so plod dela SDS. Torej, Vlada ne dela. Komu kaj zdaj očitate? Kaj zdaj očitate s tem, ko pravite, da je to mlatenje pa prazna slama pa ne vem kaj vse. Ja, za boga, delati začnite! Sprejmite zakone, ki jih bomo obravnavali.

Ah, gospa Poropat je tukaj, ker običajno odide. Sem vesel, da ste tukaj. Glejte, "niso znana dejstva okoli inšpekcijske službe, ne moremo govoriti." Kdaj pa bodo, gospa Poropat? Kdaj? Če gospod tožilec pravi: "Ne dam podatkov." Tožilec pravi, ne dam podatkov, vi pa pravite, da niso znana dejstva, inšpekcija se odloča. Kdaj bo končala z odločanjem? Takrat, ko bo gospod Fišer podatke dal. Eno od naših priporočil pa je bilo, da Vlada Republike Slovenije zagotovi, da bodo inšpekcijske službe dobile podatke. Kdaj torej, gospa Poropat? Koliko še? Leto dni? Dve leti, tri leta, pet let? Koliko? "Postopki še tečejo na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije." Ja, seveda, gospa Poropat, Vrhovno sodišče že 14 mesecev ni odločilo! 14 mesecev! Koliko časa še? Eno leto, dve leti, tri leta, pet let? Koliko časa še? Verjetno do leta 2016 najmanj, dokler ima mandat gospod Fišer. Ali kako? Potem bo tako šel v zgodovino. Tako kot je bilo z gospodom Zalarjem. Torej, koliko časa naj še odloča Vrhovno sodišče? In mi smo samo pozvali, naš predlog je šel v smeri, da pozivamo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, da odloči. Ali je to pritisk? Ne, ni. Da odloči. Torej je odločanje v Državnem zboru, kot pravite, preuranjeno. Gospa Poropat, kdaj? Ali bova midva še sedela tu kot poslanca ali kako bo? Kdaj? Kdaj torej? Pridite, prosim, z besedo na dan pa povejte nek datum, kdaj to bo. Ne samo, da je preuranjeno. Povejte, kdaj! "Ne moremo posegati v inšpekcijske postopke." Ja, za boga, no! Tako pametno je tudi nekdo drug rekel še na odboru. Ja, ali mi posegamo v inšpekcijske postopke? Glejte, poseg v inšpekcijske postopke bi bil, če bi Državni zbor rekel: "Inšpekcijske službe, odločite tako in tako," ali pa, "Inšpekcijske službe, ne smete odločiti." Karkoli, to bi bil naš grob poseg v inšpekcijske službe. Mi pa smo rekli, Vlada Republike Slovenije naj zagotovi podatke, da bodo inšpekcijske službe lahko odločale. To smo mi rekli. Ali je to poseg v delo inšpekcijskih služb? Glejte, tisti, ki trdi, da je to poseg v delo inšpekcijskih služb, se spreneveda,

bluzi ali pa ne ve, za kaj gre. Gre torej za to, da smo zahtevali, da Vlada zagotovi ustrezne podatke, da bodo inšpektorji lahko odločili. Kako bodo odločili, je njihova stvar. Ne potem govoriti, da je to poseg v inšpekcijske službe.

Oh, gospa Muršičeva pa tokrat v vlogi predstavnice SD: "politično motivirane teme". Dajte mi povedat, zakaj bi bilo to politično motivirano. Namreč, ugotavljamo, da je Upravno sodišče Republike Slovenije reklo, da sta dva funkcionarja v tej državi zlorabila oblast, in sicer sta to gospod bivši minister za pravosodje in sedanji generalni državni tožilec, sta zelo rabila oblast in sta odločila nezakonito. In zdaj vi pravite, da je to politično motivirana tema. Poleg tega je pravosodno ministrstvo ugotovilo isto, da je šlo za nepravilno imenovanje, nič drugega ni ugotovilo. In zdaj vi meni govorite o politično motivirani temi. Ja kako, kaj pa imamo političnega tukaj? Kaj je tu političnega? Upravno sodišče je to reklo, ki je neodvisni organ, in Ministrstvo za pravosodje, kjer sedijo vaši ljudje, ki ga vodijo torej vaši ljudje, ljudje te koalicije. Je to politično motivirana tema? Oprostite, ni.

Govorite o Robertu Česarju. Dajte mi reči, zakaj ne omenite domnevno vašega člana Grubeliča, ki ga že dvajset let ni v zapor na Dobu. Pravite, da je Robert Česar pobegnil. Res je pobegnil, tako vsaj pravijo, jaz ne vem, kje je. Govorili ste o tem, da je ne vem kako naš član, jaz nisem prepričan, da je naš, ampak ne vem, pa naj rešijo, pustiva to zgodbo, bova videla, lahko da je, je pa z nami sodeloval v strokovnem svetu nekoč. Ampak, gospod Grubelič pa je bil član vaših predhodnic. Poglejte, on je že dvajset let pravnomočno obsojena oseba, že dvajset let ta oseba nosi potrdilo, da je bolan, in vi se zdaj vpiknete v Igorja Bavčarja, ki je, oprostite, to državo delal, v narekovajih. V večji meri kot vi pa jaz. Prav je, obsojen je, nimamo kaj debatirati, ampak delate problem iz tega, ker je dva dni v bolnici, to je velik problem, ampak problem je, ker je Igor Bavčar. Ampak, on je pripadnik leve politične opcije, LDS, ne naš, ni naš pripadnik, član LDS je bil ali pa še je. In ker je dva dni v bolnici, je to problem. Robert Česar je torej tudi problem, ki ga menda že pol leta iščemo, ali kako že. Dajte mi zdaj razložiti, gospa Muršičeva, dajte no, razložite mi, jaz vas res pozivam, zakaj ni problem Grubelič, ki je že dvajset let bolan in ki že dvajset let ne pride na Dob, pa bi moral tam že sedeti, že odsedel bi. In ni problem. Poglejte, kdor koli v tej dvorani naj mi to razloži in bom to razumel, ampak slovenska javnost pa verjamem, da tega ne razume, in zato je Česar, Grubelič, Bavčar v vašo škodo. Namreč ta dva bosta zagotovo še prišla na Dob, ne vem pa, če bo Grubelič, ne vem, če se bo kdo vtaknil v zdravnike, ki njemu dvajset let pišejo potrdila. Ste videli včeraj kamere? Vse je bilo tam v tisti bolnici, tam doli, vse živo. Kamere, zakaj ga ni, policija je tja prišla, vse. Kaj pa Grubelič? Ali je v dvajsetih letih tam bil kakšen kriminalist? Jaz ne vem za to. Ali je v dvajsetih letih kdo preverjal zdravnike,

ki njemu pišejo opravičila? Ne vem. Vidite, ni pošteno, kar ste rekli.

Gremo naprej. Gospa Tomičeva, seveda, jaz sem vas nazadnje gledal tam neke pred osmimi leti v neki komediji in sem vam res navdušeno ploskal pa mi je zdaj skoraj ušlo, sem mislil zaploskati, ker je bil res lep umetniški vtis, vsebine pa ni bilo. Saj človek sploh nima kaj odgovoriti, ker ni bilo nobene vsebine, ampak lep umetniški vtis. Pravi, da bi morali govoriti o privatizaciji, morali bi govoriti o zdravstvu, o deložacijah, o položnicah, ki jih ljudje ne morejo plačevati, skratka, to bi morale biti teme. Ja, me zanima, kje je kakšna točka dnevnega reda od naše Združene levice? Dajte kaj na mizo od tega. Dajte revščino na mizo, recimo! No, recimo, gospa je skupaj spravila sedem poslanskih vprašanj. Teh jaz napišem v treh dneh, tako približno po statistiki, če greste gledati, lahko vidite, boste videli približno takšno situacijo. Seveda je uspela sedem poslanskih vprašanj napisati. Naj še spiše zahtevo za sejo Državnega zbora! Privatizacija, zdravstvo, deložacije, položnice pa reveži – jaz domnevam, da bom podprl sklepe, ki jih bo Združena levica predlagala. Pravi pa, da DZ nima pristojnosti govoriti o temi, ki jo imamo danes na dnevnem redu. Ja, krasno – umetniški vtis brez vsebine. Je pa to rušenje pravne države, baje. Krasno. Gospe in gospodje, veste kaj je rušenje naše države? To, kar se dogaja na relaciji med vami v Združeni levici, pa s tem, kar je zdaj v Grčiji, to pa je rušenje države in praznjenje žepov naših ljudi. Vi, ki se klanjate dogodkom v Grčiji, morate Slovincem povedati hkrati še to, da ta "Moj poklon Grčiji" gospoda Meseca, pomeni 300 milijonov evrov, ki jih ne bomo več nikoli videli, ki smo jih v Grčijo poslali, pa milijardo 300 milijonov poroštev, ki smo jih dali. Oni namreč pravijo, da ne bomo več vrnili denarja. To trdijo v Grčiji. Ne bomo vrnili denarja, so rekli. No, zelo lepo. Dajte še enkrat iti delegacija dol pa se jim priklonite. Pa Slovincem povejte, kaj to pomeni. Pomeni milijardo 600, delite z 2 milijona, pa boste videli, koliko je to iz vsakega žepa.

Še nekaj o razmerjih med – to je pa tema, ki je zelo zanimiva, jaz sem začel in bom tudi končal ta uvodni nastop s tem – kaj je Državni zbor, kaj je sodna veja oblasti in kaj izvršilna veja oblasti. Poglejte, to samoomejevanje meni že malo preseda in pa samoponiževanje. To je samoponiževanje, kar počnemo oziroma kaj počne Državni zbor oziroma tisti, ki pač imate ali pa ste imeli v preteklosti koalicije. Te veje oblasti so med seboj enakopravne. Pa mi potem povejte, zakaj je pred parlamentom dovoljeno vpiti oziroma demonstrirati, dovoljeno celo kocke metati ali kako. To isto je dovoljeno pred Vlado. Ali je dovoljeno? Se vsi strinjamo, da je? Povejte mi, zakaj to ni mogoče pred sodiščem? Zakaj? Sedaj po najnovejši verziji je že mogoče, kar je celo pravosodni minister na hearingu povedal, ampak je imel dva cmoka v grlu, ampak je povedal. Je povedal. V redu. Druga

zadeva. Vsi smo dolžni spoštovati akte vseh treh vej oblasti. Zagotovo. Zagotovo smo mi dolžni spoštovati delo pravosodja, se odzivati, če smo obdolženci ali kaj jaz vem kaj že. Pa tudi to počnemo. Zagotovo je Vlada dolžna sprejemati, pripravljati zakone itd. itd. itd. Potem mi pa povejte, zakaj torej mi ne bi smeli povedati, kaj je v pravosodju narobe, če menimo, da je tako. Zakaj ne smemo tega povedati? Česa se bojite? Zakaj bi se tega bali? Mi to moramo povedati. To je naša dolžnost. In kakršnokoli samoomejevanje Državnega zbora za moje pojme ni sprejemljivo. Poudarjam še enkrat, da bi morali reagirati na dopis tožilca, ki pravi: "Ne bo me, ne bom prišel v Državni zbor. Ne bom." Kdo ga pa je imenoval, če ga nismo mi imenovali? Ja kako pa? Take stvari so nedopustne. Potem naslednje vprašanje. Ali je dovoljeno kritizirati odločitve Državnega zbora? Ja je. Madona, saj vidite kako nas ljudje šimfajo pa pravijo, ne vem kaj vse o nas in o zakonih, ki jih mi sprejemamo. Ali je dovoljeno šimfati, kritizirati Vlado? Seveda je dovoljeno, kaj pa. Povejte mi, zakaj potem ni dovoljeno sodnih odločitev kritizirati. Zakaj pa? Zakaj? Moj odgovor je seveda relativno preprost. Preprost zakaj? Zaradi tega, ker obstaja totalna sprega, totalna sprega, totalna sprega med levo politično opcijo in sodstvom. Naj vas samo spomnim dogajanja ob imenovanju predsednika Vrhovnega sodišča. Vsi predsedniki Vrhovnega sodišča do sedaj so imeli izjemne kompetence. Tisti, ki ste profesorji na fakultetah, vtipkajte COBISS, pa boste videli, pa se jim lahko tako prikloniš, vsi, od Štrozaka naprej, vsi. Imeli smo kandidata za predsednika sodišča, gospoda Šorlija, nasproti gospoda Maslešo. Gospod Šorli, trije jeziki svetovni, nemščina, francoščina, angleščina. Masleša nič. COBISS, toliko pri Šorliju in toliko pri Maslešu. Tako pa tako. Veste, kaj se je zgodilo? Imenovan je bil tisti, ki je imel najslabše pogoje. To je gospod Masleša. Utemeljitev pa je interesantna. Utemeljitev je podala gospa Beblerjeva, tam nekje zadaj je sedela in je zelo jasno povedala, gospod Šorli ne more biti nikoli predsednik Vrhovnega sodišča, zato ker je bil, pazite, član senata v zadevi Pavle Rupar, ki je bil oproščen. Član senata je bil, mogoče je glasoval za obsodilno sodbo. Ne more biti predsednik Vrhovnega sodišča, ker je bil član senata. In glejte, če ta človek, če ta gospod hodi v službo tam ene 36, 37, 38 let, jaz sem to izračunal, če je bil tak povprečen sodnik, povprečen sodnik mu recimo, je približno 30 tisoč sodnih odločitev prinesel. In če je bil pošten sodnik, je obsodil pol desnih pa pol levi. Ali je tako? Potem je bil neodvisen sodnik, potem je v redu sodnik. Ne more biti po kriteriju takratnega SD, ker je sedel v senatu, ki je oprostil Pavleta Ruparja. Glejte, noro, noro in še enkrat noro! Primeren je pa tisti, ki je imel 100 tisoč grehov. Ista zgodba je pri tožilcih, popolnoma ista zgodba. Obleka je malo drugačna, ampak ista stvar je. In vsa ta gospoda danes, s tem bom zaključil ta uvodni nastop,

glejte, treba je tako reči, do leta 1990 smo imeli v pravosodju tako imenovane notranje sovražnike, ki jih je bilo treba po teoriji častnega občana Ljubljane in zaslužnega profesorja Bavcona preganjati, on je napisal člen zakona Verbalni delikt – zašimfaš Tita, tresk bum, rest. Glejte no, ta gospod je še kaj drugega učil potem, ampak če smo imeli do leta 1990 notranje sovražnike, ki jih je bilo treba preganjati, smo leta 1990 v slovenskem pravosodju zamenjali eno stvar – notranji sovražniki so v SDS. Adijo. In polovica slovenskih sodnikov, jaz mislim pa, da še več, je še danes na teh stališčih, je še danes na teh stališčih. Kako pa zadeve potekajo, je pa predsednik MVK videl in smo videli na zadnji seji poizkus imenovanja sodnice Dolinškove. Kjer sem pa še vedno, bom rekel, hvaležen in vesel za glasovanje, odločitve, ki jih je ta koalicija sprejela, ker mislim, da smo skupaj enkrat le pokazali, bom rekel, to, da imamo svojo hrbtenico, da me ne bi predsednik popravil. Zakaj? Zaradi tega, ker pri nas postaja avtomatizem. Tisti, ki ga Sodni svet predlaga ali pa tisti, ki ga Državnotožilski svet predlaga, je avtomatično postal tožilec ali sodnik. Ja zakaj pa? Potem moramo odpraviti imenovanja sodnikov tukaj. Potem je boljše, da jih ne imenujemo mi, če je to avtomatizem. Potem je to tako, da na gumb pritiskaš kot kakšna goska, saj to potem lahko počne vsak. Potem lahko tukaj sedi ... jaz sem včasih kot šef policije rekel policistom, ki niso delali: Glej, če ne misliš delati, potem je bolje, da jaz nabavim lutko, ji dam gor uniformo, dve bateriji, pa naj hodi po cesti, ker bo enak preventivni učinek kot pa, če imam tebe, ki nočeš nič delati." Enako velja za nas, da nobene nuje ni, da moramo vsak predlog, ki pride v Državni zbor, potrditi. Ja, zakaj pa? To še posebej velja tudi za tožilce, ki gredo bom rekel mimo Državnega zbora in je imenovanje seveda na pravosodnem ministrstvu. Skratka, razmerje sil je takšno, kot je, ravnovesje – da, medsebojna kontrola – da, treh vej oblasti, vendar ne podrejena vloga Državnega zbora. V zadnjih mandatih se pa Državni zbor obnaša tako, z izjemo zadnjic pri tem imenovanju te sodnice, se pa Državni zbor obnaša kot najslabša kokoš v čredi kokoši, na katero skoči petelin kadarkoli. To pa ne smemo biti! Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ni replike zaradi tega, ker še nihče ni razpravljal, tako da kot prve k razpravi vabim oziroma dajem besedo gospe Ivi Dimic, Nova Slovenija. Pripravi naj se gospa Eva Irgl, SDS.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala za besedo, predsedujoči.

Današnja stališča koalicije, ker ne morem reči o razpravah, gredo v smer, da so pravosodni funkcionarji dejansko bogovi, nedotakljivi in da imamo državo v državi. Jaz sem prepričana, da marsikoga od nas kolegovi

poslancev običejejo ljudje v poslanskih pisarnah in da pogosto slišite vprašanja, zakaj se varčuje pri ljudeh, pri socialnem varstvu, pri socialnih prejemkih, pokojninah, pri ljudeh, ki pa so povzročil to krizo, pa tega bremena ne nosijo oziroma se od njih nič ne izterja in niso omejeni pri plačah, ne plačujejo davkov, ni nobenega davka od premoženja in nenazadnje še v zapor nočejo iti. Mislim, da je težko odgovarjati, upam, da najdete prave besede in da jih boste danes povedali, kako odgovorite takšnim državljanom, ki pridejo s takšnimi vprašanjem.

Finančna uprava vodi finančne preiskave proti ljudem, ki imajo zgolj za osnovno preživetje. Proti tistim, ki pa so ves denar spravili v davčne oaze, pa Finančna uprava ne vodi nobenega postopka. Ampak najbolj žalostno je, da po vsem tem času še nimamo niti nekega seznama, kdo, kam in koliko je odpeljal denarja iz države. In tukaj še enkrat ponovno sprašujem, pa izgleda, da bo več kot dve leti in pol minilo, kaj se dogaja z Zakonom o odvzemu premoženja nezakonitega izvora. Dve leti in pol in še praktično ni nič od tega zakona. Zdaj, jaz ne vem, ali je to naše pravosodje, in se sprašujem, če ga sploh potrebujemo, ker dejstvo, še enkrat, pri ljudeh, ki imajo malo in zgolj samo za preživetje, se vedno najde pravi naslov, da se jih lahko oglobi, da se jim lahko vzame pri tistih, ki pa so dejansko najbogatejši, in to na nepošten način. Pa država ne ukrene tisto, kar bi morala. Kje je tukaj pravosodje in izvajanje zakonodaje? Tako da se upravičeno postavlja, da so nekateri v tej državi bogovi, nedotakljivi, in da imamo državo v državi nek navidezen svet, kar pa ni pravi odgovor za neko boljše, pravičnejšo, pravno državo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Eva Irgl, SDS.

Pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert, SDS.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Najprej moram reči, da sem vendarle pričakovala, da bo predsednica Odbora za pravosodje, gospa Muršič odgovorila kolegu Gorenaku na zastavljena vprašanja, glede na to, da vidim, da po vrstnem redu bi morala pred menoj govoriti, morda bo še v nadaljevanju, če so se med seboj tako dogovorili poslanci Socialnih demokratov. Ampak vendarle, pričakovala sem takojšen odgovor, ampak to kaže ne nazadnje na to, da je kolega Gorenak s svojo slikovito razpravo imel še kako prav, tako kot vsaj po mojem mnenju vsakokrat doslej, ko govorimo o pravosodju. Gospod Boštjan Škrlec, o njem danes govorimo, je bil imenovan na mesto direktorja generalnega vrhovnega tožilstva nezakonito. To je dejstvo in to nismo povedali mi v Slovenski demokratični stranki, ampak so to povedale, pojasnile in dokazale institucije, ki so dolžne to raziskati in potem

svoje ugotovitve dati v javnost. Torej to, da je gospod Škrlec bil na to mesto imenovan nezakonito, ni ugotovila Slovenska demokratična stranka, je pa res, da je to edina stranka, ki si upa na to opozoriti in ki je tudi načelna pri tem, ker ve, da se takšne stvari pač ne smejo dogajati. Vsi ostali, oprostite, spoštovani kolegice in kolegi, držite glavo v pesek in očitno se delate, kot da je s tem vse v redu. In to je verjetno po vaše pravna in pravična država. Zame in za državljanke in državljanje pa zagotovo to ni pravna in pravična država.

Slovenska demokratična stranka na te stvari samo opozarja in hvala bogu, da v tem prostoru je stranka, ki na to opozori. Če ne bi bilo Slovenske demokratične stranke, ne bi vedeli za nič, kar se dogaja. Bilo bi približno tako, kot se je dogajalo v prejšnjem sistemu, gradili bi neke Potemkinove vasi, vse bi bilo lepo, vse bi bilo krasno, tudi Združena levica bi bila zadovoljna, ker bi bili tisti časi zopet nazaj, ampak ne, spoštovani kolegice in kolegi, skrajni čas je, da naredimo miselni preskok v glavah in se sprijaznimo, da je demokracija v tej državi in da je treba na nezakonite stvari, na nepravilnosti tudi opozarjati. Dejstvo je, da je takratna oblast, ki je predlagala Škrleca na to mesto, delala oziroma ravnala samovoljno, nesprejemljivo in nezakonito, kar je potrdil tudi pravosodni nadzor, ki ga je uvedel nekdanji minister za pravosodje dr. Senko Pličanič. Še več. Tudi Komisija za preprečevanje korupcije, ki jo je vodil sedanj minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič, je ugotovila isto, da je prišlo pri tem imenovanju na to delovno mesto do nezakonitega postopanja. Še celo več. Komisija za preprečevanje korupcije je jasno povedala, citiram: "Da je prišlo do suma korupcije in nasprotja interesov." Torej, tega si nismo izmislili v Slovenski demokratični stranki, ampak je to povedala Komisija za preprečevanje korupcije, natančneje minister za pravosodje, trenutni, gospod Goran Klemenčič. In vi tudi v SMC ste zdaj proti odločitvam vašega ministra, ki je mimogrede na Odboru za pravosodje tudi priznal, da je temu tako. In jaz sem mu takrat rekla, da pričakujem od njega osebno, da se bo zadeva razrešila, ampak ne na način, kot pravi državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje, ko pravi, da je vse rešeno. Kako je lahko rešeno, če je gospod Škrlec še vedno na tem položaju? Kako je lahko to rešeno? Prosim, gospod državni sekretar, če že ni ministra tukaj, da mi na to vprašanje odgovorite. Kako je možno, da je ta zadeva rešena, če je gospod, ki je ravnal nezakonito, še vedno na svojem položaju. Tudi Upravno sodišče, ko se je gospod Škrlec pritožil zaradi tega na Upravno sodišče, je ugotovilo, da je v njegovem primeru prišlo do samovolje pri izvrševanju oblasti. Skratka vse institucije, ki so dolžne odgovoriti na ta vprašanja v naši državi, so povedale, da je bilo to imenovanje nezakonito. Ampak gospod Škrlec je še vedno na svojem mestu. In kako ironično, sedi ravno na Vrhovnem državnem tožilstvu, ki je organ

pregona, ki se ukvarja s tem, da išče tiste, ki so nezakonito ravnali oziroma skuša to dokazati pred lastnim pragom, ko vidi, da je prišlo do nezakonitega ravnanja, pa si zatiska oči. Še več, dr. Zdenko Fišer, generalni državni tožilec, nam je na Odboru za pravosodje, ko smo obravnavali to temo, je napisal nek dopis spoštovani predsednici tega odbora, kjer si je, po mojem mnenju, privoščil nedopustne in skrajno nedostojne besede, ki vsekakor ne pritičejo generalnemu državnemu tožilcu. Gospod Zdenko Fišer se ni v svojem dopisu opredelil do nezakonitega postopka svojega uslužbenca, to ga ni zanimalo. To je za njega nepomembno, ker je pač "naš" in ker dobro dela "za nas in za naše stvari". To dr. Zdenka Fišerja ni zanimalo. Vendar se je zopet, ne prvič, ampak zopet spustil v nespodobno in skrajno žaljivo diskreditacijo Janeza Janše in Slovenske demokratske stranke. Do tukaj seže nivo dr. Zvonka Fišerja. Obenem je v tem dopisu tudi povedal, da ga ne sejo ne bo, ker ta seja predstavlja nedopusten pritisk, politični pritisk na odločanje tožilske organizacije. Ja, jaz, oprostite, kolegice in kolegi, še nisem slišala večje neumnosti. Takšna seja po njegovem predstavlja pritisk, politični pritisk na odločanje tožilske organizacije. Zakaj? Zadeva Škrlec nima niti ene zveze s konkretnimi odločaji v kazenskih postopkih, niti ene. Zadeva Škrlec ima samo eno in ključno zvezo, in to je zloraba oblasti. In zato jaz pričakujem, tudi od vas, ki ste predstavnik Ministrstva za pravosodje, glede na to, da tukaj ni gospoda Gorana Klemenčiča, da mu boste posredovali naše mnenje in da mu boste jasno povedali, da pričakujemo, da glede na to, da dr. Fišer ni napravil nič na tem področju, da bo svoje niti povlekel minister za pravosodje, seveda v okviru svojih pristojnosti. Glede na to, da je že v prejšnji vlogi, kot predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, povedal, da je prišlo do suma koruptivnih ravnanj, mislim, da to ne bo pretežko za njega in za Ministrstvo za pravosodje. Sicer pa, glede na to, da dr. Zvonko Fišer ščiti svojega uslužbenca pri nezakonitem ravnanju in je soodgovoren za to, pričakujem, da bo odstopil s svojega položaja.

Jaz vsekakor podpiram to seja, ker se mi zdi prav in tudi dolžni smo, da Slovenkam in Slovencem nalijemo čistega vina in opozarjamo na nepravilnosti, ki se dogajajo v tistem najbolj ozkem krogu, vrhu. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert SDS, pripravi naj se gospod Jože Tanko SDS.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Kologice in kolegi, predsedujoči!

Človeka dobesedno resno zaskrbi, kadar moramo v tem Državnem zboru opozarjati na probleme in kršitve, ki bi na nek način morale biti že odpravljene, in še manj, nikoli se ne bi smele zgoditi. Žal temu v Sloveniji ni tako in zato

je današnja razprava nujna. Nujni bi bili tudi nekateri zaključki, ki bi bili na nek način korak k temu, da bo pravosodni sistem začel v Sloveniji delovati tako, kot bi moral. A žal, danes iz te razprave ni videti, da se bo zaključek kakorkoli uresničil. To me navdaja na nek način z žalostjo, ali še huje, s strahom.

Če pogledamo samo nekatere od razpravljavcev. SD je razpravo namesto argumentov izkoristil za obračunavanje s Slovensko demokratsko stranko. Predstavnica Združene levice Violeta Tomič je govornico izkoristila za poligon oziroma za trening njene druge službe, to je delo v teatru, ki ga opravlja petinsko, namreč poslanska funkcija ji ne zadostuje. In verjamem, da kot velika borka za pravice in borka proti revščini gotovo to tudi namenja v humanitarne namene. Edino kar je, bi se lahko v teh razpravah, nekako v delu strinjala z gospo Jasno Murgel, ki je govorila o tem, da je treba v tej državi spremeniti zakone. Se strinjam, ampak jaz pričakujem, da bo ta vlada slej kot prej pripravila korenito spremembo na področju pravosodja, raje recimo reformo. Ampak zaenkrat glede na predloge, ki jih dobivamo na mize v Državni zbor, temu ni videti tako. Upam, da se bo to spremenilo. In nenazadnje, veste, lahko spremenimo še tisoč zakonov, če lahko govorim tako malo pavšalno, ne bo pomagalo nič, če jih ne bodo spoštovali. Če jih ne bomo vsi skupaj spoštovali. In predvsem, če jih ne bodo spoštovali tisti, ki so najbolj odgovorni v tej državi, da se jih spoštuje. Namreč, veste, res smo priča vse glasnejšim kritikam na račun pravosodnega sistema. Razprava, kot pa je danes, pa samo potrjuje, da so te kritike upravičene in da dejansko kličejo k spremembam. In res ne vem, zakaj takšen odpor na današnje razpravo, ko govorimo o konkretnih nepravilnostih. Ne nazadnje, veste, je tukaj pod vprašajem, resnim vprašajem vladavina prava. Ne nazadnje smo priča kršitvam načela pravnega ravnanja organov državne oblasti. Za vas, nekateri, spoštovani v tej državi, pa je ta razprava nesmiselna. Tako imenovan primer Škrlec-Fišer-Zalar ni nekaj, kar bi nastalo včeraj. Gre za primer nezakonitega imenovanja na mesto generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva, ki je znan, spoštovani, že od leta 2012. Ampak pravih reakcij odgovornih na to ni bilo. Tudi jaz sprašujem sekretarja, ki je danes z nami, zakaj na eni strani govorite, da so bile nepravilnosti odpravljene, na drugi strani pa ni bil narejen niti en ukrep zoper tiste, ki so to nepravilnost povzročili. Se pravi, če bom jaz jutri kršila zakon, tako domnevam in tako se bo očitno moralo zgoditi, bomo potem to popravili za nazaj, meni pa se ne bo zgodilo nič. A žal seveda vsi dobro vemo, da temu ni tako, kajti pri nas v Sloveniji zakoni ne veljajo za vse enako.

Težko me boste tudi prepričali, da to, kar danes govorimo, ni problem in da se raje pogovarjamo o nekih drugih problemih, ki so bolj pomembni za to državo. Ne. Menim, da bi bilo

nujno, da bi danes, danes prejeli ta priporočila in nato odreagirali, nenazadnje so nas zato izvolili tudi državljanke in državljani.

Priporočila, ki jih predlaga Slovenska demokratska stranka, so namenjena izključno pozivu k odpravi nezakonitosti pri delu Vrhovnega državnega tožilstva, da se spoštujejo ustava in zakoni in da ti končno začnejo veljati za vse. S priporočili ne posegamo v nobeno vsebino dela državnega tožilstva. To ni res in vsi, ki danes o tem govorite, govorite neresnico. Nas ne zanimajo njihovi postopki oziroma jih danes ne problematiziramo, govorim o tem, da je generalni državni tožilec zlorabil zakon in deloval nezakonito. Naj tudi jaz izpostavim, da je nezakonitosti že ugotovilo tudi Upravno sodišče. Postopek je zaradi suma korupcije in nasprotovanja interesov začela tudi KPK, a je javno objavo njenih izsledkov zadržalo Vrhovno sodišče. Ministrstvo za pravosodje je bojda 2. 12. 2014, govorimo o 2. 12. 2014, zadeva je od 2012 ... Vrhovno sodišče je tudi zaprosilo za informacijo, kako je s časovnim okvirjem reševanja te zadeve. Meni seveda odgovori niso znani, ampak glede na postopke in kako pri nas zadeve potekajo predvidevam, da teh odgovorov še nekaj časa ne bo. Prav tako je, poudarjam, šele leta 2014 z nadzorom začel tudi Inšpektorat za javni sektor, ki seveda z delom še vedno ni zaključil. Tako potekajo pri nas postopki!

Zaplet je seveda nastal ob tem, ker je gospod Fišer menil, da so težave v pristojnosti. Omenjeno je seveda potem stališče Ministrstva za pravosodje 8. 10., se pravi štiri mesece nazaj, ki je jasno povedalo, da so pristojnosti jasne in da inšpektorat lahko zaključi s postopkom. Štiri mesece, zopet skoraj pol leta, zgodi pa se nič. Veste, na drugi strani pa vsi dobro vemo, da te postopke pa ja menda generalni tožilec pozna, pa še vrhovni povrh. Ampak, šlo je le še za eno njegovo potegavščino oziroma nekateri, kako se izogniti konkretnim odgovorom in podatkom.

Zaključen je tudi nadzor nadzorne skupine, ki je bila imenovana na podlagi Zakona o državnem tožilstvu, njene ugotovitve pa so podobne ugotovitvam oziroma odločitvam Upravnega sodišča. Torej, poudarjam in res poudarjam in upam, da bo to vendarle enkrat slišano, šlo je za zlorabo zakonodaje in za nezakonito delovanje. Upravno sodišče je v svojem mnenju zapisalo, da sta tako generalni državni tožilec kot tudi minister, takratni minister Zalar, zlorabila oblast. Oprostite, ampak kaj še za vraga je treba v tej državi ob vseh teh znanih dejstvih, da bo pa enkrat končno le tisti, ki bi moral prevzeti odgovornost, to tudi prevzel oziroma da bomo spoštovali odločitve, ki so nujne za tok, da se nekaj zgodi. Resno sprašujem, kaj še dodatno potrebujemo? Gospod Fišer je zlorabil zakonodajo, zlorabil je oblast in on je še vedno generalni vrhovni tožilec. Človek se sprašuje, če je morda to, da ni reakcije na vse to, neka pretekla zasluga, neke plačilo za zasluge gospoda Fišerja glede na to, kaj je v svoji preteklosti počel. In morda je to tudi

na nek načni plačilo za njegova dejanja, ki jih je popravljaj, ko je s svojimi odločitvami grobo kršil temeljne človekove pravice. Veste, to, da govorim o tej zaščiti, ki se mi zdi res nerazumna, me prepriča še vrsto drugih nepravilnosti, ki jih gospod Fišer počne. Naj spomnim samo na nekatere. Leta 2012 bi moral gospod Fišer v skladu z Zakonom o državnem tožilstvu sprejeti tako imenovano politiko pregona, ki je nekakšen postulat tožilskega dela, a je z njo zamujal pol leta. In, veste, zgodilo se ni nič. Govorim o postulatu tožilskega dela, zgodilo pa se ni nič. Nekomu je v tej državi dopuščeno vse. V nasprotju z zakonodajo si je privoščil tudi zamudo pri posredovanju skupnega poročila o delovanju tožilcev za leto 2013, a glej ga zlomka, zopet nič. Ko sem v imenu Slovenske demokratske stranke takrat predlagala nadzor, ker se mi je zdel potreben glede na stanje, je seveda bilo vse skupaj vehementno zavrnjeno, "ah, pustimo to!" Nekateri pač v tej državi lahko kršijo zakon. Veste, pred dnevi pa si je gospod Fišer privoščil nekaj nedopustnega – iz svoje funkcije generalnega vrhovnega tožilca je naredil politični obračun s Slovensko demokratsko stranko. Veste, to pa je poseg sodne veje oblasti v zakonodajno. In ne obratno, kar skušate danes nekateri v svojih razpravah poudariti. To pa je problem. Namreč, s tem, da je svoje opravičilo utemeljil, da se seje ne namerava udeležiti zato, ker je sklicatelj Slovenska demokratska stranka, je hud poseg v zakonodajno vejo oblasti. Pomeni, da si je vrhovni državni tožilec dovolil poslance deliti na prave in neprave. To, dragi moji, pa je hud problem. Ampak, veste, tudi na to ni bilo nobene reakcije. Gospod Fišer verjetno – ne vem, morda nas danes tudi gleda – dela naprej in se vsemu temu smeji. Slovenija je pač drugačna država. Veste, ob tem je najbolj žalostno po mojem mnenju prav to, da nekateri prav kalimerovsko gledajo na to, ko opozarjamo na težave v pravosodju, in skimujejo z glavo, češ, pa saj ni tako hudo. A bolj ko vam govorimo, da je nekaj narobe s tem sistemom, bolj dajete glavo v pesek. Spoštovani, veste, veliko je narobe in skrajni čas je, da se zbudimo. Nekateri smo se, drugi pač raje klepetate ali pa berete časopise. Tudi prav. Ampak državljani vas vsak dan bolj glasno opozarjajo na to, da v tej državi ne deluje vladavina prava. Naj bo to zadostno opozorilo.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa. Predsednik, mislim, da imamo določeno težavo. Glede na poslovnik predlagam – vem, da ne morete kaj bistveno vplivati na to, ampak bom vseeno opozoril na situacijo, v kateri smo. Mi torej razpravljamo o nezakonitem delu – v trdilni obliki, ne kakšni pogojni – vrhovnega državnega tožilca, gospoda Fišerja, in bivšega ministra za pravosodje Zalarja, kar je potrdilo sodišče. In v Državnem zboru teče neka razprava, za katero

vidim, da so se do zdaj odjavili vsi koalicijski poslanci in vsi poslanci, tisti, kako že, pridružene opozicije. Skratka, nihče ne razpravlja. In mislim, da bo tako tudi v nadaljevanju. Jaz sem postavil v svoji polurni razpravi nekaj vprašanj. Najbolje bi bilo, da bi vas prosil, če bi nekako – aha, predsedujoči se je zamenjal –, če bi predsedujoči nekako pozval tiste ljudi, da pridejo sem in odgovorijo, ampak ni po poslovniku, bom pač sam ponovil nekatera vprašanja in nekatere dileme, ki sem jih imel v razpravi. In bom še enkrat pozval poslanca, na katere sem naslovil vprašanja, da pridejo v to dvorano in odgovorijo na vprašanja.

Gremo po vrsti. Nedopusten pritisk na delo tožilstva. Gospa Muršič, pridite v dvorano! Gospa je bila prijavljena kot druga po vrstnem redu – mrk, ni je več! / oglašanje iz dvorane/ A, ste. No, potem pa pridite na svoje mesto in mi odgovorite – nedopusten pritisk na delo tožilstva. Zakaj je nedopusten pritisk na delo tožilstva, če opozorimo na to, da obstaja odločba Upravnega sodišča, ki pravi, da sta dva gospoda, gospod Fišer in gospod Zalar, zlorabila oblast in da sta ravnala nezakonito. Utemeljite mi to, lepo prosim. Prosvetlite me in mi povejte, zakaj bi bil to nedopusten poseg v delo tožilstva.

Gospa Murgel, evo – mrk! Je tudi ni. Ona je trdila v svoji razpravi, da je to zapravljanje časa. Verjetno je šla domov, jaz upam da bo tudi kaj plače vrnila. Ampak, Državni zbor nima pravzaprav kaj delati, če bi bil odvisen od Vlade. In, še enkrat sprašujem gospo Murglovo, v čem je torej problem, če pa imamo v temu Državnemu zboru 4. redno sejo na kateri sta dve koalicijski točki. Dve koalicijski točki. / Oglašanje iz klopi./ Vladni, koalicijsko ... dobro, koalicijsko–vladni, saj to je verjetno nekaj samoumevnega, koalicija in vlada, da gresta skupaj. Dve točki dnevnega reda ste skupaj spravili, cela vlada in vsi poslanci koalicije. SDS jih je spravila skupaj osem, osem je pa takšnih ratifikacij, ki vemo, da so vsebinsko neobravnavane točke, ampak so v bistvu samo glasovanja. Kaj bi torej počeli in zakaj bi gospa Murglova in vsi mi domov nesli 2 tisoč 900 evrov, če pa vlada ne dela, pa koalicija tudi nič ne dela. Potem vsaj dopustite, da bo opozicija delala, in mi bomo delali.

Pritisk na inšpekcijske službe ... Evo gospa Poropat, tretji mrk, je že ni! Poglejte, ona trdi, da je pritisk na tožilstvo to, kar mi počnemo. Mi smo samo zahtevali, da Vlada Republike Slovenije s sklepom zagotovi, da bo gospod Fišer posredoval podatke o inšpekciji. Nič drugega. Torej, če mi zahtevamo da Vlada zagotovi, da bo gospod Fišer izpolnil zakonske dolžnosti in podal podatke inšpekcijskim službam, v čem, gospa Poropat, odvetnica, je to pritisk na inšpekcijske službe. Poudarjam, pritisk na inšpekcijske službe bi bil, če bi mi hoteli vplivati: ne odločite, odločite, kaznuje in ne vem kaj. Tako pa je naša želja s sklepom samo ta, da

pozovemo Vlado, da zagotovi podatke. Torej gospa Poropat, pridite v dvorano in povejte.

Gospa Muršič prihaja in upam, da bom dobil odgovor na naslednje vprašanje. Namreč povedali ste, da je to politično motivirana zgodba, kar mi počnemo. In ste omenjali gospoda Česarja, ki je izginil, in omenjali ste gospoda Bavčarja, ki je v bolnici. Prosim, če mi obrazložite, zakaj je to problem. Zakaj je izginotje Česarja pa bolnica Bavčarja problem in zakaj ni problem dvajset let zdravniških opravičil gospodu Grubeliču? Ali obstajajo v Sloveniji kakšen kamerman, kakšen novinar, pa naj bo to tudi poziv njim, ki je sposoben poiskati zdravnika gospoda Grubelič in reči, od kod je zdaj dvajset let opravičil? Je sposoben kakšen kamerman iti tja dol na Dob pa vprašati šefa Doba, kako pa on to komentira, ker včeraj je komentiral odsotnost gospoda Bavčarja, ki je v bolnici, ki so ga že kriminalisti iskali. Povejte mi, mogoče veste, če so kaj Grubeliča iskali. V čem je torej zdaj to problem? Zakaj je to politično motivirano, kar mi počnemo, in zakaj pa je vse v redu v primeru Grubeliča, ki ga dvajset let ni videlo in dvajset let nosi opravičila. Razložite mi, res se bom počutil zadovoljenega, če mi boste to razložila tako, da bom jaz razumel.

Rušenje pravne države s strani gospoda – kdo je že bil? – gospod Mesec. V uvodni razpravi potem, bi rekel, umetniški vtis gospe Violete Tomič, ki je tudi ni, evo dva mrka imamo spet tam na oni strani. Rušenje pravne države. Zdaj, gospod Kordiš, bo tukaj zagotovo to uspel povedati, ker to verjetno obvlada, če sta že onadva izginila. Zakaj pa ni po drugi strani problem 300 milijonov evrov, ki jih ne bomo dobili iz Grčije nazaj, tako so vsaj napovedali v tej novi vladi. In zakaj ni problem, da smo dali milijardo 300 milijonov poroštev, se pravi milijardo 600 skupaj? Oni trdijo, da tega ne bodo vrnil. Vi hodite dol v Atene: "Klanjam se za zmago!" Povejte Slovincem, zakaj ni problem, da bomo izgubili milijardo 600. To rajši povejte. In ne govoriti o revščini, lakoti in o vseh ostalih zadevah, pa o konoplji vidim, da je zelo moderno govoriti pri gospe Tomičevi. Ja, tri poslanska vprašanja. Naredite kakšno sejo, zahtevajte sejo, gospe in gospodje, ali pa pridite v dvorano, gospa Tomičeva in gospod Mesec, če nista že šla domov, in povejte, zakaj je ta seja problematična, zakaj je to zapravljanje časa in zakaj milijarda 600 za Slovence, ki jih bodo izgubili, kot kaže, kot so glasovi iz Aten, to pa ni problem. Vi pa: "Klanjam se!" Kot ste rekli.

Gospa Irglova je kar nekaj vprašanj postavila državnemu sekretarju. Jaz vem, da je on dober govorec, zdaj ga že toliko časa poznam, pa bi tudi bilo dobro, če bi odgovoril na te zadeve.

Toliko okoli pozivov tistim, ki so mrknili pa jih ni več, prej so bili pa najpametnejši med pametnimi v tem Državnem zboru, ko je bilo treba pljuvati po SDS.

Gremo naprej. Ko govorimo o tožilstvu, to vas moram še kar seznaniti, danes je le

vendarle tožilstvo tema, vi meni, mnogi mi trobite, bom rekel, govorite in ne vem kaj vse, ste pametni za govornico in govorite o tem, kakšna je to neodvisna institucija. A vam lahko dam en primer, gospe in gospodje? Ta neodvisna inštitucija pod vodstvom neodvisnega gospoda Fišerja, ki neodvisno reče, ne bom prišel v Državni zbor, sedmi mesec intenzivno preučuje, pazite, intenzivno preučuje sum storitve kaznivega dejanja. Strahoten sum storitve kaznivega dejanja. Namreč pošteni državljani so spisali anonimko – anonimko, pošteni državljani –, v kateri piše, da je tam v gostilni pri Grofu menda še last ali kako že gospoda Krkoviča šlo za neumorna zaslišanja, mučenja in likvidacije. Strašno kaznivo dejanje. Šest mesecev preučevanja. Krkovič nič ni zaslišan, je pa gospa Eva Irgl dobila pismo, če je kje to obravnavala. Šest mesecev strahotnega dela. Gospe in gospodje, dajmo okrog obrniti zgodbo. Okrog jo obrnimo pa recimo tako, zaslišanja, mučenja in likvidacije v Murglah, v hiši Milana Kučana, pošteni državljani. Kaj bi naredili tožilci, kaj bi naredili tožilci? Glejte, dajmo biti realni pri tem, kaj bi naredili tožilci. Vam povem kaj, vpisničarka bi zadevo vrgla in koš za smeti, verjetno, ker je to samo po sebi umevno, da se to ne more zgoditi. Zakaj potem samo po sebi ni umevno in to ne more biti pri gostilni pri Grofu. To je pa popolnoma ista zgodba kot leta 1933, ko nemški tožilci pa nemški sodniki rečejo, da požig Reichstaga pa že ni naredil Hitler, to pa že ne, etika in morala in statut njihove stranke, njegove, Hitlerjeve, je tak, da to samo po sebi odpade. Vidite to samokontrolo tožilcev. In taka samokontrola je pri nas. So pa ti isti tožilci, toliko, da boste vedeli, tri dni po tistem, ko so se zgodili dogodki v Parizu – veste vsi o čem govorimo, o strahotnem poboju, terorističnem dejanju in tako dalje – in ko se na slovenskem twitterju pojavi nekdo – kako že – zakladnik Matija, ki v natančni in pravilni slovenščini zelo podobni piarovski službi ene od strank – pa nič ne namigujem, ker ni dokazov – zelo jasno sporoči: To, kar je bilo v Parizu, je otroški vrtec, to kar bo na Demokraciji in Reporterju, to bo pa hudo. Masaker bo. Blažiča bomo pa na kol nataknil, novinarja. In zdaj poglejmo reakcijo. Tožilcu v treh dneh ugotovijo, da ne gre za kaznivo dejanje. Ne gre za kaznivo dejanje. Društvo novinarjev Slovenije ne reagira. Ne reagira. Reagira pa na to neumnost od tega ... Kaj je že ta novinar, kako že, ki je imel tisto oddajo o tistem ekstremizmu? Valenčič, ki ga lahko na katerikoli sliki vidite z Osama bin Ladmom tako gor, to je neodvisni novinar in on potem trobi neumnosti, take kot jih je. Tam pa društvo novinarjev reagira takoj. Strahota od SDS. Vidite, to je problematično stanje in tožilstvo na tak način ne more funkcionirati. Neodvisno tožilstvo bo, ko bomo imeli neodvisnega generalnega državnega tožilca, ko bomo imeli en pošten zakon, namreč sedanji je katastrofa, tožilski zakon. Čista katastrofa. Za tiste, ki ne

veste o čem govorim, govorim o naslednjem. Sodišča imajo instance. Prva, druga, tretja, ustavna. Kdorkoli na tej liniji se zmoti ali karkoli narobe naredi, je lahko popravljen. Povejte mi, kdo lahko kaj reče o tožilski odločitvi, da je to, tisti tvit pa tiste zgodbe niso kaznivo dejanje. Poglejte, po Zakonu o tožilstvu v tej državi ni človeka ne med tožilci ne izven njihovih vrst, ki bi lahko to tožilsko odločitev popravil. Zakaj? Ker je zakon, ki smo ga sprejeli leta 2011, predlagatelj gospod Zalar, naredil tožilce neodvisne enako sodnikom in danes tudi nadrejeni tožilci, nadrejeni tožilci ne morejo popraviti napake enega tožilca na nižjem nivoju, ker je gospod Zalar vnesel v zakon – jaz sem tamle za tisto govornico živce izgubljal ali pa zelo glasno govoril, pa so me malo debelo gledali –, ampak je bilo pa "za" zakon. Seveda je sprejel nek zakon, ki to omogoča, ki take stvari omogoča in kontrole nad tožilci ni. In kontrole nad gospodom Fišerjem, ni. Ni. Če smo mi neodvisna veja oblasti, tako kot je sodstvo neodvisna veja oblasti, in če v tem Državnem zboru po določenem postopku lahko pride do zamenjave predsednika Državnega zbora, podpredsednikov in tako dalje in tako dalje, vodje delovnih teles, če konec koncev po določenem postopku lahko odidemo na predčasne volitve, je v sodni veji oblasti tako na Vrhovnem sodišču kot na tožilstvu stvar popolnoma jasna, ko si tja prišel, lahko kaj delaš ali pa ne delaš, mislim predvsem na predsednike pa generalnega državnega tožilca, je tam situacija končana. Tam sedi, fikus, in tako naprej, ker hodiš v službo tako kot gospod Fišer – ga bi tudi morali vprašati, če kaj v službo hodi –, ni sankcij, nič ne moremo narediti. Še tisto malo, kar pa lahko naredimo, to so pa neka priporočila Državnega zbora, seveda pa na odboru padejo. In to je zelo slabo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika. Ni mogoča. Ne morete zaradi tega, ker lahko boste kvečjemu potem po podelitvi glasov povedali, kar mislite, da bi bilo treba.

Gospod Jože Tanko ima besedo.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Najprej bi opozoril na to, da bi pri tej točki dnevnega reda pričakoval ministra, ki je prvi napisan na mnenju Vlade k tej točki. In mislim, da bi bil prava oseba, da bi lahko komentiral in pojasnil vse te stvari, ki so povezane z delom tožilstva. Mislim, da je nedostojno, da ministra praktično pri nobeni vsebinski točki, ki se nanaša na njegovo področje, ni na plenarni seji Državnega zbora, ampak vedno najde razloge zato, da pač ga ni, in pošlje podrejene funkcionarje. Tudi pri prejšnji točki smo pogrešali ministra, ker je šlo za pravosodje, ker je šlo za obravnavo bančne luknje. On se je javno pohvalil, da je takrat, ko je bil predsednik KPK, globoko pogledal v drobovje

bančnega sistema, ugotovil številne nepravilnosti v tem bančnem sistemu, govoril o osebah, da je tam veliko teh oseb, ampak danes, ko bi lahko to kolonoskopijo bančništva predstavil tukaj, ga ni bilo. Prav tako ga ni pri tej točki dnevnega reda, da bi pojasnil od kdaj so ugotovitve sodišča, ki je ugotovilo nezakonitost pri tem imenovanju, kar naenkrat postala za Vlado in ministra sprejemljiva, zakonita in je na koncu celo zapisano, da so pomanjkljivosti o odpravljanju oziroma, da so stvari s sodišča upoštevana. Kako se more to v tako kratkem času zgoditi in kako se more v tako kratkem času spremeniti stališče ministra, ki je povsem drugačno od tistega časa, ko je bil predsednik senata KPK? Mislim, da bi lahko pojasnil to ravnanje Vlade tudi v zvezi s tem, kar predlaga s spremembo petih zakonov pri tožilstvu, pri sodstvu, v celoti, med drugim tudi pri tožilstvu. Ko govorijo o tem, da bi se moralo upoštevati priporočila GRECO – zdaj najbrž priporočila GRECO niso taka, da bi ugotovljena nezakonitost sodišča postala zakonita, da bi lahko nekdo kar takole mimogrede ugotovil in pa definiral to zadevo kot drugačno, kot je napisana v sodnem sklepu. To je tudi vprašanje za predsednika Vlade, ki je navsezadnje sprocesiral ta postopek na Vladi in sprejel tudi odločitev v zvezi s tem. Če je predsednik, sedanji predsednik Vlade v predvolilnih postopkih in tudi v privitih nastopih v Državnem zboru zagovarjal absolutno spoštovanje pravil in odločitev institucij pravne države, potem iz tega mnenja sledi, da temu ni več tako. Temu ni več tako. Se pravi, da je tudi predsednik Vlade ravna zelo podobno, kot njegov minister. Kadar je v eni situaciji, v eni poziciji, govori o enih kriterijih, takrat, ko bi moral v skladu s temi kriterijih, o katerih je govoril, ukrepati in ravnati, govori to pač na nek drug način. To mislim, da je povsem neprimerno ravnanje.

Glede na to, da generalni državni tožilec Fišer vztraja pri svoji odločitvi, ki je drugačna od odločitve sodišča, me tudi zanima, ali bo resorni minister za pravosodje gospod Goran Klemenčič odstopil. Zdaj je on politik, ki bi moral sprejemati odločitve. Kot predsednik senata KPK se je skliceval na to, da politika noče sprejemati odločitev, ki bi pač omogočile ukrepanje v primerih, ko jih je on kot predsednik oziroma komisija ugotavljala, Komisija za preprečevanje korupcije, v nekaterih primerih in je obtožil politiko v Državnem zboru in Vlado. Zdaj je v poziciji, da lahko neposredno ukrepa. Ali bo v tem primeru odstopil, ker ne more ukrepati ali pa noče ukrepati?

Pri skoraj vsaki odločitvi, ki je bila sprejeta v obdobju, ko je bil minister predsednik KPK, je bilo zaznano tveganje korupcije. To je bila parola, ki se je niso izognili v prav nobenem mnenju Komisije za preprečevanje korupcije. Kaj je v tem primeru, ko je prišlo do sistemskih zlorab, do sistemskih odločitev v nasprotju z odločitvijo Upravnega sodišča. Večkrat je prišlo do sprememb oziroma do odločitev, ki so bila v

nasprotju z odločitvijo Upravnega sodišča, pa nič.

Težko je govoriti o tem, da govorimo o neki pravni državi, o pravih pravne države, če se ta pravila ob nespremenjeni zakonodaji tako radikalno menjajo in so odvisni samo od tega, na kateri strani oseba, ki je odgovorna, stoji. Ali je predsednik KPK in kandidat za volitve – imajo ena stališča. Tisti trenutek, ko dobijo oblast, ko prevzamejo izvršne funkcije, pa imajo povsem drugačna stališča od tistih, ki so jih zagovarjali.

Dotakniti se moram tudi še nekaterih razprav, kajti nekateri ste zmešali ravnanja državljanov in na tem temeljite, da so lahko tudi ravnanj funkcionarjev podobna ali pa identična. Nekdo je tu omenil gospoda Bavčarja. Gospod Bavčar je bivši minister Drnovškove vlade, imenovan v času, ko je pomembno funkcijo opravljal Gregor Golobič, zdaj je državljan. Mislim, da s tem primeri argumentirati, da pa zaradi tega, ker pač se nekateri izgovarjajo na nekatere stvari, da lahko tako počnejo tudi funkcionarji pravosodnih organov ali pa funkcionarji Vlade, je povsem neprimerno. Za funkcionarje najbrž veljajo pravila. Za tiste, ki sprožajo preiskovalne postopke, ki pripravljajo obtožbe proti osebam, in tiste, ki sodijo, pa bi morali ti kriteriji biti še posebej zaostreni in integriteta teh funkcionarjev še posebej visoka, ampak temu enostavno ni tako.

Pa še nekaj. Nekateri ste tu govorili tudi o tem, da pomeni ta razprava pritisk na delo tožilstva in pravosodja nasploh. Državni zbor oziroma delovna telesa Državnega zbora imajo med splošnimi določbami napisano, da, in to najprej, da se morajo ukvarjati tudi s politiko, spremljati stanje na posameznih področjih, odločati o politiki na teh področjih in tako naprej. Državni zbor in delovno telo Državnega zbora je za to izvorno pristojno. Šele četrta, peta zadeva je sprejemanje zakonodaje. In vsi tisti, ki govorite o tem, da pomeni to nek pritisk na tožilstvo in tako naprej, nimate prav. To pomeni samo to, da izigravate zakonodajo, da izigravate pravila v Državnem zboru, da onemogočate o ključnih vprašanih, ki so problem, razpravo. In tudi blokirate odločitve. Ne bi pričakoval od koalicije, ki ima toliko za povedati glede spoštovanja pravil pravne države, da pri tako evidentnem primeru, kot se je zgodilo na državnem tožilstvu in za kateri primer obstajajo tudi sodne odločbe, ravna drugače, kot je odločitev sodišča. Ne bi pričakoval, ampak, žal, se je zgodilo, kot mnogokrat do zdaj. Pričakujem, da če bo morda vložena kakšna interpelacija, da boste tako kot do zdaj vse take nezakonite primere z glasovanjem pokrili, kar bo zelo slabo spričevalo. To se je zgodilo v prejšnji vladi, ko so se evidentne stvari, ki so bile nezakonite, pokrivalo.

Skratka, mislim, da je neprimerno, da na tako nekritičen način povozite razpravo in pa tudi odločitev, ki bi jo moral Državni zbor sprejeti. Če kdo, bi morala ta priporočila sprocesirati skozi zakonodajni postopek

koalicija, ne da čakate opozicijo in se potem izgovarjate in izmikate tem razpravam. To je predvsem primarna odgovornost koalicijskih poslancev in vlade. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Darko Stare. Še poslanec je prijavljen. Boste počakali še njega? Prosim.

Mag. Branko Grims, izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo. Še enkrat prav lep pozdrav!

Upam, da ste vsaj zdaj v razpravi razčistili to, da je pač ena od ključnih funkcij parlamenta, ki izvira iz slovenske ustave, nadzorna funkcija. Da je parlament dolžan reagirati na nepravilnosti, na pomanjkljivosti, na neodzivnost, skratka na ravnanje, ki ni skladno z normami in zakoni na kateremkoli področju družbenega življenja, še posebej ko gre za tako pomembno področje, kot je tožilstvo. Kako to funkcionira v praksi, je prej kolega Gorenak perfektno predstavil. Zdaj ste ustanovili še nek svet za sovražni govor, sem zadnjič prebral v časopisu. Krasno, moram reči. Sovražni govor je nekaj, s čimer se sicer v Evropi po normah ukvarjajo organi pregona. Ampak pri nas lahko cele družine razglasiš za naciste pa to utemeljiš, zakaj je temu tako, zakaj je to nujno, celo potrebno, to ni sovražni govor, tega naše tožilstvo ne prepozna kot sovražni govor. Čeprav po evropskih normah ima sovražni govor natanko dve lastnosti. Prvi element je, da mora biti prisotno zaničevanje, razčlovečenje, zaničevanje, in drugo, da mora bit prisotno utemeljevanje, zakaj je to upravičeno, dopustno, nujno, kakorkoli že. Ampak, tega se ne prepozna. Daš v medij, ki je dostopen vsem, grožnjo s pobjem – tožilstvo ne reagira, ugotovi, da to ni noben problem. Kaj potem, če slovenska ustava garantira določene vrednote, med njimi pravico do življenja, če te stvari ureja kazenski zakoni, nobenega problema! Ko je treba je koga postaviti na kakšen položaj, se pa to takoj naredi, kar tako, ne glede na zakonodajo. In potem, ko slučajno še kakšno sodišče ugotovi, da je to nezakonito, se zadevo že tako rešuje, da se sprošča en dodaten postopek, zavleče za 14 mesecev in, ne boste verjeli, Vlada, ki bi bila prva dolžna reagirati, ne reagira. Postavi se na stališče, da je to problem nekoga drugega. Ne, to je državni problem, gospe in gospodje! In ker ste vi vlada te države, je to vaš problem. In, ker vi ne reagirate, potem je treba reagirati proti vam. To zdaj ni več samo problem tožilstva, to je problem te vlade, ki svojega dela tudi slučajno ne opravlja. To je pa res problem. In zelo velik problem je to!

Stanje na državnem tožilstvu, če za to dobiš seveda kadarkoli odvezo politike, beri vlade, in njene koalicije v Državnem zboru, se nikoli ne bo spremenilo. To pomeni, da so zaman vsa tista opozorila iz Evropske unije, ki pravi, da slovensko pravosodje ne po

mehanizmih, ne po izvedbi postopkov, ne po hitrosti ne ustreza normam, ki jih pričakuje moderna demokratična Evropa. In kaj oni opozarjajo? Zato vsi slabše živimo, ker je to razvojno vprašanje, ker ni ustrezne zakonske zaščite. Vlada pa se postavi v konkretnem primeru, ki ga danes obravnavamo, na stališče, da je vse v najlepšem redu, čeprav vsi, ki so kršili zakon, kar je ugotovilo tudi sodišče, še vedno ostajajo na svojih funkcijah. Ne samo, da nihče ni bil kako koli kaznovan, ampak vsi ostajajo na funkcijah. In vsi tisti, ki so odgovorni za zavlačevanje postopka, prav tako ostajajo na svojih funkcijah, najbrž je še kdo kakšno nagrado dobil. Zdaj vas pa jaz vprašam, ali je naloga slovenske vlade, da, da liziko vsakemu, ki krši zakon in ki zavlačuje postopke, ki jih potem drago plačujemo vsi davkoplačevalci. Najbrž ni. Vlada bi bila dolžna ukrepati. In, če vlada ne ukrepa, bi bil dolžan ukrepati Državni zbor, ampak očitno je tukaj volja večine v temu Državnemu zboru, da naj se nič ne spremeni. In to, gospe in gospodje, je katastrofa! Kajti, če kdo še ni opazil, institucije te države ne delujejo tako, kot bi morale, in to je osrednje razvojno vprašanje Slovenije. Ker institucije ne delujejo, gospodarstvo peša, izgubljam razvojne priložnosti, izgubljam čas. In čas, ko ima vlado tranzicijska levica, je za Slovenijo izgubljen čas za vse večne čase. Vodi v propad. In to sporočilo ste vi s svojim ravnanjem in s svojimi odločitvami in s svojimi razpravami danes zelo nedvoumno predali javnosti. Upamo lahko samo, da bo javnost to tudi razumela.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Darko Stare, sekretar na ministrstvu za pravosodje, izvolite.

DARKO STARE: Hvala lepa, gospod predsednik.

Najprej bi rad poudaril, da razlog za to, da je danes minister gospod Klemenčič odsoten, je v dejstvu, da opravlja državniško dolžnost v tujini, ki jo lahko opravi samo minister za pravosodje, glede na vsebino te dolžnosti in se vrne jutri.

Kar pa zadeva vprašanj in pa pričakovanih odgovorov od gospoda poslanca Gorenaka, gospe Irglove bom poskušal strnjeno odgovoriti, in sicer osredotočen na to, kar je predmet današnje razprave. Uvodoma bi rad, ne bom tako slikovit, kot je bil gospod Gorenak, ampak uvodoma bom poudaril dve stvari. Vsi vemo, da vsaka kršitev zakona niti nima nujno predpisane sankcije in da je razlika tudi tam, kjer so sankcije predpisane ali nekdo, bom kartiral, se ne pripne z varnostnim pasom ali kadi v poslovnih prostorih in tako naprej, kar je protizakonito. Enako velja tudi za delovnopravne postopke, imenovanje in tako naprej. Ni vse enako huda kršitev in tudi sankcije niso enako hude kot pri, recimo, kaznivih dejanjih. Kar zadeva obravnavani primer, če pogledamo

pravno in dejansko stanja stvari primera, ki je danes predmet razprave, je pravno in dejansko stanje stvari identično, kot je bilo konec leta 2012. Vlada, v kateri je bil gospod Gorenak minister in je, kot se je sam izrazil, bil zadolžen tudi za področje državnega tožilstva, je ugotovila sum, da je bilo to imenovanje nezakonito in je v okviru svoje pristojnosti v upravnem postopku z odločbo razrešilo oziroma razveljavila tisto imenovanje. Ker je obravnavana oseba uporabila pravno sredstvo, je sodišče potem potrdilo in pritrnilo ugotovitvi vlade, takratne, v kateri je bil gospod Gorenak tudi minister. V tistem času je bilo pravno in dejansko stanje stvari enako. Danes pa v izvajanju, ki je bilo naslovljeno tudi konkretno na mene kot državnega sekretarja trenutno na Ministrstvu za pravosodje, je bilo vzbujeno pričakovanje, kot da je nekaj, kar bi lahko mi naredili, pa ne naredimo, ker nočemo. Dejstvo je torej, da v tistem času, ko je bilo pravno in dejansko stanje enako, minister za pravosodje ni storil tega, kar zdaj pričakuje in verjamem, da iz zelo zelo strokovnih razlogov. Sam je omenil, da je bila takrat državna sekretarka gospa Barbara Brezigar, ki je bila tudi generalna državna tožilka in nedvomno strokovnjakinja za to področje, in ni razrešila ali predlagala Državnemu svetu, da o tem odloča in morebiti predlaga razrešitev Državnemu zboru, ampak je prijavila zadevo Komisiji za preprečevanje korupcije. Ta postopek pa še ni končan. In glede na to, da sem bil v prejšnji funkciji v času, ko je bil gospod Klemenčič predsednik komisije, sam osebno vodja službe za nadzor in preiskave, lahko s prve roke tudi povem, da te podatke oziroma informacije o, bi rekel, postopkovni fazi in pa o odločitvah komisije, ki jih uporabljate v vaših izvajanjih, niso točne in niso korektne. Namreč komisija, takratna, ko je dobila prijavo suma od državne sekretarke oziroma kasneje tudi od gospoda ministra, takratnega, sedaj gospoda poslanca Gorenaka, je vzela v postopek, obravnavala in ni sprejela mnenja o tem, da gre za korupcijo, ker je v predhodni fazi z uporabo pravnega sredstva, torej preko upravnega spora, eden od obravnavanih v postopku, to je gospod Zalar, dosegel, da je zadeva trenutno na Vrhovnem sodišču. In korektno je bilo tudi prej omenjeno, da je Ministrstvo za pravosodje v tem času poizvedelo prav za namene, ker želimo korektno obvestiti vas kot poslance in pa seveda tudi javnost v okviru svoje pristojnosti seveda, pozvalo Vrhovno sodišče, da pove v kateri fazi ta zadeva je. In odgovor je bil, da predvidoma do konca leta 2014, torej meseca decembra naj bi bilo odločeno, vendar še ni, kot vemo. Tako da ta informacija od vrhovnega sodišča je bila pridobljena. Skratka. Pravno in dejansko stanje leta 2012 je bilo enako kot je danes. Ukrepanje ni bilo tako, kot se pričakuje zdaj. Prepričan sem glede na to, da moramo tudi mi in smo seveda zavezani k temu, da delamo po zakonu in po pogojih, ki jih Zakon o državnem tožilstvu predpisuje, kateri so tisti, kdaj se lahko predlaga

in po kakšnem postopku razrešitev, da sta takratni minister in takratna državna sekretarka ugotovila, da niso zadostni, zato so se verjetno odločili zato, da podajo v bistvu prijavo na Komisijo za preprečevanje korupcije, katere postopek pa ni končan. To je prvo.

Drugo. Takrat se je minister tudi odločil za pravosodni nadzor. Pravosodni nadzor v okviru pristojnosti Ministrstva za pravosodje je bil takrat poskušen, ni bil izveden. Potem se je nadaljeval v času ministra Pličaniča. Danes mu je praktično že tretja vlada – govorimo o spornem ravnanju leta 2012 in ni bil dokončan. Dokončali smo ga mi v dveh mesecih. Vam pa iskreno povem, če bi bil jaz takrat v tej vlogi, tega nadzora sploh ne bi uporabil, ker je nepotreben, ker zame je zadosti ugotovitev sodišča, upravnega, da je bilo neko ravnanje nedovoljeno, nepravilno in nezakonito. Presežka s pravosodnim nadzorom ne dosežemo, bil je pa tudi predlagan. Ne vem zakaj.

Skratka, da se vrnem na začetek, dejstvo je, da je bilo po sodni ugotovitvi ravnanje nezakonito, nepravilno, da je šlo za nepravilno uporabo postopkovnih določb, ker Zakon o državnem tožilstvu določa dve vrsti postopka. Eno je imenovanje, ena dodelitev in takratni minister oziroma generalni državni tožilec je nepravilno uporabil te določbe. Ko je bilo to ugotovljeno, je bila zadeva sanirana. In očitno tudi za vas takrat in za nobeno vlado do danes niso bili to zadostni razlogi za ukrepanje, kot se ga pričakuje danes. In verjamem, glede na pogoje, ki jih določa zakon, da je to korektna ugotovitev in pravilno postopanje. Ko bodo pa končani drugi postopi, če je to bilo koruptivno motivirano ali da je šlo za zlorabo položaja v smislu inkriminacije, kot jo določa Kazenski zakonik, to bodo pa nove okoliščine, ki predstavljajo podlago, da lahko tudi Ministrstvo za pravosodje, vendar posredno, kot je korektno ugotovil gospod poslanec, predlaga in pozove Državnotožilski svet, da ta dejstva prouči in eventualno potem predlaga kot pristojni organ, neodvisen Državnemu zboru, da odloča o razrešitvi ali ne, vendar te situacije še nimamo. Tako da s tega razloga se mi zdi korektno povedati, da je pravna in dejanska situacija enaka, odločitve so take, kot so bile, mislim, da korektno glede na veljavno zakonodajo in pač, če se vsi deklaratorno zavzemamo za pravno državo, je pač treba počakati do odločitev pristojnih organov. Zadeve, kot je bilo že večkrat izpostavljeno, so pred inšpekcijo in pa pred Komisijo za preprečevanje korupcije. Vrhovno sodišče o zadevi odloča, sporočilo je uradno predvideno do konca leta 2014. Ker je to že minilo, je utemeljen sklep, da bo to verjetno kmalu in takrat bodo nove okoliščine, nova pravna dejstva in takrat bodo tudi podlage za nove odločitve, nove morebitne postopke. Tako da s tega vidika se mi zdi korektno do vseh poslancev, ki vseh teh pravnih in dejanskih postopkov in pa faz tega konkretnega primera ne poznajo, prav, da to obelodanim, poudarim,

enako pa tudi zaradi javnosti. Ker se preprosto, vsaj jaz sem dobil občutek, vzbuja vtis, kot da bi nekaj lahko naredili, pa nočemo. Temu ni tako. Ni nobenih pogojev za to, kar ste vi pričakovali glede razrešitve, dokler ne bo dokončno odločeno. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Izvolite gospod dr. Vinko Gorenak, predlagatelj.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, hvala lepa.

No, kar na tale govor državnega sekretarja. Glejte, državni sekretar, jaz na temo, o kateri danes govorimo, jaz nimam nobene kritike pa tudi nobene zamere pa nič na vaju z gospodom ministrom, v času, odkar sta na teh funkcijah, kjer sta. Tudi je nisem nič izrekel, v nobenem primeru nobene. Ampak v čem se torej midva odnosno mi razlikujemo? To je pa naslednje. Zdaj, vi pravite stvar je sanirana, vsaka kršitev nima sankcije in tako naprej. Jaz sem rad plastičen pa dam primer, ki ga razumejo tudi ljudje. Povejte mi, kaj bi se zgodilo, če bi, recimo, midva zdajle po seji se tamle v Maximarketu "nažgala", totalka, pa se usedla vsak v svoj avto, pa nekje močno karambolirala, pa seveda stolkla svoja avtomobila, nič ne bi imela od tega, ker kasko ne krije in tako dalje. Ali je kakšna sankcija za to predpisana? Mislim sankcija v smislu, da bi morali vi ali pa jaz odstopiti? Ni. Verjetno bi dobila s sodišča nek prekršek, neprilagojena hitrost, alkohol, pa tisto, kar zraven sodi. Če pa ne bi prijavila policiji, ker ne bi bilo tretje osebe, pa bi naročila vlečno službo, odpeljala vozilo domov, škode ni. Kaj bi bilo? Nič. Se oba strinjava s tem? Stvar bi pa prišla v medije. Pa ni sankcije, razen tiste. Ampak jaz predpostavljam, da bi vi odstopili pa da bi jaz odstopil, ker bi nama bilo malo nerodno. Pa ni sankcije. A vidite? Zato vam trdim, da ni v redu, da v primeru, ko zoper gospoda Fišerja ni sankcije, da vsi delamo tole, razen nas tukaj, SDS. Vsi ostali pa, ja, ni še ... Pravite, zakaj ni prijavila gospa Brezigarjeva ali pa jaz Državnotožilskemu svetu. Poglejte, to je isto, kot da me vprašate, zakaj kmet ne najame volka, da bi mu čuval ovce. Jasno, če mu bo ovce požrl. Državnotožilski svet je sestavil gospod Zalar. Mislite, da bo Državnotožilski svet zdaj kaj proti Zalarju rekel? Ne bo. Tukaj so sedeli pri javni razpravi od gospe, ta iz Celja, kako se že piše, ne vem, so danes člani Državnotožilskega sveta, tam nekje je sedel gospod Fišer takrat; kimali so tako, da jim je skoraj glava dol padla. Ko smo govorili o sestavi Državnotožilskega sveta, kako bo sestavljen in tako naprej. Torej brez veze, veste, prijavljati Državnotožilskemu svetu. Ta ne bo nič naredil. To je jasno, da ne bo naredil.

Kaj je ugotovila KPK? Poglejte, kaj je ugotovila KPK, ste mi tako sporočili pisno, saj imate prav, vsebinsko, kar ste rekli, da zadeva ni dokončana. Zaradi suma korupcije in nasprotje interesov ste postopek štartali in ste nek

dokument spisali, karkoli. Ampak ta dokument je danes pod blokado. Blokado na ta dokument je pa dalo Vrhovno sodišče. Zdaj pa vi pravite, "postopek še ni končan." To je pa razlika med nama. Seveda postopek še ni končan, saj imate prav da postopek ni končan, jaz vas pa sprašujem, kdaj bo končan? Vi boste rekli, to dela neodvisno sodišče ... Vam jaz povem danes, do kdaj bo to delalo. Ne veste do kdaj? Do sredine leta 2016. Zakaj pa? Ker bo takrat dr. Fišer ponovno kandidiral. Torej? Govoriva pa o primeru iz leta 2012. Celo leto 2013, 2013, 2014, zdaj teče 2015 in postopek ni končan. Vi se s tem zadovoljite – tu je spet razlika med nama – in rečete, pravno je tako, postopek ni končan. Saj imate prav, ampak nedopustno je, da postopek ni končan, nedopustno je. Ne od vas, od Vrhovnega sodišča. Ker Vrhovno sodišče namenoma zavlačuje, ker ga ščiti. Ščiti ga pa zakaj? Zaradi tega, ker ga je gospod Zalar tja postavil, kjer danes sedi na mestu vrhovnega, generalnega državnega tožilca, in gospoda Maslešo leto pred tem, leta 2010. Vidite, to je problematično, to kolesje je problematično in to kolesje je treba pognati. Pognati ga je pa treba v tisti smeri, da bo zadeva začela delovati.

Pravite, razrešitev gospoda Fišerja. Ja, seveda ne bo razrešitve, prvič, ker Državnotožilski svet tega ne bo predlagal in, drugič, ker ne bo podatkov. Seveda ne bo podatkov, ker gospod Masleša zavlačuje, to je problematična zgodba. Vsi, v koaliciji pa pridruženi del tam na koncu, pa nič.

Za zaključek naj ugotovim, ker imam samo še nekaj sekund, da mi gospa sodnica Murglova ni odgovorila nič, ampak je šla domov. Da gospa Poropat na moje vprašanje ni odgovorila, ampak je šla domov. Da gospa Muršičeva bo, ne, ne bo, tudi ona je odšla. Aha, je imela še možnost pri delitvi pa je odšla. In seveda, da mi gospa Tomičeva ne bo odgovorila in da mi gospod Kordiš, kljub temu da je z nami, ni uspel odgovoriti na vprašanje, kako je z milijardo in 600 milijonov pa Grki pa klanjanjem pa seveda slovensko pravno državo.

Jaz takšne na fakulteti, ki ne pridejo na izpit pa se ne odjavijo, saj veste, kako to izgleda, dobijo šus – šus v smislu negativne ocene, da ne bo kaj narobe –, ampak v Državnem zboru pač takšnih pooblastil nimam kot opozicijski poslanec. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Čas, določen za razpravo še ni potekel, zato sprašujem, na podlagi 71. člena Poslovnika, ali želi še kdo razpravljati. Če želi predlagatelj ali Vlada, z dvigom rok. Želi kdo razpravljati? Ne.

Predlagatelj, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Za zaključek, da ne bom ponavljal, da ne bo kdo rekel, da se ponavljam kot pokvarjen gramofon ali kaj takega, bom skušal dati poziv na podlagi vsega tega. Gospe in gospodje, verjetno ste ugotovili, da Slovenska demokratska stranka pač odpira teme. Danes so bile na sporedu tri take teme – banke, DUTB in tožilstvo. Predpostavljam, da v času, ki prihaja, ne bo kaj dosti drugače. Čas bi bil, da Vlada začne pošiljati kakšne zakone v parlament, ne pa da imamo pravzaprav dve točki dnevnega reda, ki ju je predlagala Vlada in koalicija. Kar pa se tiče naših predlogov, pa bom še enkrat rekel, vsaj v tistem delu, ki se tiče pravosodja, tam pri pravosodju sem pač sam avtor, pri drugih predlogih zakonov, priporočilih, bodo v glavnem kolegi. Kar se tiče pravosodja, verjemite mi, da dokler bom v Državnem zboru, mi dela ne bo zmanjkalo. Zagotovo mi dela ne bo zmanjkalo pri pravosodju. Sam ugotavljam, da sicer so neke minimalne spremembe v Državnem zboru v odnosu do pravosodja, minimalne spremembe. To je tako kot sončni žarek, veste, pri minus 45 stopinj Celzija, približno take spremembe so. Torej, še ne živimo v normalnem času pri plus 25 stopinjah. Prav pa bi bilo, da bi. Zato teme, ki bodo tudi še v bodoče na dnevnem redu Državnega zbora, kakorkoli jih boste jemali, vedite eno stvar – stvari, na katere smo opozarjali ali pa sem opozarjal v okviru pravosodja, za kar sem bil zadolžen tudi v preteklosti, so pile vodo, so imele svoj smisel, so imele rep in glavo in so imele svoj cilj. Ni prav, zlasti koalicijski poslanci, da po tekočem traku zavračate vse tisto, kar se vam zdi, da vam ali pa vašim političnim opcijam koristi. Prav bi bilo, da bi pogledali na koristi državljanov, predvsem pa, da bi pogledali na to, ali ta tretja veja oblasti deluje ali ne deluje. Namreč, ko sem leta 2008 prvič rekel, da imamo pravosodje, ki pravzaprav ne deluje v korist državljanov in ki ne deluje za potrebe državljanov in tako naprej, je tu notri kar završalo, tako da je moral predsednik Državnega zbora poseči, da sem sploh lahko nadaljeval. Danes se o tem pogovarjamo že malo bolj odkrito, malo bolj normalno, želim si pa dialoga. Jaz si želim dialoga. S kom? S tistimi, ki se na pravosodje spoznate. To je gospa Murgel. To so pravniki iz SMC, ki vas mrgoli, tako rekoč, ki se spoznate na stvari. Pa tudi na nasprotni strani so ljudje, ki se spoznajo na pravosodje, ki so bili odvetniki, ki so bili blizu sodstva in tako dalje. Argumentirano mi povejte, kaj nimam prav! Ne sedeti v poslanski klopi in v zrak gledati, kdaj bo čas za domov. To je premalo. Povejte, v čem se ne strinjate, ampak argumentirano. Ne pa na pamet govorjenje in glavo v pesek pa reči, saj bo bolje. Kdaj pa bo, pa ne vemo, kajne. Mi smo tukaj tisti, ki moramo pogoje za življenje v tej državi delati boljše. Jaz vas pozivam k temu delu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jože Tanko, izvolite, proceduralno.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Prej je gospod državni sekretar dejal, da je minister odsoten, ker ima mednarodne obveznosti. V petek smo bili na kolegiju, kjer generalni sekretar Vlade ni povedal, da želi minister, gospod Klemenčič, pri tej točki dnevnega reda sodelovati. In s tem bi lahko tudi ustrezno prerazporedili predlagan vrstni red razprav ali pa točk dnevnega reda na tej seji. Prav tako imate tisti, ki vodite sejo možnost, da tudi med sejo dvakrat spremenimo vrstni red obravnave točk dnevnega reda, to je vse v skladu s poslovnikom. Seveda, če bi minister ali Vlada za to izkazala interes, nobene težave. Vendar očitno, da se vrstni red oziroma dnevni redi oblikujejo tako, da je čim več ministrov odsotnih takrat, ko so njihove točke na vrsti. In vse te svoje obveznosti prelagajo pač na državne sekretarje in druge uradnike. Tako da predlagam, gospod podpredsednik, da na Vlado naslovite nek predlog, da predlagajo takrat, ko obravnavamo dnevni red in časovni razpored sej Državnega zbora, da Vlada da tak predlog ali pa pripombe, da se bo tudi razprave v Državnem zboru maksimalno prilagodila času, ki ga imajo ministri, ko so ministri v Sloveniji, ko nimajo neodložljivih obveznosti v tujini. Mislim, da bi bilo to korektno. Zadeve niso čez noč planirane, ampak so tudi vnaprej planirane, za vse te roke se ve. Predlagam, da te zadeve tako, kot ste napisali že nek dopis Vladi glede izrabe časa, da jih tudi opozorite, da tudi povedo, kdaj predlagajo, da bi bilo najbolje, da so na vrsti njihove točke dnevnega reda. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sam bom seveda predsednika Državnega zbora obvestil o vašem proceduralnem predlogu.

Zaključujem splošno razpravo. V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan. S tem zaključujem 16. točko dnevnega reda. Prekinjam 4. sejo Državnega zbora, jutri pa nadaljujemo, ker je petek, ob 10. uri. Hvala lepa.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 29. JANUARJA 2015 OB 18.02 IN SE JE NADALJEVALA 30. JANUARJA 2015 OB 10.03.)

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 4. seje Državnega zbora.

Obveščena sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: gospa Jelka Godec, gospa Vesna

Verega do 14. ure, gospa Anja Bah Žibert, gospa Iva Dimic do 13. ure, mag. Matej Tonin, mag. Anže Logar, dr. Matej Tašner Vatovec, gospod Marjan Dolinšek do 12. ure.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **5. TOČKO DNEVNEGA, TO JE NA PREDLOG ZAKONA O UKREPIH NA PODROČJU PRIPRAVNIŠTVA, PRVA OBRAVNAVA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja, gospodu Žanu Mahnič. / oglašanje iz dvorane/

Izvolite, gospod Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Spoštovana podpredsednica, če pogledate na ekran, nas je 29; tule nas je malo več. Vsaj zaradi zapisnika je treba ugotoviti prisotnost. Nas je dovolj?

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Nismo pred glasovanjem, tako lahko nadaljujemo z delom.

Predlagam, da besedo dobi gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Kolegice in kolegi, spoštovani državni sekretar gospod Levanič!

V Slovenski demokratski stranki menimo, da je vsako delo častno, da Vsako delo šteje in da volonterska pripravništva, kakršna smo poznali do sedaj, niso sprejemljiva; zato predlagamo njihovo ukinitve. S tem sledimo programu Slovenske demokratske stranke, ki ga je imela za predčasne volitve v Državni zbor leta 2014. Konec koncev, s tem sledimo tudi koalicijski pogodbi, ki jo je podpisala vladajoča koalicija, kjer so napisali, da volonterska pripravništva niso sprejemljiva. Kot verjetno veste, smo že v decembru obravnavali enega od naših predlogov. Žal je vlada Mira Cerarja in tudi ministrica takrat zavrnila ta naš konkretni predlog, ki je odprl usklajevanje; verjetno samo zaradi tega, ker je bil predlagan z naše strani. Potem smo pogledali magnetogram, imeli ste konstruktivne predloge in zaradi tega smo se odločili, da upoštevamo vaše pripombe glede tega, kaj bi bilo dobro spremeniti. In zaradi tega smo ta zakon – naknadno popravljen na podlagi tega, kar ste povedali – ponovno vložili. Razlog za sprejetje zakona je odprava volonterskega pripravništva v krovnem Zakonu o delovnih razmerjih, ki se lahko področno določa s posebnim zakonom. Dosedanja ureditev je bila neprimerna. Vse več mladih in mladinskih organizacij je opozarjalo, da na področju

pripravništva prihaja do veliko zlorab in da volonterski pripravniki opravljajo delo namesto nekoga drugega. Namen našega predloga zakona je tudi razbremeniti delodajalce, ki se odločajo za zaposlovanje pripravnikov. S tem predlogom zakon določa sprejetje politike izvajanja pripravništva s strani Vlade Republike Slovenije za obdobje 5 let, z namenom zagotoviti transparentne stabilne srednjeročne ukrepe na področju izvajanja pripravništva v Republiki Sloveniji. Nanaša se na vse oblike pripravništva, namen pa je tudi, da se zagotovi stabilna politika na področju zaposlovanja pripravnikov, ki ne bo odvisna od dnevnopolitičnih vzgibov in parcialnih rešitev. Po sprejetju politike izvajanja pripravništva, ki mora biti po objavi zakona sprejeta v roku 30 dni, se bo začela uporabljati rešitev, ki pomeni odpravo volonterskega pripravništva oziroma razveljavitev pravne podlage, ki omogoča volontersko pripravništvo na sistemski ravni – torej v Zakonu o delovnih razmerjih in v področnih zakonih. Kar se tiče financ, po zagotovilih državnega sekretarja gospoda Levaniča na seji Odbora za finance in monetarno politiko 11. decembra in na seji Državnega zbora 18. decembra so v letu 2015 že zagotovljena sredstva v višini 24 milijonov evrov, s katerimi se lahko zagotovi plačilo za pripravniška dela. Kot dodatna spodbuda se predlaga, da bo delodajalec, če se bo odločil, da zaposli pripravnika in bo to osebo ohranil v delovnem razmerju po opravljenem pripravništvu, potem še 24 mesecev oproščen plačila prispevkov. Smo pa v ta zakon vnesli tudi varovalko. V primeru, če politika izvajanja ne bo sprejeta pravočasno, se ta varovalka nanaša na čisto vse pogodbe o volonterskih pripravnikih, in sicer da je vsak volonterski pripravnik upravičen do denarnega nadomestila najmanj v višini neto minimalne plače.

Cilji zakona so zagotoviti delovna razmerja za vse pripravnike za čas pripravništva, spodbuditi in razbremeniti delodajalce pri zaposlovanju pripravnikov, omogočiti lažji oziroma takojšen prehod v delovno razmerje in pridobivanje delovnih izkušenj za tiste, ki pridobijo poklicno kvalifikacijo, in zagotoviti zakonsko podlago in obveznosti Vlade Republike Slovenije za sprejetje politike izvajanja pripravništva z merljivimi cilji, merili in kriteriji za dolgoročno ureditev sofinanciranja ali financiranja pripravništva. Načelo je, da Vsako delo šteje. Zakonodajalec ne more opredeliti dela s posebnimi zakoni, ki so obvezna za pridobitev poklicne kvalifikacije in niso plačana. Zasleduje se načelo socialne države, in sicer tako, da se zagotovi plačilo za opravljanje dela in razbremenitev delodajalcev pri zaposlovanju pripravnikov, kot sem že prej dejal.

Jaz upam, da gre ta predlog, ki smo ga predlagali, bolj v smeri tistih vaših predlogov, ki ste jih podali na seji Državnega zbora v decembru. Menim, da je res skrajni čas, da se lotimo reševanja te problematike. V primeru, da

bomo danes opravili neko konstruktivno razpravo, glede na mnenje vlade in glede na stališče koalicije verjamem, da bomo danes imeli neko plodno razpravo; in seveda upam, da bo tudi pri glasovanju tako. Verjetno imate tudi kakšne svoje predloge, za to bo čas v drugem branju. Menim pa, da bomo z današnjim dnevom, če bomo ta predlog podprli, naredili velik korak naprej, da končno preidemo od besed k dejanjem in v Sloveniji nekaj naredimo tudi za mlade. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade.

Dejan Levanič, državni sekretar Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, izvolite.

DEJAN LEVANIČ: Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Naj uvodoma rečem samo to, da Vlada predlogu zakona, ki ga je v parlamentarno proceduro vložila Slovenska demokratska stranka v prvem branju, ne bo nasprotovala.

Da ne bo ponovno spet očitkov, da Vlada ne posluša tistega, kar želi opozicija predlagati, bomo v nadaljevanju razložili, kaj vse je treba še dodatno urediti, da bomo na koncu res prišli do tistega namena, ki si ga vsi želimo – torej omogočiti tistim, ki opravljajo kakršnokoli pripravništvo, da je to pripravništvo dejansko tudi plačano. Iz predloga zakona se tudi vidi, da so pripravljavci predloga zakona dobro proučili mnenja Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter stališča Vlade, ki je tudi že v prejšnjih poskusih želela urediti volontersko pripravništvo. Prav tako pa so v pravico tega zakona vključili tudi vse sklepe in navodila, ki jih je Vlada sprejela na svoji seji v decembru 2014, kar nas še posebej veseli. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je bilo tudi glavni pobudnik ureditve volonterskega pripravništva s prej omenjenimi sklepi, prav tako smo pripravili analizo volonterskih pripravništev po posameznih resorjih. Na podlagi sklepov, ki smo jih sprejeli na Vladi, smo zagotovili, da se volonterskih pripravnikov v državni upravi ne sme več zaposlovati. Po sprejetju teh sklepov smo pozvali ministrstva, da pripravijo tudi spremembe področne zakonodaje, po tem smo dobili na mizo predlog Slovenske demokratske stranke. Takoj, ko smo bili seznanjeni tudi s tem predlogom zakona, smo sklicali sestanek z vsemi pristojnimi ministrstvi, na podlagi katerega je potem nastalo tudi mnenje Vlade, ki je bilo včeraj sprejeto.

Vlada je torej že s sklepi, ki jih je sprejela, podprla predlog za odpravo volonterskega pripravništva v obliki prenehanja veljavnosti določb področnih predpisov, ki omogočajo takšno volontersko pripravništvo, z izjemo veljavnosti določb Zakona o pravniškem državnem izpitu, ki ima tudi specifično ureditev

na tem področju. Treba pa je poudariti, da je Ministrstvo za pravosodje že pripravilo spremembo tega zakona in je trenutno ta zakon v medresorskem usklajevanju. Vlada prav tako podpira ukrep oprostive plačila prispevkov delodajalcev za socialno varnost v primeru zaposlitve pripravnika za čas trajanja pripravništva in nadaljnje omogočanje uveljavljanja te spodbude tudi v primeru zaposlitve pripravnika po opravljenem pripravništvu za nedoločen čas. Menimo, da bomo na tej točki morali imeti debato, kaj bomo naredili glede obdobja upravičenosti do te spodbude zaposlovanja, da ne bomo tega ukrepa, ki zdaj obstaja, torej zaposlovanje za nedoločen čas s spodbujanjem zaposlovanja pripravnikov, v bistvu prenesli to spodbudo na zaposlovanje za določen čas namesto za nedoločen čas. Ampak to je stvar druge obravnave, do takrat pa bomo že uskladili stališča. Hkrati tudi menimo, da bi bilo treba določiti omejitev ciljne skupine pripravnikov za uveljavitev te spodbude. Tega zakon, ki ga predlaga SDS, prav tako ne vključuje. Glede na podatke na ministrstvu vemo, da imajo največ težav z zaposlitvijo mladi s terciarno izobrazbo; zato bi bilo smiselno spodbudo za zaposlovanje pripravnikov v obliki oprostive plačila prispevkov omogočiti izključno pri zaposlovanju te skupine iskalcev zaposlitve. Je pa ključno, glede na to, da smo dobili več očitkov, da nimamo ukrepov za starostno skupino nad 30 let, da potem te spodbude starostno ne omejujemo; da omogočimo tudi tem dodatne spodbude za zaposlovanje.

Nek dober namen je prikazan v tem zakonu, treba ga bo popraviti ali pa dodatno stimulirati v nekaterih točkah, da potem ne naredimo še večje škode; ampak da res celostno uredimo trenutno situacijo. Zelo težko bomo uresničili to, kar predlagatelj predlaga glede politike izvajanja pripravništva, ker se trg dela zelo hitro spreminja. Ne bi bilo prav, da za pet let zabetoniramo politiko pripravništva in potem na neki točki, ko se nam kaj zgodi na trgu dela, pridemo do še večjih težav. Tukaj predlagam, da naredimo en pogovor. Veliko smo naredili na sistemskih in podpornih ukrepih za zaposlovanje mladih. Naj vam povem, da je danes jasen podatek, da ni bilo boljšega zaposlovanja brezposelnih oseb v zadnjih dvajsetih letih, kot je bilo v letu 2014, tako da naši ukrepi dejansko prijemljejo. Danes Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje objavi razpis za zaposlitev 850 pripravnikov – plačanih pripravnikov. Zato tudi poziv delodajalcem, da se prijavijo na ta ukrep in da mladim omogočijo prvo zaposlitev. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, v njenem imenu gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoča. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovani državni sekretar, lepo pozdravljeni vsi skupaj!

Po dokaj kratkem času že drugič govorimo o tematiki pripravništva, kar je zelo dobro, saj kaže na to, da obstaja resnična volja, da se ta tematika uredi. Razveseljivo je tudi mnenje Vlade, ki predlagane rešitve vsebinsko podpira. Področje pripravništva je izjemno pomembno, saj predstavlja pomembno vmesno obdobje med pridobljeno izobrazbo in rednim delovnim razmerjem. Še posebej v določenih poklicih omogoča lažji prehod v delovno razmerje. S predlogom zakona za mlade predlagamo dve ključni zadevi. Prva je ta, da odpravljamo volonterska pripravništva, saj se za vse pripravnike za čas pripravništva zagotavlja delovno razmerje. Druga je pa ta, da se omogoča spodbuda delodajalcem za zaposlovanje pripravnikov v obliki oprostitve plačila prispevkov za socialno varstvo. Ukinitve volonterskega pripravništva je izjemno pomembna, saj volontersko pripravništvo razumemo predvsem kot izkoriščanje. Izkoriščanje težke situacije mladih, ki zaradi težav pri pridobivanju prvih delovnih izkušenj pristanejo tudi na brezplačno delo; pa četudi v praksi to pomeni, da delajo enako kot njihovi plačani sodelavci. Razlika je torej zgolj v tem, da za svoje delo niso plačani. Ker pa je žal tako, da je volontersko pripravništvo v določenih poklicih danes edino pripravništvo in s tem edini način, da se pridobijo zahtevane delovne izkušnje, mladim kaj več kot pristanek na to niti ne preostane. Pogosto je namreč tako, da na primer brez 10 mesecev delovnih izkušenj ne more opraviti strokovnega izpita. Brez opravljenega strokovnega izpita pa ne izpolnjuje razpisnih pogojev, kar pomeni, da sploh nimajo možnosti se prijaviti na prosto delovno mesto. Če bomo naredili več na zaposljivosti mladih, bodo le-ti tudi manj odhajali v tujino; s tem pa naredimo ogromno, saj je največja izguba za državo prav odhod mladih v tujino. Celotno šolanje za enega univerzitetno izobraženega državo stane več kot 200 tisoč evrov. Država torej v mladega vложи ogromno, preko vrtcev, osnovne šole, srednje šole in pogosto tudi fakultete, nato pa ti mladi odidejo v tujino. Odhajajo pa ravno v letih, ko bi morali vstopiti na trg dela in začeti preko davkov in potrošnje vračati tudi v proračun države. Pri spodbujanju pripravništva pa je tudi ključno, da se delodajalce k zaposlovanju pripravnikov spodbudi. Spodbuda delodajalcem v predlaganem zakonu je oprostitve plačila prispevkov za čas trajanja pripravništva. Da ne bi prišlo do zlorab in odpuščanja oziroma nepodaljšanja delovnega razmerja, se v nadaljevanju predlaga tudi podaljšanje te spodbude v obliki oprostitve plačila prispevkov za zaposlitev mladega za nedoločen čas. V predlogu zakona, ki je pred nami, gre del torej v

smeri prenehanja izkoriščanja mladih z volonterskim pripravništvom, daje mladim možnost do prvih delovnih izkušenj kot pripravniki z možnostjo nadaljevanja v redno delovno razmerje za nedoločen čas; in spodbujajo delodajalce najprej k zaposlovanju pripravnikov in v nadaljevanju k podaljšanju delovnega razmerja v obliki za nedoločen čas.

V Slovenski demokratični stranki bomo predlagani zakon podprli, saj verjamemo, da bomo z njim omogočili svetlejšo prihodnost marsikateremu mlademu. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala. Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije bo predstavil gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Predsedujoča, hvala lepa za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Dovolite mi, da vam predstavim stališče Poslanske skupine Desus do Predloga zakona o ukrepih na področju pripravništva. Da ne bo dramaturških vložkov takoj na začetku; podpri bomo ta predlog zakona v tem branju in seveda skozi drugo branje ter ves nadaljnji postopek s konstruktivnim pristopom maksimalno sodelovali k temu, da se še tiste stvari – ki so nekoliko odprte oziroma nedorečene oziroma potrebne nekkih popravkov, dodatkov – tudi popravi, da bo zakon dejansko dosegel svoj namen.

Kaj je definicija oziroma kaj bi naj bila definicija pripravništva? Pripravništvo je načrtovano in organizirano usposabljanje mladih strokovnih kadrov za samostojno delo po končanem šolanju oziroma izobraževanju. Osnovni namen je, da pripravnik opravi program usposabljanja, s katerim svoje, prepričan sem, bogato teoretično znanje poveže s praktičnim, pridobi stik z delovnim področjem in vpogled v dogajanje v praksi ter tako poglobi znanje in veščine za opravljanje svojega strokovnega dela. Po uspešno končanem pripravništvu je bodoči delavec pripravljen za samostojno delo v svojem poklicu. Seveda bi se lahko ob tej priložnosti povprašal, pa se seveda ne bom, zakaj to ni omogočeno na celotni poti izobraževanja; pa da ne bom začel z osnovno šolo, od srednje šole pa skozi fakulteto. Zakaj se mora potem tukaj na novo začeti uvajati s prakso? Morda v razmislek tudi bodočim spremembam v izobraževalnih postopkih.

V Poslanski skupini Desus smo resnično zaskrbljeni nad tem, kar se že lep čas dogaja s pripravništvom, predvsem z volonterskimi pripravniki. Tukaj je situacija nevzdržna, to moramo priznati, saj so določeni poklici avtomatično zaradi zakonodaje podvrženi opravljanju obveznega pripravništva, ki je hkrati predpogoj za opravljanje strokovnega izpita, ki pa je zopet v nadaljevanju vstopnica za opravljanje dela oziroma zasedbo delovnega mesta. Seveda govorim tukaj predvsem, ne pa izključno, o problematiki v zdravstvu,

izobraževanju, pravosodje je bilo že izpostavljeno, ne nazadnje tudi področje socialnega varstva in tudi na splošno v javnem sektorju. V 90 % so ta pripravništva, ki jih je v bistvu procesirala sama država, neplačana. Posledično so pripravniki brez delovne dobe in tudi brez vseh pravic iz naslova delovnega razmerja, ki pa so sicer "pokriti", v navednicah, pri plačnem pripravništvu. V sedanjih razmerah, ko je ponudba delovne sile in prostih delovnih mest v obratnem sorazmerju, zagotovo volontersko pripravništvo ustvarja možnosti za izkoriščanje mlade izobražene delovne sile. Mladi so namreč dobesedno prisiljeni zastonj prijeti za kakršnokoli delo, samo da si naberejo nekaj izkušenj in prakse za v prihodnje. To pa seveda ni sprejemljivo. Ne glede na to, da v času pripravništva oseba ne more veliko prispevati k večji storilnosti delovnega procesa, saj je primarna funkcija pripravništva usposabljanje za samostojno opravljanje poklica, v naši Poslanski skupini Desus menimo, da je kljub temu nekaj dela pa vendarle opravljenega in da mora biti za to opravljeno delo pripravnik primerno in pošteno plačan.

Na decembrski seji Državnega zbora smo obravnavali Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o delovnih razmerjih, katerega osnovna intenca je bila podobna, kot je v danes obravnavanem Predlogu zakona o ukrepih na področju pripravništva. Šlo je, prav tako gre tudi danes, za ukinitve volonterskega pripravništva, sprejem politike izvajanja pripravništva na vladni ravni ter spodbujanje sklepanja pripravništev skozi oprostitve plačila prispevkov delodajalcem. V primerjavi s prejšnjim predlogom zakona je aktualni predlog samostojen zakon, sistemsko posega v posamezne zakone, ki urejajo volontersko pripravništvo, in je tudi nekoliko širši v smislu, da širi spodbude delodajalcem tudi na sklepanje pogodb s pripravniki po pretečenem pripravništvu za nedoločen čas, za prvi dve leti zaposlitve, morda je to nekoliko predolgo obdobje, ter ureja denarna nadomestila za volonterske pripravnike, za primer nepravočasnega sprejema politike izvajanja pripravništva. Že na decembrski seji smo se vsi, opozicija in koalicija, strinjali, da je treba anomalije na področju pripravništva odpraviti in sistemsko pristopiti k ureditvi tega področja. Prej vam je državni sekretar iz ministrstva povedal, da je nekaj na tem področju že bilo narejenega; in to nas seveda lahko veseli. Vlada sama je pristopila k realiziranju koalicijske pogodbe, v kateri smo koalicijski partnerji neplačane prakse in pripravništva označili kot nedopustne. Sklepi Vlade z dne 11. 12. so jasni in konkretno usmerjeni v odpravo volonterskega pripravništva.

V Poslanski skupini Desus smo se sicer z namenom in ciljem predloga zakona strinjali, vendar smo kljub temu zavrnili prejšnji predlog poslanskih kolegov. Ocenili smo namreč, da samo s posegom v Zakon o delovnih razmerjih

ne bomo rešili celotnega problema. Hkrati pa so bile predvidene aktivnosti vlade za nas sprejemljive in zadovoljive s tega vidika, ker naj bi se odvijale sistematično in vsebinsko, po posameznih resorjih, prej sem jih naštel, s skupnim ciljem sprememb področnih zakonov, ki urejajo volontersko pripravništvo. Kot že rečeno, je današnji predlog širši in bolj sistematičen, sigurno še potreben dopolnitev, korekcij, zato ga podpiramo. Prav tako smo v Poslanski skupini Desus ocenili, da so predlagane spodbude za zaposlovanje pripravnikov in nadalje zaposlovanje za nedoločen čas po končanem pripravništvu dobrodošli; predvsem ali pa tudi za delodajalce. Delodajalec je tisti, ki bo v času pripravništva osebo – pripravnika pripravil ali izpopolnil njegova teoretična znanja s prakso in mu omogočil nadaljnjo samostojno delo ali pa celo nadaljnjo samostojno poklicno pot, za kar bo imel korist pripravnik, delodajalec pa tudi država. Za nas, kot brezpogojno socialno naravnano stranko, je še kako pomembno, da se uresniči načelo, da Vsako delo šteje. To, kar sem že predhodno povedal, da se za vsako delo dobi primerno in pošteno plačilo in da iz tega naslova sledi socialna, zdravstvena, če hočete, v končni fazi tudi pokojninska varnost. Prav tako smo prepričani, da je treba nujno zagotoviti ob koncu formalnega šolanja takojšen prehod v delovno razmerje, saj bodo mladi le tako dobili sploh priložnost pokazati to, kaj so se tekom šolanja tudi naučili.

Poslanska skupina Desus bo predlog zakona v tej fazi, kot že rečeno, podprla. V naslednjih fazah zakonodajnega postopka bo zagotovo prišlo še do kakšnih modifikacij besedila zakona, pri čemer pa bomo poslanke in poslanci Desusa konstruktivno sodelovali. Vse z namenom, da bo dosežen poglavitni cilj – končna ureditev razmer na področju pripravništva, posledično pa tudi na celotnem ali pa na večjem delu trga dela, da bo vsako delo štel, da bo vsako delo pošteno in primerno plačano. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavila gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovana podpredsednica Državnega zbora, spoštovana državna sekretarja, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni v tem zasneženem jutru!

Danes obravnavamo predlog opozicijske Slovenske demokratske stranke v zvezi z ukrepi na področju pripravništva. Predlog zakona v Poslanski skupini Socialnih demokratov pozdravljamo in izrekamo načelno podporo. Predlog predvideva ukinitve volonterskega pripravništva, kar v Poslanski skupini Socialnih demokratov podpiramo; a menimo, da je treba pustiti vrata priprta tam, kjer se mu zaradi specifičnosti področja ni mogoče izogniti. Pozdravljamo predloge rešitev, ki ustvarjajo temelje za sklenitev rednega

delovnega razmerja po končanem pripravništvu. Te so oblikovane po vzoru rešitev, ki jih je sprejelo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, za reševanje problematike zaposlovanja mladih in že dajejo odlične rezultate v praksi. Rešitve, ki jih predvideva predlog zakona, gredo v smeri sistemske ureditve področja, ki je bilo v zadnjem času vse prevečkrat zlorabljeno. Pripravništvo je namreč opredeljeno kot institut, ki omogoča prehod iz sistema izobraževanja na trg dela. Mladi delavci dobijo možnost za izvajanje svojega znanja v praksi, pridobijo pa tudi dodatna znanja, ki bodo pomembno vplivala na njihovo nadaljnjo poklicno pot. A žal se v praksi ta pomemben institut degradira na nivo, ki mladim namesto doprinosa dodatnih znanj odreka dostojanstvo. Številne možne zlorabe in brezmejna kreativnost nekaterih delodajalcev na tem področju postavljajo volonterske pripravnike ob bok prekarnim delavcem, ekonomsko odvisnim delavcem in prisilnim espejem. Volonterska pripravništva lahko v več pogledih primerjamo z agencijskim delom, delom na črno in drugimi negotovimi oblikami dela. Vsem je skupni imenovalec izkoriščanje. Takšno ali drugačno, večje ali manjše, a še vedno zgolj in samo izkoriščanje; poceni ali, še bolje, zastonj delovna sila. Skupna je tudi popolna in delna odsotnost potrebe socialne varnosti in delavskih pravic. Na tem mestu moramo biti korektni in pohvaliti vse napore ministrstva, ki gredo v smer odkrivanja anomalij in iskanja rešitev, ki bodo zaščitile delavce in njihove pravice. Socialni demokrati bomo tako še naprej podpirali ministrico o nameri postopne izenačitve obdavčitve različnih oblik dela, s čimer bi zmanjšali razloge, zaradi katerih prihaja do zlorab delovne zakonodaje, ki določene skupine ljudi na trgu dela postavlja v položaj prekmernih delavcev brez potrebne stopnje socialne varnosti. Še naprej bomo podpirali uveljavitev načela Vsako delo šteje in poenotenje vseh oblik dela z vidika vključenosti v sisteme socialnih zavarovanj.

Ministrstvo je veliko delo opravilo tudi na področju zmanjševanja brezposelnosti. Aktivna politika zaposlovanja in javna dela, Jamstvo za mlade, oprostitev plačila prispevkov, spodbude za zaposlovanje itn. – vsi ti našti ukrepi dajejo pozitivne rezultate. Čas je, da uredimo to problematiko volonterskih pripravništev. Zaskrbljujoče je, da se večina volonterskih pripravništev opravlja v javnem sektorju. Izobraženi mladi postajajo ranljiva skupina, do katere pa odgovorni v tem trenutku kažemo mačehovski odnos. Take anomalije na trgu dela vzpostavljajo novo obliko družbene ureditve – sužnjelastništvo. Vzpostavlja se eksistenčna odvisnost delavcev do dobre volje gospodarja, ki brezsravno izkorišča nastale gospodarske okoliščine in osebne stiske. Ustvarjamo revne zaposlene in krepimo kulturo revščine. Pod pretvezo fleksibilnosti in dviga konkurenčnosti teptamo sanje naših otrok, ki so

prisiljeni živeti in preživeti iz rok v usta; brez upanja v svetlo prihodnost. Jemljemo jim dostojanstvo in jih učimo kreativnega preživetja po sistemu "znajdi se". Mladim dajemo občutek, da so nepoštene prakse zaželene, poštene pa nesprejemljive. Najbolj oškodovani so tisti mladi, ki so v slabšem ekonomskem položaju in si prostovoljstva zaradi boja za golo preživetje enostavno ne morejo privoščiti. Če nam že uspe v sistemu javnega šolstva dobro izobraziti otroke in izvabiti iz njih ustvarjalnost, ambicioznost ter jim pomagati zastaviti cilje za prihodnost, s katerimi bodo dokončno presegli začarani krog revščine, se vse razblini kot milni mehurček v trenutku, ko morajo zato, da dobijo redno zaposlitev, opraviti obvezno pripravništvo. Neplačano seveda. Tisti trenutek luč svetle prihodnosti ugasne. Takrat udari realnost, otežen prihod in pozen vstop na trg dela, prisila sprejeti negotova, nestalna, neustrezna dela, neenake možnosti zaposlovanja, ekonomsko odvisnost, življenje pri starših, zamik pri ustvarjanju družine in osamosvajanju. Volonterski pripravniki večinoma opravljajo polno delo v obsegu 8 ur, ki bi ga sicer opravila redno zaposlena oseba. Zato zahteva "enako plačilo za enako delo", predvsem pa "pošteno plačilo za pošteno delo" ne sme izzveneti kot le populistična puhlica. Delo, ki prispeva dodano vrednost in ima za delodajalca pač svojo vrednost, ima svojo ceno. Reče se mu plačilo. V tem trenutku mladim sporočamo: Vaše delo ni vredno plačila. Zato je skrajni čas, da se tudi v skladu s koalicijsko pogodbo, v katero smo koalicijski partnerji, ki imamo v tem državnem zboru danes potrebno večino, jasno zapisali, navajam: "Neplačane prakse in pripravništva na področju, kjer zakonodaja predvideva obvezno pripravništvo in prakse, niso dopustni. Lotimo se iskanja rešitev in uredimo tudi to področje." Že v tem trenutku v širšem družbenem prostoru obstaja načelno soglasje, da se pripravništva tam, kjer niso potrebna, ukinejo. In roko na srce, mnogokrat res niso potrebna.

Zaradi vsega navedenega pozdravljamo predlog, ki tokrat prihaja iz opozicijskih vrst. Mogoče predvidene rešitve v tem trenutku niso optimalne, a verjamemo, da bomo v razpravi na matičnem delovnem telesu, za katero si želimo, da bo konstruktivna in v duhu sodelovanja, našli in sprejeli najboljše rešitve, ki bodo to področje uredile enkrat za vselej. Vrnimo mladim upanje v prihodnost, omogočimo naši družbi in našim mladim delavcem, da ponovno zaupajo v državo, socialno in pravno, takšno, ki ščiti njih in njihove pravice.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov prižigamo predlogu zeleno luč. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovani predsednik, spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci!

Zagotavljanje dostojnega dela svojim prebivalcem je oziroma bi moralo biti ena od temeljnih dolžnosti države. Trenutno je uradno registriranih brez dela 119 tisoč 458 delavcev. Meseca novembra je bilo med brezposelnimi 26,1% starih med 15 in 29 let, po podatkih Statističnega urada pa je povprečna stopnja delovne aktivnosti med mladimi v letu 2013 znašala 43,5 %, torej si lahko vsak sam ustvari mnenje o uspešnosti Republike Slovenije pri zagotavljanju zaposlenosti, sploh kar se tiče mladih. Predlog, ki je pred nami lahko ocenimo samo v kontekstu drugih ukrepov za spodbujanje zaposlovanja. Te ukrepe pa lahko razdelimo v tri skupine: gospodarska politika, aktivna politika zaposlovanja, subvencije ali oprostitve za delodajalce.

Stališče Združene leve je, da je najpomembnejša gospodarska politika. Pri tem ugotavljam, da tako vlada kot predlagatelj na tem področju ne ponuja nobenih rešitev. Še več. S svojimi politikami povečujeta brezposelnost. Oba se zavzemata za zmanjševanje števila zaposlenih v javnem sektorju, vlada je v ZUJF-u obnovila določbo, ki od proračunskih uporabnikov zahteva zmanjšanje števila zaposlenih za 1 %. Oba, vlada in predlagatelj se zavzemata za sprejetje fiskalnega pravila, ki bo imelo nedvomno negativne posledice za raven zaposlenosti v državi. Zaradi hitrega in radikalnega zmanjševanja državnih izdatkov bo nedvomno manj zaposlitev v javnem sektorju, kot če se poraba ne bi zmanjševala na tak grob administrativen način. Ker se bo s tem zmanjšalo tudi agregatno povpraševanje, bo delovnih mest manj tudi v zasebnem sektorju. To je samo en zgrešen element v gospodarski politiki države poleg privatizacij in neodgovornega upravljanja državnih podjetij in bank, ki ga vlada dopušča. Na podlagi tega ugotavljam, da v politiki vlade manjka poglobljeni element politike polne zaposlenosti. Ker gospodarska politika deluje na srednji rok in ker ne pomaga ranljivim skupinam na trgu delovne sile, jo mora spremljati aktivna politika zaposlovanja v pravem pomenu besede. Tukaj gre za zagotavljanje dostojnega dela v okviru javnih del, torej s tem, ko neprofitne in javne ustanove zaposlijo brezposelne osebe za opravljanje dela v splošno družbeno korist. Dodaten ukrep je možnost prekvalificiranja, dodatnega usposabljanja, pomoči na delovnem mestu za tiste, ki izpadejo iz trga delovne sile. Na žalost so tudi na tem področju trendi in usmeritve neustrezni. Lansko leto so se med drugim zmanjšala tudi sredstva za javna dela, hkrati pa že nekaj časa ne financira formalnih prekvalifikacij, prav tako ne vodi več uradnih evidenc deficitarnih poklicev. Od ukrepov aktivne politike zaposlovanja so ostale samo še delavnice, v katerih vedno isti zunanji izvajalci s proračunskimi sredstvi učijo brezposelne, da je

brezposelnost posledica njihovih individualnih lastnosti. Skratka, namesto oprijemljivih kvalifikacij moraliziranje in psihologiziranje. Ni presenetljivo, da so zadnja leta paradni konj politike zaposlovanja subvencioniranje delodajalcev. Gre za ukrep, ki je od vseh teh oblik boja proti brezposelnosti najslabši. S tem ukrepom se namreč povečuje delež dodane vrednosti, ki pripada kapitalu velikemu in malemu. Z oprostivami in subvencijami se spodbuja poslovanje podjetij in organizacij, ki ne dosegajo minimalnih socialnih norm. Če neko podjetje oprostimo plačila socialnih prispevkov, je to točno tako, kot če bi isto podjetje oprostili upoštevanja okoljskih norm. V obeh primerih ima podjetje manj stroškov, družba pa neposredno škodo zaradi izpada prispevkov socialne blagajne ali zaradi škode za okolje in zdravje ljudi. Subvencioniranje ali dopuščanje neupoštevanja socialnih norm, opravljanje gospodarske ali druge dejavnosti brez pokrivanja družbeno priznanih stroškov delovne sile je neprimerno. Če s tega stališča ocenimo predlog zakona, pridemo do naslednjih sklepov. Zagotavljanje sredstev za plačano pripravništvo je naloga javnih zavodov, pa tudi zasebnih izvajalcev na vseh tistih področjih, kjer je pripravništvo obvezno. Zagotavljanje sredstev za plačilo pripravništva v gospodarskih družbah, kjer ne gre za obvezno pripravništvo, je naloga gospodarskih družb, razen če gre za razvojno ogrožene regije. Zato ne podpiramo oprostitve plačila prispevkov delodajalcev v ustanovah ali podjetjih, ki zaposlujejo pripravnike, katerih pripravništvo je obvezno. Te organizacije ali podjetja morajo ta sredstva zagotoviti v okviru svojega rednega financiranja. Če na primer neko javno fakulteto ali zdravstveni dom oprostimo plačila prispevkov za socialni varnost, s tem ničesar ne prihranimo, ker natanko ta znesek nato zmanjka v zdravstveni ali pokojninski blagajni. Če pa oprostimo plačila zasebno ustanovo ali gospodarsko družbo, hkrati oškodujemo socialne blagajne in povečujemo dohodek zasebnega lastnika. Predlog ne preprečuje možnosti veriženja pripravnikov, s čimer seveda aludiram na veriženje deojev, ki bi ga nekoliko oteževala sprememba poslovnega registra, ki je bila pred dvema tednoma na žalost blokirana. Pogoji za oprostitvev je, da delodajalec redno izplačuje plače in da zadnje tri mesece ni odpuščal iz poslovnih razlogov. To seveda ne preprečuje, da ne bi podjetje s sklepanjem kratkotrajnih pogodb s pripravniki neupravičeno zniževalo obratovalnih stroškov na račun vseh prebivalcev. S tem ne bi samo oškodovalo socialnih blagajn, ampak bi tudi omogočili nelojalno konkurenco. Predlog predvideva, da bo delodajalec, ki s pripravnikom sklene zaposlitev za nedoločene čas, oproščen plačila prispevkov delodajalca. Torej podobno kot zdaj velja za zaposlovanje oseb mlajših od 30 let. Predlagatelj upravičenost svojega predloga utemeljuje prav s to analogijo. Na žalost, smo res padli tako nizko, da moramo

subvencionirati tisto, kar je po zakonu norma, namreč zaposlovanje za nedoločen čas. Zato smo podprli Zakon o interventnih ukrepih na trgu dela, vendar gre tukaj za delavce v različnih položajih. V Združeni levici smo pripravljene podpreti dve rešitvi, ki sta vsebovani v tem zakonu, in sicer denarno nadomestilo za pripravnike pod pogojem, da se bo to nadomestilo štelo v osnovo za plačilo dohodnine, v nasprotnem primeru bi bili postavljeni v slabši položaj tisti delavci, ki dohodnino plačujejo bodisi iz plače ali pa iz drugega pogodbenega razmerja, in politiko izvajanja pripravništva, ki bi jo sprejela vlada.

Ker gre za prvo obravnavo zakona in ga bo v nadaljevanju možno popravljati z amandmaji, bomo zakon v tej fazi podprli. Podprli ga bomo, ker je treba začeti reševati akuten problem brezposelnosti. Ta zakon je lahko del odgovora. A zagotavljanje blaginje prebivalstva in polne zaposlenosti oziroma bolje rečeno dostojnega dela za vse je možna le s temeljitimi spremembami družbenoekonomskega sistema. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala, gospod predsednik. Spoštovani predstavnik Vlade. Spoštovane kolegice in kolegi!

Na mizi imamo zakon, ki bi naj rešil akutno problematiko pripravništva v naši državi. Mi smo hvaležni opozicijskim kolegom, da so vložili napore in ta zakon tudi pripravili. Mi tudi vemo, da je v koalicijski pogodbi zapisano, da neplačano pripravništvo ni dopustno. Ampak tukaj bi pričakovali, da bi v nadaljevanju pisalo, da bomo ta akutni problem rešili do 31. 12. 2014. Tega pa ni. Kogice in kolegi, če imamo ministrstvo za delo, če imamo ministrstvo za družino, potem se naj to ministrstvo ukvarja s tem, kako bodo ljudje dobili delo, kako bo našim družinam čim boljše, ne za razgradnjo družin, ne pa da se ukvarja morda s čim drugim. Tukaj je moja kritika. Na nek način gotovo ima tukaj vlada tudi izpraševanje vesti, zakaj je morala opozicijska stranka priti pred državni zbor s tem predlogom zakona, da bi rešili akutno vprašanje pripravništva. Ni še zelo dolgo od obravnave Predloga spremembe Zakona o delovnih razmerjih, ki je bil na nek način predhodnica tega zakona. Že takrat smo krščanski demokrati predlagane rešitve podpirali in jih tudi danes podpremo v tem predlogu zakona. Ocenjujemo, da je dobra osnova za nadaljnje parlamentarno proceduro.

Predlog zakona vlado zavezuje, da pripravi in sprejme politiko izvajanja pripravništva za obdobje petih let. Ob tem zakon vladi predpisuje minimalne vsebine, ki jih mora ta politika tudi vsebovati. Po sprejetju politike izvajanja pripravništva, ki mora biti sprejeta v

roku 15 dni, se bo začela uporabljati rešitev, ki pomeni odpravo volonterskega pripravništva oziroma razveljavitev pravne podlage, ki omogoča volontersko pripravništvo na sistemski ravni, tukaj mislim na Zakon o delovnih razmerjih, in po področnih zakonih. Ponovno naj povem, da številni mladi in njihove organizacije opozarjajo, da se v nekaterih poklicnih področjih, na primer socialno delo, šolstvo, zdravstvo, pravo oziroma sodišča rednega, s tem mislim plačanega pripravništva dejansko ne da dobiti. Na teh področjih so mnogi mladi resnično prisiljeni v opravljanje volonterskega pripravništva. Poimenovanje je v resnici pravzaprav popolnoma neprimerno, saj se mladi zanj ne odločajo prostovoljno, volontersko, ampak so vanj prisiljeni, gre torej za prisilno pripravništvo. To vem, ker pravzaprav mojo poslansko pisarno polnijo mnogi mladi, ki me prosijo, naj jim zrihtam kakšno delovno mesto pripravništva, ampak kot veste, tega ne morem, niti ne smem. Krščanski demokrati podpiramo tudi uvedbo smiselno enakega ukrepa kot z dopolnitvijo Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva, in sicer se določi oprostitev plačila prispevkov s strani delodajalca, ki zaposli pripravnika, obenem se odpravi starostna meja 30 let, kar je edino prav, in ne diskriminira starostne skupine nad 30 let, ki je doslej potegnila kratko pri veliki večini vladnih ukrepov in spodbud. Prav tako je dobra rešitev, da se zagotovi 24-mesečna oprostitev prispevkov, če delodajalec po uspešno opravljenem pripravništvu zaposli osebo za nedoločen čas. Za krščanske demokrate je pozitiven ukrep, da osebi za upravičenost do ukrepa ni treba 3 mesece čakati na zavodu za zaposlovanje. Krščanski demokrati menimo, da bi bilo dobro v zakon vgraditi tudi varovalko ali spodbudo, da se ne bi zgodilo, da zaradi pomanjkanja namenskega denarja za plačilo pripravnikov institucije v javnem sektorju ne razpišejo pripravniških mest. Ob zelo nepredvidljivih in hitro spreminjajočih se razmerah je to po naši oceni realna možnost, ki pa bi povsem izničila duh in namen tega zakona.

Poslanci Nove Slovenije – krščanski demokrati bomo predlagani zakon o ukrepih na področju pripravništva podprli, saj ocenjujemo, da je primeren za nadaljnjo obravnavo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Zavezništvo, zanjo mag. Mirjam Bon Klanjšček.

MAG. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS ZaAB): Hvala lepa.

Spoštovani! Poslanci SDS so z namenom, da bi odpravili volontersko pripravništvo, v zakonodajni postopek vložili že tretji predlog zakona. Na zadnji redni seji decembra lani je namreč Državni zbor zavrnil novelo Zakona o delovnih razmerjih, ki je ravno tako določal odpravo volonterskega

prilagoditve. Tokrat so se odprave le-tega lotili s posebnim zakonom, in sicer z zakonom o ukrepih na področju pripravništva. Le-ta zaradi spodbujanja zaposlovanja pripravnikov v najkrajšem možnem času po opravljenem izobraževanju določa spodbudo za zaposlovanje, zagotavlja sprejetje srednjeročnih strategij na področju pripravništva in politiko izvajanja pripravništva za obdobje 5 let ter določa denarno nadomestilo za volonterske pripravnike za čas do uveljavitve odprave volonterskega pripravništva. V zakonu pa so dodali tudi varovalko, da bi bil vsak volonterski pripravnik upravičen do denarnega nadomestila najmanj v višini minimalne plače, če Vlada ne bi v roku sprejela politike na področju pripravništva za obdobje 5 let.

V Zavezništvu se z nameni in cilji zakona glede ukinitve volonterskega pripravništva strinjamo in bomo predlog zakona podprli, tako kot smo podprli že omenjeno novelo Zakona o delovnih razmerjih decembra lani. Že takrat smo Vlado opozorili, da se vse bolj uveljavlja praksa, da predvsem državne ustanove mladim pri iskanju prve zaposlitve ponujajo možnost pripravništva, pri čemer morajo pripravniki svoje delo opravljati povečini le kot volonterji. Če smo v preteklosti še lahko trdili, da so neplačana pripravništva predvsem izjema, so danes postala skoraj pravilo. Zato smo tudi ocenili, da ukrep, s katerim je Vlada decembra lani izdala priporočilo širšemu javnemu sektorju, naj pogodbe za takšna pripravništva ne sklepajo več, ne bo imel večjih učinkov, in sicer zaradi razloga, da je šlo le za priporočilo in da so bila ministrstva pozvana, da premislijo, ali so neplačana pripravništva res potrebna, in glede na to spremenijo svojo zakonodajo. Ker se Vlada ni odločila za radikalen ukrep in volonterska pripravništva povsem prepovedala, je bilo več kot jasno, da ministrstva v postavljenem roku ne bodo pripravila analiz s svojega področja in ukrepov za ukinitve volonterskega pripravništva. Ta se, kljub priporočilom Vlade o odpravi pogodb o volonterskem pripravništvu za ministrstva, vladne službe in subjekte javnega sektorja še vedno pojavljajo.

V Zavezništvu se zavedamo, da predlagani zakon nomotehnično ni najboljši in da so potrebni popravki. Ne glede na to bomo predlog zakona v prvi obravnavi podprli, saj menimo, da je skrajni čas za ureditev tega področja in zagotovitev plačila vsem pripravnikom. Od Vlade pa pričakujemo, da ga bo, če je z decembrskimi priporočili resno mislila, podprla. Menimo namreč, da se ne sme preveč ozirati na mnenja posameznih ministrstev, saj ta niso sledila sklepom Vlade za pripravo sistemskih ukrepov, za katere je bil rok 15. januar 2015. Poleg tega bi radi ponovno, kot že v decembrski razpravi opozorili na spremembe delovnopravne zakonodaje pred 10 leti, ko se je obvezno pripravništvo ukinilo. Takrat so se vsi socialni partnerji, vključno z

Vlado, strinjali, da je treba obvezno pripravništvo čim bolj omejiti. Potem pa se je izkazalo, da država kot delodajalka pri tem ni bila najbolj dosledna. Zato si mora država oziroma Vlada ponovno postaviti vprašanje – ali so pripravništva kot taka še res nujno potrebna, da morajo biti na vseh teh različnih področjih opredeljena kot obvezna? In odgovor je – ne oziroma res zgolj v skrajnih primerih. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo gospa Irena Grošelj Košnik.

IRENA GROŠELJ KOŠNIK (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovana predstavnik Vlade, kolegice in kolegi!

Predlog zakona o ukrepih na področju pripravništva – ta problematika zaposlovanja mladih je v zadnjih letih pridobila na pomenu v procesih javnega odločanja. Ob tem je treba izpostaviti, da se je ravno sistem volonterskih pripravništev pogosto pojavljal v medijih kot institut izkoriščanja mladih za poceni ali celo zastoj delovno silo. Pripravništva ne smejo biti predmet zlorab, mladim pa je treba olajšati vstop na trg dela in omogočiti dostojno plačilo za delo. Predlog zakona o ukrepih na področju pripravništva je sicer nekoliko pomanjkljiv, vendar dopušča možnosti dopolnjevanja in izboljšav, zato ga bomo v Poslanski skupini SMC podprli. V koalicijskem sporazumu smo se zavezali k vzpostavitvi sistema plačanih pripravništev, zato cilje predloga zakona podpiramo. Imamo pa pomisleke, da bi z enim zakonom posegli v več zakonov hkrati. Menimo, da bi morala za odpravo volonterskega pripravništva vsa pristojna ministrstva pripraviti rešitve, ki jih narekuje stroka, in v skladu s tem tudi spremeniti področno zakonodajo. Kljub temu pozdravljamo ostale spodbude, ki jih zakon predvideva. To so oprostitev plačila prispevkov delodajalca, ki zaposli pripravnika, ter spodbuda za neposreden prehod pripravnika v zaposlitev pri istem delodajalcu. Že decembra na seji Državnega zbora smo se vsi strinjali, da volonterska pripravništva niso dopustna in da je stroka tista, ki mora postaviti okvire, znotraj katerih se bo pripravništvo na nekem področju izvajalo. Če pri tem izpostavimo samo primer pravosodja in specifične pravniškega državnega izpita, ugotovimo, da bomo to področje znotraj obravnavanega predloga zakona težko uredili, saj pravniški državni izpit zagotavlja ustrezno strokovno usposobljenost za opravljanje funkcije oziroma poklica sodnika, državnega tožilca, odvetnika ali notarja, pri tem pa se pripravniki večinoma usposabljujejo pri drugem delodajalcu, bodisi kot volonterski pripravniki bodisi kot zaposleni v rednem delovnem razmerju. Torej v tem primeru ne gre za opravljanje pripravništva z namenom, da se pripravnik usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju, temveč za usposabljanje za opravljanje pravosodnih funkcij in poklicev. Kljub

temu menimo, da je časa dovolj, da se tudi za specifična področja najde ustrezna rešitev.

Opozoriti moramo tudi na ločnico med Zakonom o delovnih razmerjih in drugimi področnimi zakoni. Predlagatelj v obravnavanem predlogu zakona ponovno omenja možnost prenehanja veljave 124. člena Zakona o delovnih razmerjih in kot smo med razpravo o predlogu novele Zakona o delovnih razmerjih bili mnenja, da se v ZDR ne sme posegati, smo enakega mnenja tudi tokrat. Ponovno moramo tukaj izpostaviti, da v prvem odstavku omenjeni 124. člen ZDR določa samo pravice minimalnega varstva, ne pa tudi dopustnost oziroma obveznost volonterskega pripravništva, zato menimo, da ta člen kot varovalka mora ostati nespremenjen. Pri predlogu zakona moramo izpostaviti še eno zelo pozitivno spodbudo, to so spodbude za zaposlovanje pripravnikov in neposrednih prehodov v zaposlitev pri istem delodajalcu, in niso vezane na starost. Zakon o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva je namreč namenjen spodbujanju zaposlovanja mlajših od 30 let in se je izkazal kot uspešen. Predlog zakona, ki ga danes obravnavamo, pa te spodbude namenja tudi tistim, ki so starejši od 30 let, kot pogoj pa postavlja status pripravnika in ne več starost. V povezavi s tem je treba tudi izpostaviti, da imamo nekoliko zadržkov do predvidenega sprejema petletne politike za izvajanje pripravništva, saj se razmere na trgu dela zelo hitro spreminjajo, ukrepi aktivne politike zaposlovanja pa se tem razmeram prilagajajo na letni ravni. Pri iskanju ustreznih rešitev pa ne smemo posegati v zakonodajo na tak način, da bi nekaterim mladim onemogočili opravljanje pripravništva in s tem tudi opravljanje poklica, za katerega so se izsolali.

Kljub temu menimo, da je predlog zakona sprejemljiv in ga skupaj lahko izboljšamo oziroma dopolnimo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo torej s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in kot prvemu dajem besedo predlagatelju gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Kolegice in kolegi!

Očitno se le nisem zmotil na začetku, ko sem dejal, da bomo imeli danes konstruktivno razpravo in pa da bomo končno naredili nekaj za mlade. Sam bom glede na pomembno tematiko, mislim da drugič, od kar sem pol leta poslanec, tudi na strani večine pri glasovanju, kar je seveda dober občutek.

Kot sem že prej dejal, sledili smo programu, ki ga ima Slovenska demokratska stranka za volitve. Sledili smo vašim predlogom, sledili smo tudi predlogu, ki ga je imel takrat državni sekretar oziroma Vlada. Verjamem, da boste nekatere zadeve potem še sami popravili v drugem branju, pa vendarle kakšnih hudih odklonov ne pričakujemo. Jaz sem si tukaj

pogledal publikacijo glede zaposlovanja Mladinskega sveta Slovenije, ki so sprejeli neke predloge za odločevalce v Sloveniji glede področja trga dela, kaj bi bilo treba urediti. In tukaj so zapisali: "Odločevalce pozivamo, da področje pripravništva pravno uredijo tako, da se bo pripravništvo lahko opravljalo samo enkrat, da ne bo nadomeščalo redne zaposlitve, vsak pripravnik pa bo imel ustreznega mentorja, ki bo spremljal ter usmeril njegovo delo in zagotavljal njegov napredek. Namen pripravništva je namreč usposobiti posameznika za samostojno opravljanje dela na določenem delovnem mestu in pridobivanje delovnih izkušenj ter kompetenc, ki bodo pripomogle k lažjemu prehodu posameznika iz sistema izobraževanja na trg dela. Za področje pripravništva mora država določiti oziroma oblikovati okvir za kakovost pripravništva, ki bo vseboval naslednje elemente: sklenitev sporazuma o pripravništvu, opredelitev strokovnih in učnih ciljev ter mentorstva usmerjanja, ustrezno priznavanje pripravništva, razumno trajanje, ustrezno socialno zaščito in plačilo pripravnika, preglednost, informacijo o pravicah in obveznostih. Odločevalce pozivamo, da uvedejo nacionalno shemo plačanih pripravništva ter spremljajo ustrezno pravno ureditev za področje volonterskega pripravništva, ki bo vsakemu posamezniku zagotavljal enake možnosti, pravično plačilo za delo, ustrezno socialno varnost ter pravične pogoje dela. Volonterska pripravništva ne smejo biti dovoljena. Formalne izobraževalne inštitucije pozivamo k uvajanju obvezne strokovne prakse v izobraževalne programe, ki ne predvidevajo opravljanja pripravništva ob zaključku izobraževanja". Tako bi lahko premostili vrzel med teoretičnim in praktičnim znanjem ter študentom omogočili pridobivanje kompetenc, zaradi katerih bodo bolj konkurenčni na trgu dela in ki jim bodo olajšale prehod na trg dela. Prav tako se je Mladinski svet potem tudi odzval, ko smo objavili oziroma ko so dobili vpogled v ta naš predlog, in sicer so zapisali: "Na Mladinskem svetu Slovenije podpiramo vse aktivnosti, ki bodo privedle do odprave inštituta volonterskega pripravništva. Od odločevalcev pričakujemo, da bodo v nadaljnjih korakih sooblikovali rešitev, ki ne bo samo odpravila volonterskih pripravništva, ampak bo zagotovila dostojno plačilo in socialno varnost za pripravnike ter vzpostavila okvir za kakovostno opravljanje pripravništva. Slednji naj sledi naslednjim načelom oziroma usmeritvam: pripravništvo nikoli ne sme voditi v nadomeščanje rednih zaposlitev, pripravništvo omogoča pridobivanje prepoznanih delovnih izkušenj, s katerimi mladi razvijajo večšine in izboljšujejo lastne strokovne sposobnosti, pripravništvo se izvaja pod mentorstvom kompetentnih nadzornikov in pripravniki morajo imeti dostop do zanesljivega vrednotenja in pritožbenih kanalov za spremljanje napredka in kakovosti izkušenj, ki jih pridobijo tekom pripravništva. Predlog zakona o ukrepih na

področju pripravnštva v tem predlogu sicer ne odgovarja na vse izzive z vseh področjih, še posebej nas skrbi morebitno pomanjkanje sredstev za plačilo pripravnikov iz proračuna Republike Slovenije, zato je še toliko bolj pomembno, da predstavniki Vlade in predlagatelj zakona skupaj s predstavniki mladih in drugih zainteresiranih javnosti čim prej sedemo za skupno mizo in oblikujemo rešitve, ki bodo dolgoročno vzdržne in v dobro bodočih pripravnikov. Ocenjujemo, da je predlog zakona o ukrepih na področju pripravnštva dobra osnova, ki jo je moč v dialogu še nadgraditi." To se pravi, Mladinski svet to zadevo podpira in jaz verjamem, da bodo tudi povabljeni kot sogovorniki v drugem branju, da se opravi še neka bolj širša in poglobljen razprava s področja te tematike.

Rečeno je bilo, da bi bilo bolje na nek način, če ne bi z nekim omnibus zakonom tega urejali, da posegamo v več zakonov, ampak da bi vsa pristojna ministrstva potem pripravila svoje predloge oziroma svoje rešitve. Ravno to smo mi zapisali v 6. člen. V roku 15 dni po začetku uporabe posameznih členov tega zakona pristojni državni organi uskladijo podzakonske akte, ki se nanašajo na posamezne člene s tem zakonom. Jaz upam, da tega ne bodo delali tisti, ki trenutno opravljajo brezplačno pripravnštvo, ampak da bodo po tem, ko bodo že dobili denar oziroma plačilo za opravljeno delo.

Rečeno je bilo tudi, da je 5 let predolga doba, da sprejemamo politiko, ker se trg dela hitro spreminja. S tem se ne morem strinjati. Mi sprejemamo strategije, resolucije trenutno do leta 2020. Tudi zunanja politika se hitro spreminja. Mi tudi recimo sprejemamo, kaj jaz vem, finančno perspektivo Evropske unije, ki je bila sprejeta lansko leto, je tudi za večletno obdobje, pa se bo tudi finančna situacija spremenila. Mi moramo imeti neko vizijo, mi moramo imeti nek vpogled za naprej. Konec koncev, banalni primer imamo ravno v proračunu Republike Slovenije, imamo načrt razvojnih programov za to, da imamo vsaj nek cilj oziroma da vidimo neke projekte, ki jih je treba izvesti, kljub temu da so nekateri zelo vesoljski, ko pogledaš tiste postavke in ko pogledaš realno stanje v proračunu. Če bi sprejemali samo za eno leto, dve leti, kakor boste pač predlagali, jaz mislim, da vizija je le tista zadeva oziroma neko področje, ko ga urejamo s tem, ko predlagamo predlog, kako dolgoročno vidimo zadeve na tem področju, da pa pet let je le ena takšna doba, ki bi vsaj minimalno morala biti, da vsaj približno vemo, v kakšno smer gremo in kam bomo potem vse stvari v zvezi s tem zapeljali. Kot sem že dejal, delamo to tudi na področju obrambe, zunanje politike in seveda na ostalih področjih. Verjamem, da ima vsako ministrstvo svojo vizijo. Ne nazadnje jih sprejemamo tudi tukaj in ni samo trg dela tisti, ki se lahko radikalno hitro

spreminja, tudi drugje se in zaradi tega jaz mislim, da je pametno, da se tukaj pusti za 5 let. Jaz se z državnim sekretarjem strinjam, tukaj je pač številka 30 let, hud problem pa so tisti, ki so brezposelni in ki so stari več kot 30 let. Jaz mislim, da se tukaj načeloma lahko strinjamo, da nismo izgubljena generacija tisti nekje med 20 in 30, ampak tisti 30 do 35, 30 do 40, ki so trenutno brezposelni. Tu pa lahko govorimo o izgubljeni generaciji.

Jamstvo za mlade, kot ste že dejali, glavni problem sicer je, to pripravnštvo je drugo področje, da lahko ti tukaj takoj, ko končaš fakulteto, da lahko potem takoj greš opravljat pripravnštva, ni ti treba biti tri mesece prijavljen na zavodu. Seveda je dalo tudi Jamstvo za mlade nekatere rešitve, ampak prihaja do tega, da potem, kaj jaz vem, ekonomisti delajo na kakšnem storitvenem področju oziroma delajo v tovarnah, se pravi, da se ne opravlja tisto delo, za kar se je posameznik v okviru izobraževanja usposabljal. In to je velika anomalija, ki bi jo bilo treba tudi v prihodnosti predebatirati in pa v določeni meri, kolikor bi se pač dalo, odpraviti. Pripravnštvo pa je zato, ki ga bodo opravljali, bodo prihajali s tega področja, to se pravi, da bodo opravljali delo na tistem področju, za katerega so se izobraževali. Jaz sem trdno prepričan, da ta naš predlog, ko bo zaživel v praksi, bo tudi pripomogel, da bo marsikateri od mladih ravno na račun tega, ko bo po izobraževanju opravljal delo na mestu pripravnika, ko bo delodajalec pač oproščen plačila prispevkov za tisti čas, kot je že bilo rečeno, denar je po besedah sekretarja zagotovljen, tako da tukaj neke bojazni niso potrebne. O znesku se še da debatirati, pa vendar sem prepričan, da bo marsikateri delodajalec, ki bo dobili takega mladega, ki bo prišel iz šole teoretično podkovan, in bo potem še eno leto pri njem opravljal pripravnštvo, se bo zverziral, bo spoznal to delo tudi v praksi, da bo marsikateri mlad na ta račun potem tudi naprej dobil zaposlitev. In da še dodatno stimuliramo, gremo v tem zakonu še v tej smeri, da v primeru, da se bo odločil za to, da zaposli za nedoločen čas, da je potem še dve leti oproščen plačila prispevkov. Jaz se z gospo Tomić v določeni meri strinjam, ko je rekla, da je žalostno na nek način, da je treba neke minimalne standarde oziroma tiste norme, kar se pričakuje, oprostiti, ampak žal je situacija takšna, kot je. Država s tem direktno, lahko rečem, investira oziroma daje neke investicije na trg dela in tudi če tukaj damo nek vložek, jaz mislim, da če bodo le mladi zaradi tega dobili zaposlitve, je vredno. Seveda pa je logika po eni strani tudi zgrešena. Dejali ste 850 plačanih pripravnikov, če sem prav slišal, je seveda tudi eden od pokazateljev, da zadeve gredo v pravi smeri. Dve leti plačilo prispevkov je predolgo obdobje, mislim, da je bilo rečeno. Glejte, če bo, kot sem že dejal, če bo kdorkoli zaradi tega – pa tudi če je dve leti, če je kakšno leto več, kakšno leto manj – dobil poklic oziroma potem službo na

ta način zaradi tega predloga, jaz mislim, da dve leti pa tudi ni predolga doba.

Ko bo ta zakon sprejet, pa jaz mislim, da bi morali iti mi še naprej. Naš zakon je bil sicer zavržen, ste proti dualnemu šolskemu sistemu. Menim, da bi bila to tudi ena od prioritet, ki bi jo morala vlada definitivno v praksi potem uveljaviti. Ta naš predlog je bil sicer zavržen, nekaj časa bomo počakali. Potem pa bomo naredili tako, kot smo za to. Pogledali bomo v magnetogram, kje so bile vaše pripombe, pa bomo naredili zakon na podlagi vaših predlogov, pripomb za izboljšave. Tako kot smo naredili tukaj. In očitno nam je v tem primeru uspelo. Toliko zaenkrat.

PRESEDNICA DR. MILAN BRGLEZ: Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Besedo ima gospod Uroš Prikl, Desus. Pripravi naj se mag. Jana Jenko, Desus.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, predsednik za besedo. Kolegice in kolegi!

Jaz sem zelo vesel iz več razlogov, da danes nekako trasiramo pogreb volonterskemu pripravništvu, pa ne mogoče toliko, da smo ponovno, drugič skupaj, opozicija in koalicija, pa niti morda ne toliko osebno, ker sem tudi jaz nekoč, ko sem še delal na ministrstvu, se posluževal volonterskega pripravništva. Pa mi ni v veliko veselje ali ponos to povedati, ampak enostavno sem bil primoran, ker so bili vsi ostali ukrepi za dodatne zaposlitve blokirani. Pa se zdaj ne bomo spraševali, katera vlada je to bila, pa bi se lahko. Bolj me veseli to, da bodo ljudje, ki se uvajajo – prej sem uvodoma povedal pri predstavitvi stališča Poslanske skupine Desus, kaj to je pripravništvo, in sem vesel, da bodo ljudje, ki se bodo uvajali v posel, za svoje delo, ki ga opravljajo, dobili korektno plačilo, imeli socialno, pokojninsko in podobno varnost zagotovljeno. Ob tem me pa malo skrbi pri nekaterih poklicih. Po končanem izobraževanju, srednja šola, fakulteta, ki 6 let traja, pa pripravništvo pa specializacija – zdaj govorim o zdravstvu, pa bi lahko tudi o socialnem varstvu in izobraževanju – zakaj, hudiča, je treba potem še toliko nekega dodatnega strokovnega, aplikativnega, praktičnega usposabljanja? Ali res v šoli učijo samo teorijo? Ja, najbrž je nekaj na tem. Najbrž bi moralo biti več prakse tudi v šoli, pa ne bi bil tako dolgotrajen proces, pa bi se morda tudi katera anomalija, kot smo malo prej ugotavljali, odpravila. Pa bi bil, na primer po kratkem minimalnem uvajanju, če je to sploh potrebno, takoj konkurenčen na trgu dela. Ne pa, da delaš ... Izračunajte si, koliko let je potrebnih za enega zdravnika, da pride na tisto delovno temperaturo, da lahko začne operirati in da življenja pacientov niso ogrožena. To velja tudi za druga področja. V tem trenutku ne morem reči, da je to idealno oziroma lahko rečem, da ni idealen predlog. Nekateri zadeve me navdajajo z optimizmom. To, da so delodajalci oproščeni plačila prispevkov v času

izvajanja pripravništva, tudi v nadaljevanju, lahko sta tudi dve leti, v končni fazi, da so oproščeni. Predvsem pa sem vesel, da bo vsak dobil za korektno delo tudi dostojno plačilo. Vi ste tu govorili o neki politiki, o nekih strategijah, petletnih. Ne vem, ali je to potrebno za takšno daljše časovno obdobje, ker, kot rečeno, resnično se razmere na trgu dela zelo spreminjajo, morda ni treba tako dolgo. Bistveno se mi pa zdi to, da nadaljujemo na tej poti in da dejansko ne bo več nobenega diskurza med zaključkom izobraževanja in v pravem pomenu besede vstopa na trg dela, torej v zaposlitev posameznika, ki izobraževanje zaključil.

Imam seveda tudi nekaj pomislekov. Pa bom s tem tudi zaključil, ker bo priložnost za razpravo še v času do druge obravnave. Imam pomisleke na to, kar je bilo predstavljeno s strani ministrstva, da bi se morda fokusirali na terciarno raven izobrazbe, vse ostale pa pustili. Podatki res kažejo, da se je v zadnjih nekaj letih drastično povečala brezposelnost mladih s tem nivojem izobrazbe, ampak je ostala konstantno zelo visoka na nivoju srednje izobrazbe, nekoliko je padla poklicna izobrazba, nivo osnovnošolske izobrazbe pa je prav tako višji kot terciarni in na relativno visokem nivoju. Tako bi tu veljalo razmisliti, ne fokusirati se samo na eno področje, na en nivo izobrazbene strukture mladih.

Pri finančni oceni, ki ste jo predlagatelj nekoliko plaho navedli in na koncu obrazložili, da je zelo težko oceniti. Seveda je težko oceniti, ampak za proračun, za pokojninsko in zdravstveno blagajno negativni finančni učinki so morda res na prvi pogled, pa niso tako visoki, da bi se zaradi tega sistem sesul. Na vsak način pa pomenijo vstop množici ljudi na trg dela, ne nazadnje povečujejo tudi njihovo potrošnjo, plačevanje davkov in tako dalje. Tako da negativnih učinkov tu iz makroekonomskih vzgibov ne bi smelo biti in pod nobenim pogojem ne sme to postati kakršnakoli negativna finančna ocena posledic, kamen spotike, da ne bi skozi drugo obravnavo dopolnjenega in korigiranega zakona tudi sprejeli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Jana Jenko DeSUS. Pripravi naj se mag. Bojana Muršič, SD.

MAG. JANA JENKO (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Vsem skupaj prav lep pozdrav.

Danes bi lahko potegnili vzporednico z razpravo izpred dveh dni, ko smo govorili o vajeništvu. V vseh primerih gre za pomanjkanje prakse mladih, izobraženih, izšolane se mladine. Leta 2013 smo sprejeli Zakon o delovnih razmerjih. Takrat smo tudi obravnavali problem volonterskega pripravništva, vendar smo nekako morali spoštovati sklenjeni sporazum med socialnimi partnerji in smo pri tem samo uspeli vnesti, da pripravnik dobi plačano samo malico in prevoz na delo, da vsaj nima še dodatnih

stroškov s pripravništvom, če že mora zastonj delati. Jaz menim, da mora biti vsako delo plačano, razen tisto delo, za katero se nekdo prostovoljno odloči, da bo nekaj prispeval k družbi. Tukaj pa ne gre za prostovoljno delo. Tukaj dela, da bo pridobil prakso, delovne izkušnje, ki jih delodajalec zahteva od njega. Me zelo veseli, da je ta predlog zakona prišel v obravnavo.

Vlada je pred dobrim mesecem dni naročila pristojnim ministrstvom, da pripravijo analizo, ali je pripravništvo sploh potrebno. Na nekaterih področjih menim, da niti ne bi bilo potrebno, ampak bi se lahko to oblikovalo kot neka zaposlitev za določen čas. Ministrstvo tega ni pripravilo, zato je res dobrodošla ta spodbuda s strani opozicije, stranke SDS, da se spet posvetimo temu vprašanju. Strinjam se z mnenjem Vlade, da je treba iti naproti delodajalcem in pa mladini, in sicer v obliki plačevanja prispevkov za socialno varnost. Tako bodo delodajalci zelo razbremenjeni, ker teh prispevkov, kot vemo, je precej. Bi pa vseeno mogoče apelirala na ministrstva, da vsak res na svojem področju pregleda, ali nujno potrebuje pripravnika ali pa je mogoča zaposlitev. Res je v tem trenutku to zelo težko predvsem v javnem sektorju, kjer se izvaja večina volonterskih pripravništev, ker so zaposlitve pač zamrznjene. Ampak mislim, da se bo to sčasoma nekako odmrznilo in da bodo lahko zaposlovali. S tem bi pripravniki dobili vse pravice, kot jih ima zaposleni delavec.

Jaz bom v prvi fazi postopka zakon podprla, ker res nikamor ne pelje, da nekdo dela zastonj samo zato, da se bo čez čas lahko mogoče zaposlil. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Bojana Muršič, SD. Pripravi naj se gospod Tomaž Lisec, SDS.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik. Kolegice in kolegi!

Danes imamo na mizi zakon o ukrepih na področju pripravništva. Res, med številnimi mladimi je danes v zadnjem času pereč problem zaposlovanje mladih. Po zaključku šolanja se prične boriti za zaposlitev na neizprosno trgu dela, delovnih izkušenj nimajo. Vse več mladih ob nastopu brezposelnosti svoje stanje dojema tragično, kar kmalu privede do hudih psiholoških pretresov in posledic, ki bodo breme za nas in za naše zanamce. Mladi se počutijo ekonomsko neodvisni šele takrat, ko imajo svoj zaslužek. Vse več mladih izkoristi možnost študija, da ohranjajo svoj status študenta, da lahko ohranjajo svoje neodvisnosti in poskrbijo sami za sebe. Ali je to prav? Odgovor je povsem na dlani. Mladim moramo omogočiti možnosti, da po zaključku šolanja dobijo možnost zaposlitve in pridobivanje novih delovnih izkušenj. Delodajalci zahtevajo zrelost mladih, zanesljivost in odgovornost. To so pogoji, ki jih lahko mladi dokažejo v času pripravništva. Mladi imajo

kompetence, kot so dobro poznavanje jezikov, dovzetnost za nove tehnologije, pripravljenost na nove izzive, spremembe, ambicioznost in tudi prilaganje. Zato moramo poskrbeti s finančnimi mehanizmi države, da spodbudimo delodajalce, da ponudijo možnost, da mladi izkažejo svoja znanja in da delodajalci mlade za opravljeno delo tudi ustrezno nagradijo.

Mladi se danes vse bolj odločajo za volonterska pripravništva. Seveda, to jim omogoči, da pridobijo delovne izkušnje in tudi z opravljenim volonterskim pripravništvom pristopijo k opravljanju strokovnih izpitov, ki so danes vse bolj pogoj za zaposlitev. Po drugi strani pa se postavlja vprašanja, ali je to moralno in pravično, da mladi postanejo zastonj delovna sila. Mladi, ki delajo zastonj, so danes breme tudi staršev, saj so še vedno ekonomsko in finančno odvisni od njih. Še večja težava pa nastane takrat, ko njihovi starši niso zmožni več prevzemati tega bremena. Zato je opravljanje volonterskega pripravništva nedopustno. Zato moramo opraviti čim prej te spremembe, ki jih imamo danes na mizi. Opravljanje volonterskega pripravništva se pojavlja predvsem v pravosodju, javni upravi, zdravstvu in šolstvu, kjer novega zaposlovanja enostavno ni oziroma je minimalen v primerjavi s ponudbo mladih. Mladi so nosilci našega novega znanja in ravno ta skupina je najbolj ranljiva danes na trgu dela.

Zato predlagam, da vzpostavimo ponovno rek, ki pravi Na mladih svet svoji in Vsako delo šteje ter jim omogočimo, da bodo dobili priložnost na trgu dela, da pokažejo svoja znanja in da za pošteno delo prejmejo tudi pošteno plačilo. Le tako bomo omogočili, da bodo naši mladi videli v Sloveniji tudi prihodnost. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala predsednik.

S tem, kar je gospa nazadnje povedala, bi bilo težko, da se ne bi bolj strinjal. Ravno zaradi tega, da Vsako delo šteje, pa tudi sledimo ciljem, s tem ko smo to zadevo predlagali. Menim, da je tudi gospod Prikl dal nekaj odličnih iztočnic za naprej. Predvsem v smislu, zakaj je potem še toliko strokovnih usposabljanj, pripravništev in tako naprej, zakaj tega ne naredimo že v času šolanja. Prepričan sem, če bi mi imeli recimo dualni šolski sistem, bi potrebovali bistveno manj pripravništev. Z Odborom za izobraževanje smo prejšnji teden šli na ogled Univerze v Novi Gorici. Moram reči, da mi je bil ta obisk zelo všeč in da sem bil prav fasciniran nad tem, kar sem videl, kljub temu da jo nekateri označujejo za tako imenovano privatno univerzo. Njihova univerza sloni na dveh temeljih. Eno je raziskovalna dejavnost, drugo je pa potem izobraževanje oziroma prenos znanja. In 70 % poudarka je na raziskovanju, 30% pa na izobraževalni dejavnosti, na Univerzi v Ljubljani je ravno

obrnjeno, in večina profesorjev je zaposlenih tam na raziskovalni dejavnosti. Imajo laboratorije, imajo raziskovalne centre, delajo tudi za podjetja, tako domača kot tudi tuja, in tam konkretno pridobivajo znanje, ki je potrebno za prakso. Poleg tega pa to znanje tudi prodajajo. Se pravi, ta univerza znanje, ki ga da, temelji predvsem na praktičnem usposabljanju, temelji na tem, da nekaj konkretnega naredijo, da imajo konkretne projekte in da potem to znanje tudi prodajo na trg in se iz tega financirajo. Mislim, da bi potrebovali več zgledov. To je recimo univerza, ki državo stane samo 1,8 milijona evrov letno. In kar je pa najbolj pomembno, in jaz sem prepričan, da je ta številka tudi predvsem zaradi tega, ker imajo tak način izobraževanja, kar 90 % študentov Univerze v Novi Gorici v roku 12 mesecev od diplome dobi zaposlitev. Dejal je tudi, da sicer ni idealen predlog. Mi smo dolgo časa čakali, da bi predlagali kakšnega boljšega, čeprav je šele pol leta mimo, je bil čas tudi v prejšnjem mandatu. Vemo, da sta bili dve vladi, sodelovali so v obeh, pa bi lahko predlagali. Noben predlog ne more biti za nekoga idealen, za drugega neidealni, ampak zaradi tega je pa dobro, da imamo razpravo o tem.

Tako gospa Jenko kot tudi gospa Tomić sta omenili plačilo prispevkov, razbremenitev delodajalcev, da je po eni strani žalostno, da je to potrebno, da se zaposluje. Meni se pa zdi nekaj drugega žalostnega v tej državi. Da so delodajalci tako obremenjeni, da verjetno vsi največkrat izpostavijo plačo direktorja Krke gospoda Colariča. Govorijo, da ima, ne vem, okoli 62 tisoč evrov plače. To je bruto. Ampak koliko pa dobi neto? Približno 25 tisoč evrov. In to je strošek za delodajalca. To je strošek, ki ga imajo gospodarstveniki s tem, da se jih obremenjuje na ta način. Če bi mi te prispevke nižali, jaz verjamem, da bi s tem ljudem zagotovili, da bi imeli boljšo plačo – ne da se samo na ta način, da se dviguje minimalna plača, ker s tem zopet poleg vseh ostalih obremenitev damo še eno obremenitev za delodajalca. Če ti zadevo nižaš, ostane več denarja za investicije, ostane več denarja, ki lahko gre tudi za plače. Ko je pa bilo govora, na kakšen način bi ustvarili neko polno zaposlenost – polne zaposlenosti v sistemu, kakršnega imamo, ne moremo vzpostaviti. Polno zaposlenost ustvarjajo neki drugi sistemi, za katere pa približno vemo, kako se potem tudi končajo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Tomaž Lisec, SDS. Pripravi naj se gospa Irena Grošelj Košnik, SMC.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik, za besedo. Spoštovani državni sekretar tudi vam lep pozdrav!

Pred nami je zelo podoben zakon, kot je bil že na prejšnji seji, razen dejstva, da smo glede na razpravo predvsem poslancev koalicije,

ki so rekli, da je tisti zakon, ko smo hoteli zadevo glede pripravništva urejati v zakonu o delovnih razmerjih, nesistemski, pripravili malo drugačen zakon. Meni osebno je žal, da tekom istega dne ne obravnavamo tega zakona, ki je pred nami, ki govori o pripravništvu, in pa zakona, o katerem smo govorili dva dni nazaj, to pa je urejanje vajeništva v slovenskem izobraževalnem sistemu. Morda bi takrat celo ministrica za izobraževanje, ki zaenkrat še nasprotuje zadevi glede vajeništva, morda poslušala tudi mnenje ministrice za delo oziroma državnega sekretarja in videla, da gre za nek komplementaren odnos oziroma za nadaljevanje pripravništva, vajeništvo, saj mladi točno vedo, za kaj gre. Upam, da morda danes do glasovanja tudi poslanci koalicije spremenite mnenje glede tistega zakona, in mu, prav tako kot temu, daste zeleno luč za obravnavo v nadaljnjih postopkih. Na mladih svet stoji. Končno spet zakon, pa ne zato, ker je naš, da ne bo pomote, ki to tudi udejanja. Tudi danes sem videl v enem izmed medijev, kako je vlada že pohitela, ko je dala razpis za 850 plačanih pripravništev. Torej da se, ne glede na to, ali je vlada ali opozicija. Če imamo pametne zakonske predloge, lahko tudi naredimo pametno sprejetje teh zakonov in posledično pametno izvajanje teh zakonov.

Posebej mi je všeč, ko govorimo, "na mladih svet stoji", da tudi mladi sodelujejo pri teh zakonih. Tudi jaz sem prebral mnenje Mladinskega sveta z naslovom Podpiramo prizadevanja za ureditev področja volonterskih pripravništev, in se mi zdita zelo pomembna zadnja dva odstavka. Dovolite, da jih na kratko preberem: "Na Mladinskem svetu v nobenem primeru ne bomo pristali na prestižni boj in pripisovanje zaslug za reševanje problema." Torej bo verjetno danes soglasna podpora najboljše realizacija tega zapisanega. Predvsem pa zadnji stavek, ko ocenjujejo, da predlog zakona o ukrepih dobra osnova, ki jo je moč v dialogu še nadgraditi. Tukaj imamo mnenje vlade, ki je v nekaterih primerih očitno že pripravila neke svoje amandmaje. Verjetno bo tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora pripravila še kakšen redakcijski amandma in verjetno bodo tudi mladi pripravili še kakšen konkreten oziroma vsebinski amandma. Mislim, da tekom obravnave na matičnem delovnem telesu potem spet v Državnem zboru ne bomo imeli, kako je že rečeno, pripisovanje zaslug za reševanja problema, ampak da bomo skušali soglasno rešiti te probleme. Nekje pa je seveda treba začeti, začelo se je, ko smo dali mladim leta 2013 z Zakonom o delovnih razmerjih vsaj plačano malico in pa plačan prevoz. Sedaj bo verjetno to velika spodbuda mladim, predvsem pa delodajalcem. Pa dovolite, glede na to, da eno uro in pol govorimo že o tem zakonu, pa smo morda malo premalo sploh povedali, za kaj gre. Občutek imam, ko bodo mladi slišali, da gre za politiko izvajanja pripravništva, da gre za oprostitev plačila prispevkov delodajalca za zaposlitev pripravnika in kakšno je denarno

nadomestilo za volonterske pripravnike, ko bodo mladi celo komaj prebrali te določbe, bodo videli, za kaj se gre. Sam osebno sem, moram reči, malo negativno presenečen nad mnenjem vlade, ko pravi, da je proti pripravi politike izvajanja pripravništva za obdobje petih let. Jaz sem že kar nekaj časa v Državnem zboru, pa smo toliko strategij sprejeli, pa verjetno so se že prej sprejemale, ne samo za petletno obdobje, tudi za desetletno obdobje smo sprejemali, resolucije, strategije, pravila in ne vem kaj. Tako da jaz mislim, da bi bilo treba,, glede na to, da ministrstvo že dela na tem področju, da bi vlada pripravila to politiko izvajanja pripravništva. Jaz upam, da bo vlada, predvsem pa pristojno ministrstvo do druge obravnave razmislilo, ali je resnično treba biti proti tej politiki izvajanja pripravništva ali pa vsaj na nekaj straneh napisati in imeti kot neka svoja lastna priporočila tako sebi kot vsem, ki se jih ta problematika dotika, da lahko nekaj skupaj naredimo.

Osebno mislim, da je zelo potreben predvsem ta 4. člen, torej oprostitev plačila prispevkov delodajalca, ker mislim, če delodajalci ne bodo pripravljene ugrizniti v to jabolko s temi spodbudami, torej da so oproščeni plačila prispevkov, potem nismo naredili nič. Tudi to, da je oprostitev plačila prispevkov omejena na višino prispevkov, ki se plača, zadnja povprečna plača v Republiki Sloveniji je nek korektiv, da ne bomo spet na koncu v praksi dobili neke probleme namesto rešitve. Predvsem pa se mi zdijo tudi te prehodne in končne določbe, o katerih smo predvsem govorili na prejšnji seji glede iste problematike, ko zapišemo, da v roku 15 dni po začetku uporabe posameznih členov pristojni državni organi uskladijo podzakonske akte. In kot je že rekel predlagatelj, kolega Žan, resnično upam, da teh podzakonskih aktov ne bodo delali razni pripravniki v teh državnih organih, da bodo delali tisto, kar bi morali delati, nekateri višji po stažu. Skratka, upam tudi, da iz končnega besedila zakona ne bo šla določba, ki pravi, da vlada sprejme politiko izvajanja pripravništev v roku 30 dni. Lahko si damo tudi daljši čas, nobenega problema, 60, 90 dni, ampak osebno mislim, da bi bila ta politika izvajanja pripravništva dobra spodbuda, predvsem pa to, da resno mislimo, ne pa da samo resno govorimo o tem.

Da ne bom predolg. Imamo zakon, imamo mnenje Vlade. Če bo šel zakon v nadaljnjo obravnavo, bomo imeli tudi mnenje Zakonodajno-pravne službe, verjetno bomo imeli še bolj konkretno mnenje mladih, ki se jih ta problematika dotika, in verjamem, da bomo na februarški ali pa najkasneje na marčevski seji sprejeli zakon, da bomo lahko tudi v Državnem zboru rekli, da ne govorimo samo o mladih, da ne govorimo o tem, kako na mladih svet stoji, ampak to tudi udejanjamo preko sprejemanja pametne zakonodaje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Irena Grošelj Košnik, SMC. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija.

IRENA GROŠELJ KOŠNIK (PS SMC): Spoštovani predsednik, kolegice in kolegi! Hvala za besedo.

Med mladimi diplomanti brezposelnost stalno narašča. Po eni strani narašča število produciranih diplomantov, po drugi strani pa jih trg toliko ne more absorbirati. Zato imamo letno v Sloveniji približno 9 tisoč presežnih diplomantov. Pri tem se letni presežki kopičijo in veliko mladih se zato odloči za nadaljevanje študija. Med mladimi je tudi največ posebnosti v načinu zaposlitve, skrajšan delovni čas, delovni čas za kratko obdobje, prekarno delo in tudi volontersko pripravništvo. To vse skupaj pomeni zelo negotovo življenje in pomeni tudi slabe osamosvojitvene možnosti od matične družine. Število mladih od 15 do 29 let se v Sloveniji zelo zmanjšuje od leta 2000. Leta 2010 je bilo v Sloveniji okoli 9,5 % mladih manj kot leta 2000. Tako za Slovenijo kot tudi za Evropo to pomeni, da se vse bolj soočamo z dejstvom, da imamo med zaposlenimi vedno manjši delež mladih, na drugi strani pa vedno večji delež starih in neaktivnih. Periferne in manj razvite območja se tako soočajo z begom možganov, kar zanje pomeni dvojno izgubo – odselijo se mladi in izobraženi. Velika odsotnost mladih med zaposlenimi pomeni dodatno siromašenje regije pa tudi države. V zadnjem času tudi vse več mladih išče priložnosti v tujini, s čimer pa izgubljam poseben razvojni in kadrovski potencial, saj je le-ta zainteresirana še posebej za sposobne diplomante. Zaradi omejitev zaposlovanja v javnem sektorju se delež mladih tudi tu hitro niža, javni sektor pa nima več dotoka sveže krvi. Mladi diplomanti smeri, ki se zaposluje v javnem sektorju, nimajo možnosti pridobiti delovnih izkušenj v svoji stroki. Tako je bila zanje edina rešitev, da so pristali na brezplačna pripravništva, ki jih je v okviru vseh ministrstev že preko 800. Tu poleg usposabljanja opravljajo tudi določen del rednega dela in za to jim pripada plačilo. V koalicijski pogodbi se za to zavzemamo in temu problemu dajemo posebno pozornost. Zavzemamo se tudi za načelo Vsako delo šteje.

Zato menim, da je dobro, da gre ta zakon v nadaljnjo obravnavo, seveda za zaposlovanje mladih. Pri tem bi poudarila še to, da bo pomembno, da bomo pri reševanju tega problema zmožni tudi počrpati evropska kohezijska sredstva. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jožef Horvat, Nova Slovenija. Pripravi naj se gospod Primož Hainz, Desus.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi! Predstavniki Vlade trenutno ni.

Soglašam z nekaterimi kolegicami in kolegi, ki so v razpravah povedali vsem znano resnico Na mladih svet stoji. Soglašam. Ampak moramo si danes, kolegice in kolegi, postaviti tudi drugo vprašanje: Na čem danes stojijo naši mladi? To je ključno vprašanje. In to, kar danes razpravljamo, ta opozicijski zakon, to so prave teme za ta zbor. In takšnih si želim več. A ne samo tem, ne samo razprav, tudi ključne končne učinkovite rešitve, tudi za druge sloje prebivalstva. Tudi za stare, tiste, ki so nekoč imeli tako imenovano državno penzijo, danes pa nimajo nič. In se njihov glas ne sliši. Niti k nam v poslanske pisarne ne pridejo. Morda bi bili zadovoljni vsaj s 100 evri na mesec. Tudi to so vprašanja, ki jih bomo prej ali slej morali dati na mizo. Mislim, da bomo morali razpravljali na naših odborih tudi o tem, kako učinkovito apliciramo evropske rešitve za mlade. Tukaj imamo Jamstvo za mlade, imamo zavezništvo za vajeništvo ali smo res stoprocentno učinkovito implementirali vse te možnosti, ki jih daje Evropska zveza za naše mlade. Želim potegniti paralelo s kohezijskimi sredstvi. Kar povejmo, prav poslanci smo na odboru za zadeve EU zahtevali stalno spremljanje, kvartalno spremljanje črpanja kohezijskih sredstev. In kaj smo dosegli? Dosegli smo učinkovitejše črpanje evropskih sredstev. Res je, priznajmo, morda so k učinkovitejšemu črpanju evropskih sredstev prispevale tudi lanske lokalne volitve. Morda bi tudi morali upoštevati in zahtevati od vlade, da nam prav tako kvartalno poroča, kakšna je realizacija Jamstva za mlade, zavezništvo za vajeništvo tukaj pri nas v Sloveniji. To bi bil stalni, konstantni pritisk na vlado, da te zadeve, ki nam jih Evropa nudi, in Evropa smo mi, da to dejansko tudi izkoriščamo. Seveda tudi najprej, tudi druga tema, strategija 2020, digitalna agenda, o kateri veliko govorim, premalo skoraj nič je ne implementiram. Gospod Barroso, nekdanji predsednik Evropske komisije, je risal ene grafe glede možnosti zaposlovanja IKT strokovnjakov po implementaciji digitalne agende in ko sem naredil ekstrapolacijo za Slovenijo, sem ugotovil, da do leta 2016 potrebujemo 3 tisoč IKT inženirjev, če bi digitalno agendo, tako kot je sprejeta, implementirali v Sloveniji. Pa nisem edini, je kar nekaj ljudi, ki se s tem ukvarjajo.

Res je, da je premalo, da je v koalicijski pogodbi zapisano, da koalicija nasprotuje volonterskemu neplačanemu pripravništvu – morajo biti rešitve. Tukaj sem jaz, še enkrat povem pa brez zamere, razočaran, da vlada ni prišla z rešitvijo, ki bi jo pravzaprav morala poslati v skladu s koalicijsko pogodbo v ta državni zbori, in da to sedaj pač počenja, hvala bogu, opozicija in, hvala bogu še enkrat, da smo tukaj vsi enotni. Samo en primer, jaz se spomnim enega sindikata mladih, ne bom imenoval, je lansko jesen na koalicijske poslanke skupine naslovil pismo, kaj z volonterskim pripravništvom. To je bilo takoj po nastopu vlade in odgovorila je samo poslanska

skupina Stranke Mira Cerarja. Poslanska skupina DeSUS in Poslanska skupina Socialnih demokratov ji niti ni odgovorila. To ni dobro. Mi moramo biti v stalni navezi z mladimi, jih poslušati in tukaj sprejemati konkretne rešitve. Zanimivo temo je odprl tudi kolega Prikl, ko je rekel – kaj pa je z našim šolstvom, ali ne pridejo zaposljivi ljudje takoj na delovno mesto? To je problem.

Moj sin je še pred letom in pol poslušal starejšega profesorja, ki je polagal na grafoskop prosojnice in kazal tiskarske stroje izpred 100 let.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Irena Kotnik, SMC. Pripravi naj se gospa Janja Sluga, SMC.

IRENA KOTNIK (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Predlog zakona predvideva pregled in analizo stanja pripravniških del za obdobje petih let. Ker pa vemo, da se stanje na trgu dela hitro menjava, bi bilo potrebno ukrepe prilagajati trenutnemu stanju, kar pomeni prilaganje dinamike trga dela na letni ravni. Seveda tudi v povezavi z vsemi akterji, ki so pri tem udeleženi.

Prav tako je treba pregledati, na katerih segmentih je pripravništvo nujno potrebno. V vsebini zakona pa vidim prednost predvsem v povezavi teorije in prakse, saj vemo, da delodajalci večkrat opozarjajo na premajhno usposobljenost mladih, ki stopajo prvič na trg dela oziroma imajo mladi težave pri zaposlovanju, saj v razpisnih pogojih delodajalci želijo kader, ki ima že izkušnje na določenem področju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Janja Sluga, SMC. Pripravi naj se gospod Marijan Pojbič, SDS.

JANJA SLUGA (PS SMC): Spoštovani gospod predsednik, kolegice, kolegi! Hvala lepa za besedo.

Kot je bilo danes že večkrat izpostavljeno, je smer tega predloga stranke SDS dobra, zato jo tudi v poslanski skupini kot tudi v koaliciji podpiramo. Seveda ima nekaj pomanjkljivosti, ki jih nameravamo v prihodnjem postopku odpraviti in dopolniti, ampak načeloma, kot rečeno, problematika je v skladu s programom stranke SMC in tudi s koalicijsko pogodbo, v kateri smo se zavezali točno to, s čimer se ta predlog ukvarja, se pravi vzpostavitev sistema plačanih pripravništev. Seveda ima pripravništvo več pozitivnih in tudi več negativnih vidikov. Po eni strani je treba zasledovati načelo socialne države, torej zagotavljanja plačila za vsako delo, in pa tudi načelo Vsako delo šteje. Ker navsezadnje pripravniki vendarle v določeni meri opravijo tudi nekaj dela namesto zaposlenih.

Druga stran, ki jo je pa tudi treba upoštevati, je to, da je v tem trenutku prepoved zaposlovanja v

javnem sektorju, da se soočamo s pomanjkanjem finančnih sredstev, da pa so po drugi strani poklici, kjer je opravljanje pripravništva nujno. V tej luči je mogoče volontersko pripravništvo edini možen način v tem trenutku, da ga nekateri lahko opravijo. Se pa seveda strinjam, da je volontersko pripravništvo anomalija na trgu dela in jo je treba korigirati. So pa določena področja, kjer pa se pripravništvo nekoliko razlikuje od klasičnega pripravništva. Namen klasičnega pripravništva je usposobiti nekoga za samostojno delo na točno določenem delovnem mestu oziroma točno določenem poklicu. Je pa na primer pripravništvo na področju pravniškega državnega izpita nekoliko drugačno. Razlikuje se po namenu, razlikuje se po vsebini in po načinu opravljanja pa tudi v trajanju samega pripravništva. Pripravnik, ki se pripravlja na upravljanje pravniškega državnega izpita, je običajno zaposlen nekje drugje. Običajno se tudi ne zadržuje na sodišču po osem ur na dan, nima nekega stalnega delovnega mesta in nima nekih posebnih delovnih pogojev, pač pa opravlja to pripravništvo na način, na katerega se tako dogovori s sodnikom, ki je njegov mentor. V zvezi s temi pripravništvi je treba navesti tudi dejstvo, da se je od uveljavitve Zakona o delovnih razmerjih v letu 2013, ki je uvedlo obvezno povračilo stroškov v zvezi z opravljanjem, se pravi potnih stroškov in regresa za prehrano, se je število pripravništev na tem področju bistveno zmanjšalo. Če navedem konkretno številko, jih je bilo v letu 2013 – 254, v lanskem letu do vključno novembra meseca pa le 25. Zato menim, da je to področje treba izločiti iz tega skupnega urejanja in ga urediti pazljivo in posebej. Pozdravljamo oprostitev plačila prispevkov tako v času trajanja samega pripravništva kot tudi po njem, vendar pa menim, da je mogoče tukaj še nekaj manevrskega prostora v smislu trajanja oprostitve plačila teh prispevkov. Mogoče pa tudi v smislu, da ne bi bili oproščeni plačila samo tisti delodajalci, ki ponudijo pripravniku zaposlitev za nedoločen čas. Mogoče bi lahko razmislili tudi o tem, da je zaposlitev za določen čas lahko za nekaj časa oproščena prispevkov. Vsekakor pa je sam ukrep v luči aktivne politike zaposlovanja oziroma jo še celo nadgrajuje, ker ne izključuje skupine tistih, ki so starejši od 30 let in so v tem trenutku od vseh ukrepov, ki so že bili izvedeni, resnično bili izvzeti. Mogoče bo ukrep plačanega pripravništva tudi, kot je navedel že gospod Prikl, spodbudil en razmislek o tem, koliko je pripravništvo sploh smiselno oziroma na nekaterih področjih verjetno bolj, na drugih pa manj. Mogoče bi šel naš razmislek lahko tudi v tej smeri in bi resnično utemeljili nujnost pripravništva na nekaterih področjih, na drugih pa mogoče lahko na tej podlagi ugotovimo, da bi se mu dalo tudi izogniti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marjan Pojbič, SDS. Pripravi naj se gospa Marija Bačič, SD.

MARJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala, spoštovani gospod predsednik.

Uvodoma moram povedati seveda, da bom ta zakon, ki smo ga v parlamentarno proceduro vložili v Slovenski demokratični stranki, podprl. Še posebej moram reči, da sem vesel in me veseli, da ta zakon, ki smo ga vložili v Slovenski demokratični stranki, podpira vlada, podpirajo vse koalicijske poslanske skupine in mislim, da bo ta zakon doživel zeleno luč druge obravnave, kar pomeni, da lahko pričakujemo, da bodo te rešitve, ki so zapisane v tem predlogu zakona, tudi sprejete, morda še s kakšnimi spremembami, do zaključnega glasovanja. Pa vendarle bomo uspeli skupaj stopiti in rešiti to problematiko, ki je v tej državi na tem področju izjemno problematična in akutna.

Danes je bilo že rečeno, da imamo izjemno visoko brezposelnost, kar absolutno drži. Mi imamo skoraj 120 tisoč brezposelnih, potem imamo 14 tisoč ljudi, ki delajo izven naših meja, se pravi migranti, ki so zaposleni izven naših meja, potem imamo situacijo, da se je lansko leto iz Slovenije izselilo, in to predvsem mladih, tam nekje med 6 in 7 tisoč, da ne govorim o prikriti brezposelnosti. Torej imamo situacijo, ki je v tej državi izjemno problematična. In vsak korak, ki ga Državni zbor stori k temu, da to situacijo izboljšamo, je korak v pravo smer. Ko smo v Slovenski demokratični stranki predlagali ta predlog zakona, nas je podprl tudi Mladinski svet Slovenije. Oni so prepričani, da je predlog zakona pravi korak v pravo smer. V Slovenski demokratični stranki smo prepričani, da ne velja tisto, kar vsak dan ali pa skoraj vsak dan v parlamentu poslušam, da vlagamo predloge zakonov za to, da si nabiramo politične točke in tako dalje in tako dalje. Prav ta predlog zakona dokazuje nasprotno – da predlagamo rešitve, ki so sprejemljive in ki so pomembne in so tokrat naletele tudi na plodna tla vseh tistih, ki sedimo tukaj v parlamentu. In to je pomembno vprašanje. Mislim, da mora biti v prihodnosti še veliko takih korakov, vendar pa hkrati opozarjam, da ne more in ni opozicija v tej državi tista, ki bo reševala ključno problematiko te države – mora sodelovati, pomagati – ampak za to imamo Vlado Republike Slovenije in za to imamo koalicio. Žalostno je, to moram povedati, da v zadnjih, kot sem že včeraj ali predvčerajšnjem v razpravi povedal, da v glavnem razpravljamo o predlogih, ki jih vlaga Slovenska demokratična stranka, in to je tisto, kar se mi zdi izjemno problematično. Seveda pričakujem, da bo vlada počasi v resnici vzela stvari v svoje roke in začela to državo voditi v smeri, kot si je načrtala v koalicijski pogodbi, in v smeri, ki jo pričakujejo državljanke in državljani Republike Slovenije, ko so svoj glas na volitvah dali tej stranki oziroma strankam, ki so v koaliciji.

Danes smo slišali tudi, da je mladih brezposelnih tam med 40 in 50 %. To je izjemno, izjemno problematičen in alarmanten podatek. Če z ustreznimi rešitvami, ki jih sprejema Državni zbor, poskušamo rešiti problem brezposelnosti teh struktur, potem delamo tisto, kar mislim, da je prav in pošteno. Jaz mislim, da bomo s tem zakonom marsikateremu mlademu človeku pomagali priti čim prej do zaposlitve. In to je pomembno. In to je pomembno pri teh odstotkih, ki jih imamo, ko govorimo o brezposelnosti mladih, se pravi med 40 in 50 %. Zato izkoriščam to priložnost in apeliram na vlado in koalicijo, da se resnično lotijo stvari na tak način, da bodo reševali to akutno problematiko.

Danes je bilo veliko stavkov izrečenih v zvezi s problematiko zaposlovanja v javnem sektorju. Kaj pa realni sektor? Kaj pa je realni sektor – tisti, ki ustvarja pogoje za to, da lahko živi tudi javni sektor? O tem zelo malo govorimo. Če bi v tem delu veliko več, ne samo energije, tudi zakonskih rešitev predlagali, in s tem zagotavljali boljše pogoje za razvoj gospodarstva v naši državi, bi preko tega omogočili tudi nove zaposlitve, nova delovna mesta in tako dalje. Jaz mislim, da v tej državi moramo počasi razumeti in se lotiti tistega ključnega in najpomembnejšega vprašanja, ki ga imamo, ki nam povzroča posledično brezposelnost, brezposelnost mladih tam med 40 in 50 %, kar je izjemno velik problem, da začnemo spreminjati tudi zakonodajo in ustvarjati ustrezne pogoje za boljši razvoj gospodarstva, da začnemo resnično delati na tem, da se odpravi kreditni krč, da znižamo davke oziroma obremenitve gospodarstva, ki so bistveno previsoki. Smo zelo nekonkurenčni in prav zaradi tega je tudi takšno številno brezposelnih, še predvsem takšno število teh mladih brezposelnih, ki iščejo prvo zaposlitev. Jaz mislim, da so to temeljni problemi te države. O tem se moramo pogovoriti in storiti čisto vse, kar je v moči Državnega zbora, govorim, kar je v moči Državnega zbora, da na tem področju ustvarimo ustrezne pogoje, da bo lahko gospodarstvo zafunkcioniralo in da bodo podjetja lahko na novo zaposlovala in da se bodo lahko razvijala. Jaz mislim, da je zelo pomembno, da se tega vsi zavedamo. To ni problematika, ki bi bila vezana na opozicijo, koalicijo na kogarkoli. Jaz mislim, da je to problematika, ki je vezana na vse, ne samo tiste, ki sedimo tukaj v Državnem zboru, tudi druge strukture v tej državi so odgovorne za to, da je takšno stanje, kakršno je, ampak jaz mislim, da mi v Državnem zboru moramo storiti čisto vse, kar je v naši moči, da opravimo svoje delo v interesu teh brezposelnih in v interesu teh mladih, da čim prej dobijo zaposlitev. In ta zakon, ki smo ga tukaj predlagali, jaz mislim, da je tudi en korak, ki gre po tej poti.

Zato bom ta predlog zakona, ki ga je Slovenska demokratska stranka vložila v parlamentarno proceduro, tudi podprl.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Marija Bačič, SD, pripravi naj se gospod Ljubo Žnidar.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo.

Socialni demokrati smo tudi v prejšnjih vladah zagovarjali stališče, da je treba ukiniti pripravništvo v javnem sektorju povsod tam, kjer to ni strokovno utemeljen del izobraževalnega sistema. In na tem stališču stojimo še danes. Menim pa, da bo potreben tudi širši družbeni in medresorski razmislek, kako naprej. Ustvarjamo presežke izobraženih na eni, ob hkratnem obstoju velike luknje na drugih področjih. Izobraževalni sistem je treba bolj povezati in prilagoditi potrebam gospodarstva. Nujna je izvedba dolgoročne analize trga dela, ki bo osvetlila razloge za krepitev problematike brezposelnosti izobraženih mladih. In potem tem rezultatom analize najti primerne rešitve. Tudi z vsesplošno prepovedjo zaposlovanja v javnem sektorju ne delamo nikomur usluge. Ne mladim, ne našim državljanom. Primer, žal žalosten, a vseeno zelo zgovoren, je dogajanje v Kliničnem centru. Gromozanski manko medicinskih sester se bo sigurno poznal tudi na javnem zdravju naših državljanov. Varčevanje že izstavlja račun našim ljudem, ki se kaže v vsesplošnem poslabšanju življenjskega standarda. Torej, ukinito pripravništva tam, kjer niso potrebna. Dajmo ljudem pošteno plačilo za pošteno delo. Končajmo zlorabe. Povrnimo upanje in dostojanstvo. Namesto da dušimo, spodbujajmo kreativnost mladih. Dajmo jim možnost, da se osamosvojijo, da živijo lastne usode in uresničujejo svoja hrepenenja. Pustimo jim sanje.

Tukaj bi rada odgovorila samo gospodu Pojbiču, ki je tako lepo povedal in se nikakor ne strinja, da smo sedaj podprli vaš predlog zakona. Vedno govorimo, "stopimo skupaj". In če je vaš predlog dober, ga podprimo, in če naš predlog dober, podprimo tudi to. In tokrat se je to zgodilo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Ljubo Žnidar SDS, pripravi naj se gospod Simon Zajc.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoča.

Če kar nadaljujem razpravo moje predhodnice, tudi jaz sem danes tu izjemno vesel, zato ker je vztrajnost Slovenske demokratske stranke danes res dobro poplačana. Kajti to je že tretji poskus, da se na področju zaposlovanja mladih z naše strani nekaj naredi. Pa pustimo sedaj naša, vaša stran, skratka jaz sem zadovoljen, da je sedaj tudi vlada in koalicijske stranke ste prisluhnile in da res poskusimo za prvo zaposlovanje mladih nekaj narediti. Jaz verjamem, da k temu predlogu je možno še v naslednjem branju dodati kakšne izboljšave, dopolnitve. Ampak v bistvu k osnovnemu načelu v tem zakonu –

Vsako delo šteje zakonodajalec ne more opredeliti posebnih zakonov, kjer določeno delo ne bi bilo plačano, in da se v tem zakonu zasleduje načelo socialne države, da se zagotovi plačilo za vsako opravljeno delo. In na koncu, kar je bistveno, spodbuda, da se razbremeni delodajalca pri zaposlovanju samih pripravnikov. Zakon je operativen, zelo hitro ga je moč sprovesti v samo izvajanje, po drugi strani je pa to zelo dobra spodbuda tudi mladim, ki jim na ta način damo tisto samozavest, tisto voljo in tudi možnost ob iskanju svoje prve zaposlitve. To je naša bodočnost in seveda je treba mladim to omogočiti in spodbujati, jim dati podporo in pogoje, da svojo prvo zaposlitev najdejo v čim krajšem času.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Simon Zajc SMC, pripravi naj se mag. Tanja Cink.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani!

Ko smo imeli na mizi predlog ukinitve volonterskega pripravništva v decembru, sem se strinjal z namenom, ne pa z načinom. Namen je vsekakor dober, vsako delo naj šteje. Poleg tega preprečuje tudi zlorabe volonterskega pripravništva, kakršnim smo bili priča do sedaj, ko so se volonterski pripravniki izkoriščali za brezplačno delo, kar ni bilo v redu. Sam tudi podpiram vse napore usmerjene v to, da se mladim, tudi tistim nad 30, tako kot sem jaz, omogoči čim hitrejša zaposlitev, čim hitrejši vstop na trg dela. Mislim, da za družbo, če ne izkorišča mladega potenciala in njihove energije, nastane velika škoda in po mojem mnenju tudi zelo težko popravljiva škoda, zato seveda podpiram te predloge v zakonu, ki se tičejo aktivne politike zaposlovanja.

Tukaj se strinjam z vlado, da bo treba v prihodnje razmisliti, ali se res splača delodajalce opravičiti plačevanja prispevka za dve leti, ali ni morda dovolj eno leto, glede na to, da so plačevanja prispevkov opravičeni že v fazi pripravništva. Ampak to je stvar debate v prihodnje in mogoče bo treba še malo bolj pogledati številke in izračunati, kaj se zares bolj splača.

Problemi tega zakona se lahko pokažejo, kot smo danes že slišali, zato ne bi preveč ponavljal, na področju prava oziroma pravosodja. Tam se že, kot smo slišali, zakon usklajuje medresorsko in bo v kratkem pripravljen, tako bo do drugega branja najbrž ta problem tudi odpravljen.

Glede na to, da bom danes zakon podprl, ne bom več dolgozvil. Vse svoje zadržke in predloge bom pa izrazil pri drugem branju. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima mag. Tanja Cink, SMC. Pripravi naj se gospod Bojan Podkrajšek.

MAG. TANJA CINK (PS SMC): Hvala lepa za besedo, spoštovana predsedujoča. Lep pozdrav vsem skupaj tudi z moje strani!

Zagotovo je brezposelnost mladih v Sloveniji velik problem. Slovenija je znotraj Evropske unije po številu mladih brezposelnih nad povprečjem, hkrati pa pri nas celo hitreje narašča oziroma najhitreje. Konec leta 2012 je preseгла že 20 % v primerjavi, recimo, z Nemčijo, Norveško ali Švico, kjer gre za 7 ali 8-odstotno brezposelnost. To pa še zdaleč ne pomeni, da se lahko tolažimo s tem, da smo še vedno daleč od stopnje brezposelnosti mladih v Grčiji ali Španiji, kjer gre za odstotek čez 40. Analize kažejo, da so na trgu dela prav mladi v mnogih primerih v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami v slabšem položaju, na kar vpliva več dejavnikov. Ne gre samo za slabe pogoje na trgu dela, imamo tudi izobraževalni sistem, ki je z razmerami na trgu dela neusklajen. Primanjkuje nam zlasti obrtniških poklicev, za katere med mladimi ni zanimanja, preveč je zanimanja za družboslovne poklice, premalo je novih delovnih mest in, žal, delodajalci prepogosto iščejo kader z izkušnjami. Podatki za leto 2014 sicer kažejo na izboljšanje položaja mladih na trgu dela, vendar ne smemo zanemariti dejstva, da se zaposlitvene možnosti še vedno slabšajo za iskalce prve zaposlitve s terciarno izobrazbo. Problematika brezposelnosti mladih pa ima še dosti širše razsežnosti in ne gre samo za to, da se posledice kažejo neposredno na kariernem področju. Mladi nimajo dovolj sredstev za življenje, ostajajo odvisni od pomoči staršev, ne morejo si najeti stanovanja, kaj šele si ga kupiti, ne morejo si ustvariti družine in tako naprej. Naslednja vse pogostejša posledica brezposelnosti mladih pri nas je njihovi izseljevanje. Po podatkih Statističnega urada se je v letu 2013 izselilo tisoč 570 mladih državljanov, kar je 10-krat več kot leto poprej. In to je zagotovo zaskrbljujoč podatek, še posebej zato, ker ostaja Slovenija relativno zaprta za priseljevanje tujih državljanov. Lahko rečemo, da Slovenija na ta način izgublja dejansko zelo pomemben socialni kapital. Vse večji problem postaja brezposelnost mladih diplomantov, še zlasti žensk diplomantk s področja zdravstva, izobraževanja, sociale, humanistike, kjer je že tako največje pomanjkanje delovnih mest, in ne presenečajo niti izsledki raziskav, ki kažejo tudi na slabše zaposlitvene možnosti žensk zaradi morebitnega materinstva. Tako gledano je problem brezposelnosti mladih pravzaprav splošen družbeni problem, ki bo v bodoče zahteval strateški pristop in usklajevanje vseh politik, ki jih tako ali drugače zadeva.

Če se zdaj navežem na Predlog zakona o ukrepih na področju pripravništva, ki ga je predlagala Slovenska demokratska stranka, moram povedati, da se z namenom predloga strinjamo, predvsem pa je tokratni predlog sprejemljivejši od prejšnjega, ki je bil predlagan s strani iste opozicijske stranke, ker

tokratni ne pozablja na področno zakonodajo. In verjemite, ne gre za politični prestiž, kar je bilo očitano koaliciji s strani predlagatelja.

Problematika volonterskega pripravništva brez dvoma potrebuje ustrezno rešitev. Navsezadnje je bila tudi to zaveza koalicijskega sporazuma. Le najti je treba ustrezno rešitev, ki bo mladim v največjo korist. Za zaključek pa bi rada poudarila, da nov zakon ne sme pomeniti manj pripravništev, zato ker bi bilo na novo urejeno pripravništvo s finančnega vidika za delodajalce morda nezanimivo in bi tako mladim pravzaprav omejili še zadnjo možnost opravljanja pripravništva. Ne smemo namreč pozabiti, da so bilo volonterski pripravniki zanimivi ravno zaradi tega, ker so bili tako poceni delovna sila. In kar je še pomembnejše, veliko mladim je bil to edini izhod, da so se sploh usposobili za samostojno delo in pristopili k opravljanju strokovnega izpita. To so vprašanja, na katera moramo imeti pri sprejemanju tega zakona tudi jasne odgovore. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek, SDS. Pripravi naj se dr. Jasna Murgel.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovana podpredsednica, hvala za besedo. Cenjene kolegice in kolegi, lep pozdrav tudi v mojem imenu!

Tudi sam sem vesel, da po kar nekaj truda Slovenske demokratske stranke je zopet ta predlog zakona na naših mizah, in še posebej sem vesel, ko končno vsi skupaj v tej dvorani, vključno z vlado, spoznavamo, da je ta zakon, ki ga je Slovenska demokratska stranka že tretjič poskuša uveljaviti, še kako pomemben za Slovenijo, predvsem pa za naše mlade. Velikokrat je človeku težko, sedaj tudi kot poslancu, ko mlad človek, izobražen, pride k tebi in njegova edina težava, ki je, ki je največja, ki si jo sam težko predstavljam, je, da ne dobi zaposlitve. Seveda ko ta mlad potarna, kako težko so njega starši šolali, kako težko so zbirali sredstva in kako težko je tudi sam to težko lestvico prestopal s klina na klin. Ko je prišel na cilj, pa ne dobi zaposlitve. Mi se danes pogovarjamo o pripravništvu. Seveda preteklost, da ta mlad človek gre v podjetje in mora delati brez plačila. Osebnost se mi zdi, da je ta zakon še kako pomemben. Ko mlad človek komaj čaka, da zasluži prvi evro, pa mora delati nekaj mesecev brez plačila, potem pa ostane še brez službe, se mi zdi zelo nekorektno, pa zelo zelo, se mi zdi, ponižujoče za mladega državljanca, ki želimo, da ostane v Republiki Sloveniji, da bo delal za to Slovenijo. Seveda da bo delal tudi za pokojnine, ki jih eni že dobivajo, drugi jo bomo pa še dobivali. Mladi zelo težko stopajo na trg dela. Velikokrat je tukaj veliko preprek, in vstopajo na ta trg dela zelo pozno. Zato se mi zdi to še toliko bolj pomembno. Današnja razprava je tudi en dokaz, da če se znamo

poslušati med seboj, če znamo vsi skupaj, skupaj z vlado, zaznati težave, ki jih imajo naše državljanke in državljani zunaj te dvorane, lahko pridemo do dobrega zakona.

Zato bom sam z veseljem ta zakon podprl, pa tudi apeliram na vse v dvorani, da to podpremo danes ob glasovanju, pa da vsi skupaj pripravimo še več tako dobrih zakonov, ki bodo v prid Slovenk in Slovencev. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima dr. Jasna Murgel, SMC. Pripravi naj se gospod Jože Tanko.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Spoštovana podpredsednica, spoštovane kolegice in kolegi!

Možnost za dramatične vložke, kot je rekel kolega Prikl, odpade, ker smo že izrazili svojo pripravljenost, da bomo ta zakon podprli. Pa vendarle, ker na mene vedno padejo teme, ki zadevajo pravosodje, bom še enkrat malo bolj na široko poudarila potrebo po posebni ureditvi sodniškega pripravništva. To pripravništvo je urejeno z Zakonom o pravniškem državnem izpitu. Namen sodniškega pripravništva oziroma zakaj se to pripravništvo razlikuje od drugih obveznih, je zgolj v tem, da si kandidat pridobi obvezno znanje, obvezno pripravništvo, da lahko opravlja pravniški državni izpit, tako imenovani pravosodni izpit, v preteklosti smo mu tako rekli. Večina kandidatov je v preteklosti imela možnost in sedaj jo tudi ima, da izbere možnost, bodisi da se zaposli na sodišču, na višjem sodišču ali pa da opravlja to prakso, pripravništvo v okviru volonterskega pripravništva. V nekaj letih se je pokazalo, da se je število volonterskih pripravnikov na sodiščih zelo povečalo. Prej smo slišali, da se je potem do 2014 zaradi spremembe Zakona o delovnih razmerjih spremenilo, se je znižalo, ampak osnovni namen bodisi tega pripravništva, ko je nekdo zaposlen kot pripravnik na višjem sodišču ali pa če dela volontersko, in tam ni zaposlen, je samo v tem, da se pridobijo pogoji za opravljanje pravniškega državnega izpita. To velja za eno ali drugo obliko pripravništva. Namen tega pripravništva je usposabljanje za opravljanje pravosodnih funkcij in pravosodnih poklicev, torej ne samo sodniške, recimo tožilske ali pa odvetniške, in za druga dela, za katera se z zakonom zahteva kot pogoj pravniški državni izpit. To pomeni, da se sodniški pripravnik ne usposablja za samostojno opravljanje dela na konkretnem delovnem mestu, kar je sicer namen pripravništva po Zakonu o delovnih razmerjih-1, temveč gre pri sodniškem pripravništvu za usposabljanje kot pripravo za pristop na ta pravniški državni izpit. Kar zadeva volontersko pripravništvo, je še toliko specifično, da ti pripravniki sploh večino časa, ker so bili zaposleni pri drugem delodajalcu, niso bili na sodišču, ampak so samo bili toliko na sodišču in so, kolikor je potrebno, da dobijo ustrezne izkušnje, da lahko opravijo prakso kot pripravo za pravniški državni izpit.

To so utemeljive tudi Ministrstva za pravosodje, s katerim se strinjam, da je treba to področje drugače urediti. Zato bom to rešitev tudi podprla v nadaljnji razpravi in tudi takrat, ko bo Ministrstvo za pravosodje dalo na mizo svoj predlog. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo je želel predstavnik predlagatelja gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednica.

Veseli me po dveh urah razprave, da bomo danes zvečer po glasovanju očitno mladim poslali jasen signal, da smo za to, da se volonterska pripravništva ukinejo. Sem pa večkrat z vaše strani slišal, da je problem, in tudi mislim, da je vlada tukaj v svojem mnenju zapisala, da se pa ravno ne strinjajo s tem, da bi bili delodajalci, ki potem tega pripravnika zaposlijo za nedoločen čas, opravičeni plačila prispevkov 24 mesecev. Ampak to imamo trenutno v Jamstvu za mlade. Se pravi, da bi pričakoval, da boste potem zadevo spremenili tudi tam. Na eni strani vas na Jamstvu za mlade ne moti, da je 24 mesecev, pa je tam predpogoj, da je nekdo še prej tri mesece na zavodu. Tukaj pa očitno niste ravno za to, da je predolgo časovno obdobje. Kakor sem zasledil tudi iz mnenja vlade, se bojim, da boste zadevo skrajšali. Pri pripravništvu gre za pomemben ukrep oziroma predvsem podoben tudi tistemu, ki je Jamstvo za mlade. Določeni mladi bodo na ta račun potem dobili zaposlitev – ko delodajalca stimuliramo s tem, da ga konkretno v tem primeru oprostimo plačila prispevkov za dve leti, kot predlagamo v Slovenski demokratični stranki, menim, da bodo tudi mladi na ta račun dobili marsikakšno zaposlitev potem tudi za nedoločen čas in s tem seveda prispevamo k reševanju brezposelnosti. Slišal pa sem tudi ob takih razpravah, da se je smiselno vprašati, če je pripravništvo v Sloveniji potrebno. Jaz menim, da je v Sloveniji to pripravništvo potrebno predvsem zaradi izobraževalnega sistema, kakršnega imamo v Sloveniji. Kot so že prej kolegi iz Desusa ugotavljali, slovenski šolski sistem, kjer gre za poklicne, strokovne, kaj šele druge, recimo kakšne družboslovne fakultete, ne da dovolj praktičnega znanja. In ravno s tem bi dobili tudi praktično znanje. Dokler imamo tak šolski sistem, kot ga imamo, dokler ne razmišljamo o tem, da bi uvedli neko vajeništvo oziroma da bi uvedli dualni šolski sistem, kot smo v SDS predlagali v torek, do takrat bodo pač take zadeve, kot so pripravništvo, potrebne.

Upam, glede na to, da bo verjetno veliko amandmajev, da ne bo ta predlog, ki smo ga sedaj predlagali, potem prišel ven v čisto nekakšni drugi luči, da ne boste skrajšali strategije, ki naj jo pripravi vlada, s petih let na manj, da ne boste skrajšali tega oprostila za plačilo prispevka s 24 mesecev na eno leto ali kolikor imate v mislih in tako naprej. Strinjamo se

z nekaterimi tehničnimi spremembami, vendar upamo, da bodo vsaj te, ki so tu notri zapisane in ki so poglobitve, za katere v SDS menimo, da so poglobitve, ostale. Ker plačano pripravništvo podpiramo, ampak da bi šli v neko radikalno spremembo tega našega predloga, s tem se bomo pa težko strinjali.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Jože Tanko SDS, pripravi naj se gospa Suzana Lep Šimenko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Vsem prav lep pozdrav!

Lahko rečem, da je Slovenska demokratična stranka v nekoliko lažji situaciji, kot so druge stranke, tudi koalicijske. Ne zaradi tega, ker smo opozicijska stranka, ampak predvsem zaradi tega, ker smo za čas pred volitvami pripravili dobro razdelan predvolilni program s predvidenimi ukrepi. Rešitve, ki jih imamo na tej seji Državnega zbora, so pač rešitve, ki izhajajo iz našega predvolilnega programa. Moram reči, da tudi ta paket mladinske zakonodaje je bil pri nas ocenjen, ovrednoten, razdelan in v bistvu smo sedaj v situaciji, ko ta predvolilni program izvajamo, ne glede na to, ali smo v koaliciji ali smo v opoziciji. Žal se vse prevečkrat dogaja, da moramo mi s temi svojimi rešitvami, ki jih predlagamo, iti v zakonodajni postopek večkrat. Nikoli ali skoraj nikoli se ne zgodi, da bi to našo rešitev Vlada ali koalicija podprli, ampak moramo to vajo ponoviti enkrat, dvakrat, včasih trikrat, da se potem le ta koalicijski mehanizem zavrti in da neko pozitivno podporo ali pa vsaj ne nasprotuje rešitvi ali rešitvam, ki jih predlagamo. Tudi to, kar imamo na tej seji v tem zakonu ali pa v tistem, ki smo ga obravnavali v torek, je pravzaprav povsem enako. In najbrž bo treba tudi tam, kar zadeva izvajanje oziroma rešitve glede vajeništva, najbrž še ponoviti. Bomo upoštevali tudi kakšno pripombo in bomo zadevo ponovili.

To, kar zadeva urejanje področja sofinanciranja pripravništva, se mi zdi zelo dober ukrep, še posebej, ker so zagotovljeni viri. Zdi se mi ta ukrep precej boljši kot sofinanciranje javnih del, ker tu gre za namensko financiranje, za financiranje tistega, za kar se praviloma diplomanti ali pa tudi srednješolci izobražujejo, in ne gre kar za neko umetno ustvarjanje nekih potreb samo v javnem sektorju ali praviloma v javnem sektorju in pa tudi v podjetjih v javni lasti. Tu gre tudi za ukrep, ki omogoča gospodarskim družbam, da koristijo te bonitete, ki jih ta zakon prinaša, in ključna prednost tega zakona je to, da omogoča testiranje v gospodarskih družbah vseh tistih, ki pridejo iz izobraževalnega sistema, in država v tem delu tudi del teh stroškov sofinancira.

Glede na to, da so mladi tisti, ki imajo ali ki so najbolj fleksibilni, tudi kar zadeva migracijski del, je to pač eden izmed ukrepov, s katerimi bi to mlado izobraženo mladino lahko bolj zadržali in jim zagotovili delo v domačem

gospodarstvu, pa tudi v kakšnih drugih segmentih. Mislim, da si mladi ne želijo, da ne vem koliko let opravljajo neke približne službe v javnih delih, ampak želijo predvsem, da delajo na področju, za katerega so se usposobili. Recimo, težko je nekega strojnika zaposliti pri nekem javnem delu nege na domu. Je mnogo bolje, da vzpostavimo pogoje, zagotovimo vire in omogočimo tem izobraženim, recimo, tehnično izobraženim ljudem, da dobijo zaposlitve v tehničnih panogah. Prav tako mislim, da bi morali sprožiti tudi na kakšnih drugih področjih te mehanizme. Mislim, da ni nobenega problema, da se ukrepi, ki sedaj veljajo, dopolnijo s temi, ki jih mi predlagamo. Ni nobenih razlogov, da bi se kakšne druge stvari zaradi tega poslabševale, da bi se skrajševalo obdobje sofinanciranja ali karkoli drugega. Prav nobene potrebe ni za to. Če država preko davkov, zadolževanja ali s prodajo državnega premoženja zbira denar za financiranje proračuna in tistih nalog, ki naj bi jih proračun imel, je po moje ena ključnih stvari, da se prav na področje zaposlovanja mladih ciljno usmerijo proračunska sredstva.

Včasih se pri teh razpravah pojavi tudi očitek, da opozicijske stranke – predvsem bo tu najbrž na udaru SDS – predlagamo zakone, katerih uveljavitev je relativno pozna. Treba je vedeti, da so procesne omejitve take, da opozicija, zato ker ne upravlja s proračunom, po ureditvi ne more predlagati nekih rešitev s finančnimi posledicami za obdobje, za katerega je proračun sprejet, ampak lahko šele za obdobje po sprejetju proračuna oziroma za obdobje, v katerem bodo nastali učinki in bo proračun sprejet. To možnost ima samo vlada, da predlaga hitre spremembe. Takih rešitev – to bi rad povedal –, ko bomo morali upoštevati to določilo, bo najbrž v letošnjem letu še kar nekaj. Vse te stvari se v zakonodajnem postopku da urediti z amandmaji, najbrž za take stvari volja je. Upam tudi na podobno konstruktivnost pozicije. Ne samo da se pričakuje konstruktivnost opozicijskih strank in SDS pri določenih predlogih Vlade, ampak predvsem pričakujemo, da bo tudi koalicija takrat, kadar mi predlagamo neke rešitve, ki so nujne, ki so potrebne in so boljše od koalicijskih, da te rešitve podpre. Zakon, ki ga predlagamo, je že tak. Mislim, da bi bilo treba, preden se glasuje, dobro razmisliti tudi glede odločitve pri zakonu o dualnem izobraževanju. Le-to je komplementarni del mladinske politike in izobraževanja. Mislim, da bi morala koalicija tudi pri tistem zakonu dobro razmisliti, katero tipko bo pritisnila. Vsekakor pa kaže oba zakona podpreti. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospa Suzana Lep Šimenko, SDS.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoča. Lepo pozdravljeni vsi prisotni poslanci!

Še posebej bi pa pozdravila naše obiskovalce in če so podatki na spletni strani Državnega zbora pravilni, so to dijaki Srednje šole za oblikovanje in fotografijo. Prikimavajo, se pravi, da drži. Prišli so v pravem trenutku na sejo, ker je tema resnično aktualna tudi za njih.

Veliko je bilo danes že slišane in zelo vesela sem, da ima to področje tako veliko podporo vseh strank. Bi pa omenila nekaj. V Slovenski demokratični stranki smo na tej seji predlagali dva zakona, ki sta med seboj precej povezana. Prvi se je nanašal na dualni sistem poklicnega izobraževanja, drugi pa se nanaša na pripravništva. Prvi, žal, najverjetneje ne bo dobil podpore danes pri glasovanju, medtem ko si na srečo za drugega na temo pripravništva to lahko obetamo. Zakaj se mi zdi to pomembno? Zato, ker je bilo tudi skozi razpravo moč razbrati, da naš sistem izobraževanja zagotovo ni dober. V državi imamo številne deficitarne poklice in ogromno teh je v kovinskopredelovalni industriji na primer. S tem se mogoče v tistem mojem štajerskem koncu še toliko bolj soočamo – zakaj – zato, ker je v bližini Avstrija. Marsikdo, tudi če se že izšla za nek poklic, na delo raje odide v tujino. Vendar, če bomo imeli v prvi vrsti urejen sistem izobraževanja in v drugi vrsti omogočena pripravništva, verjamem, da bo marsikateri od mladih raje ostal v Sloveniji. Med njimi namreč ni slišati neke velike želje po tem, da odhajajo, ampak odhajajo, zato ker enostavno tukaj pri nas ali težko dobijo oziroma kakorkoli, bolje so plačani za svoje delo čez mejo.

Omenila bom podjetje z mojega konca, natančneje iz Kidričevega, kjer je zaposlenih tisoč 130 ljudi. Gre za proizvodno podjetje, vsako leto jih dodatno zaposlijo okoli 40, se pa soočajo s težavo – pomanjkanje tehničnega kadra. Državni sekretar, verjamem, da zelo dobro pozna to podjetje in tudi problematiko, s katero se sooča. In kaj so naredili? Enostavno se podjetja morajo znajti sama, naredili so informativne dneve, kjer si učenci devetih razredov lahko v živo pogledajo, kako v bistvu danes poteka delo v enem izmed teh poklicev. V živo lahko pridejo v proizvodnjo in zaposleni jim naredijo prikaz tega dela. Zakaj je to pomembno? To je pomembno, zato da dobijo sploh predstavo o tem poklicu, zato da vidijo, da dejansko danes proizvodnja ni več umazana, da so številne proizvodnje zelo urejene in da je delo tam lahko tudi zelo prijetno. To je en izmed načinov, kako si lahko v bistvu delodajalec zagotovi dober kader in seveda bodoči zaposleni v praksi vidijo, kako delo pri njih poteka. Žal je pač tako, da je vse manjši interes po poklicnem izobraževanju, po neki tehnični smeri.

Če bomo omogočili pripravništva, verjamem, da bo še več podjetij, ki si bodo na tak način iskala svoj kader. Zdi se mi prav, da vsem tem podjetjem tudi pomagamo. Zato se mi zdi ta predlog, ki ga imamo danes pred sabo, zelo dober. Prvič, odpravlja volonterska pripravništva, ki so sama po sebi katastrofa, saj

dejansko gre za izkoriščanje mladih in je v tem času popolnoma nesprejemljivo, kot drugo pa daje spodbudo delodajalcem, podjetjem, da bodo mlade zaposlovali. In ne samo to! Tisto, kar se mi zdi res pomembno, je to, da po opravljenem pripravništvu spodbudo nadaljujemo, če delodajalec mladega zaposli za nedoločen čas. Zaposlitev za nedoločen čas za mlade je danes že skoraj kot dobiček na loteriji, na lotu. Resnično pomembno je, saj to je namreč obdobje, ko si bodo tudi začeli ustvarjati družino. Zaradi tega si želim, da tega časa, teh 24 mesecev, ne bi krajšali na neko krajše obdobje, saj se mi zdi ključno in resnično pomembno.

Kot sem že poudarila, veseli me, da smo tako enotni pri podpori tega zakona, in verjamem, da bo danes pri glasovanju šel tudi v naslednje branje. Hvala že vnaprej.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima gospod Dejan Levanič, državni sekretar Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo.

Kar nekaj stvari je bilo omenjenih tekom razprave, ampak ključna nit pa je bila dejansko rečena. Torej, če je iskren namen, da se v državi odpravijo volonterska pripravništva in da se zagotovijo sredstva za plačana pripravništva, potem verjamem, da bomo tekom razprave prišli tudi ustreznih rešitev, ki bodo to tudi omogočala. Ampak, vmes v tem času si moramo razčistiti nekaj pojmov, potem bo lažje v bistvu, kako pridemo do tega, zato ker imamo različne skupine na trgu dela, ki imajo različne potrebe in vsakemu se je treba prilagoditi, da najdemo takšne ustrezne ukrepe, ki bodo dejansko zagotavljali mlademu človeku zaposlitev na dolgi rok. Želimo si seveda zaposlitve za nedoločen čas.

Zakaj je bilo večkrat izpostavljeno obdobje za plačilo oziroma oprostitvev plačila prispevkov za delodajalce? Zdaj imamo ukrep v državi, kjer delodajalec, če zaposli mladega človeka za nedoločen čas, je upravičen do plačila prispevkov za drugi bruto. S tem smo želeli spodbuditi delodajalce, da bodo mlade zaposlovali za nedoločen čas, čeprav je to že nekoliko lažje ob sprejetju Zakona o delovnih razmerjih, predvsem ker je delodajalce strah problematike odpuščanja oziroma načina odpuščanja, kako nekomu dati pogodbo za nedoločen čas, če je potem za nedoločen čas vezan na njega. Ta del je lažji ta trenutek, ampak kljub temu, ker še vedno ostaja ena skrb pri delodajalcih, smo jih s tem ukrepom želeli spodbuditi, da zaposlujejo mlade za nedoločen čas – in ukrep je dokaj uspešen. Številka mladih, ki se je zaposlila za nedoločen čas, leti že čez 3 tisoč, kar je dobro, želimo si še več. Napovedali smo sicer nekoliko višjo številko, ampak glede na gospodarske razmere razumemo, da včasih ni mogoče uresničiti vseh teh zaposlitev, za

katere si seveda prizadevamo. Zraven tega nam še vedno nagaja ali pa nam je nagajala v 2014 nekoliko gospodarska rast. Verjamemo, vidimo, da se gospodarska rast izboljšuje, in upamo, da bo to potegnilo za seboj tudi posledico večjega zaposlovanja.

Ko smo predvideli ta ukrep, moramo zelo paziti zdaj, kaj bomo naredili z ukrepom oprostitve plačila prispevkov za pripravnike. Da ne bomo spodbudili delodajalcev, da namesto zaposlovanja za nedoločen čas, se primejo tega ukrepa, torej plačila pripravništva, ki je časovno omejeno, je za določen čas, in v tistem trenutku zelo hitro pride tisti ukrep, ki je namenjen za nedoločen čas pod velik vprašaj. Ni problematika v tem, da bi nasprotovali obdobju. Usteti se moremo, videti, kaj to pomeni, in nagraditi delodajalce, če bodo zaposlovali mlade za nedoločen čas. Naš predlog je tudi bil, da v vsaki finančni perspektivi se zaposli veliko ljudi, tudi mladih ljudi, na tehnični pomoči za pomoč pri črpanju evropskih sredstev. Predlagamo, da se ti ljudje zaposlujejo za nedoločen čas, ker je čas trajanja projekta 7 let in se ve, da gre za neko določeno obdobje, ampak pogodbe so pa lahko za nedoločen čas, zato ker to mladim omogoča samostojno življenje, osamosvojitve, jemanje kredita in tako naprej. Zato smo naredili vse v smeri, da z ukrepi, ki jih predlagamo, spodbujamo bolj to zaposlovanje za nedoločen čas.

Slovenska demokratska stranka je res ta trenutek v nekoliko lažji situaciji, pa ne zato ker ima to napisano v programu, to je v vseh programih strank – odprava volonterskega pripravništva, ampak zato ker ne rabi predvideti finančnih posledic, ki jih takšen zakon tudi seveda prinaša. Zato je treba jasno definirati še enkrat na ministrstvih, kje so potrebna ta pripravništva, zakaj so potrebna, kdaj so potrebna, nujno potrebna, da nekdo lahko pristopi k strokovnemu izpitu, in vprašanje sploh, ali potrebujemo še vedno pripravništva na določenih segmentih. Mi imamo danes različno področje in je treba pogledati, zato smo na ministrstvu, ko smo spravili pobudo sploh v javnost, da se lotimo odprave volonterskega pripravništva, pozvali ministrstva, da pripravijo spremembe področne zakonodaje, da pogledajo, kje natančno potrebujejo pripravništva, zakaj jih potrebujejo, in zagotovijo določena sredstva, da bodo ta pripravništva dejansko tudi plačana.

Če bomo jutri izbrisali pripravništva iz vseh področnih zakonov, kar nam je cilj, in prisili ministrstva, da ta pripravništva postanejo plačana pripravništva, potem bomo morali tudi zagotoviti finančna sredstva, da bomo ta pripravništva lahko financirali. Tukaj je, glede na stanje, to je pač tudi če bi vi sedeli zdaj na vladni strani, bi imeli enak izziv, bom temu rekel, najti finančna sredstva za takšne zaposlitve, ker veste, da pač situacija, takšna, kot je, ne omogoča vseh želja, ki bi jih želeli enostavno narediti. Zato smo mi ves napor vložili v črpanje

evropskih sredstev. Mi smo ministrstvo, ki je počrpalo zelo blizu 100 % sredstev, ki so na voljo iz evropskih sredstev.

Danes je Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije za Slovenijo že objavil razpis za plačana pripravništva, 850 mladih pripravnikov, ki ne bodo imeli pogoja biti 3 ali 6 mesecev na zavodu za zaposlovanje. Samo ob vpisu na zavod – torej vpis v evidenco jim bo omogočal, da se vključijo v program plačanih pripravništev. Teh bo 850, ta trenutek 5 milijonov sredstev od tiste skupne mase, o kateri smo že govorili in ki se večkrat poudarja. Čakamo pa na novo finančno perspektivo. Z naše strani so programi pripravljene. Potrebujemo sprejetje uredbe in nastavke v sistemu, da bomo lahko začeli sredstva tudi črpati. Ta del bomo na ministrstvu oddelali. Še enkrat zahvala ekipi na ministrstvu, ki to zna zelo dobro narediti in je tudi dokazala, da so ta trenutek ena redkih sredstev, ki so na voljo, pač, sredstva Evropske unije oziroma iz različnih skladov, na tem področju znamo to narediti in smo tudi naredili.

Da vam povem, zakaj si želim, da pridemo do konstruktivnih rešitev in da skupaj poiščemo rešitve. Ni več pomembno koalicija : opozicija v smislu, kdo predlaga bolje. Če najdemo skozi razpravo najboljši predlog, ga dopolnimo in na koncu naredimo nekaj dobrega, se mi zdi, da bodo ljudje to nagradili, ne pa to, da se tukaj velikokrat opozarjamo, kdo ima boljše in kdo nima boljše rešitve. Ker obstajajo tudi trendi, ki so pokazali, da v letu 2014 imamo res ugodne rezultate, kar se tiče zaposlitev brezposelnih oseb. Pred seboj imam graf, ki jasno kaže, da smo v zadnjih 20 letih zaposlili v letu 2014 največ brezposelnih oseb – zaposlili, ne izbrisali iz evidence! To je najbolj pomembno. In številka leti čez 70 tisoč, kar je z vidika tega, kaj je bilo možnosti zaposlovanja v gospodarstvu, samo točka, kjer lahko rečemo, da ukrepi, ki smo jih sprejeli v okviru jamstev, v okviru druge aktivne politike zaposlovanja, da so ti ukrepi dejansko zelo pomembni za delodajalce in vse tiste, ki se teh ukrepov dejansko poslužujejo.

Prej je bilo rečeno, da je oprostitev plačila prispevkov za pripravnike boljši ukrep kot javna dela. Teh dveh ukrepov ne gre primerjati. Zato sem še enkrat rekel, imamo različne ukrepe na trgu dela, ki so prirejani različnim ciljnim skupinam z različnimi potrebami. O pripravništvu govorimo takrat, ko mlad človek iz izobraževalnega sistema stopi na trg dela – ga je treba pograbit in ga v trenutku vključiti na trg dela. To je cilj jamstva za mlade. Javna dela prihajajo po lestvici aktivne politike zaposlovanja na zadnje mesto, zato ker so zadnji ukrep, kjer nekemu, ki je dolgotrajno brezposeln, omogočiš, da dela. Zato smo se na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zelo borili, da povečamo sredstva za javna dela, da bodo v enakem obsegu, kot so bila javna dela v 2014, zato ker je bolje, da so ljudje zaposleni, kot pa da so na zavodu in prejemajo denarno

nadomestilo, tudi če gre za javna dela, zato ker so to ljudje, ki imajo velike težave pri vstopu na trg, ki imajo velike težave pri prekvalifikaciji in, recimo, obdelavi nekega novega delovnega mesta in so na zavodu več kot eno leto. To pomeni, da so izven sistema, da imajo velike težave in jih s programi javnih del lahko na nek način ponovno vključimo v sistem in upamo, da bodo na dolgi rok lahko v tem sistemu tudi ostali.

Teh ukrepov je več kot 36. Še bomo delali skupaj v dialogu z mladimi, s političnimi strankami, civilno družbo, da bomo našli še ukrepe, ki bodo dejansko pozitivno vplivali na zaposlovanje mladih na dolgi rok. To nam mora biti vsem v cilju.

Vam povem še en primer, recimo, eden izmed programov Podjetno v svet podjetništva, kjer "zapremo mlade" in jih zaposlimo za šest mesecev, pridobijo možnost mentorja, ustvarijo svojo idejo, se osamosvojijo, zaposlijo, delajo na trgu, je prejel prvo nagrado med projekti aktivne politike zaposlovanja v Evropski komisiji, torej na podlagi črpanja teh sredstev. En del smo pokazali, da znamo na tem področju. Se pa strinjam, da še vedno je maneuver, da se predlaga boljše ukrepe, ki bodo prijemali dlje časa in ki bodo mladim omogočali zaposlitev na dolgi rok.

Zato je bilo v našem stališču izpostavljeno samo to, da je treba pri kakršnihkoli ad hoc rešitvah – tega smo se že naučili –, videti, kaj dejansko pomeni, ko na neki točki izbrišemo vse, kaj bo to posledično prineslo na dolgi rok, da ne bomo slučajno naredili več škode kot koristi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Besedo dajem še predstavniku predlagatelja, gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednica.

Če lahko kot opozicijski poslanec rečem – kljub temu da danes tega nismo tako izražali, ko ste govorili o iskrenem namenu – rahlo pozno je bilo. Vi ste sedaj že dve leti tam in da sedaj sprejemamo naš predlog, se vidi potem ta iskreni namen.

Kar se tiče, kot ste rekli, da bo vlada, da moramo biti previdni, ker pač imamo različne poklice, vsak ima drugačno specifikum in ravno zaradi tega mi to predlagamo, da vlada sprejme petletno strategijo, v kateri bo vso to problematiko in vse svoje vizije, ki jih ima, potem tudi o tej zadevi opredelila. Ta številka 3 tisoč mladih za nedoločen čas – napovedovali ste več – ,menim pa, da je vseeno rezultat, pokazatelj tega, da neke stvari so se pa vendar premaknile; ker vsak mladi več, ki je zaposlen, šteje vsak mladi, ki je več zaposlen, prinese državi več, kot pa odnese.

Imam pa eno težavo, recimo, z razmišljanjem, če prav razumem bojazen, da v primeru, da bi uzakonili ta naš predlog, da se uveljavi pripravništvo na ta način, da potem

delodajalec, ki tega pripravnika po končanem obdobju pripravništva naprej zaposli za nedoločen čas, je oproščen plačila prispevkov potem za 24 mesecev, da začnejo delodajalci to izrabljati in da potem na ta račun trpi tisti ukrep Jamstva za mlade.

Tukaj sem mnenja – in tudi, kolikor sem se pogovarjal z gospodarstveniki –, da ko bodo oni dobili enega mladega, ko ga bodo, lahko rečemo, finančno zelo ugodno izšolali predvsem praktično, ko bo eno leto pri njih in bo poznal tiste delovne navade, okolje in vse naprej, ni v interesu delodajalca, da potem takega mladega človeka odpusti. Seveda se tudi to dogaja, seveda tudi se da take zadeve izkoriščati, ampak kdor ravna kot dober gospodar, verjemite mi, da nekoga, ki ga bo potem tam 12 mesecev poučeval, mu bil mentor in mu pomagal, da dobi predvsem praktične izkušnje, da se tak delodajalec, če le kaj da nase in na to, kako sam posluje, potem takega mladega ne znebi.

Seveda so dejstva, to drži, da je drugače, če opozicijska stranka predlaga, predvsem s stališča, kar se tiče finančnih sredstev, ampak ravno zaradi tega smo mi šli v to zadevo, ker ste takrat dejali, da so sredstva zagotovljena. Seveda bo treba te zadeve potem prilagajati. Upam, da ne bo šlo za terciarni sektor, čeprav pa tukaj v mnenju Vlade, ki smo ga dobili, smo videli, da je ravno v terciarnem sektorju res delež brezposelnih mladih od 15 do 29 let praktično največji. In sicer, decembra 2008 je ta znašala 11,9 %, danes pa znaša kar 20,2 %, medtem ko je raven izobrazbe, ko je srednja ostala približno na enakem, poklicna pa se je z 24,5 % znižala celo na 18,3 %. Seveda je treba izvajati ukrepe na vseh področjih.

Še eno zadevo. Gospod sekretar, kar ste dejali, tudi mi se strinjamo in pozdravljamo to, da ste uspešni pri črpanju evropskih sredstev. Tukaj vam je samo za čestitati in pa apel, da še kakšne druge ministre oziroma druga ministrstva podučite, kako se to počne, da bodo vsaj tako uspešni kot ste vi.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ne vidim. S tem zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu z časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **17. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO AKTA O ODREDITVI PARLAMENTARNE PREISKAVE ZA UGOTAVLJANJE POLITIČNE ODGOVORNOSTI NOSILCEV JAVNIH FUNKCIJ PRI INVESTICIJI V BLOK 6 TERMoelektrarne ŠOŠTANJ.**

Zahtevo za uvedbo parlamentarne raziskave na podlagi 93. člena Ustave Republike Slovenije Državnemu zboru predložila skupina 67 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Matjažem Hanžkom.

Za dopolnilno obrazložitev dajem besedo predstavniku predlagatelja gospodu Matjažu Hanžku.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Spoštovana predsedujoča, tovarišice in tovariši, kolegice in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Kot prvopodpisani pod zahtevo za odreditev parlamentarne preiskave za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj bi se najprej zahvalil vsem poslankam in poslancem, ki ste se tej zadevi pridružili. Ostale pa vabim, da pomagajo v tej preiskavi, saj je izrednega pomena za nadaljnji razvoj družbenih odnosov oziroma demokracije v naši državi. Gre namreč za razčlenitev dogajanj, ki jim pravimo ugrabitev države, in za vplivanje na preprečevanje tovrstnih dogajanj v prihodnje, z željo, da se prenehajo dejanja, ki se v tem času že dogajajo. Kot ste opazili, v zahtevi za preiskavo nismo zapisali nobenih imen. V njej smo zapisali samo dejstva, kronologijo dejanj v tej tragediji, brez oziranja na politično opcijo, ki je bila na oblasti, kronologijo tragedije, ki je pripeljala do finančne in ekološke katastrofe z imenom TEŠ 6. TEŠ 6 seveda ni osamljen primer, a je s svojo končno ceno kar 1,4 milijarde in dolgoročnimi negativnimi učinki, ki jih bo imel, najbolj kričeč simptom pojava, ki mu pravimo ugrabitev države. Ugrabitev države, ki se manifestira tudi na primeru ravnanj tako imenovane slabe banke, prisiljevanja s privatizacijo na področju zdravstva, gradnje infrastrukture in še česa. Pred nami je naloga, da od zahteve, ki ne vsebuje imen in priimkov, pridemo do imen in priimkov tistih, ki so politično odgovorni, da je do TEŠ 6 sploh prišlo. Imena vseh odgovornih, ne glede na politično barvo ali stranko! Pred nami je naloga postaviti meje tistim, ki so v skladu s sloganom pripravljavcev investicije TEŠ 6 trdili, da "za energične meje ne obstajajo." Ta slogan zgoščeno predstavlja ideologijo ugrabiteljev države, za njih namreč ni meja. Nov sklic parlamenta, v katerem sedijo stranke, ki s projektom TEŠ 6 v glavnem niso obremenjene, je odlična priložnost za to.

Naj osvežim razloge, zaradi katerih zahtevamo preiskavo politične odgovornosti javnih funkcionarjev. Zaradi suma, da naj bi opustili dolžno ravnanje v zvezi z domnevno pomanjkljivo pravno podlago za pričetek investicije v blok 6 TEŠ, pri čemer naj bi tolerirali skoraj 2,5-krat povečano ceno in s sprejetjem državnega poročstva brez zagotovitve financiranja in rentabilnosti investicije oškodovali interese države. Zaradi suma sistematičnega ignoriranja pozivov nekaterih neodvisnih strokovnjakov, večine nevladnih organizacij in

civilne družbe ter nekaterih politikov pri pravočasni zaustavitvi projekta in ponovnemu preverjanju izhodiščnih podatkov ter njihovih utemeljenih pomislekov glede tega, kar je bilo ob sprejemanju poročstva za kredite v Državnem zboru posebej poudarjeno, ter ob nasprotovanju projektu nekaterih ministrov v vladi. Zaradi suma, da naj bi zlorabili svoj politični vpliv in omogočili kršitve Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil v vodnem, energetskem in transportnem sektorju in sektorju poštinih storitev oziroma Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštinih storitev. Zaradi suma opustitve dolžnega ravnanja v zvezi z dajanjem navodil predstavnikom Vlade v nadzornih organih Holdinga Slovenskih elektrarn in TEŠ za doseganje transparentnega in stroškovno učinkovitega vodenja investicije, z dopuščanjem ponavljajočega se domnevnega prekoračevanja pooblastil poslovodnih organov HSE in TEŠ ter opuščanjem ugotavljanja in uveljavljanja odškodninske odgovornosti poslovodstev in nadzornikov. Zaradi domnevne opustitve dolžnih ravnanj v zvezi s preverjanjem verodostojnosti podatkov, ki so jih posredovala poslovodstva TEŠ in Holdinga Slovenskih elektrarn za pridobitev državnega poročstva za posojila Evropske investicijske banke v višini 440 milijonov. Zaradi domnevne vnaprejšnje obveščenosti, da za državno poročstvo zagotovljena končna cena investicije v višini 1,3 milijarde evrov ni dosegljiva in da bo dejansko preseгла znesek 1,42 milijarde, ter v zvezi s tem posledično zavestno zavajanje Vlade in Državnega zbora. Zaradi domnevno slabega nadzora nad informacijami in pridobivanjem podatkov o kakovosti, zalogah in odkupni ceni premoga, ki ga bodo uporabljali v TEŠ 6, saj odgovorni pred odločitvijo o investiciji niso preverjali zaloga premoga. Elaborat o zalogah premoga je bil pridobljen šele leta 2010, prav tako niso uspeli zagotoviti predvidene cene premoga za celotno predvideno obratovalno dobo. Zaradi suma neopravljene celovite presoje vplivov na okolje, ki bi jih projekt, skladno z veljavno zakonodajo, moral vsebovati že ob začetku postopka, znotraj katerega bi moralo biti opravljeno tudi iskanje optimalne variante mogočih projektnih rešitev z upoštevanjem obremenjevanja okolja in prostora.

Parlamentarna preiskovalna komisija namerava predvsem pojasniti in razjasniti vsa dejstva in okoliščine, kako je lahko pravna podlaga za investicijo podjetja v državni lasti Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007 – 2023, ki ni bila objavljena v Uradnem listu in ki jo je Ustavno sodišče prepoznalo kot akt, ki ni niti predpis niti splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, zato Ustavno sodišče ni pristojno presoјati. Pojasniti vsa dejstva in okoliščine nastajanja domnevnih pravnih podlag za izvedbo naložbe v blok TEŠ 6, vključno z razlogi za nastanek in podpis

domnevno izrazito škodljive pogodbe in v enostransko korist tujega dobavitelja, pri čemer se pogodba ravna po švicarskem pravu in za pristojno sodišče določa sodišče v Švici. Pojasniti vsa dejstva in okoliščine ter oceniti dejansko stanje financiranja naložbe v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj, vključno z nezadovoljivim zavarovanjem izdanega državnega poročstva za 440 milijonov kreditov Evropske investicijske banke, kot je mnenje s pridržkom izdalo Računsko sodišče. Ugotoviti, zakaj so predstavniki Vlade oziroma Republike Slovenije kot lastnikov nadzornih organov HSE in TEŠ dopuščali domnevno nezakonite dejavnosti pri investiciji v blok TEŠ 6. Ugotoviti, zakaj so predstavniki Vlade oziroma Republike Slovenije kot lastnika dopustili posojilne aktivnosti za financiranje omenjene naložbe brez končne enoznačne in verodostojne dokumentacije v obliki noveliranih investicijskih programov, pri čemer Vlada še vedno čaka na NIP 6, ki bi ga Holding Slovenskih elektrarn moral predložiti marca 2014, in ugotoviti, ali so bili k dodeljevanju soglasja teh posojil vpleteni posamezniki, nosilci javnih funkcij, oziroma ali so za soglasje k dodeljevanju posojil zlorabili svoj politični vpliv. Ugotoviti, zakaj Vlada opuščala ugotavljanje in uveljavljanje odškodninske odgovornosti poslovodstev in nadzornikov podjetij v državnih lasti, konkretno HSE in TEŠ. Ugotoviti politično odgovornost za domnevno opustitev dolžnosti ter angažiranje Državnega pravobranilstva za zaščito materialnih interesov Republike Slovenije. Ugotoviti politično odgovornost posameznih nosilcev javnih funkcij zaradi suma, da so omogočili nespoštovanje Zakona o javnem naročanju v energetiki in dopustili veljavnost pogodb s tujimi in domačimi dobavitelji, s čimer so opustili dolžno ravnanje ugotavljanja ničnosti predmetnih pogodb. Ugotoviti, čigavi in kakšni interesi so pripeljali do tega, da so bile opuščene aktivnosti, ki jih je Vlada predvidela na podlagi javnega pisma Komisije za preprečevanje korupcije ob odstopu decembra 2013. Ugotoviti dejstva in okoliščine za pozno sprejetje potrebnih političnih odločitev, ki so vplivale na podražitev investicije.

V zahtevi za odreditev preiskovalne komisije, ki bo ugotavljala politično odgovornost za finančno in ekološko katastrofo z imenom TEŠ 6, kot sem že omenil, ni nobenih lastnih imen, rezultat preiskovalne komisije pa mora biti ugotovljena politična odgovornost. Imena in priimki vseh odgovornih, da je do katastrofe TEŠ 6 sploh prišlo; imena in priimki vseh odgovornih, ne glede na politično barvo ali stranko. Verjamem, da je novi sklic parlamenta priložnost, da do tega dejansko pridemo, saj v njem sedimo povečini s tem poslom neobremenjeni poslanci. Hvala lepa.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Ivan Hršak bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev. Izvolite.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ker se poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus zavedamo razsežnosti problematike, ki je povezana s projektom izgradnje 6. bloka Termoelektrarne Šoštanj, smo se odločili za podpis zahteve za odreditev parlamentarne preiskave za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj. V Poslanski skupini Desus namreč menimo, da je ugotavljanje politične odgovornosti edini resen način, da se netransparentno poslovanje pri izgradnji 6. bloka končno enkrat preseka in da se vse nepravilnosti raziščejo, odkrijejo in nato v sodelovanju s slovenskimi organi pregona tudi ustrezno preganjajo v skladu s slovensko kazensko zakonodajo. V naši poslanski skupini torej verjamemo v uspešnost preiskovalne komisije, katere cilj je razkritje nepravilnosti pri izgradnji 6. bloka TEŠ.

Kot smo povedali že na prejšnji redni seji, ko smo obravnavali priporočila v zvezi s problematiko investicije izgradnje bloka TEŠ 6, v naši poslanski skupini menimo, da za netransparentnost tega projekta ne nosi krivdo samo ena vlada, projekt izgradnje 6. bloka se je namreč vlekel tako dolgo, da se je zamenjalo kar nekaj vlad in kar nekaj pristojnih ministrov. Žal smo vsi skupaj zaradi naše naivnosti in neaktivnosti nenamerno dopuščali, da se je projekt sprevrgel v netransparentnega in da mu je vrednost zrasla čez vse meje. Kajti, nobena vlada Republike Slovenije ni naredila prav ničesar za zaustavitev projekta ali pa bi vsaj sprožila ustrezne postopke, s katerimi bi raziskali, kaj se pravzaprav v resnici dogaja z izgradnjo 6. bloka, da mu je cena z začetnih 690 milijonov evrov zrasla na več kot 1,4 milijarde evrov.

Kot smo že enkrat povedali, v Poslanski skupini Desus menimo, da moramo vsi skupaj priznati, da del krivde za nastalo situacijo nosi tudi nekaj zadnjih sestav Državnega zbora, in sicer če že ne zaradi drugega, pa zaradi svoje naivnosti. Poslanci so namreč vedno znova nasedali manipulacijam s strani HSE, češ kaj vse hudega čaka to državo in Šaleško dolino v primeru, da se projekt izgradnje 6. bloka ustavi. Tako smo poslušali in verjeli grožnjam o tem, da bomo izgubili suverenost pri oskrbi z električno energijo, če se projekt ne izpelje do konca. Ena od groženj je bila tudi ta, da bo Republika Slovenija plačevala več 100-milijonske odškodnine Alstomu, če se projekt zaustavi. Prav tako smo poslušali grožnje s socialno bombo, ki jo bomo sprožili, če se projekt ne nadaljuje, saj bo na stotine ljudi ostalo brez službe. Vendar, kot kaže, bodo zaradi nizke odkupne cene premoga socialno bombo sprožili

očitno v sami TEŠ, saj velenjski premog kupuje po znatno nižji ceni, kot je bila načrtovana v samem projektu.

Na vprašanja Poslanske skupine Desus o vzdržnosti in smiselnosti projekta so nam predstavniki HSE vedno odgovarjali na že omenjeni način; torej – pritiskanje na najbolj občutljivi točki, ki sta seveda socialna varnost zaposlenih v rudniku Velenje in TEŠ ter okoliških prebivalcev, kot tudi skrb za zagotavljanje samooskrbe Republike Slovenije z električno energijo. Ker pa so z izpeljavo preiskav in pridržanjem nekaterih odgovornih oseb končno reagirali tudi slovenski kriminalisti in tožilci, so se zadeve začele premikati v pravo smer. Začeli so se iskati ljudje, ki nosijo največ odgovornosti za to, da se zna projekt izgradnje 6. bloka izkazati kot ena največjih afer na področju slovenske energetike.

Parlamentarna preiskava pa bo ob bok ugotovitvam kriminalistov, upajmo, pokazala na tiste nosilce javnih funkcij, ki nosijo največjo politično odgovornost pri tem, da je izgradnja 6. bloka TEŠ postala najbolj zloglasna investicija v slovensko energetiko. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Andreja Katič bo predstavila stališča Poslanske skupine Socialnih demokratov. Izvolite.

ANDREJA KATIČ (PS SD): Gospod podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Investicija v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj je ena izmed največjih investicij v energetiko v Sloveniji. Že od vsega začetka so v projektu mnenja v Sloveniji deljena, prav tako kot so deljena mnenja o sončni in vetrni energiji, pa vendarle je dejstvo, da bomo za subvencije obnovljivim virom energije namenili dve milijardi evrov, pri čemer tovrstna proizvodnja pomeni le 5 % od celotne proizvodnje električne energije v Sloveniji.

Električna energija se v Šoštanju proizvaja že od leta 1956. Že vrsto let se torej v Termoelektrarni Šoštanj proizvaja elektrika za eno tretjino vseh slovenskih potreb. Stroka je v veliki meri poenotena, da je TEŠ pomemben ne le zaradi količine proizvedene električne energije, temveč tudi ali pa zlasti zaradi sistemskih storitev predvsem sekundarne regulacije. V Sloveniji nudijo sekundarno regulacijsko rezervo predvsem termoelektrarne – Termoelektrarna Šoštanj – in določene hidroelektrarne, pri katerih je treba poudariti, da je možnost nujenja sekundarne regulacije slednjih v primeru neugodne hidrologije precej omejena. TEŠ je do sedaj za gradnjo bloka 6 pridobil vsa potrebna soglasja Vlade Republike Slovenije in resornih ministrstev. Vlada je projekt uvrstila v Resoluciji nacionalnega energetskega programa in v Resolucijo o nacionalnih in razvojnih projektih za obdobje 2007–2023, ki je bil sprejet v letu 2006 in noveliran v letu 2008,

spomladi leta 2009 pa je bil uvrščen tudi v Zeleno knjigo za Nacionalni energetski program Slovenije. Prva ocena vrednosti je bila 691 milijonov evrov, a po izdelani investicijski dokumentaciji je bila v letu 2006 vrednost investicije milijarda 70 milijonov evrov. In to je bila verjetno prva realna ocena stroškov projekta, vse ostalo so bile bolj ali manj ocene čez palec.

V NIP 2, ki je bil pripravljen takoj po podpisu pogodbe leta 2008, je investicijska vrednost po tekočih cenah znašala milijardo 424 milijonov evrov. NIP 3 je bil pripravljen v novembru 2009, kjer so na zahtevo HSE, tako je bilo povedano tukaj na eni izmed preteklih sej preteklih odborov, morali znižati investicijsko vrednost na milijardo 189 milijonov evrov in da je bila takrat vrednost podcenjena. Ponavljam, na zahtevo HSE! In tudi v NI P4 in 5 je bila vrednost umetno znižana na milijardo 302 milijona evrov. Verjetno so v NIP 6 povzetki vseh naštetih dokumentov, ki vključujejo tudi kazalce ekonomike investicije ter pojasnila o odstopanjih. Sedanji direktor TEŠ je v intervjuju za lokalni časopis Naš čas povedal, citiram objavo z dne 27. novembra 2014: "Ko sem prišel leta 2012 na HSE, smo dobili zaprosili od poslovodstva HSE, da preverimo, ali je kje drugje kakšen primerljiv objekt, ki je tudi v gradnji. Primerljiv objekt pomeni enake moči, uporabe primerljivega energenta, primerljive tehnologije in izkoristka. Iz podatkov bi lahko sklepali, da je bil projekt bloka 6 celo nekoliko cenejši od drugih." Konec citata. To je povedal direktor, ki uživa zaupanje sedanjega vodstva.

Socialni demokrati si želimo, da bi izvedeli, kdo je kaj narobe naredil in naj za strojene nepravilnosti tudi odgovarja. Socialni demokrati si želimo, da se zadeve temeljito raziščejo. Kot smo že povedali, zato želimo tudi, da Vlada čim prej pripravi zakonski predlog, ki bo dal osnovo za izvedbo neodvisne preiskave izgradnje in revizije poslov pri izgradnji bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj. Res pa je, da naša podpora tem aktivnostim očitno nekoga moti. Kakor je tudi res, da nam ni in nam ne bo vseeno za usodo delovnih mest v Premogovniku Velenje in Termoelektrarni Šoštanj. Ne nazadnje je tudi res to, da ne pristajamo na pavšalne trditve in obtožbe, ki določajo krivca za nepravilnosti kar čez palec in brez občutka za kakršnokoli odgovornost v primeru, da se bodo obtožbe izkazale za neresnične in neutemeljene. Premogovnik Velenje je imel v drugi polovici 80. let preko 5 tisoč 600 zaposlenih. V preteklih letih se je število zaposlenih zmanjševalo. Danes je v skupini PV zaposlenih okoli 2 tisoč 500 delavcev. Po načrtih TEŠ se glede na zaustavitev bloka 3 in 4 obstoječe obratovalno osebje prerazporedi na blok 6. Prav tako se za podporne funkcije uporabi obstoječe osebje, ki ta dela že izvaja. V NIP je predvideno, da bo po obratovanju bloka 6 poleg njega v obratovanju ostal le še blok 5. Tako da je letu 2015 predvidenih 429 zaposlenih, v 2017 – 395 in se

postopoma, po naravni poti, z upokojitvami zmanjšuje. Brez bloka 6 pa bi bilo v letu 2016 zaposlenih 405, v letu 2017 – 351 in tako do leta 2027, ko ne bi bilo več nobenega zaposlenega.

Vlada Republike Slovenije mi je na moje poslansko vprašanje, katera so največja prepoznana tveganja za unovčitev državnega poroštva odgovorila, da je prepoznavanje tveganj obdelano v NIP 6, ki je v pripravi. Največji tveganji sta tveganje neizpolnjevanja z bankami pogodbeno dogovorjenih finančnih količnikov in drugih zavez ter tveganje neizpolnjevanja z bankami pogodbeno dogovorjenih količnikov na nivoju HSE. In na verjetnost uresničitve teh tveganj najbolj vplivajo: tveganje, da ne bo dosežena cena premoga, ki je bila predvidena v investicijskem programu, tveganje, da ne bo dosežena cena električne energije, kot je bilo predvideno v investicijskem programu, tveganje povečanega števila izpadov bloka v fazi rednega obratovanja in posledično zmanjšanja število obratovalnih ur in tveganje, da investicija ne bo zaključena v predhodno pogodbeno dogovorjenih terminskih planih. Pa bi še enkrat omenila, da je bilo tu, v Državnem zboru povedano, da so na zahtevo HSE morali znižati investicijsko vrednost na milijardo 189 milijonov evrov in da so se zavedali, da je bila takrat vrednost podcenjena. Na tej točki bi moral nekdo odgovarjati.

In kaj danes spremljamo, kaj se dogaja v Šaleški dolini? Nezadovoljni delavci v Premogovniku Velenje, ki so najmanj krivi za nastalo situacijo; zniževanje plač, grožnje z odpuščanjem, odprodaja premoženja. In kakšno je stanje v Termoelektrarni Šoštanj? Podaljšalo naj bi se obratovanje bloka 4, ki pa je že danes za okolje bolj obremenjujoče. Blok 5, ki pa je bil predviden za rezervo do leta 2027, pa naj bi kmalu prenehal z obratovanjem. Za blok 6 pa pravzaprav ne vemo, obratuje ali ne obratuje. Po Termoelektrarni Šoštanj pa se že sprehajajo predstavniki nemške družbe RWE, ki je pred dobrim letom stopila že v hrvaško energetiko. Res je potrebna parlamentarna preiskava, da se poleg vsega navedenega v zahtevi za odreditev parlamentarne preiskave ugotovi, ali so vsi posamezniki, ki so zastopali, in tudi tisti, ki še danes zastopajo pristojne organe, vlado, poslovodstva družb, nadzorne svete, skupščine, izvajali ali opustili dolžna ravnanja, ki bi jih kot dobri gospodarji ali nadzorniki morali izvajati v korist države.

Zaradi navedenega smo v Poslanski skupini Socialnih demokratov brez težav prispevali vse svoje podpise vseh nas, poslank in poslancev, v podporo ustanovitvi parlamentarne komisije in upamo, da bo parlamentarna komisija učinkovita in bo uresničila zastavljene cilje, Socialni demokrati pa bomo vsekakor tvorno sodelovali pri njenem delu.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Violeta Tomić bo predstavila stališče Poslanske skupine Združene levice.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Izredno veliko število podpisov za uvedbo parlamentarne preiskave za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj ocenjujemo kot visoko stopnjo soglasja v Državnem zboru, da razčisti sume o odgovornosti predstavnikov političnega razreda, ki je v tej zgodbi pokazal svoje prakse pri upravljanju države in ravnanjem z javnim denarjem. Nevzdržno je namreč, da stalno poslušamo, kako je država slab gospodar in da je zato potrebno njeno premoženje prodati tako rekoč za vsako ceno, po možnosti tujcem, istočasno pa gledamo resnično kriminalno tragedijo, ki se nam dogaja pred očmi in ki ji kar ni videti konca. Že pred leti so se pojavili predlogi, da blok 6 ali pa kar celotno Termoelektrarno Šoštanj prodamo, ker je baje zelo obetavna naložba. Izkazalo se je, da ni zanimanja med tujimi investitorji. Danes je očitno, zakaj je temu tako. Sami bomo morali upravljati z zavoženo investicijo, o kateri tako rekoč vsak dan izvemo nova dejstva, ki povečujejo škodo in potrjujejo ocene o katastrofalni naravi in izpeljavi tega projekta.

Zahteva za preiskavo izhaja iz sistemske logike. Njen temelj sta transformacija oziroma preobrazba države v skladu z interesi kapitala v času neoliberalizma in vzpon nedemokratskega tehnokratskega političnega razreda, ki v spregi s kapitalom išče koristi le za lasten žep in za ohranjanje svoje politične oblasti. Namen te preiskave je, da tej sistemski logiki dodamo konkretna imena. Vsi ti procesi imajo svoje akterje, ki so prispevali v mozaik zavajanj, manipulacij, izigravanj zakonodaje ter kaznivih in koruptivnih dejanj, ki so pripeljali do izvedbe projekta TEŠ 6. In kateri so tisti ključni elementi politične odgovornosti funkcionarjev pri investiciji v blok 6 in so po našem mnenju ključni tudi za vse druge investicije iz javnih sredstev, v katere so posredno ali neposredno vpleteni politični funkcionarji?

Funkcionarji morajo zagotoviti nesporno pravno podlago za investicije, tako za tiste iz javnih sredstev kot za tiste, ki jih izvajajo javna podjetja ali pa gospodarske družbe v državni lasti. Dolžnost funkcionarjev je, da temeljito preverijo podatke, ki jih predložijo pripravljavci investicije. Za ukrepe imajo funkcionarji na voljo pravna in finančna sredstva. Funkcionarji v izvršilnem delu oblasti morajo odgovarjati, kadar zakonodajni veji oblasti predlagajo v potrditev odločitve, ki slonijo na slabo preverjenih podatkih; in to ne samo v primeru bloka 6. Funkcionarji morajo znati prisluhniti strokovnim mnenjem in mnenjem civilne družbe ter morajo temeljito pretehtati sporočila in jih ne smejo zavračati kar povprek, kot da gre za vprašanja političnega prestiža, sicer se dogajajo

investicijske katastrofe – pa ne samo v energetiki, tudi pri gradnji infrastrukture, pri investicijah v zdravstvu in še bi lahko naštevala.

Po našem mnenju se izkazuje politična in morda še kakšna odgovornost funkcionarjev, ko se dogajajo načrtne manipulacije in kršitve pravnega reda, ampak kjer ni tožnika, ni sodnika. Temu bomo skušali narediti konec. In ponovno, ni samo investicija v 6. blok, kjer je zaznavati tovrstna dogajanja, v katerih lahko vidimo omenjeno sistemsko logiko neoliberalizma. Funkcionarji imajo možnost uveljavljanja odškodninske odgovornosti poslovodstev in nadzornikov javnih podjetij in podjetij v lasti države. Sprašujem se, kolikokrat doslej so ministri to možnost predlagali Vladi in pooblastili Državno pravobranilstvo za ukrepanje. Odgovornost za dopuščanje nenehnega povečevanja investicijske vrednosti, kar je posledica mnogoterih, tudi korupcijskih dejavnikov, brez slehernega dvoma tiči tudi pri funkcionarjih, vendar so se ji doslej spretno izogibali. Skrb za izvajanje okoljskih predpisov je ena izmed, tudi političnih, odgovornosti funkcionarjev. Dopuščanje bližnjic pri enem gospodarskem subjektu ima učinek domin. Omenim naj samo dogajanja v zvezi z Lafargom in sanacijo Celjske kotline zaradi ostalin stare cinkarne.

Osrednja pozornost preiskave bo namenjena tudi ugotavljanju morebitnega zavajanja Vlade in Državnega zbora z neresničnimi podatki, z namenom, da se potrdi zakon o državnem poroštvu za 440-milijonsko posojilo. Danes vemo, da noben od ključnih pogojev za sprejetje zakona o poroštvu države ne drži več. Vse več je tudi namigov, da so nekateri funkcionarji vnaprej vedeli, da je rok trajanja ključnih pogojev samo do sprejetja poroštvenega zakona. Sprenevedanje funkcionarjev kliče po uveljavljanju politične odgovornosti in posledično tudi po sankcijah. Poudarimo naj, da sta se prejšnja in sedanja vlada zavezali, da bosta zagotovili pravne pogoje za celovito presojo investicije v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj. Za zdaj ne vemo še nič otipljivega, razen nekaj napovedi. Recimo, preprosta dopolnitev enega samega samcatega člana Zakona o Računskem sodišču, z nekaj besedami, ki jih naštejemo s prsti ene roke, bi odpravila mrtvoudnost Računskega sodišča pri preiskovanju hčerinskih podjetij gospodarskih družb v državni lasti. Tak vladni predlog dopolnitve Zakona o Računskem sodišču bi lahko bil sprejet po nujnem postopku, in če upoštevamo visoko stopnjo soglasja o tej preiskavi, tudi s podobno množično podporo. Te besede razumite kot poziv funkcionarjem v Vladi, da opravijo eno od dolžnostnih ravnanj, ki je neprestana skrb za izboljšanje zakonodaje v smeri učinkovitega in preglednega ravnanja z državnim premoženjem in javnimi sredstvi.

Naj zaključim. Vlada po nam dostopnih podatkih še po skoraj letu in pol ni prejela Noveliranega investicijskega programa številka

6. To pomeni, da nimamo izhodišča, da bi lahko pregledno ugotavljali, kaj se v zadnjem letu dogaja s to investicijo. Tudi to, da funkcionarji ne morejo doseči izvajanja njihovih sklepov v poslovnih podjetjih v državni lasti, samo po sebi kliče po ugotavljanju njihove odgovornosti.

Predlagatelji preiskave bomo po najboljših močeh poskrbeli, da bo preiskovalna komisija učinkovito izpeljala svojo vlogo v zadevi blok 6 TEŠ in da bodo na podlagi dognanj te preiskave postavljena merila za ugotavljanje politične odgovornosti funkcionarjev do upravljanja javnih investicij in do ravnanja z državnim in javnim premoženjem sploh. Primer TEŠ 6 je simptom sistemskih sprememb na ravni politike in na ravni države. Ta je po neoliberalnem obratu postala priročno orodje v rokah kapitala, politični razred pa se je začel obnašati kot menedžer, ki v spregi s kapitalom z vsemi legalnimi in nelegalnimi sredstvi išče svoje denarne in politične koristi na račun delavnega ljudstva. Privatni interes je prevladal nad javnim interesom. TEŠ 6 je konkreten primer, ki mu moramo dati konkretna imena in priimke. Preiskovalna komisija mora ugotoviti politično odgovornost vseh odgovornih, da je do katastrofe z imenom TEŠ 6 sploh prišlo. Imena in priimki vseh predstavnikov političnega razreda, ne glede na politično barvo in stranko.

Računamo na to, da so zadnje volitve v Državni zbor pripeljale nova imena z obljubami o drugačnem upravljanju države in da je prevladala večinska volja za prevlado javnega interesa ter razkrinkanje privatnih interesov, ki so postavili ta ogromni spomenik korupciji. Hvala.

PODPREDSEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Nove Slovenije - krščanskih demokratov bo predstavil gospod Jernej Vrtovec. Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovana podpredsednica, spoštovane poslanke in poslanci!

Govorimo o eni največjih energetskih investicij v naši državi. Hkrati govorimo o vrtoglavih finančnih obveznostih države, ki poleg že tako velikega javnega finančnega primanjkljaja ogroža komaj še vzdržno stabilnost finančnega sistema. Vse od uvrstitve investicije TEŠ 6 v Resolucijo nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in investicijskega programa iz aprila leta 2006 ostajajo enake dileme in postavljajo se enaka vprašanja. Torej, za upravičeno investicijo. Zakaj se njena vrednost konstantno viša in kako to višanje vpliva na poslovanje HSE, samega TEŠ? Kako veliko je tveganje za unovčitev državnega poročstva za obveznosti iz dolgoročnega posojila v višini 440 milijonov evrov? In, kar je najpomembnejše: Zakaj je Vlada oziroma Republika Slovenija kljub številnim opozorilom in pomislekom dopuščala domnevno nezakonite postopke? Ta vprašanja

so brez odgovora, tako kot smo že vajeni, ostaja pa tudi vprašanje odgovornosti, tako kazenske kot tudi politične. Kajti, glede na različne kriminalistične preiskave, kazenske postopke, ki so v teku, je eno dejstvo, da je TEŠ 6 spomenik korupciji in klientelizmu v Republiki Sloveniji.

Pa pogledjmo podrobneje. Nerazumljivo in nesprejemljivo je dejstvo, da se je ocenjena vrednost investicije od leta 2006, ko je znašala okoli 690 milijonov evrov, pa do danes povišala na milijardo 440 milijonov evrov. Kljub številnim pomislekom stroke in politike vlade Boruta Pahorja marca leta 2009 projekta izgradnje TEŠ 6 ni ustavila, vrednost je pa med tem narastla že na milijardo 340. Leta 2011 je ta vrednot že preseгла milijardo 400 milijonov evrov. Res je sicer, da se je v vseh teh letih gospodarske situacije v Sloveniji zelo spremenila, gospodarska kriza je namreč narekovala padec porabe električne energije in cene pasovne električne energije so se od leta 2006 naprej bistveno zniževale. Nato se je vlada Alenke Bratušek na dopisni seji dne 15. 7. 2013 seznanila z informacijo o stanju na temu projektu in sprejela več sklepov, ki so bili povsem jasni. Ugotovila je, da projekt ne zagotavlja izvedbe v časovnih in cenovnih okvirih, kot so bili dodeljeni ob odločanju o sami investiciji. In mimogrede, nerazumno je, da se je o takšnih zadevah, ki pomenijo lahko tudi zlom gospodarstva, vlada pogovarja oziroma odloča na dopisni seji.

Sklepe, ki jih je Vlada sprejela in s katerimi je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor in Ministrstvo za finance Termoelektrarni Šoštanj, Holdingu Slovenskih elektrarn naložila konkretne zaveze, je podprl tudi Državni zbor. Ta je še 16. julija 2013 predlagal Vladi, da mu do konca novembra poroča o izvrševanju teh sklepov. In kaj se je od takrat zgodilo? Smo slučajno slišali poročila o sklepih? Zgodilo se ni popolnoma nič. Vlada niti enega samega sklepa ni realizirala.

Pa pogledjmo naprej. Ob današnjih tržnih cenah električne energije upravičeno lahko pričakujemo, da bo TEŠ 6 že letos ustvaril ogromno izgubo. Če bo cena premoga znašala več kot 2,95 evrov gigajoula, bo izguba več kot 50-milijonska. In kaj bomo storili mi, poslanci? Kaj bo storila Vlada? Zgolj vložitev kazenskih ovadb zoper nekaj fizičnih oseb, ki naj bi zlorabile svoj položaj, ne pomeni rešitve situacije in ne pomeni preprečitve nadaljnjih finančnih izgub, za katere že danes vemo, da se bodo zgodile. Krščanski demokrati smo v tem trenutku najbolj zaskrbljeni nad lahkotnostjo in sprenevedanjem ob dejstvu, da TEŠ 6 že danes zaradi slabega poslovanja ni sposoben sam poravnati obveznosti do dobaviteljev, saj je že lansko leto te dolgove prevzemal HSE. Država si je z Zakonom o poročstvu Republike Slovenije za obveznosti iz dolgoročnega posojila v višini 440 milijonov evrov, ki ga je najela Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o., pri Evropski investicijski banki, naložila torej težko breme; breme, ki vedno bolj

pritiska k tlom. Breme, ki smo mu edino poslanci Nove Slovenije nasprotovali kot celotna poslanska skupina, kajti zavedali smo se, da TEŠ 6 ob vseh navedenih dejstvih ne bo več zmožen izpolnjevati svojih obveznosti iz naslova posojila in bo prišlo do unovčenja poroštva. In še nekaj! Na podlagi sprejetega poroštva je država s TEŠ 6 sklenila pogodbo o ureditvi razmerij, ki določa med drugim roke za dokončanje projekta, sklenitev pogodbe o dolgoročni dobavi premoga ter okvire glede donosnosti projekta na področju energetike. In da pri tem ne pozabimo najpomembnejšega elementa te pogodbe: skupna vrednost projekta mora biti manjša od skupne vrednosti projekta, ki je navedena v četrti novelaciji investicijskega programa, torej milijardo 302 milijonov evrov. Ta pogoj, kot kaže, zagotovo ne bo izpolnjen glede na vse znana dejstva.

In kje smo danes? Še vedno nimamo izdelanega Načrta investicijskega programa 6, in to kljub temu da je TEŠ v svojem odgovoru Ministrstvu za infrastrukturo in prostor dne 13. 8. leta 2014 zatrdil, da bo končna verzija izdelana do konca oktobra leta 2014. Če se ne motim, je danes 30. januar 2015 in o NIP 6 ne duha ne sluha. Imamo pa namesto njega poslanci pred seboj zgolj izgubo samega TEŠ, ki grozi z unovčenjem poroštva. Na dan prihajajo tudi podatki, ki kažejo na popolnoma nestrokovno in pomanjkljivo načrtovanje omenjene investicije. Ta ponedeljek smo lahko v medijih tudi prebrali, da TEŠ 6 sploh ne more obratovati sam, ker na uro potrebuje kar 100 ton sveže pare. Ker TEŠ 6 sam tega ne more zagotavljati, bo treba razmisliti o novem kotlu za paro, kar predstavlja dodatnih in nenačrtovanih 5 do 7 milijonov evrov, ali pa o možnosti podaljšanja obratovanja TEŠ 5. Si sploh predstavljamo, kaj dejansko to pomeni? Po tolikih letih šele zdaj namreč ugotavljamo, ugotavljamo dejstva, ki bi jih morali predvideti ob načrtovanju gradnje TEŠ 6, ali ni blok 6 načrtovan kot dejansko nadomestni blok? Že dolgo je tudi jasno, da bi 5. blok, če bi še naprej obratoval, potreboval obsežne naložbe v čistilne sisteme, saj ne ustreza okoljevarstvenim zahtevam. Vsa ta dejstva kažejo na to torej, da TEŠ 6 predstavlja slovensko finančno katastrofo, ki z odgovornim gospodarjenjem in z dobrimi lastniki nima praktično nič skupnega.

Na koncu naj zaključim glede samega iskanja krivcev. Organi pregona so res podali nekaj kazenskih ovadb zaradi suma zlorabe položaja in pravic ter uničenja oziroma ponareditve poslovnih listin, krščanski demokrati se pa ob tem sprašujemo – je to vse? Ob dejstvo, da sam generalni direktor HSE gospod Blaž Košorok dvomi o verodostojnosti NIP 4 in 5, ki sta stroške investicije prenizko cenila, in ob dejstvu, da so vse uprave TEŠ zavajale pristojne ministre glede prave vrednosti 6. bloka, nas je upravičeno strah, da se ne bo zgodilo nič. Iz tega razloga smo tudi v Poslanski skupini Nove Slovenije sopodpisali zahtevo za odreditev parlamentarne preiskave za ugotavljanje

politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri tej investiciji, kajti res je neodgovorno do naših državljanek in naših državljanov, da se ob tako očitnem, neodgovornem in negospodarnem ravnanju države nekateri še naprej sprenevedajo in iščejo krivce za nastalo situacijo povsod drugod, le na svoja lastna vrata ne zmorejo ali pa počejo potrkati.

Torej, lahko pri tej zgodbi govorimo tudi o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ne glede na barve so si pri projektu TEŠ 6 podali roke. Osebnostno menim, da vsekakor. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala. Stališče Poslanske skupine Zavezništvo Alenke Bratušek bo predstavil gospod Jani Möderndorfer. Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS ZaAB): Dober dan!

Najmanj, kar lahko danes ugotovimo, je, da je ta komisija vsaj kakšno leto ali dve prepozno ustanovljena. Zato ker sem prepričan, da bi verjetno že takrat lahko ugotovili določena dejstva, katera pravzaprav bi vplivala tudi na to, da mogoče ne bi bil sprejet Zakon o poroštvu in še kakšne druge odločitve, ki se vlečejo v nadaljevanju.

Zato je v resnici ne glede na to, da šele danes v resnici s tem dejanjem brez glasovanja v resnici ustanovljamo preiskovalno komisijo, ki bo odprla niz vprašanj, se je treba predvsem vprašati naslednje. Kakšni so cilji te komisije, kakšno bo končno poročilo in kakšna je politična volja, da ta komisija tudi konča delo?

Če grem od zadaj na prvo vprašanje, je seveda več kot jasna ugotovitev, da zaenkrat zgleda, da politična volja je. Kajti od 90 poslancev, in če odštejem dva poslanca narodnostnih manjšin, ki nikoli v zgodovini nista sodelovala v preiskovalni komisiji, niti pri podpisih, niti pri ničemer, je od 88 poslancev v resnici podprlo 76 poslancev ustanovitev te komisije. To je seveda zagotovo sporočilo, ki se mu reče politična volja. Ali bo ta politična volja v nadaljevanju, pa je seveda drugo vprašanje. Kajti že iz nagovorov, žal, sam ugotavljam, da nekateri že jemljejo to komisijo kot prestiž, kdo je na kaj opozoril, kdo je kje sodeloval, kdo je na kaj opozoril; skratka, to ni dober obet za končno delo te komisije.

Je pa pomembno seveda se vprašati naslednje stvari. Ko bo komisija povabila niz pričevalcev, ki bodo osvetlili dogodke iz preteklosti za naprej in za nazaj, lahko ugotovim samo eno: to poročilo na koncu mora biti javno! Kajti, če boste pogledali v preteklost preiskovalne komisije, tiste komisije, ki niso imele javnega poročila, so pa končale svoje delo, ni bilo efekta nobenega.

Dam primer. Imeli smo komisijo – namreč v javnosti velja pravilo, da če ustanoviš komisijo, da potem nisi rešil ničesar. Pa vendar za preiskovalne komisije to ne velja. Marsikatera komisija – in zmotno je mišljenje, da temu ni

tako – , je končala svoje delo. Naj omenim primer komisije brezplačnikov. Komisija je končala svoje delo, naredila končno poročilo in celo ugotovila vse: kdo je dajal denar, transakcije in kdo je prejemal. Ampak poročilo je še danes zaupno in ni javno zaradi preveč osebnih podatkov. So pa javni sklepi, ki pa ne povedo praktično nič. In zato je zelo pomembno, kakšno je poročilo te komisije na koncu svojega dela in o tem bo odločala komisija. Zato en namig, nasvet – odločajte se pravilno, če hočete res iskreno zadostiti javnosti in se ne samo hvaliti o tem, kdo je na kakšno stvar opozoril.

Enako, če boste pogledali, so končali svoje delo tudi ekstremisti, komisija o ekstremistih. Izdala je delno poročilo in danes imamo zaradi teh ekstremistov tako ali drugače – eni celo pravijo da obstajajo levi in desni, za mene osebno ne, moram reči, da obstajajo samo ekstremisti – imamo probleme, da zdaj tisti, ki bi morali biti kaznovani oziroma ki bi jim morali slediti in v bistvu jih nadzorovati in celo ukrepati proti njim, so zdaj v resnici "nagrajeni" tisti, ki so o tem poročali.

Potem so tukaj še tajkunski prevzemi. Komisija ki je opravila svoje delo tudi z delnim poročilom, ima danes svojevrstni epilog, kajti v bistvu, če ne drugega, je odprla politični poligon, da se v resnici ne smemo bati in biti prepričani v to, da če ima nekdo politično zaslombo, da se mu ne bo zgodilo nič. Nekateri danes sedijo ali pa so na poti tja, kamor spadajo.

Zato pozdravljam predvsem to, da ko bo komisija opravila to delo, da je poročilo javno, kajti edino na ta način bomo lahko zelo jasno dali tisto, kar pa je seveda tudi cilj te komisije. Cilj te komisije je, prvič, ugotoviti politično odgovornost, ker za vse ostalo, drugo odgovornost se ve, kdo ugotavlja v tej državi; in drugo, kar je za mene osebno tudi zelo pomembno, pa je, da se iz tega kaj tudi naučimo, česa več ne smemo dovoliti tam, kjer se sprejemajo politične odločitve. In če ne drugje, kje se sprejemajo politične odločitve? V Državnem zboru, v tem prostoru. Namreč, to, da smo v prejšnjem mandatu – z gotovostjo lahko rečem: so, kajti sam nisem sodeloval pri temu delovanju – podprli poročstvo za 440 milijonov, istočasno pa že naslednji dan podpisali po tem poročstvu aneks k pogodbi, ki je to vrednost še povečal za čez sto milijonov, je več kot jasno, da je nekdo tudi Državni zbor imel za norca. Zato se izgovarjati vedno in samo na delovna mesta za ceno, da gremo v izgubo in propad, seveda enostavno nima smisla.

Na koncu naj povem še to, da tisto, kar pa danes že vemo brez te komisije, pa je jasno. Če bo končno vrednost projekta razkril v bistvu NIP 6, ki bo določil tudi ceno premoga glede na njegovo poreklo, pa je seveda zelo pomembno, da se zavedamo, da v resnici o ekonomski upravičenosti že danes lahko govorimo, da je popolnoma zgrešena.

Srečno in uspešno delo komisiji.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Stranke Mira Cerarja bo predstavil gospod dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS SMC): Hvala.

Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo.

Glede na gradiva, ki smo jih dobili, in glede na dosedanjo razpravo, lahko ugotovimo, da gre za zelo kompleksno vprašanje, ki odraža vso tematiko in problematiko poznomoderne družbe, kjer prihaja do izkoriščanj multinacionalk na račun države, kjer prihaja do finančne kriminalitete in kjer imamo ekonomsko izkoriščanje na vseh nivojih. Ni pa to problem samo Slovenije, ampak se lahko obrnemo tudi na sosednje države.

Če pogledamo na primer Italijo, zgodovina razvoja mafije v zadnjem času nam pokaže, da je mafija svoj denar, pridobljen s kriminalnimi dejavnostmi, investirala v infrastrukturne objekte, v energetiko in ostalo. Se pravi, še pred drugimi so ugotovili, kam se splača vlagati denar in kje se splača denar dobiti iz Evropske unije. Ugotovili so, da so to infrastrukturni projekti, kot so transport in energetika. Še več, v Italiji se je izoblikovala skupina, neformalna mreža ljudi, imenovana Propaganda due, v kateri so se združili politiki, bančniki, gospodarstveniki in druge interesne skupine, ki so obvladovali celotno Italijo in obvladovali tako sektor energije kot tudi druge podsektorje. Glede na to je Italija že pred časom pokrenila številne postopke, eno od teh Di Pietro kot tožilec v akciji Mani pulite, drugo pa so v parlamentu sprejeli parlamentarno preiskavo, katere cilj je bil dosežene s tem, da je bila ta neformalna skupina prepovedana, odkrita in sledile so številne obsodbe.

Če pogledamo paralelno, kaj se dogaja v Sloveniji, smo mi sedaj tudi na podobni razpotnici in na nas je, da ugotovimo, kaj se je dogajalo in kam bomo šli naprej. Če pogledamo samo razjasnitev, vidimo, da prihaja do kazenske odgovornosti, da potekajo policijski postopki, preiskave, hišne preiskave in podobno. To je na nivoju kazenske odgovornosti. Na nivoju finančne odgovornosti vidimo, da potekajo postopki pred Računskim sodiščem. Slišali smo, da potrebujemo določene spremembe zakonodaje. Da so se finančne institucije zbudile, da iščemo finančne tokove, da bomo posegli tudi po finančnih tokovih v tujini, kar nas še čaka. Ključno pa je, da do sedaj na politični odgovornosti nismo naredili ničesar. In prav ustanovitev tovrstne komisije je korak v pravo smer. Kolega Jani je omenil, da so takšne komisije učinkovite. Upam, da tudi ta novoustanovljena komisija bo učinkovita in bo doprinesla nekaj novega v naši družbi.

Če se obrnemo na to, kaj naj bi tovrstna komisija prinesla. Prinesla naj bi več dobrih stvari. Kot prvo, razkriti politično odgovornost in tiste osebe, ki so omogočile, da je do teh stvari sploh prihajalo. Kot drugo, dati

podporo in spodbudo preiskovalnim institucijam, tako na kazenskem kot na finančnem področju. Spodbuditi ljudi, da bodo začeli o tem govoriti, piskati na piščalko, da bodo pripravljene povedati, kaj je šlo narobe, nuditi dokaze, in usmerjati tovrstne preiskave, s tem da jim bomo seveda nudili ustrezno zaščito. To so tisti premiki, še več pa bi lahko naredili na področju preiskovalnega novinarstva, kajti prav preiskovalni novinarji so tisti, ki ugotavljajo in razkrivajo politično odgovornost in dajo indice tudi preiskovalnim organom.

Če zaključim, da ne bom predolg, bi lahko rekel takole, da je politična odgovornost najprej in se gradi znotraj samih političnih strank. Se pravi, tisti funkcionarji, ki so bili vpleteni v ta ali pa tovrstne malverzacije, naj odgovarjajo najprej znotraj strank, se pravi, naj stranke same znotraj sebe razčistijo, ali so takšni funkcionarji še vredni zaupanja, pa naj gre to za lokalni nivo ali pa za državni nivo. Na drugem nivoju je treba dati priložnost tudi ljudem. Ljudje morajo ugotoviti, kakšni so politiki, kako se obnašajo, in od njih je odvisno, ali jih bodo kaznovali ali pa nagradili z novim mandatom. Se pravi, tudi od ljudi lahko pričakujemo, da dajo svoj delež k ugotavljanju te odgovornosti.

Kar se pa tiče splošnega vtisa, pa sama razprava spodbudi k temu, da tovrstna ravnanja lažje odkrivamo, jih je vedno težje storiti in to bo tista preventivna vloga. Kaj nas čaka na tem področju? Mi smo se do sedaj pogovarjali samo o enem delu, se pravi investicije v TEŠ 6. Kaj nas še čaka? Čaka nas še to, kako bomo dobavljali premog in ostale zadeve za cel projekt TEŠ 6. Se pravi, o tem nismo dejali še nič, sami indici pa kažejo, da so ravno takšne malverzacije na tem naslednjem koraku. In potem še najmanj tretji korak – ekološki vidik celotne problematike. Škoda v Šaleški dolini je že bila storjena, pa tudi drugje. Ekološka in drugačna. Škoda bo treba tudi tem ljudem povrniti. Postvencija je tisto, ko je škoda že storjena in jo je treba povrniti. Še hujše pa je to, da sam projekt je zastavljen tako, da bo onesnaževal okolje. Če gledamo na trg, vidimo, da obstaja trg emisijskih kuponov, ki jih bomo morali kupovati zaradi onesnaževanja zraka in izpustov CO₂. Že do sedaj pa vemo, da ta trg obvladuje organiziran kriminal in da se na tem trgu povzročajo številne malverzacije, mi pa o tem še sploh ne razmišljamo.

Toliko za pogled v prihodnost in za napotek delu tovrstne komisije. Poslanska skupina je seveda v celoti podprla delo te komisije. Hvala.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Danijel Krivec. Izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Spoštovana predsedujoča, kolegice in kolegi!

Državni zbor bo danes odredil parlamentarno preiskavo za ugotavljanje politične odgovornosti javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj. Za takšen korak je bilo zbrano zadostno število poslancev, poudariti je pa treba, da tudi tisti poslanci, ki niso podpisali pobude, tej preiskavi ne nasprotujejo. Dejstvo je, da so se vse stranke v predvolilnem obdobju zavzemale za korenito preiskavo izvajanja projekta TEŠ 6. Verjetno je marsikdo pričakoval odreditev parlamentarne preiskave celo prej, saj so bili vsi dosedanji sklepi in zahteve odborov Državnega zbora v zvezi s to problematiko kot tudi zahteve in sklepi Državnega zbora, ki so bili posredovani pristojnim ministrom in Vladi, brez odziva. Še več; tudi sklepi, ki si jih je naložila Vlada sama, se ne izvajajo.

Vsaka informacija o tem, kako se je izvajala največja nasedla investicija v zgodovini Slovenije, investicija v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj, je pomembna in dobrodošla, zato ustanovitev komisije tudi mi podpiramo. Je pa postopek vložitve te pobude pokazal na ignoriranje Slovenske demokratske stranke pri pripravi parlamentarne preiskave v zvezi s TEŠ 6, kar kaže na to, kako bo ta postopek tekel na političnem in potem kasneje pri preiskovalno-sodnem postopku.

Poslanska skupina SDS je bila praktično izloča iz sopedpisa za odreditev parlamentarne preiskave o TEŠ 6. Ko je bila s strani Združene levice s sopedpisniki vložena zahteva za preiskovalno komisijo v zvezi z investicijo TEŠ 6 brez naših podpisov, smo bili presenečeni nad tem ravnanjem, še posebej zato, ker se nam je zdela ustanovitev te preiskovalne komisije smiselna že od vsega začetka. Ko smo po napovedi v Poslanski skupini Združene levice pričakovali, da bomo to gradivo dobili, smo dolgo časa čakali na predlagani tekst. Ko smo ga dobili, smo pripravili pripombe. Dvakrat smo se sestali z gospodom Hanžkom, ki je bil koordinator priprave te zahteve, in obakrat smo mu predložili pisne predloge za dopolnitev in izboljšanje preiskovalne komisije. Gospod Hanžek je vse vzel na znanje, se tudi strinjal s pripombami, a ko smo dobili prvi in drugi čistopis, smo ugotovili, da nobena od pomembnih stvari, ki smo jih predlagali, ni vključena v zahtevo.

V predlogih smo izpostavili, da ima zahteva za preiskovalno komisijo precej lukenj, najbrž ne slučajno, temveč namensko. Pripombe za izboljšanje gradiva preiskovalne komisije je bilo nazadnje posredovano tudi strokovnim sodelavcem Združene levice, s strani katerih pa je bilo sporočeno, da ne bodo nič spreminjali, niti dopolnjevali posameznih vsebin. V gradivu je zelo slabo obdelano obdobje pred letom 2004, pri čemer moramo vedeti, da so procesi odločanja za izgradnjo bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj stekli na lokalni in nacionalni ravni že pred letom 2003, s tem se je ukvarjala takratna Ropova vlada, prva vlada Janeza Janše pa je to

nasledila. Nujno pa je tudi ponovno poudariti, da so se ključne spremembe in okoliščine na trgu energije bistveno spremenile v obdobju oziroma v letu 2009. Že takrat smo poslanci SDS sprožili več aktivnosti, ki so omogočile, da bi se ponovno preverilo smiselnost nadaljevanja investicije v TEŠ 6. Investicijo bi takrat lahko brez velikih stroškov zaustavili. Vse te pripombe in opozorila je vlada Boruta Pahorja gladko prezrla, gospodarski resor pa je bil takrat v rokah Golobičevih ministrov iz Zaresa. Največje podražitve so se zgodile, ko so resor vodili vodilni iz stranke Zares. V naših dopolnitvah odredbe za parlamentarno preiskavo smo predlagali, da bi se parlamentarna preiskava ukvarjala tudi s: prvič, opustitvami dolžnega ravnanja v času bistvenih sprememb padcev cen električne energije; drugič: ignoriranjem številnih pozivov neodvisnih strokovnjakov; tretjič: opustitvami zaradi prekoračevanja pooblastil poslovodstev HSE in TEŠ; četrto: domnevno politično korupcijo pri vložitvi poroštvenega zakona; petič: nespoštovanjem poroštvenega zakona in šestič: zavajanjem glede zalog in cene premoga. Še nekatere stvari smo predlagali, a nobena od naših pobud ni bila vnesena v odredbo za parlamentarno preiskavo, potem pa je bila zahteva vložena, brez da bi nas kdo poklical ali vsaj obvestil.

Na podlagi teh predhodnih korakov se ustvarja vtis, da je očiten namen te parlamentarne preiskave poudarjanje tistih obdobj, v katerih je delovala vlada Janeza Janše, in minimalizirati obdobja in poudarke, ki se nanašajo na vlado Boruta Pahorja ali vlado Alenke Bratušek. V tem primeru zahteve za odreditev preiskovalne komisije gre za podoben pristop kot pri Patrii. Tudi takrat je vlada Antona Ropa sklenila ugoden aranžma, firmo Sistemska tehnika prodala članu LDS Pavčku, potem razkrila ohlapno pismo o nameri in računala, da se bo vojaški posel odvijal v sferi LDS. Potem se je zgodila odločitev Janševe vlade za mednarodni razpis, ko Sistemska tehnika ni bila izbrana. Zato se je sprožila gonja proti nakupu 8-kolesnikov, ustanovljena je bila preiskovalna komisija, ki jo je vodil mag. Cvikl, potem pa se je sprožila še afera Patria s Finske, s katero se ukvarjamo že 6 let, pri čemer je obsojen tisti, ki pri poslu ni sodeloval, niso pa v kazenskih postopkih tisti, ki so posel začeli s prodajo firme, niti tisti, ki so bili politično in strokovno odgovorni za izpeljavo posla Patria.

Upam, da se motim, vendar na žalost ta zadeva s preiskovalno komisijo TEŠ 6 poteka na zelo podoben način. Tisti, ki so posel zakuhali, so v ozadju priprave zahteve za preiskovalno komisijo, nas so vljudno prosili za pripombe, jih dobili, potem pa brez ključnih stvari zadevo vložili v postopek. Gre za že videno tudi v tem primeru in pri tem poslu so zraven vsi tisti, ki so najprej neposredno, zdaj pa vidimo, da tudi indirektno, podpirali ta proces proti Janezu Janši in Slovenski demokratični stranki. Da bo slika, kar zadeva afero TEŠ 6 popolna, bi rad omenil

tudi zadevo, ki se je dogajala na sodnem področju.

Sodni svet je na mesto višje sodnice na Višjem sodišču v Celju predlagal dr. Anito Dolinšek, ki je bila odgovorna za pravni del projekta TEŠ. V tej verigi se je očitno pripravljala teren, da bi v primeru, da bi zadeva prišla na pristojno sodišče v Celju, tudi po tej plati zadevo pokrili. V Poslanski skupini SDS smo naslovili zahtevo za proučitev vseh okoliščin te kandidature za to sodniško mesto. Sodni svet je predlog posredoval na Mandatno-volilno komisijo, kjer pa je bil predlog soglasno zavrnjen. To kaže, da je mogoče še nekaj upanja in da zdrava pamet še obstaja. Vsekakor pa bomo v preiskovalni komisiji konstruktivno sodelovali. Žalosti pa me, da že postopek vložitve in ignoriranje poslancev Slovenske demokratične stranke v tem delu kaže na to, kako bo postopek tekel na političnem parketu v smeri diskvalifikacije, ne pa v želji, da pridemo do res relevantnih odgovorov in odgovornih za slabo voden projekt TEŠ 6. Žal. Upam, da se motim.

PODPRESEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Besedo dajem predstavniku predlagatelja gospodu Hanžku.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Glede na to, da bom na koncu govoril o celotni stvari, bi zdaj rad samo zavrnil podtikanja predstavnika SDS.

Oprostite, s SDS smo se vse to skoraj do tiskovne konference pogovarjali. In to, kar SDS meni očita, je točno tisto, kar je SDS hotel vpeljati v preiskovalno komisijo. Samo zelo na hitro: očitajo, da je slabo obdelano obdobje pred 2003. Res je, ampak obdobje pred 2004 bo obdelala preiskovalna komisija. Mi smo skupaj spravili samo materiale, ki so približni, in to je 10 centimetrov, nekaj tisoč strani, napisali smo pa, to pa priznam, na predlog vas, da se preiskava začne že z letom 2003 in vsa leta, za katera se ugotovi, da so vplivala na preiskovalno komisijo ali nekaj podobnega piše. To se pravi, nismo zanemarili. Vsi predlogi, ki ste jih vi dali, so bili bolj ali manj notri, razen da ste vi v predlogih točno to hoteli – imena že v predlog napisati. Na primer, da bi morali izpostaviti eno izmed nevladnih organizacij, ki je zagovarjala izgradnjo TEŠ 6. Tudi jaz bi jo rad, zaradi tega, ker sem proti temu, kar je delala, pa tudi vse ostalo. Ampak, sem bil načelen: nobenega imena ne bomo dali. Tudi tistih ne bomo dali, proti katerim sem, pa bi jih navsezadnje lahko. Naj to preiskovalna komisija naredi. Samo pri tem smo prišli do konflikta in vaši predlogi so bili ravno tisto, kar vi zdaj očitajte: poudariti tista leta, ko vaša stranka ni bila na oblasti, in izčrtati ostalo. Katera pa bo ... Ali lahko, prosim, končam, potem pa vam bo predsedujoči dal besedo, jaz pa bi rad zdaj dokončal.

Sicer sem pa tako ali tako končal, ker je nepotrebno kar naprej ponavljati manipulacije, ki si jih skrajna desnica privoščila do svojih nasprotnikov.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa ...
Postopkovno? Izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, spoštovani podpredsednik!

Spoštovani gospod Hanžek, včeraj sem že opozorila vašega kolega Luko Mesca, da naj nas ne naziva s skrajno desnico, ker je to laž. Prosila bi vas, da se opravičite, ker si ne dovolim, da mene osebno kdo naziva s takšnim imenom.

In prosim, da predsedujoči zagotovite, da v nadaljevanju ne bomo več poslušali takšnih izjav, ker si tega ne dovolim. In tudi Slovenska demokratska stranka si tega ne dovoli! Če je kdo radikalen, potem naj počisti pred lastnim pragom, naj pa tega ne meče na drugo stran. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa, gospa Irgl.

Gospa Marjana Kotnik Poropat, izvolite. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat. Izvolite, gospa Eva Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala.

Spoštovani gospod predsedujoči, pričakovala sem, da boste reagirali. Da boste kolega poslanca opozorili in da ga boste pozvali k opravičilu. Že včeraj smo ves čas poslušali to s strani Združene levice. Zdaj vas prosim, da pač prosite gospoda Hanžka, da se opraviči. Verjetno tudi vam ni všeč, če bi govorila, da vi prihajate iz skrajne radikalne levice. Bom naslednjič tudi jaz začela tako svoj nastop.

Prosim, da posežete vmes, ko govorimo o teh zadevah. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Seveda moram reči, da ta izraz skrajna levica ali skrajna desnica ni samo danes prvič uporabljen. Gospoda Hanžka seveda prosim, da drugič tega ne uporablja in za bodoče to upoštevajte. Hvala lepa.

Torej gospa Marjana Kotnik Poropat, izvolite. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovane in spoštovani!

Poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus smo sopodpisniki te zahteve za odreditev parlamentarne preiskave izgradnje 6. bloka Termoelektrarne Šoštanj, in to s ciljem, da se ugotovi politična odgovornost nosilcev javnih funkcij pri tej investiciji.

Izgradnja TEŠ 6 je največja investicija v energetiko v Republiki Sloveniji in je potekala vrsto let, zato je treba povedati, da za netransparentnost tega projekta nosijo odgovornost vse vlade, ki so dovoljevale, da se je ta netransparentnost dogajala in da je vrednost tega projekta narasla preko vseh meja. Nobena vlada doslej ni sprožila potrebnih postopkov za raziskavo dogodkov in dejanj, ki so pripeljala do tega, da je investicija narasla od 690 milijonov evrov na 1,3 milijarde evrov, in nobena vlada se ni odločila za ustavev te izgradnje bloka Termoelektrarne Šoštanj. Dogajanja v TEŠ 6 preiskujejo tudi kriminalisti. Pričakujem, da bodo ugotovili nezakonitosti, ki so botrovale tako drastičnemu naraščanju vrednosti te investicije in da bodo tisti, ki so odgovorni za to in ki so storili kazniva dejanja, za ta dejanja tudi odgovarjali in prejeli seveda pravično kazen.

Glede parlamentarne preiskave pa naslednje. Pričakujem, da bo parlamentarna preiskava ugotovila odgovornost poslovodstva Termoelektrarne Šoštanj, ugotovila odgovornost nadzornih svetov ter ugotovila politično odgovornost nosilcev javnih funkcij, ki so dopustili izvajanje tako netransparentne investicije. Zato, spoštovane in spoštovani, podpiram ustanovitev posebne preiskovalne komisije. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat ima besedo. Pripravi naj se gospod Igor Zorčič.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in spoštovani kolegi!

Poslanska skupina Nove Slovenije - krščanskih demokratov je prispevala svoje podpise k zahtevi za odreditev parlamentarne preiskave v zvezi s TEŠ 6.

Kolegice in kolegi, imamo najmanj dva mega, morda celo giga problema. Prvi je sum koruptivnih dejanj pri vodenju projekta TEŠ 6 in drugi, prav tako mega, morda giga, problem pa je vprašanje rentabilnosti obratovanja bloka TEŠ 6. Kolega Bojan Dobovšek je zelo plastično opisal, kako pravzaprav delujejo tisti, ki jim je kriminal blizu, v infrastrukturnih projektih – kot je, na primer, TEŠ 6 –, da pridobijo osebne koristi in koristi svojih pajdašev. Zelo plastično je opisal in samo želim si, da bi bil kolega Dobovšek tudi član te preiskovalne komisije, bil bi izjemna dodana vrednost.

Ko danes analiziramo TEŠ 6, lahko pri zamisli in realizaciji tega energetskega objekta ugotovljamo napako za napako in, če bodo sumi preiskovalcev tudi sodno potrjeni, kriminal: torej, bomo ugotovili tudi kriminal. Brez pretiranega poglobljanja pa lahko ugotovimo, da je bila osnovna zamisel v nasprotju z mednarodnimi pogodbami, ki jih je Republika Slovenija podpisala. Morda bo moja razprava šla nekoliko

nazaj, morda kdo ne bo s tem zadovoljen, bom pa šel vse tja do leta 2000 in boste videli, da z razlogom.

Cena objekta se je zaradi nesposobnosti in verjetnega kriminala, ki sta posledica zapiranja v lokalne okvire, skoraj podvojila od mednarodno pričakovane, torej upravičene. Prav tako je postalo jasno, da bo cena energenta velenjskega lignita bistveno višja od pričakovane. Pri tem pa ostaja odprto vprašanje količin premoga, primerne za eksploatacijo v velenjskem rudniku. V stroške obratovanja niso všteti emisijski kuponi, ki bodo obratovanje že tako ali tako nerentabilnega objekta še podražili. Zaradi pravkar povedanega mislim, da je pomembno, da slovenska javnost dobi jasno sliko, kdo in kako so se sprejemale ključne odločitve o gradnji TEŠ 6, in to je tudi moj namen. Predvsem zato, ker nas vse v zvezi s tem objektom, katerega gradnja je bila ena največjih napak v Republiki Sloveniji, čakajo težke, zelo težke in neprijetne odločitve – nas in naše otroke. Na eni strani bo delovanje TEŠ 6 pomenilo znatne finančne izgube in pretirano onesnaževanje, na drugi strani pa bi zamrznitev tega projekta pomenila izgubo milijarde in pol evrov in znatno luknjo v naši energetski bilanci, ki je vsaj na hitro ne moremo zapolniti. Ne ena ne druga alternativa ni dobra. Gospe in gospodje, večkrat smo rekli poslanci Nove Slovenije, da TEŠ 6 ni pot v brezogljicho družbo; to je pravzaprav govoril tudi prejšnji komisar iz Republike Slovenije dr. Janez Potočnik. In tudi zaradi tega, ker TEŠ 6 ni pot v brezogljicho družbo, Nova Slovenija kot edina poslanska skupina ni podprla oziroma je glasovala proti poroštvenemu zakonu za 440 milijonov evrov za dokončanje gradnje TEŠ 6. Imeli smo veliko razlogov za to.

Naj spomnim, da je leta 2000 Slovenija pravzaprav imela energetsko strategijo. Leta 2000! S problematiko slovenskih termoelektrarn se je v smislu odgovorne osebe takrat srečeval in ukvarjal in dobro reševal takratni minister gospod Andrej Umek, minister za okolje in prostor v vladi dr. Andreja Bajuka. Že pri pregledu prevzemne dokumentacije pravi gospod Umek, da je ugotovil, da Slovenija ne more izpolniti določil kjotskega sporazuma brez globokih posegov v njeno energetiko. Prepričan je bil, da take odločitve presegajo pač njegove kompetence, zato je o tem problemu takoj obvestil premiera dr. Bajuka. Na sestanku, ki je sledil še isti dan, so bila oblikovana tri stališča: vlada pod vodstvom dr. Andreja Bajuka bo dosledno spoštovala vse mednarodne sporazume in iz njih izhajajoče obveznosti; Slovenija kot bodoča članica Evropske unije se bo do kjotskega sporazuma obnašala, kot da je že članica in na osnovi teh stališč Ministrstvo za okolje in prostor pripravi energetsko strategijo. Zanimivo, zelo hitro so takrat tekle te odločitve! S temi osnovnimi stališči je Bajukova vlada seznanila tudi mednarodno javnost in pokjotskih konferencah v Budimpešti avgusta in v Haagu

novembra leta 2000. Ta slovenska stališča so bila nadvse pozitivno sprejeta med takratnimi članicami Evropske unije, naletela pa so seveda na kritiko med nekaterimi takratnimi kandidatkami, ki svojo električno energijo pretežno pridobivajo iz premoga. Te so zahtevale poseben popust za kandidatke, s čimer se Slovenija ni strinjala. Delo na osnutku energetske strategije Slovenije so na Ministrstvu za okolje in prostor začeli z vso intenzivnostjo, saj so hoteli to strategijo zaključiti do jeseni leta 2000 – saj vemo, da so konec leta 2000 bile napovedane volitve v Državni zbor. Ob tem delu se je jasno pokazalo, da mora Slovenija, če želi slediti kjotskemu sporazumu, bistveno reducirati proizvodnjo električne energije iz premoga, zato je torej ta odločitev bila pravilna. K tej odločitvi je bistveno prispevalo tudi dejstvo, da postajajo slovenski premogi – zasavski in šaleški – globlje, ko gremo z izkopom, vse bolj umazani in to ne samo kemično, temveč tudi radioaktivno. Se pravi, gre za onesnaženost teh premogov s kemičnimi sestavinami in vedno globlje, ko gremo, so tudi vedno bolj radioaktivni.

Tako bi morali danes, ko govorimo o zaloga premoga v velenjskem rudniku, ob podatku o količini navesti predpostavljeno dopustno onesnaženost. Nujnost za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov prav pri proizvodnji električne energije je bila še toliko večja – pazite zdaj! –,ker so bila pričakovanja, izkazalo se je, da upravičena, da se bo promet po vstopu Slovenije v Evropsko unijo bistveno povečal in da tam zmanjšanja izpustov ne moremo pričakovati. To lahko vsi podpišemo. Osnutek energetske strategije Slovenije, še vedno smo torej leta 2000, je vseboval naslednje osnovne koncepte, zelo poučne: termoelektrarne se po izteku njihove življenjske dobe zaprejo, hkrati z zapiranjem termoelektrarn se zapirajo tudi rudniki premoga, dopušča se edino kogeneracija ogrevanje elektrika na osnovi čistejših uvoženih premogov, energetski primanjkljaj se pokriva s hidroelektrarnami in gradnjo drugega bloka Nuklearne elektrarne Krško. Pri hidroelektrarnah se da prednost spodnje- in srednjesavski verigi, odločitev o gradnji elektrarn na Muri se zaenkrat odloži. Za pokrivanje potreb po vršni energiji je bila posebna pozornost posvečena črpalnim hidroelektrarn.

O tem osnutku je Bajukova vlada intenzivno razpravljala, torej že razpravljala, in na ta osnutek energetske strategije Slovenije pravzaprav ni bilo ugovorov, tako kvaliteten je bil ta dokument. Prevladalo pa je mnenje, da tako daljnosežnih konceptov ne moremo spreminjati med volilno kampanjo, saj bomo to lahko napravili po volitvah. In potem? Politična konkurenca se je odločila, da mednarodnih pogodb ne bo spoštovala. Politična konkurenca se je odločila, da mednarodnih pogodb ne bo spoštovala!

Že med volilno kampanjo in po zmagi LDS je postalo jasno, da se Slovenija konkretno

kjotskega sporazuma ne misli držati. Med svojo volilno kampanjo jeseni 2000 je predsednik LDS, žal že pokojni, dr. Drnovšek izrazil svoje nasprotovanje pripravljnemu osnutku energetske strategije Republike Slovenije in volivcem v Izlakah jasno obljubil, da bo, če bo izvoljen, TET 2 delovala tudi po predvidenem roku zapiranja in se bo z odkopom premoga v Zasavju nadaljevalo. Po njegovi volilni zmagi in njegove LDS je dr. Drnovšek oblikoval novo slovensko vlado, nesporno je, da je dr. Drnovšek svojo obljubo držal. Novoimenovani minister za okolje in prostor gospod Kopač je prenovil TET 2 in vpeljal odžvepljevanje dimnih plinov. To naj bi podaljšalo tako delovanje TET 2 kot tudi izkop premogov v Zasavju. Odločitev za prenovo je bila izrazito slaba in brez strokovne osnove, namenjena samo in samo predvolilni kampanji in pridobivanju političnih glasov. Kljub znatno vložnim finančnim sredstvom je TET 2 nehala obratovati dobro leto pred rokom, ki je bil predviden v energetske strategiji Bajukov vlade.

Nekorektna odločitve v Zasavju so spodbudile prav tako nekorektna odločitve Šaleški dolini. Dogajanje v Zasavju je torej spodbujalo apetit tudi v Šaleški dolini in vodilo do neformalne povezave, recimo ji kar šaleški lobi – ta pojem nam je zelo znan. Očitno ga je motilo dejstvo, da bi morali zaradi Drnovšek–Kopačeve preнове TET 2 oni pred Zasavci ustaviti termoelektrarno in prenehati kopati premog. Apetiti te povezave so bili še bistveno večji in so rasli iz leta v leto. Najprej načrtovana nadomestna gradnja 400 megavatnega bloka je prerasla v izgradnjo nove termoelektrarne TEŠ 6. Načrtovanje in kasneje gradnja sta potekali najprej na lokalnem nivoju, torej v zaprtem krogu, in sta bili preneseni na državni šele potem, ko je šaleški lobi menil, da gradnje ni več mogoče ustaviti. Načrtovanje in gradnja v zaprtem lokalnem miljeju, ki je imel edini cilj "mi gradimo, plačal pa bo nekdo drug" in "država lahko sklepa sporazume, nam pa se jih ni treba držati", sta imeli za posledico nestrokovno načrtovanje in nestrokovno vodenje projekta ter – če verjamemo organom pregona – korupcijo nepredstavljenih razsežnosti.

V temu času je velikost objekta narasla s 400 na 600 megavatov in cena za šestomegavatni blok z upravičenih 850 na tisoč 450 milijonov evrov. Kako je do tega neupravičenega povečanja stroškov izgradnje prišlo, sedaj, kot vemo, preiskuje policija, nesporno pa je, da tako drag objekt nikoli ne bo mogel gospodarno poslovati. Se pravi, ta projekt je že obsojen na nerentabilnost poslovanja.

Kolegice in kolegi, slovenska javnost mora dobiti objektivno in jasno informacijo in mi želimo, da jo bo dobila tudi preko parlamentarne preiskave. Zaradi navedenih napak nas čakajo zelo težke odločitve, ko lahko izbiramo samo med bolj ali manj slabo rešitvijo. Prepričan sem, da bi morala biti slovenska javnost o tem seznanjena, saj bo ona nosila stroške preteklih napak. Moralna dolžnost HSE in organov

pregona je, da dogajanje okoli TET 2 in TEŠ 6 temeljito raziščejo in slovensko javnost objektivno in izčrpno informirajo. Hvala za pozornost.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Igor Zorčič, pripravi naj se gospod Ivan Hršak. Izvolite, gospod Zorčič.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Gospod podpredsednik, hvala za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ustava predvideva preiskovalno komisijo, kot jo ustanovljamo danes, se pravi, Državni zbor lahko odredi preiskavo o zadevah javnega pomena. V ta namen imenuje komisijo, ki ima v zadevah poizvedovanja in preverjanja smiselno enaka pooblastila kakor pravosodni organi. Torej, ustava predvideva preiskavo v zadevah javnega pomena in zadeva TEŠ je zagotovo takšna. Pa danes smo veliko slišali o TEŠ, ampak TEŠ ni samo TEŠ, TEŠ je češnja na torti. Če se spomnimo malo nazaj, v zgodovini Slovenije smo imeli cel kup infrastrukturnih projektov, ki so od samega začetka investicije pa do konca enormno narasli. Spomnimo se avtocestnega križa. Najprej je stal, predvidevalo se je, da bo stal milijardo mark, na koncu je bil 6 milijard evrov. Spomnimo se številnih predorov. Mi smo, glede na to, da smo majhen narod, pravi mojstri tega, kako se nam v izvajanju takšnih pogodb dogajajo situacije, ko pridejo neke nepredvidene okoliščine in je treba ceno dvakrat, trikrat povečati.

Torej, TEŠ 6 in akterji te afere so se te šole zagotovo naučili že prej, že pri avtocestah. Namen te preiskovalne komisije, ki jo bomo danes, upam da, v glavnem po večini podprli, je v tem, da to šolo izkoreninimo oziroma da ustanovimo novo šolo, kako naj se politika ne vmešava v te zadeve in kako naj vse skupaj obravnava v največji meri stroka.

Posledice TEŠ pa tudi prejšnjih zadev, ki sem jih omenil, avtocestnih, bodo imele škodne posledice še dolgo v prihodnost. Ne samo finančne, lahko nam nekoč grozi unovčenje poročstva pri TEŠ 6, da ne govorimo o bančni luknji, kjer se je znašlo cel kup terjatev propadlih gradbenih podjetij, ki so gradila ta cestna omrežja in ostalo infrastrukturo, pa te terjatve nepoplačane niso morda povezane prav s temi projekti, ampak vendarle takšna sprega politike in gospodarstva pri velikih infrastrukturnih projektih bo zagotovo imela finančne posledice v prihodnosti.

V SMC, pa tudi sam, nismo imeli nobenih premislekov pri podpori takšni komisiji. Raziskava primera TEŠ 6 je pravzaprav del koalicijskega sporazuma in prav je, da zadevo raziščemo tudi po politični plati. Seveda, največ upanja polagamo na pravosodne organe. Ti imajo tudi največ orodij v roki, prav tako pa so

kazni, ki jih predvideva Kazenski zakonik, tiste, ki grede tistim, ki so zadevo zakuhali na ta način, ki ni sprejemljiv za davkoplačevalce.

Naj spomnim, da pri SMC podpora tej strokovni komisiji ni edina politična podpora raziskavi tega primera. Druga politična podpora je tudi ustanovitev medresorske komisije na vladi, ki bo pripravila zakonodajo za neodvisno raziskavo tega primer. Skratka, delamo na tem, da bo raziskana zadeva po politični plati, prav tako pa upam, da tudi z informacijami, ki se bodo v takšnih komisijah pokazale, da bomo s tem pripomogli tudi k delu ostalih preiskovalnih organov. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Hršak, pripravi naj se dr. Franc Križanič.

Izvolite, gospod Hršak.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Pa jo imamo, bi lahko rekli. Prvo preiskovalno komisijo namreč v tem mandatu. Da ne bo pomote oziroma da ne bom napačno razumljen: seveda jo podpiram, je več kot potrebna. Tega mnenja smo seveda tudi vsi v naši poslanski skupini, Poslanski skupini Desus, zato smo tudi sopodpisniki.

Investicija v TEŠ 6 je tipičen primer, kako se takšne investicije ne smejo izvajati. Takšnega oziroma podobnega netransparentnega poslovanja, kot je ta primer, pravzaprav ne pomnim. Zato upam, srčno upam, da bo komisiji na koncu le uspelo ugotoviti krivce, ki naj bi za svoje nepravilnosti odgovarjali pred roko pravice. Sicer imam sam na žalost že eno izkušnjo, slabo, iz prejšnjega mandata. Bil sem član preiskovalne komisije za zlorabe v slovenskem bančnem sistemu in nam ni uspelo; upam, da bo tokrat drugače.

Zgodba o TEŠ 6 ni od včeraj, traja že vse od leta 2006, ko je Vlada Republike Slovenije sprejela ključno odločitev. Uvrstila je investicijo TEŠ 6 v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023. Investicija je znašala v letu 2006 vsega 690 milijonov, ki je do letošnjega leta narasla na več kot 1,4 milijarde evrov, kar je seveda nesprejemljivo. Dober gospodar seveda podpiše pogodbo na ključ, kjer je znana in zapisana končna cena investicije in ki je med samo investicijo ni mogoče poljubno in sproti spreminjati, kakor se komu zahoče. Tega v tem primeru ni bilo, zato se je dogajalo stalno spreminjanje cene investicije, seveda navzgor do te nerazumne meje. Če pa je bila podpisana navedena pogodba namerno takšna, kot je bila, da so nekateri lahko lovili v kalnem, potem je z njihovega vidika to seveda razumljivo. No, in prav to je naloga naše preiskovalne komisije, da to ugotovi in pridobi neizpodbitne dokaze o vpletenih v nečedne posle, ki bodo pomagali

ustreznim pristojnim organom, da bodo ti vpleteni to svojo poslovno pot končali v za to namensko primerih prostorih. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Franc Križanič, pripravi naj se gospod Ljubo Žnidar.

Izvolite.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Spoštovani predsedujoči, visoki zbor!

Pomanjkanje električne energije je eden od največjih udarcev poleg finančne krize, ki jo lahko doživi sodobno gospodarstvo. Za obdobja industrializacije naprej imamo v bistvu dve obliki tovrstnega pomanjkanja. Tisti, ki smo starejši, se spomnimo, kako je bilo konec 60., v začetku 70. let, ko smo imeli večurne prekinitve dobave električne energije zaradi hitre in nekoordinirane rasti industrije, nastajanja novih tovarn, ki so trošile električno energijo, gradnja elektrarn temu ni sledila. V sodobnem svetu je najbolj slavna kriza pomanjkanja električne energije – ali električni mrk ali "black out", kot mu rečejo tisti, ki berete tudi mednarodno – kalifornijska kriza iz leta 2001. Je posledica tržne regulacije, se pravi uvajanja trga tudi na gospodarjenje z električno energijo, in dejstva, da na trgu ni dovolj intenc, ni dovolj namenov, da bi se vzpostavile dovolj velike kapacitete in slej kot prej pride do pomanjkanja električne energije. Zato se je vstavilo celo vrsto novih regulacijskih mehanizmov, vloge države in podobno, ki skrbijo, da do takih električnih mrkov ne pride. Ko pride do električnega mrka, se namreč ustavi vse; še več kot pri finančni krizi. To sta dve tipični neravnovesji sodobnega gospodarstva.

Holding Slovenskih elektrarn je nastal kot odziv Slovenije na uvajanje trga v gospodarjenje z električno energijo v želji, da tudi mi kot konkurenčno sposobni proizvajalci vstopamo na ta trg. V obdobju do sedaj je v glavnem Holding investiral naprej v zmogljivosti, gradil je elektrarne na spodnji Savi, GEN energija vstopi tu kasneje, zgradil je prvo veliko črpalno elektrarno v Avčah in gradil oziroma zgradil je TEŠ 6, ki naj bi zamenjal TEŠ 1, 2 in 3 in deloval bistveno učinkoviteje od dosedanjih blokov 4 in 5. Poraba premoga v TEŠ 6 je tretjino manjša od porabe premoga za isto proizvedeno kilovatno uro električne energije v blokih 4 ali 5. Obratno pa lahko bloka 4 ali 5 ostaneta v rezervi, če zmanjka elektrike pri nas ali v okolici in na ta način zagotavljata varno oskrbo. Seveda se pa to rezervo tudi plača in prinaša dodatni dohodek.

Rudnik premoga Velenje, morate vedeti, je eden najbolj produktivnih rudnikov na svetu. Po organizaciji ima posebno velenjsko odkopno metodo, je rezultat našega znanja, se ves čas dopolnjuje in tudi širi po svetu. Tam, kjer imajo dovolj velike plasti, uporabljajo to metodo in rudnik tudi uči oziroma eksperti učijo potem

rudarje, montaniste okoli po svetu, kako se ta metoda uporablja. Seveda, s povečanim izkoristkom premoga je pa potem tudi rezultat bistveno večji.

Ko je bila investicija v TEŠ 6 načrtovana, so bile cene opreme, ki so v glavnem vezane na ceno jekla in kovin, sorazmerno nizke, v obdobju hitre industrializacije Kitajske so se začele povečevati in od to je bil tisti val prvih podražitev. Se pravi, zanimivo pri tem je, da se s tonažo te opreme avtomatično povečuje tudi njena cena, cena znanja je tu sorazmerno manjša od cene materiala.

Tako je bila prva podražitev posledica inflacije, pozneje so jo s pogajanji znižali. Sledili sta pa dve podražitvi, za katere pa jaz vzroka nisem uspel zaznati in zato me veseli in tudi podpiram preiskovalno komisijo, da se ugotovi, kako je prišlo do tiste podražitve nad 850 ali 900 milijonov evrov. Tudi pri tej ceni morate vedeti, dragi moji, je TEŠ 6 precej konkurenčnejši od elektrarn s plinsko-parno tehnologijo, da ne rečem od vetrnih elektrarn ali od sončnih elektrarn. Te so konkurenčne, zato ker dobivajo ogromne subvencije, tudi elektrarne na spodnji Savi dobivajo subvencije, če ne bi bile bistveno manj donosne. Ogromne subvencije! Te subvencije se vse financirajo iz tistega dela, ki ga plačajo potrošniki električne energije nad proizvodno ceno in so v Nemčiji dosegle enormne ravni. Podpirajo tam predvsem vetrno energijo in viške te vetrne energije potem plasirajo na trg na debelo, leipziško borzo, in tukaj so zato cene na debelo tako strahotno padle. Če bi TEŠ 6 prodajal elektriko samo na italijanski trg, ki ima sorazmerno omejene transportne poti, bi bil že donosen. Če ne bi bilo teh velikih, deset- in večmilijardnih – mislim, da je 19 milijard zadnji podatek, če se prav spomnim – subvencij na Nemškem za vetrno energijo, bi bil že zopet donosen. Ko se bodo te subvencije ustavile, bo že zopet donosen. Gre pa za seveda proizvodni kompleks, samo TEŠ 6 predstavlja eno tretjino proizvodnje električne energije, ki jo v Sloveniji rabimo. Se pravi, gre za pomembnega dobavitelja, pomemben del varnosti dobave slovenske električne energije.

Kako se je trg odzval na te velike subvencije, ki jih po vseh državah izvajamo, kako se je trg odzval v Evropi? Seveda so postali ogroženi tradicionalni proizvajalci zaradi padca cen na debelo in trg se je odzval s posebnim "capacity remuneration" mehanizmom, kot mu rečejo, se pravi država je začela subvencionirati določene elektrarne, da sploh obstajajo. Na ta način je dolgo časa živela tudi trboveljska elektrarna, dokler je lahko uporabljala trboveljski premog. Danes pa to seveda tako na Nemškem, v Angliji in drugod na veliko že uporabljajo v strahu, da bi jim ključni proizvajalci propadli, ko se nehajo subvencije v obnovljive vire, pa potem proizvodnje ni. Upam, da bo nekaj podobnega uvedeno tudi pri nas. Če pa bi se slučajno zgodilo, da rečemo O. K.,

spustimo vse dol po vodi – zanimivo je, da tisti, ki najbolj trdijo, kako in drugače in tako –, spustimo vse po vodi, zadevo zaprimo. Potem bo seveda Slovenija postala zelo odvisna na področju uvoza električne energije in ni si težko predstavljati, kaj se bo zgodilo. Prenosnih zmogljivosti imamo dovolj, samo ceno nam bodo pa postavili približno na italijanski ravni. Mi ne bomo imeli avstrijske cene električne energije, imeli bomo italijansko, precej višjo ceno električne energije bomo plačevali kot sedaj in kot bi jo proizvajali, če bi proizvajal TEŠ 6.

Mislím, da bo pač ta preiskovalna komisija lahko tudi ugotovila celo vrsto okoliščin, kdo, kje in kaj in kako je bil imenovan, je peljal ta projekt, če ga je peljal in kako ga je peljal in zakaj ga je peljal. Veliko informacij nimam, sem pa opazil najmanj to, da so bili ključni ljudje imenovani – ki so peljali to investicijo in ki so tudi imeli informacije, da smo si na jasnem – v obdobju od 2000 do 2004. Niso bili imenovani, niso bili deležni tistega kadrovskega cunamija, ki je bil sicer neracionalen, ampak tu ga pač ni bilo, zaradi različnih razlogov, jaz jih ne vem.

Če bi končal, bi povedal samo še to: seveda imamo tudi pri nas velike te subvencije, več kot sto milijonov so dosegle – mislim, da so lani šle s 140 milijonov ali nekaj podobnega – v obnovljive vire električne energije. Razlika med mani in Nemci, s katerimi s tako radi primerjamo, mi jih imamo kot benchmark, kot primer, je pa ta, da v Nemčiji se je vsaj proizvodnja povečala, pri nas se pa proizvodnja električne energije vsaj do leta 2013, ko imam podatek, se pravi od leta 2010 do leta 2013, ko so se te subvencije enormno povečale, se pa sama proizvodnja ni povečala. Veste, zakaj ne? Tam veter je, tu pa sonca ni dovolj, plačujemo pa vendarle. Ampak preiskovalne komisije za to ne bomo ustanovili. Zakaj? S tem vprašanjem pa končujem to razpravo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ljubo Žnidar, pripravi naj se gospod Marjan Dolinšek.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Podpredsednik, hvala lepa. Spoštovane kolegice in kolegi!

Jaz se bom posvetil bolj direktno današnji temi, ki je Akt o odreditvi parlamentarne preiskave za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj. Ker mnogi razpravljavci govorite o tehnologiji pa o drugih postopkih v svetu in tako naprej, o tem ni dileme, to je stroka, mi pa smo danes pri temi odgovornost vodenja največje investicije v Republiki Sloveniji. Seveda sam osebno dajem odločno in zelo močno podporo ustanovitvi te preiskovalne komisije, da se bo ukvarjala z raziskavo, preiskavo nepravilnosti pri celotnem vodenju te investicije. Rekel bi celo, da mi tu nekaj manjka v samem naslovu tega akta za ugotavljanje politične odgovornosti. Mislim, da tu

krepro manjka poslovna odgovornost, ker po mojem vedenju, po moji oceni je veliko večja poslovna odgovornost tistih, ki so vodili to investicijo, se pravi samo posloводство, kakor pa konkretno direktno same politike. Ampak rekel bi, da politika je pa dejansko zmes vsega skupaj.

Rekel bi, da že v samem začetku je nekaj zelo jasnih kazalcev, kako netransparentno, kako namensko netransparentno se je vodila ta investicija posloводства, da ne rečem kar tistega imenovanega šaleškega lobija. Če dam samo za primer, da takratna družba DDC, sedanja družba DRI, največji inženir v državi, ki je vodila vse največje investicije v državi, razen TEŠ 6 popolnoma nič. Naj še to dodam, da je družba v 100-odstotni državni lasti, ki ves svoj dobiček, ki ga ustvari, vsako leto vrne nazaj v proračun, pri največji investiciji v Sloveniji ta družba ni sodelovala in ni bila poslovno vpeta niti z enim evrov. To je zame zelo jasen pokazatelj; in to firma v 100-odstotni državni lasti! To je jasen pokazatelj, kako je posloводство vodilo to investicijo. Seveda, potem ko je bilo treba dobiti soglasje za poročstvo, tam se je pa potem krepko vpela politika, pa da ne rečem konkretno, tudi naš državni zbor.

Ampak, poglejte, tudi od takrat naprej, ko je prišel poročstveni zakon s tako imenovano pogodbo o ureditvi razmerij v zvezi s projektom postavitve nadomestnega bloka 6, bi moralo v skladu s to pogodbo posloводство poročati, predstaviti vso dokumentacijo, vsa odstopanja, navedena v pogodbi. Rok za to poročanje je bil do 30. junija 2013. To posloводство zakonskega določila, ki smo ga sprejeli v Državnem zboru s poročstvenim zakonom, ni upoštevalo. Namesto da bi bilo izdelano to poročilo o poslovanju in stanju investicije, so prišli z nedodelanim novim investicijskim načrtom, tako imenovanim NIP 6, ki je predvideval novo podražitev, ne pa, da bi poročali o dejanskem stanju in realizaciji veljavne finančne sheme, tako imenovane NIP 5. In takoj, teden po tistem, se pravi, po 30. 6., je 8. 7. 2013 Slovenska demokratska stranka vložila zahtevo za izredno sejo s predlogi treh novih priporočil. Da se poslovodu naloži, da v skladu s poročstvenim zakonom izvaja zakonska poročstvena določila. Ampak ne. Poglejte, danes smo slišali s strani kolegov iz Desusa dvakrat, da so pa sedaj prispevali svoje podpise k temu aktu. Jaz sem zelo vesel. Zelo sem vesel, da ste po letu in pol spregledali, kajti takrat ste glasovali proti tem priporočilom, da v skladu s poročstveno pogodbo izpolnijo svoje zakonske obveze. Vesel sem, da se mnenja spreminjajo in da se vrnejo v tiste zakonske okvire, ki so določeni.

Na koncu bi rekel samo še to, da pričakujem od te preiskovalne komisije, da bo uspešna, da ne bo imela takšne poti, kot jo je imela komisija za preiskavo nepravilnosti v bančnem sistemu, kajti danes kljub velikemu številu ovadb in velikemu številu ugotovljenih

nepravilnosti v bančništvu niti en primer ni dobil končnega ali kakšnega sodnega epiloga. Ampak to je pa že stvar sodstva. Ja, stvar sodstva je sedaj v rokah že tudi v primeru Termoelektrarne Šoštanj. Ogromno vloženih kazenskih ovadb, da ne govorim o podatkih o premoženju, danes 3 milijone, jutri 2 milijona, pojutrišnjem milijon, čez nekaj časa nič sredstev in tako naprej. Temu smo vsi lahko sledili v medijih. Vendar, kje pa je sodstvo? Zato se bojim, da bo ta preiskovalna komisija šla po poti preiskovalne komisije o bančništvu. Verjamem in upam, da si to tudi želi vladna koalicija, da bodo v tej preiskovalni komisiji tiste ugotovljene nepravilnosti dobile svoj sodni epilog.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marjan Dolinšek, pripravi naj se gospod Zvonko Lah.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegice, kolegi!

Danes obravnavamo Akt o odreditvi parlamentarne preiskave za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij v blok 6 TEŠ. Moram se strinjati s svojim predhodnikom, bilo bi dobro, da je tukaj zraven tudi poslovna odgovornost. Kdo je odgovoren, imena in priimki obstajajo, dovolj je bilo do danes zavajanj, izkrivljanj in laži. Na eni izmed sej Državnega zbora sem jasno predstavil, kaj se bo še dogodilo, kaj je nujno za normalno obratovanje TEŠ 6, to je izgradnja razkladalne postaje za uvoženi premog v vrednosti od 10 do 15 milijonov, ker zaloge Premogovnika Velenje ne zadoščajo. Pa tudi sama kurilna vrednost, vemo, kakšna je. Še do danes ni bilo jasnega odgovora, po kakšni ceni bi lahko bil uvožen premog, kje so ponudbe, zakaj ni odziva na naše trditve in postavljena vprašanja.

Nadalje dejstvo, da je potreben zakup – Eles, dodatno 205-megavatna terciarna rezerva. Če upoštevamo povprečno letno vrednost zakupa, megavat na terciarno rezervo in pomnožimo s 40 let, toliko, kolikor naj bi obratoval TEŠ 6, bi to zneslo okoli 400 milijonov evrov. Gre namreč za dejstvo, da je prvotno bila načrtovana investicija v ne več kot 400-megavatni blok v Velenju in 200-megavatni blok, ki naj bi ga zgradili v Trbovljah. To do danes ni še nihče pojasnil. Danes se ne bi srečevali s problematiko TET, ki je v likvidaciji. V TEŠ pa se zgodba nadaljuje, projekt, vrednost TEŠ 6, vsak dan narašča in brada raste še kar naprej.

Najprej moram povedati, da gre v tem primeru še za en povsem prikriti strošek projekta TEŠ 6. V investicijskem programu, katerega je v letu 2012 tedanja revizijska komisija uradno pregledala, o teh zadevi ni bilo ne sluha ne duha. Je pa več kot očitno, da se to že dalj časa ve. Zanimivo pa je, da so se začeli o tem pogovarjati v decembru leta 2014. Mesec dni nazaj. Za kaj spet gre?

Voda v kotlu, ki kroži v tako imenovanem procesu in spreminja agregatno stanje iz pare v vodo ter pri tem oddaja delo, ki ga spreminjamo v električno energijo, mora pred pričetkom tega procesa biti predgreta. Točnih tehničnih podatkov za B 6 oziroma TEŠ 6 ne bom navajal, zato bom to ponazoril na primeru 125-megavatne premogovne enote v Trbovljah. Ker blok v TET stoji, zunaj pa je zima, so vse naprave in mediji v njih podhlajene na temperaturno okolico. Tudi kotlovska voda, ki jo imamo še vedno v rezervoarjih, je ohlajena na cirka 5 stopinj. Če bi danes želeli postrojenje zagnati, bi morali to vodo najprej predgreti na 80 stopinj. Celoten volumen vode, ki v procesu kroži, je 120 kubikov, za ta postopek se uporablja tako imenovani steam block oziroma paravodni kotel. Nahaja se v kotlovnici in je večnamenski. Med drugim se ga uporablja tudi za ogrevanje prostorov. Njegova poraba je 340 litrov ELKO na uro. Šele ko je ta voda ogreta, se lahko začne proces kroženja, se pravi napajanje črpalke in izvajanje vseh ostalih postopkov, da vodo uparimo in s paro poženemo turbino. Najprej to storimo z oljnimi gorilci, poraba 2400 litrov ELKO na uro, krat štirje gorilci in nato sledi vklop premogovnih mlinov oziroma gorilcev na premogov prah. V TET je poraba olja za zagon med 20 tisoč do 30 tisoč litrov in je odvisna predvsem od podhlajenosti naprav. Zdaj pa si lahko predstavljamo pošastno porabo v TEŠ. B 6 je približno 5-krat večji in upam si trditi, da je vseh medijev – vode, olje – vsaj 4-krat več kot v TET. Za zagon bloka je očitno potrebna enormna toplotna energija, to bi jo lahko dobili z uporabo podobnega steam blocka, ki pa očitno nima dovolj toplotne moči.

Več kot očitno je, da želijo vodo predgreti s paro, ki jim je na voljo bodisi iz parnih odjemov na B 4 ali B 5. Sliši pa se, da se veleumni pogovarjajo, da bi za ta namen oživilo celo B 3. To je energijsko in stroškovno pošastno početje – ena izmed rešitev, ki je na voljo, je vgradnja močnejšega paravodnega kotla na ELKO, ali pa na biomaso. 100 ton pare na uro, ki jo neuradno za to potrebujejo, je veliko. To se rabi vsakič, ko se zažene oziroma se bo zagnal blok 6. Iz tega se da s konvencionalnim izkoristkom cirka 33 % dobiti več kot 30 megavatov električne moči. Sočasno naj povem, da s takšno toplotno močjo ogrevaš celotno Zasavje. Upam pa si še trditi, da 5 milijonov, to ni moja pogruntavščina, to je izračunala stroka, ne bo dovolj za katerokoli tehnično rešitev. Se pravi, pred nami je še novih 5 milijonov vložka v TEŠ 6.

Skrajno neprimerno je, da se ne bom izrazil na kakšen nekulturen način, to, da nas danes vse nas, poslance, Vlado in naše državljane vlečejo za nekaj. Kdo se s kom igra, kdo je tu neumen? Jutri lahko čakamo še kakšno novo dejstvo. Do danes ni NIP 6. Katastrofalno! Ali bomo še vse to naprej gledali, kako pred našimi očmi še naprej peljejo svojo zgodbo za zasebne koristi in nekoristi naših

državljanov, ki vse to plačajo. Recimo temu stop, zahtevajmo, da akterji za svoje početje odgovarjajo. Naj komisija svoje delo opravi in začne čim prej opravljati! Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Proceduralno, izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod namestnik oziroma podpredsednik Državnega zbora.

Prosil bi vas, če bi gospoda Hanžka pozvali, da komentira te tehnološko-tehnične parametre, ki so bili zdaj v tej razpravi navedeni. Namreč, predlagatelj preiskovalne komisije se mora odzvati, najbrž, tudi na takšne izjave, ki so bile zdaj predložene. Eno je namen preiskovalne komisije, drugo pa je tisto, na čemer sloni, očitno, in razprave poslancev in pač takšne stvari ne morejo ostati brez odziva.

Bi lepo prosil, če ga poprosite. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Hanžek se lahko po svoji oceni oglasi kadarkoli kot predlagatelj.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Ja, ja bom; takrat ko bo ...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Izvolite, gospod Hanžek ...

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): ...moj poslanski kolega, kadar bo predlagal kakšen zakon s področja zdravstva, mi razložil, kako operira srce. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Zvonko Lah, izvolite. Pripravi naj se gospod dr. Dragan Matič.

ZVONKO LAH (PS SDS): Spoštovani podpredsednik, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Ne bom postregel s takšnimi tehnično-tehnološkimi podatki, kot je prej moj predhodnik, vendar tudi te stvari niso tako zanemarljive, ker jih tukaj verjetno premalo poznamo. Zato bi pa predlagal, da bo on v tej preiskovalni komisiji, pa bo lahko dosti doprinesel, če že predlagatelj ne more kaj bolj konkretnega.

Namreč, da začnem tukaj sem v poslanskih klopih od leta 2008. Spomnim se, da takoj v začetku mandata, ko se je pokazalo, da bo investicije v TEŠ 6 bistveno dražja, kot je bila prvotno predvidena, in ko se je pokazalo, da ne bo cena električne energije takšna, kot je bila na začetku, ko se je ta investicija načrtovala, šla gor na petinosemdeset evrov za megavatno uro – vemo, kakšna cena je sedaj – in da bo ta projekt nasedla investicija.

V naši stranki smo predlagali, ko je bilo investirano na začetku samo 25 milijonov v ta projekt, da vlada premisli o nadaljevanju te investicije, ko se je kazalo, na kakšni poti je. Pa seveda, takoj so se postavili kolegi tam z druge strani, ki so takrat prihajali iz tistega konca, oni so bili prej župani, oni so zdaj župani, in seveda takoj opozarjali, kakšna katastrofa bo, koliko tisoč ljudi bo brez posla, kako bo treba premogovnik zapreti. Seveda naša opozorila niso bila uslišana in potem je šla pot naprej. Vsake toliko časa smo dobili informacijo, kako je ta investicija samo še dražja. Potem smo prišli do poročstva pa smo razpravljali na veliko okoli tega in zdaj smo tam, kjer smo. Sedaj je pa očitno treba to umazano raboto pokriti z neko preiskovalno komisijo, kjer se bodo točno določene stvari iskale in potem vse skupaj pometlo pod preprogo. Nisem prepričan, v temu času, ko sem v parlamentu, ker nekako pretirano uspešna ni bila še nobena preiskovalna komisija. In epilogov ni bilo nobenih pravih do sedaj. Verjetno se bodo našli neki krivci, ki se že iščejo, katere bomo zasačili s kakšnim milijončkom kje v kakšnem trezorju ali na kakšni banki, kje je pa skupno tistih 700 milijonov ali pa ne vem, vsaj pol milijarde po mojem, kam je pa to šlo, tisti veliki odlivi, pa nikoli ne bo znano. In stvar bo pozabljena in čez nekaj let bomo tukaj razpravljali, bodo tukaj razpravljali, kako dajmo ta TEŠ 6 zapreti, kako imamo ne vem kakšne ekološke iniciative in da tudi ekonomsko proizvodnja električne energije na ta način ni upravičena in bomo enostavno pozabili na to zadevo. V tistem času pa, če bo bog dal, bomo pa gradili drugo nuklearko, ki bo vse skupaj nadomestila, in mislim, da bo to šlo v to smer.

Zato v naši stranki nismo pretirano prepričani, da bo dalo kakšen rezultat, verjetno pa bodo imeli mediji veliko za pisati okoli tega, da bodo prekrivali spet kakšne trenutne ali pa današnje rabote, ki se počenjajo v podobnem smislu ali pa na podoben način, kot so se takrat v tej investiciji.

Slišali smo že za drugi tir, da bo zopet milijardo 400, kot oni pravijo, da naj bi bilo 700 milijonov, mogoče je že en takšen projekt spet na poti, kjer se bodo lahko nekateri mastili ne s posameznimi milijončki, ampak na desetine ali pa celo stotine milijonov.

Zato ne polagam kakšnih velikih upov v to komisijo, pa ni važno, kako bo sestavljena. Čeprav tisti, ki ste prišli na novo, niste politično bili prej vezani na neke stranke ali pa neke lobiste zadaj, verjetno boste mislili, da se da kaj narediti, pa jaz dvomim, da bo tega kaj. Mogoče bi bilo bolj pametno, da se ukvarjamo s stvarmi, ki so pred nami, kako bomo naprej ustvarjali gospodarski blagor za ljudi, ki jih tukaj predstavljamo oziroma katerim služimo; to pa prepustili tisti stroki, ki je za to tudi plačana in po mojem tudi že dela, kolikor bo pač uspela odkriti, denarja pa, verjemite mi, da nazaj ne bo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospod Tanko. Proceduralno.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Lepo prosil bi vas, če bi gospoda Hanžka še enkrat poprosili, da nam razložite tehnično-tehnološke parametre glede odreditve zahteve za parlamentarno preiskovalno komisijo. Očitno so ti podatki in te spremembe za to, kar je namen te preiskovalne komisije, zelo pomembni. Mislim, da tisti, ki predlaga točko dnevnega reda, ki je prvopodpisani, mora vedeti o predlogu, ki je na mizi, nekaj več kot drugi in mora tudi biti sposoben to argumentirano odgovoriti ali pa zanikati, sicer bo to izpadlo tako, kot da so to odredbo, zahtevo za preiskovalno komisijo nekje napisali in je gospod Hanžek prišel to samo prebrat.

Če se odreja preiskovalna komisija na tak način, bo to izpadlo radikalno brezvezno. Radikalno brezvezno. Zato predlagam, da si pač gospod predlagatelj vzame nekaj časa, se potruji in te zadeve, ki so bile tu povedane, tudi komentira in argumentira, ali držijo ali ne držijo, so prave, niso prave, so pomembne, niso pomembne in tako naprej.

Skratka, kar tako pustiti razpravo mimo, je res radikalno nepotrebno. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Rekel sem že, da gospod Hanžek se lahko oglasi, kadarkoli hoče. Mi sicer danes ne govorimo toliko o tehnološkem, ampak govorimo predvsem o razlogih za pred parlamentarno preiskavo, ključnih razlogih.

Izvolite, gospod Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Kmalu bo pol leta, kar smo izvoljeni tukaj, in odkrito povedano, počasi imam dovolj, da je gospod Tanko, z vsem dolžnim spoštovanjem do njega, nek poslanec, ki ima več pravic kot drugi. Prosim, da se te seje vedejo malo bolj dostojno. Tudi vidim, da furnir tu odstopa po 15 letih in gospod Tanko vem, da ima neko to ozadje v izobrazbi, pa ga ne sprašujem, zakaj furnir tukaj odstopa. Hvala za besedo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Nekaj moramo preskočiti. Besedo ima gospod Matjaž Han. Pripravi naj se gospod Bojan Podkrajšek.

Gospod Han, izvolite.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Saj, ker imam samo minuto ... Zdaj poslušamo tu, bom rekel, eksperte energetske, poslušamo tudi že neke na pol čarovnice, ki vidijo, kaj se bo naredilo, jaz pa upam, da bodo

pristojne institucije v tej državi, to pa so NPU, tožilstvo, pravosodje, odkrili tiste nepridiprave, ki naj bi ukradli ali pa si pridobili velika sredstva pri tej investiciji, ki sigurno ni bila verjetno transparentna.

Moram pa vendarle dodati eno stvar. V javnosti se je pač prijelo, da je v tej investiciji sodelovala v teh rabotah, ki jih nekateri pravijo, socialna demokracija. Moram vam reči, da se veselim te politične preiskave, da se bo to na nek način razčistilo, ampak mi, Socialni demokrati smo izredno ponosni na to, da imamo v Velenju že 25 let oblast in da v Velenju imamo dobre župane, ki Velenje dobro razvijajo. In ne vidim nobenega župana v Sloveniji, ki se ne bi boril za investicijo v svojem kraju, seveda pod določenimi transparentnimi pogoji. Ker drugače bomo lahko odpirali, kakor je rekel eden, tudi ne vem, avtocestni križ, kjer se je vsak župan boril za kakšen del obvoznice, za kakšen most, pa zaradi tega jih nismo pribijali na križ, ker so se borili na nek način za dobro stvar.

Tako pričakujem korektno in pošteno, korektno preiskovalno komisijo, ki bo podala rezultat ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek, pripravi naj se dr. Franc Trček.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Hvala, spoštovani podpredsednik, za dano besedo. Kolegice in kolegi!

Seveda danes popoldan ob sneženju zopet govorimo o Šaleški dolini, o TEŠ 6 in o preiskovalni komisiji. Od predlagatelja smo uvodoma slišali, da je to zelo dobra priložnost, da se te stvari raziščejo, ker je veliko v parlamentu novih poslank in poslancev. Seveda se s tem strinjam. Tudi sam sem na novo. Seveda, prav gotovo vsi tisti, ki smo novi, smo pred vstopom v ta parlament vedeli, kje je Šaleška dolina, vedeli smo, da se gradi TEŠ 6, in tudi spremljali smo preko medijev, da se daje poroštvo. Sam sem to v preteklosti z zanimanjem poslušal in se spomnim obeh županov Mestne občine Velenje, kako so se zavzemali za to poroštvo. Tako prejšnji župan, ki je to občino vodil več mandatov, pa zdajšnji župan, ki je bil, takrat ko se je poroštvo dajalo, tudi poslanec. Seveda sam absolutno verjamem, tako kot je vodja Poslanske skupine SD rekel, županom, ki vodijo te občine že več mandatov. Vsekakor jih verjamem in tudi takrat sem jim verjel, ko so se zavzemali za to poroštvo in ko jih je skrbelo za Šaleško dolino, predvsem pa zaposlene, ki so v tej instituciji zaposleni. Seveda sam ne bi želel danes govoriti o strokovnosti tega projekta, ker nisem temu več.

Sam sem spremljal v preteklosti v 25-letni zgodovini Slovenije več preiskovalnih komisij. Pa se prav dobro ne spomnim tistega, ko so komisije ugotovile, da je veliko teh za zapahih ali da so celo finance vračali. Ampak to

se ni zgodilo samo zaradi enega razloga. Če se vrnem 25 let nazaj v zgodovino; seveda Slovenija ima zakonodajno vejo oblasti, ta nam nekako gre. To smo tudi dokazali v prejšnji točki, ko smo se pogovarjali o pripravištvu. Imamo izvršilno vejo oblasti, tudi ta funkcionira, seveda z všečnimi in tudi manj všečnimi zakoni. Imamo pa sodno vejo oblasti – in tu je pa težava! Če bi to sodno vejo oblasti primerno uredili leta 1990, bi prav gotovo bilo veliko manj preiskovalnih komisij v Sloveniji in veliko manj nevspešnosti, kriminala, nepravilnosti, pa tudi veliko manj političnih natolcevanj z ene ali druge strani. Sam nisem prišel v parlament, zato da bi sklicno našli, kdo je odgovoren za TEŠ 6, ampak sam se bom prav gotovo zavzemal, da se krivci najdejo, se mi pa zdi bolj pomembno, da uredimo sodno vejo oblasti za našo prihodnost. Tu se mi zdi, da je ključen problem "tešev", ki ni samo eden v Sloveniji. V Sloveniji imamo več "tešev".

Ko danes govorimo o Šaleški dolini, veliko tudi govorimo o tretji razvojni osi. Sam si iskreno želim, da bo ta dolina dobila čim prej to os, in iskreno želim, da bo ta os zgrajena, da ne bodo tisti, ki bodo za nami sedeli v parlamentu, zopet ustanavljali preiskovalno komisijo, kam je šel ta denar. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček ...
Izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsedujoči!

Lepo bi vas prosil, da gospoda Hanžka pozovete, da bi odgovoril na nekatera vprašanja in razprave, ki so bile tu izrečene. Namreč, mi danes razpravljamo o odreditvi parlamentarne preiskave TEŠ 6. Gospod Hanžek je odgovoril, da bi rad govoril o delovanju srca, najbrž tudi ožilja, vendar takrat, ko bodo teme o zdravstvu, bo najbrž govoril o TEŠ 6. Zdaj, ko je razprava o TEŠ 6, bi pa o zdravstvu in o problemih zdravstva. Tako vam predlagam, da ga pozovete, čeprav vem, da ima pravico, da se javi sam, ampak ker se ne javi, da ga pozovete, da nam na vse te dileme, ki se pojavljajo, odgovori. Sicer bo res v javnosti zelo slab občutek, da ta materija, o kateri danes govorimo, ni nastajala tam, kjer bi morala, ampak nekje drugje. In da je to, kar se dogaja pri tej preiskovalni komisiji, v bistvu samo posoja imena za neke namene in za to, da se neka stvar pripelje v parlamentarne klopi.

Predlagatelj točke dnevnega reda ima posebno odgovornost, ima posebne pravice, ima posebne možnosti in najbrž ni dovolj, da pride prebrat uvod in da na koncu pove tri stavke pripravička, se pravi tistega, kar so mu neke pripravili ali pa naročili. Njegova naloga je, da razprave poslancev argumentira, jih potrdi ali pa zavrne. Lepo sem vas poprosil, da ga prosite, ker noče odgovoriti, ali razprave poslancev o teh

tehnoloških parametrov držijo ali ne. To mislim, da je dolžnost predlagatelja, da na te stvari odgovarja, sicer bo situacija takšna kot pri večini točk dnevnega reda, pri katerih je predlagatelj Vlada, ko si najavi veliko časa, potem pa, tako kot je rekel včeraj gospod Gorenak, mrknejo. In danes vidim, da je mrknil tudi gospod Hanžek.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Hanžek, izvolite.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Hvala za pozive.

Na koncu imam trideset minut, pa jih bom lepo izkoristil in bom povedal vse, kar vem pa kar mislim, da bi bilo treba povedati.

Zdaj bi pa lahko samo to rekel, da politiki, ki vse vedo, naredijo največ škode. Uplinjevanju pare in tako bom jaz vedno prepuščal te stvari tistim strokovnjakom, ki se na to spoznajo. Jaz se zelo spoznam na marsikaj drugega in v tiste stvari se bom vtikal, na koncu tudi povedal vse, kar približno vem. Prepričan sem pa, da bo celotna preiskovalna komisija dobro delala tudi s pomočjo strokovnjakov, da si ne bomo sami izmišljevali nekih podatkov in to je to.

Bom kasneje, hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček, izvolite, beseda je vaša. Pripravi naj se gospod Marijan Pojbič.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Ker imam ogromno časa, bom tokrat za spremembo nehiteč.

Najprej bom kot v vsaki dobri operi naredil uverturo; seveda, kot je rekel kolega Mahnič, bi lahko gospodu Tanku podelili zdaj že častni doktorat za procesualnost, s tem se v veliki meri strinjam, ampak namesto teh medsebojnih žalitev, ki so lahko bolj ali manj intelektualne, bi bil zelo vesel, če bi izhajali iz tega furnirja, pa bi kolega Tanko potegnil neka svoja stara strokovna znanja pa bi se, recimo, pogovarjali o lesnopredelovalni energiji kot delu pametne specializacije v Sloveniji.

Dobro, gremo proti TEŠ ... Konec uverture, kratka je bila, v operi so po navadi daljše. Gremo proti TEŠ. Govoril bom samo približno to, o čemer sem informiran in kar vem, razen kuhanja čaja nisem velik strokovnjak za uparjalnike, priznam, vem pa, da se dostikrat zamašijo v nuklearnih elektrarnah. Ali zaradi tega, da kdo iz Westinghouse, ki je zdaj japonski, pride pa malo kaj popravlja pa pobere peneze ali ne, bi pa moral povprašati strokovnjake, ki nekako to obvladajo.

Ko sem se nekako pripravil za to debato in danes razmišljal gor in dol, tukaj se dostikrat govori "kao", joj Slovenija balkanizirana, korupcija, kleptokracija, nepotizem in tako naprej, kot bi v enem uvodniku nekega, kot to imenuje ta stran kroga,

nizkonakladnika napisal uvodničar: s temi zadevami se seveda srečujejo vse družbe dandanes. Več o tem bi lahko nam kolega Bojan Dobovšek predaval, ki je tudi, če hočete, po Sicrisu velik strokovnjak za to. Delno nam je nakazal glede pri trgovanju s kvotami. O čem zdaj govorim? Nobena družba, še tako demokratična družba s tradicijo ni imuna proti temu, kar pa seveda ni izgovor, da se tega ne lotevamo. Ko sem danes zjutraj to premleval, sem se spomnil Evropske centralne banke. Ta teden smo se veliko pogovarjali o njej. Tam v Frankfurtu, v Nemčiji – ki jo zelo čislajo kolegi iz Nove Slovenije, ki so zdaj v celoti odsotni, "Ordnung muss sein" in tako naprej – so si začeli graditi novo bajtico, ki naj bi bila najprej vredna oziroma stala pol milijarde, zdaj so skoraj kot TEŠ prišli na milijardo in pol. Skratka, glejte, dobro se učimo verjetno tudi na Zahodu, če se tega tako dotaknem.

Zgodbo o TEŠ 6 smo danes že večkrat slišali v raznih odtenkih, gor in dol; seveda, če bi jaz imel 25 let župana v Velenju, bi se tudi podobno vedel kot kolegi iz SD, ampak dejstvo je, da ste pač eni v tej bajti v takšnih ali drugačnih sestavah sedeli, drugi ne. Signifikantno je tudi, da nas je zelo veliko drugih, zato ker ima ljudstvo verjetno dovolj nekako prvih oziroma še več rabot prvih tega, kar ste delali, kar se je nekako počelo. Delno tudi zaradi tega, ker ste bili očitno poslanci nekako premalo kritični, premalo skeptični. Kolega, ki ga zelo cenim na celi vrsti področij, v odborih dobro dela, pa je rekel, da tam so nam pač na mizo dali poročilo 400 milijonov in smo strokovnjakom verjeli. Jaz svojemu otroku ne verjamem, ko mi reče, da za šolo rabi 10 evrov. Za kaj jih rabiš, povej mi! Pa je predraga šola.

Gremo nazaj nekako k TEŠ 6. Ne bom omenil vseh vlad, ki so bile tukaj zraven, ki bi lahko vsaj premislile projekt, če ga nekako že niso ustavile. Mi se moramo zavedati tudi o tako imenovanih energetske lokacijah. TET je tudi energetska lokacija, ki jo bomo zdaj izgubili, ki je bila v "friendly fire" tega projekta TEŠ 6, verjetno je nekeje bila desetletja tam. Moramo se tudi pogovarjati o zadevah, ki jim v teoriji organizacije rečemo skrita znanja, ki v nekem okolju nekako obstajajo. Koliko sem jaz seznanjen z zgodbo TEŠ 6, je v ozadju neka želja nekih gospodov, da bi malo trgovali pa švercali s premogom. Veste, na začetku 25 let te države imamo orožarsko afero, Američani bi rekli, to je mati vseh naših afer, pa nek gospod je govoril, kako jo bo razkril, pa je nikoli do konca ni in po 25 letih imamo vnukinjo, imamo TEŠ 6. Vmes imamo – bom meni zelo ljubega Frančka Drenovca citiral – kolaps elite. In zdaj smo, nekaj imam na "k" na koncu jezika, kjer pač žal nekako smo. Vmes imamo še – bom citiral Miha Mazzinija, njegovo prvo knjigo Drobotnice – "svašta": najprej imamo nek ustavni poskus natega varčevalcev neke banke, ki bo zdaj enkratni izredni dogodek, ki bo stal nas skoraj pol milijarde; potem imamo izbrisane, ki

so sramota, neke te pravne države, okoli katere se je večina politike, vsa politika takrat strinjala – nehajmo se slepiti. Potem imam neke sramotne referendume tipa, kdo se lahko umetno oplojuje, kdo se ne; potem imam referendum, ko naj bi državljani odločali, ne vem, kako bo šla slovenske železnica naprej, čeprav si še tam sami niso bili jasni, kako; potem imamo zgodbe o arhivih, kjer je bil nek pingpong vlade versus opozicija in nas je to stalo, kar bom vedno znova ponavljal, skoraj toliko kot vsi arhivi v Sloveniji dobijo v enem proračunskem letu. Gremo nazaj k TEŠ 6. Seveda je bila neka zgodba, nekega lobija, kjer je bila skoraj udeležena vsa tedanja politika. Mogoče z delno izjemo Nove Slovenije, pa še ta ne, ker je imela nekega pomembnega gospoda v neki vladi – o mrtvih vse dobro, ne bi se sedaj k Drnovšku vračal, ne bi se sedaj h gospodu Bajuku nekako vračal nazaj.

Pred kratkim sem si ogleda tisto oddajo, ki jo na Delu snemajo od srede do srede Alija Žerdina, pa kolega Markeša, ki ga neka opcija ne mara več in ga ocenjuje kot konvertita – malo me spominjata na tista dva nergača iz Muppet showa, ampak si je vredno ogledati. In kaj je Ali Žerdin, ki spremlja seveda teh 25 let kolapsa elit, tam rekel: Mi imamo seveda različne sektorje v tej državi, družbi in energetika je nek nadsektor. Energetika je nek nadsektor, ki – bom uporabil to besedo, mogoče bom dobil opomin – politiko v tej državi "drži za jajca". Državni sekretarji, ki so se ukvarjali z energetiko ali so jih energetske lobiji pritisnili ob steno, ali so bili pa del teh energetske lobijev. Nek gospod, ki je kmetovalec, pa kako preživi z 18 tisoč na leto – zakaj je odletel iz politike in sedaj iz ozadja rovari in bo verjetno uničil SMC? Ne zaradi tega, ker so Gregorju Golobiču tam nekaj našli. Saj veste, če vas hočejo uničiti, vas bodo v 15 minutah uničili. Odletel je zaradi tega, ker je dreznil v energetske lobije v veliki meri takrat. Se spomnite? Imate toliko zgodovinskega spomina verjetno. In to je problem, to je problematika! Nisem strokovnjak za uparjevalnike, ampak ta TEŠ 6, se opravičujem, zgodba brez konca, ki si jo nobena politika ne upa ustaviti. Veste, kolegica Katičeva, ki, verjamem, da so jo dobro "zbrifali" energetiki tako imenovanega šaleškega lobija, pravi, ne vem, najprej je bilo ocenjeno na 700 milijonov, potem je šlo do milijarde in pol, potem so morali, ker je HES težil, spustiti na milijardo dvesto. Sem že dal na Facebook. Mislim, jaz tako krompirja ne grem kupovati. Da bom šel na tržnico pa mi bo rekel tisti: "Ej Franjo, sedaj ti dam za evro, ne dal ti bom za dva evra. O. K. dal ti bom za evro in pol." Prosim vas lepo! Upam, da bo ta raziskava ugotovila vsaj, kdo je tovrstne in takšne rabote nekako od tega projekta počel. Imam veliko glavo, nimam spomina zlate ribice, zelo dobro se tudi spomnim, kako so moč bloka 6 dvigovali. Zakaj so jo dvigovali? Nehajmo se blefirati, ker potem za tistega z nižjo močjo je bilo na svetu kar nekaj izdelovalcev, ki bi lahko konkurirali. Ko so jo dvignili, jih je bilo manj. Zakaj ima Alstom toliko

težav po svetu in toliko tožb, ki se dogajajo nekako v zadnjem času?

Kolega Križanič je pojasnil nekako del dviga vrednosti bloka termoelektrarne. Tudi če to nekako kupimo nam še vedno striže pol milijarde. Pa dajmo še poroštvo zraven. Začnimo se malo o teh penezih pogovarjati! Ugotavljam, da sem jaz le kot sociolog človek, ki največ razmišlja o ekonomiji, pa vedno slišim, kako sociologi nikoli nič ne delamo, gor, dol, Združena levica nima pojma o ekonomiji. Dragi moji, štiristo milijonov je proračun Ljubljane. Ko ga pred božičem Jankovič spusti na realna tla, pa se še časopisi ne oglasijo. V kateri normalni državi vam bo človek, ki pravi, da je menedžer, pred božičem 20 % rebalansiral proračun, pa ga noben ne bo z oblasti vrgel? Plus proračun Maribora, plus proračun Murske Sobote, plus proračun še par srednje velikih občin – Bovca mogoče, ker ravno kolega gledam. Pa da se ne dotaknem še tistega pol milijona. Gledam rebalans proračuna, kje se bo rezalo. Znanost in raziskovanje in potem bomo bluzili v družbi znanja, bla bla bla, ker je to popularno. Vsak politik, ki si še čevljev ne zna kupiti, ga naučijo – pač družba znanja. Od kje bomo delali družbo znanja? Ker balansiramo te dolgove gor in dol, eno in drugo, če ne bomo naredili nekega preboja – pa malo mi je že dolgčas govoriti o tej pametni specializaciji, če se ne zmenimo, kaj bomo sploh počeli ... Teh 500 milijonov si postavite v 10 let po 50 milijonov za znanstvenoraziskovalno dejavnost. To so problemi. Enako, kot so problem, na kar kolega Lah vedno opozarja, ti vodovodi, ki jih pol Slovenije še nima. Vsa čast, ampak zaradi tega, ker bo to šlo v naslednjo perspektivo, se nečesa drugega ne bo naredilo. Zaradi te vnukinje slovenskih afer se marsikaj drugega ne bo počelo.

Glede te preiskave. Moram reči, da sem osebno nekoliko skeptičen, ker se bojim, da ne bomo tako daleč prišli, do tega, kam so ti penezi šli. Verjetno je tudi to področje neke druge veje oblasti, ki se bo ukvarjala s tem. Zelo lep govor je imel kolega Dobovšek in se strinjam s tem, kar je povedal. Je pa nekako pomembno opozorilo, da se končno neha ta nek nadsistem energetike, ki si bo vedno znova nekaj izmišljal in izigral. Navsezadnje tudi naša odgovornost, izhajajoča iz 82. člena Ustave, da gledamo malo onkraj teh lokalno-regionalnih zadev. Zaradi TEŠ 6 in zaradi energetske nepremišljenosti v Sloveniji bodo zdaj neka ministrstva imela ogromno dela z Zasavjem, zaradi TEŠ 6 se dogaja izčrpavanje Dravskih elektrarn. Zgodba s TEŠ 6, kakorkoli že tu obračamo, je nateg tudi velenjskih knapov. Jaz v Sloveniji – žal sem prestar – ne verjamem več v naključja. To, da so tam v rudniku Velenje malo zašuštrali z izkopnimi čeli, ob vsem znanju, ki ga imamo, malo težko kupim to idejo. Pa tudi če znanja ne bi imeli, veste, v Leobnu v Avstriji imamo zelo blizu vodilno svetovno ustanovo za tovrstne študije, pa bi jim dali še 2 milijona, pa bi nam

povedali, kako in kaj. Ne vem, ali se bo raziskava s tem ukvarjala oziroma preiskava, ali bo povezovala ta niz. Ker v tem parlamentu opažam, da je ta logika perpleksnega mišljenja nekako preveč odsotna.

Ko se pogovarjamo o energetiki – zelo me žalosti, da je gospod Tanko zapustil razpravno dvorano –, kot v številnih temah zelo radi zelo počez govorimo. Seveda kolega Hanžek ni energetik, ampak imamo tudi mi kakšne strokovce, ne samo v SDS in ne samo v SD, ki nam kaj povedo, ki nas kaj podučijo. Ko je že kolega Križanič govoril o tem, kako je cena jekla naraščala, imam informacije, da imajo Alstomove elektrarne v Nemčiji težave zaradi nekvalitetnega jekla. Ali se nam bo to zgodilo ali ne, mogoče imate v kakšni stranki boljše informacije, večje strokovnjake, ki se bodo s tem ukvarjali. Ali bomo na račun tega potem iz proračuna spet iskali neke rezervacije, konte premetavali in potem ne bo, na primer, za šolo v naravi, ker je to nadstandard? Ali za, na primer, sistematično ukvarjanje z nasiljem v šolah, ker šole pač nimajo tega in tovrstnega znanja. Skratka, mi še vedno imamo energetske lobi, ki nas obvladuje. Vse stranke smo dobile neko anonimko, če hočete, o jedrskem lobiju. Imamo niti ne 20, ducat gospodov, ki krožijo gor in dol. Verjamem, da bom danes spet na mail dobil kakšno grožnjo s smrtjo in kdo me bo v Mariboru ubil in kdaj. Ker tudi to počnejo, tudi tako poskušajo. Verjetno nisem tu edini v tem. Zdi se mi, da je skrajni čas, da tem fantom dejansko odrežemo seske od te prasice, ki se imenuje država Slovenija – tu mislim afirmativno na prašiče. Navsezadnje, tam pri Krškem imamo eno staro sorto slovenskih prašičev, z zelo dobro marmoracijo – evo, kolega Lisec zmiguje, verjetno je to že kdaj poskusil, jedel.

Skratka, če grem malo resno nazaj, preiskovalna komisija mora biti opozorilo, preiskovalna komisija, vseeno upam, čeprav sem tukaj pesimist, da bo prišla do nekkih rezultatov, preiskovalna komisija in njeno delo upam, da bo tudi priložnost za očiščenje in pomlajenje nekkih strank, kot je Bojan govoril, čeprav jaz ne spadam med tiste, ne sedim tukaj, mogoče da bom čez deset let, če me vlak ne povozi, drugim solil pamet, kaj naj druge ali tretje stranke delajo. Interes vseh nas je, da se gre resno v to preiskovalno komisijo. Seveda, SDS s svojimi taktikami in strategijami legitimno, legalno počne, kar pač počne, kolikor sem jaz bil seznanjen, so hoteli v tem predlogu imeti – naj me Matjaž popravi, če nimam prav – neka imena in priimke ki jih mi nismo hoteli notri dajati. Kolikor vem, so nekako hoteli, da bi se zmanjšala vloga tiste Janševe vlade 2004–2008 glede tega ... Mi seveda smo novi v parlamentu, marsikaj se še učimo, daleč od tega, da se lahko primerjam s kolegico Irglovo po vednosti, kaj šele po lepoti, kaj šele tudi s kolegom Hanom, s kolegom Tankom, ampak toliko "levi" pa spet nismo. In tukaj je potem zapelo okoli teh podpisov, potem to odkrito povejmo! Ampak če

nam je to vsem v interesu, lahko gremo preko tega; kot se lahko jaz pa kolega v prvi vrsti na hodniku čisto normalno pogovarjava o celi vrsti zadev. Navsezadnje smo sodelavci, smo ljudje. Veste, jaz imam tudi v sebi toliko beštije, ko me boste enkrat spravili na obrate, vas bom vse tako žalil, da boste jokali, da ste kadarkoli bili izvoljeni v ta parlament. Ne me spravljati tako na obrate! Zdaj glumim, kolega se je že malo ustrašil, kolegica Cinkova je skrila obraz.

Skratka, dobro, lotimo se te zadeve resno, jaz bi bil celo za to, da spremenimo poslovnik – zdaj bo ljudstvo norelo –, da ugasnemo televizorje in malo bolj resno delamo, malo manj se gremo teater. Orožarske afere verjetno nikoli ne bomo raziskali, ker nekaterim, ki so še živi, ni v interesu – o nekaterih vse dobro. Upam, da bomo vsaj tole nekako raziskali do neke takšne mere, upam, da bomo končno že nekako se začeli zavedati. Seveda, na nas pritiskajo, delujejo takšni in drugačni lobiji, da imamo tudi neko odgovornost, ne pa samo, evo, pol leta se samo nekaj tukaj pingpongamo. Najprej smo se ukvarjali z nekim gospodom, ki ga v glavnem v parlamentu ni ... Ne vem, on ima višjo plačo kot jaz; klinec, jaz v parlamentu delam trikrat več kot on. Saj veste, o kom mislim.

Dajmo tudi zakone nekako malo vlagati in sprejemati, ne zaradi tega, da bi si nagajali, ampak da bomo nekam premaknili vse skupaj, ker veste, drugače bom odstopil, mislim, da imam kaj bolj pametnega v življenju početi ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa, gospod dr. Trček.

Samo moram vendar, glede na tisto vašo pripombo, vaša poslanska skupina ni bila proti temu, da začnemo pisati kodeks poslanski. To se pravi, bi prosil, če počasi – nimamo ga še –, ampak počasi naredimo uvod v ta kodeks.

Drugo pa; seveda, šli ste z nekaterimi razpravami res, bom rekel, mimo točke dnevnega reda, čeprav vas je izjemno prijetno poslušati.

Proceduralno ima gospod Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Imam postopkovni predlog, v katerem želim opozoriti spoštovanega dr. Franca Trčka, ki se je v svoji razpravi obregnil in slovenski javnosti sporočil, da ni nobenega od poslancev Nove Slovenije tukaj v dvorani. Če bi gospod Franc Trček gledal na uro, verjamem, da kot dr. znanosti tudi digitalno uro pozna, potem bi videl, da je Nova Slovenija svoj čas koristno porabila. Še drugo bi videl; da je Nova Slovenija šesta po velikosti, a je najavila tretji najdaljši čas, to je 25 minut za to točko, ker je ta točka zelo pomembna. In če že moramo gospodu Trčku polagati račune, kje hodimo takrat, ko nas ni tukaj, ker po fizikalnem zakonu je v enem trenutku človek lahko samo na enem mestu, bil

sem v pisarni Poslanske skupine Nove Slovenije skupaj s sodelavci, kjer smo finiširali in zdaj že vložili zahtevo za nujno sejo Odbora za finance v zvezi s problematiko davčnih blagajn. Upam, da se boste tudi tam, tako kot vedno, dobro in korektno angažirali.

Tako da, dragi kolega Trček, ni korektno in pričakujem, da se boste opravičili, to je tudi moj proceduralni predlog in prošnja, da se opravičite Poslanski skupini Nove Slovenije in slovenski javnosti javno poveste, da ste pač naredili napako. Pričakujem vaš odgovor.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Trček, proceduralno.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Spoštovani kolega, iskreno in z velikim veseljem se vam seveda opravičujem.

Fizikalno dejstvo je bilo, da takrat vas ni bilo notri, vmes nisem preverjal v UDIS. Ne dvomim, glede na vaše izkušnje, da bo predlog dober. Zakaj se smejite? Mislim, oni so res čisto na drugi strani kroga, po drugi strani pa spet najbliže. S kolegom Jožkom zelo dobro sodelujeva tudi na številnih področjih – spet me bodo moji strankarski kregali. Vedno me. Veste, nekaj je na nas, Frančiških. Jaz vas imam v osnovi vse rad, mislim, to je velika moja napaka. Tako je.

Res pa je, pogosto tudi dobimo potem nekake dopise strankarskih vojščakov, zakaj tega ni notri, zakaj tistega drugega ni notri. Pač, spremljamo tudi te seje iz naših pisarn. Počnemo tudi kar marsikaj drugega, ampak glede na to, da ste stranka, ki v Državnem zboru najbolj izrazito, dajmo reči, zastopa kapital ali pa – kolegica Novakova me je zelo zdaj grdo pogledala. Zelo mi je všeč vaš suknjič današnji, moram priznati. Ampak dobro, šalo na stran – ali delodajalce in pa delojemalce, bi si nekako želeli, da bi nekdo bil prisoten. V tej dvorani sem dostikrat prisoten, ko mi že pokurimo ves čas, dostikrat sem prisoten tudi na nekih temah, o katerih res kaj dosti pojma nimam ... Veste, zakaj? Naša 6-letnica pravi tako: "Oči, nas, Trčke pa res vse zanima." Res je!

Še enkrat se opravičujem, kolega Horvat. Lahko vas povabim na eno pijačo vmes za opravičilo. / oglašanje iz dvorane/ Kaj?

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Dobro je. Hvala lepa.

Gospod Marijan Pojbič, izvolite. Pripravi naj se gospod Danilo Anton Ranc.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala, spoštovani gospod podpredsednik

Po tem teatru, ki je zdajle bil v parlamentu, pa se človek res težko zbere, moram reči. Ker ne moreš resno razpravljati po taki razpravi, ki sem jo predhodno poslušal od gospoda Trčka. Res moram povedati, no. Povedal pa ni čisto nič, to moram povedati na

konca. To je pa tista največja žalost, ko razpravljavci v parlamentu, namesto da bi razpravljali o točki dnevnega reda, govorijo, kakšne sposobnosti imajo kot dirigenti in tako naprej. Ampak tisto ni tema oziroma točka tega dnevnega reda, ne?

Gospod podpredsednik, vas bi tudi samo prosil, da v bodoče opomnite tiste razpravljavce, ko proceduralno govorijo, da resnično naj govorijo proceduralno. Ta razprava gospoda Trčka pa ni bila niti približno proceduralno vprašanje. Mislim, da imam prav. Vas prosim, da drugič opozorite razpravljavca.

Torej, da se vrnem nazaj k temi, o kateri danes razpravljamo. Sam moram reči, da to parlamentarno preiskavo podpiram in hkrati sem tudi prepričan, da ne samo jaz kot poslanec Slovenske demokratske stranke ampak tudi celotna stranka, Slovenska demokratska stranka torej, to parlamentarno preiskavo podpira, ker je absolutno pomembno priti do dna tej mafijski, hudodelski – jaz ji tako pravim – združbi, ki na vseh možnih nivojih krade, na vse možne načine davkopllačevalski denar.

Mislim, da ta TEŠ 6 poleg te velike bančne luknje, je eden od pokazateljev in opomin tistim, ki imamo možnost vplivati na to na tak ali drugačen način, da storimo čisto vse, da takšne zadeve preprečimo. Vendar mislim, je bilo danes veliko besed rečenih okoli tega, koliko je tukaj kriva politika. Strinjam se, da je vmešana in vpletena tudi politika, ampak ko govorim o sebi, moram zelo jasno povedati, da kot politik s tem nimam popolnoma nič, ne glede na to, da sem štiri mandate v Državnem zboru. Popolnoma nič! Niti najmanjšega vpliva na to, kar se je zgodilo, nisem imel. Niti najmanjšega vpliva. Ve se, kakšne so pristojnosti zakonodajne veje oblasti, in tisto, kar smo sprejemali v Državnem zboru, je bilo danes že stokrat povedano, da nismo strokovnjaki, so strokovnjaki pripravili, in na podlagi tistega so se v Državnem zboru sprejemale tudi odločitve. In nimamo čisto nič s tistim, kar se je dogajalo v ozadju s za tisto hudodelsko združbo, ki je potem preko tega projekta TEŠ 6 prala denar. Niti politika niti ta parlamentarna preiskava ne bo tista, ki bo lahko kvalitetno odgovorila na ta problem, za to imamo ustrezne organe v tej državi; tiste organe, ki bi pa morali od samega začetka, od 2003 naprej, spremljati to zadevo, kaj se je dogajalo. Nonstop so in mediji in politika – različne – so opozarjale na to problematiko. Opozarjale! Ne vem, kje so spali ti organi: pravosodni organi, policija in tako naprej. Kje so bili? Politiki smo velikokrat tudi v Državnem zboru na to temo govorili in opozarjali in oni bi morali to zadevo spremljati in preprečiti te svinjarije, ker imajo vse instrumente v rokah, medtem ko jih politika nima. Vsaj ne Državni zbor, vsaj ne Državni zbor.

Zato se ne čutim niti krivega niti odgovornega za to, kar se je v tej svinjariji zgodilo. Tako kot se ne čutim in nisem kriv, kar se je dogajalo v bankah, ki so ustvarjale te

bančne luknje, ker na to tukaj, s tega mesta nismo imeli nobenega vpliva. Prepričan sem, da ni noben poslanec, ki sedi tukaj, in poslanka v tem Državnem zboru, bila v TEŠ zraven in jemala denar. Nobena! In noben poslanec, sem prepričan. Zato ko sem prej poslušal – kako je bilo rečeno? – udeležena politika. "Mi nismo bili udeleženi, ker še nismo bili v Državnem zboru." Torej vsi ostali, ki smo bili v Državnem zboru, smo torej krivci za stanje, ki se je zgodilo v TEŠ. Ampak nismo! Krivi so popolnoma drugi, ki pa so na tak ali drugačen način povezani s politiko, ampak sem prepričan, da nismo mi, poslanci, tisti, ki imamo tukaj ključno besedo. In še enkrat: tega problema ne bi bilo, če bi imeli ustrezne organe, ki so za to plačani, strokovno usposobljeni in so vedeli, kaj se dogaja, pa niso reagirali. Morali bi reagirati in danes ne bi imeli milijardo 400 porabljenega denarja za TEŠ 6, ampak mogoče 700 ali pa 750 ali 800 milijonov, ki bi najverjetneje bila tista realna cena. In niso naredili čisto nič! Nič. Do danes nič! Še nobenega niso zaprli, še nobenemu niso pobrali premoženja in tako dalje. Kdaj bomo v tej državi prišli enkrat do te točke, da bomo te barabine, ne samo zaprli, jim tudi pobrali kompletno premoženje, ki so ga nakradli? Saj ga morajo na nek način dokazati! Jaz imam dokaz za vsak svoj cent, ki ga imam kot lastnik. In kje je? V Državnem zboru smo sprejeli zakonodajo, ki jim to omogoča brez problema. Ampak, kje smo? Ponovno pridemo v zgodbo sodne veja oblasti. Kaj počenjajo? In na koncu smo vedno in za vse krivi poslanci Državnega zbora. In to je tisto, kar mene strašansko začne motiti. Ki nimamo praktično nobenega vzvoda, da bi lahko, razen tisto, da sprejemamo spremembe zakonodaje in nove zakone, nimamo nobenega vpliva na to, da bi lahko te barabine zapeljali tja, kjer je njihovo mesto. Za to imamo tiste organe in oni bi to morali narediti. In TEŠ 6 ne bi trajal do tega trenutka, ne bi bilo uporabljenih toliko sredstev, kot je bilo, če bi ti organi svoje delo opravili.

Zato, mislim, da je seveda ta parlamentarna preiskava še kako potrebna, absolutno jo podpiram, vendar mislim, da s to preiskavo parlamentarno ne bomo odkrili tiste lopove, ključne lopove, ki so za to odgovorni in krivi za to, da je šlo toliko denarja v žepe. Ne bomo. Tisti, ki pa bi to lahko naredili – in jaz upam, da bodo začeli delati na tem in da bodo te lopove polovili in da bodo ti denar vrnili nazaj v državni proračun, ne pa, da ga imajo po oazah in ne vem kje vse povsod, pa vemo, ve se za finančne tokove, pa nič se ne zgodi. To pa je problem. Ampak to ni problem tukaj v Državnem zboru in mene, ampak problem nekoga drugega, ki je za to odgovoren v državi.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Proceduralno, izvolite dr. Trček

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Izhajal bom iz pragmatizma v jeziku; Ost je eden vodilnih avtorjev. Kolega Pojbič, ki ga zelo z veseljem poslušam, je rekel, da nisem nič pametnega povedal pa nič o TEŠ 6 ... Kolikor sem ga poslušal, on je še manj povedal o TEŠ 6, on je imel zdaj govora o lopovih, razen če nisem prav razumel.

Res je, da zelo radi zlorabljam proceduralna vprašanja, ampak na eni od predhodnih sej je vodja vaše poslanske skupine govoril sam več kot pet ur, imel je nekih devetindvajset proceduralnih in od tistih devetindvajset jih je vsaj petindvajset zlorabil. Skratka, v odnosu do gospoda Tanka sem jaz grozno slab učenec zlorabljanja proceduralnih. Nimam nič proti in zelo sam bi si želel, da bi predsedujoči malo bolj strogi bili glede tega. Vsekakor pa, jaz se počasi navzamem več, kot se družim s kolegom Jožetom, tudi malo manir, pričakujem, da se mi tudi kolega Pojbič opraviči, navsezadnje bova tudi skupaj delovala na Štajerskem, pa ne bi bil ravno srečen da se tako malo grdo gledava ob šanku.

Skratka, pričakujem vaše opravičilo, hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Moram reči, dr. Trček, da gospoda Tanka ni in se težko brani, tako da ...

Proceduralno, izvolite.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Torej, samo toliko: to, kar je kolega Trček zdaj govoril, spet ni bil proceduralni predlog.

Seveda se gospodu Trčku opravičim, če je karkoli bilo iz mojih razprav razumljeno napačno oziroma da sem karkoli dejal, kar ne bi smel oziroma je bilo žaljivo za gospoda Trčka.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa, gospod Pojbič.

Besedo ima gospod Danilo Anton Ranc, pripravi naj se gospod Jani Möderndorfer.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Hvala za besedo.

Poslanci v Državnem zboru imamo veliko odgovornost do državljanov in državljanek, pričakujem, da se bomo kot zakonodajalec odzvali na klientelizem in druge družbene anomalije. Včasih, ko poslušam ta prepričanje z leve in desne, mislim, da nekateri te odgovornosti ne čutijo.

Pa da gremo na temo; v preteklosti sta se dve pomembni politični stranki medsebojno obtoževali glede odgovornosti za projekt TEŠ 6, v resnici pa sta obe sodelovali pri projektu o zasnovi izvedbe kakor tudi pri izdaji državnega poročila, v ozadju pa se je vseskozi ob asistenci političnih botrov odvijal bitka lobijev, ki imajo interese v energetiki in s prodajo opreme, trgovanjem z električno energijo in z uvozom indonezijskega premoga. Ne zavzemam se za to, da Državni zbor presoja, ali potrebujemo TEŠ

6 ali ne. Zadnje razprave o energetskem konceptu Slovenije so pokazale, da je treba znižati uvozno energetsko odvisnost Slovenije; projekt TEŠ bazira na domačem energetskem viru, ki bi sicer ostal neizkoriščen, slovensko energetiko pa bi potem reševali s kitajskimi solarnimi paneli, s kurjenjem lesa, ki bi ga lahko predelali v izdelke z visoko dodano vrednostjo ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Poslanska skupina je pokurila ...

Besedo ima gospod Danijel Krivec. Pripravi naj se potem predlagatelj.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Moram reči, da se tudi sam na nek način kar malo lahko zabavam ob teh razpravah, ki so sicer do neke mere tudi koristne, kajti v vsaki besedi, ki je izrečena, je tudi nekaj resnice in tudi neka mogoče rešitev v pravi smeri.

Naj za uvod povem to, kar sem že v stališču poslanske povedal, da tudi mi podpiramo uvedbo te preiskovalne komisije, in kot sem rekel, pričakovali smo, da bi bila mogoče ustanovljena celo prej, kajti marsikatera stranka, ki je zdaj v koaliciji, se je veliko izpostavljala v predvolilnem času glede problematike Termoelektrarne Šoštanj in vodenja te investicije. Tako smo mi pričakovali, da bo ta preiskovalna komisija celo prej ustanovljena.

Mena pa na nek način vse te razprave tudi do neke mere čudijo, kajti ves čas se na nek način poudarja ali poskuša prevaliti krivdo na parlament, na vlado, kot da bi parlament in vlada vodila posamezne projekte. Mislim, da je to preveč ali zelo poenostavljena zadeva in podobne stvari doživljamo tudi v poslanskih pisarnah, ko se ljudje za vsako stvar obrnejo na poslance in rečejo, spet ste sprejeli neko slabo rešitev, čeprav se spremeni uredba, pravilnik ali neka stvar, ki je čisto v operativni pristojnosti posameznih resorjev in ministrstev, ampak če pa pride to do nekega medijskega, kasneje potenciranja, pa vsi pozabijo, da to ni bilo v domeni sprejemanja v Državnem zboru, ampak so za vse krivi poslanci. Enako se poskuša tudi v tej zgodbi. Res je, da so posamezni dokumenti pri gradnji Termoelektrarne Šoštanj bloka 6 bili potrjevani v Državnem zboru, tudi resolucije in drugi dokumenti, pomembno pa je, da smo mi tudi poročstvo potrdili in da v tem primeru pa ni neke velike želje, tudi poslancev, da bi vsaj tiste zaveze, ki jih poročstveni zakon nalaga, na nek način izvrševali, niti skozi to, da bi Državni zbor bolj aktivno zahteval od posameznih subjektov, da se spoštuje poročstveni zakon, niti Vlada tega ne izvaja tako, kot narekuje ta zakon.

Preiskovalna komisija oziroma ta odredba o preiskovalni komisiji in gradivo, ki je predloženo, je do neke mere pomanjkljivo. Mislim, da je bil nek odziv predlagateljev glede

na mojo uvodno predstavitev, da so upoštevali naše pripombe, ki smo jih dali, vendar še vedno trdim, da večino tistih konstruktivnih pripomb v gradivu niso upoštevali. Verjamem, da se bo dalo v času preiskave marsikatero stvar še dodatno osvetliti in tudi pojasniti in da bo mogoče v tisti fazi, ko bo komisija delovala, kaj več posluha s strani tistih, ki bodo to komisijo vodili. Verjamem pa tudi, da bo sodelovanje tudi z nami kot poslansko skupino, ker mislimo seveda aktivno sodelovati v tej preiskovalni komisiji, konstruktivno tudi kar se tega tiče.

Lahko rečem, da smo se tudi v okviru odločanja o preiskovalni komisiji na poslanski skupini večkrat jasno izrekli o tem, da to preiskavo podpiramo. Sem pa tudi sam skeptičen, kaj bo ta preiskava na koncu prinesla, kajti v veliki meri je ta odgovornost glede kršitev, ki niso vezane na politiko, ampak predvsem na izvajanje projekta v posameznih družbah, ki so sicer v 100-odstotni državni lasti, ampak imajo svoja pravila igre in tudi investicije imajo svoj, bi rekel, organigram in tudi časovnico in skozi to verjetno obstaja tudi konkretna odgovornost. Upam, da bodo organi, ki imajo pristojnost, da to raziskujejo, tudi te stvari dokončno odkrili in potrdili. Tudi mi se zavzemamo v poslanski skupini, da tisti, ki so v tem postopku si na nek način pridobili neko premoženje na nezakonit način, da odgovarjajo, ne glede na to, komu pripadajo, ali politično ali tudi v smislu gospodarske odgovornosti.

Prej je bilo v nekih razpravah govorjeno: politika je sodelovala pri tem projektu. Seveda je sodelovala, saj zakone in določene dokumente, jasno, sprejema politika, vendar jih sprejema za vse projekte, ki se v tej državi odvijajo. Toda tam, kjer se dobro odvijajo, pač nimamo problemov. Težko bomo direktno obremenili Državni zbor, politiko kot tako, da je kriva za to, da je TEŠ v taki situaciji, kot je zdaj. Mislim, da je bila politika tudi v preteklosti kar precej aktivna pri opozarjanju, da je treba glede projekta ponovno premisliti in pregledati vse robne pogoje v danem trenutku, ko je bilo to še smiselno. Ni bilo pa smiselno to takrat, ko je prišel na mizo poročstveni zakon. Enkrat sem vam že razložil, da bi bila v primeru, da poročstveni zakon ne bi bil sprejet, obveznost države še bistveno večja. Kajti družba, ki je v 100-odstotni lasti, bi ravno tako najela kredit, zato da bi investicijo zaključila. Jasno, da bi pa subsidiarno odgovarjala za ta kredit država, kajti tako HSE kot TEŠ sta v 100-odstotni državni lasti. Upam, da se bo skozi to preiskovalno komisijo marsikatero stvar, ki se zdaj tako vehementno zatrjuje in na nek način tudi posiljuje neko odgovornost tako poslancev kot nekaterih ministrov in predstavnikov vladnih ekip, razjasnilo in da bo ta komisija vseeno odgovorila na marsikatero vprašanje, ki se v tej zgodbi zastavlja.

Sam lahko rečem, da podpiram to preiskovalno komisijo, in lahko tudi še enkrat povem, da sem potrdil poročstveni zakon.

PODPRESEDNICA ANREJA KATIČ: Hvala.

Besedo ima predstavnik predlagatelja gospod Matjaž Hanžek.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Hvala lepa, gospa predsedujoča.

Najprej bi rad, da ne pozabim, pritrdil kolegu Krivcu, ki pravi, da je sploh govoriti o krivdi politikov na počez vsaj nespodobno. Se strinjam. Ravno zaradi tega pa moramo imeti preiskovalno komisijo, ki bo lahko kasneje poimensko povedala, če bo našla imena, zato da ne bomo govorili kar počez. Tu vam dam prav, če bom kdaj tako splošno govoril, me kar prekinite, pa mi povejte še drugič. Ampak, saj vemo, za kaj gre.

Najprej bi se zahvalil vsem nastopajočim, vsem tistim, ki ste predlog podprli, tudi stranki SDS. Ne dvomim, da bodo sodelovali pri tej preiskovalni komisiji, saj, mimogrede, vemo, da so tudi v prejšnjem sklicu parlamenta kar veliko govorili tudi na Odboru za finance in tako naprej, in je v vaši stranki kar nekaj ljudi, ki dobro obvladajo to področje. Tako mislim, da bo v nadaljevanju to delo zelo učinkovito in z vseh strani. Nekateri so izpostavili tudi nekaj dvomov, zato upam, da bomo do konca komisije vse te dvome ali pa večino dvomov o koristnosti, učinkovitosti in ciljih skupaj odpravili in da bo končni rezultat koristen predvsem v smeri, da bomo enkrat jasno povedali in ugotovili, kako funkcionira to, o čemer smo danes govorili, o tatvinah in tako naprej, o tem, čemur se strokovno reče ugrabljena država, in da bomo preprečili vse nadaljnje, vsaj večino, jasno je, da se vsega ne bo dalo preprečiti.

Mimogrede, ne bom se odzival na to, da imam nekoga zadaj. Če tako mislijo tisti, ki mi to očitajo, da imam svoje strokovne delavce zadaj, se strinjam. Res je, za vsako stvar, ki je ne razumem, vprašam druge. In veliko je stvari, ki jih ne razumem, saj tisti, ki pravi, da vse ve, v resnici dokazuje, da nima pojma o ničemer.

Tudi ne bom odgovarjal na vprašanja tehnologije, ker tehnologija in tehnični parametri niso stvar preiskovalne komisije parlamentarne, je pa stvar parlamentarne komisije preiskovati, zakaj odgovorni tako od politikov kot od institucij nadzora v državi se niso prepričali, ali so tehnični elementi, ki so jih nekateri strokovnjaki podpisali, resnični. In to, o čemer se je danes govorilo, je prišlo v javnost pred kakšnim tednom in seveda ni moglo biti vključeno v predlog preiskovalne komisije, bomo pa seveda še marsikaj odkrili in dodali, saj to je tudi del te naloge preiskovalne komisije. Približno tako je, kot če bi od sodnikov zahteval, naj vse stvari razumejo, ampak ker priznajo, da se ne razumejo, zato pokličejo in najamejo strokovnjake za posamezna področja, da jih uredi. Če pa je v Državnem zboru kdo, ki tehnične stvari uplinjevanja pare pozna, je pa seveda dobrodošel, vsaj kakor se mene tiče, pa

kakor bom jaz lahko na to vplival, v preiskovanje.

Videl sem tudi, da se zelo veliko meša. Ni razjasnjeno, kaj poslanska parlamentarna komisija dela. Veča se tudi pristojnost različnih državnih institucij. Policija zaenkrat, vsaj kolikor vidimo, kar dobro deluje. Policija je ugotovila, da je, mislim da 284 milijonov evrov, prišli so samo še do milijarde, ki so jo pregledovali, nekam izginila. To pomeni, da so že ugotovili, kje je nekaj denarja. Tudi nekaj ljudi so pripravili, tako da je ta kazenski del stvar policije in tožilstva.

Mi smo tukaj, da ugotavljamo politično odgovornost. To, kar nam zakon predpisuje, ne moremo pa nečesa drugega. Verjetno bomo pa tudi kdaj naleteli na kakšne stvari, no, tisto bomo pač morali prepustiti institucijam, ki so za to odgovorne. Pa ne samo odgovorne, ampak tudi znajo s tem ravnati.

Mimogrede bi pa tudi tukaj opozoril, čeprav tega mi ne moremo zahtevati, ampak vseeno. Če policija razčiščuje kriminalne zadeve in tožilstvo, če bomo mi razčiščevali politično odgovornost, bi počasi bilo tudi dobro, da strokovnjaki s posameznih področij tudi malo razmislijo o odgovornosti posameznih strokovnjakov, ki so podpirali neka dejanja, za katera, če so se zmotili, O. K., vedno se zmotiš, če pa tega niso delali v zmoti, ampak kako drugače, pa naj svoje povejo.

Izhodiščni problem pri tem – samo oprostite, da si pišem, ker je bilo ogromno stvari. Problem pri tem je že, da lahko vidimo že na daleč, da je tukaj nekaj narobe: Alstom so v Združenih državah kaznovali s kaznijo 800 milijonov zaradi korupcije, je v preiskavah kar v nekaj držav zaradi podobnih korupcijskih afer, ki so tudi pri nas, in že samo to je dovolj za našo preiskovalno komisijo, predvsem ker takšen velik projekt, milijardo pa pol, si ne morejo kar izmisliti kar tako nekateri ljudje, pa milijardo pa pol, da potem vlada spreminja svoje razvojne načrte na način, kakor mu pač nekdo diktira, da jih mora spremljati, da se nekaj gradi brez ustreznih dokumentov. Danes smo slišali kar nekajkrat, da še vedno ni tistega slavnega NIP 6, ki bi že davno moral biti, da bi sploh vedeli, zakaj – ali kot je kolegica poslanka rekla, da šele ena cifra je bila prava, prej se je pa delalo čez palec. Oprostite, če se dela največji slovenski projekt čez palec, potem je to zelo zaskrbljujoče in je spet en argument več, da je ta preiskovalna komisija. In če to, kar je kolegica tudi rekla, da je bila tista cena točna in potem so rekli, da jo morajo znižati, pa so jo znižali, naslednji dan pa je prišla spet prava cena ... Oprostite, ko sem delal doma za psička uto, nisem tako čez palec načrtoval stvari, kot so nekateri načrtovali za milijardo in pol velik projekt. Ali pa, da so moral znižati ceno in tako naprej. To so vse stvari, ki še dodatno dokazujejo, da je ta komisija absolutno nujna, ker takšne stvari mimo volje ali pa vsaj, bom rekel, nesposobnosti videti katerekoli oblasti, je čudno.

Tudi eno izmed zagotovil je bilo, da TEŠ 6 ne bo vplival na ostale investicije v Sloveniji – čista izmišljotina! Smo že danes slišali, TET je z zelo veliko verjetnostjo tudi padel zaradi tega, pa tam nobenemu ni žal za nekaj sto delavnih mest in tako naprej. Vsa slovenska energetika je zapletena v TEŠ 6, ne samo slovenska energetika, ampak mislim, da tudi po vseh teh podatkih, ki jih vidimo – in upam, da se ne motim –, tudi rudniku Velenje se pišejo slabi časi prav zaradi TEŠ 6 ne pa, da bi se mu zaradi neizvedbe TEŠ 6 pisali slabi časi.

Mislim, da ni treba ponavljati tega, kar smo zdaj kar dve uri in še več poslušali. V glavnem se jaz kot – upam, da bom eden izmed članov komisije – večina strinjam, ampak rad bi opozoril še na nekaj zavajanja. Recimo, Energija, časopis Holdinga Slovenske elektrarne, marec 2011, piše: "Z ekonomskega vidika je TEŠ 6 pomemben najmanj zato, ker bo nadomestil stara, neekonomična bloka 4 in 5, katerih tehnična življenjska doba se je praktično že iztekla. TEŠ 6 bo zagotovil dolgoročno konkurenčno proizvodnjo cenene električne energije" in tako naprej, takratni direktor HSE mag. Matjaž Janežič. Zdaj vidimo in sploh to, kar zdaj iz medijev preberemo, ne vemo, ali bo še blok 4 poleg tega delala, ali bo še celo blok 5 delal, ali bodo celo morali nek dodaten agregat, ki bo predgreval nafto. Lepo prosim, a do zdaj tega niso vedeli? Od leta 2004 naprej delajo in so nas vse skupaj vlekli za nos, da je investicija končana, ko pa začne termoelektrarna delovati, gospodje – kdorkoli so že – ugotovijo, da rabijo še nekaj, da bodo sploh lahko stvar delovala. Oprostite, če tega ne vedo, sploh ne razumem, kako so toliko časa lahko bili direktorji in potem dobivali takšne plače, da enemu izmed teh najdejo dva milijona v spalnici doma, pa celo ne ve, od kje jih je dobil, ko jaz za dvajset evrov vam vedno povem, od kod sem jih dobil. Oprostite, to je nekaj; samo to stvar mora preiskovati policija, mi moramo preiskovati, kako je sploh mogoče, da se v državi lahko dogaja, da toliko časa, kot je večina kolegov ali pa veliko kolegov reklo lopovstvo in tako naprej.

Naslednje: blok TEŠ 6 je edini strateški energetski objekt v Sloveniji, ki ima energent za proizvodnjo električne energije zagotovljen do konca svoje življenjske dobe in ne bo odvisen od uvoza. Oprostite, pred nekaj meseci, zelo pred kratkim so v TEŠ zahtevali izgradnjo razkladalne rampe za uvožen premog in tako naprej. Ne vem, kdo koga vleče za nos. Laž na laž, na laž, na laž, ki ji lahko, pač, ne vem kdo verjame.

Naprej. "TEŠ 6, vlečni konj slovenske energetike, gospodarstva in naroda" – Sekavčnik, izredni profesor fakultete in tako naprej. TEŠ 6 je res vlečni konj, ampak vleče nazaj. "Termoelektrarna Šoštanj, steber slovenske termoelektrarne", prof. dr. Tuma. Ne bom zdaj več imen omenjal. In, recimo, propagandni blog HSE in TEŠ: "Blok 6 je torej nadomestni in ne dodatni proizvodni objekt." Zdaj spet slišimo, da bosta 4 in 5 delovala še

naprej. Me vlečejo za nos? Dr. Matej Lahovnik, takrat minister za gospodarstvo: "Pogosto sem razočaran, ko spremljam, kako podcenjevalno gledajo na ta objekt v ostalih delih Slovenije ..." – zdaj so vsi, ki niso iz Velenjske kotline, zavistni – "... Iz čistega lokalnega ali političnega prestiža ga skušajo prikazati kot nasledjo investicijo, ki je škodljiva za slovensko gospodarstvo ..." In tako naprej. Vsi tisti, ki smo rekli ali pa so rekli, da je treba o teh stvareh malo razmišljati, so bili od gospodarskega ministra označeni za neki lokalnacionaliste ali kako bi temu že rekel.

Še malo bomo osvežili. "Naložba v TEŠ 6 ne ogroža" – zdaj sem spet tam – "drugih energetskih objektov države, je pa s stališča zagotavljanja potrebnih finančnih virov na nacionalni ravni smiselno čim prej začeti gradnje. Tako bo lahko novi blok v najkrajšem možnem času začel obratovati, kar bo omogočalo akumulacijo prihrankov znotraj skupine Holdinga Slovenskih elektrarn za naložbe v nove projekte." 50 milijonov izgube bo letno TEŠ 6 proizvajal. To se pravi, če ga ne bi bilo, bi imeli 50 milijonov več za druge objekte, zdaj pa bomo imeli 50 milijonov za kritje izgube, plus še tisto skoraj milijardo kreditov odplačevanja. Veste, kaj? Zadnjič sem na prste – tudi to jaz lahko na prste, priznam, ali pa čez palce – izračunal, da bi vsi prebivalci Šaleške doline, če bi to milijardo in pol razdelili, dobili vsaj 10 let tisoč evrov na mesec, pa da bi lahko v zrak gledali. Žal. Ali pa si odprli firme. Ampak res je to na prste, na palec, ampak to si jaz lahko privoščim. Ne bi si pa nikoli privoščil gradnje na palec za milijardo in pol.

Še dve stvari. Naložba v blok TEŠ 6 je 1,1 milijarda evrov, brez stroškov financiranja pa celo 997 milijonov. To zagotavljata leta 2010 Holding Slovenskih elektrarn in TEŠ 6. In dovolj tega.

Spoštovani poslanci, drage poslanke! Ne bi zapravljal več časa, mislim, da smo danes dovolj povedali. Mislim, da tudi mi ni več treba razlagati, ker vsak od nas, ki je povedal, je še dodal eno pikico. Vsi smo prepričani, da je ta preiskovalna komisija absolutno nujna. Prepričan sem, da smo tudi vsi prepričani v to, da bomo vsi, ki bomo tukaj sodelovali, naredili vse, da predvsem preprečimo nadaljnja podobna delovanja v Sloveniji, seveda pa prepustimo drugim institucijam, da opravijo svoje delo. In verjamemo, da bodo svoje delo opravile. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA ANDREJA KATIČ: Hvala.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, ostalo nam je še dobri dve minuti, sprašujem, ali želi kdo na podlagi prvega odstavka 71. člena razpravljati. Izražena je zahteva. Prosim za prijavo. Ugotavljam, da dodatne razprave ne bo zaradi tega, ker se je k razpravi prijavilo več razpravljavcev, vsak pa bi moral imeti na razpolago minuto. Zato zaključujem razpravo.

Na podlagi drugega odstavka 4. člena Poslovnika o parlamentarni preiskavi Državni zbor o odreditvi parlamentarne preiskave ne glasuje. Zato ugotavljam, da je Državni zbor odredil parlamentarno preiskavo za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj – v nadaljnjem besedilu blok TEŠ 6 – zaradi suma, da naj bi opustili dolžno ravnanje v zvezi z domnevno pomanjkljivo pravno podlago za pričetek investicije v blok TEŠ 6, pri čemer naj bi tolerirali in posredno omogočili skoraj dvainpolkrat povečano ceno in s sprejetjem državnega poroštva brez zagotovitve financiranja in rentabilnosti investicije oškodovali državni interes države; zaradi suma sistematičnega ignoriranja pozivov neodvisnih strokovnjakov, večine nevladnih organizacij in civilne družbe ter nekaterih politikov k pravočasni zaustavitvi projekta in ponovnemu preverjanju izhodiščnih podatkov in optimizacije investicije ter njihovih utemeljenih pomislekov glede tega, kar je bilo ob sprejemanju poroštva za kredite v Državnem zboru posebej poudarjeno in ob nasprotovanju projektu nekaterih ministrov v Vladi; zaradi suma, da naj bi zlorabili svoj politični vpliv in omogočili kršitve Direktive 204/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. 3. 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil v vodnem, energetskega in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve oziroma Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskega, transportnem področju in področju poštne storitve; zaradi suma opustitve dolžnega ravnanja v zvezi z dajanjem navodil predstavnikom Vlade v nadzornih organih Holdinga Slovenske elektrarne – v nadaljnjem besedilu HSE – in TEŠ za doseganje transparentnega in stroškovno učinkovitega vodenja investicije v blok TEŠ 6, z dopuščanjem ponavljajočega se domnevnega prekoračevanja pooblastil poslovnih organov HSE in TEŠ ter z opuščanjem ugotavljanja in uveljavljanja odškodninske odgovornosti poslovodstev in nadzornikov; zaradi domnevne opustitve dolžnih ravnanj v zvezi s preverjanjem verodostojnih podatkov, ki so jih posredovala poslovodstva TEŠ in HSE za pridobitev državnega poroštva za posojilo Evropske investicijske banke – v nadaljnjem besedilu EIB – v višini 440 milijonov evrov za investicije v blok TEŠ 6, ki je bilo dano naknadno; zaradi domnevne vnaprejšnje obveščeni, da za državno poroštvo zagotavljana končna cena investicije v višini 1,3 milijarde evrov ni dosegljiva in da bo dejansko preseгла znesek 1,42 milijarde evrov, ter v zvezi s tem posledično zavestno zavajanje Vlade in Državnega zbora; zaradi domnevno slabega nadzora nad informacijami in pridobivanjem podatkov o kakovosti – kurilni vrednosti –, zalogah in odkupni ceni premoga, ki ga bodo uporabljali v TEŠ 6, saj odgovorni pred odločitvijo investicij niso preverili zalog premoga, elaborat o zalogah premoga je bil pridobljen šele

leta 2010, prav tako niso uspeli zagotoviti predvidene cene premoga za celotno predvideno obratovalno dobo; zaradi suma neopravljene celovite presoje vplivov na okolje, ki bi jih projekt skladno z veljavno zakonodajo moral vsebovati že ob začetku postopka, znotraj katerega bi moralo biti opravljeno tudi iskanje optimalne variante mogočih projektih rešitev z upoštevanjem obremenjevanja okolja in prostora.

Namen in obseg parlamentarne preiskave sta opredeljena v Zahtevi skupine poslank in poslancev za odreditev parlamentarne preiskave, v čistopisu navedene zahteve ter v Aktu o odreditvi parlamentarne preiskave, ki ste jih prejeli. Parlamentarna preiskava je s tem odrejena.

Mandatno-volično komisijo Državnega zbora v zvezi s tem prosim, da pripravi Predlog sklepa o sestavi in imenovanju preiskovalne komisije v skladu z vsebino odrejene parlamentarne preiskave in ga posreduje v odločitev Državnemu zboru najkasneje na prihodnji seji zbora.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda. Prekinjam 4. sejo Državnega zbora, ki jo bomo z glasovanjem nadaljevali ob 16.55. Hvala.

(Seja je bila prekinjena ob 16.27 in se je nadaljevala ob 16.58.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno 5. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o ukrepih na področju pripravnštva.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o ukrepih na področju pripravnštva je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ker v Slovenski demokratični stranki sledimo svojemu predvolilnemu programu, smo zaradi tega predlagali zakon, ki ukinja volonterska pripravnštva. Menimo, da tako delo predstavlja novodobno suženjstvo in zato ni sprejemljivo. Kot veste, smo tudi na prejšnji seji obravnavali naš predlog. Ker ste imeli kar nekaj pripomb, smo potem glede na magnetogram te vaše pripombe upoštevali in napisali nov zakon, kateremu se, sodeč po tem, kar sem slišal danes na razpravi, očitno obeta podpora. Mislim, da bomo s tem danes poslali jasen signal vsem mladim, da bo kmalu s tem konec.

V Slovenski demokratični stranki predlagamo, da se v času pripravnštva delodajalcem oprosti plačilo prispevkov, prav tako pa v tem zakonu stimuliramo delodajalce, da bi mlade zaposlili za nedoločen čas, saj v

tem primeru potem dobijo oprostitev plačila prispevkov še za nadaljnji dve leti.

Prav tako Vladi nalagam, da 30 dni po sprejetju tega zakona pripravi strategijo na področju pripravnštva za nadaljnjih pet let, in dajemo varovalko, če tega ne naredi, da se po tem obdobju pripravnik začne redno mesečno plačevati, in sicer v višini minimalne plače na mesec.

Menimo, da je zakon dober. Kot ste dejali, bodo verjetno potrebni še nekateri popravki, upam pa, no, da ne boste šli v nek radikalen poseg, v neko radikalno spremembo tega, kar smo mi predlagali in kar je dobilo tudi seveda podporo Mladinskega sveta Slovenije, ki je krovna organizacija nekaterih mladinskih združenj.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo.

Navzočih je 83 poslank in poslancev, za je glasovalo 83, proti nihče.

(Za je glasovalo 83.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je Državni zbora sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o fiskalnem pravilu.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o fiskalnem pravilu je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Ob tem vas obveščam, da bo v skladu s tretjim odstavkom 148. člena Ustave Republike Slovenije sklep sprejet, če bosta zanjo glasovali vsaj dve tretjini vseh poslancev, to je 60 ali več.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanke skupine SMC dr. Simona Kustec Lipicer.

DR. SIMONA KUSTEC LIPICER (PS SMC):
Hvala lepa, predsedujoči. Pozdravljeni kolege in kolegi!

V Poslanski skupini SMC bomo seveda podprli Predlog zakona o fiskalnem pravilu za nadaljnjo obravnavo.

Naj povemo, da iz dosedanjega procesa obravnave in razprave z veseljem ugotavljamo, da večina v tem parlamentu, neodvisno od ideoloških pozicij, z izjemo kolegov iz Združene levice, prispeva k iskanju, bi rekla, kompromisnih, najboljših možnih rešitev in širokega soglasja, da se ta zakon, ki je eden od pomembnih, temeljnih sistemskih zakonov te države, tudi sprejme. Ta zakon, pravzaprav sprejetje tega zakona razumemo kot temelj za prihodnje vodenje stabilne in vzdržne fiskalne politike v tej državi in tudi za stabilizacijo, finančno in tudi širše družbeno v tej povezavi sedanjega stanja v državi.

Hkrati se tudi zavedamo, da zgolj fiskalno pravilo ne bo dovolj, da bodo tudi druge zakonske rešitve in komplementarni ukrepi potrebni za to, da bomo v prihodnje preprečili finančna tveganja in škodljive posledice ter v tej zvezi tudi do zdaj pogostokrat nepremišljene politične odločitve in ravnanja na področju finančne politike v državi.

Z namenom naše iskrene zaveze in tudi zaupanja za vse nadaljnje procese obravnave Predloga zakona o fiskalnem pravilu se zavedamo, da je potrebna najširša možna večina vseh nas. To je cilj, s katerim bomo dosegli razvoj, rast za skupno dobro države in ljudi. Iskreno verjamemo v to in ravno s tem namenom smo skupaj z našimi koalicijskimi partnerji danes tudi posredovali vsem poslanskim skupinam, ki so do zdaj konstruktivno sodelovale v tem procesu, izjavo koalicijskih poslanskih skupin o vsebinskih okvirih za sprejetje že nekako vsebine amandmajev, ki bodo v prihodnjih obravnavah, če bo seveda to prvo branje potrjeno, tudi osnova za pripravo usklajenega in čim bolj na soglasju utemeljenega Predloga zakona o fiskalnem pravilu.

Torej, glasovi "za" Poslanske skupine SMC.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospod Janez Janša.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa.

Po našem mnenju zakon, tako kot je predlagan in kot je bil obravnavan v prvem branju, ni tisto, kar zahteva ustava. V zakonu je v vsebinskem smislu zapisano zgolj to, kar v Sloveniji že velja, to so obveznosti iz Pakta stabilnosti in rasti in Fiskalnega kompakta. Vendar pa je v teh razgovorih in pogovorih in deloma tudi v razpravi, še posebej s strani ministra, bila izražena pripravljenost, da se to gradivo, da se to besedilo predloga zakona nadgradi do naslednjega branja, in to daje nek obet, da je možno priti do rešitve, ki bo izvedbeni zakon približala zahtevam ustave.

To je razlog zaradi katerega bo Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke v temu branju predlog podprla, računajoč na to, da bodo obveze, ki so zapisane zdaj v teh zavezah treh koalicijskih poslanskih skupin in ki razširjajo osnovo za pripravo besedila v naslednjem branju, da bodo te zaveze spoštovane.

Prav tako računamo na to, da bodo nekatera zagotovila, ki jih je dal minister za finance zjutraj na razgovoru, prav tako spoštovana in da bomo lahko potem, brez tega da z vrnitvijo tega besedila pridemo spet na sam začetek, prihranili čas in s tem tudi približali državo trenutku, ko ne bo več v neustavnem stanju. Danes smo namreč glede na določila, ki jih je zahteval ustavni člen z zlatim fiskalnim

pravilom, v neustavnem stanju in temu zakonodajnemu telesu seveda ni v čast.

Torej računamo na to, da bo koalicija držala to obljubo, ki jo je danes tudi podpisala in razširila osnovo za pripravo besedila za drugo branje, in da bo tudi Vlada oziroma minister držal besedo pri nekaterih zavezah, ki jih je dal zjutraj v razgovoru. Pod temi pogoji bomo glasovali za zakon v prvem branju.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Deus gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo.

Moram samo na začetku povedati, da bo vseh deset poslank in poslancev naše poslanske skupine glasovalo za nadaljevanje postopka.

Zavedamo se, da je čim hitrejša okrevanje Republike Slovenije zelo nujno. Pri Demokratični stranki upokojencev se zavedamo, da moramo za to sprejeti pravila, ki bodo omejila obseg javnofinančnih odhodkov, hkrati pa tudi obseg zadolževanja za tekočo javno potrošnjo. Implementacija fiskalnega pravila bo imela pozitivne učinke seveda na boniteto države in na obrestno mero, po kateri bo dobila država tudi posojila. Višina obrestne mere, po kateri se zadolžujemo, je izjemnega pomena. Seveda, če se zadolžujemo ugodnejše, nam več sredstev lahko ostane za zdravstvo, šolstvo in seveda tudi pokojnine, se pravi, več za socialno državo tudi.

Bi pa ob tem ponovil, kar smo jaz in moji kolegi iz poslanske skupine v razpravi že izpostavili v sredo; samo besedilo zakona, skupaj z vsemi predlaganimi spremembami, ki bodo sledile, bo pod budnim očesom vseh nas. V primeru, da zasledimo, da bi se kako drugače lotili te razprave in da bi se dotaknili preveč in močno socialne države, potem seveda glasov v nadaljnji obravnavi s strani naše poslanske skupine ne bo. Mislim, da tisti, ki živijo na socialnem robu, da tistih tudi s tem fiskalnim pravilom ne smemo preveč obremenjevati, ker že zdaj dejansko zelo težko živijo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena Levica Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani zbor, hvala za besedo.

V Združeni levici bomo glasovali proti sprejemu fiskalnega pravila, in sicer iz treh razlogov. Prvi razlog je, da že pet let v Evropi spremljamo posledice škodljive fiskalne konsolidacije tako na ekonomskem kot na socialnem področju. Ekonomsko imamo, recimo, v primerjavi z Združenimi državami Amerike, kjer se tega niso šli na ta način, 726 milijard potencialno izgubljenega BDP. Socialno vidimo, kaj politike fiskalne konsolidacije prinašajo,

praktično razgrajujejo še tiste preostanke srednjega razreda, ki ga imamo, pet milijonov Evropejcev v temu trenutku živi pod pragom revščine, na jugu Evrope, kjer so stvari najbolj zaostrene, pa sploh ni več možno govoriti o kakršni koli socialni državi.

Poleg tega, to je drugi razlog, fiskalna konsolidacija ne razrešuje niti osnovnega namena, ki naj bi mu služila, to je razdolževanje dolžniške krize. Namreč, od začetka fiskalne konsolidacije do leta 2014, se pravi med letoma 2010 in 2014, se skupni dolgovi evropskih držav niso zmanjšali, ampak so se povečali s prej 7 tisoč 900 milijard evrov na zdajšnjih 9 tisoč milijard evrov. Skratka, dolg se je povečal za več kot tisoč milijard evrov v teh štirih letih, ko države izvajajo fiskalno konsolidacijo. Razlog pa je seveda v tem, da zaradi fiskalne konsolidacije gospodarstvo še naprej vztraja v recesiji, zaradi česar se relativno povečuje dolg, hkrati pa države ne morejo iz rednih prihodkov zagotoviti financiranja vseh svojih dejavnosti in se morajo dodatno zadolževati.

In pa tretja stvar, zaradi katere nasprotujemo temu fiskalnemu pravilu, je, da kljub večkratnim vprašanjem nismo dobili zadovoljivega odgovora, kaj bo fiskalno pravilo pomenilo v dobrih letih. Namreč, po simulaciji, ki jo je izdalo Ministrstvo za finance, bi mogli, recimo, v letih od 2001 do 2004, ko je bila, recimo, gospodarska rast v Sloveniji stabilna, socialne pravice na relativno dobri ravni, ampak je država imela med 2- in 3 % primanjkljaja vsako leto, bi morali, recimo v teh letih vsako leto prihraniti za 750 milijonov evrov, kar bi bilo vprašanje: prvič, če bi sploh lahko pod takimi ostrimi pogoji še imeli socialno državo, in drugič, ali lahko s tako fiskalno politiko sploh zagotavljamo gospodarsko rast.

Skratka, fiskalnega pravila ne moremo podpreti, in sicer iz razlogov, ker ne verjamemo, da lahko socialna država pod njegovimi pogoji obstane in mislimo, da se lahko ... / znak za konec razprave/ ... gospodarski rasti, če ga sprejmemo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Zavezništva mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS ZaAB): Tudi v Zavezništvu bomo v tej fazi zakon o fiskalnemu pravilu podprli, v nadaljevanju pa bomo imeli tekom postopka, spoštovani minister, še kar nekaj vprašanj, predvsem, bom rekla, lahko bolj tehničnih, glede izvedbe, in upam, da bomo to razčistili.

Naša temeljna zahteva je in ostaja postopna konsolidacija in nikakor na račun socialne države in še manj najšibkejših. Želim pa še enkrat poudariti, da fiskalno pravilo, čeprav smo malo prej lahko slišali drugače, ni noben bav bav in nič groznega ne bo prineslo ljudem. Pove preprosto to, da v slabih časih država lahko porabi več in na ta račun pomaga ljudem,

v dobrih časih pa pač ne sme porabiti vsega, kar ustvari. Mislim, da se to sliši popolnoma logično in neodgovorno je prodajati ljudem, kako bodo enkrat vse naše dolgove odpisali in da kar nadaljujmo s prakso iz preteklosti. To je res neodgovorno.

Prav tako je neodgovorno govoriti, da tega fiskalnega pravila v tem trenutku ne potrebujemo več, ker je situacija boljša, kot je bila pred dvema letoma. Res je, boljša je. Ni boljša sama od sebe, kar nekaj stvari in ukrepov je bilo za to treba narediti. In če želimo, da bo še boljša, stopimo skupaj in konstruktivno pomagajmo tej državi. Naša odgovornost in dolžnost je, da našim otrokom pustimo državo v dobrem, da ne bom rekla boljšem stanju, kot smo jo mi dobili.

Seveda pa si ne smemo zatiskati oči, da določenih stvari ni treba spremeniti in popraviti. Namenoma ne uporabljam besede "reformirati", in to predvsem zaradi tisti, ki prihajajo za nami. Z dobrimi gospodarskimi temelji, urejenimi javnimi financami in odličnimi javnimi storitvami bomo največ naredili za naše ljudi. In to bo najboljša popotnica mladim. S temi tremi stvarmi bomo na najboljši način dokapitalizirali mlade, starejšim pa zagotovili varno starost. Prva sem, ki se podpišem pod peticijo, da je čas, da dokapitaliziramo ljudi. Ampak ne s praznimi obljubami in pravljicami, ampak s konkretnimi ukrepi in dejanji. Rezultat teh ukrepov pa mora biti boljša Slovenija.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Nove Slovenije - krščanskih demokratov gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister dr. Mramor, spoštovane kolegice in kolegi!

Poslanska skupina Nove Slovenije bo dane prispevala štiri glasove za sklep, ne za zakon – za sklep, da je predlagano besedilo primerna osnova, da lahko z upoštevanjem vsega tega, kar ve koalicija, in vsega tega, kar ve in želi opozicija, postane dober, kvaliteten zakon o fiskalnem pravilu.

Nova Slovenija je konstruktivno sodelovala in tudi podprla spremembo 148. člena Ustave, a, gospe in gospodje, to je bil le prvi in majhen korak k dolgoročnemu cilju, to je, uravnotežen proračun, konsolidirane javne finance.

Ampak nekaj bi želel tu povedati. Potreben pogoj za konsolidacijo javnih financ je konsolidirana koalicija. Mi danes še nismo slišali jasne artikulacije, da je koalicija resnično, iskreno in srčno pripravljena, da pelje do konca ta zakon in da dejansko posluša tudi zahteve nas, s strani opozicije. Mi smo šli na roko in gremo na roko toliko ministru oziroma Vladi, da razumemo, da potrebuje neko fleksibilnost v času recesije. Ampak ker smo konservativna stranka, pa tako gledamo torej, konservativno gledamo – tudi na javne finance, na proračun

države. Zato želimo, da v dobrih časih, v času konjunktura, dejansko preprečimo prav z besedilom, za katerega želimo, da bo zapisano v tem zakonu o fiskalnem pravilu, da preprečimo skušnjave politike po prevelikem trošenju. Takrat, ko so dobra leta, takrat moramo misliti, da je vse ciklično – to je povedal Platon, vse je ciklično –, in za dobrimi leti pridejo slaba in za slabimi pridejo dobra. In takrat, ko so dobra leta, se moramo pripravljati na krizo. Zato želimo, kar jasno povem, da za konjunkturna leta, za leta gospodarske rasti, v zakon zapišemo preverjeno švicarsko formulo. To ne bo nobena destabilizacija, to ne bo prispevalo k nesocialni državi; nasprotno, uravnotežen proračun, konsolidirane javne finance, to je poročilo, to je garancija za socialno državo, in to dolgoročno. Zakaj je že Cankarjeva mama pobrala v dobri sadni letini vse hruške? Ni jih dala otrokom, da kar vse pojejo, ampak jih je posušila in jih potem otrokom razdelila pozimi. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SD gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Zakon o fiskalnem pravilu, gospe in gospodje, ni zakon koalicije, ni zakon opozicije, ampak je zakon odgovornih političnih strank, ki gledajo v prihodnost. Meni je žal, da se nam ni priključila v tej prvi fazi Združena levica, govorim s strani Socialnih demokratov, ker bi bil ta socialdemokratski levi blok močnejši. Tako pa smo Socialni demokrati prepričani, da se bomo iskreno borili, da bo ta zakon o fiskalnem pravilu: prvič, sprejet, in drugič, da bo sprejet tako, da ne bo ogrozil socialne države. Najlažje bi se bilo danes usesti na stol, nas je samo šest, se nasloniti nazaj in reči, da mi tega ne podpiramo. Potem bi lahko tvegali Socialni demokrati, da se to fiskalno pravilo sprejme brez naših šestih glasov na takšen način, da bi potem pa resnično ogrozili socialno državo, ker smo vendar stranke, kot smo že ugotovili, različne in imamo različne poglede.

Dokler pa smo Socialni demokrati jeziček na tehtnici tudi za kakšen glas pri tako pomembnem zakonu, pa ne bomo popustili. Imamo pa iskren namen, da v prid državljanek in državljanov sprejmemo tak zakon, ki bo v prihodnosti generacijam v Sloveniji omogočal lepše življenje. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker sem videl, da je interes tudi za individualno obrazložitev glasu, prosim za prijavo.

Obrazložitev glasu dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Časa imam malo. Prvo: to, kar je kolegica Alenka Bratušek, ve moja 85-letna prababica in ji tega ni bilo treba prebrati v ustavi.

Drugo, fiskalni zakon s švicarsko formulo vam ne bo funkcioniral. V slabih letih ne

bo funkcioniral zato, ker bo parlament lahko gorel, v dobrih letih je pa Luka razlagal, zakaj ni dobro, da nekako funkcionira. Žalost me, da konzervativna stranka ni proti. Navsezadnje izhajajo iz krščanske demokracije in že o dolgovih se je govorilo in pisalo, pridigarji so govorili v 14. in 15., 12. stoletju.

Glasoval bom tudi proti, pa bom navedel vsaj knjige, ki so prevedene v slovenščino, Dolg, Ustvarjanje zadolženega človeka, Dolgo 20. stoletje. Dve od njih sta res debeli, preberite si jih. Iz vse te debate nekako izpade seveda, da smo Združena levica neki grdi raček in tako naprej. Združena levica misli; upam, da tudi drugi mislite.

Zaključil bom pa s tem, kolega iz izvršilne oblasti pravi, bomo vsi zategnili pasove. Gospa, ki ima 530 evrov plače, pa dela v tem parlamentu, me je vprašala: "Pa, kje bo meni Mramor še kaj vzela? In od kje?" Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Spoštovane kolegice in kolegi!

Zakaj izvedbeni zakon o fiskalnem pravilu? Zaradi tega, da se bomo dejansko zavezali, tudi v Državnem zboru, da lahko toliko trošimo, kolikor ustvarimo. In da danes nimamo fiskalnega pravila oziroma v izvedbenem zakonu, spoštovani gospod Trček in Združena levica, posledica tega je tudi to, da na letni ravni plačujemo milijardo 100 milijonov evrov obresti, namesto da bi ta denar lahko namenili v investicije, šolstvo, zdravstvo, da je to skoraj toliko, kot plačujemo iz proračuna za pokojnine in da smo zadolženi v višini 80 % bruto domačega proizvoda. To je skratka to, ker nimamo uravnoveženih naših javnih financ.

Predlog, o katerem danes glasujemo, zagotovo ne bi bil deležen ne moje podpore ne podpore Poslanske skupine Nove Slovenije, kot je že kolega Horvat uvodoma dejal, ampak mu bomo dali priložnost in nekako pristali na dopis, dogovor tudi koalicijskih strank, da se formula uvrsti v člen tega izvedbenega zakona. To, kar smo tudi mi ves čas tudi govorili. Ampak kljub vsemu, to je za čas krize. Za čas, ko v našo kaščo prihaja polno žita, pa je prav, da je poskrbimo, da žito v tej kašči ostaja za hude čase. Zaradi tega bomo tudi v nadaljevanju v drugem branju mi sami predlagali, da se zavežemo tudi za uravnovežene javne finance, da ne bomo delili bombončkov, ko bomo imeli denar. Da se skratka zavežemo k temu varčevanju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim, prosim, prosim! Nobenemu nisem dal besede, zdaj govorim jaz.

Obrazložitev glasu mag. Andrej Šircelj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Kolegi in kolegice, minister!

Zakon o fiskalnem pravilu bom podprl zaradi tega, ker menim, da v tem trenutku daje perspektivo; daje perspektivo ljudem, predvsem tukaj mislim na mlade, in daje perspektivo tudi celotni naciji, da se razvije v odgovorno družbo. V odgovorno družbo v smislu, da bo trošila toliko, kolikor ustvari, in da za seboj ne bo pustila dolgov prihodnjim rodovom. Danes je žal situacija drugačna in mislim, da je naša naloga in tudi naše poslanstvo, da prihodnjim rodovom damo boljšo prihodnost brez dolgov in menim, da ta zakon posredno seveda to zagotavlja. Zagotavlja to, da bo na eni strani omejil preveliko trošenje, omejil predvsem trošenje na podlagi kreditov, na podlagi posojil, ki na drugi strani zahtevajo plačilo obresti posojilodajalcem.

Od Vlade in ministra za finance pričakujem, da bo naslednje branje zakona pripravil hitro, da ne bomo dolgo čakali, da se za tem zakonom ne bo skrival nek postopek, daljši postopek, in da bomo konstruktivno lahko sodelovali tudi pri opredelitvah določb v naslednjem zakonodajnem postopku in seveda v korist vseh nas, predvsem pa v korist prihodnjih rodov.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev glasu? Prosim za prijavo.
Obrazložitev glasu Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Ja, najlepša hvala za besedo.

Jaz seveda predlaganega zakona, izvedbenega zakona o fiskalnem pravilu ne bom podprl, ker gre kratko malo za političnoekonomski samomor. Rad bi pa tu izpostavil še eno poanto, ki se jo je treba tu zelo dobro zavedati. Govora je bilo o enotnosti politike, kako je ta združena v tem velikem projektu fiskalnega pravila. Gorje! Gorje narodu, ko se združi politika, ki nam je dala 120 tisoč brezposelnih, ki nam je naredila tajkune, ki je poskrbela za rastočo revščino, rastoče prekarne zaposlitve in padec kvalitete javnih storitev. Gorje narodu, ko se poenoti taka politika in zagovarja približno skupna stališča, to pomeni nekaj zelo zelo zelo slabega za veliko večino prebivalcev in prebivalk. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu gospod Matjaž Nemeč.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo.

Redkokdaj se zgodi, da smo v tako veliki večini in številu na nek način enotni v nameri, da najdemo pravo pot do skupnih ciljev. V slovenski politiki to ni navada, ampak se vedamo situacije, v kateri smo se znašli, in ne glede na, bom rekel, osebne pomisleke ali pa strankarske pomisleke, je jasna intenca, da iščemo neke skupne rešitve. Skoraj jasna

intenca, ker namreč lahko bi bili v veliki oziroma bi bili v celoti, žal pa smo le v veliki večini.

Oglasil se bom kot levičar, kot zmerni levičar, kot socialni demokrat, da bom omenil neko svoje obžalovanje, ker namreč lahko bi se znašli v bistveno boljšem položaju, kar se tiče našega pogleda na problematiko. Zakaj tako govorim? Ker se nam, žal, naši bratje ne želijo pridružiti v borbi za socialno državo, kot jo mi vidimo oziroma kot naj bi jo skupaj videli. Namreč, politika kompromisov je v Državnem zboru prisotna. Vsi se odrekamo, bom rekel, svojim ideologijam, zato da najdemo za vse Slovence skupno pot, in če bi ena od političnih strank imela 60-odstotno večino oziroma tričetrtno, bi lahko spremenila ustavo, bi lahko spreminjala zakone, tudi tiste, ki so dvotretjinske. Žal to je nemogoče in zato so potrebni kompromisi.

Želel bi še več socialne države, ampak sami tega ne bomo zmogli, zato je odgovornost tudi v naših bratih in sestrah, da ni več socialne komponente znotraj fiskalnega pravila. Mi se bomo borili za socialno državo, tudi če bomo v tem sami. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo.

Bom kratek. Prej nisem omenil še treh razlogov, zakaj bom glasoval proti. Prvič zato, ker država ni ne gospodinjstvo, ne kašča, ne kmetija in karkoli še slišimo s strani zagovornikov, ampak ne boste verjeli, je država. Ker, drugič, je čas, da tisti, ki ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Tišina, prosim.

LUKA MESEC (PS ZL): ... zagovarjajo, ki trdijo, da je čas, da nehamo več zapravljati, kot proizvedemo, začnejo razlikovati med proračunom in plačilno bilanco države; in ker bo fiskalno pravilo prihodnjim rodovom, za katere vas tako skrbi, odvzelo stanovanje, delovna mesta in socialno državo in ker jim tega ne privoščimo in ker smo odgovorna stranka, bomo poroti temu škodljivemu ukrepu že takoj nastopili ostro, mu pokazali rdečo luč, namesto da bi kot nekateri bolj odgovorni v tem parlamentu glasovali "za", v upanju, da se iz tega izcimi nekaj dobrega. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

Najprej naj odgovorim gospodu Nemcu, jaz v temu parlamentu nimam nobenega brata in nobene sestre. Ravno zato pri tem politično-ekonomskem samomoru mi, iz Združene leveice, ne bomo sodelovali. Pa ne zato, ker bi bili neodgovorni, ampak ker nas zanima, koliko

stoletij bomo šparali, da bi lahko prihodnjim rodovom zagotovili prihodnost.

Naj se sklicujem na ideologa kapitalizma, da ne boste rekli, da samo zagovarjamo socialistične teoretike. Ford je rekel, da njegov delavec mora zaslužiti nujno toliko, da lahko kupi avto, ki ga proizvaja, in da mora imeti dovolj denarja, da gre s tem avtom kamorkoli, s polnim tankom in da je ravno toliko dni prost. Se pravi, kapitalizem, niti kapital niti človek, ne funkcionira po vašem fiskalnem pravilu. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Imamo še en krog obrazložitev glasu, zato prosim za prijava.

Obrazložitev glasu dr. Franc Križanič.

DR. FRANC KRIŽANIČ (PS SD): Hvala lepa. Spoštovani!

Veliki angleški zgodovinar, Eric Hobsbawm je v svoji knjigi *Kratko 20. stoletje*, ne dolgo, opredelil nastanek socialne države po 2. svetovni vojni – prav iz koalicije protifašistične je nastala. Fiskalno pravilo je del funkcioniranja socialne države v sodobnem svetu; v obdobju recesije imamo primanjkljaj, v obdobju konjunktore moramo akumulirati, da ta primanjkljaj nadomestimo. Živimo v monetarni uniji, kjer nam niso pripravljene kreditirati naših trajnih primanjkljajev in zato kot partnerji moramo tudi ustrezno gospodariti.

Jaz ta zakon podpiram, je zastavljen izrazito keynesiansko in če bi ga podprli v širšem krogu, bi seveda ostal ta keynesianski, morda bo dobil bolj monetaristične poteze v kasnejšem obdobju.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsednik.

Ja, jaz pa mislim, da je treba tudi pri tej zadevi razmišljati o ZKP, - zdravi kmečki pameti. Šparaš lahko takrat, ko je dobra letina, ko nabereš več plodov in da imaš potem rezervo za naslednja leta.

Ampak, zdaj pa se hočem vrniti k bistvu, k temu, kar mi zagovarjamo in kar sem prej v imenu poslanske skupine rekel, da bomo budno spremljali celotno zadevo, da se znotraj tega ne bi našli hakeljci, ki bi na nek načini negativno vplivali na tisto populacijo, ki pa v tem trenutku in zdaj nima kaj šparati in tudi v prihodnje, ko bo neko normalno stanje, ne bomo več v krizi, ne more šparati, ker ima tako nizke prejemke, da enostavno ne more delati rezerv. Za te pa se bomo znotraj naše poslanske skupine še kako borili in seveda prepričan sem, da bomo našli tudi pozitiven interes z našimi koalicijskimi partnerji kakor tudi z opozicijskimi strankami.

Nisem povedal, kako bom glasoval. Za.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Tudi jaz bom glasovala za ta zakon, da gre v nadaljnjo obravnavo, namreč zato, ker ta smer je tudi tista, ki jo sama poskušam uresničevati v svojem življenju. Ves čas se zavedam, da dokler lahko delam, bom poskrbela zase in za svojo družino s svojim delom. Nikoli nisem pričakovala, da bodo moje dolgove ali pa moje zapitke plačevali drugi. Zato mislim, da je prav, da se tako ravnamo tudi pri državnih financah. Seveda pa se ves čas zavedam, da so v naši družbi ljudje, ki iz določenih razlogov ne morejo poskrbeti zase, in za tiste pa je prav, da država poskrbi in da tudi pokojnine niso najboljše v državi, hkrati pa se tudi zavedam, da tudi kasnejši rodovi bodo potrebovali socialno pomoč in bodo potrebovali pokojnine. Zato, da tudi v kasnejših letih bomo socialna država in imeli pokojnine, moramo zdaj nekaj narediti. Zato sem zadovoljna, da smo se v glavnem poenotili v tem duhu, da gremo v tej smeri uravnoteženja našega proračuna naprej in ne razumem tistih, ki pravijo, da bomo mi kar z lahkoto odpisali dolgove drugim, ker bodo še naprej trošili in zapravljali in niso pripravljeni vrniti tistega, kar so prekomerno potrošili. Zato bom glasovala "za".

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala.

Marsikdaj se pri nekaterih razpravah kolegov poslancev in poslank ne oglašam, ker menim, da je vsako oglašanje brezpredmetno, ampak ker smo nekje na neki točki te seje, kjer tečejo citati, kjer se govori o nekih vrednotah, o nekih izkušnjah, bi pač predlagal, da ko govorimo o knjigah, da si vsaj večina kolegov iz Združene levice ali pa tudi Socialnih demokratov prebere knjigo Pot v propad, Kaiserja, kjer že na začetku te knjige govori o znamenitem reku Franklina, kjer govori da pot do bogastva gre samo preko skromnosti in podjetnosti. In vsaj tisti, ki zagovarjamo neko konservativno liberalno gospodarsko politiko, še enkrat poudarjam, konservativno, tisti se tega zavedamo. Mislim, da tudi majica vašega kolega danes, kjer ponosno razkazuje, Che Guevara, govori ravno o tem. Ljudje, ki so bili ali smo bili na Kubi, si lahko pogledajo, kaj pomeni pot v prepad. 40 let nenehnih reform, da nekaj, kar je, lahko rečemo, ne gre na sistem, ki nikoli se ni dokazal, kaže danes to: porušeno eno izmed zelo lepih mest, v milijonskem mestu, kjer lahko na prste ene roke preštejemo lastnike interneta in zdravnike, ki imajo manj kot 20 evrov plače. To je ta zgodba, pot v prepad. Tam, kjer ni varčevalne politike, ker pri 20 dolarjih mesečno pač ni varčevanja, in jaz verjamem, da vi nekako tako razumete varčevanje.

Je pa tu zanimiva zadeva, da je Slovenija res specifika: tu Nemeč razlaga, da so z Združeno levico bratje. To je pač ... Jaz pač Nemce drugače razumem. To pa naj bo mogoče malo humorja, ironičnosti v tej situaciji, pa upam, da si boste kolegi tudi to knjigo nekako prebrali. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Kako boste pa glasovali?

FRANC BREZNIK (PS SDS): Mislim, da moj odgovor že vnaprej poznate, da bom podprl.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ja, vem, ampak, morate to povedati.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Mislim, da sem zagovornik fiskalnega pravila od vsega začetka in da bom to podprl. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala lepa.

Ali je še ...

Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Tisto knjigo sem tudi prebral, kolega je navajal napačno knjigo, govorim o knjigi Dolgo 20. stoletje **Giovannija Arrighija** s podnaslovom Kapitalizem, denar in moč.

Vi zagovarjate kapitalizem, pogovarjate se o denarju, Državni zbor ima moč, vsak moj študent jo mora prebrati, iz nje se boste tudi naučili, kako se v globalni ekonomiji eksternalizirajo stroški – kolega bi verjetno edini vedel tukaj odgovoriti na to poslansko vprašanje od vseh vas prisotnih. Gre za osnove kapitalizma in potem bi tudi mogoče nekoliko bolje razumeli dolg, mogoče pa mene in kolega Franca, ki sta oba taka fina šarmerja, isti poštar naredil. Hvala.

Zlorabil sem, vem.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ne samo, da ste sami ugotovili, da ste zlorabili, izrekam vam tudi opomin zaradi zlorabe postopkovnega.

Zdaj pa mislim, da je čas, da glasujemo. Zato prosim, da še enkrat preverite delovanje glasovalnih naprav in glasujemo.

Navzočih je 84 poslank in poslancev, za je glasovalo 79, proti 5.

(Za je glasovalo 79.) (Proti 5.)

Ugotavljam, da je Državni zbor sklep sprejel, zato bo Predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za finance in monetarno politiko kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo prekinjeno 3. točko dnevnega reda – prva obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah

Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik, za besedo.

Kot že napovedano, bomo kot predlagatelji v Poslanski skupini SDS podprli predlog zakona v prvi obravnavi. Upali in pričakovali smo, da bodo predvsem poslanci koalicije sledili tistemu, za kar so prej rekli "za" glede urejanja pripravništva. Vendar kljub konstruktivni razpravi me je najbolj strah mnenja Vlade, ki pri tej nalogi očitno ni bila dovolj aktivna. Ministrica niti ni vedela, da obstajajo evropska sredstva in tako naprej, in niti ni znala povedati, kateri so argumenti, s katerimi zavrača zakon, ki je pred nami. Skratka, v Poslanski skupini SDS bomo podprli zakon, ker menimo, da je dober, da je dober tako za obrtnike, za gospodarstvo, za mlade in tudi za boljši izobraževalni sistem v Republiki Sloveniji, kajti s tem dualnim sistemom izobraževanja, kot ga predlagamo v tem zakonu, bi sledili uspešnim evropskim praksam izobraževalnega sistema, ki jih zaenkrat lahko samo sanjamo, na žalost pa v praksi ne izvajamo.

Zato bomo v Poslanski skupini SDS ta zakon podprli in upamo, da bomo vsi skupaj dali soglasen "za" za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Desus gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsednik.

Moram reči, da v naši poslanski skupini a priori ne zavračamo predlaganega zakona. Je pa res, da nekatere zadeve predhodno niso bile realizirane, preden se je dalo predlog v obravnavo Državnemu zboru. Mislim, da je tu treba predvsem s socialnimi partnerji zadeve dogovoriti. Seveda, v vsakem primeru gre za sredstva, za denar, ki ga mora država po predlogu zakona, ki ste ga pripravili, zagotoviti. To pa v tem trenutku ni enostavno, ni preprosto.

Zaradi tega predlagam, da se o tej zadevi temeljito pogovorimo, da ministrstvo oziroma Vlada pripravi nov predlog, kjer bodo te zadeve dogovorjene. To pa zdaj ne pomeni nekaj slabega, če bomo ta zakon zavrnil in rekli, da se naj to zadevo pripravi na Vladi oziroma na ministrstvu. Pa ne zaradi tega, ker ste to vi, ker vedno rečete v SDS, da predloge zavračamo zaradi tega, ker je predlagateljica vaša stranka oziroma poslanska skupina. V tem primeru jaz ne razmišljam niti slučajno tako, zato predlagam vseeno, da se te zadeve temeljito pregledajo in

da se potem tudi pripravi zakon z vsemi temi možnimi predlogi in podlagami.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala za besedo.

Poslanska skupina Nove Slovenije bo predlagani zakon podprla. Ker pa sem že včeraj poslušala in tudi danes, ko pravite, vsi vemo, da je treba neke spremembe na tem področju narediti, da je treba na nek način urediti vajeništvo in večjo povezanost gospodarstva in izobraževalnega sistema, pa pogrešam samo nekaj – kdaj bo pa to na mizah? Mislim, da vsi že predolgo poslušamo "moramo", "bomo", "vsi se tega zavedamo", ampak akcijskega načrta, do kdaj, roka, da se zavežemo, da bo to narejeno do septembra, da bo to veljalo že z letom 2016, tega pa, žal, ni. In to pogrešam.

Kot sem pa dejala, Poslanska skupina Nove Slovenije predlog podpira.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: V svojem imenu? O. K., če je obrazložitev glasu v svojem imenu, pa prosim za prijavo.

Obrazložitev glasu gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospod predsednik. Spoštovani kolegice in kolegi!

Upam, da sem pred dvema dnevoma nazaj nekako poskušal vam približno obrazložiti z nekega praktičnega vidika, kako si v Slovenski demokratični stranki predstavljamo tako imenovano implementacijo dualnega šolskega sistema v slovenski prostor. Razlagal sem o preteklosti, razlagal sem o praksah, ki jih imajo zahodne demokracije, katerih sem nekako se tudi sam navzel. Poglejte, spoštovane kolegice in kolegi, mojstri na vsakem področju v mizarstvu, kamnoseštvu, mojstrski kandidati ali mojstri poklicev v mizarstvu, jih danes lahko srečujete, greste v vsako cerkev, vidite napise ali mojstrovine, ki so bile narejene pred sto leti. Vsaka resna država jemlje zelo resno tudi dualni šolski sistem. Avstrija je primer, kjer je brezposelnost med mladimi najmanjša v Evropi. Mislim, da se je ta sistem izkazal za nekaj najbolj dobrodošlega. Nekako tudi tiste, ki zagovarjate, kot sem rekel tudi pred dvema dnevoma, pravice starejših ali pa vsaj govorite o tem, da ste edini zagovorniki pravic starejših ali upokojencev. Poglejte, ljudje, ki že pri 16 stopijo v dualni šolski sistem, ki plačujejo prispevke, so nekaj najbolj dobrodošlega za socialno, torej za pokojninsko blagajno, kakor tudi za zdravstveno blagajno.

Spoštovane kolegice in kolegi, kot sem povedal, tudi sam bom glasoval in tudi vas prosim nekako, da se odločite, da ta zakon spravimo skozi proceduro, ker menim, da bo

nekaj res dobrega tudi za mlade. Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Sem mislil, da že glasujemo. Ko sem poslušal kolega soimenjaka, verjetno bo v ta zakon treba dati varovalko, da na koncu ne bomo prišli do tega, da bodo že desetletni šli v vajeništvo, pa plačevali davek; ampak šalo na stran. Če smo nekoliko malo resni, čudno se mi zdi, da edini, očitno malo preveč razmišljam o ekonomiji in o gospodarstvu tukaj. Ogrlica mi tu manjka. Mi potrebujemo gospodarsko politiko, spet se bom ponavljal, sistem pametne specializacije. Ta razmislek, verjetno se s tem tudi kolega strinja, ki ima bogate mednarodne izkušnje, in potem šele po dobrem razmisleku neke izvedbene zakone. Ker drugače se mi zdi, da bo to še ena šlamastika.

Zaradi tovrstnega opozorila, ker sem iz Združene levice, ker perpleksno razmišljam, bom glasoval "proti". Bom pa zelo vesel, če bom v drugem branju tudi malo to vsebinsko prekvasili. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu gospod Tomaž Liseč.

TOMAŽ LISEČ (PS SDS): Hvala.

Sam bom glasoval za to, da gre zakon v nadaljnjo obravnavo, predvsem zato, ker smo napovedali, da bi potem, ko bi šli preko prve obravnave, predlagali tudi javno predstavitev mnenj, kjer bi lahko vse socialne partnerje pozvali, da se izrečejo glede tega zakona. Tudi Vlada je sama že rekla, da se dogovarja in pogovarja s socialnimi partnerji, kako problematiko vajeništva ustrezno rešiti. Glasoval bom "za", ker je na koncu po treh urah in pol razprave državna sekretarka na Ministrstvu za izobraževanje pa le zmogla toliko poguma, da je rekla, da evropska sredstva obstajajo in da jih je mogoče nameniti za ta sredstva.

Torej, lahko sprejmemo postopkovno počasi in lahko do leta 2016, kot je tudi predlog zakona, zakon naredimo življenjskega in uporabnega. Predvsem pa bom glasoval "za", ker v zadnjih letih veliko govorimo o mladih, o obrti, o gospodarstvu, izobraževalnem sistemu, ampak predvsem govorimo. Ko pa imamo neko osnovo za nek soliden zakon, ki ga lahko preko zakonodajne procedure naredimo še boljšega, pa kar naenkrat večina pritisne tipko "proti". Mislim, da se moramo enkrat zresniti in pogledati zakon in ne zaradi nekaterih demagoških puhlic pritisniti tipko "proti". Sam bom pritisnil tipko "za", ker so vsi razlogi, da gre lahko zakon v nadaljnjo proceduro, izpolnjeni.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Predlaganih sprememb v poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki jih je na mizo prinesla skrajna desnica, v Združeni levici seveda ne bomo podprli. Razloga sta dva oziroma dva sta temeljna razloga. Prvič, ker predlog predvideva subvencioniranje zasebnih dobičkov za usposabljanje delovne sile, iz katere kapital že tako ali tako črpa, sesa presežno vrednost, delodajalci se pa tukaj kratko malo postavljajo na stališče, zavračajo princip nekega poštenega plačila za pošteno delo. To je prvi razlog, zakaj v Združeni levici tega ne bomo podprli.

Drugi razlog je temu komplementaren. Training za nek konkreten delovni proces ne sodi v javno izobraževanje. Praktična znanja v tej vertikali javnega izobraževanja so vsekakor potrebna, popolnoma nekaj drugega pa je usposabljanje za konkreten delovni proces. Tukaj pa ne govorimo več o sodelovanju med šolstvom in gospodarstvom, ampak govorimo o podrejanju javnega izobraževanja nekemu zasebnemu profitu oziroma kapitalu, ki ga seveda kopičijo menedžerji in lastniki produkcijskih sredstev. To je, če ostanemo znotraj horizonta kapitalizma, lahko samo nek dodatek vertikali javnega izobraževanja. Kar dijaki potrebujejo, je izobrazba, ne pa training v tem, kako postati pokorna delovna sila za nek konkreten produkcijski proces. Hvala za besedo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Preden dam besedo naprej, moram najprej ugotoviti, da v tem parlamentu ni skrajne desnice in v tem parlamentu ni skrajne levice. / aplavz/ V tem parlamentu tudi ni skrajne levice. Skrajna levica je vedno izven parlamenta. Tako da prosim, da se s temi obkladanji preneha in se govori na kakršnekoli druge načine, še zlasti ker se kdo čuti potem užaljen. In je to lahko hate speech in jaz želim, da je ta razprava kulturna, lahko govorimo o različnih odtenkih konzervativizma, ampak skrajne desnice pa res ne vidim. Vidim jo pa drugje po Evropi.

Postopkovno, Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo.

39. člen Ustave, ki govori o svobodi izražanja, je jasen. Zagotovljena je svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja. In to lahko prakticiramo tudi poslanci. Zdaj pa, če smem samo, glejte, v Združeni levici imamo zelo resne razloge, zakaj določeno stranko v tem parlamentu imenujemo, nazivamo skrajna desnica. Ampak ker je to postopkovno, ne pa vsebinska razprava, tukaj ne bom na široko tega razpredal, bom pa samo rekel, da med drugim je ta stranka ta teden na primeru določenega novinarja pokazala, kaj počne s tem 39. členom Ustave, kar je že eden od manjših razlogov, zakaj imamo legitimno pravico take politike imenovati skrajne. Drugih pa ne bom na tem mestu navajal, ampak ob primernejši priložnosti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Luka Mesec, opozarjam vas, da ste prekršili oziroma da ste zlorabili postopkovno, zato vam izrekam opomin za to.

Nadaljujemo z obrazložitvami glasu.

Obrazložitev glasu ima gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, predsednik. Kolegice in kolegi!

Sam bom glasoval za zakon, ki smo ga v Slovenski demokratični stranki pripravili na podlagi našega predvolilnega programa. Sam, ko sem pogovarjal z gospodarstveniki, ko sem hodil po terenu, pravijo, da mladi pridemo iz šole strokovno dovolj dobro podkovani, problem pa je praksa. Zaradi tega menimo, da bi dualni šolski sistem rešil marsikatero zagato na tem področju. Mlade bi zverziral že v času njihovega izobraževanja, da bi se navadili na določeno delovno okolje, s tem da bi spoznali določene delovne procese tudi v praksi. In ko bi delodajalec takega mladega človeka s svojimi zaposlenimi dobil v nekakšen svoj krog, da bi mu dal določene veščine, da bi tako postal del kolektiva, menimo, da bi precej mladih tudi na ta račun in predvsem na ta račun potem pri tem delodajalcu dobilo tudi zaposlitev. Kot sem že dopoldne dejal, videli smo na primer Univerze v Novi Gorici, kako funkcionira, kjer 70 % temelji na raziskovalni dejavnosti, tam profesorji skupaj s svojimi študenti že v času študija veliko delajo predvsem v praksi. In kaj se zgodi? Svoje znanje prodajajo na trg, sodelujejo z razno raznimi podjetji in s tem tudi najdejo sredstva za svoje financiranje. Kar je pa najbolj pomembno, 90 % študentov Univerze v Novi Gorici si potem v dvanajstih mesecih, ko diplomirajo, dobi službo.

Zaradi teh razlogov in ker vem, da je bilo tudi v koalicijski pogodbi, če danes ne bo šlo skozi, upam, da se čim prej lotite te problematike, da dobimo dualni šolski sistem, bom podprl.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Je postopkovno? Smo na točki obrazložitve glasu. Edina možna zadeva je, da imate postopkovno. Jaz upam, da ne gre za zlorabo postopkovnega ker vam bom moral izreči drugi opomin. Je postopkovno ali ni? Prav, boste preverili, če je postopkovno. V redu.

Besedo ima dr. Trček.

DR. FRANČ TRČEK (PS ZL): Opravičujem se res, ampak mogoče sem malo neumen, ampak rad bi malo več logike v tem parlamentu. Pogovarjamo se o Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju, kolega Mahnič je pa govoril o primeru univerzitetnega izobraževanja. A razumete? O čem se mi pogovarjamo tukaj? Se opravičujem, verjetno ni postopkovno ali je. Ne vem.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Je postopkovno, niste zlorabili postopkovnega.

DR. FRANČ TRČEK (PS ZL): Se opravičujem.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej bom razrešil to postopkovno, preden bo kdorkoli karkoli nadaljeval. Tisto, kar ste do zdaj opazili, gre danes za zelo široko razumevanje, kaj je to obrazložitev glasu. Vsako poseganje v to sproži še nadaljnjih deset nepotrebnih obrazložitvev glasu.

V tem kontekstu ni bilo nič narobe s tistim, kar je kolega Mahnič povedal, ker je pač povedal tisto minimalno, kako bo glasoval. In vsaj to se pričakuje v primeru obrazložitve glasu. Vsebinsko se pa strinjam, da bi bilo dobro, da od zdaj naprej pazimo, da so obrazložitve glasu ravno o tistem, o čemer se glasuje.

Postopkovno. Jaz upam, da ne gre za zlorabo postopkovnega.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Gospod predsednik, bom zavil tako, da bo postopkovno.

Predlagam vam, da kolegu Trčku razložite, da vem, kaj je strokovno in poklicno izobraževanje, da sem pa samo hotel dati primer, kako lahko prakso in teorijo povežemo in kako potem to deluje na zaposlovanje. Ne samo na fakultetah, vem, da to ne paše sem, ampak bi to delovalo tudi na strokovnem.

Moj proceduralni predlog je, da mu to razložite.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: No, tukaj se pa lahko novi poslanci učijo od starih, kako se postavi postopkovni predlog, čeprav gre za zlorabo postopkovnega predloga.

Vsekakor zavračam vaš postopkovni predlog in mu tega ne bom razložil. Prosim, umirite se v dvorani. Imamo še en krog obrazložitve glasu. Prosim za prijavo.

Obrazložitev glasu ima gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Jaz bom podprla ta zakon in sem zadovoljna, da je kolega Lisec to predlagal Državnemu zboru, ker mislim, da se prepočasi odzivamo na potrebe časa. Četudi ta zakon morda sedaj ne bo sprejet, upam, da bo vendarle gospa ministrica pospešila sprejemanje novega zakona, ki bo vendarle omogočil tudi vzpostavitev dualnega sistema oziroma več praktičnega pouka. Čeprav kapitalizem tako kot demokracija nista idealna sistema, ampak pravijo, da zaenkrat niso iznašli boljših. In pač tam, kjer se znanje od kapitalistov, obrtnikov, podjetnikov prenaša na mlajši rod, je to velika vrednota. Vendar morata biti za to zainteresirani obe strani. Tako tisti obrtnik podjetnik, ki ima veliko znanja, da je motiviran, da prenese znanje na mlajšega, torej na dijaka, na vajenca, tako vajenec, ki želi to znanje uporabiti tudi v svojem življenju naprej.

Prepričana sem, da dobro znanje, dobra šola, dober prenos veščin starejših na mlajše lahko tudi omogoči, da smo bolj samozaposljivi, imamo več znanja in potem tudi bolj uspešni v življenju. Mislim, da v tem smislu moramo delati tudi naprej v prihodnjem sprejemanju zakonodaje. Ampak kljub temu sem vesela, da je bila ta tema sprožena tukaj v parlamentu, kajti večina strank, večina razpravljavcev je pravzaprav tudi to poudarjala, da je premalo tega praktičnega znanja, da smo tudi kadrovske narobe v teh letih delali, ko je večina generacije šla v gimnazije, manj pa v poklicno izobraževanje, zato je tudi strukturni primanjkljaj na področju poklicev.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu ima gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala, gospod predsednik. Spoštovana ministrica, spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Zelo jasno povem, kot sem nakazal že tudi v razpravi, da bom podprl novelo zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Ta je nujno potrebna in pričakoval bi, res bi pričakoval, da bi s to novelo zakona prišla v Državni zbor Vlada. Vlada ima veliko ekipo, politične skupine v Državnem zboru imamo zgolj peščico strokovnih kadrov. Ampak kljub temu gre tukaj za opozicijski predlog zakona. Na tej seji imamo neko zelo čudno situacijo, morda zgodovinsko, rekordno, da praktično zelo, zelo malo ali skoraj nič vladnih zakonov. Ampak zdaj k zadevi.

Glejte, mi imamo tudi na nivoju Evropske zveze veliko mehanizmov za mlade. Mi smo se seveda najbrž vsi v času pred volitvami, ko smo delali volilni program, spraševali in trdili, tako kot tudi danes Na mladih svet stoji. Mi v Novi Sloveniji smo se spraševali – ali mam odgovore na čem pa stojijo mladi? To je problem. Zato smo se toliko angažirali in fokusirali v gospodarski program, v novo ekonomsko politiko, ki bi jo nujno morali sprejeti v tej državi, če želimo, da bodo res naši mladi rodovi imeli tudi neko dobro perspektivo. Imamo zavezništvo za vajeništvo. Nemci so nam tukaj rekli oziroma celotni Evropski zvezi, da nam želijo pomagati. Imamo jamstvo za mlade. Veliko je teh mehanizmov in najbrž bomo morali na posameznih odborih občasno zahtevati od Vlade poročila, kaj se na teh evropskih mehanizmih doma pri nas v Sloveniji dogaja. Da bomo na tak način pritisnili na Vlado, da bo dejansko nekaj dala od sebe. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu ima gospa Irena Kotnik.

IRENA KOTNIK (PS SMC): Hvala za besedo.

Novela zakona ne bom podprla, ker menim, da bi morale biti spremembe zakona usklajene tudi z delovnopravno zakonodajo. Menim tudi, da za uspešno delovanje sistema

vajeništva potrebujemo širok konsenz z deležniki civilne družbe. Prav tako pa morajo biti izpolnjeni tudi pogoji glede financiranja iz javnih sredstev.

Zavzemam pa se za spremembe poklicnega in strokovnega izobraževanja predvsem s pogleda povezave teorije in prakse. Glede na to, da smo slišali veliko razprav, sem prepričana, da vsi, ki smo tukaj v tej dvorani, želimo na tem področju nekaj spremeniti. In tudi sem prepričana, da za to ne bomo potrebovali veliko časa, da bo to uresničeno v čim krajšem času. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: S tem smo končali z obrazložitvami glasu in lahko glasujemo. Začenjamo z glasovanjem.

Glasujemo. Navzočih je 83 poslank in poslancev, za je glasovalo 24, proti pa 59.

(Za je glasovalo 24.) (Proti 59.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 13. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi in nalogah delovnih teles Državnega zbora.

Ker k predlogu odloka ni bilo vloženih amandmajev, prehajamo na odločanje o predlogu odloka.

Glasujemo. Navzočih je 83 poslank in poslancev. Za je glasovalo 83, proti pa ni bil nobeden.

(Za je glasovalo 83.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je odlok sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 15. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema.

Odbor za finance in monetarno politiko je Državnemu zboru predlagal dopolnjeni predlog sklepa, h kateremu ni bilo vloženih amandmajev, zato prehajamo na odločanje o predlogu sklepa. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog sklepa neusklajen.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS ima mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo.

V Slovenski demokratični stranki bomo podprli predlog priporočil v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema. Slovenija je edina izmed tranzicijskih držav, ki je že drugič na račun davkoplačevalcev morala sanirati bančni sistem. Zadnja sanacija nas je že stala pet milijard evrov, pričakujemo, da bodo ti stroški še višji. In prav je, da se

Državni zbor seznanj z dodatnimi gradivi in pa dodatnimi pojasnili Banke Slovenije.

Veseli me, da je večina poslanskih skupin pri stališčih izrazila podporo temu priporočilu. Pričakujem pa, da bo pri naslednji razpravi, ki jo bo imel Državni zbor, posvetil več pozornosti predvsem vzrokom ne samo posledicam za nastalo bančno luknjo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Mi bomo vedno glasovali v skladu z ustavo po lastni vesti, smo pa nekako vzdržali do teh priporočil. Zakaj, smo že na dolgo obrazlagal Seveda so tovrstne debate potrebne, ampak, pogledajte, Banka Slovenija naj Državni zbor v tridesetih dneh informira o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj v bankah in o vlogi Banke Slovenije pri tem. Makroekonomski vzroki so znani, predstavniki Banke Slovenije so nam to že obrazložili. Nadalje, pričakuje se poročilo Banke Slovenije o, citiram, "učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti." Njihova stališča so jasna, so jih že povedali. "Pričakuje se način reševanja kapitalne neustreznosti bank." Govorimo o teh petinšestdesetih milijonih, pa je bilo tudi že povedano, kako se bo to reševalo.

Skratka, nekaj konkretnih slabih praks in odgovornih zanje iz tega priporočila ne bo. Zato bom kar prebral to, kar sem že takrat povedal: "Zato bi bila potrebna forenzična revizija ali pa kar kriminalistična preiskava o odgovornosti politikov...", čeprav nekdo trdi, da je štiri mandate tukaj, pa da ni nič kriv, "državnih funkcionarjev, poslovnih oseb paradržavnih skladov, državnih podjetij, bank." To priporočilo bo pač zgolj eno priporočilo v nizu, ki nam ne bo nič novega povedalo, zato bom sam vzdržan, verjetno pa tudi večina ostalih tovarišev in tovarišica. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov ima gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala, gospod predsednik.

Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanski demokrati bomo seveda glasovali za priporočila v zvezi z aktivnostmi Banke Slovenije glede sanacije bančnega sistema. Sanacija bančnega sistema, decembra 2013 je bila zelo zelo huda operacija za davkoplačevalce te države. Mi vemo, da je bančna luknja nastala zaradi nesposobnosti poslovnih organov, morda zaradi političnih vplivov ali kakšnih drugih, morda tudi kriminalnih dejanj. To se bo še videlo. Zato je nujno, kolegice in kolegi, da odgovornosti za bančno luknjo damo ime in

priimek, da torej vrtalcem bančne luknje damo ime in priimek. Ne moremo kar zamahniti z roko in iti mimo, ker to od nas zahtevajo naši davkoplačevalci, ki nas ustavljajo na pločnikih, prihajajo v naše poslanske pisarne in nam govorijo: "Vzemite tistim, ki so vzeli nam." In to je naša naloga. To govorijo poslancem. Zanimivo, da ne grejo pred državne banke, ampak to govorijo nam. Tukaj je bilo tudi veliko malih delničarjev razlastnjenih. In na tem mestu bi želel tudi opozoriti na 33. člena Zakona o ukrepih za krepitev stabilnosti bank, o tem sem danes v razpravi na široko govoril oziroma včeraj, in ta 33. člen ZUKSB je dejansko zelo močan člen in nalaga upravnemu odboru Družbe za upravljanje terjatev bank, da dejansko, poenostavljeno rečeno, poišče vrtalce bančne luknje. Danes za enkrat teh imen še ne vidimo, preteklo pa je že kar nekaj časa od uveljavitve tega zakona. Zato je nujno, da se Državni zbor seznanj s poročilom Banke Slovenije in da vztrajamo pri ukrepih in dejansko intenziviramo in pritiskamo na nek način na vse tiste, ki so odgovorni, da vrtalce bančne luknje tudi odkrijejo in jih sankcionirajo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Desus ima gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, predsednik.

Najprej poglobljam, da ne pozabim. Seveda bomo priporočila v Poslanski skupini Desus podprli v prepričanju, da je treba najti vzroke, posledice smo že začutili in jih čutimo, treba je najti vzroke, jih definirati ter na odgovornost poklicati tiste, ki so za to odgovorni. To je dolžnost do vseh državljanov in državljanek te države, ne nazadnje pa je to eden izmed postulatov tudi pravne države, če hočete.

Želeli bi, da banke postanejo to, čemur so dejansko namenjene, da služijo fizičnim in da služijo pravnim osebam, torej gospodarskim družbam. Denar pa ne glede na to, ali jih bomo prodali, pa seveda si ne želim, da jih vse povprek in za vsako ceno prodajamo, pa namenimo ne več za dokapitalizacijo, za pokrivanje primanjkljajev, za metanje denarja v brezno brez dna, ampak da namenimo ta denar za socialo, za javno zdravstvo, za javno šolstvo in za vse tiste, ki so denarnih pomoči tudi potrebni. Jaz mislim, da smo to dolžni narediti v interesu predvsem tega, da bančni sektor zaživi in da opravlja svoje prvotno poslanstvo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Torej lahko glasujemo. Začenjamo z glasovanjem.

Glasujemo. Navzočih je 82 poslank in poslancev, za je glasovalo 77, proti nihče.

(Za je glasovalo 77.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 14. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v Družbi za upravljanje terjatev bank d. d.

Odbor za finance in monetarno politiko je Državnemu zboru predlagal dopolnilni predlog sklepa, h kateremu ni bilo vloženih amandmajev. Zato prehajamo na odločanje o predlogu sklepa. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da je bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog sklepa neuskkljen.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine SDS ima mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

Posledica slabega upravljanja in bančne luknje je Družba za upravljanje terjatev bank. Tudi tukaj ocenjujemo in smo prepričani v Slovenski demokratični stranki, da se mora Državni zbor seznaniti z dodatnimi pojasnili in z dodatnimi gradivi. Predvsem z dodatnimi pojasnili v zvezi s prenosi terjatev z metodologijo. Prepričani pa smo v Slovenski demokratični stranki, da je zelo pomembno, da se Državni zbor seznaniti tudi z letnim poročilom in poslovno-finančnim načrtom za leto 2015.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov ima gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi!

Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov bo predlog priporočil podprla. Predvsem želimo slišati jasen problem, in sicer vrednotenje prenesenih terjatev na slabo banko glede cene ter tudi kdaj bodo vse terjatve ne nazadnje prenesene. Prav tako se je treba opredeliti, tudi Državni zbor je prav, da sliši, glede dejanskih odgovornosti na slabi banki. S strani KPK smo prejeli različna poročila, ki so bila zapisana tudi v medijih, kot tudi s strani Računskega sodišča. V Sloveniji imamo ustanovljeno slabo banko primerljivo, kot je v tujini, z eno veliko pomanjkljivostjo, da so v tujini, kjer so bile problematičnosti bančnega sistema lahko tudi še v večjih razsežnostih kot v Sloveniji, pa je tako imenovana slaba banka tudi v privatnem kapitalu. Saj veste, tam kjer je privatni kapital, kjer ni zgolj kapital države, tam je interes, da se proda, da se čim več iztrži, toliko večji.

Nas bo vsekakor zanimalo samo vrednotenje prenesenih terjatev in zaradi tega bomo priporočila podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Desus ima gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, predsednik.

Seveda bomo tudi ta priporočila v Desusu soglasno podprli. Zdi se nam ne le smiselno, ampak tudi nujno potrebno, da se takšna priporočila v zvezi z upravljanjem državnega premoženja v tako imenovani slabi banki podprejo. Mi smo v Desusu vedno bili, smo in seveda bomo za pregledno, učinkovito, gospodarno predvsem pa uspešno načelo poslovanja, upravljanja na vseh področjih. Prav je, da se Državni zbor seznaniti z metodologijo izračunavanja vrednosti premoženja oziroma sredstev, ki so bila prenesena na DUTB, z namenom da poznamo to zadevo, da jo lahko tudi spremljamo in seveda nadzorujemo. Prav se nam zdi, čeprav je tudi v zakonu to zapisano, da se seznanimo s poročili, tistimi za nazaj, še bolj bistveno pa z načrtovanimi aktivnostmi, ki jih ima DUTB v prihodnjem letu. Ne nazadnje so vse te zadeve zapisane v našem programu. Pa bi sedaj na tem mestu delal, jaz mislim, en presedan in neko reklamo, ki pa je ni treba za program Desusa delati, ker je jasen in transparenten. Kot rečeno, piše to v programu Desusa, piše tudi v koalicijski pogodbi. In prav je, da se to tudi potrdi s sklepom takšnega priporočila tudi v Državnem zboru. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica ima Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala.

Mi se z namenom takih priporočil, da se razišče poslovanje DUTB, ki je pač izjemno problematično, seveda strinjamo. Ne strinjamo se pa z načinom. Prvič, problematično je bilo, da ta priporočila, ki smo jih včeraj sprejeli, nimajo nobene praktične vrednosti, ker po zakonu je DUTB obvezan k javni objavi, recimo, finančnega načrta. Poslovno poročilo pa se tudi lahko pridobi brez tega, da Državni zbor to naloži. Zato ocenjujemo, da so bile štiri ure, ki smo jih včeraj porabili za to razpravo, izgubljene. Priporočila, ki smo jih sprejeli, pa, če citiram Jožeta Tanka, "radikalno brezvezna". Kar bi mi predlagali, je, da se naloži ostrejša, se pravi konkretna, celostna revizija DUTB.

Iz tega razloga tudi ne bomo proti, ampak se bomo vzdržali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Očitno imamo tudi individualne obrazložitve glasu, zato prosim za prijavo.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo. Izhajajoč iz ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Počakajte, prosim. Moram dati besedo. Obrazložitev glasu, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Opravičujem se, predsedujoči, malo sem hektičen že danes. Hvala za besedo.

Ne bom glasoval tako, kot pravi vodja poslanske skupine, izkoristil bom pravico, ki jo imam po ustavi. Glasoval bom proti iz enega zelo preprostega razloga, ker je slaba banka kot neko vzporedno vesolje, o kateri nimamo kaj blazno informacij, kaj sploh ona počne. Zdi se mi, da potrebujemo, ne priporočila, da potrebujemo spremembo zakona o slabi banki, saj drugače bo to neka taka senčna stran meseca po imenu Slovenija, skozi katero se bo vrtel naslednji krog privatizacije. Jaz prihajam iz Maribora, osem let živim tam, pa ko gledam prenose na slabo banko, ko gledam diskonte, koliko so bili diskontirani ti prenosi, vam lahko začnem pisati priimke, za koga gre, in lahko tudi malo že vnaprej povem, kdo se je fino, včasih smo v JNA rekli, "razdužio" in kdo bo mogoče spet "uletel" noter.

Zaradi tega bi bilo glasovati proti – kolegica Simona je odsotna, bi rad nek dramolet tu načel, neodgovorno, nedržavno, nedomoljubno in tako naprej, zato moram glasovati proti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 83 poslank in poslancev, za je glasovalo 78, proti 2.

(Za je glasovalo 78.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **7. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI AMERIKE O SODELOVANJU NA OBRAMBEM IN VOJAŠKEM PODROČJU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo članu, gospodu Simonu Zajcu.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala za besedo.

Odbor za zunanjo politiko je na svoji 13. seji 21. 1. 2015, obravnaval Predlog zakona o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Združenimi državami Amerike o sodelovanju na obrambnem in vojaškem področju, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Odbor je pri obravnavi upošteval mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika ter k besedilu predloga zakona ni imela pripomb.

Dopolnilno obrazložitev je podal državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Miloš Bizjak. Povedal je, da leta 1995 podpisan Memorandum o sodelovanju pri obrambnih in vojaških odnosih med Ministrstvom za obrambo Republike

Slovenije in Ministrstvom za obrambo Združenih držav Amerike, ki je bil v veljavi do sedaj, ni dajal zadostne pravne podlage za sodelovanje, novi predlog sporazuma pa to ureja.

Mnenje Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve, ki je predlog zakona podprla, je predstavil predsednik komisije dr. Janvit Golob.

V razpravi je bil s strani opozicijskega poslanca izražen pomislek glede sodelovanja Republike Slovenije z drugimi državami na vojaškem in obrambnem področju. Postavljeno pa je bilo tudi vprašanje, ali bodo potrebne kakršne koli normativne spremembe ob pričetku veljave omenjenega sporazuma, kar je državni sekretar zanikal in pojasnil, da bodo vse potrebne spremembe zajete v letnih načrtih, ki jih sporazum predvideva.

Ker k predlogu zakona na matičnem delovnem telesu ni bil sprejet noben amandma, Odbor za zunanjo politiko Državnemu zboru predlaga, da predlog Zakona o ratifikaciji sporazuma med Republiko slovenijo in Združenimi državami Amerike o sodelovanju na obrambnem in vojaškem področju sprejme v predloženem besedilu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

V imenu Poslanske skupine SMC ima besedo gospod Simon Zajc.

SIMON ZAJC (PS SMC): Še enkrat hvala.

Združene države Amerike že dolgo predstavljajo enega ključnih zaveznikov in partnerjev Republike Slovenije na področju varnostnega, obrambnega in vojaškega delovanja. Desetletja trajajočemu političnemu sodelovanju na omenjenih področjih je z osamosvojitvijo Slovenije sledilo še sodelovanje vojska obeh držav, partnerski odnosi pa so se leta 2004 še dodatno poglobili z vstopom naše države v organizacijo Severnoatlantske pogodbe.

Slovensko-ameriško sodelovanje v okviru varnostnih politik je usmerjeno h krepitvi skupnih aktivnosti, izboljšanju bilateralnih vojaških odnosov in povečevanju interoperabilnosti slovenskih in ameriških oboroženih sil. Sodelovanje, ki traja že vse od leta 1993, je zgrajeno na treh stebrih aktivnosti: opremljanju, usposabljanju in izobraževanju ter izmenjavi informacij.

Izpostaviti velja nekatere posebej uspešne elemente sodelovanja, kot na primer Mednarodno vojaško izobraževanje in urjenje Imet, programa Foreign Military Sales in Foreign Military Financing, preko katerih je Slovenija med leti 1996 in 2010 pridobila 27 milijonov dolarjev pomoči za posodobitev naših oboroženih sil. Pa sodelovanje Slovenske vojske in nacionalne garde v Koloradu v okviru programa državnega partnerstva z ZDA in še bi lahko naštevali.

Dobri bilateralni odnosi so ne nazadnje tudi eden izmed razlogov za zelo dobro sodelovanje slovenskih in ameriških oboroženih sil v okviru multilateralnih mirovni operacij. Kfor na Kosovu in Isaf v Afganistanu sta dva zgovorna primera tega.

Obrambno in vojaško sodelovanje med državama je do sedaj potekalo na podlagi memorandumov, ki sta ga Republika Slovenija in ZDA podpisali leta 1995, izvajal pa se je pod pokroviteljstvom ministrov za obrambo obeh držav. Ker ta memorandum nima statusa mednarodne pogodbe, je v praksi prihajalo do težav pri sklepanju podrejenih in tehničnih sporazumov, potrebnih za organizacijo dogodkov v okviru bilateralnega sodelovanja. Pričujoči ratifikacijski zakon bo omogočil formalizacijo odnosov in ustvaril potreben pravni okvir za nadaljnje skupne aktivnosti Republike Slovenije in ZDA na obeh ravneh sodelovanja, med obema obrambnima ministrstvom na eni strani in med obema generalštaboma na drugi strani. Poleg tega sporazum pravnoformalno upošteva tudi dejstvo, da sta obe pogodbenici članici zveze NATO.

V Poslanski skupini SMC smo prepričani, da je uveljavitev sporazuma nujno potrebna za nadaljnjo nemoteno in uspešno sodelovanje obeh držav na zadevnih področjih. Zato bomo ratifikacijski zakon podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključili smo s predstavitvijo stališča poslanske skupine.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmaja na seji zbora ni možno vlagati, zato prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Kot je splošno znano, je Združena levica za izstop iz zveze NATO, čeprav številni pravijo, da je to kot hotel Kalifornija, prideš notri, ven ne moreš. Mi zagovarjamo neblokovski status Slovenije, ki ga poznajo na primer Finska, Švica, Avstrija. Tudi to je zgodba o neki stari politiki, ko se je vstopalo v Evropsko unijo, je bil nek tihi dogovor, verjetno tudi pritisk ZDA, kot da se govori o siamskih dvojčkih, kar seveda ni res. Kolega, vrhunski strokovnjak za mednarodne odnose bi lahko več o tem predaval. Poznamo države v Evropski uniji, ki niso članice NATA, poznamo države v Evropi, ki so članice NATA, pa so na več referendumih to zavrnili.

Poslušam ves teden že take, skoraj srce parajoče, kako smo mi vsi tako za mlade. Dva primera. ZDA se umika iz Afganistana in kot to znajo lepo delati, nam bodo "šenkali" 7 kamionov, resornih, ki ne sedejo v naš srednjeročni strateški obrambni načrt. Gospod resorni minister vam lahko pove, da bomo plačali, da jih bomo "prelifrili" v Slovenijo tretjino milijona evrov, to je toliko, kolikor zdravstveno

zavarovanje ni razdelilo otrokom, da bi šli na morje, po domače povedano. Vzdrževanje teh sedmih kamionov, ki, kot sem že rekel, sploh ne bodo operabilni, nas bo pa stalo en milijon in pol, nekaj takega, ali milijon 700. To bi bila recimo članarina Slovenije Evropski vesoljski agenciji, ki je še nismo plačali.

Drugi primer. Zopet prihaja na plano zgodba, da moramo kupiti brezpilotni frčoplan, upam, da ne dron. Zdi se mi, da ne. Kupili naj bi ga v tujini. Pred rebalansom je bilo predvidenih celo, da jih Slovenija do leta 2015 kupi 8, zdaj se govori samo o enem, cena naj bi bila en milijon. Kupovali ga bomo v tujini, čeprav je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije imelo dva raziskovalna programa v Sloveniji s slovenskimi podjetji, ki se ukvarjajo z geodezijo in brezpilotnimi letali, in bi za dosti manj denarja kupili to letalo, ki nam bi čisto zadoščalo za, bom rekel, civilno reševalne potrebe, ki so v sestavi tega organa.

Lahko bi še našteval nekaj primerov. Skratka, dajmo ta denar rajši slovenski mladini, kot da ga zapravljamo za neke zadeve, ki se bodo kmalu izkazale za stari pleh, ker nam bo vojaška industrija NATO rekla: "Morate kupiti nekaj drugega". Če ne bo šlo drugače, pa se bodo odločili, da bodo malo spreminjali kalibre določenega orožja, pa bo spet zastarelo, pa bomo spet nekaj kupili.

Odločno smo proti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo z obrazložitvami glasu in lahko glasujemo.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 72, proti pa so bili 4.

(Za je glasovalo 72.) (Proti 4.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **8. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED MINISTRSTVOM ZA OBRAMBO REPUBLIKE SLOVENIJE IN MINISTRSTVOM ZA NARODNO OBRAMBO REPUBLIKE LITVE O SODELOVANJU NA OBRAMBEM PODROČJU.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Jožefu Horvatu.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik Državnega zbora. Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister za obrambo!

Odbor za zunanjo politiko je na svoji 13. seji 21. januarja letos obravnaval Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije in Ministrstvom za narodno obrambo Republike Litve o sodelovanju na obrambnem področju, ki

ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Odbor je pri obravnavi upošteval mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in zakonodajno tehničnega vidika, ter k besedilu Predloga zakona ni imela pripomb. Dopolnilno obrazložitev je podal državni sekretar na Ministrstvu za obrambo gospod Miloš Bizjak. Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve je k Predlogu zakona podala svoje mnenje in ga podprla.

Ker k Predlogu zakona na matičnem delovnem telesu ni bil sprejet noben amandma, Odbor za zunanjo politiko Državnemu zboru predlaga, da Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije in Ministrstvom za narodno obrambo Republike Litve o sodelovanju na obrambnem področju sprejme v predloženem besedilu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Prijavljenih k razpravi ni. Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmaja na seji zbora ni možno vlagati, zato prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obrazložitev glasu v imenu Združene levice, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala.

V Združeni levici smo se na volitve podali z zelo jasnim stališčem, kar se tiče članstva Slovenije v zvezi NATO. Zveza NATO je čisto klasično vojaško imperialistično zaveznitvo, ki skrbi za udejanjanje interesov elit nekega določenega segmenta držav. Po našem mnenju v prehodnem času, ko je Slovenija še vedno članica NATA, poglobljanje sodelovanja z njenimi članicami ni niti upravičeno in ni niti potrebno. Predlagani sporazum med ministrstvom za obrambo Slovenije in Litve nadomešča podoben sporazum iz leta 2005. Edina pomembnejša dopolnitev je določba, da pravni status civilnega ali vojaškega osebja pogodbenika med bivanjem na ozemlju države drugega pogodbenika urejajo določbe NATO SOFA, torej sporazuma članic NATA o statusu njihovih sil. Glede na to, da sta obe državi članici NATA in podpisnici Sporazuma o statusu sil, je tudi ta sprememba bolj ko ne simbolične narave.

Sprejetje ali nesprejetje sporazuma ne bi v ničemer vplivalo na legitimne oblike sodelovanja med Litvo in Slovenijo na vojaškem področju. S čimer imamo danes opravka, je v resnici zelo načelno vprašanje. In ker načelno nasprotujemo vlogi zveze NATO v mednarodnih odnosih in zagovarjamo neblokovski status Slovenije, bomo seveda glasovali proti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo z obrazložitvami glasu, zato lahko glasujemo. Začenjamo z glasovanjem.

Glasujemo. Navzočih je 82 poslank in poslancev, za je glasovalo 76, proti 5.

(Za je glasovalo 76.) (Proti 5.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 9. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI MEMORANDUMA O SPREMEMBAH MEMORANDUMA O SOGLASJU MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE O FULBRIGHTOVEM PROGRAMU IZMENJAV.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsedniku mag. Branislavu Rajiču.

MAG. BRANISLAVU RAJIČU (PS SMC): Hvala za besedo.

Odbor za zunanjo politiko je na svoji 13. seji 21. januarja obravnaval Predlog zakona o ratifikaciji Memoranduma o spremembah Memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Združenih držav Amerike o Fulbrightovem programu izmenjav, ki ga v Državnem zboru obravnavamo na predlog Vlade. Odbor je pri obravnavi upošteval mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika ter opozorila na razkorak med izvajalcem in pristojnim ministrstvom. Do sedaj uveljavljena rešitev namreč navaja, da bo izvajalec programa Fulbright v Republiki Sloveniji Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve prek Javnega sklada za razvoj kadrov in štipendiranje. Na njem namreč že nekaj let ob finančni podpori ZDA deluje ameriški informacijski center – Education USA Center Slovenia. Ob tem iz obrazložitve še izhaja, da so potrebna finančna sredstva sicer zagotovljena v finančnem načrtu Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Zakonodajno-pravna služba tako opozarja, da predlagane drugačne rešitve niso pojasnjene in tudi ne izpostavljene, čeprav je obrazložitev sestavni del predloga zakona v zakonodajnem postopku in mora kot taka jasno predstaviti cilje, ki se s predlagano ureditvijo zasledujejo. Ob tem namreč ne sme biti spregledano dejstvo, da pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v času po uveljavitvi prvotne različice memoranduma niso bile zmanjšane, temveč so le še dodane naloge na področju enakih možnosti.

Dopolnilno obrazložitev je podal državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Peter Maček, ki je predstavil prednosti Fulbrightovega programa izmenjav štipendistov. V razpravi je bilo opozorjeno na mnenje in pomisleke Zakonodajno-pravne službe, bilo pa

je tudi zastavljeno vprašanje o obdavčitvi tovrstnih študentov. Državni sekretar je odgovoril, da se izkazujejo razlike v davčnih zakonodajah obeh držav, a je bila z namenom izvajanja Fulbrightovega programa štipendiranja predlagana pragmatična rešitev, s katero se strinjata obe strani.

Ker k predlogu zakona na matičnem delovnem telesu ni bil sprejet noben amandma, Odbor za zunanjo politiko Državnemu zboru predlaga, da Predlog zakona o ratifikaciji Memoranduma o spremembah Memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Združenih držav Amerike o Fulbrightovem programu izmenjav sprejme v predloženem besedilu. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališča poslanskih skupin.

V imenu Poslanske skupine SMC ima besedo zopet mag. Branislav Rajić.

MAG. BRANISLAV RAJIĆ (PS SMC): Poslanska skupina Stranke Mira Cerarja podpira Predlog zakona o ratifikaciji Memoranduma o spremembah Memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Združenih držav Amerike o Fulbrightovem programu izmenjav. Ta državljanom Slovenije zagotavlja nemoteno udeležbo v Fulbrightovem programu izmenjav. Pri tem pa ne predstavlja znatnega izpada javnofinančnih prihodkov za proračun Republike Slovenije. Fulbrightov program izmenjav je eminenten program mednarodne izmenjave med Združenimi državami Amerike in 155 drugimi državami, med katerimi je tudi Slovenija. V tem programu sodelujemo že od leta 1994, od takrat pa se je programa udeležilo preko 350 slovenskih podiplomskih študentov, predvsem doktorandov in raziskovalcev. V zadnjem desetletju je akademsko gospodovanje v ZDA omogočeno do petim slovenskim raziskovalcem na semester ter do trem doktorskim študentom za dva semestra. V okviru Fulbrightovega programa vsako leto tudi Slovenija gosti študente in raziskovalce iz Združenih držav Amerike.

Vlada Republike Slovenije je na seji 27. marca lansko leto sprejela sklep, ki določa, da je problematiko obdavčitve dohodkov, prejetih na podlagi Fulbrightovega programa izmenjav, treba urediti z ustrezno spremembo obstoječega memoranduma. Predlagano besedilo sprememb memoranduma je pripravilo Ministrstvo za finance in ga že tudi uskladilo z veleposlaništvom ZDA v Ljubljani.

Davčna obravnava, kot jo urejajo omenjena določila v memorandumu, je vsebinsko ekvivalentna davčni obravnavi, predvideni pod točko 2.a, kjer je zapisano, da se: "Fulbrightove študentske dejanske ne obravnavajo niti kot plačilo za opravljeno delo niti storitve niti kot nadomestilo za izgubljeni dohodek." S tem kompromisnim predlogom je slovenska stran želela doseči tudi formalno

uravnoteženost memoranduma v delu, ki se nanaša na davčno obravnavo dohodkov iz programa izmenjave. Ne glede na dejstvo, da Združene države Amerike niso bile pripravljene sprejeti besedila, omenjenega v točki 2.b, so določbe glede davčne obravnave v sporazumu enake, kot je davčna obravnava na podlagi nacionalne zakonodaje ZDA.

Davčna obravnava dohodkov bo torej iz programa izmenjave urejena primerljivo na slovenski in na ameriški strani. To praktično pomeni, da slovenskim študentom več ne bo treba skrbeti, da bodo na študentske, ki jih prejema iz Fulbrightovega sklada, morali plačevati davek, kot jih je skrbelo do sedaj. Do sedaj so namreč morali zbirati račune za vsak najmanjši nakup in plačilo storitev v Ameriki in z njimi dokazovati slovenskim davčnim organom, da so študentske porabili za hrano, prevoz, knjige in plačilo interneta.

Ratifikacija tega memoranduma je v interesu državljanov in državljanov Republike Slovenije, zato bo Poslanska skupina Stranke Mira Cerarja glasovala za sprejetjem predloga zakona o ratifikaciji tega memoranduma. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključili smo s predstavitvijo stališča poslanske skupine.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmaja na seji zbora ni možno vlagati, zato prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 81 poslank in poslancev, za je glasovalo 81, proti pa ni bil nobeden.

(Za je glasovalo 81.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **10. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJ SPORAZUMA O PARTNERSTVU MED EVROPSKO UNIJO IN NJENIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI NA ENI STRANI TER REPUBLIKO IRAK NA DRUGI STRANI.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Jožetu Horvatu.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Spoštovani!

Odbor za zunanjo politiko je na 13. seji 21. januarja 2015 obravnaval Predlog zakona o Ratifikaciji sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Irak na drugi strani, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada. Odbor je pri obravnavi upošteval mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki kje predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim

sistemom in z Zakonodajno-tehničnega vidika ter k besedilu predloga zakona ni imela pripomb.

Dopolnilno obrazložitev je podal vodja Sektorja za mednarodno pravo na Ministrstvu za zunanje zadeve gospod Mihael Zupančič. V razpravi je bilo s strani opozicijskega poslanca opozorjeno, da so tovrstni sporazumi lahko močno podvrženi zgolj ekonomskim interesom, ob tem pa je bilo postavljeno vprašanje, komu bodo novo odprti trgi koristili. Zastavljeno je bilo tudi vprašanje o sestavi Sveta za sodelovanje, ki se enkrat letno sestaja na ministrski ravni. Predstavniki Vlade je dodatno pojasnil, da se s tovrstnimi sporazumi odpirajo možnosti sodelovanja in nastopanja na trgih vseh držav podpisnic. Glede drugega vprašanja pa je odgovoril, da Svet vodi zunanji minister predsedujoče države.

Ker k predlogu zakona na matičnem delovnem telesu ni bil sprejet noben amandma, Odbor za zunanjo politiko Državnemu zboru predlaga, da Predlog zakona o Ratifikaciji sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Irak na drugi strani sprejme v predloženem besedilu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališča poslanske skupine.

V imenu Poslanske skupine SMC ima besedo gospod Kamal Izidor Shaker.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala lepa, spoštovani predsednik za besedo. Spoštovani zbor!

Poslanska skupina SMC podpira Predlog zakona o Ratifikaciji sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Irak na drugi strani, saj bo le-ta vzpostavil široko partnersko podlago za krepitev vezi in sodelovanja med Evropsko unijo in Irakom na številnih področjih, tako na političnem, zakonodajnem, gospodarskem, družbenem, finančnem, kulturnem in drugih.

Glavni cilji partnerstva, ki ga vzpostavlja zadevni sporazum, so: zagotoviti ustrezní okvir za politični dialog med pogodbenicama, ki omogoča razvoj političnih odnosov, spodbujati trgovino, naložbe in usklajene gospodarske odnose med pogodbenicama in tako pospeševati njihov trajnostni gospodarski razvoj in, tretjič, zagotoviti osnovo za sodelovanje na zakonodajnem, gospodarskem, družbenem, finančnem in kulturnem področju.

Bistveni element sporazuma predstavlja spoštovanje demokratičnih načel in človekovih pravic ter načel pravne države, temelja notranjih in mednarodnih politik obeh pogodbenic. Na področju zunanje in varnostne politike sporazum opredeljuje boj proti terorizmu ter boj proti razširjanju orožja za množično uničevanje. Na področju trgovinskega sodelovanja naložb pa sporazum naslavlja vsa

vprašanja, ki lahko vplivajo na obseg in kvaliteto tovrstnega sodelovanja. Na vseh teh in mnogih drugih področjih bo Slovenija na podlagi tega sporazuma okrepila svoje sodelovanje in partnerstvo z Irakom.

Pomembno se mi zdi tudi dejstvo, da sporazum ustanavlja Svet za sodelovanje, ki nadzira izvajanje ciljev sporazuma ter proučuje vsa glavna dvostranska in mednarodna vprašanja skupnega interesa. Ta institucionalna rešitev dodatno zagotavlja, da bo sporazum preko konstruktivnega političnega dialoga dejansko uveljavljen tudi v praksi. Sporazum stremi k povečanju obsega in kvalitete sodelovanja med Evropsko unijo in v njenem okviru Republiko Slovenijo na eni strani ter Irakom na drugi strani.

Poslanska skupina SMC bo zato glasovala za sprejetje tega predloga zakona o ratifikaciji.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključili smo s predstavitvijo stališča poslanske skupine.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmajev na seji Državnega zbora ni možno vlagati, zato prehajamo na odločanje o predlogu zakonu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala.

Ta predlog ratifikacije sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Irak na drugi strani je en lep primer plenjenja. Eden izmed tistih redkih primerov, v kateri država Slovenija ni objekt plenjenja, ampak sodeluje aktivno pri plenjenju neke druge države, v tem primeru Iraka. V Združenih levici nasprotujemo urejanju mednarodnih odnosov izključno na podlagi nekih tržnih zakonitosti. Običajno se ta proces površno in demagoško imenuje globalizacija in se predstavlja kot nekaj nujnega, kot nekaj najbolj naravnega. V resnici pa gre kratko malo za zavestno usmeritev zunanjevarnostne in gospodarske politike Združenih držav Amerike, ko je ta doživela poraz v Vietnamu in potem ko je tretji svet zajel nov veter narodnoosvobodilnih bojev proti kolonialni odvisnosti. To seveda velja tudi za odvisna ozemlja, ne samo za kolonije. In to, kar v resnici danes opazujemo okoli sebe pod pojmom globalizacija, je le alternativa bolj pravični globalizaciji, ki bi izhajala iz Atlantske listine in Philadelphijske deklaracije Mednarodne organizacije dela. Kaj nam kapitalistična globalizacija prinaša, vemo. Njeni rezultati so znani in jih mogoče še najboljše poseeblja trditev stališče, ugotovitev Thomasa Pikettyja, ki pravi, da se po neenakosti vračamo v čas zgodnjega kapitalizma. Jasno je tudi, kam je pripeljalo 20 let sankcij in uničevanja, sistematičnega uničevanja civilne infrastrukture v Iraku. Sporazum, ki ga Evropska unija sklepa z

Irakom, je zelo podoben transatlantskim sporazumom, ki jih ameriški in britanski kapital vsiljujeta Evropski uniji. Ta temelji na deregulaciji in liberalizaciji ruševin iraškega gospodarskega sistema, ki bi sicer potreboval državno zaščito in regulacije, da bi se lahko pobral po 20 letih uničevanja. Irak in Evropska unija sta vsaj na papirju enakopravna, ampak popolnoma jasno je, da sprostitev dostopa do javnih naročil iz 42. člena sporazuma koristi samo evropskim multinacionalkam, ki bodo povozila iraška podjetja. Prav tako je popolnoma jasno, da 60. člen varuje patente in intelektualno lastnino evropskih multinacionalk, ki so podlaga njihovega tehnološkega monopola in razvojne ogroženosti tretjega sveta. Najbrž ni treba posebej poudarjati, komu koristi prost dostop na energetske trg, vključno z odkrivanjem zalog in proizvodnjo nafte, kolikor je tega trga sploh še ostalo, potem ko so si ga razdelile ameriške in britanske multinacionalke.

V Združeni levici bomo seveda glasovali proti. Hvala.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za je glasovalo 74, proti 5.

(Za je glasovalo 74.) (Proti 5.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **11. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O OMEJITVI ODGOVORNOSTI ZA POMORSKE TERJATVE IZ LETA 1976 IN PROTOKOLA IZ LETA 1996, KI SPREMINJA KONVENCIJO O OMEJITVI ODGOVORNOSTI ZA POMORSKE TERJATVE IZ LETA 1976.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo članu gospodu Marku Ferlugi.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo.

Odbor za zunanjo politiko je na svoji 13. seji 21. januarja obravnaval Predlog zakona o ratifikaciji Konvencije o omejitvi odgovornosti za pomorske terjatve 1976 in Protokola iz leta 1996, ki spreminja Konvencijo o omejitvi odgovornosti za pomorske terjatve iz leta 1976, in ga je Državnemu zboru predložila Vlada. Odbor je pri obravnavi jasno upošteval mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila in ni imela pripomb. Dodatna dopolnilna obrazložitev je bila s strani predstavnika Uprave Republike Slovenije, ki je pojasnil, da mora Republika Slovenija zaradi uskladitve z Direktivo 2009/20/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o zavarovanju lastnikov ladij za pomorske zahteve in zaradi zagotovitve višjih zneskov omejitve odgovornosti za

pomorske terjatve sprejeti tako ureditev, da bo zavezana samo za protokol. Pomen uporabe protokola je za vse države članice EU, ob tem da je določeno, da se konvencija in protokol uporabljata kot enoten dokument, zato sta v obravnavo predložena oba dokumenta.

K predlogu zakona na matičnem delovnem telesu ni bil sprejet noben amandma, zato je Odbor za zunanjo politiko Državnemu zboru predlagal, da Državni zbor Predlog zakona o ratifikaciji Konvencije o omejitvi odgovornosti za pomorske terjatve 1976 in Protokola iz leta 1996, ki spreminja Konvencijo o omejitvi odgovornosti za pomorske terjatve 1976, sprejme v predloženem besedilu. Hvala.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Prijavljenih k razpravi tokrat ni. Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmajev na seji zboru ni možno vlagati. Zato prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 77, proti nihče.

(Za je glasovalo 77.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **19. TOČKO DNEVNEGA REDA – MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.**

Prehajamo na obravnavo **Predloga za imenovanje namestnika varuhinje človekovih pravic.**

Varuhinja človekovih pravic je z dopisom z dne 11. 12. 2014 Državnemu zboru predlagala, da za namestnika varuhinje človekovih pravic za dobo 6 let ponovno imenuje gospoda Ivana Šeliha.

Besedo dajem predlagateljici, varuhinji človekovih pravic gospe Vlasti Nussdorfer, za dopolnilno obrazložitev predloga za imenovanje.

VLASTA NUSSDORFER: Spoštovani predsednik Državnega zbora dr. Brglez, cenjene poslanke in poslanci!

Danes sem se pred vami zato, ker sem predlagala za svojega četrtega namestnika gospoda Ivana Šeliha. Prepričana sem, da ste se z njegovim življenjepisom in tudi s tem, kar sem sama dodala življenjepis, natančno seznanili.

Zakaj sem se odločila za ta predlog. Gospod Ivan Šelih spada med najmlajše namestnike, samo še ena namestnica, mag. Mrzelova, je približno enake starosti. To je človek, ki je po opravljenem pravosodnem izpitu prišel k varuhu kot strokovni sodelavec. Resnično pa je pri varuhu skoraj 20 let, vendar mu teče šele prvi mandat, ki se bo zaključil 15. junija letošnjega leta. Odločila sem se po tehtnem premisleku, kajti gre za pravnika z visokim strokovnim znanjem. Sama sem kot

tožilka, ki sem opravljala to delo 35 let, spoznala njegovo delo in ugotovila, da gre za pravnika visokih razsežnosti. Je tudi pravičen, pošten, zelo strog do svojih podrejenih, od katerih zahteva vestno opravljanje svojega dela. Njegovo področje je vse prej kot lahko. Obsega namreč pravosodje, policijske postopke in državni preventivni mehanizem. Vsa ta področja se še kako zarežejo v življenje marsikoga v Sloveniji. Področje pravosodja je vedno pod kritiko. Zagotovo je tudi prav, da ljudje o tem govorijo, vendar je še kako prav, da se na teh področjih strokovno ocenjuje delo tistih, ki delajo v pravosodju. In namestnik Ivan Šelih to opravlja z vso vestnostjo. Če si pogledate poročila varuha za minula leta, zlasti za obdobje, ko je bil sam namestnik, in tudi to, v katerem sem sama tudi varuhinja, lahko ugotovite, da je zelo natančen in da opozarja in kritizira tisto, kar ni prav. Ponovno govori o predolgotrajnih sodnih postopkih, vendar tudi o izboljšanju stanja v pravosodju. Govori o tem, da so potrebne strokovne, tehtne in take odločitve, da prestande preizkuse tudi na višjih stopnjah in da ne gre za kršitev človekovih pravic. To področje je seveda zelo občutljivo, kajti ni pričakovati, da bi tisti, ki pišejo varuhu, kogarkoli hvalili, z odločitvijo niso zadovoljni, a vendar je varuh tisti, ki je omejen na tem področju. Ugotavlja lahko samo trajanje postopka in če gre za očitno, poudarek je očitno, zlorabo oblasti, kar predstavlja celo kaznivo dejanje tistega, ki tako razsoja. Potem je področje državnega preventivnega mehanizma in policijskih postopkov, tudi tukaj vestno opravlja svoje delo in žanje lepe rezultate. Na področju državnega mehanizma tudi uči druge, ne le naše, ampak tudi tujino, ki prihaja k nam na obiske. Je tudi predavatelj, predvsem na področju policijskih postopkov pa tudi zelo upoštevan, kajti njegova priporočila in tista, ki jih damo Ministrstvu za notranje zadeve in policiji, so običajno tudi v Državnem zboru sprejeta kot kritična, a vredna upoštevanja.

In zato ker ima številne kvalitete, sem se odločila tako kot prejšnja varuhinja, da ga predam vam in da potrdite mojo izbiro. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog je obravnavala Mandatno-volilna komisija kot matično delo, ki je zboru pisno poročala ter predložila predlog sklepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS SMC): Hvala. Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

V tem izvajanju bom kratek. Gradivo, ki smo ga obravnavali na Mandatno-volilni komisiji, in sama predstavitev varuhinje človekovih pravic pove bogat življenjepis predlaganega kandidata. Ivan Šelih gradi karierni sistem od pravosodnega izpita dalje. Zavzemal se je za

pravosodni sistem. Njegova bogata življenjska pot pokaže, da je vezan tudi na tujino, vpet v evropski prostor kot tudi širše, tako da njegova kariera pomeni bistveni napredek tudi v tem pogledu in približevanje Slovenije varuhom človekovih pravic v celotnem evropskem prostoru. Njegovo transparentno delo za enkrat pokaže, da se zavzema za pravice vseh, ki so vpleteni v postopke. Opozorili pa smo, da v nadaljnjih postopkih, kjer bo sodeloval, mora posebno pozornost posvetiti predvsem trendu, ki se pojavlja v Evropi, in sicer gre za strah pred kriminaliteto ali pojav fear of crime, ko vlade držav uporabljajo strah pred organiziranim kriminalom, terorizmom in ostalimi primeri v Evropi, zato da vpeljujejo represivne mehanizme, ki pa pomenijo po drugi strani vpletanje v človekove pravice in zmanjševanje teh človekovih pravic. In prav tukaj se pokaže njegova kvaliteta, da opozarja na te napake.

Še za zaključek, če poudarim njegovi področji sodna veja oblasti in pa policija, prav na teh področjih vidimo, da imamo na vseh komisijah in odborih veliko vprašanj, veliko kršenj človekovih pravic. In to so ključne točke, v katerih se bodo pokazale človekove pravice v prihodnje.

Glede na obravnavano, smo v poslanski skupini ocenili, da bomo predlaganega kandidata podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SDS, zanjo gospa Eva Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, poslanci, spoštovana varuhinja človekovih pravic!

V Slovenski demokrati stranki budno spremljamo tako delo varuha človekovih pravic kot njegovih namestnikov. Ker gre za zelo pomembno in občutljivo funkcijo, ki opozarja na kršitve človekovih pravic, moramo biti še toliko bolj pazljivi, kakšne posameznike izbiramo na ta mesta oziroma te položaje. Ko smo pred kratkim glasovali o dveh namestnikih, gospodu Rovšku in gospodu Dolčiču, smo v Slovenski demokrati stranki bili proti njenemu imenovanju, in to smo tudi utemeljili tako na Mandatno-volilni komisiji kot kasneje v Državnem zboru. Prav enako bomo ravnali tudi v primeru gospoda Šeliha.

Tako kot varuh človekovih pravic so tudi njegovi namestniki tisti, ki so poklicani, da varujejo človekove pravice, da opozarjajo na kršitve, da se upajo izpostaviti in na glas povedati, ko pride do grobega posega v človekove pravice, ne pa, ko jim recimo politično to ne ustreza, tiščijo glavo v pesek in se delajo, kot da ni nič. Vendar ker osebno korektno sodelujem z Varuhinjo človekovih pravic, si želim, da bi se tudi te stvari, na katere redno opozarjam in opozarjam tudi danes, spremenile na bolje.

Gospod Šelih je kot že dosedanji namestnik pokrival področje pravosodja, področje notranjih zadev oziroma policijskih postopkov ter vseh oblik odvzema osebne svobode. In prav v Slovenski demokrati stranki že zelo dolgo opozarjamo na anomalijo v pravosodju, torej na tiste kršitve, na katere bi moral opozarjati tudi gospod Šelih, ker je to njegovo področje. Na vse to in še veliko drugih vsebin, povezanih s kršitvami človekovih pravic, smo opozarjali redno tudi na sejah Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti. Vendar se ne gospa varuhinja, ne gospod Šelih na te vsebine ki so vezane na kršitve človekovih pravic v pravosodju, niti enkrat nista udeležila sej.

Predsednik Vrhovnega sodišča gospod Branko Masleša je v sodnih senatih kršil človekove pravice vsaj štirinajstkrat, pa zoper njega niso bile uvedene nobene sankcije. Tudi gospoda Šeliha, ki pokriva to področje, nismo slišali, da bi se kdaj opredelil do teh kršitev. Takšna ravnanja se nam zdijo nesprejemljiva in kažejo tudi na siceršnji odnos do zakonodajne veje oblasti.

V Slovenski demokrati stranki zato predloga za novega, starega namestnika varuhinje človekovih pravic, gospoda Šeliha, ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina SD, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, spoštovani predsednik Državnega zbora, varuhinja, spoštovani predsednik Sodnega sveta, kolege in kolegi!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo podprli predlog varuhinje človekovih pravic, da se na mesto njenega namestnika imenuje Ivan Šelih. Ocenjujemo, da je predlagani kandidat s svojim minulim delom opravičil zaupanje Državnega zbora, ki ga je junija 2006 že imenoval na to odgovorno funkcijo. Gospod Šelih je v vlogi namestnika varuhinje človekovih pravic odgovoren za področje problematike sodnih in policijskih postopkov ter vseh oblik odvzema osebne svobode ter za izvajanje nalog in pooblastil državnega preventivnega mehanizma. Gre torej za občutljiva področja, kjer so posegi v človekovo svobodo in njegove pravice najbolj intenzivni. Zaradi navedenega je še toliko bolj pomembno, da so vsi tovrstni posegi in postopki resnično utemeljeni na zakonitih podlagah ter da je vsakokratno poseganje države v človekove pravice upravičeno in sorazmerno ter ne bolj intenzivno, kot je to potrebno.

Socialni demokrati se zavedamo, da je gospod Šelih opravljal zelo odgovorne naloge na zelo občutljivih področjih, kjer imamo kot država še veliko in precej težav. Tukaj mislim predvsem na perečo problematiko kadrovskega manjka zaposlenih in prostorske stiske v zaporih, na še

vedno predolge sodne postopke ter tudi na težave pri nagrajevanju, opremljanju in zaposlovanju policistov, ki žal lahko ogrožajo njihovo kakovostno delo ter posledično tudi negativno vplivajo na omenjena področja poseganja v človekovo svobodo. Zavedamo se, da so trenutne okoliščine takšne, ki ne obetajo tega, da bi imel namestnik varuhinje v bodoče manj skrbi, manj dela in manj odgovornosti. Prej obratno. Žal varnostne razmere v Evropi in tudi v svetu narekujejo trend, ki bo najbrž povzročil še večji pritisk s strani države ravno na področju osebne svobode in človekovih pravic nasploh. Zato je ob tem vedenju nujno, da imamo vzpostavljen učinkovit sistemski nadzor nad vsakršnim tovrstnim delovanjem države, ki bi nad zakonitostjo in upravičenostjo posegal v pravice in svoboščine posameznikov, ter tudi glasno opozarja na morebitne nepravilnosti, ki se pri tem zgodijo.

Varuh človekovih pravic s svojo ekipo predstavlja le del tega nadzora, ki pa je nujen in nepogrešljiv. V Poslanski skupini Socialnih demokratov zato pozdravljamo dosedanjo vlogo namestnika varuhinje človekovih pravic gospoda Šeliha, ki je v okviru svojega področja aktivno sodeloval z različnimi deležniki in zagotovo pripomogel k temu, da je bilo nepravilnosti in kršitev s strani države čim manj. Nekateri so razočarani nad njihovim delom, ker v preteklosti ni bil preglasen z opozorili, ko so proti predsedniku SDS potekali različni predkazenski in kazenski postopki. Res se morda ni on oglašil, ampak molčal je tudi takrat, ko se omenjeni ni odzival in udeleževal narokov na kazenskem sodišču. Pa tudi sicer Socialni demokrati menimo, da ni poslanstvo varuha človekovih pravic ali njegovih namestnikov, da se javno oglašajo v bran vplivnim posameznikom, temveč morajo v prvi vrsti skrbeti za varovanje človekovih pravic najšibkejših kategorij ljudi. Na tem področju ga zagotovo čaka še veliko dela.

Mi upamo in verjamemo, če bo Državni zbor gospoda Šeliha ponovno potrdil za namestnika varuhinje človekovih pravic, da bo svoje delo opravljal vestno in uspešno, zato mu v Poslanski skupini Socialnih demokratov izrekamo vso podporo pri imenovanju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Matjaž Hanžek.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Hvala lepa, predsednik. Spoštovane, spoštovani!

Bom kratek, veliko sem že povedal na odboru. V Poslanski skupini Združena levica bomo seveda predlog podprli. Že dovolj je to, da smo prebrali njegov življenjepis, predlog za imenovanje in seveda besede, ki jih je gospa Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic, že prej povedala. Povedala je nekaj besed, ki so že dovolj, da opravlja svoje delo vestno, natančno, pokriva mnogo področij, opozarja in predlaga, predava in tudi pomaga. To tudi

dokazujejo poročila Varuha vsako leto, kjer je kar velik del z njegovih področij in če lahko gospa Nussdorfer, ki je tudi bila dolgo časa tožilka, njegovo delo oceni kot dobro oziroma, kot se mi zdi, da ga ocenjuje celo odlično, potem lahko to tudi verjamemo.

Naj mi bo dovoljeno, da dam še nekaj osebnih vtisov. Jaz Ivana Šeliha poznam ne kot namestnika Varuha ampak že prej, ko je bil svetovalec. Na istih področjih je delal odlično, vestno, imel je mnogo znanja, predvsem je bilo pa pomembno to, da je izjemno hitro odgovarjal na vse pritožbe ali pa zahteve za pomoč. In ti hitri odgovori niso bili slabo napisani. Kot sem že na komisiji povedal, on je spadal v skupino tistih sodelavcev, katerih tekste sem, ko sem podpisoval pisma, bral samo, če sem se hotel od njega kaj naučiti, ne pa zato, da bi ga kontroliral. To je že dovolj veliko. Če dodam poleg strokovnosti še to, da je zelo vestno poleg prava upošteval tudi pravičnost in da je imel posluš za ljudi v stiski, mislim, da sem dovolj povedal. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in tudi prijavljenih k razpravi ni. Zato na glasovanje dajem predlog sklepa, s katerim se za namestnika varuhinje človekovih pravic imenuje gospod Ivan Šelih. Mandat začne teči s 17. 6. 2015.

Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za je glasovalo 62, proti 15.

(Za je glasovalo 62.) (Proti 15.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Državni zbor je gospoda Ivana Šeliha imenoval za namestnika varuhinje človekovih pravic, zato prosim, da priseže pred Državnim zborom.

IVAN ŠELIH: Prisegam, da bom opravljal svojo nalogo na podlagi ustave in zakona, da bom varoval človekove pravice in temeljne svoboščine, da bom opravljal svoje delo vestno in nepristransko ter pri tem spoštoval načela pravičnosti in dobrega upravljanja.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Namestniku varuhinje človekovih pravic čestitam k imenovanju in mu želim uspešno delo.

/ aplavz/

Prehajamo na obravnavo **Predloga za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na višjem sodišču v Celju**. Sodni svet je Državnemu zboru predložil predlog o izvolitvi dr. Anite Dolinšek v sodniško funkcijo, in sicer na sodniško mesto višje sodnice na Višjem sodišču v Celju.

Za dopolnilno obrazložitev predloga dajem besedo predsedniku Sodnega sveta gospodu Janezu Vlaju.

JANEZ VLAJ: Spoštovani gospod predsednik, hvala za besedo. Spoštovane gospe poslanke, spoštovani gospodje poslanci!

Pri tej dodatni obrazložitvi se, kot je bilo napovedano, omejujem samo na dodatno obrazložitev v zvezi s kandidaturo za mesto sodnice Višjega sodišča v Celju.

Ni ravno običajno, da se predstavnik organa, ki Državnemu zboru predlaga v izvolitev v sodniško funkcijo kandidate, udeležuje plenarne seje, potem ko je postopek bil že predhodno opravljen na Mandatno-volilni komisiji, ki sem se je tudi udeležil. Prav tako ni običajno ali pa ni prav pogosto, da bi predlagani sodniki ne bili izvoljeni v Državnem zboru. Nazadnje se je tak primer zgodil v zgodnjih 90. letih, ko Državni zbor ni izvolil predlagane kandidatke na mesto rhovne sodnice, kar je imelo za posledico odstop tedanjega prvega predsednika prvega Sodnega sveta vrhovnega sodnika prof. dr. Borisa Štrozaka, danes zdaj že pokojnega. Danes, leta 2015 smo pred tem, glede na izid glasovanja na Mandatno-volilni komisiji, da se bo to zgodilo drugič. Tu se omejujem na izvolitve v sodniško funkcijo rednih sodnikov in izpuščam primere izvolitev na mesto ustavnih sodnikov in evropskih sodnikov in predsednikov Vrhovnega sodišča.

Izvedba izvirnega postopka med kandidati za vstop v sodniško službo je po ustavi in zakonu pridržana izključno Sodnemu svetu. Gre za organ, ki je plod ustavno zasnovanega načela delitve oblasti, z vgrajenim sistemom zavor in ravnovesij, kot nujnega pogoja za sobivanje vseh treh vej oblasti po načelih demokratične družbene ureditve. Vse to z namenom preprečevanja možnosti vrnitve v sistem enotne oblasti, ki smo se mu velikovečinsko odrekli. Zato je po mojem mnenju nujna vzdržnost pri vsakokratni nevarnosti ali skušnjavi prekoračitve meja pristojnosti posameznih organov.

Sodni svet je pluralni organ, sestavljen iz, kot veste vsi, petih članov, ki so bili izvoljeni v Državnem zboru izmed vrst univerzitetnih profesorjev, odvetnikov in drugih pravnikov, po dovolj zapletenem volilnem sistemu iz vrst sodnikov vseh stopenj pa preostalih šest kandidatov. Temu organu so prav zaradi zaupane pomembne naloge in funkcij vgrajene številne varovalke. Morate vedeti, da vsaka pomembnejša odločitev Sodnega sveta, med katere spada tudi izbira kandidatov v sodniško funkcijo, mora biti izglasovana z 8 glasovi od 11, neizbrani kandidat ima možnost uveljavljanja sodnega varstva pred Upravnim sodiščem. Problematično se pa lahko zdi, ko se vstopi v položaj, ki je izključno v domeni Sodnega sveta, recimo presoja organa, ki ... / znak za konec razprave/ Se opravičujem, če mi je čas iztekel. Očitno da.

Bom zaključil. Gre za kandidatko, to bi le rad povedal, ker so bili očitki tudi po medijih, da dajemo prednost kandidatki, ki nima sodniških izkušenj. Mi nismo imeli nobene možnosti, da bi

diskriminatorno obravnavali zunanjo kandidatko, ker so po zakonu odvetniške izkušnje izenačene s sodniškimi in po tem kriteriju ima prednost pred vsemi oziroma je izenačena s protikandidatko, vendar z 21-letnimi deli na pravniških delih po opravljenem pravosodnem izpitu, v primerjavi s 13-letnimi izkušnjami protikandidatke. Gre za doktorico pravnih znanosti, ki ima objavljenih 38 bibliografskih enot, tudi upošteva soavtorstvo in mentorsko delo. Gre za kandidatko, ki je pred kratkim dobila tudi povabilo Centra za izobraževanje v pravosodju, da bo predavala na sodniških šolah, in to sodnikom vseh stopenj. Vendar tej sodnici zdaj grozi, da bo spoznana v parlamentu za neprimerno za funkcijo višje sodnice. Bili so tudi izpostavljeni določeni očitki, njej namenjeni, glede sodelovanja pri pogodbah v zvezi s TEŠ. Ti očitki so bili ovrženi. In nekako se je izpostavil na Mandatno-volilni komisiji kot nosilni, poglobilni očitek kršitev načela ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zdaj vas pa vabim, da končate, prosim.

JANEZ VLAJ: Se opravičujem. Zdaj pa res zaključna misel. Zato menim, da bi neizvolitev kandidatke lahko nosila v sebi nevarnost sporočila, da so se odprla vrata tudi za bodoča revidiranja vsebinske presoje ustreznosti izbora kandidatov pred Državnim zborom kot organom, ki nima pristojnosti in orodij za to delo in lahko to počne le po drugih merilih, političnih, ki ne smejo biti upoštevana pri izboru za vstop v sodniško službo. To bi pomenilo začetek konca neodvisnosti sodstva, začetek ukinjanja prej omenjenega sistema zavor in ravnovesij in s tem demokratičnega delovanja družbe. Hvala lepa. Se opravičujem za prekoračen čas.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog je obravnavala Mandatno-volilna komisija kot matično delovno telo, ki je zboru predložila predlog sklepa ter zboru predlagala, da ga ne sprejme.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupina.

Besedo ima Poslanska skupina SDS, zanjo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa, predsednik. Dvakrat opravičilo, ker bi malo prekoračil čas petih minut.

Poglejte, situacija je absurdna, to, kar smo zdajle poslušali. Predsednik Sodnega sveta pride in pove, da je nekaj groznega in da bo sodstvo "skup padlo" in da je to nekaj nezaslišanega, če bi Državni zbor slučajno si drznil glasovati proti. Oprostite, kaj je potem Državni zbor? Samopostrežna trgovina, v katero pride Sodni svet in si vzame to, kar on želi, zastoj! Vi ste nas postavili pred dejstvo, da moramo glasovati za. Ja, kako? Zakaj pa smo potem mi, poslanci?

Naj preidem k bistvu. Na Mandatno-volilni komisiji je bil rezultat glasovanja 15 proti 0, kar pomeni, da se je Državni zbor v celoti poenotil, da te kandidatke ne imenuje za višjo sodnico. Če podrobneje razložim, je situacija naslednja. Lansko leto marca je bil objavljen razpis za višjo sodnico v Celju. Prijavila se je gospa Dolinškova in prijavila se je gospa Pavičeva. Gospa Dolinškova je odvetnica, in sicer zaposlena v TEŠ 6, preden je postala odvetnica. Hkrati se je za to mesto potegovala gospa Pavičeva, sodnica z 8 leti delovnih izkušenj, uspešna sodnica v lokalnem okolju, tako pravijo gospodarstveniki, ker deluje na tem področju. Sledila je seveda pritožba gospe Pavičeve. Upravno sodišče je gospe Pavičevi dalo v celoti prav. A Sodni svet je ponovno prišel s predlogom imenovanja gospe Dolinškove. Gospa Dolinškova naj bi ostala višja sodnica. Na Mandatno-volilni komisiji sem, predsednik ve, citiral odločbe Sodnega sveta. Sodni svet je v identičnem postopku, ko je tudi želela mesto okrajne sodnice ena od odvetnic, zavrnil njeno imenovanje in je rekel: "Ne, ne morete biti imenovani za okrajno sodnico, dokler niste nabrali izkušenj na okrajnem sodišču, torej na nižjem sodišču." Tokrat pa Sodni svet zavrača sodnico in tišči v Državni zbor osebo za višjo sodnico. Glejte, to je popolnoma kontradiktorno temu, kar Sodni svet trdi v primeru drugih kandidatov. Hkrati je Sodni svet – citiral sem tudi odločbo Upravnega sodišča, ki je zavrnilo neko kandidatko, z obrazložitvijo, ki jo je spisal Sodni svet, in sicer, "ne morete biti na okrajnem sodišču, če niste nabrali izkušenj na okrajnem sodišču." Tokrat pa gre za vprašanje višje sodnice. In še nekaj. Višje sodišče v Celju bo obravnavalo veliko večino kazenskih zadev v zvezi s TEŠ 6. Gospa kandidatka pa je pregledovala vse pogodbe, ki jih je TEŠ 6 sklepal z Alstomom. Mi smo pa danes ustavljali preiskovalno komisijo.

Stvar je torej nedopustna. Jaz sem vesel, mi imamo sicer pred seboj sklep, ki se glasi, da se imenuje gospa za višjo sodnico, in v skladu s tem, kar je bilo na Mandatno-volilni komisiji 15:0, je pričakovati in pričakujem od poslanskih kolegov, zlasti iz SMC, vi ste pač vodilna stranka koalicije, tudi od ostalih seveda, da bomo glasovali proti temu. Gospa se je oglasila tudi z javnim pismom, kjer je napadla mene in pravi, da forsiram gospo Pavičevu. Jaz javno izjavljam, da gospe Pavičeve ne poznam in je nisem nikoli v življenju srečal. Jaz pojma nimam, kdo to je. Vem samo iz njene biografije, da je sodnica osem let in da uspešno rešuje gospodarske spore, kar mi govorijo podjetniki, privatniki iz tega okolja. In takšen odnos do Državnega zbora, gospod predsednik Sodnega sveta, jaz bom vesel če boste odstopili. Zakaj? Iz temeljnega razloga, pogledajte, situacija je takšna, pridete v Državni zbor in rečete, da to moramo narediti, sicer ne boste več neodvisni pravosodje. Mi pa nismo potem neodvisni parlament ali kaj? Oprostite, meni in vsem

poslancem daje ustava možnost, da glasujemo po svoji vesti in ne tako, kot vi mislite in vi želite. Stvar ni dopustna, ponovno opozarjam na to zadevo.

In še več. Imenovanje te gospe, kljub temu da je Upravno sodišče reklo ne in je reklo, da ima gospa Pavičeva prav, nam svoje pove. Ne nazadnje, gospa Murglova je tudi prišla od zunaj, če temu tako rečemo, in je tudi morala iti na najnižje mesto. Jaz vas pozivam, da zavrremo kandidatko. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključili smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Sledi razprava poslancev o predlogu sklepa.

Besedo ima gospod Franc Breznik, SDS.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala za besedo.

Jaz upam, spoštovane kolegice in kolegi, da je kolega Gorenak, vsaj nekako nam obrazložil neko zgodovino, ki se je dogajala v zadnjih nekaj dneh tukaj v Državnem zboru. Jaz lahko pritrjujem, da gre za eno morda resnično specifično situacijo, ki pa po vsem tem, kar sem v zadnjih letih, kar je prišlo v javnost o nekaterih sodnikih, kako so bili imenovani, kaj so delali v preteklih letih, verjemite mi, da imamo danes nekatere sodnike, ki so bili uslužbenci državne varnosti, da imamo nekatere sodnike, ki so dvomljivo naredili celo pravosodni izpit, obstaja cela vrsta nekih dokazov, da so v preteklosti nekateri prišli do pravosodnega izpita z določenimi ponarejenimi dokumenti. Tukaj pred seboj imam pogodbo, podpis pogodbe TEŠ 6 z Alstomomom, kjer je pod pogodbo podpisan dr. Uroš Rotnik, parafirala pa je pogodbo kandidatka za sodnico.

Bom kratek, danes bi se lahko v roku ene ure zgodila ena absurda situacija. Na eni strani ustanovljamo komisijo, ki bi naj preiskovala eno izmed največjih korupcijskih afer v zgodovini samostojne Slovenije, v isti uri pa bi potrdili kandidatko, ki, verjamem da ni utemeljeno osumljena še v tem trenutku, ampak nekdo ki je parafiral pogodbo in je bil tudi v ekspertno skupino imenovan.

Torej gre za nek absurd, ki bi se danes zgodil v Državnem zboru. Lahko bi rekel, moram uporabiti morda nekoliko ostrejše besede, da s strani Sodnega sveta ste nam nekako hoteli danes podtakniti kukavičje jajce tukaj v Državni zbor. In poglejte, po vsem tem, kar smo doživeli v zadnjih mesecih in letih, vprašanje, če niso bili bivši poslanci in poslanke nekoliko bolj pozorni, koliko takšnih kukavičjih jajc je bilo pa podtaknjenih. Ker je šlo po nekem avtomatizmu, ki so ga bili nekako navajen v bivši komunistični skupščini, kjer se je vedno dvignilo dvesto ali pa ne vem koliko rok in je vse potrdilo. Jaz upam, da demokracija deluje. Ne bi želel danes obtoževati kandidatke, da bom nekako milejši, ampak govorim pa o neki absurdni situaciji, ki bi se danes lahko zgodila. Jaz se zahvaljujem

kolegicam in kolegom, ki ste bili nekoliko bolj pozorni, ki se zavedate situacije, ki bi se lahko zgodila, da kandidatke na mesto ne okrajne, ne okrožne, ampak na mesto višje sodnice v Celju ne boste potrdili.

Tudi sam bom glasoval proti temu, da je taka oseba potrjena, in naj Sodni svet v kakršnikoli sestavi najde neko bolj primerno kandidatko. Kar pa mi nekako ustvarja neka nova vprašanja, pa je, kako sploh lahko ocenjuje nekoga, ki prihaja kot strokovni sodelavec ali pa kot odvetnik celo na višje sodišče, in nekoga, ki je bil sodnik v neki hierarhiji. Po eni strani je bil nekdo vedno ocenjevan s službeno oceno glede njegovih izdelkov, torej judikatov, sodb, in nekdo, ki nikoli ni nobene sodbe napisal. Kako lahko sploh ta dva kandidata primerjamo? Jaz verjamem, da nekoga, ki je pripravljaval sodbe, ki je bil že del sodne oblasti, in nekdo, ki je bil samo v vlogi odvetnika, da je težko primerjati, težko enačiti vsa leta prakse odvetnika z vsemi leti prakse enega sodnika. Jaz upam, da bo tudi to glasovanje danes prineslo neko spremembo, da bomo v Državnem zboru poslanke in poslanci do tistih, ki jih predlagate, bolj pozorni, in da sodna veja oblasti ali pa Sodni svet ni nekaj, kar je potem tisti, ki daje v Sodnem svetu zeleno luč, je nekaj samoumevnega, kar se je do zdaj skoraj v celoti vedno dogajalo v tem državnem zboru.

Zato verjamem, da smo pred neko situacijo, pred nekim dogodkom, ki je specifičen, ki daje, tudi lahko rečemo, neko rezultanto, neko smer, da poslanci in poslanke do tistih, ki bodo kandidirali in ki gredo, lahko rečem, v trajni mandat, bomo postali nekoliko bolj pozorni. Najlejša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Zaključujem razpravo in na glasovanje dajem predlog sklepa o izvolitvi dr. Anite Dolinšek v sodniško funkcijo na sodniško mesto višje sodnice na Višjem sodišču v Celju. Mandatno-volilna komisija Državnemu zboru predlaga, da tega predloga sklepa ne sprejme.

Ali je kdo želel besedo v imenu poslanske skupine? Ne. Samo v lastnem imenu. Potem prosim za prijavo.

Obrazložitev glasu ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Primer poznam, kolikor sem bil seznanjen tu, v parlamentu, kolega Gorenak ga je dobro opisal. Moram reči, da imam dileme glede tovrstnih glasovanj, ko se pogovarjamo o tretji veji oblasti. Eni pravijo, da je vse super, SDS ima eno čisto nasprotno mnenje, in pogosto imaš občutek, ne vem, ali je juha topla ali je mrzla, ali je nekje vmes. Ampak to so neke zadeve, ki mislim, da bi jih morali malo razrešiti in tudi razmisliti, kako govorimo o tretji veji oblasti.

Glasoval bom proti. Kolikor vem, bo glasovala proti tudi večina mojih, tovarišica in moji tovariši. Zakaj? Ker je sam predlog kot tak

nedopusten. Poznam kar nekaj sodnic, kako zelo težko napredujejo čez ta sistem, in zdi se mi, da je sodni sistem malo preveč, ne poznam njegove sestave, ampak paternalističen in moškocentričen. Meni po navadi običajno rečejo, da sem nespodoben, ampak to, kar ste si vi, gospod, privoščili tu, se moram strinjati s kolegom Gorenakom, presega vse meje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: S tem smo končali obrazložitve glasu in lahko glasujemo.

Glasujemo. Navzočih je 82 poslancev. Za ni glasoval nobeden, proti so bili vsi.

(Za ni glasoval nihče.) (Proti vsi).

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Predlogov za izvolitev v sodniško funkcijo na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani**. Sodni svet je Državnemu zboru predložil tri predloge izvolitev v sodniško funkcijo, in sicer na sodniška mesta treh okrožnih sodnic na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani.

Za dopolnilno obrazložitve predlogov dajem besedo predsedniku Sodnega sveta gospodu Janezu Vlaju.

JANEZ VLAJ: Spoštovani gospod predsednik, hvala lepa za besedo.

Jaz sem že prej povedal dodatno obrazložitev usmerjeno v zvezi s predlogom na mesto višje sodnice v Celju, na kandidaturo. Sicer pa je bilo pravzaprav že vse povedano do sedaj na Mandatno-volilni komisiji v zvezi s temi tremi kandidatki. Tukaj nimam dodatne obrazložitve. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Predloge je obravnavala Mandatno-volilna komisija, kot matično delovno telo ter zboru predložila predloge sklepov. Sledi predstavitev stališča poslanske skupine.

V imenu Poslanske skupine SDS ima besedo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa. Zdaj bom rekel tako, spoštovane poslanke in poslanci, kar menda še nisem rekel za to govornico. Vesel sem prejšnjega sklepa, da enkrat vendarle pokažemo, kaj je Državni zbor. Hvala lepa.

Kar se tiče te točke dnevnega reda, imenovanja treh novih sodnic, pa želim opozoriti na naslednje. Slovenija ima daleč največje število sodnic in sodnikov na sto tisoč prebivalcev. To je podatek, ki ga vsi poznate. Slovenija plačuje, dve leti star podatek, 86 evrov na enega sodnika plačuje slovenski državljan. Evropejci povprečno plačujejo 42 evrov na enega sodnika. V nekaterih posameznih državah Evropske unije pa tudi po 22, 23 evrov na posameznega prebivalca za sodstvo. To je en podatek. Drugi podatek, ki se mi zdi zelo

pomemben, je ta, da je takrat, ko velika večina ali pa preko 50 poslancev, ki ste danes poslanci, pa še niste bili poslanci, je leta 2013 takratni minister za pravosodje Senko Pličanič skupaj z gospo Bratuškovo, ki je tukaj med nami, in predsednikom Vrhovnega sodišča podpisal eno tako, kot so takrat oni to imenovali, zavezo državljanom. Vlada je sicer želela morda nekoliko več, ampak je potem tehnično prišlo do tako imenovane zaveze državljanom. Tam je bilo povedano, da bo vlada priskrbela v dveh letih, če se prav spomnim, okoli tri milijone ali nekaj čez in vlada Alenka Bratušek je to tudi zagotovila. To je treba povedati. Vrhovno sodišče s predsednikom Maslešo pa se je obvezalo, da bo število sodnikov znižalo. Številke ne vem več na pamet, ampak približno 980 sodnikov imamo. Takrat je bilo predvideno, da bo ta številka padla na okoli 920, če se prav spomnim. In v enem letu pravzaprav, gospe in gospodje, se ni zgodilo kaj veliko. Sodna veja oblasti je denar pobrala, ni pa spoštovala zaveze državljanom, da bo zmanjšala število sodnikov. Število sodnikov lahko zmanjšamo – kako? Jaz nisem za to, da jih bomo, bom rekel, metali na cesto ali pa da bodo postali neki tehnološki viški in tako naprej in tako naprej. To verjetno ni imela v mislih niti prejšnja vlada. Ampak gre za to, da lahko število sodnikov znižamo po naravni poti, ko ljudje odidejo, ne imenujemo ljudi od zunaj, ampak jih prerazporejamo znotraj sodnega sistema. To se mi zdi taka dosti normalna zadeva. Mi pa imamo danes pred seboj predlog o zaposlitvi od zunaj tako rekoč. S tem imenovanjem bomo zaposlili 3 sodnice, ki pridejo zunaj tega sistema. Vi veste, da ste vsi dobili pred nekaj, ne vem, dva, tri mesece nazaj eno pismo sodnice Vere Krambergerjeve iz Slovenskih Konjic, kjer poziva Mandatno-volilno komisijo in pravi: "Sodnikov nas je preveč. Sodniki smo predragi." Obstajajo tudi nekatere druga pisma sodnikov, ki pravijo: "Preveč nas je. Mi nimamo kaj početi." Kaj to pomeni? V nekaterih delih, na nekaterih sodiščih, seveda, to ne velja za vsa sodišča. Kaj to pomeni? Da lahko mi število sodnikov nižamo tako, da jih ne bomo zaposlovali od zunaj. In tudi v tem primeru bi lahko razpis, ki je bil objavljen, šel v tej smeri, da se pozove obstoječe sodnike, ki obstajajo, ki sodijo in ki so že sodniki, kdo je zainteresiran za to, da bi šel na Upravno sodišče. Jaz verjamem, da bi taki kandidati bili tudi znotraj že zaposlenih sodnikov. Na ta način ne bi zaposlovali od zunaj. Jaz mislim, da je to tudi politika, in jaz sem vesel, da smo na Mandatno-volilni komisiji sprejeli sklep, da bomo v bodoče pri kakršnihkoli razpisih za sodnike od zunaj imeli podatke, kako je s številom sodnikov, kako se uresničuje ta zaveza, ki je bila, in kakšne so realne potrebe za to, da mi zaposlujemo sodnike od zunaj. Situacija je tukaj takšna, da je Mandatno-volilna komisija sicer potrdila imenovanje teh treh sodnikov. Jaz pa v imenu poslanske skupine napovedujem, da ne bomo glasovali, da ne bomo oddali svojega

glasu ali tipka "kvorum" pride v poštev. Menim pa, da bi morala Mandatno-volilna komisija tudi v bodoče resno premisliti, kako je z zaposlovanjem sodnikov od zunaj in kako uravnavati število sodnikov glede na stroške in glede na število sodnikov v drugih državah Evropske unije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključili smo s predstavitvijo stališča poslanske skupine.

Sledi razprava poslanca gospoda Franca Breznika.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Spoštovani gospod predsednik, najlepša hvala. Spoštovane kolegice in kolegi!

Navadno nimam navade brati nekih tekstov, ampak moram pa prebrati tekst, ki sem ga enkrat že prebral, zato da bo javnost točno te navedbe, ki jih je kolega Gorenak pravkar predstavil, nekako razumela. Pred seboj imam del pisma ene izmed sodnic, je ne bom imenoval, nekateri veste za ime in priimek, ki je napisala sledeče: "V zapisniku Sodnega sveta Republike Slovenije z dne 2. oktobra 2014 sem zasledila podatek, da so člani Sodnega sveta na razpisana tri prosta mesta okrožnega sodnika na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani Državnemu zboru v izvolitev predlagali kandidatke, ki niso sodnice. Z imenovanjem oseb, ki niso sodniki, se umetno povečuje število sodniških mest. Po številu sodnikov na prebivalca je Slovenija v vrhu evropskih držav. Po podatkih, ki jih je objavila Evropska komisija za učinkovitost sodstva pri Svetu Evrope, je bilo leta 2010 v Sloveniji 49,9 sodnika na sto tisoč prebivalcev, kar je največ med državami članicami Evropske unije. Omenjena številka je 2,3-kratnik izmerjenega povprečja med 48 v raziskavi zajetimi evropskimi članicami, to je 21,6 sodnika na sto tisoč prebivalcev, kar je nek kriterij ali neko povprečje v Evropski uniji. Za primerjavo. Raziskava ugotavlja, da je v Italiji 11 sodnikov na sto tisoč prebivalcev, v Avstriji 17,8, v Nemčiji pa 24,3 sodnika. Ta sodnica je v tem pismu tudi napisala naslednje besede: "Na vsa tri razpisana sodniška mesta so bili prijavljeni sodniki in vsa tri sodniška mesta predstavljajo sodniško napredovanje na mesto okrožnega sodnika." Torej tudi ona govori o tem, da ne gredo po neki hierarhiji, ampak da vstopajo na sredino neke karijerne poti nekega sodnika. "Če sodnik ni primeren kandidat za razporeditev na drugo sodniško mesto, je treba zoper njega ukrepati. Torej prijavljene sodnike oceniti kot neprimerne in jih razrešiti, sicer pa racionalno in za davkoplačevalce ekonomično razporediti na razpisana prosta sodniška mesta. Sodniki tudi v praksi opazamo, da je sodnikov preveč. Število zadev, ki na novo pripadajo na sodišča, se drastično zmanjšuje in nekateri med nami že imajo dodeljenih premalo zadev glede na zmožnosti. Zmanjšanje števila sodnikov je nujnost slovenske družbe in predlagam, da pri

novih imenovanjih sodnikov to upoštevate. Vas prijazno pozdravljam."

Spoštovane kolegice in kolegi! Danes smo govorili o celi vrsti politik. Govorili smo o varčevalnih ukrepih. Preko medijev lahko vsak dan gledamo drastične probleme, ki jih ima Klinični center v Ljubljani, ko je v pomanjkanju zdravnikov, medicinskih sester, ki delajo v nemogočih razmerah. torej tam ni možnosti zaposlitev, tukaj pa sami sodniki iz lastnih vrst govorijo, da nek trend zadev upada in da ne potrebujemo novih sodnikov. Ni nobene racionalizacije, nobenih prerazporeditev na sodišča, kjer to potrebujejo. Neko resno, racionalno delovanje v tej veji oblasti ne poteka. In to sami sodniki ugotavljajo.

Zaradi tega se bom vzdržal tega glasovanja, ne bom nasprotoval tej kandidarki za sodnico, kot sem v prejšnjem primeru, ker je v bistvu tudi ne poznam, ampak verjamem, da lahko Sodni svet poišče ali pa sama sodišča poiščejo neke notranje racionalizacije in poiščejo kandidate, ki jih lahko prerazporedijo na druga sodišča. Zato se bom sam pri tem glasovanju vzdržal. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključujem razpravo in prehajamo na odločanje o predlogih sklepov.

Prvič: Na glasovanje dajem predlog sklepa o izvolitvi gospe Anje Bizjak na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani.

Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za je glasovalo 61, proti 1.

(Za je glasovalo 61.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Drugič: Na glasovanje dajem predlog sklepa o izvolitvi gospe Urške Kržan Barič na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani.

Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za je glasovalo 61, proti 1.

(Za je glasovalo 61.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Tretjič: Na glasovanje dajem predlog sklepa o izvolitvi mag. Katje Pešl Tacol na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani.

Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za je glasovalo 62, proti 1.

(Za je glasovalo 62.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Predloga sklepa o imenovanju predsednika in devetih članov Nadzornega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško.**

Predlog sklepa je v obravnavo Državnemu zboru predložila Mandatno-volilna

komisija. Sledi predstavitev stališča poslanske skupine.

V imenu Poslanske skupine Združena levica ima besedo dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Kolegi so danes šaljivi, navsezadnje moramo pokazati tudi v parlamentu, da smo ljudje ne ene beštije.

Združena levica je vzdržana do te zadeve. Zakaj? Pogovarjali smo se o energetiki na dolgo in široko. Pred časom, ko smo se pogovarjali o tem skladu za razgradnjo, njegovem poročilu, me je nek kolega, ne bom ga zdaj imenoval, ki ga cenim, nekako vprašal: "Ali si ti to vedel?" Prihaja iz finančnih vod. Sem rekel: "Ja, sem vedel, ker sem pač delal v centru, ki se je ukvarjal z "nasrao", kot smo to poljubno rekli, nižje in srednjeradioaktivnimi odpadki, odlagališči. Po Halozah so nas celo lovili, ko so hoteli takrat to tam umestiti. Gre za nek sklad o razgradnji, iz katerega lahko, če ne bo nekega kvalitetnega nadzora, v doglednem času dobimo nek mini TEŠ 6. Hrvaška stran je že rekla, da predlogi o tovrstnem odlagališču, ki jih predlaga slovenska stran, da so seveda preko palca previsoki, nekaj že grozijo, da si bodo sami naredili tovrstno odlagališče. Dobro, tu v ozadju je, če na pamet rečem, ampak forenzika bi verjetno pripeljala do tega, neka kombinacija, kot temu rečemo, gradbenega lobija ali, če hočete, betonske mafije in jedrskega dela energetskega lobija. In nekako tako na hitro stelovaditi spolitizirano neko tako sestavo tega telesa, se mi zdi nadaljevanje neke take politizacije oziroma je točno to. Jaz razumem, kaj hoče kolega Marjan povedati, štiri mandate sem bil tu, za nič nisem bil kriv. Bil si kriv, ker se nisi dovolj zanimal, kolega. In verjetno večina vas sploh ne ve, o čem tu govorimo. Recimo, jaz sem bil takrat začuden, ko so nam na skladu govorili, da je to pet ljudi, pa da je samo en broker, ki niti neke blazne kontrole nima oziroma tisti nadzorni svet – govorimo o drugi zgodbi –, tisti nadzorni svet naj bi mu podpisoval vse transakcije nad 50 tisoč. Zelo rad bi neko komisijo poslal, da to malo nadzira, ker iskreno dvomim, da se to v praksi dogaja, veste.

Ne bom predolg, vem, da boste šli domov, sneži ali je že nehal Skratka, Združena levica je do tega zadržana. Je pa to zelo lep primer, da se moramo tudi ob nekih točkah, ki jih imamo mogoče na koncu dneva, na koncu tedna, pa jih tako na hitro prebereš, pa ti mogoče ni jasno, kot kolegu Hanžku niso jasni uparjalniki, meni ni jasno, ali je tisto sploh furnir ali ne, ampak se moramo nekako pozanimati, ker to je nek primer, kjer govorimo spet o 100-milijonskih zneskih razgradnje nuklearke, naj bi si s Hrvači delili to na pol. Te komisije so bile formalno požegnane, sestale se niso že od leta 2010, če imam pravilne informacije. Gre enostavno za preserne zadeve. Tu se bo spet

lahko po domače povedano zmutilo toliko denarja, da bi slovenski sektor znanosti, zlasti raziskovalni, če bi ga dobil, gladil brado. Apeliram, da tudi ob petkih resno delate, če ne gre drugače, pijte Red Bull kot predsednik države, ampak ni zdrav za ledvice.

Mi bomo do tega predloga vzdržani. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključili smo predstavitev stališča poslanske skupine.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se v Nadzorni odbor Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško za predsednika imenuje mag. Matjaž Vodusek, za člane pa se imenujejo gospod Pavel Brglez, gospod Franjo Curanovič, gospod Robert Čehovin, gospod Franc Florjančič, gospod Dušan Hočevar, gospod Bojan Horvat, gospod Tomislav Jurman, gospod Jožef Kocuvan in gospa Tamara Vonta.

Glasujemo. Navzočih je 75 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti 2.

(Za je glasovalo 69.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Obvestila Okrožnega sodišča v Ljubljani, Preiskovalni oddelek, o uvedbi kazenskega postopka zoper poslanca Janeza (Ivana) Janša.**

Obvestilo je v obravnavo Državnemu zboru posredovalo Okrožno sodišče v Ljubljani, Preiskovalni oddelek.

Obvestilo je obravnavala Mandatno-volilna komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala.

Postopkovno, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, za besedo.

Zdaj imamo ali imate še tri odločitve, povezane z imuniteto ene in iste osebe, povezane z odločanjem o Janezu Janši. Kar zadeva imuniteto, je to določilo zelo jasno zapisano v 30. členu Ustave. O imuniteti se odloča takrat, kadar se poslanec nanjo sklicuje ali pa če mu imuniteto želi Državni zbor podeliti. Zdaj tu lahko ugotovimo, da se Janez Janša na imuniteto ni skliceval, niti v postopku na Mandatno-volilni komisiji ni nihče predlagal, ne poslanci naše poslanske skupine, ne kakšne druge poslanske skupine, ne kdor koli drug, da se Janezu Janši imuniteta podeli. Kar v bistvu pomeni, da bi predsednik Mandatno-volilne komisije in predsednik Državnega zbora lahko izdala ugotovitveni sklep, da se poslanec na imuniteto ni skliceval, niti je ni nihče predlagal.

To, kar se dogaja v Državnem zboru pri odločanju o imuniteti, je v nasprotju z ustavno ureditvijo, kajti ustava, poslovnik Državnega zbora je napisan drugače od tega. Ti postopki več ali manj služijo diskreditacijam osebe, proti kateri so vloženi postopki. V konkretnem primeru

proti Janezu Janši so več ali manj vloženi indični postopki ali pa namišljeni postopki, s katerimi se sproži postopek na sodišču in s katerimi se poskuša diskreditirati Janeza Janšo, poslanca Slovenske demokratske stranke, v bistvu ima za cilj onemogočenje političnega nasprotnika.

Da je res tako, kaže tudi to, da je Ustavno sodišče enega izmed takšnih postopkov pravzaprav začasno prekinilo, prestajanje kazni, in najbrž bo v nadaljevanju enkrat, kadar bo, tudi v takšnem smislu tudi odločilo. Mi v naši poslanski skupini nismo za to, da se funkcionarjem podeljujejo imunitete. To smo vedno povedali in tudi nikoli nismo imunitete podprli. Vendar v takšnih postopkih, ko gre za očitne diskreditacije, pa menimo, da so kršene tudi človekove pravice tistega, ki se v teh postopkih znajde. Ker gre za namišljena dejanja, namišljene tožbe, ki povzročajo pravzaprav velike težave tistemu, ki se v takšnih postopkih znajde.

Zato, gospod predsednik, mi pri teh nadaljnjih postopkih, pri glasovanju ne bomo sodelovali, napovedujemo obstrukcijo in predlagam Državnemu zboru, da če sam ne zmore, da na ustavno presojo tudi poslovniško določbo s področja imunitete. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Prehajamo torej na odločanje.

Mandatno-volična komisija predlaga Državnemu zboru, da sprejme naslednji sklep: Državni zbor na podlagi tretjega odstavka 83. člena ustave Republike Slovenije in 22. člena Zakona o poslancih v zvezi z obvestilom Okrožnega sodišča v Ljubljani, Preiskovalni oddelek, številka 4KPR 11451/2014, z dne 15. 12. 2014 o uvedbi kazenskega postopka zoper poslanca Janeza (Ivana) Janšo zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic po prvem in drugem odstavku 244. člena Kazenskega zakonika v zvezi s 25. in 27. členom Kazenskega zakonika ne prizna imunitete poslancu Janezu (Ivanu) Janši.

Na podlagi prvega odstavka 207. člena Poslovnika Državnega zbora Državni zbor o predlogu sklepa odloča brez razprave.

Glasujemo. Navzočih je 63 poslank in poslancev. Za je glasovalo 63, proti pa ni bil nobeden.

(Za je glasovalo 63.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Obvestila Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, o vloženi obtožnici zoper poslanca Ivana (Janeza) Janšo.**

Obvestilo je v obravnavo zboru posredovalo Okrožno sodišče v Ljubljani, Kazenski oddelek. Obvestilo je obravnavala Mandatno-volična komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala. Prehajamo na odločanje. Mandatno-volična komisija predlaga

Državnemu zboru, da sprejme naslednji sklep: Državni zbor na podlagi tretjega odstavka 83. člena Ustave Republike Slovenije in 22. člena Zakona o poslancih v zvezi z Obvestilom Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, št. IK 10099/2012, z dne 16. 12. 2014, o vloženi obtožnici zoper poslanca Janeza (Ivana) Janšo zaradi suma storitve kaznivega dejanja krive ovadbe pri prvem odstavku 283. člena Kazenskega zakonika, KZ1, v zvezi z 20. členom Kazenskega zakonika oziroma KZ1 ter zaradi kaznivega dejanja žaljive obdolžitve po prvem in drugem odstavku 160. člena Kazenskega zakonika v zvezi z drugim odstavkom 168. člena Kazenskega zakonika ne prizna imunitete Janezu (Ivanu) Janši. Na podlagi prvega odstavka 207. člena Poslovnika Državni zbor o predlogu sklepa odloča brez razprave.

Glasujemo. Navzočih je 64 poslank in poslancev, za je glasovalo 64, proti nihče.

(Za je glasovalo 64.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo **Obvestila Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, o vloženi zasebni tožbi zoper poslanca Ivana (Janeza) Janšo.** Obvestilo je v obravnavo zboru posredovalo Okrožno sodišče v Ljubljani, Kazenski oddelek. Obvestilo je obravnavala Mandatno-volična komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala. Prehajamo na odločanje.

Mandatno-volična komisija predlaga Državnemu zboru, da sprejme naslednji sklep: Državni zbor na podlagi tretjega odstavka 83. člena Ustave Republike Slovenije in 22. člena Zakona o poslancih v zvezi z Obvestilom Okrožnega sodišča v Ljubljani, Kazenski oddelek, številka IK80163/2010, z dne 16. 12. 2014, o vloženi zasebni tožbi zoper poslanca Janeza (Ivana) Janšo zaradi suma storitve kaznivega dejanja žaljive obdolžitve po tretjem, drugem in prvem odstavku 160. člena Kazenskega zakonika ne prizna imunitete poslancu Janezu (Ivanu) Janši. Na podlagi prvega odstavka 207. člena Poslovnika zbora Državni zbor o predlogu sklepa odloča brez razprave.

Glasujemo. Navzočih je 64 poslank in poslancev, za je glasovalo 64, proti nihče.

(Za je glasovalo 64.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in tudi 4. sejo Državnega zbora.

Seja je bila končana 30. januarja 2015 ob 20.08.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAH ŽIBERT, ANJA	45, 46, 47, 97, 119, 165, 199, 209, 228, 272, 299
BAN, URŠKA	178, 203, 240, 264
BARLE LAKOTA, DR. ANDREJA	233
BIZJAK MLAKAR, MAG. JULIJANA	38, 130, 155
BON KLANJŠČEK, MAG. MIRJAM	37, 38, 215, 314
BON KLANJŠČEK, MIRJAM	37, 38, 215, 314
BOŽIČ TILEN	56, 91, 191
BRATUŠEK, MAG. ALENKA	177, 244, 266, 360
BREZNIK, FRANC	55, 56, 196, 230, 233, 364, 365, 381, 383
BRGLEZ, DR. MILAN	80, 236, 318
BRINOVŠEK, NADA	42, 43, 133, 186, 255, 276

C

CERAR, DR. MIROSLAV	22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 81, 168
CINK, MAG. TANJA	325

D

DEKLEVA, ERIKA	118, 150
DIMIC, IVA	123, 143, 221, 293, 297, 365
DOBOVŠEK, DR. BOJAN	338, 377
DOLINŠEK, MARJAN	189, 346
DRAGONJA, METOD	241, 259, 264, 279

F

FERLUGA, MARKO	94, 185, 376
----------------	--------------

G

GANTAR, TOMAŽ	47, 143, 250
GAŠPERŠIČ, DR. PETER	33, 34, 39, 40, 44, 45, 52, 53, 59, 60, 61, 65, 70, 71
GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ	85, 178
GORENAK, DR. VINKO	62, 63, 69, 285, 294, 300, 306, 380, 382
GRIMS, MAG. BRANKO	103, 106, 107, 129, 289, 304
GROŠELJ KOŠNIK, IRENA	315, 321
GUČEK ZAKOŠEK, MAG. MARGARETA	146, 148, 237
GYÖRKÖS ŽNIDAR, MAG. VESNA	29, 46, 47, 62, 63, 73, 74

H

HAINZ, PRIMOŽ	212
HAN, MATJAŽ	28, 116, 134, 171, 331, 340, 347, 348, 350, 356, 361, 378
HORVAT, JOŽEF	35, 36, 84, 91, 114, 139, 159, 175, 190, 209, 243, 253, 265, 284, 314, 321, 341, 352, 361, 368, 369, 372, 374
HRŠAK, IVAN	58, 226, 275, 333, 344

I

IRGL, EVA	29, 30, 116, 164, 272, 298, 341, 377
-----------	--------------------------------------

J

JANŠA, JANEZ (IVAN)	200, 359
JENKO, MAG. JANA	105, 222, 318
JURŠA, FRANC	119, 141, 186, 220, 232, 238, 277, 360, 363, 365

K

KATIČ, ANDREJA	39, 40, 107, 148, 162, 195, 252, 333
KLEMENČIČ, MAG. GORAN	30, 46, 55, 56

KOLAR CELARC, MARIJA MILOJKA	36, 42, 43, 64, 68, 69
KOLEŠA, ANITA	102, 125, 140, 161
KOPAČ MRAK, DR. ANJA	41
KOPMAJER, BENEDIKT	98, 114
KOPRIVNIKAR, BORIS	31, 32, 35, 36, 57, 113
KORDIŠ, MIHA	43, 77, 78, 167, 189, 214, 233, 236, 362, 366, 373, 375
KOTNIK POROPAT, MARJANA	65, 66, 291, 341
KOTNIK, IRENA	216, 227, 322, 368
KOVAČIČ, MARIJA ANTONIJA	133, 139, 190, 268
KRIVEC, DANIJEL	58, 70, 71, 339, 355
KRIŽANIČ, DR. FRANC	51, 52, 79, 183, 197, 247, 258, 268, 277, 344, 363
KUSTEC LIPICER, DR. SIMONA	86, 359

L

LAH, ZVONKO	48, 49, 50, 347
LEP ŠIMENKO, SUZANA	188, 217, 246, 254, 267, 278, 310, 328
LEVANIČ, DEJAN	309, 329
LEVIČAR, MARINKA	87, 90
LISEC, TOMAŽ	33, 34, 100, 111, 126, 145, 161, 210, 218, 234, 235, 320, 365, 366

M

MAHNIČ, ŽAN	59, 60, 61, 72, 74, 121, 166, 167, 194, 224, 308, 316, 319, 327, 330, 358, 367
MAJCEN, IRENA	32, 48, 50, 51, 67, 71, 72
MARKEŽ, MAG. KLAVDIJA	193, 221
MATIČ, DR. DRAGAN	21, 115, 131, 152, 162, 195
MESEC, LUKA	89, 172, 204, 269, 360, 363, 366, 370
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO)	24, 25, 66, 67, 101, 125, 161, 163
MRAMOR, DR. DUŠAN	181, 206, 209
MURGEL, DR. JASNA	288, 326
MURŠIČ, MAG. BOJANA	64, 122, 187, 287, 291, 319, 378

N

NEMEC, MATJAŽ	88, 97, 120, 141, 197, 213, 237, 362
NOVAK, LJUDMILA	22, 23, 117, 136, 160, 164, 215, 226, 364, 367
NUSSDORFER, VLASTA	376

P

PODKRAJŠEK, BOJAN	44, 142, 326, 349
POGAČNIK, MAG. MARKO	26, 27, 130, 138, 147, 151, 158, 162, 163, 164, 168, 205, 238, 248, 251, 259, 261, 263, 271, 272, 284, 368, 370
POJBIČ, MARIJAN	40, 149, 150, 353, 354
PRIKL, UROŠ	36, 37, 95, 122, 170, 183, 246, 274, 310, 318, 369, 370

R

RAJIČ, MAG. BRANISLAV	63, 142, 227, 374
RANC, DANILO ANTON	32, 354

S

ŠELIH, IVAN	379
SETNIKAR CANKAR, DR. STANISLAVA	38, 39, 54, 211
SHAKER, KAMAL IZIDOR	83, 91, 122, 375
ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ	362
ŠKODNIK, IVAN	41, 42, 229
ŠKOPAC, MARUŠA	198, 252, 276
SLUGA, JANJA	53, 71, 72, 124, 143, 322
SMERKOLJ, ALENKA	48, 49

T

TANKO, JOŽE	18, 150, 153, 158, 203, 256, 302, 307, 327, 347, 348, 349, 384
TOMIČ, VIOLETA	31, 75, 76, 109, 135, 152, 293, 313, 335, 363
TRČEK, DR. FRANC	21, 50, 51, 67, 68, 69, 93, 242, 348, 350, 353, 354, 361, 364, 366, 367, 369, 370, 371, 372, 381, 384

V

VEBER, JANKO	69, 77, 78
VERBIČ, MAG. DUŠAN	199, 245
VERVEGA, VESNA	223
VILFAN, PETER	136, 163
VLAJ, JANEZ	379, 380, 382
VRTOVEC, JERNEJ	44, 45, 110, 128, 161, 184, 250, 274, 336, 362, 370

Z

ZAJC, SIMON	93, 151, 325, 371
ŽNIDAR, LJUBO	52, 53, 165, 324, 345
ZORČIČ, IGOR	128, 343
ZORMAN, BRANKO	266

LEGENDA

- PS SMC – Poslanska skupina Stranka Mira Cerarja**
- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS ZL – Poslanska skupina Združena levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije**
- PS ZaAB – Poslanska skupina Zavezništvo Alenke Bratušek**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**